

Autobus

Poustevník

(Světy za závěsem 7)

Dětská science fiction

Václav Semerád

© 2014 Václav Semerád, Nová Ves

Veškeré připomínky jsou vítané:
vsemerad@volny.cz

Jméno-knihy: Poustevník
Jméno-skupiny: Světy za závěsem 7
Žánr: Dětská science fiction
Autor: Václav Semerád

=*=

Chaloupka

Příběh Vítka, Jituše, Věrči – a poustevníka.

Šéf stěhovací firmy si spokojeně přepočítal svazeček tisícikorun, rozloučil se a nasedl do auta ke svým silákům. Obrovský a těžký krytý nákladník se jménem firmy na bocích se pomalu, opatrně kymácel po travnaté cestě, než vjel na silnici. Tam řidič přidal plyn a brzy zmizel za stromy v zatáčce.

Rodina zůstala v novém domově sama – nepočítáme-li babičku, která přijela vlastní starší škodovkou na pomoc, aby na to rodiče nebyli úplně sami.

„Tak – a jsme konečně doma,“ prohlásil spokojeně otec.

„Nedá se říct, že bych byla nadšená!“ zhodnotila to dvanáctiletá Věrka.

„Bud' ráda, že máme střechu nad hlavou a půdu pod nohama,“ okřikl ji táta. „Mohli jsme dopadnout hůř.“

„Proč ale zrovna my?“ vzdychla si Věrka.

Ale víc už nereptala. Nakonec i chaloupka, před kterou všichni tři stáli, vypadala dost romanticky, aby se v ní dalo bydlet a Věrka si bezděčně začala v duchu notovat starodávnou písničku »Chaloupky pod horami«. Maminka si ji zpívala ještě když bydleli v paneláku, teď tedy měli možnost vyzkoušet si ji na vlastní kůži.

...byly jste takové hezké,
vy naše chaloupky české...

„A jde se uklízet!“ rozhodla maminka. „Ať dneska nespíme na zemi!“

Uklízení však bylo jednoduché a krátké. Většinu nábytku vynosili stěhováci na půdu, protože dole nebylo dost místa.

„Kde vlastně budu spát?“ zeptala se Věrka nerozhodně. Dobře věděla, že táta dal její postýlku odnést na půdu, kde ji zarovnali tak, že se k ní těžko někdo dostane.

„Jako děti našich babiček – za pecí!“ sdělila jí maminka tajemně.

„Jako hloupej Honza?“ pokusila se to Věrka hned zdiskreditovat.

„Jako hloupej Honza,“ připustila babička. „Spaní za pecí má výhodu – z celé chalupy je tam vždycky nejtepleji.“

Zřejmě si to pamatovala ze svého dětství, kdy bydleli s prababičkou a pradědečkem ve stejné, nebo aspoň velice podobné chalupě.

„A není to tam tvrdé?“ zpochybnila to Věrka.

„Až tam dáme matračku ze tvé postýlky, nebude to tvrdší než jsi zvyklá,“ utěšovala ji maminka.

„A ta matračka je hned vedle pece,“ řekl táta. „Sám jsem ji tam postavil.“

Byla to pravda, stačilo málo a za pecí vznikl opravdu útulný pelíšek.

„A tady už budu spát pořád?“ chtěla ještě vědět Věrka.

„Dokud se za pec vejdeš,“ ujistila ji mamka. „Beztak už jsi ze své postýlky vyrostla. Ale když si to tam prohlédneš, není to tam vůbec špatné.“

„Když si tam dám na zeď obrázky, shodím si je v noci na hlavu,“ reptala ještě Věrka.

„S obrázky bude problém,“ připustil tatínek. „Všechny obrázky jsou v krabicích, dáme je na zdi až podle toho, kde bude jaké místo. Jen bych řekl, že se jich většina nevejde.“

„Co s nimi uděláme?“ starala se Věrka.

„Přebytečné obrázky i nábytek se pokusíme prodat,“ rozhodl otec. „Beztak je nemáme kam dát a v městečku je bazar, tam to snad půjde.“

„A co když ne?“ provokovala Věrka.

„Pak máme ještě jednu možnost,“ řekl táta suše. „Ve stodole nám nechali cirkulárku, ať si můžeme nařezat dříví na zimu.“

„Ty bys všechno rozřezal?“ zděsila se Věrka.

„A co s tím?“ opáčil otec. „Co nepůjde prodat, to nemá smysl schraňovat. Všechno dřevěné na půdě beztak sežere červotoč.“

„I obrázky?“

„Obrázky snad půjdou prodat, mají svou cenu,“ řekl táta.

Máma mlčela, jen si otírala slzičky. Také se jí nechtělo do téhle chalupy, ačkoliv kdysi v podobné chajdě bydleli i její rodiče. Škoda, že její bratr, neboli strejda Jan, chaloupku po rodičích prodal, když druhá babička zemřela. Kdyby si ji nechali jako chalupu, nemuseli by teď kupovat jinou, ke všemu menší, starší a zchátralejší. Jenže strejda Jan byl hrrr... takže teď dali mnohem víc za horší. Nu což, snad to i tady půjde.

„Hele, mami...“ otočila se k mámě Věrka. „Kde je tady vlastně záchod?“

„Za barákem,“ řekl otec, který to zaslechl. „Projdi předsíní na dvorek a nalevo... je to docela romantická kadibudka...“

„Cože?“ vytřeštila oči Věrka. „Tady ani není pořádný...“

„Není,“ ujistil ji otec. „Má to ale výhodu – nikdo tě nebude peskovat, že jsi už zase nespláchla. Tam se totiž nesplachuje. Není čím ani proč.“

„Ale co v noci? A v zimě?“ namítala Věrka.

„Na dvorku je světlo hned nade dveřmi,“ ukázal jí táta. „Do kadibudky dám lampičku, aby tam nebyla úplná tma.“

„Ale... vždyť tam bude v zimě děsná zima!“ namítala Věrka. „A možná i v létě! A co když bude venku sychravo nebo dokonce pršet?“

„Aspoň tam nebudeš sedět tak dlouho,“ zasmála se mamka skrz slzy.

Věrka by remcala ještě víc, jenže jí nezbylo než klusem oběhnout dvorek a zapadnout do přehlížené a opovrhované

kadibudky. Byla stará, ze dřeva věkem už skoro černého. To je vrchol, myslela si. Jenže bylo jasné, že si remcáním nepolepší. Odstěhovali se sem a museli vzít zavděk čímkoliv.

Když se vrátila ze dvorku a zhasla za sebou světlo – které ještě nepotřebovala, protože byl den, rozsvítla si je vlastně jen aby vyzkoušela, že svítí – máma s tátou už rozmísťovali po místnostech tu trochu nábytku, který se sem ještě vešel. Babička zametala, ačkoliv se tu zatím nepřezouvali a chodili v botách.

Po předchozích obyvatelích Fojtových tu zůstal i původní nábytek – chalupu kupovali od dědiců, kteří se jí docela rádi zbavili, stejně jako kdysi strejda Jan chaloupky po babičce. A nebylo to dávno – snad jen před šesti lety – jenže pro Věrku bylo šest let půlka života a na dědu si nepamatovala, zemřel když jí byly dva roky, jen na babičku měla pár vzpomínek...

Teď rodiče rozhodli, že všude ponechají původní nábytek, který se do staré chalupy hodí víc, jen to doplní tam, kde to bude nutné. Především museli do velké sednice umístit pracovní nástroje – mamčin šicí stroj a tátův stůl s počítačem, do protějšího rohu přistrčili Věrčin malý psací stůl, aby měla kde psát úkoly, uprostřed sednice zůstal původní masivní dřevěný selský stůl s dřevěnými židlemi, zatímco poblíž pece s plotnou nechali starodávnou dřevěnou malovanou skříň na nádobí. Ještě že na chodbě zbylo místo aspoň na ledničku.

Velká sednice byla největší místnost chalupy. Rodiče si upravili postele v komoře, kde bylo místo opravdu jen na dvě postele a skříň, další místnosti byly pro obývání nezpůsobivé – i když nebudou v chlívkou chovat prase ani kozu, bydlet by se tam rozhodně bez pořádné rekonstrukce nedalo. Otec sice tvrdil, že se dá upravit slušný obývací i z chléva, ale teď ještě by tam nábytek dát nemohli.

„Udělat z chléva obývací bude chvíli trvat,“ zhodnotil to otec. „Musí se do hloubky vybrat podlaha, otesat stěny, nasáklé močůvkou, zkrátka je to práce na pár týdnů pro bandu zedníků. Snad časem...“

Většina nábytku tedy zůstala v podkroví a úklid po stěhování byl tím rychlejší.

„Bydlet se tu dá,“ vzdychla si mamka a poslala tátu do kůlničky pro dříví, aby mohla zatopit v peci a uvařit něco jako pozdní oběd – či časnou večeři.

„Můžeme za to poděkovat panu lichváři Vondrovi,“ řekl kysele otec.

Pan Vondra koupil za velice podezřelých okolností krátce po *Sametovce* celý panelák i s nájemníky. Bohužel jim nedošlo, co se na ně hrne. Pak poslanci odhlasovali deregulaci nájemného, která dovolovala zvyšovat nájemné geometrickou řadou a odpor postavila mimo zákon – zprvu »jen« po deseti, pak po třiceti procentech ročně – a pan Vondra samozřejmě nevynechal jedinou příležitost ke zdražování. Zpočátku to nevypadalo tak zle, ale když se nájemné každé tři roky zdvojnásobí, přerostlo by časem přes hlavu i milionářům, kdyby i oni bydleli v nájemných bytech.

Jenže milionáři ani poslanci v nájemných bytech zpravidla nebydlí, takže jim nedošlo, co to »prohlasovali« za hrůzu. Dvacetitisícové nájemné už začalo lidi velice tvrdě omezovat a když se pan Vondra nechal slyšet, že teprve třicetitisícové nájemné mu konečně přinese toužený hmatatelný zisk, rozhodli se rodiče, tak jako i jiní nájemníci, pro »ústup do předem připravených pozic«.

Že se to podobalo překotnému útěku Němců od Stalingradu? To byla podobnost čistě náhodná, snad jen, že to nebylo tak krvavé. Nicméně – úprk to byl. Nejhorší na něm bylo, že se v podobné situaci ocitly v Praze tisíce rodin a ceny všech barabizen poblíž Prahy stouply jako mávnutím čarovným proutkem a jediné východisko bylo odstěhovat se dál od Prahy.

To už i Věrka vytyšila, co to bude za katastrofu.

Věrčin otec měl proti ostatním takto postiženým jednu výhodu. Když dojíždění z takové dálky nepřipadalo v úvahu, dohodl se se svým zaměstnavatelem na dálkové práci. Naštěstí to bylo možné – a místo pobytu v ratejně, nazývané vzletně »open

space« – neboli česky »otevřený prostor«, mohl sedět doma u svého počítače a pracovat na dálku – podniková síť dovolovala intenzitu jeho práce kontrolovat a nemusel se dohadovat se spolupracovníky, kdo si trochu nahlas kýchl.

„Většina ostatních tuhle výhodu nemá,“ zhodnotil to spokojeně na rodinné poradě, kde se s mamkou dohadovali, co budou proboha dělat na vesnici a navíc v takovém Zapadákově. „Naštěstí to počítače umožňují – jinak bych si musel hledat práci tady v místě a to by teprve byla ta správná finanční katastrofa!“

Pro maminku se ovšem práce na vesnici nenašla, naštěstí se včas dozvěděla o firmičce, která také dává práci domů na způsob faktorů z předminulého století – jednalo se o domácí šití různé nestandardní konfekce. Mizerně placená práce podle pololegálního Švarc-systému byla lepší než žádná, takže ji maminka vzala.

Největší dojíždění proto čekalo Věrku – a ta se toho také nejvíc obávala. Dosud neměla školu daleko, takže chodila pěšky, ale teď ji čekalo ranní a odpolední dojíždění autobusem. Na druhou stranu se mohla těšit na nové spolužáky a spolužačky a doufala, že mezi nimi není tolik náfuků jako v Praze, kde se v poslední době rozmohlo mezi žáky tvrdé rozlišování na bohaté a socky – a v poslední době i podle toho, koho jejich rodiče volili.

Běda těm, kdo přiznali, že se jejich rodiče opovážili nevolit knížete! Soustředila se na ně nevybíravá šikana – a učitelé, místo aby ji zarazili, se k ní často přidávali. Nevolit knížete je přece dědičný hřích, hodný trestu!

Když se plačící Věrka doma ptala, proč táta s mámou taky nehodili hlasy knížeti pánu, odpověděl jí táta, že bohatí voliči levice si mohou říkat *výstředníci*, ale chudý volič pravice je prostě *idiot* – a to oni nejsou. Poslední útěchou pro Věrku bylo, že po prázdninách půjde do školy v malém městě, kde snad nebude tolik *Kchárl-idiotů*, jako v Praze...

Ano, ale... budou bydlet v chajdě bez koupelny a s kadibudkou na dvorku, ještě dál od vysněné průměrné životní

úrovně, protože mamka slušně placenou práci nesežene a když si nebudou usilovně topit ve starodávných kamnech, budou v zimě.

Ach jo!

=*=

Stěhovací firma jim dala termín hned po ránu, takže už v poledne měli přestěhováno, vybaleno i uklizeno – ovšem s tím, že velká část jejich věcí zůstala na půdě, neměli je kam jinam dát. Věrka si srovnala zásuvky svého malého psacího stolku a měla hotovo, takže ji rodiče pustili ven proběhnout se na čerstvém vzduchu. Na rozdíl od Prahy ho tu bylo plno – ale to asi bylo jediné, čeho tu byl dostatek.

„Neběhej k silnici, je to na ní horší než v Praze!“ varovala ji maminka. „V Praze si málokdo dovolí jet stovkou, jako tady!“

„A nemá být tady rychlost nějak omezená?“ zeptala se Věrka nevinně.

„Jo, na padesát jako všude,“ zahučel otec. „Jenže policajty s radarem tady neuvidíš jak je rok dlouhý a řidiči na to samo sebou hřeší. Raději se silnici vyhni, než si na ně zvykneš.“

„A nechoď daleko!“ napomenula ji babička. „Za chvíli bude oběd a já pak chci odjet ještě za světla, ať se stihneme nějak pěkně rozloučit!“

Potíž byla v tom, že silnice byla jedinou slušnější komunikací ve vsi. Domky tu nebyly nalepené jeden na druhý jako ve městech. Vesnice byla roztahaná na několik kilometrů, od jednoho baráku k druhému bylo daleko a silnice vedla prostředkem. Podél úzké polní cesty, vedoucí od silnice k jejich chalupě, stálo jen pět domků. Jejich chajda byla poslední, dál od silnice byl už jen lesík a pole, žádné domy. Co tam? Na velkou zábavu to nevypadalo.

Věrka se obrátila směrem k silnici, kde měla přece jen naději, že někoho potká. Ačkoliv to moc nadějně nevypadalo, vesnice byla pustá, nikde ani človíčka. Ve městě nebylo nikdy tak pusto – snad jen v noci na sídlišťích mimo centrum, ale přes den bylo plno lidí všude. Pravda, jeden druhého si příliš nevyšimal,

většinou se ani neznali, ale bylo možné se aspoň někoho zeptat – na cestu, na čas, na vhodný autobus...

Tady bylo více mrtvo než na hřbitovech v Olšanech.

A přece... Věrka ušla sotva třetinu cesty směrem k silnici, kde občas svištěla auta, ale žádné nezastavovalo, když uslyšela smích, který podle všeho patřil hned několika dětem. Neviděla je však. Kde se schovávaly? Vždyť tady byl prostor od jednoho domku k druhému přehledný a pustý! Snad by se v drobných křoviskách schovala kočka, ale děti?

Po chvílce hledání na to ale přišla.

Středem údolí se klikatě vinul potůček, místy sevřený mezi kamennými zdmi, ale na mnoha místech byl přístup k vodě volný – a v jednom takovém místě zahlédla míhat se dvě čupřiny – jednu rozčuchanou, druhou učesanější.

Děti byly u vody – a podle smíchu se rozhodně nenudily. Věrka k nim honem spěchala, ale přišla pozdě – dětská zábava právě končila. Předmětem byla lodička, jenže se právě před okamžikem na potůčku převrhla, papírová plachta se namočila a lodička tím úplně ztratila stabilitu. Převracela se při sebemenším zakolísání a všem bylo jasné, že plavba skončila, dokud plachta pořádně nevyschne.

Partu tvořily dvě děti. Světlovlasý kluk, podle všeho stejně starý jako Věrka, lovil právě z vody lodičku a chystal se k odchodu, a učesanější hnědovlasá holka podobného věku tomu jen přihlížela.

„Ahoj!“ pozdravila je Věrka. „Koukám, že jdu akorát pozdě.“

„Správný postřeh!“ souhlasil kluk nepříliš přátelským tónem. „Ale my tě neznáme!“

„No tak mě poznáte,“ opáčila Věrka klidně. „Zrovna dneska jsme se sem přistěhovali.“

„Zas nějaký naplaveniny!“ vzdychl si kluk trpitelsky.

„Jakýpak naplaveniny?“ urazila se Věrka. „Náhodou jsme ode dneška řádní obyvatelé téhle vesnice, jako všichni ostatní.“

„Jenže jste naplaveniny,“ odsekl kluk. „Zato my, my jsme zdejší rodáci!“

Řekl to tak hrdě, jako kdyby se jim představoval ve funkci prezidenta.

„No a?“ odvětila Věrka. „To budeme za chvíli taky.“

„Vy nikdy nebudete zdejší rodáci!“ odmítl prudce kluk. „Vždycky budete naplaveniny, protože jste se tady nenarodili. Chápeš?“

„A vy jste se snad tady narodili?“ setřela ho Věrka. „Nebo jste se narodili v porodnici v nejbližším městě? Máte snad porodnici i tady ve vsi?“

„Náhodou, Vít'a se fakt narodil ve vsi,“ zastala se místní holka kamaráda. „Narodil se v zimě a tenkrát se do vsi sanitka nedostala kvůli závějím. Jestli je tady někdo pravověrný rodák, tak je to Vít'a.“

„To jako chceš říct, že ani nebyl v porodnici?“ zarazila se Věrka.

„To se ví, že ne!“ prohlásil hrdě kluk. „Když se k nám doktor dostal, už jsem podle našich spokojeně spal – a pěkně doma, žádná porodnice!“

„No jo,“ uznala mu to Věrka. „To se pak fakt můžeš nazývat zdejší rodák. Akorát že to není úplně normální!“

„Nenormální je naopak porodnice,“ odsekl kluk.

„No počkej!“ vzepřela se Věrka. „Porodnice mají dneska drtivou převahu, takže jsou dneska normálnější.“

„Tisíce let to šlo bez nich,“ namítl kluk. „To je jako kdybys tvrdila, že normální je jen jezdit v autě a ne chodit pěšky.“

„Ale dneska se hodně jezdí auty,“ namítl Věrka. „Táta říkal, že tady na vsi to bez auta prostě nejde.“

„Ale sem k vodě musíš pěkně pěšmo!“ odvětil vítězně kluk. „Hele ty, taky jste si tady koupili nějaký barák na víkendy?“

„Koupili,“ přikývla Věrka. „Jenže ne na víkendy, ale natrvalo. Ať si říkáte co chcete, taky budeme zdejší! Naši říkali, že to tady máme na doživotí.“

„To my taky – a neděláme z toho trágu!“ odsekl kluk. „Kde teda bydlíte?“

Věrka mu ukázala na hřeben jejich chaloupky – tady od vody z ní nic víc vidět nebylo.

„Jo tak – budete bydlet místo Fojtů!“ pochopil kluk. „A jste tady natrvalo? To bys ale měla chodit i do zdejší školy!“

„Nebudu,“ řekla Věrka. „Po prázdninách začnu chodit do školy ve městě. Tady na vsi je prý jen první stupeň.“

„My vlastně taky, vid’, Jitko!“ trochu se usmál kluk. „Promiň, já zapomněl. Tak to asi budeme jezdit spolu. Zastávka autobusu je tady za rohem u Mášů.“

„Podrobnosti ještě nevím,“ přiznala Věrka. „Jsem tady ve vsi první den a naši ještě po stěhování pořádně ani nevybalili. Ale za chvíli bych měla mazat domů k obědu. Vy už jste po obědě?“

„Blázníš?“ zavrtěl hlavou kluk a rozhlédl se. „Vždyť je teprve půl dvanáctý, přesněji jedenáct dvacet pět!“

„Kde máš hodinky?“ zajímalo Věrku. Kluk měl totiž na sobě krátké kalhoty a tričko s krátkým rukávem, takže bylo jasné, že žádné hodinky na ruce nemá.

„To se musíš podívat támhle na věž kostela,“ zasmál se kluk. „Jestli nemáš oči jako stará Bendová, musíš na ní vidět ciferník i ručičky, jsou vidět z dálky.“

„No jo,“ přiznala mu to Věrka. „Jestli je na ně vidět z celé vesnice, tak vlastně hodinky ani nepotřebujete.“

„A hlavně si je nemůžeme namočit,“ přidal kluk další argument. „My budeme obědvat až v jednu a u Marešů taky tak, vid’, Jitko!“

„A jak mám říkat tobě?“ zeptala se ho už úplně kamarádsky Věrka. „Mně můžete říkat Věrčo, ve škole jsem Věra.“

„Já jsem nákej Víťa Krčmář,“ podal jí kluk mokrou a studenou pravačku, zatímco si lodičku předal do levačky.

„Já jsem Jitka Marešová,“ představila se zdvořile i dívka.

„Hele, vy jako místní to budete vědět,“ zeptala se jich Věrka. „Kolik nás bude jezdit do školy do města?“

„Chceš spočítat všechny, nebo jen ty, co budou patřit do naší třídy?“ požadoval kluk upřesnění.

„Oboje,“ chtěla vědět Věrka.

„Odsud ze zastávky u Mášů budeme jezdit jen my tři,“ začal vypočítávat. „Ze zastávky u školy budou jezdit dvojčata Machovic, pak Bohouš, Rost’a a Olda. Nebudou s námi jezdit kluci Machálkovi, ti se nedávno odstěhovali, že tu není práce. Pak je tu zastávka u kostela, tam budou jezdit Pavel, Michal, Máňa, Hynek a Kája. A to bude nejspíš všechno.“

„Jenom?“ podivila se Věrka.

„A co bys chtěla?“ urazil se Vít’a. „Tohle je vesnice, ne Praha! Táta říkal, že vesnice vymírají. Lidi se stěhují za prací do měst, tady zůstávají jen důchodci a když umřou, kupují si po nich domky Pražáci jako chalupy. Jenže tihle luft’áci přijíždějí jen na víkend, zalezou do chalupy a vystrčí nos až když v neděli odjíždějí. Táta říkal, že jsou užiteční, zachraňují chalupy před zkázou, ale co je to za obyvatele? S nikým se nekamarádí, s nikým nemluví, ani do hospody nechodí...“

„Naši nechodili do hospody ani v Praze,“ zavrtěla hlavou Věrka.

„Jenže naše hospoda se nedá s pražskými pajzly srovnávat!“ namítl Vít’a.

„Co ty víš o pražských pajzlech?“ naježila se Věrka.

„Jsou každou chvíli v televizi,“ odušil kluk. „Jenže na vsi se lidi chodí do hospody bavit se sousedy, v hospodě se řeší, co se kde dá sehnat, kde kdo potřebuje pomoc a tak... to v Praze nikdo neřeší, proto je tam dneska tolik bezdomovců!“

„Já bych pražské hospody s bezdomovci nespojovala,“ nesouhlasila Věrka.

„Ale lidi si tam nepomáhají, jako tady!“ trval na svém Vít’a.

„Jak kdy,“ odvětila Věrka. „Znali jsme tam pár sousedů, občas jsme si i vypomáhali, ale v Praze přece nemůžeš znát všechny.“

„To na vsi můžeš,“ ušklíbl se kluk. „A taky si často pomáháme. Hele, nechceš to sama vidět? Odpoledne poneseme oběd starému Vukovi, pojd' s námi!“

„Kdo je to?“ chtěla hned vědět.

„To je snad jedno,“ opáčil Vít'a. „Starej Vuk je zkrátka takový poustevník a asi před půlrokem se obecní rada usnesla, že mu bude dávat jako výpomoc obědy. Ve školní družině se kromě jídla pro školu vaří i pro důchodce – a starostka navrhla zahrnout mezi ně i starého Vuka. Od té doby mu tam naše máma nosila obědy. Jenže je to daleko v lese, takže jsem to vzal na sebe. Chceš-li tedy spáchat dobrý skutek, pojd' tam s námi.“

„Jestli se nebojíš!“ dodala tajemným hlasem Jitka.

„Proč bych se měla bát?“ naježila se Věrka. „Co je na tom tak nebezpečného?“

„Nebezpečné to není,“ uklidňoval ji Vít'a. „Ale trošku tajemné to je. Starej Vuk bydlí v poustevně v Maňákovském lese a ten je tam dost temný!“

„Temný les?“ opáčila Věrka. „Kolem poledne?“

„No – je tam rozhodně větší stín než tady,“ ujistila ji Jitka.

„A kdy že tam chodíte?“

„Obvykle po půl jedné,“ sděloval jí ochotně Vít'a. „Jestli tam chceš s námi, čekej nás po obědě na cestě.“

„Hele – a nemohli byste u nás zazvonit?“ měla hned protinávrh. „Proč bych měla na vás čekat na cestě? Tohle bude jednodušší.“

„Když máte zvonek, proč ne?“ pokrčil rameny Vít'a. „Máte psa?“

„Ne – nač to chceš vědět?“

„Já jen, aby na mě ze dveří nevyletělo nějaké tele – Vondráčkovi, to jsou taky Pražáci, si do chalupy berou obrovského, nepříjemného vlčáka.“

„A on byl na tebe nepříjemnej?“

„Však se pak strašně pokorně omlouvali, ale zkus si představit, že ležiš na zádech, na prsou pracky padesátikilového

vrčícího psa, co ti zblízka cení tesáky do obličeje! To si piš, že to nebylo nic příjemného.“

„To se nedivím, že se ti pak omlouvali,“ souhlasila Věrka. „Nevím, ale stát se to mně, tak se počůrám strachy.“

„Mně se to nestalo, ale starému Bláhovi, já o tom jen slyšel,“ zmírňoval to Vít'a. „Od té doby se to neopakovalo, Vondráčkovi si už dávají na Rexe pozor, ale prý v Praze chytil i bytového zloděje. Řekl bych, že za tu zlodějnu to musel být až dost velký trest. Měli s tím pak ještě oplétačky, že neměli na dveřích dostatečné varování před psem... to víš, i zloději mají svá práva!“

„Větší než poctiví lidi!“ přidala Jitka. „Naši to taky říkají.“

„My psa nemáme,“ opakovala Věrka. „Tak až půjdete kolem, stavte se a zazvoňte.“

„Zazvoníme,“ slíbila za oba Jitka.

=*=

Poustevník

Věrka si při obědě jakž takž stačila sjednat svolení jít s novými kamarády. Raději jim nepopisovala, kam půjdou, omezila se na neurčité »někam do lesa«. Babička hned po obědě odjela, aby domů nedojela za tmy a se všemi se rozloučila slibem, že se za nimi co nejdřív zase vypraví. Ačkoliv – tak často jako v Praze to nebude, pomyslela si se smutkem Věrka. To byla zřejmě další zdejší nevýhoda.

Počasí naštěstí vypadalo slibně, rodiče měli ještě s uspořádáním domku práci, takže jí jen zběžně kývli a když pak zazněl zvonek, Věrka vyběhla z chaloupky, jako by se výletu do lesa nemohla dočkat.

„Jde se!“ přivítal ji Vít'a s trojdílným jídelním nosičem v jedné ruce.

„Hele – ale není to hned za humny, neměla by sis vzít něco vhodnějšího?“ pozastavila se Jitka nad Věřčinými světlými šatičkami a lehkými botkami.

„Jdeme snad na vysokohorskou túru?“ zeptala se Věrka.

„To ne, ale skrz Maňákovský les,“ odpověděl jí místo Jitky Vít'a. „Máma dojela sotva k rybníčku, dál musela vždycky pěšky. Jednou to zkusila projet a musela si pak zavolat pro traktor, aby ji vytáhl z bláta.“

„Bláto se snad dá obejít,“ namítla Věrka.

„Jo, ve městě to obvykle jde,“ souhlasil Vít'a. „Tam bažiny nebývají tak rozsáhlé, aby se obejít nedaly. Ale co bych ti vykládal, však sama uvidíš!“

Věrka jen pokrčila rameny a šla dál. Vít'a s Jitkou tedy udělali totéž a tříčlenná parta se pohnula směrem k lesu. Pravda, Vít'a i Jitka měli bytelnější pohorky, zjevně se chystali do méně schůdného terénu, ale tady zkraje se dalo jít i v polobotkách.

Polní cesta vedla zpočátku střídavě lesem a mezi poli a byla uježděná traktory, takže by tudy projela i osobní auta. Vít'ova maminka tudy prý jezdila autem, ale poslední úsek prý musela chodit pěšky. Když se Vít'a mámě nabídl, že tam panu Vukovi

oběd donese, přijala to – zbývající klienty už mohla objezdit autem, aniž by jim oběd vystydl.

„A teď to začne,“ upozornil Vít'a Věrku, když před trojístěkem vystala tmavší hradba hustšího lesa.

Zpočátku to tak zlé nebylo, jen uježděné koleje od traktorů vystřídalo uježděné jehličí, ale les byl čím dál tmavší a hustší. Mohlo to být i tím, že křoví, obvykle hustší podél okrajů lesa, bylo tady hustší i kolem lesní cesty, ale v každém případě šli brzy jako úzkou uličkou mezi dvěma hradbami z jehličí.

„Chtěl bych vidět, kudy bys tady obcházela případnou bažinku,“ řekl Vít'a.

„Žádná tu není,“ ulehčeně si vydechla Věrka.

„Tady ještě ne,“ řekl Vít'a tajemně. „Ale dočkáš se, co není tady, to teprve začne.“

Lesní cesta kousek klesala a brzy se ukázal lesní rybníček – či co to bylo. Přírodní jezírko to nebylo – zakrátko museli jít po očividně umělé hrázi. Už na ní ale začínalo bahno, které se ještě zhoršilo na konci, kde hráz opět přecházela do lesa.

„Tady se to ještě obejít dá,“ ukazoval Věrce Vít'a. „Napravo by se dalo brodit vodou, nalevo je zase parádní houština, ale tady ještě projedeš i autem. Bude hůř.“

Měl pravdu, ale až za dalším stoupáním a klesáním, kde lesní cesta vedla přes nepatrný potůček, který z ní ale udělal oblíbený bahenní úsek tankodromu.

„Tady máma uvízla,“ ukazoval Vít'a Věrce. Jitka už to znala, takže jen tiše přihlížela.

„Traktor mámu se škodovkou tahal zpátky na hráz a při tom ulomili vejfuk,“ popisoval tehdejší událost. „Od té doby se máma otáčela už před hrází a dál šla taky pěšky.“

„Jak je to ještě daleko?“ zeptala se věčně Věrka.

„Copak? Snad tě nebolí nožičky?“ politoval ji Vít'a až příliš okázale, než aby z toho necítila lehký posměch.

„Mě jen zajímá, jak daleko musela tvoje máma chodit pěšky,“ odvětila ledabyly Věrka.

„Máma si na tuhle cestu brala vysoké gumáky,“ ujistil ji Vít'a. „Těmi projdeš do půl metru bahna všude.“

„Ale jak v těch gumákách řídila auto?“ starala se Věrka.

„Tady řídí v gumákách kdekdo,“ ujistil ji Vít'a. „Traktoristi by bez nich ani nevlezli do traktoru, ale jde to i v autě.“

„Uvidíš, že si i ty příště vezmeš pohorky,“ doplnila ho Jitka.

„Mám někde i gumáky,“ řekla Věrka. „Ale jsou ještě zabalené. Než na ně naši narazí, musím chodit v tomhle. Kdyby něco, sundám boty i ponožky a vezmu to bláto naboso.“

„To bych si rychle rozmyslel,“ varoval ji Vít'a. „Pod tím bahnem je ostrý štěrk. Kdysi to tady chtěli zpevnit, jenže potok sem pokaždé naplaví další bláto. Traktorům to nevadí, ale auto nemá šanci a pěšky bych to radši nezkoušel.“

Věrka bláto opatrně obešla po okrajích a šli dál. Cesta vedla opět do kopce a začala být kamenitá. Vysokohorská túra to sice nebyla, ale Věrka musela pečlivěji hledět, kam šlápne, aby si v polobotkách nezvrtila kotník. Kamarádi měli pravdu, tady asi nebyly nejhodnější.

Konečně přešli do vodorovně položené části cesty, kterou opět pokrývalo jen uježděné jehličí a kde se dalo chodit docela pohodlně.

„Už tam budeme?“ starala se Věrka.

„Jo, teď už je to slabý kilometrík,“ ujistila ji Jitka.

„Kilometr?“ vzdychla si Věrka.

„Možná míň,“ odhadoval to Vít'a. „Asi jako Václavák zdola nahoru.“

„Nebo shora dolů, ne? To je přece to samé!“ řekla Věrka.

„Není,“ nesouhlasil Vít'a. „Protože teď přijde největší stoupák a ten se přece jen chodí shora dolů líp než naopak. Pak ještě přijdou »Infarktové schody« a jsme na místě.“

Měl pravdu, za zatáčkou se to ukázalo. Lesní cesta, uježděná traktory, pokračovala dál, ale tady z ní odbočovalo úzké schodiště z plochých kamenů, strmější než je v civilizovaných

zemích zvykem, spíš připomínalo schodiště na jihoamerické pyramidy. Za chvíli po nich supěli námahou všichni tři.

„Tady bacha, klouže to,“ varoval obě Vít'a, když se sám poprvé smekl a málem upadl.

Na pouhých padesáti schodech vystoupali vysoko nad křoví. Koruny stromů tady byly vysoko, křoví nízko, takže se jim skrz kmeny otevřel výhled na les shora.

„Nahoře tomu říkáme »Vyhlídka«,“ supěl Vít'a. „Je tam vidět daleko, až do hor.“

Nezastavil se ale, aby se mohli pokochat, pokračoval dál sveřepě jako buldok. Dívky mu sotva stačily, ačkoliv nenesly nosič s obědem pro starého pána.

„Už tam budeme,“ povzbuzoval je.

„Ty schody mají fakt příznačné jméno!“ zhodnotila je Věrka, když už byli podle jejího odhadu v polovičce. Samozřejmě se zmýlila. Na místě, kde očekávala vrchol, byla jen malá plošinka, nazývaná »Vyhlídka«, pak ale schodiště ostře odbočovalo vlevo, vrchol se oddálil o dobrých šedesát metrů a strmost schodů se ještě zvýšila.

„Starostka tady prý nikdy nebyla, ačkoliv patří k rodákům,“ funěl Vít'a. „Na mapě to tak zle nevypadá, proto prosadila to donášení obědů.“

„Mě by spíš zajímalo, jak tam nahoře někdo dokázal postavit chalupu,“ odfukovala si Věrka. „Neříkej mi, že tudy projede nějaké auto, i kdyby bylo terénní!“

„Ani tank!“ souhlasil. „Z druhé strany byla dřív lesní cesta. Dnes už je asi zarostlá, ale řekl bych, že tudy mohli dostat na místo materiál.“

„Kromě toho se roubenky dřív často stavěly z místního materiálu a stromů kolem bylo jistě dost a dost,“ přidala Jitka.

„No jo, ale roubené stavby jsou přece z dřevěných hranolů a ty se musí ořezat na pile, ne?“ namítla Věrka.

„Tak se na některou podívej, třeba na tu vaši,“ navrhl jí Vít'a. „Všechno je to poctivá tesařská fuška sekerou.“

„To se teda podívám,“ supěla Věrka, ale nezůstávala pozadu, ačkoliv šla jako poslední.

Konečně byli na konci »Infarktových schodů« a před nimi stála roubená stavba, jakých bylo ve vsi víc. Jenže tahle byla na hřebenu kopce, »Infarktové schody« dělaly čest svému jménu a podle rodáků v ní přebýval jen osamělý starý pán.

„Co kdyby se mu udělalo špatně?“ napadlo Věrku. „Nikoho tady nemá... a i kdyby měl, ani sanitka by se sem nedostala...“

„Vybral si to sám,“ řekl udýchaně Vít'a a zastavil se před chaloupkou. „Chvilku se tu vydýcháme, ať tam nesupíme jako tři parní lokomotivy!“

„Hele – a čím se pan Vuk živil, než jste mu začali nosit ty obědy?“ chtěla ještě vědět Věrka. „Chceš mi tvrdit, že tyhle schody a těch pár »kilometříků« šlapal dennodenně kdoví kolik roků? Navíc v jeho věku? Neříkal jsi, že je to už starý pán?“

„Nad tím jsem nepřemýšlel,“ přiznal Vít'a. „Ale už při první cestě jsem pochopil, proč se sem mámě nechce, tak jsem se nabídl, že sem budu chodit za ni.“

„Proto jsi potom byl tak dobrý v tělocviku?“ vydýchávala se i Jitka.

„To víš,“ usmál se pyšně. „Takový trénink každý neměl!“

„Hele,“ obrátila se Věrka na Jitku. „Jak dlouho sem chodíš ty?“

„Já až od začátku prázdnin,“ přiznala. „On to Vít'a ve škole do té doby nikomu neřekl, přiznal to až potom.“

„To bys tady mohla být tak po třetí,“ počítala Věrka.

„Po čtvrtý,“ opravila ji Jitka. „Poprvé jsme s Vít'ou šli hned po rozdávání vysvědčení. To nás sem šla celá banda, jenže po zkušenosti s »Infarktovými schody« ztratili ostatní chuť Vít'ůu přístě doprovázet. Teda – až na mě.“

„A proč jsi z těch ostatních nejvytrvalejší?“ zajímala se Věrka.

„Asi protože bydlíme hned vedle sebe, ostatní přece jen bydlí dál,“ vysvětlovala jí klidně Jitka. „K tréninku jim stačí hřiště, mají ho blíž.“

„Takže očekáváte, když už bydlíme při cestě, že budu chodit s vámi?“

„Nemusíš, když nechceš,“ řekl Vít'a. „Cesta sem není žádný špacír, skoro má blíž k té vysokohorské túře.“

„Jako trénink na nohy to je fakt dobrý,“ přiznala Věrka. „Půjdeme za panem Vukem?“

Zřejmě už se vydýchali všichni, takže vykročili po zápraží k hlavním dveřím. Kliku na nich byla starodávná, vykováná ze železa, a uprostřed bylo místo zvonku klepadlo ve tvaru lví hlavy, držící v zubech kruh. Vít'a jí m obřadně zaklepal.

„Pojďte dál!“ pozval je hlas zevnitř.

Vít'a stiskl starodávnou kliku a všichni tři vstoupili do předsínky. Vypadala stejně jako předsínka Věřčina nového domova, jen tu chybělo elektrické světlo. Věrka se marně rozhlížela po nějakém vypínači, než jí došlo, že by k chalupě muselo vést i nějaké elektrické vedení. To ale venku neviděli. Je možné, že si pan Vuk pořád ještě svítí svíčkami?

Vít'a ale neomylně zamířil do hlavní sednice. Uspořádání všech roubených chalup si je podobné jako vejce vejci, takže i sednice vypadala skoro stejně – chyběla jen elektrická lampa na stropě. Dokonce i stůl vypadal jako dvojník stolu, stojícího vedle Věřčina malého psacího stolečku – ten tu ovšem chyběl.

„Copak, copak?“ uvítal je starý pán. „Dneska jste pro změnu tři?“

Věrka si starého pána zvědavě prohlížela, ale nebylo na něm nic tak zvláštního. Šedivé vlasy víceméně k jeho věku očekávala a oblečený byl všedně do tmavošedého – měl na sobě šedivé kalhoty, šedivou... nebo snad špinavou... košili a šedivou vestu bez rukávů. Kupodivu neměl brýle, ty by se k němu také hodily. Podle vyprávění očekávala shrbeného dědulu, ale tohle

byl mnohem zachovalejší pán, i když už mu hádala nejméně sedmdesátku.

„Dobrý den!“ pozdravili svorně Vít'a s Jitkou. Věrka jim přizvukovala, aby nevypadala jako nezdvoračka.

„Také dobrý,“ odpověděl jim pan Vuk.

„Přinesli jsme vám oběd,“ hlásil Vít'a a postavil na stůl nosič s obědem.

„Jste hodní, děkuji,“ poděkoval starý pán.

Vít'a před ním zručně rozebral nosič na tři díly. V horním byla polévka, v dolním knedlíky s masem a omáčkou a ve středním byla porce štrúdlu.

„Nepomůžete mi s tím?“ nabídl jim starý pán.

„To snad nemyslíte vážně,“ zavrtěl hlavou Vít'a. „Je toho akorát jedna porce pro vás. Nás by hanba fackovala ujídat vám.“

„Tak vám aspoň nabídnu pár koláčků,“ rozhodl starý pán. Otočil se ke staré skříni proti starodávné peci, přesně jako měla Věrčina maminka, vytáhl starodávný misník a donesl jej na stůl. Když odklopil horní část, objevila se hromádka lákavě vyhlížejících koláčků.

„Tak se u mě pěkně posaďte, ať mi nevynesete spaní, a vezměte si!“ pobídl je.

Sám si vzal lžici a pustil se do studené polévky.

„Dneska je polívečka nějak dobrá, co je to zač?“ zeptal se Vít'i.

„To je přece rajská,“ řekl Vít'a. „Vy ji neznáte?“

„Jím ji poprvé,“ přiznal pan Vuk.

„Je to vůbec možný?“ zděsil se Vít'a. „Tak dlouho jste na světě a abyste nikdy nejedl rajdu? Vždyť jsme ji měli ve škole skoro každý druhý týden!“

„Já na ni nejsem zvyklý,“ přiznal pan Vuk. „Ale je opravdu dobrá.“

„Vidíte – a dobrá třetina školáků ji vyloženě nesnáší!“ řekl Vít'a.

„Pak ale nevědí, co je dobrého,“ politoval je pan Vuk.

Děti se opatrně rozsadily na starodávné dřevěné židle a ostýchavě si vzaly po koláčku. Věrka si všimla polštářku na každé sedačce a umínila si ten zlepšovák navrhnout i doma. Na židlich pana Vuka se sedělo o poznání příjemněji než na tvrdých selských židlich.

„Kdo vám pekl ty koláčky s mákem?“ zeptal se Vít'a, když nakouzl první.

„Neptej se a jestli ti chutnají, jez,“ pobídl ho stařec. „Ty koláčky mák nikdy neviděly ani z dálky, ale snad nejsou tak špatné.“

Věrka ke koláčku nejprve opatrně přičichla, ale voněl docela obyčejně skořicově, takže se do něho také zakousla. Černá náplň vypadala skutečně jako mák, ale chutnala po skořici, kuchařka ji zřejmě používala s oblibou a chuť máku v tom nebyla ani znát. Pravda, skořici se nezkazí žádné sladké jídlo. Někteří si ji přidávají i do kafe a do čaje – přátelé přírodních čajů to ovšem nazývají barbarství.

Mrknutím zjistila, že koláčky chutnají i Jitce, takže si všichni tři pochutnávali.

„Jsou výborné,“ pochválil je Vít'a. „Vyřid'te pochvalu kuchařce!“

„Proč kuchařce?“ pozvedl k němu oči starý pán s pobaveným úsměvem.

„Nebo jste je pekl sám?“ podíval se na něho Vít'a zpytavě.

„Nepekl jsem je,“ přiznal pan Vuk. „Ale nepátrej po jejich původu a jez!“

Vít'a tedy dál nepátral a vzal si druhý. Starý pán mezitím dojedl polévku a pustil se do dalšího chodu, jen si lehce olízl lžící. I u dalšího chodu si pochvaloval jeho vynikající chuť.

„Dneska byla svíčková, ta je vždycky mňam,“ upřesnil to Vít'a.

„Tu jsem snad kdysi jedl,“ vzpomínal pan Vuk. „Ale to už je dávno a chutnala jinak. Asi záleží na kuchaři.“

„Nebo na kuchařce, jako ve škole,“ podotkla Jitka.

„Nebo na kuchařce, ta školní umí vařit dobře,“ souhlasil pan Vuk, odkrojil si lžící další kus knedlíku, otočil jej ve smetanové omáčce a dal do úst.

„Ale pane Vuk, kdo vám vařil, když jste nedostával tyhle obecní obědy?“ zeptala se ho bezelstně Věrka.

„Já jsem se nikdy nikoho o žádné obědy neprosil,“ usmál se pan Vuk. „Když už to tak obec rozhodla, neprotestuji, ale ani předtím jsem nikdy hladem netrpěl.“

„Taky by mě zajímalo, jak jste vocaď chodil nakupovat,“ přidala si Věrka.

Víťa ji pod stolem jemně kopl do nohy, aby s takovými otázkami přestala, ale Věrka se jen tak zastavit nedala.

„Já jsem v Praze chodila nakupovat často,“ pokračovala. „Pravda, jsme tři, ale každý nákup měl pěkných pár kilo. Měla jsem to ze supermarketu kus cesty a vždycky mě bolely ruce, než jsem to dovezla domů. A to jsem šla po rovině! Vy to máte jako na věž, každý takový nákup musí být pořádný sportovní výkon!“

„Byl by,“ připustil pan Vuk. „Kdybych chodil nakupovat. Snažím se ale být co nejméně soběstačný, takže nechodím nakupovat denně, jako vy.“

„Jak ale můžete být... soběstačný?“ nechápala Věrka.

„Prostě se snažím všechno si obstarat sám,“ odvětil pan Vuk. „Například mléko – než abych chodil kupovat mléko, chovám si v chlívků kožu Elišku. Na vajíčka mám za chajdou kurník se slepicemi. Pod lesem si na malém políčku pěstuji brambory a jednou za delší čas si dovezu to ostatní – mám na to vozík, na který se vejde i pár pytlů mouky.“

„Vytáhnout sem vozejk po těch schodech, to by byla pořádná fuška i pro desetibojaře!“ řekla Věrka uznale.

„Po schodech by to opravdu nešlo,“ přiznal pan Vuk. „Ale vede sem schůdnější cesta z druhé strany, jenže končí na silnici do města, pro vás by to byla setsakra velká zacházka.“

„A projelo by sem i auto?“ ožil Vít'a. „Víte, máma by za vámi raději jezdila oklikou, pěšky je to přece jen trochu daleko a já půjdu po prázdninách do školy do města...“

„S tím si nedělejte těžkou hlavu,“ řekl klidně pan Vuk. „Obec zítra zahájí další úsporná opatření a obědy důchodcům zastaví. Vadit mi to nebude, budu zkrátka zase soběstačný!“

„Ale starostka předtím na obecní schůzi vykládala, že na to máte nárok!“ namítl Vít'a. „Jak můžete tvrdit, že to zastaví?“

„No tak to zase odvolá,“ usmál se pan Vuk. „Vím to, ale neptej se mě, odkud. Dovolíš mi ponechat si to jako své tajemství?“

„Tajemství?“ zarazil se Vít'a. „No dobrá, ponecháme vám je, i když vypadá divně.“

Mezitím pan Vuk dojedl a otočil se k plechovému dřezu, aby mohl umýt nosič jídla.

„Nechte to,“ udělal Vít'a nesouhlasný pohyb rukou. „Naše myčka to umyje rychleji a čistěji. Radši už půjdeme.“

„A mohla bych ještě před odchodem vidět vaše slepičky?“ zeptala se bezelstně Věrka.

„Au – nekopej mě pořád!“ otočila se na Vít'u, který ji zase touto cestou umravňoval.

„Slyšel jsi?“ obrátil se na Vít'u pan Vuk. „Nech ji na pokoji! Myslíš si, že pražské dítě bylo někdy v drůbežárně?“

„Ale je to... bylo to nezdvořilé,“ namítl Vít'a a zrudl.

„Požádala mě přece zdvořile,“ namítl pan Vuk. „A minutka vás snad nezabije. Půjd'te, ukážu vám své slepičky“

Jídelní nosič jen zhruba opláchl v dřezu, sesadil ho a podal Vít'ovi. Pak se otočil, všem třem pokynul směrem ke dveřím do předsíně, ale sám nečekal a vykročil jako první. Jenže se v předsíni neotočil napravo k hlavnímu vchodu, ale nalevo k zadnímu.

„Půjd'te za mnou,“ vyzval je.

Za domem byl dvorek, obklopený ze tří stran domem a nějakými kůlnami, čtvrtou stranu uzavíral obyčejný tyčkový plot. Na dvorku hrabalo šest červenohnědých slepic.

„To jsou moje pipky,“ ukázal na ně pan Vuk hrdě.

Slepičky je na chvílku zabavily – každý živý tvor má cosi jedinečného, co se jinde buď nevyskytuje, nebo je prostě jiné. Slepice z drůbežárny vypadají a chovají se úplně jinak než stejné slípky na dvorku, kde mají volnost. Děti si je prohlížely nadšeně, ale slípky se dívaly podezíravěji. Zdálo se jim, že přemítají, co je to za vetřelce? Svého chovatele znaly, ale ty menší tvory ne a zdálo se jim dobré vzdálit se od nich co nejdál, nejlépe až k plotu.

„Šest slepiček vám stačí?“ zeptala se Věrka.

„Budeš se divit, ale šest je nejlepší počet,“ odvětil pan Vuk a ignoroval přitom Vítův pohled, kterým se snažil Věrčiny otázky zarazit. „Šest slepiček dává právě tolik vajíček, kolik spotřebuji. Kdybych jich měl víc, musel bych jich buď jíst zbytečně mnoho, nebo je nabízet jiným, což tady na samotě dost dobře nejde. Možná by mi jich stačilo jen pět, ale slepičky nesnáší vajíčka pořád, občas si dávají od snášení pohov, zkrátka – šest je nejlepší počet.“

„A na mléko máte kozu,“ obrátila Věrka pozornost jinam.

„Kozu Elišku mám venku, za plotem. Mám ji uvázanou na kraji lesa, aby se tam pěkně napásla, ale aby mi neběhala po celém lese. Kozí chlívek je teď prázdný.“

„Takže byste byl soběstačný i bez obecních obědů?“ zopakovala Věrka jeho slova.

„Byl jsem a zase budu,“ přikývl pan Vuk.

„Ale proboha, jak můžete tvrdit, že to obec zastaví?“ nedalo Vítovi.

„Vím to,“ řekl prostě pan Vuk. „Jak – to je moje tajemství, které mi, doufám, necháte.“

„Jo, každý máme nějaké,“ připustil neochotně Vít. „Ale tohle je dost divné.“

Pak se ale rozloučili a vydali se na zpáteční cestu. Infarktové schody se shora nezdály tak příkré, i když ani pouhý sestup po nich nebyl snadný – kdo by uklouzl, mohl by počítat s parádními modřinami a kdoví, kde by se zastavil. Strmé schody ale vybízely k opatrnosti, takže se dostali bez úhony až na polní cestu a pak už je čekalo jen pár »kilometříčků«, jak je mazlivě nazýval Vít'a.

Výlet jim ale zabral dost času, takže se Věrka poblíž jejich domku raději rozloučila.

„Půjdeš s námi i zítra?“ zeptala se jí Jitka.

„Jestli půjdete vy, přidám se,“ slíbila Věrka.

„Tak zatím ahoj – jo, a nezapomeň se podívat na trámy vaší roubenky, ať máš jasno, že neprošly pilou!“ vybídl ji Vít'a.

„Podívám se,“ slíbila mu Věrka. A když konečně dorazila k domovu, věnovala trámům ve stěnách bližší pozornost.

Vít'a měl ale pravdu. Trámy byly skutečně otesané sekýrami, pila by z nich udělala přesné kvádry, ale tohle byly kvádry jen s notnou dávkou nepřesnosti. Už ty zaoblené hrany, které by pila určitě neudělala...

Takže bydlíme v rukodělném domě, pomyslela si. Pravda, byl dost starý.

Bylo to dokonce romantické.

=*=

Studna

Nazítí se Věrka upřímně těšila na další cestu za poustevníkem, jenže Vít'a s Jitkou na dveřní zvonek zazvonili už dopoledne. Věrka běžela otevřít a radostně je přivítala.

„Dneska se za panem Vukem nejde,“ oznámil jí ale zamračeně Vít'a. Vypadal přitom naštvaně, jako by mu uletěly včely, ale měl k tomu důvod, mračila se i Jitka.

„Jak to?“ zvažněla i Věrka jako mávnutím čarovného proutku.

„Včera večer zarazil obecní výbor posílání obědů důchodcům,“ řekl nahněvaně Vít'a. „Prý na to obec nemá peníze. Přitom to zaváděli ani ne před půl rokem.“

„Těch pár obědů by snad obec položilo?“ zeptala se ironicky Věrka.

„Taky si myslím, že ne,“ odvětil Vít'a. „Nedávno zaplatila obec pár milionů za opravu mostků přes potok a teď – že nemá pár korun! Ale to určitě spískal ten krkoun Moravec!“

„A to je kdo?“ chtěla vědět Věrka.

„Moravec – majitel zdejší stavební firmy a zástupce starostky,“ vysvětloval jí ochotně Vít'a. „Když měl dostat miliony za opravu mostků, tak peníze byly. Teď najednou nejsou. Spíš začal se šकुdlením, protože si zase připravuje nějaký další kšeft.“

„Jak může majitel stavební firmy zadávat obecní zakázky sám sobě?“ divila se Věrka.

„No – on se vždycky zdrží hlasování,“ ujišťoval ji Vít'a. „Až když mu to přiklepnou, poručí všem panáka.“

„To je ale přece jasná korupce!“ neudržela se Věrka.

„Oni tomu tak neříkají,“ vzdychl si Vít'a. „Jenže včera odhlasovali úsporná opatření a ode dneška dostanou oběd jen ti, kdo si řádně zaplatí.“

„Tak to mohli pokračovat a vybírat peníze až dodatečně, ne?“ zlobila se Věrka.

„No – u většiny důchodců to tak je,“ řekl Vít'a. „Těm ještě dneska oběd dovezou, ale jestli chtějí obědovat i zítra, budou

muset zaplatit rovnou dvakrát. Případně si to předplatit na týden nebo na měsíc dopředu. Ale pana Vuka a paní Bendovou vyškrtli rovnou, není prý žádná záruka, že na to budou mít.“

„Takže výhodu seberou těm nejpotřebnějším,“ odfrkla si nesouhlasně Věrka. „Máme to ve vsi pěknou čeládku!“

„Čeládku?“ podivil se Vít'a. „Snad panstvo, ne?“

„Chovají se jako panstvo, přitom by měli obci sloužit,“ upřesnila to Věrka. „Ale jak to bude dál s panem Vukem?“

„Nevím,“ podrábkal se Vít'a za uchem. „Měl by mu to někdo aspoň říct, ale kdo? Máma tam nechce, říkala, že by se musela hanbou propadnout, paní starostka tam v životě nebyla a teď se tam přece nepůjde omlouvat a zbytek radních? Chlapi dostali po panáku a jsou jistě sami se sebou spokojeni, jak obci ušetřili. Nikomu nevádí, že to Moravec brzy rozřcá.“

„Ale víte, co je mi na tom divné?“ přidala se do hovoru i Jitka. „Že to pan Vuk včera předvídal. Se vším všudy – že bude zase soběstačný a tak...“

„Asi zná krkouna Moravce dýl než my,“ hádal Vít'a.

„Starostka šla do voleb se slibem obecních obědů pro důchodce,“ namítala Jitka.

„No tak ji přehlasovali,“ pokrčil rameny Vít'a. „Nebylo to poprvé. Pan Vuk je starší, zná všechny radní od malička, takže to správně odhadl předem.“

„Jenže on to věděl přesně,“ podotkla Jitka. „Řekl – obec zítra zahájí úsporná opatření a obědy důchodcům zastaví. Možná zná dobře Moravce, ale jak mohl vědět, že to škudlení začne už dneska?“

„Nevím,“ pokrčil rameny Vít'a.

„Měli bysme za ním dojít a říct mu to,“ řekla Věrka.

„Poslové špatných zpráv nebývají nikdy vítáni!“ ujistil ji Vít'a.

„Když se nedokážou omluvit dospělí, měli bysme to udělat za ně,“ mínila Věrka.

„Proč?“ namítal Vít'a. „Copak za to můžeme? Ostatně – právní nárok na obecní obědy nemá, to byla jen dobrá vůle rady.“

„Dobrá vůle – jistě,“ připustila Věrka. „Jenže teď je to porušení daného slova. Právníci by to shledali v pořádku, ale já bych se mu raději omluvila, stejně jako paní Bendové.“

„Nepůjdeme tam tedy?“ obrátila se na Vít'u nerozhodně i Jitka.

„Omluvit se?“ vrtěl hlavou Vít'a nesouhlasně.

„Jo, omluvit se,“ přikývla vážně Věrka. „Když se k tomu nemají dospěláci...“

„Infarktovými schody nahoru – jen kvůli omluvě?“ spráskl ruce Vít'a.

„Bábovky ať zůstanou ve vsi,“ odsekla Věrka. „Já jdu a basta. Co ty, Jitko?“

„Hele, necháme zachraňovat čest vesnice naplaveninami?“ obrátila se na Vít'u Jitka.

„Čest obci už nezachráníme,“ mínila Věrka. „Ale můžeme panu Vukovi ukázat, že tady nejsou všichni stejní.“

„V tom případě jdu taky,“ odhodlal se i Vít'a. „Bábovkou mě nikdo nazývat nebude!“

Otočili se tedy na cestu ze vsi a kráčeli spolu, tentokrát bez nosiče jídla.

„Hele, co kdybych se stavila u našich, mohli by pana Vuka pozvat na oběd,“ napadlo najednou Věrku.

Nečekala na schválení a odtrhla se od party. Vít'a s Jitkou se nerozhodně zastavili, aby na ni počkali, ale Věrka byla zpátky ze dveří obratem. V plátěné brašničce na šňůrce na krku měla maminčin mobil.

„Naši řekli, abych pana Vuka klidně pozvala,“ hlásila vesele. „Ale mám jim to zavolat, aby máma věděla, kolik má navařit jídla.“

„Takže budete přece jen zachraňovat čest vesnice,“ vzdychl si Vít'a, jenže mu nezbylo nic jiného, než to tak prostě přijmout.

Otočili se a vyrazili po polní cestě k lesu.

=*=

Pan Vuk už je čekal – což bylo samo o sobě podivné, neboť přišli nečekaně brzy. Vítal je už v hlavních dveřích, nenechal je ani promluvit a hned je vedl do sednice, kde jim opět nabídl plný misník čerstvých makových koláčků.

„Vezměte si koláčky a nic mi neříkejte,“ napomenul je. „A ty, Věrko, zavolej telefonem vašim, ať nic nechystají.“

„Jak víte...“ začala udiveně Věrka, ale nedořekla.

„Stejně jako jsem včera věděl, že obecní rada zruší ty obědy,“ usadil ji.

„Ale rada je zrušila až včera odpoledne,“ namítl stejně udivený Vít'a.

„Máš pravdu, ale to už bylo všechno hotové, dojednané, večer to na zasedání přednesli starostce a přehlasovali ji,“ objasňoval jim.

„Nejhorší na tom je, že to postihlo ty nejpotřebnější,“ stěžoval si Vít'a. „Myslím tím vás a paní Bendovou.“

„Mě to nepostihlo,“ zavrtěl hlavou pan Vuk. „Jak se říká, byli jsme před Rakouskem, budeme i po něm. Byl jsem před obědy, budu i po nich. Jak říkám, jsem a budu soběstačný.“

„Takže huř na tom bude paní Bendová?“ starala se Jitka.

„Nebude,“ ujistil ji pan Vuk. „Bendová má důchod. Sice malý, ale bez prostředků není. Chalupu má vlastní, bude si muset vařit sama jako doposud, ale ona to zvládne.“

„A co vy?“ starala se Věrka. „Chalupu máte taky vlastní, nájem jistě neplatíte, akorát je to sem trochu nepřístupné. Co kdybychom vám aspoň chodili nakupovat?“

„To není potřeba,“ odmítl její nabídku. „Jsem soběstačný, takže nenakupuji.“

„Vůbec nic?“ divila se Věrka. „Něco přece musíte kupovat! Máte své vlastní brambory, vejce a mléko, dejme tomu, ale to přece nestačí! Neříkejte, že si sám vyrobíte olej, máslo a jiné věci! Všechno se nedá udělat podomácku!“

„Já potřebuji jen to, co se podomácku udělat dá!“ usmál se pan Vuk. „Kozí máslo je lepší než kravské, a ten olej – nač ho potřebujete? Vystačím si bez oleje.“

„Vy si nic nesmažíte?“ nechápala Věrka.

„Smažím na sádle,“ ujistil ji. „Jo, abych nezapomněl, tak jednou za dva roky – častěji to ani nepotřebuji – si chovám čuníka a sádlo mi pak vystačí na dlouho.“

„Vy tady přece nemáte ledničku!“ namítla Věrka.

„Ledničku? Nač?“ usmál se pan stařík. „Pořádný studený sklípek dokáže totéž a navíc bez elektřiny. Stačí v zimě obezdít zevnitř všechny stěny ledovými cihlami, led se slije do pevné hmoty a vydrží celé léto až do příští zimy. Co tam uložím, vydrží a nekazí se.“

„Ale říkal jste, že občas nakupujete mouku,“ nedala se Věrka.

„Jo – ale vždycky celý pytel, ten mi vystačí na rok. Denní nákupy jsou vzhledem k mé odlehlosti nesmysl. Takže to shrneme – vystačím si sám a rozmary obce mě nerozhází. Jste hodné děti, že mi chcete pomoci, ale jak vidíte, není to nutné. I tak vám musím poděkovat, že jste se zajímaly o starého jezevce.“

„Takže nám radíte, že bude potřebnější pomáhat paní Bendové?“ zeptal se Vít'a.

„Jak chcete,“ zvažněl trochu pan Vuk. „Ale možná by bylo dobré, kdybyste si všechno ještě rozvážili. Víte – nouze může být i trest za dřívější hříchy. A u paní Bendové byste měli vědět, komu vlastně chcete pomáhat.“

„Vy si myslíte, že paní Bendová žije v nouzi spravedlivě?“ naježil se Vít'a.

„Proč myslíte, že je pořád taková rozzlobená, nerudná a našťvaná?“ zeptal se pan Vuk. „Nemá čisté svědomí, to je to!“

„Vy na ni něco víte?“ zeptal se opatrně Vít'a.

„Vím,“ přikývl pan Vuk. „Ale nechce se mi to vytahovat. Už je to ostatně dávno.“

„Nemůžete přece někoho nařknout z nečistého svědomí a neřici proč!“ namítal Vít'a rozzlobeně. „Nezlobte se na mě, ale to vůbec nevypadá čestně.“

„Vyčítal bys mi nečestné jednání?“ usmál se pan Vuk shovívavě. „No dobře – když to chcete vědět, řeknu vám to. Ale nejprve mi slibte, že to nebudete mezi lidmi svévolně šířit. Je to jedno z tajemství, která by měla raději zapadnout.“

„Nás se na paní Bendovou nikdo ptát nebude,“ mávl rukou Vít'a. „A když se nikdo nezeptá, sami mu to nevyslepičíme!“

„No dobrá,“ přikývl pan Vuk a zvažněl. „Abyste tedy věděli, paní Bendová krátce po válce udala estébákům – tedy tajné státní policii – zdejšího továrníka pana Kuděru. Přijeli si pak pro něho a už ho nikdo živého nespatriil. Vdově vydali po měsíci jen urnu s popelem, ta se pak odstěhovala – továrnu jim zabavili a dnes jako stavební firma patří panu Moravcovi, který si ji chytře zprivatizoval. Pan Kuděra také neměl čisté svědomí, za války se kamarádil s Němci, ale takový konec mu ve vsi nikdo nepřál.“

„Ale... jak to víte, že ho udala právě Bendová?“ zeptal se Vít'a trochu zaraženě.

„Vím to,“ odvětil pan Vuk. „Dozvěděl jsem se to stejně jako včera o těch obědech. Ale jsou tajemství, která se ode mne nedozvíte. Už protože mi ani nepatří.“

„Jak to – nepatří vám?“ nechápal Vít'a.

„Kdysi jsem slíbil, že nic neprozradím,“ vysvětloval pan Vuk. „Takže vám mohu sdělit jen to, co bych sám nerad roztrušoval, ale ne tajemství, co jsem slíbil zachovat. Chápete ten rozdíl, nebo ne?“

„No dobře,“ souhlasila Věrka. „I když to o paní Bendové není nic příjemného.“

„Udávat lidi není správné – pokud nejde o zločiny,“ souhlasil i Vít'a. „Ale kamarádit se s okupanty a fašouny taky není fér.“

„To máš těžké,“ vzdychl si pan Vuk. „Pan Kuděra byl sice zadobře s Němci, ale to mu pomohlo zachránit pár zdejších mladých lidí před totálním nasazením. A ti mu byli vděční, takže se ho po válce zastali. Bendová byla jedna z nich, od ní to byl potom černý nevědek.“

„Ale proč ho vlastně udávala?“ chtěl vědět Vít'a. „Co to bylo za zločin?“

„Víš, tenkrát k nám posílali ze Západu balóny s letáky. Jeden spadl kus za vesnicí, pan Kuděra ho našel, ale místo aby letáky odevzdal na policii, odvezl si je domů. Bendová to ale viděla a běžela to oznámit. A pak to šlo děsně rychle. Estébáci ty letáky našli a pan Kuděra to měl spočítané.“

„Já jen, že o tom ve vsi nikdo nemluví,“ nechápal Vít'a.

„Ono to taky moc lidí neví,“ vysvětloval mu stařec. „Kromě těch estébáků to věděl jen Kuděra, paní Bendová a já – a teď vy tři. Estébáci jsou kdovíky, pan Kuděra je po smrti a Bendová si nejspíš myslí, že to ví jen ona sama. Jenže svědomí neošálíš, proto je taková, jaká je, výčitky člověka strašně změni. Snažte se, děti, nepošpinit si svědomí! Ale jak vám říkám, zbytečně to neširte. Paní Bendovou dostatečně trestá už její vlastní svědomí.“

„Možná – ale po tomhle mi jí ani není líto, jako předtím,“ přiznala Jitka.

(O paní Bendovou se později začali starat členové místního oddílu Junáka, ale to už je úplně jiná záležitost...)

„Škrálopupy na svědomí má tady ve vsi víc lidí, nejen Bendová,“ zakončil to pan Vuk. „Radši je ani nechtějte vědět. Někdy je lepší nic nevědět, člověk si aspoň o lidech nekazí mínění. Na druhé straně je někdy dobré vědět, kdo si zaslouží pomoc a kdo ne.“

Pan Vuk byl zkrátka tajemný jako hrad v Karpatech, ale věřit mu víceméně museli. Po tom, co jim předvedl ze svých všeteckých schopností – nebo to tak aspoň vypadalo – vůbec nepochybovali, že si nevymýšlí ani jim úmyslně nelže.

Přišli však před obědem, takže se tu nemohli zbytečně dlouho zdržovat. Snad jen Věrka by mohla dát rodičům máminým mobilem najevo, že se opozdí, ale o Vít'u a Jitku by měli rodiče starost – zejména když byli vlastně na neohlášeném výletu. Věrka vytáhla mobil, aby mamince sdělila, že nemusí nic připravovat – a pak panu Vukovi ochotně vysvětlovala, co je to mobil, k čemu to je dobré a jak se s tím zachází.

„Není to špatné udělátko,“ pochválil jí to pan Vuk. „Tady na samotě mě všechny ty moderní vynálezy jaksi... vynechaly. Ostatně, nač by mi byl mobil? Beztak si nemám s kým telefonovat.“

Jitka se ale ještě před odchodem pana Vuka nesměle zeptala, jestli... kde tu má nějaký záchod nebo aspoň kadibudku, že by potřebovala...

„Kadibudku nemám,“ řekl pan Vuk dobrácky. „Onu místnost mám uvnitř. Na chodbě, dveře hned vedle východu na dvorek.“

Jitka se tam tedy vypravila, Věrka s Vít'ou si vzali ještě po koláčku a také zamířili přes předsíňku ven.

Najednou se z předsíňky ozval zděšený výkřik a zvuk pádu. Jitka zřejmě upadla, takže Věrka s Vít'ou úplně ztuhli, jen pan Vuk vyskočil a s mrštností, kterou by v něm nehledali, vyběhl ze sednice.

„Žábo hloupá!“ křičel pan Vuk – zřejmě na Jitku. „Říkal jsem první dveře hned vedle východu na dvorek, ne až ty další!“

„Co se stalo?“ křičel Vít'a.

„Druhé dveře od východu jsou od sklepa!“ ohlédl se pan Vuk po zbývajících dětech. „Že ona tam spadla ze schodů!“

V té chvíli se ale z otevřených druhých dveří ozval výkřik ještě zoufalejší, zakončený mohutným šplouchnutím.

„Spadla mi do studny!“ zaúpěl nešťastně pan Vuk.

„A neumí plavat!“ dodal rychle Vít'a, aby všechny upozornil na ještě horší skutečnost.

„Tam by jí to nepomohlo!“ řekl chvatně pan Vuk. „Okamžik, hned přinesu žebřík!“

Věrka ale na víc nečekala. Ve dveřích předběhla pana Vuka, neztrácela čas rozhlížením a vrhla se do studny, jiskřící modravým světlem.

„Co blázníš!“ slyšela ještě pana Vuka, než dopadla do vody, která se před ní rozstříkla a pokropila stěny studny.

V okamžiku se potopila až na dno, bylo kamenité a hlouběji, než čekala. Přinutila se otevřít pod vodou oči. Kupodivu zde nebyla tma, ale podivné modravé světlo, jako měsíční, takže ihned spatřila Jitku, jak k ní bezmocně vztahuje ruce. Vrhla se k ní, jenže v té chvíli pocítila otřes vody – a vedle nich klesal ke dnu i Víťa. Taky by je chtěl zachraňovat!

Věrka konečně uchopila Jitčinu ruku, přikrčila se a co nejsilněji se odrazila ode dna, aby jí to vyneslo až na hladinu. Jenže – jako kdyby jí dole cosi drželo, nepodařilo se jí vyskočit ani metr a zase klesla ke dnu. Jako kdyby ta voda nevytvářela žádný vztlak! Dopadla opět na dno, znovu se přikrčila a znovu se odrazila kolmo vzhůru. Tentokrát jí strhla dolů Jitka, která se už očividně dusila a přestala s Věrkou spolupracovat, jen se jí držela ještě křečovitěji. Věrka si uvědomila, že ji nezachrání a naopak, Jitka může utopit i ji. Nesmí dopustit, aby jí zachraňovaná objala a znehybnila, uvědomila si klasickou záchranářskou poučku. Pokusila se jí proto vytrhnout, ale Jitka se jí držela jako klíště. Musíme obě! Ukázala volnou rukou Jitce rezolutně vzhůru a opět se shýbla, aby se mohla nohama lépe odrazit ode dna. Jitka jí snad konečně pochopila, také se shýbla a odrazily se obě naráz. Jenže marně. Nadskočily sotva půl metru a zase zamířily spolu ke dnu. Jako by kolem nich nebyla voda, ale něco, co nenadlehčuje, ale drží dole.

To už i Věrka pochopila, že je opravdu zle. Prudce se Jitce vytrhla a ještě naposledy se odrazila směrem k hladině, ale když opět dopadla nohama na kamenité dno, viděla, jak Jitce vylétávají

z úst bubliny vzduchu a jak se dívka až na dně nepřírozně zkroutila.

Ona se opravdu utopila! uvědomila si Věrka.

Jenže to už ani ona nevydržela s dechem. Na rozdíl od Jitky uměla plavat a měla lepší trénink, ale také v těch zoufalých pokusech vydala mnohem víc energie a zásoba vzduchu se jí ztenčila rychleji. Chvíli zápasila sama se sebou, ale nevydržela. Koutkem oka viděla, že se ani Vít'a neudržel a vydechl poslední vzduch z plic.

To je konec, uvědomila si.

A pak – přestala vnímat...

=*=

Neobvyklá cesta

Věrka si pomalu začala uvědomovat teplo.

Pak otevřela oči a v první chvíli měla pocit, že je v novém domově ve vesnici, neboť nad sebou spatřila typický trámový strop, jaký viděla naposledy ráno po probuzení.

Jenže hned zjistila, že doma není.

Ležela sice za pecí, ale vedle ní chyběla plochá lampička, kterou jí sem táta přidělal, aby si mohla v noci rozsvítit a netápala ve tmě. Tady byla místo lampičky čistá obílená stěna bez jediné poskvrnky.

Pohledem na opačnou stranu ale zjistila, že neleží za pecí sama. Vedle ní ležela Jituš, zřejmě ještě spala, zatímco na kraji pece, skoro u plotny, klidně oddychoval Víťa.

To by ale znamenalo, že je pan Vuk z té studny zachránil. Nejspíš tam spustil žebřík, o kterém se předtím zmínil, vlezl za nimi, vytahal je z té vody – a podle toho, že tu všichni tři klidně spí, stihl to dřív než se utopili. Anebo je musel oživit? Těžko, nemá přece na to vybavení, jako v nemocnici... Přidělal mu ale práci, jen co je pravda...

Buď jak buď, jsou všichni naživu, to je nejdůležitější. Vyskočila by radostí, kdyby... kdyby se necítila strašně malátná. Nějaké následky to asi bude mít, pomyslela si, ale snad to nebude tak zlé. Nadzvedla se aspoň na loktech, aby se podívala po panu Vukovi.

Byl tu, stál dokonce u plotny a podle stoupajících proužků páry něco vařil. Vonělo to jako mamčin zeleninová polévka – jeжда, oběd! A oni jsou ještě tady a vyspávají, jakoby se nechumelilo!

Vzepřela se a navzdory slabosti se posadila.

„Jen si ještě chvílku lež,“ poradil jí pan Vuk šeptem, aby nevzbudil ostatní.

„Ale my musíme domů!“ namítla.

„To všechno stihnete,“ ujistil ji.

„Já už jsem přece...“ začala namítat, ale nenechal ji domluvit...

„...vyspalá, že?“ usmál se. „Ale o to teď nejde. Jen si zas klidně lehni, zhluboka dýchej a nabírej síly, budeš je potřebovat.“

„Když my musíme domů na oběd!“ protestovala.

„Ten ještě stihnete!“ ujistil ji. „Teď si ale na pět minut lehni, budeš to potřebovat!“

Poslechla ho a zase položila hlavu na polštářek. U pana Vuka by se to spalo dobře, na peci bylo od vaření příjemné teplo.

Najednou si pod stropem nad plotnou všimla na nějakých tyčích rozvěšených svršků – sušily se tam její šaty, Vítovy i Jitčiny kalhoty, košile, tričko...

Rychle zkontrolovala, co má vlastně na sobě. Vypadalo to na noční košili. Aspoň to...

„My jsme vám nechtěli přidělat tolik práce...“ začala omluvně.

„Nechtěli?“ podíval se na ni přísně. „Tak proč jste skákali do studny?“

„Jitka tam snad spadla...“ začala Věrka.

„Jitka tam snad spadla, ale vy dva jste tam pak skočili schválně. Snad jste si nemysleli, že je to nějaká pouťová atrakce?“ vyčetl jí.

„Když Vít'a vykřikl, že Jitka neumí plavat...“

„A ty umíš?“

„Já jsem v Praze plavala závodně,“ pochlubila se Věrka. „V plaveckém oddílu. A mám kurs dětského záchranáře!“

„Snad jsi nedoufala, že ji zachráníš?“ dovtípil se pan Vuk. „To by v té studni musela být voda, ale ani pak by to nebyla žádná legrace! A proč tam po vás dvou skákal i on? Že by to byl takový rytíř?“

„Zeptejte se jeho,“ řekla Věrka. „Já jsem plavala závodně, ale vážně netuším, jak je na tom s plaváním on...“

„Zeptáme se ho hned, každou chvilku se probudí,“ slíbil jí. „Jak se teď cítíš ty?“

„Skoro dobře, jen trochu slabě,“ řekla.

„To je to nejmenší,“ ujistil ji. „Přejde to dřív než si pomyslíš. A jestli to chceš urychlit, zkus hodně zhluboka dýchat!“

„Já bych už...“ navrhla, ale opět ji zarazil.

„Jen lež!“ trval na svém. „A dýchej!“

Poslechla ho a opravdu cítila, jak slabost odchází. Mezitím malátně otevřela oči i Jitka a po ní i Vít'a. Jitka se zděsila, když zjistila, kde se nachází a že vedle ní leží Vít'a, ale byla také zesláblá, než aby vyskočila jako křepelka. A také poslechla radu pana Vuka, aby hodně zhluboka dýchala, že to rychleji přejde.

Mezitím se ale probudil i Vít'a. Když zjistil, že leží na peci v noční košili s holkami, v první chvíli se ještě rychle přikryl peřinou, ale hned si uvědomil, že nic nezachrání.

„Co se stalo?“ vyhrkl. „Byli jsme ve studni, nebo se mi to jen zdálo?“

„Nezdálo,“ ujistil ho pan Vuk. „Ale pověz mi, proč jsi tam skočil? Umíš snad plavat?“

„Trošku,“ řekl. „Ale nechtěl jsem je v tom nechat...“

„Věrka umí plavat závodně,“ sdělil mu pan Vuk. „Ta snad ještě mohla doufat, že Jitku zachrání. Ale co ty? Přece ti muselo být jasné, že se ve studni utopíš jako kotě!“

„Nechtěl jsem je v tom nechat...“ opakoval Vít'a tvrdohlavě.

„Aha – takže rytíř!“ zhodnotil to pan Vuk. „Pamatuji jednoho, skočil do rozvodněné řeky v brnění i s koněm. A víte, že se nikdo nedivil, když se pak z kalných vln vynořil jen jeho kůň?“

Neznělo to obdivně. Tón hlasu pana Vuka spíš svědčil o nijak neskrývaném pohrdání rytířem, který zřejmě trestuhodně přeceňoval své síly. V brnění to byla jistě hloupost.

„To bylo v nějakém filmu, že?“ ujišťovala se Jitka.

„Ne, ale bylo to už dávno,“ řekl pan Vuk. „Poslyš, ty rytíři a vlastně všichni tři, teď se chvílku snažte pěkně zhluboka dýchat, ať můžete vyskočit jako srnky.“

Byla to rozumná rada, takže neodporovali a chvíli zhluboka dýchali.

„Jak se cítíte teď?“ zeptal se jich po chvílce pan Vuk.

„Je to lepší,“ hlásil srdnatě Vít'a.

„Tak pojd' se mnou vedle, ať se mohou děvčata v klidu ustrojit,“ řekl starý pán.

Jedním pohybem smetl z bidel dětské svršky, oddělil dívčí od Vít'ových a rozložil je stranou po stole. S chlapeckými v ruce se pak otočil ke dveřím.

„Pojd' se přestrojit ke mně do komory, děvenky se přestrojí tady,“ řekl.

Pak za oběma zaklaply dveře...

=*=

Věrka vyskočila jako první a Jitku táhla za sebou.

„Dělej, oblíkej se!“ popoháněla ji. „Ať nezdržujeme!“

Oblečení bylo suché, ale jak Jitka podotkla, trochu ztuhlé.

„Chtělo by to žehličku!“ tvrdila.

„Jenže tu pan Vuk asi nemá,“ připomněla jí Věrka.

„Já vím,“ neprotestovala Jitka. „Ale my to rozhejbeme...“

Za chvílku byly v pořádku, jen Věrka s obavami prohlížela mobil, vytažený z taštičky. Nečekala, že by tu koupel přežil a měla nejasné tušení, jakou dohru to bude mít doma.

V té chvíli se ozvalo zaťukání na dveře a obě na sebe mrkly, než svorně řekly: „Dále!“

Vstoupili oba »chlapi«. Vít'a vypadal trochu pomačkaně, ale i on už byl v suchu.

„Cítíte se už v pořádku?“ zeptal se jich pan Vuk, když stáli opět všichni v sednici.

„Skoro,“ přikývl Vít'a a dívky s ním horlivě souhlasily.

„Víte, pozval bych vás na oběd,“ začal pan Vuk, „ale dnes máte oběd doma a rodiče by vás nepochválili, kdybyste přišli najedení. Pozvu vás proto až na zítřejší oběd. Zaříd'te si to, prosím, s rodiči – abyste naopak nepřišli přejedení ke mně. Můžete přijít nejlépe už ráno, nebo aspoň dopoledne, ať máme čas popovídat si. Bude to potřeba.“

„Myslíte, že teď ještě stihneme jít na oběd domů?“ potěšilo Věrku.

„Jak dlouho jsme vlastně...?“ zeptal se Vít'a za všechny tři.

„Spali jste skoro dvě hodiny,“ řekl vážně pan Vuk. „To snad nebylo tak dlouho. Možná přijdete na dnešní oběd s maličkým zpožděním. Ale je pravda, zdržel jsem vás – proto vám teď zařídím aspoň rychlejší návrat.“

Opět vykročil jako první, ale místo aby se otočil k hlavním dveřím, vzal to na druhou stranu, na dvorek. A tam...

...tam stáli tři jeleni s obrovskými parohy – a každý měl na hřbetě sedlo, jako kdyby to byli závodní koně.

Děti ztuhly. Tohle opravdu nečekaly.

„Jeli jste někdy na koni?“ zeptal se pan Vuk, jako kdyby před nimi nestáli tři králové lesa, ale obyčejní šimlové.

„Já... na Bubíkovi, ale jen na dvoře a bez sedla,“ hlesl tiše Vít'a, aby jeleny nepoplašil.

„Máš tedy výhodu, ale jen malou, protože jízda na jelenu je jiná než na koni,“ ujistil ho pan Vuk. „Tak – a teď nasedat, děťata!“

Neměli sice ani jezdecké obleky a boty, o jezdeckých přílbách nemluvě, ale pan Vuk pomohl do sedla nejprve Vít'ovi a po něm i oběma dívkám. Jeleni důstojně a trpělivě čekali, až se děti usadí v pohodlných sedlech.

„Nemáme sice ani třmeny, ani uzdy, ale nebojte se, nespadnete,“ ujišťoval je pan Vuk. „Když se jich budete držet za parohy, neshodí vás. Na kraji vesnice z nich opatrně seskočte a nechte je, ať se vrátí.“

„Ale pane Vuk... jak to...?“ nedala se Věrka jen tak odbýt bez vysvětlení.

„A zítra vám o tom něco povím,“ odložil to stařík. „Čím dřív ke mně přijdete, tím víc se dozvíte. Ale teď jed'te, ať po vás není doma shánka příliš dlouhá.“

Počkal, až se všichni tři chytí za paroží a pak mlaskl.

Jeleni se obrátili k lesu, jeden po druhém se obrovským skokem přenesli přes tyčkový plot slepičího výběhu – a zamířili šikmo do lesa.

Skok přes plot Víťu tak překvapil, že ani nevykřikl. Zato za sebou uslyšel dva dívčí výkřiky – nebylo zřejmě výhodou vědět, co se chystá. Ale i oba jeleni s dívkami na hřbetě se přes plot plavně přenesli, nikdo nespadol a při následujícím cvalu už byli všichni tři jezdci v nejlepší pohodě.

To ale byla jízda!

Jeleni zřejmě sami věděli, kudy mají běžet. Vběhli do lesa a cesta necesta se prosmýkli po strmém srázu mezi stromy, až se dostali na lesní cestu. Zakrátko přiběhli z druhé strany k úpatí »Infarktových schodů« a pak už po známé cestě uháněli s větrem o závod k vesnici. Zastavili se až na kraji před prvními domky.

„Dál nás asi nedonesou,“ došlo Věrce. „Sesedáme!“

Přehodila nohu přes jelení hřbet, pustila se paroží a sklouzla na zem. Jelen se sklonil, aby jí to usnadnil, ale pak se narovnal, vzepjal a rozběhl se do lesa.

„A co kdyby nás donesl až domů?“ napadlo Víťu.

„Dovedete si to představit? To by byl ve vsi poprask!“

„Neblbněte!“ vrtěla Věrka hlavou. „Chcete poprask, nebo nám také záleží na tom, aby pan Vuk neměl kvůli nám zbytečné oplétačky?“

„Jaké oplétačky by mohl mít?“ nechápal Víťa.

„Třeba to, že nás posadil na hřbet jelenů,“ řekla. „Copak je jelen nějaké jízdni zvíře?“

„Mají přece sedla!“ namítl Víťa.

„Jo, sedla mají,“ uznala Věrka. „Ale i na koni by nám musel dát přílby, jinak je to proti bezpečnostním předpisům. Hned by řekli, co všechno riskoval... a opravdu chcete zveřejnit i naši vlastní hloupost s tou studní?“

„Bylo tam kluzko, uklouzla jsem,“ bránila se dotčeně Jitka.

„Jenže sis spletla dveře,“ vyčetla jí Věrka. „Záchod měl být hned vedle dveří ven.“

„Když... ono tam něco strašně divně kňučelo...“ ospravedlňovala se Jitka. „Chtěla jsem se tam jen mrknout...“

„Kdybys ses mrkla jen ode dveří, neuklouzla bys,“ ujistila ji Věrka.

„No – chtěla jsem vidět, co to tam tak kňučí,“ trvala na svém Jitka.

„Takže jsi vstoupila na kluzké schody – a dál už to známe, že?“ doplnil ji Vít'a.

„Nechme toho,“ zarazila je Věrka. „Radši seskočte, odešlete jeleny do lesa a spěchejte na oběd domů, je nejvyšší čas!“

S těmito slovy vytáhla mobil, rozevřela ho a když se rozsvítila obrazovka, doplnila:

„Je přesně půl druhé, mažeme!“

V té chvíli si uvědomila, že mobil, utopený spolu s ní, funguje jako by se nic nestalo. Ale neřekla to nahlas, jeleni byli v té chvíli pro všechny zajímavější.

Jitka tedy neprotestovala a sklouzla na zem vedle Věrky. Vít'a chtěl sesednout trochu jezdecky, ale jelen s ním znenadání poklekl, takže sestoupil snadněji než dívky. Oba jeleni se pak hbitě vztyčili, vzepjali a rozběhli se s větrem o závod cestou ze vsi.

Děti zůstaly stát na cestě u Věřčina domova. A jen trochu zmačkané oblečení jim mohlo připomínat, co je potkalo v domě poustevníka Vuka.

A kdyby jen to!

=*=

Věrce prošel výlet k panu Vukovi bez problémů. Rodiče si jejího neobvyklého příjezdu nevšimli, měli jiné starosti. Věrka sice přišla trochu pozdě, ale maminka jí oběd rychle ohřála se slovy, že by si příště měla lépe odhadnout čas a vydat se domů o chvilku dřív. Věrka výtku přijala s tím, že cesta na tu samotu je opravdu dlouhá a špatně se odhaduje, zejména když se tam jde do kopce a zpátky z kopce, takže si myslela, že to zpátky zvládnou rychleji.

Věrece to tedy prošlo nejlépe.

Vít'ovi doma rodiče také vyčetli, kde se toulá, když je oběd, ale když jim vysvětlil, že byli za panem Vukem zachraňovat čest vesnice omluvou za zrušené obecní obědy, rodiče se s vysvětlením spokojili a otec Krčmář je dokonce pochválil, že se zachovali správně.

„Od obce to byl podraz,“ zhodnotil to. „Bud' to neměli vůbec zavádět, nebo to neměli tak nečekaně rušit. Jó, kdyby se po roce ukázalo, že to nejde, to by byla jiná a nedalo by se nic dělat, ale tohle smrdí nějakou kulišárnou.“

„Pan Moravec si asi chystá nějaký superkšeft,“ podotkl Vít'a, když dojedl polévku.

„Tomu je to podobné,“ vzdychl si pan Krčmář. „Před volbami se silácky holedbal, jak vyvede obec z dluhů, ale nedodal, že všechny ušetřené obecní peníze zchlamstne sám. Hned tenkrát jsem říkal, že je to šizuňk!“

Také Vít'ovi dali opožděný oběd, měli ho pro něho schovaný v kastrůlku na plotně, aby byl teplý, až syn přijde. Vít'ovu omluvu přijali a tím to bylo vyřešené.

Zato Jitka měla doma vysvětlování nejdlejší.

Její otec pan Mareš tvrdil, že je nejvyšší čas jí podivné kamaráďofity zatrhnout a matka se starala, aby děcka nakonec tomu podivínovi z lesní samoty nenaletěla.

„V televizi je každou chvílku zmínka o nějakém pedofilovi,“ dodala nakonec.

„Ale mami!“ dělala Jitka uraženou. „Co si myslíš? Šli jsme tam přece zachránit čest obce po tom nespravedlivém rozhodnutí zastavit obecní obědy.“

„Do toho ses plést neměla!“ napomenula ji matka. „Proč mají čest obce zachraňovat nějakí školáci? To si měla vyřídit obecní rada sama! Člověk aby se strachoval, aby to nebylo něco podobného.“

„Kdo všechno jste tam byli?“ zeptal se suše otec.

„Já, Vít'a Krčmářů a přidala se k nám Věrka, co se sem přistěhovali po Fojtových.“

„O těch ve vsi nikdo nic neví!“ podotkl otec a zdůvodnil to slovy: „Ještě se neobjevili v hospodě!“

„Dyk jsou ve vsi noví, jak má o nich kdo vědět?“ namítala Jitka. „Nemusí každý pořád vysedávat v hospodě!“

Vysloužila si tím tátův pohlavek, ačkoliv jen použila mamčinu obvyklé ohodnocení.

„V hospodě se sjednává všechno,“ řekl otec rázně. „Kdo tam nechodí, je u mě zkrátka podezřelá existence.“

„Ale tati – dyk ještě nestihli vybalit po stěhování a už by měli trajdat po hospodách?“

„Jakýpak trajdání?“ přiletěl od otce další pohlavek, ale tím to naštěstí skončilo. Jitka dostala od mámy oběd studený s poznámkou, že si to zavinila sama, takže zmlkla a pustila se raději do jídla. Nevyžehleného oblečení si naštěstí nepovšimla ani pozorná mamka, natož otec, takže si Jitka pomyslela, že mohlo být ještě hůř a v duchu si blahopřála, že neprošel Vítův nápad přijet až do vsi na jelenech. To by jistě dopadlo hůř!

Zlatá Věrka!

=*=

Slib

Ráno po snídani oznámila Věrka rodičům, že jí a další dvě děti ze vsi pozval pan Vuk na oběd a že mu slíbili, že přijdou. Vyvolala tím doma menší pozdvižení, neboť právě včera pan Vuk nabízený oběd odmítl, ale nakonec se jí to podařilo uhádat.

„Pan Vuk říkal, že se mu na samotě vede dobře, jenže pozvání na oběd musí odmítnout kvůli špatným nohám,“ vymyslela si pohotově. „A má pravdu, nemůžeme ho proboha nutit chodit tak daleko! My tři jsme mladší, my tam naopak dojdeme v pohodě.“

Vypadalo to tak věrohodně, že tomu rodiče uvěřili.

„Ale proč zrovna na oběd?“ starala se máma.

„Protože tam chceme zůstat až do odpoledne,“ vysvětlovala jí Věrka. „Mami, pan Vuk má spoustu domácích zvířátek a navíc mu tam chodí i lesní zvířátka. Zrovna včera jsme tam viděli hned tři jeleny! Kdybys jen viděla ty parohy!“

Jak se říká, polopravdy vypadají skoro jako pravdy, takže jí rodiče dali svolení jít na tu podivnou návštěvu hned po ránu a přijít až k večeři.

Věrece to zkrátka prošlo hladce.

Když totéž ohlásil doma Vít'a, vyvolal doma mnohem delší debatu. Pan Krčmář zprvu zásadně prohlásil, že se nesluší nechat se zvát na oběd od starého důchodce, který jistě sám nemá nazbyt, ale když Vít'a tvrdil, že nechce nechat jít přes Maňákovský les dvě samotné holky, změnil se pohled na tu podivnou návštěvu na rytířský doprovod děvčat, což na pana Krčmáře natolik zabralo, že svolil.

Nejhůř proto dopadla Jitka Marešová. Když nesměle vnesla prosbu, aby dneska směla s ostatními na samotu za panem Vukem, narazila na tuhý odpor. Oba rodiče se výjimečně shodli, že jí nikam nepustí. Nepomohly jí ani upřímné slzičky – tolik se na návštěvu starého pana Vuka těšila – a teď tohle!

Když ale nepřišla na místo obvyklého setkání, naopak tam přišla z úplného konce vsi Věrka, která se kamarádů nemohla

dočkat, došlo oběma, že se něco stalo. Přímočará Věrka navrhla jít prostě k Marešům za Jitku orodovat, ale Vítovi se to nezdálo jako nejlepší nápad.

„Vyhodí nás!“ věstil chmurně.

„Za pokus to stojí!“ přemlouvala ho Věrka.

Vít'a chvíli trval na svém, ale když marně čekali několik dalších minut, svolil.

„Když ji nepustí a nás vyhodí, půjdeme holt sami...“ vzdychl si.

Dodali si tedy odvahy a zaťukali na dveře u Marešů. Jenže za nimi bylo ticho, nejspíš byli všichni dál v domě a neslyšeli to. Věrka pátrala po nějakém zvonku, ale nic neobjevila.

„Nechtějí, aby je někdo rušil, proto zvonek nemají,“ soudil Vít'a.

„Přece se na ně musí dovolat aspoň pošťačka!“ namítala Věrka. „Co kdyby jim nesla dobírku? Anebo ouřední dopis s doručenkou?“

Když ale klepání na dveře nezabíralo, Věrka odhodlaně stiskla kliku a otevřela si. Byla za nimi prázdná předsíňka, takže se oba obrátili ke dveřím, za kterými se podle nezřetelného šumu cosi dělo. Věrka odhodlaně zaťukala a když se zevnitř ozvalo „Dále!“, otevřela dveře, oba vstoupili a zdvořile pozdravili.

„Copak, copak?“ přivítal je pan Mareš. „Banda se nám schází?“

„My nejsme banda!“ namítla ihned Věrka. „Jen jsme se zatím stihli trochu skamarádit. A protože jsme si něco domluvili, jdeme se zeptat, co do toho Jitce vlezlo, že nepřišla.“

„Jitka vám neměla nic slibovat,“ řekla paní Marešová. „Zejména co nemůže splnit.“

„Ona to napevno neslíbila,“ zastala se kamarádky Věrka. „Jen že se o to pokusí.“

„Tak to zkusila – a narazila,“ řekl pan Mareš.

„Měla nám aspoň sdělit, že nepůjde,“ pokračovala Věrka. „Zbytečně jsme na ni čekali.“

„A tobě, děvenko, to vaši dovolili?“ zeptala se jí paní Marešová trochu kousavě.

„Proč by nedovolili?“ podivila se Věrka hodně okázale. „Naši se akorát starají, abych se nepřipletla k nějaké lumpárně, ale zdvořilostní návštěva u jednoho starého pána má přece k lumpárně daleko. Mamka naopak ocenila, že nesedím pořád u počítače, ale projdeme se na čerstvém vzduchu. Podle ní je to zdravé.“

„Taky vyledáváš u počítače?“ podívali se Jitčini rodiče na Věrku udiveně. „Není to spíš zábava pro kluky?“

„V Praze jsem se často courala internetem,“ přiznala Věrka. „Tady ne, přistěhovali jsme se až tento týden a počítač je ještě v nějaké krabici. A navíc musí táta vyřešit připojení, bez internetu to není ono. Zatím mám aspoň víc času na pohyb na zdravém vzduchu. V Praze je přírody málo a zakouřený vzduch je tam všude, i v těch několika lesících, co tam najdete. Táta říká, že vy na vsi ani nevíte, co tu máte. Čistý vzduch, vodu z vlastní studně... máma říká, že nevyužívat zdejší čerstvý vzduch je přímo hřích! A teď jsou navíc prázdniny! Až budeme jezdit do města do školy, to už tolik času mít nebudeme, takže mě spíš pobízí jít se ven proběhnout.“

„My Jitce pobyt na zdravém vzduchu zajistíme jinak,“ sliboval pan Mareš. „Parta je to poslední, co by se nám líbilo.“

„Tak to tě teda lituju, Jitko,“ obrátila se Věrka s povzdechem na kamarádku, krčící se na opačném konci sednice. „Já mít takové rodiče, tak nevím...“

„Máš snad lepší?“ vybafl na ni nepřátelsky pan Mareš.

„Samozřejmě že mám nejlepší rodiče na světě!“ řekla hrdě Věrka. „To snad musí říkat každý, výjimky předem lituju. Moji rodiče mě ale nedrží doma na řetěze.“

„Ti budou koukat, až se jim chytíš nějaké party!“ řekl pan Mareš trochu škodolibě.

„Víte – není parta jako parta,“ rozumovala Věrka. „Být v partě tady s Jitkou a s Víťou není podle mě nic špatného.“

Neznám všechna zdejší děcka, ale vaše dcera se mi nezdá jako zhýralá. A Vít'a na mě taky udělal dojem slušného kluka. Nosit starému pánovi obědy by považovali za dobrý skutek i skauti, ne?“

„Ty jsi u skautů?“ zeptala se jí Jitčiniina matka.

„Jen jsem jich v Praze pár znala,“ odvětila Věrka. „Proti ostatním to byli džentlmeni, všichni je tak uznávali.“

„Skauti bývali džentlmeni,“ souhlasil pan Mareš. „Ale dneska to není jisté ani u nich.“

„Jo – tuhle zase bylo v televizi, jak je vedl nějaký pedofil!“ přisadila si jeho paní.

„Nás nevede nikdo,“ řekla Věrka. „Ale nemáme se za co stydět. Dobré skutky nejsou trestné, zejména když dospělí nedovedou držet slovo, jako naše slavná obecní rada!“

„Vaše?“ pozvedl obočí pan Mareš. „Nejsi ve vsi nějak... nová?“

„A co si myslíte?“ opáčila Věrka. „Přistěhovali jsme se do vsi natrvalo, máme tu trvalý pobyt – takže smím považovat zdejší obec za svoji – a kritizovat ji, když si to zaslouží!“

„Mezi dospělé by ses plést neměla!“ řekl suše pan Mareš.

„Já vím – z dospělých si máme brát příklad!“ odsekla Věrka hodně ironicky. „Zejména když podvádějí, lžou a případně i kradou. I náš táta řekl, že obec nedodržela dané slovo. To sice není trestné, ale správné taky ne. A že jsme se šli panu Vukovi omluvit za hříchy našich radních? Co je na tom špatného?“

„Ten poustevník je přece starý dědek!“ namítla paní Marešová. „Proboha, řekněte mi, co vás k němu tak táhne?“

„Starý je,“ souhlasila Věrka. „Jestli je dědek, to nevím, možná nějaká vnučata má, ale o tom jsme nemluvili. Ale má tam nádherně ochočená lesní zvířátka, vůbec se nás nebála. Včera nám zblízka ukazoval jeleny, takhle jsem je nikdy neviděla. Dneska by to mohli být třeba divočáci!“

„Ti jsou ale nebezpeční!“ opáčila hned paní Marešová.

„Za plotem?“ vrtěla hlavou Věrka. „Pan Vuk má dvorek obrácený k lesu, lesní zvířátka se mu přibližují až k plotu, ale plot má bytelný kvůli slepicím, za ním jsme v bezpečí. Naši si to taky nechali popsat a pak teprve mě s klidem pustili.“

„My nejsme vaši,“ řekl pan Mareš.

„Nejste,“ přikývla Věrka. „Proto taky Jitku lituju. Ale když ji budete držet pod zámek jako vzácnou květinu, nenaučí se žít s lidmi, bude to mít horší i ve škole a později tím spíš někomu naletí. Tak to říkají naši – ale když máte jiný názor, nechte si ho. Chudák Jitka – ale my s tím neheme, vid', Vít'o? Tak nám promiňte, že jsme se tu byli zeptat.“

Otočila se a táhla Vít'u za sebou ke dveřím.

„Počkejte!“ zarazil je pan Mareš. „Dejme tomu, že vám uvěřím, že u toho samotáře jde jen o pozorování lesní zvěře. Na tom by nebylo nic závadného. Co se týče vaší party – jestli zjistíme, že v tom bylo něco nekalého, přivedete Jituš – přinejmenším do výprasku. Já jsem ze staré školy a ta říká: Škoda rány, která padne vedle! Rozumíte?“

„Nejsme banda chuligánů!“ odvětila Věrka.

„A kdy se vrátíte?“ zeptala se paní Marešová starostlivě.

„Měli bychom se vrátit až k večeři,“ řekla Věrka. „Je to tam daleko, proto nás pan Vuk pozval i na oběd, jen aby nám toho mohl ukázat co nejvíc. To snad oceníte, ne?“

„No – pro jednu se snad nic nestane,“ řekl pan Mareš a podíval se, co na to řekne paní Marešová. Ta však neprotestovala, takže Jitka radostně vyskočila.

„Ale to vám povídám – jsem ze staré školy!“ zopakoval pan Mareš.

To už se tři šťastní hrnuli ze dveří...

=*=

Pan Vuk je už čekal, měl pro ně připravenou i menší svačinku.

„Posaďte se – a vezměte si!“ pobídl je.

Každý měl před sebou na talířku krajíc chleba se sádlem, posypaný čerstvě nakrájenou cibulkou, k tomu velký puclák mléka.

„To je kozí?“ zeptal se opatrně Vít'a.

„Ano, kozí,“ přikývl pan Vuk. „Je ještě trochu teplé, takže je čerstvější než se dá koupit. Ostatně si myslím, že jste kozí v životě nepili a máte skvělou příležitost ochutnat.“

Chleba se sádlem a cibulkou byl vynikající a když pak opatrně ochutnali i mléko, měli brzy bílé vousy všichni tři.

„Myslel jsem, že bude horší,“ přiznal Vít'a.

„Pravda, někteří se nad kozím mlékem ošklíbají,“ přikývl pan Vuk. „To je tak – kdo si už předem vytvoří názor, že koza je proti krávě taková... ošklivější, nebo co, ten si myslí, že i kozí mléko musí být takové... podřadnější. Kdo ale k tomu přistupuje bez předsudků, tomu kozí mléko zachutná. Ale jak se tak koukám na vás tři, vám se po kozím bude stýskat, co?“

„Je dobré i takhle vlašné,“ přikývl Vít'a.

„Lepší než zchlazené, že?“ mrkl na ně spiklenecky pan Vuk. „Možná ke mně budete chodit rádi i na to kozí... Ale teď to vezmeme z té vážnější stránky. Tvoji rodiče, Jituško, se o tebe bojí nejvíc, že? Budeme to muset nějak vyřešit. Naštěstí tě dneska Věruška obhajovala jako lev a má dobré nápady – s těmi skauty se strefila do černého, protože pan Mareš býval kdysi u skautů, takže zahrála na tu správnou strunu...“

„Jak to víte?“ vydechla překvapeně Věrka.

„A to je právě to tajemství, které vás chci naučit,“ řekl pan Vuk.

„Věštit?“ podíval se na něho Vít'a s očima navrch hlavy.

„Věštění to není,“ zavrtěl hlavou pan Vuk. „Je to něco jiného. Víte, zaskočili jste mě. A to víc než tušíte. Mám na mysli vaši koupel v mé studni. Měl jsem ty dveře zamknout na zámek, jenže – já žádný zámek nemám, sem nikdo nezajde jak je rok dlouhý... takže jste se tam vykoupali všichni tři.“

„Naštěstí jste nás vytáhl,“ připomněla mu Věrka.

„Měl jsem vás tam snad nechat?“ usmál se stařík trochu podivně.

„To jistě ne, ale... ještě jsme vám ani nepoděkovali...“ opáčila Věrka.

„Ty budeš úžasná mluvčí, děvenko!“ usmál se pan Vuk. „Pusa ti jede jako namazaná a nápady máš znamenité... no, budeš to potřebovat.“

Věrka se nad tou chválou jen trochu začervenala.

„Ale vraťme se ke studni,“ pokusil se tam stařík opět vrátit směr hovoru. „Ocenil jsem vaše pokusy o záchranu Jitky, když tam spadla. Věruška tvrdila, že plave dobře, za normálních okolností by jí snad pomohla udržet se nad hladinou... kdyby tam byla voda. Ve studni ale není voda, což jste jistě všichni brzy zjistili.“

„Co to tedy bylo?“ zeptala se zvědavě Jitka. „Vždyť to jako voda vypadalo!“

„Jen vypadalo,“ usmál se pan Vuk smutně. „Nebyla to ale voda, nenadnášela vás. Bylo to položivé prygo. Podobá se vodě, udělá pěkně žbluňk, když tam spadnete, ale nenadnáší. Zůstanete na dně a bez žebříku se ven nedostanete. Uznávám, nemohli jste to vědět, když jste tam skákali na pomoc kamarádce, která tam spadla díky vlastní zvědavosti... I zvědavost je k životu potřebná, kdo není zvědavý, nic nového se nedozví, ale v tomto případě...“

„Slyšela jsem tam nějaké kňučení,“ hájila se Jitka. „Chtěla jsem vědět, co za zvíře tam kňučí, a třeba mu nějak pomoci...“

„Škoda, že jsi nevěděla, komu chceš pomáhat,“ pokýval hlavou pan Vuk. „Kdybys to věděla, ani by tě to nenapadlo.“

„Vážně?“ nedůvěřovala mu Jitka.

„Vážně,“ odvětil pan Vuk. „Zdislave, pojď se nám ukázat!“

Chvíli bylo ticho, pak se ale rozletěly dveře – a v nich se objevila oranžovo-černo-bíle pruhovaná hlava obrovského bengálského tygra. Vešel majestátně do dveří, hlavu ve výši očí dospělého člověka – a to nestál na zadních! Děti byly omráčené hrůzou, jestli po nich nehrábne prackou. Tygr se ale v místnosti

otočil – ačkoliv měl co dělat, aby neodsunul stůl – a stejně důstojně ji opustil. Hned za ním se dveře zavřely – jako by je zavřel ocasem.

„Ještě bys mu chtěla pomáhat?“ obrátil se pan Vuk na Jitku. „Vždyť od tebe žádnou pomoc neočekává! Možná trochu kňučel ze spaní – má občas divoké sny – ale není mu u mě vůbec špatně.“

„Tygr v chalupě!“ zaúpěl Vít'a. „Osedlaní krotcí jeleni! Studna ve sklepě, co v ní není voda, ale kdovíco! Věštění, které vychází! Pane Vuku, čeho všeho se ještě u vás dočkáme?“

„Dočkáte se objasnění tajemství, které byste se nikdy nedozvěděli, nebýt nedobrovolné koupele v prygo,“ řekl nečekaně vážně stařík. „Tou koupelí jste se stali kriogisy – a proto smí tajemství přejít i na vás, samo sebou pod podmínkou, že slíbíte jeho zachovávání před ostatními lidmi a dokonce i před vašimi rodiči.“

Mluvil tak vážným, skoro slavnostním hlasem, že všichni také bezděčně zvažněli.

„To bude ale těžké,“ uvažovala nahlas Věrka. „Před rodiči nemáme tajemství! Znají nás odmalička, vědí o nás fakticky všechno. Proto to jsou naši rodiče, aby všechno věděli!“

„Tajemství nesmí znát nikdo, kdo sám není kriogisem,“ trval na svém pan Vuk. „Tedy ani vaši vlastní rodiče. Ano, bude to těžké – jenže bezpodmínečně nutné. Tu podmínku jsem si nevymyslel já, ale uznávám ji a až budete vědět víc, také ji uznáte.“

„A co to vlastně znamená – kriogis?“ starala se rychle Věrka.

„Ve vašem životě se tou nechtěnou koupelí všechno změnilo,“ začal opatrně pan Vuk. „Ačkoliv jste si zatím ničeho nevšimli. Něco ale zjistíte nejpozději do deseti let. Zpomalil se váš vývoj, budete déle dětmi než ostatní vaši vrstevníci.“

„Proč?“ neudržel se Vít'a. „To máme být pořád taková vyžlata jako teď?“

„Ne pořád, jen déle než ostatní,“ opravil ho pan Vuk. „Zato až budou všichni kolem vás nezadržitelně stárnout, budete pořád mladí a při síle.“

„Vždyť i vy sám jste starý!“ namítal Vít'a.

„Každý jednou zestárneme, ani my kriogisové nemůžeme žít věčně,“ přikývl pan Vuk. „Jen nám život déle trvá.“

Náhle přešel do tak temného tónu, až se všichni tři otřásli.

„Šediny jsem měl už před bitvou na Bílé Hoře a celkově jsem prožil víc, než si zatím vůbec dokážete představit.“

Zůstali z těch slov jako tumpachoví.

„Kolik je vám vlastně let?“ zeptala se Věrka v tušení něčeho podivného – jak vyplývalo už ze zmínky o Bílé Hoře.

„Upřímně řečeno – ani to přesně nevím,“ usmál se už zase stařík.

„Jak to?“ podivila se i Jitka.

„Stal jsem se učedníkem mistra Svaroga, když mi mohlo být ke dvaceti, ale přesně to nevím, na vsích se to tenkrát nepočítalo. Navíc jsem měl místo vlastních rodičů dobré lidi, vzali si mě k sobě, ale ani oni pořádně nevěděli, odkud jsem se vzal a čí vlastně jsem.“

„Jak je to ale možný?“ zděsila se Věrka.

„Byla neklidná doba, vraždy byly v Čechách na denním pořádku, rodiče se mohli stát obětmi a já jsem to – nevím jak – přežil. Byl jsem malé dítě, takové si ještě nic nepamatují.“

„Kdy to ale bylo?“ naléhala dál Věrka. „Aspoň přibližně!“

„Zhruba v době českého knížete Bořivoje,“ řekl pan Vuk.

Narazil tím na vyjevené obličejy všech tří. Především nikdo z nich nevěděl, k jakému období si to má připojit, jen měli nejasné tušení, že to bylo děsně dávno. Když toto určení časového údobí zadáte jako otázku maturantovi z dějepisu, s velkou pravděpodobností ho dokonale zkoupete – málokomu se vybaví správná odpověď. Ti lepší si vzpomenou, že je to doba příchodu křesťanství do Čech, možná jim vytanou na mysli

postavy věrozvěstů Cyrila a Metoděje, ale správně odpoví jen opravdu dobří a zapálení dějepisci.

„Ale to byste musel být příšerně starý!“ vydechla úplně ohromená Věrka.

„Je mi hodně přes tisíc let,“ přikývl vážně pan Vuk. „A vás tři to čeká také, když jste se vykoukali ve studni prygo, i když jste tam spadli omylem. Proto si myslím, že byste měli vyslechnout něco, co vám to hodně ulehčí. Opakuji ale, že je to tajemství a musím trvat na tom, abyste je zachovali i vy.“

„To snad ne!“ zbledla Věrka a při pohledu na kamarády viděla, že je to zasáhlo stejně. „To všichni ostatní zemřou, jen my...“

„Ano, je to tak,“ přikývl stařík vážně. „Stali jste se dlouhověkými kriogisy. Nejhorší je, že smím vzít do studny prygo jen jednoho učedníka za dvaasedmdesát let – což o to, ta lhůta docházela, studna byla činná, jak jste mohli sami pozorovat podle jejího svitu, už jsem si vyhlížel nějakého staršího a rozumnějšího učedníka... a vy jste mi tam spadli a naskákali hned tři najednou! A bez předběžné domluvy. Nezbyvá mi, než vás za kriogisy přijmout všechny tři – a dohodu uzavřít až dodatečně.“

„A nemohl byste v té studni vykoupat i naše rodiče?“ napadlo Věrku. „Pak byste jim to tajemství mohl říci také, ne?“

„Ne, to nepůjde,“ zavrtěl vážně hlavou pan Vuk. „Studna je vždycky činná jen krátce. Po vaší koupeli – nebo chcete-li, přeměně – zhasla, vyschla a dalšího uchazeče změní zase až po dvaasedmdesáti letech. Má zkrátka taková období. To už nebudou vaši rodiče naživu a ani u většiny vašich současníků by nepřinesla znatelný výsledek – mohla by jim prodloužit jen stáří. Takže se to už nedá změnit. A všechno, co k tomu patří, je tajemství, které nesmíte prozradit nikomu, kdo není kriogisem, tedy ani rodičům. Slíbíte mi teď zachovat všechna tajemství, která vám svěřím?“

„Máme snad doma – lhát?“ zděsila se Věrka.

„Nemusíte přece lhát,“ řekl vážně stařík. „Stačí pomlčet o předmětu tajemství. Smíte s rodiči hovořit o mých ochočených zvířátkách, ale nezmíníte se ani slovem o Zdislavovi – už protože vám krotkého tygra ve staročeské chalupě tak jako tak nikdo neuvěří. Totéž platí o studni – proč byste se chlubili, že jste se v ní u mě utopili? Pomlčte o tom! Vždyť je tu víc věcí, o kterých se dá doma mluvit, aby byli rodiče spokojeni a neobávali se o vás.“

„Ty jeleny jsme beztak doma nepřiznali,“ přikývla smířlivěji Jitka.

„A kdo by vám je uvěřil?“ usmál se pan Vuk. „Leda kdyby Vít'a prosadil svůj nápad vjet na jelenech až do vsi mezi domy, ale sami jste přišli na to, že by to nebylo vhodné, že?“

„Jak to ale víte?“ zrudl Vít'a.

„Jako spoustu jiných věcí,“ usmál se pan Vuk. „Když už jste se stali kriogisy, je mojí povinností pomoci vám do začátku. Stanete se na nějakou dobu mými učedníky, naučím vás spoustě znalostí – a slibuji vám, že to bude jistě stejně zajímavé, ne-li zajímavější než vaše obyčejná škola. A nejlépe, když začneme hned teď tím požadovaným slibem.“

„A co když nechceme?“ vzepřela se Věrka.

„Teď už to na vaší vůli nezáleží,“ řekl pan Vuk. „Mými učedníky jste se stali pobytem ve studni prygo. Teď už si nemůžete vybírat. Můžete to odmítat, můžete třeba přede mnou utéci až na opačný konec světa, účinkům studně prygo neutečete. Být mezi ostatními lidmi kriogisem není snadné, někdy se to dá považovat za nevýhodu. Už během prvního století si všimnou, že jste jiní – a začnou vám dělat potíže. Většinou skončíte až na okraji společnosti – nejčastěji jako poustevníci.“

„Ale já nechci žít jako poustevnice!“ prohlásila Věrka zamračeně.

„Nemusíš, když nechceš,“ pokrčil rameny pan Vuk. „Můžeš to zkusit změnit. Představ si ale, až z vašich dnešních kamarádů budou staří dědci a báby – jen vy tři budete v rozpuku

mládí! Můžete se pak tisíckrát cítit jako jejich kamarádi, otázkou je – unesou to oni?“

„A nepomohlo by třeba čas od času se přestěhovat jinam, kde nás neznají?“ chytal se toho Víťa jako tonoucí stébla.

„Pomohlo,“ přikývl pan Vuk. „A někteří tak mezi lidmi skutečně žijí. Mají ale jednu nevýhodu, musí pokaždé znovu a znovu začínat. Představte si, že vystudujete nějakou školu, například univerzitu. Jak dlouho se ale můžete prokazovat jejím diplomem? Už po takových třiceti letech vám bude k ničemu – kdo uvěří, že jste ji před třiceti lety studovali? Vypadáte pořád na třicet a být normální člověk, byli byste v době vydání diplomu v kolíbce. Buď vám ho prostě odeberou, v horším případě vás navíc odsoudí za podvod. Už se to párkrát stalo.“

„Ale když univerzitu jednou vystuduji, neměl by snad být problém si ji po těch třiceti letech klidě zopakovat?“ napadlo Víťu.

„To si jen myslíš,“ usmál se pan Vuk. „Uvědom si, i věda se vyvíjí a s třicet let starými vědomostmi už tutěž univerzitu neuděláš – i když můžeš mít i vědomosti na vyšší úrovni.“

„To je tedy v háji,“ vzdychl si Víťa.

„Větší šance mají umělci,“ řekl pan Vuk. „Umění se také vyvíjí, ale umělec se ve svém oboru přizpůsobuje novým poměrům průběžně, takže může začínat i jinde, byť pod jiným jménem. Pár takových někde ve světě skutečně žije. Musí si jen dávat pozor, aby se nestali příliš známými, to by jim přechod na nové místo velice zkomplikovalo.“

„Ale proč tak nežijete i vy?“ zeptala se Věrka.

„My poustevníci to nepotřebujeme,“ usmál se. „Nás lidé berou tak jak jsme a my lidi ani nepotřebujeme.“

„Nechcete tedy být... třeba tím umělcem?“ popichovala ho Věrka.

„Ti, kdo se rozhodli žít mezi lidmi, odmítli účast na našem hlavním poslání,“ řekl pan Vuk vážně. „Nezlobíme se na ně, nemá každý dost sil vytrvat. My poustevníci se straníme lidí

a máme to těžší, proto je nás i mezi kriogisy menšina. V Čechách je nás, tuším, osm. Vím o dvou, které mohu občas navštívit, ti zase znají další, ale nikdo nezná všechny, tak je to bezpečnější. V celé Evropě nás bude kolem šedesáti, ve světě stovka a v Austrálii nikdo. Nemůžeme se ale přátelit s lidmi – takoví přátelé nám rychle zestárnou a odcházejí, my jim nemůžeme pomoci, proto je lépe držet se od lidí stranou.“

„Proč to tak ale je?“ mračila se Věrka.

„Tak to je odedávna,“ řekl pan Vuk. „Tak – a teď chci slyšet to nejdůležitější: slíbíte mi zachovávat tajemství?“

„A když neslíbíme?“ provokovala Věrka.

„Pak se rozejdeme ve zlém a bez slibu,“ řekl pan Vuk přísně. „To, že budete žít tisíc let, vám nikdo neuvěří, tak jako pohádky o ochočeném tygru Zdislavovi a jízdě na jelenech. Po několika letech se přijde na to, že se opožďujete ve vývoji, ale to lékaři snadno vysvětlí skutečnou a poměrně známou diagnózou »konstituční opoždění růstu«, která jim ani nestojí za léčení. Brzy zjistíte, že je hlavně ve vašem zájmu neprovokovat své bližní dlouhověkostí a začnete věk tajit, ale za mnou už nechoďte, tady bude bydlet někdo jiný. My kriogisové se zhruba po třiceti letech střídáme – vyměníme si chalupy, přestěhujeme se, přitom si ubereme třicet let věku a žijeme spokojeně dál. U sousedů to nebudí podezření, osvědčilo se to již ve starověku. Vy byste si ale museli poradit sami.“

„A to vážně musíme žít... celých tisíc let?“ řekl pomalu a opatrně Vít'a, neboť mu asi začínalo docházet, že to nebude mít jen samé výhody.

„Můžete,“ opravil ho stařík. „Vím o několika, kteří se toho věku nedožili. Dva odešli ze světa dobrovolně a sami, ostatní byli zavražděni. Násilí bylo v Čechách ve všech dobách víc než dost, jenže všichni předčasně zemřelí žili »na volné noze«. My poustevníci umíráme opravdu až věkem, v našich chalupách se nám nemůže prakticky nic stát. Když zemřel Mistr Svarog, bylo mi dvě stě let. Jenže on v Čechách pamatoval Kelty

a Markomany, naučil mě i starogermánštinu. Nikdy jsem ji nepoužil, neboť se tak už dávno nemluví a moderní němčině se moc nepodobá.“

„Páni!“ vdechl Vít'a. „Vy umíte starogermánštinu?“

„Naučit se všechny jazyky, kterými se mluví kolem vás, je prostě nutnost, to jistě brzy pochopíte. Kdo je naživu tisíc let, nutně zvládne až několik desítek jazyků a nářečí, ačkoliv jich většina časem zastarává a změní se. Nejstarší dodnes používaný jazyk, který ovládám, je latina. V Itálii se jí už nemluví, jen mezi učiteli – a i tam ji dnes vytlačuje angličtina.“

„A anglicky – mluvíte?“ zeptala se Věrka. „Do you speak English?“

„Of course, girl. Not only old Shakespeare's English, but also new Oxford English and American English, too,“ odpověděl jí anglicky.

„Dobrý!“ pochválil ho Vít'a. „Můžete nám něco říci těmi hodně starými jazyky?“

Odpovědí byla podivný dlouhý proslov, ze kterého však nerozuměli ani slovo.

„Doufám, že jste mi rozuměli,“ přešel na závěr pan Vuk do češtiny. „Už protože jsem mluvil nejen starogermánštinou, ale i řečí, jakou se mluvilo za mého mládí v Čechách.“

„To bylo... staročešky?“ divila se Věrka.

„Praslovansky,“ opravil ho pan Vuk. „Ale v té době už se mluvilo i staroslověnštinou, zejména u křesťanů. Jestli jste nerozuměli ani slovo, nic si z toho nedělejte. Některá slova z té doby, jako »**ot'c'**, **máti**, **ruká**, **golvá**« se udržela dodnes, ale ta byste poznali, proto jsem se jim schválně vyhýbal. Starogermánštině starých Markomanů by nerozuměl ani současný Němec, i dnešní němčina je už někde jinde. Jazyky se zkrátka mění a vyvíjejí.“

„A těch moderních jazyků, jako je angličtina, znáte víc?“ chtěla vědět i Jitka.

„V poslední době – řekněme od Bílé Hory – jsem málo cestoval,“ omlouval se stařík. „Takže umím jen angličtinu, němčinu, polštinu, ruštinu, italštinu a maďarštinu. Domluví se ještě arabsky, řecky, srbsky, holandsky, dánsky, švédsky, norský, finský a litevsky, jenže u těch jazyků znám jen archaickou formu z konce minulého století. Asi byste měli problém i s archaickou češtinou, které znám asi šest vývojových stadií.“

„A kde jste se to všechno naučil?“ zajímal se Vít'a. „To byste musel procestovat větší část Evropy – a arabština je až z Afriky!“

„O tom se dozvíte, když slíbíte zachovávat tajemství kriogisů,“ usmál se stařík.

„Takže bude výhodnější slíbit to, ne?“ obrátil se Vít'a na obě dívky.

„Já to slíbím,“ řekla pevně a rozhodně Věrka. „Hlavně abych nemusela lhát – ale naši po mých tajemstvích nepátrají, snad to půjde.“

„Taky bych to slíbila... jen nevím, jestli to dokážu,“ řekla opatrně Jitka.

„Já si myslím, že to je možné,“ obrátil se na ni Vít'a. „Už protože se to všechno nejvíc podobá pohádkám. I když se prořekneš, budou to lidi považovat za fantazírování. Kdo by to chtěl prozradit úmyslně, musel by se nejen snažit, ale musel by to navíc podpořit nějakými nezpochybnitelnými důkazy, jinak se mu každý vysměje. Já to slíbím bez obav.“

„S těmi pohádkami nemáš pravdu,“ upozornil ho pan Vuk. „Kdybys před lidmi mluvil o silách, zneužitelných vojáky, našel bys brzy ochotné posluchače a kdybys jim předvedl i něco neobvyklého, měli by oči navrch hlavy a uvěřili by ti. Vojáci jsou bestie, když zavětrí nové zbraně! A ochotně na to seženou i prostředky.“

„I tak si myslím, že stačí zbytečně si nepouštět hubu na špacír!“ řekl Vít'a.

„Hubu na špacír...“ usmál se pan Vuk. „Zkrátka – vyžadují nepředvádět se před lidmi, neukazovat nic z toho, co lidé běžně neznají a kdyby si něčeho přece jen všimli, zlehčovat to jako nějakou maličkost.“

„To klidně slíbím,“ opakoval Vít'a.

„Taky bych to zkusila,“ přidala se opatrně i Jitka.

„To jsem potřeboval slyšet,“ oddechl si pan Vuk.
„Pláceme si na to?“

„Já jsem pro!“ byl tentokrát první Vít'a.

„Já už jsem to slíbila,“ připomněla Věrka.

„Tak se taky přidám,“ rozhoupala se i Jitka.

Pan Vuk všem velice obřadně potřásl rukama.

„Vítejte, učedníci!“ řekl.

=*=

Sojka

„Teprve po tom slibu vám smím říci všechno,“ rozjel pan Vuk opět debatu. „Například k těm jazykům – na mou duši jsem se nevzdalil ze své samoty dál než do Prahy, ale i tam jsem byl naposledy za Marie Terezie. Samozřejmě nepočítám občasnou výměnu chalupy, to je ale jen jednou za třicet let a můj přítel Gračko nebydlí daleko, takovou výměnou se toho moc nezmění.“

„Jak jste se tedy učil ty jazyky?“ zíral Víťa.

„Víte, vy mladší máte výhodu, že můžete více a dál cestovat než my starší,“ pokýval hlavou stařík. „Za nás cesta koňmo do Prahy znamenala tři nepohodlné dny v sedle. Dnes si sednete na autobus a jste v Praze za tři hodiny. Ale když si osedlám vlaštovku, budu v Praze za dvě hodiny a navíc budu mít přístup i do míst, kam se běžný člověk nikdy ve svém životě nedostane.“

„Osedláte... vlaštovku?“

Oči vytřeštili všichni tři, ale jen Věrka se zmožila na udivenou otázku.

„Vy snad létáte na vlaštovkách? Jak je to možné? A to vás unesou?“

„To samozřejmě ne,“ usmál se pan Vuk. „Myslím to obrazně. Jako dopravní prostředek vlastního lidského těla můžeme používat jen větší zvířata a to ještě jen na kratší vzdálenosti. V Čechách jsou to koně a v nouzi jeleni, jinde ve světě se dá jezdit na velbloudech, tygrech, slonech a nosorožcích, ale ti jsou v Čechách příliš nápadní. Vlastně i ten jelen... Můžete ale využívat většinu živých tvorů nepřímou, nejlépe to jde u ptactva. Sice vás samotné nikam nedonesou, ale můžete na dálku vidět a slyšet jejich očima a ušima.“

„Jak?“ vyhrkla Věrka.

„Jako se přátelím s jeleny, mám i sojku, která mi ochotně propůjčuje své oči i uši,“ řekl pan Vuk. „Sojky, vrabce ani vlaštovky si nikdo nevšimne – jako jste si nevšimli mé sojky, když vás sledovala při jízdě na jelenech. Jejím oblíbeným

místečkem je strom proti obecní hospodě. V létě při otevřeném okně slyším skoro všechno, o čem se chlapi u piva dohadují. Sojka má nejlepší sluch, v lese varuje ostatní před nebezpečím na dálku.“

„A tak jste se dozvěděl i o zrušení těch obědů?“ došlo Věrce.

„Jistě – ale tohle tajemství jsem vám nesměl prozradit,“ přikývl pan Vuk. „Teď smím, jenže to musíte dodržovat i vy. Ale neděste se – většinu toho by vám beztak nikdo neuvěřil. Ochočená, hopkající zvířátka, která vám předvedu, vám naštěstí uvěří kdekdo – a víc přece nemusíte priznávat. Vlastně ani nesmíte.“

„To je fakt,“ připustil Vít'a. „Nejen ochočení jeleni, ale i vlaštovky, sojky... může to být docela zajímavé! Ačkoliv – sojka je dost nápadná, proč nemáte raději vrabce?“

„Každý druh zvířat má své výhody i nevýhody,“ odpověděl pan Vuk. „Sojka má oči nejbližší našemu vnímání a velmi dobrý sluch. Vlaštovky jsou ze všech našich opeřenců v letu nejrychlejší a nejvytrvalejší, jenže vidí černobíle, zvýrazňují se jim malé pohybující se objekty – obvykle letící mouchy – a neslyší tak dobře jako sojky. Vrabec je sice nejméně nápadný a nejlépe vidí na blízko, ale na dálku vidí strašně rozmazaně. Na dálku nejlépe vidí dravci jako orel a sokol, jenže na blízko jsou jejich oči téměř nepoužitelné. Ale počkejte, jak úžasně barevný je svět pachů pro psy a noční svět ultrazvuku pro netopýry!“

„A jak vlastně ta zvířátka žádáte o tu službu?“ zajímal se Vít'a.

„Upřímně řečeno, nežádám je,“ řekl pan Vuk. „Telepaticky se na ně napojím a pak už je prostě drze využívám. Mohl bych je využívat natolik sobecky, až bych je utýral k smrti, ale tak to nikdo z nás nedělá, vždycky zvířátkům dopřejeme dostatečný oddech a nějakou tu protislužbu – buď odměnu v podobě potravy, útulek před nepřízní počasí, někdy i ochranu před jejich

přirozenými nepřáteli. Kdybychom to nedělali, zvířátka i ptáci by se nám brzy na dálku vyhýbala. Takhle se s nimi spíš přátelíme.“

„Máte někde poblíž krmítko pro jeleny?“ zkusil hádat Vít'a.

„To se rozumí, hned za domem,“ usmál se pan Vuk.

„Upřímně řečeno, neumím si vás na tom jelenu představit,“ usmála se provinile Věrka.

„Na jelenech jsem jezdil zamlada,“ pousmál se i pan Vuk.

„Ale to už je dávno. Tenkrát bývaly v Čechách pralesy, kudy se na koni těžko jezdilo. Jelen přece jen projde i tam, kam se jezdec s koněm vůbec nedostane a na jelenu jsem často ujel smečce pronásledovatelů tak lehce, že si možná mysleli, že je jen šálil zrak.“

„A honili vás někdy? Anebo dokonce často?“ zajímal se Vít'a.

„Párkrát,“ přikývl pan Vuk. „Kdybych si to někam zaznamenával, mohlo by to být na počátku tak pětkrát za sto let, v některých dobách méně, jindy více. V minulém století jsem se musel bránit proti nekalému zásahu vnějších sil celkem osmkrát. Ne ujížděním na jelenu, to by v mém věku bylo spíš komické, ale... a teď uslyšíte další tajemství – tahle chalupa má i sama jistě neobvyklé možnosti a jednou z nich je, že se umí udělat neviditelnou.“

„Páni!“ vzdychl si nadšeně Vít'a. „Jak to dělá?“

„To vám povím, až zvládnete trochu vědy, teď vám stačí vědět, jak se to projevuje. Prostě kolem sebe zkroutí prostor tak, že můžete slídit třeba týden a neobjevíte ji. Každému nevíтанému návštěvníkovi zmizí s očí, jako kdyby tu nic nebylo. A nejen s očí! Začíná to na plošině, kde se lomí jižní schody. Je tam poměrně hezká vyhlídka, ale kdo se tam vyšplhá, najednou zjistí, že tam schody prostě končí, dál je jen holá skála a chalupa nikde. I kdyby po ní někdo vylezl výš, nad vyhlídkou se dostane na skalní hřbet – a tam jako kdyby se skála zúžila, začne rovnou les. Proto nerostou u chalupy žádné vysoké stromy – zkroutený prostor by jim odřízl koruny.“

„Proč je to tak udělané?“ chtěl vědět Vít'a. „A k čemu je to dobré?“

„Naposledy jsem to použil, když kolem slídili vojáci ruské okupační armády,“ řekl pan Vuk. „Pátrali po uprchlém vězni, kroužila kolem dokonce i jejich helikoptéra – ovšemže nic neobjevila. Když nic nenašli, odtáhli.“

„Jak víte, po kom pátrali?“ zajímala se Věrka. „Sledoval jste je sojkou?“

„Ne,“ usmál se pan Vuk. „Ten uprchlík se tou dobou ohříval u mě za pecí a zatímco kolem pobíhali ruští samopalníci, diskutovali jsme, proč tady tak pobíhají.“

„Takže jste ho schoval před Rusáky?“ došlo Věrce nadšeně.

„Ano,“ přikývl pan Vuk. „Byl to jeden z mých dávných učedníků, před ním jsem svá tajemství neskrýval. Nakonec jsem mu pomohl dostat se za hranice, když už u mě nechtěl zůstat a počkat, až tihle cizáci ze země odtáhnou.“

„To bylo poměrně nedávno?“ uvažovala Věrka. „A předtím?“

„Předtím jsem pro změnu v chalupě schovával pět uprchlých Rusů,“ usmál se pan Vuk. „Ti se zase skrývali před Němci. U těch to bylo horší. Nebyli to kriogisové, takže jsem jim nesměl prozradit, že já nebo chalupa nejsme úplně normální. Naštěstí si ničeho nevšimli, ani když lesem kolem nás procházely rojnice Němců, kteří je hledali. Když Němci odtáhli, ještě jsem je chvílku zdržoval, ale nakonec se přece jen sebrali a odešli. Tvrdili, že se musí dostat ke svým – měli to v té době hodně daleko, protože Němci už sice ustupovali, ale v té době byla fronta pořád ještě daleko od Slovenska. Ještě jsem jim na cestu poskytl teplé oblečení, každému batoh zásob a vydali se na pochod. Už jsem je nikdy neviděl. Zhruba dvacet let po válce mi od jednoho z nich přišel dopis, že aspoň jeden z těch pěti, ačkoliv si také prožil své peklo, to všechno přežil.“

„A ti ostatní?“

„Podle dopisu dva padli při přechodu fronty – v křížové palbě je buď zastřelili Němci, nebo vlastní, to už nikdo nezjistí. Třem se podařilo dostat se ke svým. Jeden padl v bojích, zbylé dva po válce zavřeli do ruského tábora gulagu, odkud vyšel až po dvaceti letech jen jeden. Odsoudili je prý jako německé špiony, to Rusové dělali. Ale aspoň ten jeden přežil.“

„A zachraňoval jste pronásledované lidi často?“ zajímala se Jitka.

„V tom je největší problém,“ řekl pan Vuk. „Nezapomínejte, že dodržování tajemství je pro nás nade všechno. Naše obydlí jsou lepší ochranou než nejpevnější hrady. Mohu tady neomezeně ukrývat kriogisy, ti tak jako tak tajemství znají, ale nic nesmím prozradit lidem, kteří je neznají. Jak to chcete dělat? Za Třicetileté války zdejší vesnici vypálili, vyrabovali a zčásti i vyvraždili Prušáci. Zachránilo se jen pár lidí, kteří včas utekli do lesů. Řekněte ale, mohl jsem přijít do vesnice s varováním: »Milí sousedé, ženou se na vás Prajzové, nechte všeho a pojd'te se schovat ke mně do chalupy?« První otázka by asi zněla: »Odkud to víš?« Mohl bych jim v té chvíli vysvětlovat, že mi nad kopcem krouží orel, který blížící se Prusy vidí, ačkoliv jsou ještě za lesem? Druhá otázka by byla: »Proč zrovna do tvé chalupy?« Cožpak jim mohu vysvětlovat, že jen moje chalupa bude před rabujícími vojáky bezpečná? Uvažte!“

„Snad by to šlo zabalit třeba nějakým pozváním, ne?“ napadlo nesměle Jitku.

„To jsem udělal,“ přikývl stařík. „Pozval jsem sousedy na rychle vymyšlenou oslavu mých narozenin – já je jinak neslavím, vlastně ani nevím, který den by to měl být. Přišla jen jedna mladá rodina s dětmi, nalákanými na slib perníkových dobrot. Zdržel jsem je u sebe skoro týden, to už se do vyrabované vsi stahovalo i těch pár utečenců z lesa. Pak jsem jim celou zimu dodával aspoň mouku, aby nepomřeli hladu.“

„Proč jsi je nevzal k sobě na celou zimu?“ vyčetla mu Věrka.

„Nechtěli mě obtěžovat,“ usmál se smutně. „Byla to velice slušná, skromná rodina. Ale nezdržoval jsem je, těžko bych jim vysvětloval, co se u mě děje. Něco jiného bylo dovézt do vsi čas od času na vozíku pytel mouky – to už vypadalo skoro normálně.“

„Máte i dneska takové zásoby, že můžete lidem vypomáhat?“ zeptal se Vít'a.

„Víte, když jsem vám vykládal, jak jsem soběstačný, bylo to ještě před vaší koupelí ve studni prygo,“ usmál se trochu stařík. „To jsem vám nesměl prozradit, jak je to doopravdy. Proto jsem také jedl i ty přinesené obědy. Mám sice sklípek vyložený ledem, přechovávám tam potraviny, ale jen kvůli návštěvníkům, aby se nedivili, proč nechodím denně nakupovat. Ve skutečnosti žádné zásoby nepotřebuji. Jídlo ani jiné potřeby si nevařím, ale čaruji.“

Všichni tři »učedníci« opět ztuhli, jak je to překvapilo.

„Čarujete?“ vysoukala ze sebe konečně Věrka. „To jde?“

„Přinejmenším to tak vypadá,“ usmál se pan Vuk. „Praslovanské »cs'ar« – i vikingské »seidr« má skutečný základ. Ne vždy se kriogisům podařilo zachovat všechna tajemství, čas od času se lidé stávali svědky něčeho, co přesahovalo jejich chápavost. Představte si třeba primitivního Křováka z Afriky. Primitivní ještě neznamená hloupý, jen to trochu vyjadřuje jednoduchost, se kterou se v životě dosud setkával. Teď toho člověka postavte do prostředí, které nezná a neorientuje se, například vedle automatu na prodej baget. Bude pozorovat kolemjdoucího, který tam vhodí mince, cosi stiskne – a vypadne bageta. Křovák podle vůně zjistí, že to je něco dobrého. Co udělá potom, zejména když si pamatuje, co při tom moderní člověk říkal? Zvedne asi ze země plochý kamínek, aspoň vzdáleně podobný minci, a za neustálého opakování magických slov »Sakra, sakra« se jej pokusí nacpat do automatu v očekávání, že mu také vypadne pochoutka.“

„To se mu přece nepodaří...“ uchichtl se Vít'a.

„Nepodaří, takže začne koumat, proč. Usoudí, že třeba řekl špatně zaklínadlo a zkouší to znovu a znovu. Skutečnou příčinu ale neodhalí, neboť nemá ponětí o konstrukci automatu ani o funkci peněz. Nanejvýš to vezme silou a podaří se mu automat rozbít. A když bude mít obzvláštní smůlu, vyrve z něho přívodní dráty – a elektřina ho pak bez milosti zabije.“

„Dobře, to chápeme,“ přerušil ho Vít’a netrpělivě. „Ale nám už přece tahle tajemství prozradit můžete. Co je vlastně ve vašem pojetí to »čarování«?“

„No a teď si představte, že tady mám něco o třídu či o pět tříd vyššího než automat na bagety,“ nedal se ovlivnit pan Vuk. „Když k tomu postavíte kohokoliv, bude z toho větší jelen než Křovák u baget. Bohužel jde o neporovnatelně větší síly než je přívod elektrického proudu do automatu.“

„Jak větší?“ chtěl Vít’a hned upřesnění.

„Kdyby někdo – obrazně řečeno vytrhl přívodní dráty od anihilátorů – udělá to z Čech jeden obrovský kráter, plný žhavé lávy,“ ujistil ho pan Vuk.

„To je to tak... nebezpečné?“ zarazil se Vít’a.

„V rukou neodborníka – nebo zločince – je každá síla nebezpečná,“ přikývl pan Vuk. „Dokud energetické možnosti lidstva představovala jen zvířecí síla, mohli se lidé ničit pouze mechanickými zbraněmi – sekeromlaty, zbraněmi bodnými a sečnými... nanejvýš si občas vypomohli ohněm. I tak se úspěšně vyvražďovali. Dnes jsou energetické možnosti lidstva neporovnatelně silnější. Atomová střela srovná se zemí v okamžiku i velkoměsto. Anihilátor v rukou šilence by dokázal naši matičku Zemi oloupat jako jablko nebo brambor – a to by nepřežila ani myš. Nejen obrazně, doslova!“

„A to je... někde tady?“ zbledla Věrka.

„Není to zrovna tady, ale tady se to dá ovládat,“ řekl stařík. „Mimo jiná místa.“

„A vy k tomu máte přístup?“ začínalo Věrce zapalovat.

„Ano,“ přikývl pan Vuk. „Kriogis znamená v jazyce sryzrav Strážce. Strážíme proti zneužití a zničení studny prygo, udržujeme a testujeme biroivi – a když už jste se mezi nás vetřeli, musíte se to naučit aspoň užívat. I kdybyste to neuměli udržovat.“

„My jsme se nevetřeli!“ odmítla to uraženě Věrka.

„Vetřeli,“ trval na svém pan Vuk přísně. „Do studny prygo nemá vstoupit nikdo, kdo se nejprve se mnou nedohodne. Byla připravená pro dalšího učedníka, to neznamená, že jste do ní měli naskákat vy tři. Měl jsem vyhlédnutého jiného, ale toho mi studna nezmění, protože vyschla. Správně by měla přeměnit jen Jitku, ale vy dva jste to vzali příliš hopem, změnila tedy vás tři. No – co už se stalo, stalo se, místo jednoho staršího rozumného učedníka budu mít tři rozjívence – neurázejte se, je to tak. Ale když už jste tady, věnuji se vám a nebudete litovat. Získáte rozhodně víc než oč přijdete.“

„My vás nezklameme,“ sliboval Vít'a. „Nikommu ani muk!“

„Budu od vás vyžadovat víc než dodržování slibu,“ řekl zase vážně. „Především zájem – nejen teď, když je to pro vás nové, ale i později. A byl bych rád, kdyby se aspoň jeden z vás časem rozhodl převzít mé poustevnické místo. Nebojte se, letos to nebude, není žádný spěch, po Mistru Svarogovi jsem to přebíral skoro dvě stě let. Ale měli byste s tím počítat.“

„A může být místo poustevníka i poustevnice?“ zeptala se Věrka.

„Proč ne?“ usmál se na ni stařík. „Bývá jich sice méně než poustevníků, ale vyloučeno to není. Jen je to ošidnější.“

„Myslíte?“ vypjala se hrdě Věrka. „Dneska bývají ženy i ve vládách!“

„Bohužel,“ přikývl pan Vuk. „Ale mají to složitější než chlapi. Nu což, raději začneme s učením. Otevřeme si okénko a pozveme sem moji sojku Hermínku...“

Při těchto slovech otevřel obřadně malé okénko, jaká jsou u všech roubených chalup. Jako kdyby na to čekala, vlétla dovnitř

načepýřená sojka, obkroužila sednici a postavila se doprostřed těžkého dubového stolu před »učedníky«.

„Začneme tréninkem telepatie,“ řekl pan Vuk a posadil se na své místo do čela stolu. „Budete ji potřebovat v mnoha případech. Jednak se tak můžete dorozumívat i mezi sebou, vaše mluvicí udělátka budete potřebovat jen k volání rodičům, ale je nutná i k dorozumění se zvířátky a k jejich řízení. Od malé myšky po slona. I ty prý někde v Čechách chovají.“

„Mají je v ZOO!“ rychle ho doplnil Vít'a.

„Anebo v cirkusech!“ dodala Věrka.

„Zoo je záležitost poslední doby,“ souhlasil pan Vuk. „Cirkusy měli i staří Římané, jenže je používali jinak... ale teď si předvedeme řízení sojky Hermínky, která za svou službu dostane talířek drobečků.“

Přistrčil před sojku malý talířek s drobečky z makových koláčků a sojka začala zobat.

„Začneme se učit vciťování,“ řekl pan Vuk. „Pro začátek zavřete oči, půjde vám to líp. Nenechte se ničím rušit a zaměřte se doprostřed stolu na Hermínku, až se vám před vnitřním zrakem otevřou její oči. Až se to stane, otevřou se vám i její uši a uslyšíte mě hned dvojmo. A jak cítím, komu se to už povedlo?“

„Já zobu!“ vyhrkla překvapeně Věrka.

„Výborně!“ pochválil ji stařík. „Při vciťování nepřebíráte jen vnímání očima a ušima, ale všechny pocity. Nejzajímavější je to u psů, budete se divit, co všechno čichají. Ale tady budete vnímat i to, jak naše Hermínka drobečky rychle polyká. Cítíte ovšem všechno, tedy i její zobáček, jak ťuká do talířku.“

„To je nádhera!“ jásala Věrka.

„Já už to taky vidím a cítím!“ hlásila nadšeně i Jitka.

„Já taky!“ přidal se Vít'a. „Ale jak je to s tím řízením zvířátek?“

„K tomu dojdeme,“ uklidňoval je stařík. „Během vnímání můžete zvířátka ovlivňovat, ale to může vždycky jen jeden, kdo se cítí jako první. Hermínku řídím já, vy už nemůžete. Já jí ovšem nechávám zobat si podle svého. Obecně si pamatujte, je dobré nechat zvířátkům volnost a řídit je jen tam, kde by se sama chovala jinak. Hermínce určuji zásadně jen směr letu, případně ji nutím klidně sedět na stromě, když si chci vyslechnout řeči v hospodě. Ale nemá cenu chtít ovládat každé její mávnutí křidélek, to umí sama nejlépe. I když jí přinutím sedět a poslouchat, nechávám jí volnost sledovat okolí. Kdyby zpozorovala bližící se kočku, nemá smysl nutit ji dál sedět na větvi a dát se sežrat. Mimochodem, než se pak odpoutáte, živě pocítíte bolest od kočičích zubů – jako trest za to, že jste to přepískli.“

„A jak se odpoutáme?“ staral se Vít'a.

„To je maličkost,“ ujistil ho pan Vuk. „Dávejte pozor, odtrhnou se od Hermínky a vy si zapamatujte, co při tom pocítíte. Když si pak ten pocit představíte, odtrhnete se i vy.“

Učedníci napjatě čekali, co bude a když se pak pan Vuk od ptáčka odtrhl, zkusili to po něm. Jakmile se odtrhla i poslední Jitka, sojka ihned rozepjala křídla a odfrčela otevřeným oknem ven do lesa.

„Teď jste viděli, jak se ptáček chová, když ho nikdo neřídí,“ poučoval je pan Vuk. „Je to jeho přirozená reakce – uletět z neznámého prostředí a od neznámých tvorů. Hermínka u mě nebyla poprvé ani naposledy a na mě je už zvyklá, ale vás tří se ještě bojí.“

„Takže, jestli tomu správně rozumím, když zjistím, že mi ptáčka ohrožuje kocour nebo dravý pták, mám se od něho rychle odtrhnout a nechat ho, aby se zachránil sám?“ zeptala se Jitka. „A co když ho kocour sežere? To bych si asi vyčítala!“

„Většinou postačí odtrhnout se,“ přikývl pan Vuk. „Sojku ani vlaštovku v přírodě jen tak něco nechytí. Horší je to s vrabci, ti vidí příliš na blízko, takže si nebezpečí nemusí včas všimnout.“

Ani myši to s kočkami často zdárně nevyřeší. Vrabců a myši bývá naštěstí na vsi nadbytek, vyčítat si je nemusíte. Kromě toho máte i jinou možnost, jak pohromu od zvířátka odvrátit. Můžete třeba přeskočit na dravce a pak mu prostě zabráníte lov úspěšně dokončit, ale to se budeme učit později. Dneska se za domácí úkol – dávají je snad i vaši učitelé ve škole, ne? – zkuste vcíťovat do domácích zvířat. Ve vsi běhá plno koček, je tu i dost pejsků, v nouzi může být i malá myška dobrá. Nevadí, když nebudou vaše, nechte je chovat se přirozeně, jen se vcíťujte, zkuste se dívat jejich očima a nesnažte se je řídit.“

„Má to jednu nevýhodu!“ ohlásil Vít'a svůj postřeh. „Se zavřenýma očima se dá jen sedět. To máme pokaždé někam zalézt?“

„Nejvýhodnější je, když se můžete natáhnout vleže,“ poradil jim pan Vuk. „Budete při tom vypadat, jako když spíte. A kdyby vás třeba rodiče budili, odtrhněte se od zvířátka, pak klidně otevřete oči – a bude to vypadat jako normální probuzení.“

„Taky bysme mohli při tom předstírat sledování telky,“ napadlo Jitku. „To by taky bylo skoro normální, u telky se taky většinou spí.“

„Časem se naučíte vcíťovat s otevřenýma očima,“ ujist'oval je pan Vuk. „Nedělá mi při tom problém ani pomalá chůze, ale to se naučíte později, nejprve si zajistěte co nejvíc klidu bez vyrušování. A když vás při tom »vzbudí« rodiče, nezlobte se na ně. Nemohou vědět, co se zavřenýma očima děláte – a říct jim to přece nesmíte! Poprvé by to nejspíš považovali za vaši přebujelou fantazii, ale časem by vás mohli předhodit i nějakému psychiatrovi.“

„Dáme si pozor!“ slíbila za všechny Věrka.

„A pro začátek půjdeme ke mně na dvorek,“ pozval je. „Zkusíte se podívat na svět nejprve očima mých slípek a pak... mám tam toho víc, nechte se překvapit.“

Kdyby nic jiného, už tohle bylo úžasné dobrodružství!

A to je jen začátek!

==*=

Domácí úkol

Děti se od starého poustevníka vracely domů až k večeru. Starý pan Vuk jim v poledne nabídl oběd, jaký ani ve snu nečekali – v druhé komoře měl připravený stůl s hostinou, jaké si kdysi v Čechách dopřávali jen knížata a králové. Na stole ležel na obrovské stříbrolesklé míse celý upečený kanec i s rozněm, kolem byly stříbrné talíře s krajíci chleba, nakrájenými z nějakého obrovského pecnu, misky s kořením, různými omáčkami a hořčice. Každý dostal velikou dvouzubou vidličku a pořádný nůž – a hostina začala.

Kanec byl stažený a správně propečený, stačilo odkrajoval voňavou divočinu, namáčet ji do misek s omáčkami nebo do hořčice a přikusovat chléb, aby to nebylo tak masné. I tak jim tekla mastnota po bradách!

To tedy byla hostina! Přimo královská!

„Na něco takového si vesničané ve středověku nesměli ani pomyslet,“ ujistoval je pan Vuk. „Zvěřina patřila králi a za pytláctví byla tenkrát šibenice!“

„Není to ale pytláctví i dneska?“ zeptal se Vít'a opatrně.

„Není,“ ujistil ho pan Vuk. „Tohoto kance ulovil v dobách starých Markomanů ještě Mistr Svarog. Ti žádné pytláctví nepotírali. A protože nepochází ze současnosti, nemůže jít o pytláctví ani dnes.“

„Jak to?“ chtěl Vít'a hned vysvětlení.

„Když chcete něco »čarovat«, nebo lépe kopírovat, musíte si nejprve opatřit vzor,“ řekl pan Vuk. „Ten dáte birovi prozkoumat a až potom můžete požadovat otisky – přesně stejné, jako vzor. Říkáme tomu »č'ar« – to je starodávné slovo z jazyka sryzrav, nejméně dvacet osm tisíc let staré a možná ještě déle. Postupným vývojem a komolením z toho vzniklo ono české slovo »čarování«, »čáry« a »čaroděj«. Čeština je používá jen v přeneseném tvaru, ale my kriogisové nejenže známe jeho původní význam, ale umíme to i prakticky. Naučím vás to, ale protože je to složitější, dostaneme se k tomu až později.“

Po obědě, nad kterým vzdychal i největší jedlík Víťa, se odebrali do lesíka za domek. Pozdravili kozu Elišku a všichni tři si hned vyzkoušeli, jak jí chutná šťavnatá lesní tráva – jenže to nebylo tak skvělé, aby je to přitahovalo. Přece jen zobání sojky Hermínky nebylo tak kyselé, jako Eliščino poklidné přežvykování.

Pan Vuk tu měl ale v záloze jiná překvapení. Když se Věrka u Marešů zmiňovala, že má ochočené divočáky, jen to hádala, ale rodinka divočáků na ně skutečně čekala, aby si s ní mohli užít rytí rypáčky selátek, bachyně i starého kance v hlíně pod velikým kaštanem, kde byly pod zemí ukryté hromádky chutných kaštanů, zřejmě uložených panem Vukem. Vepře tak zaujaly, že ani neutíkaly, když děti přišly blíž. Pana Vuka znali, takže se k němu kanec za chvíli přitočil a neodešel bez podrbání.

Když se jim prasečí rodinka trochu okoukala, odvedl je pan Vuk na opačný svah nad skálou, kde měla doupe rodinka lasiček. Bylo zajímavé užívat si mrštných tělíček mláďat, hrajících si před doupátkem. Toto dobrodružství však ukončila stará lasice, která mláďatům přinesla ulovenou velkou myš. Po pravdě řečeno, nikdo netoužil po zkušenostech s trháním myši a krmením myšinou.

„Kočkám i lasičkám chutná myš úplně jinak než by chutnala vám,“ usmál se pan Vuk.

„A už jste to někdy zkoušel?“ podívala se na něho Jitka podezíravě.

„Někdy se tomu nevyhneš,“ pokrčil stařík rameny. „Doporučuji vám někdy, až budete větší a můžete být sami v noci v lese, vyzkoušet si let netopýrů. Nic moc přitom nevidíte, ale přitom spatříte jeho ušima všechno kolem jako kdyby to bylo osvětlené. Jen se musíte smířit s tím, že ho necháte létat si podle svého. Je sice možné začít ho řídit, ale obvykle pak s ním velice brzy do něčeho narazíte. On se zkrátka umí vyhýbat překážkám tak bleskově, jak to nedokážete. No – a občas zažijete, jak si pochutná na nějaké noční můře, dříve než se dokážete odtrhnout.“

Na chuť hmyzu máme pochopitelně odlišný pohled, ale jeho sluchový pohled na svět rozhodně stojí za to, stejně jako psi čichový.“

Posledními zvířátky, do kterých se vcítili, byli dva ježci až dole pod skalou. Jenže i oni si spěchali něco slupnout – a po pravdě řečeno, ani ježčí lahůdky by dětem příliš nechutnaly. Žížaly a hmyz lidem příliš chuť nepovzbuzují.

Rozloučili se ještě před soumrakem. Pan Vuk je posílal domů, aby o ně rodiče neměli zbytečnou starost.

„A zkuste si po večeři ten domácí úkol ze vcítování!“ nabádal je.

Vlastně ani moc nemusel.

Těšili se na to všichni.

=*=

Věrka se od Víty s Jitkou oddělila na kraji vesnice u svého nového domova.

„Zítra zase zazvoňte!“ nabádala je.

„Musíme pana Vuka přemluvit, aby nás naučil telepatii,“ rozumoval Víťa. „Říkal, že je to jako mobily, jenže lepší. Bylo by to možná lepší než zvonky u dveří.“

„Já nevím,“ vrtěla hlavou Jitka. „Zdalo se mi toho pro dnešek víc než dost. Mám z toho hlavu jako škopek.“

„Asi ví, co ještě sneseme,“ omlouvala ho Věrka. „Vždyť jsme se dozvěděli mnohem víc než jsme čekali! Já se teď půjdu domů vcítovat, říkal přece, že je to základ k telepatii!“

Rozešli se a Věrka pospíchala domů. Vysloužila si pochvalu od mámy, že přišla ještě za světla, jenže na večeři bylo ještě brzy. Uklidila se do svého pelíšku za pecí, kde se chystala věnovat vcítování. Mají to ostatně »za domácí úkol«, ne?

Jak teď ale litovala, že nemají žádné domácí zvířátko! V Praze měla párek pískomilů, jenže je před chystaným stěhováním i s klíčkou na konci školy velkoryse na rozloučenou věnovala teď už bývalé spolužačce, neboť netušila, jak na vsi dopadnou. Teď neměli v domě ani kočku, ale i tak to chtěla zkusit. Věděla, že stačí určit směr aspoň přibližně. Jakmile se

jednou zachytí, vcítění proběhne v pořádku, i kdyby na zvířátko přímo neviděla. Zvenku se ozývalo ptačí štěbetání, na stromě je jistě ptáčků víc, i kdyby to byl obyčejný vrabec.

Zaměřila se proto aspoň zhruba opačným směrem, než kde by mohla narazit na rodiče. Těch by se dotknout nechtěla, těžko by jim to vysvětlovala, kdyby si něčeho všimli. Proto se zaměřila opačným směrem – pan Vuk je přece ujišťoval, že pro vcítěvání ani pro telepatii nejsou zdi ani skála překážkou.

Chvíli se zkoušela soustředit. Najednou o cosi zavádila a konečně »otevřela« oči, které jí nepatřily. Patřily ale čemu? Co to vlastně bylo? V první chvíli jí to, co viděla, dokonale zmátlo. Kde se tady na vsi bere taková obrovská hala? Vchod byl také divný – tohle přece nejsou dveře, jen ústí nějaké tmavé chodby...

Pak to ale pochopila. Ta obrovská hala je přece kůlnička za domem, jenže jí vidí zdola, od podlahy. A tahle tmavá chodba? Vždyť je to – myši díra!

Podařilo se jí tedy vcítit se – do myši. Jak to pan Vuk říkal? V nouzi může být i malá myška dobrá... Pravda, myši jsou v jejich novém domě asi jediná zvířátka. Myši jsou všude, zejména v kůlně, kde bude i myších děr jistě víc. Nechtěla myšku ovlivňovat, ale mimoděk se náhle chtěla podívat na své ruce. Sklopila pohled – a skutečně spatřila dvě myši pracičky, jako kdyby byly její vlastní.

Nevadí, vcítění se podařilo, zkrátka se podívá na svět očima myšky. Uvolnila se, aby jí nepřekázela, ale už se těšila na nové dojmy.

Myška však nespěchala. Seděla na okraji tunelu – vlastně myší díry – a ostražitě se po velké hale – vlastně po kůlně – rozhlížela. Měla zřejmě dost času. Jistě, bude mít na rejdní celý zbytek noci, jenže Věrka tolik času mít nebude. Za chvíli bude večere a pak půjde spát. Jestlipak se udrží vcítovat i během večere? Pan Vuk sice tvrdil, že dokáže své vcítění udržet i souběžně s jinými činnostmi, například s nepřiliš rychlou chůzí – zřejmě aby nezakopl o různé překážky a nerovnosti, ale ona

v tom nemá zkušenosti a musí se spokojit pouhým sledováním. Myšku do ničeho nutit nebude, ostatně jim to pan Vuk ani nedoporučoval.

Jenže myška v tmavé kůlně měla pořád dost času. Občas zavětrila, ale vůně Věrce nic neříkaly, neměla o nich žádnou představu. Jestli to myši vyčkávání bude trvat příliš dlouho, uvažovala Věrka, nebylo by lepší se od ní odtrhnout a přece jen se pokusit zachytit nějakého ptáčka ve větvích stromu? Ti jistě nesedí na jednom místě jako pecky!

Nemohla se k tomu ale odhodlat. Ležela se zavřenýma očima, když jí najednou něco zatahalo za nohu.

„Vstávej, večere!“ budila ji maminka.

„Já nespím, mami!“ prohlásila Věrka a rychle otevřela i své vlastní oči, ale od myši se neodpojila. Bylo to podobné, jako když automobilista sleduje současně dva různé obrazy – jeden před sebou a současně druhý ve zpětném zrcátku. Výraznější obraz byl teď její vlastní a zahrnoval usmívající se maminku, druhý, šedivější a tmavší, byl pohled myšky z myší díry do kůlničky. Ano, pan Vuk měl pravdu, dá se vnímat oboje!

„Tak šup ke stolu, už na tebe čekáme!“ pobídla Věrku maminka.

Věrka se posadila a sesmekla z pece, nejprve na dva schůdky, pak na prkennou podlahu sednice. Na stole už byla večere – dnes jen studená, namazaný chleba a před každým jeden hrnek mléka.

„Už jdu, mami!“ hlásila vesele Věrka a zamířila ke stolu.

Náhle ji zkroutila nesnesitelná bolest. Měla dojem, že jí do těla vniklo naráz několik ostrých nožů, cítila, jak jí z nosu a z pusy vystříkla krev. Zoufale vykřikla, byl to pronikavý výkřik plný bolesti, pak se jí před očima zatmělo a jen vzdáleně cítila, jak dopadla na prkna.

„Věruško!“ vykřikla i její maminka – a spolu s tatínkem, který vyskočil ze židle, se k ní oba vrhli, ve snaze pomoci jí.

V té chvíli se Věrce zabodly do těla další ostré nože, takže znovu vykřikla bolestí. Skrz vlnu jakéhosi červeného světla spatřila, jak se k ní blíží obrovská tygří hlava s vyceněnými obrovskými špičáky, to nebyl obyčejný tygr, ale něco příšerného, otočilo ji to a viděla, jak se jí ty strašné špičáky blíží ke krku – a zalila ji další pronikavá bolest, tentokrát na obou stranách krku. Tygr jí právě prokousl hrdlo a z úst jí vyhrkla další krev.

Pak teprve ten rudý závoj zmizel.

Čtyři ruce Věrku zvedaly z podlahy a čtyři vyděšené oči se na ni dívaly.

„Věruško! Věrčo! Co je s tebou?“ křičela na ni maminka.

Věrka se opět zhluboka nadechla.

V puse ani v nose žádnou krev necítila. Přejela si přes nos a přes pusku rukou, ale vůbec nic tam neměla. Takže to byly pocity – myši. A ten šavlozubý tygr? Vždyť to byla kočka! Ovšem z pohledu nebohé myši je to příšera všech příšer. Věrku od ní odtrhlo až když myška v kočičích zubech ztratila vědomí.

„Už je to dobrý,“ vydechla ulehčeně a snažila se co nejrychleji vstát. Moc jí to nešlo, po celém těle jí pořád ještě probíhaly vlny křečí, srdíčko jí divoce bušilo, cítila je až v krku. Adrenalin, dýchavičnost, hadrovité svaly. Její tělo reagovalo na bolest po svém a neodlišilo, že se to všechno týkalo jen té myšky.

„Už to přešlo,“ ujišťovala rodiče, nešťastné z toho, co se jí vlastně stalo.

„Zavolám záchranku!“ rozhodla matka a vytahovala mobil.

„Ne!“ protestovala rychle Věrka. „Už mi nic není!“

„Jen mlč!“ nařizovala jí maminka. „Co ti je, to rozhodne doktor, až tě vyšetří!“

„Vždyť je večer!“ protestovala Věrka. „Snad by to stačilo zítra! A už mi fakt nic není, copak nevidíte?“

Vztyčila se, ale tělo ji zradilo, sotva se vlekla. Tím ovšem rodiče nepřesvědčila.

„Hele, může to být ledacos,“ přidal se i tatínek a obrátil se na maminku. „Zavolej tu záchranku, já zatím Věrušku uložím.“

Popadl ji do náruče a zvedl do výšky. Nebránila se, na odpor ani neměla sílu. Páni, to je zas průšvih! pomyslela si, když ji táta ukládal v komoře do máminy postele, aby ji měl přivolaný doktor po ruce.

Pěkně to zvorala!

=*=

Houkající sanitka je na vesnici vždycky obrovské pozdvižení. To není jako ve městě, kde jí sice automobily také uhnou, ale bez velkého zájmu. Na vsi se lidé navzájem lépe znají a každou takovou událost provází spousta diskuzí – zejména večer v hospodě.

„Odvezli tu malou holku od těch nových, co bydlí místo Fojtů!“ Tato zpráva obletěla vesnici, jen co sanitka odjela.

Věrka se na protest nezmohla. Doktorka od záchranky ji vyšetřila, pak si vyslechla oba rodiče, vyptala se jich, zda nemají v příbuzenstvu nějakého epileptika, načež prohlásila, že Věrku odveze do nemocnice na pozorování. O prázdninách se dá celkem spolehlivě vyloučit simulování žáků kvůli škole a Věřčiny chabé protesty ji utvrdily v názoru, »že tam něco bude a je lépe jednat zbytečně než něco zameškat«. Nabídla místo v sanitce mamince, aby dcerku doprovodila, ale pak už jeli.

V nemocnici Věrce přidělili postel, kam ji uložili. Maminka ji utěšovala, že je to jen na vyšetření a to snad nepotrvá dlouho. Pak do nemocnice dojel rodinným favoritem i tatínek, došel se ještě na dceru podívat, ale pak už se nezdržovali a odjeli domů.

Venku už byla tma a Věrce nezbylo nic jiného než spát. Utěšovala se, že si do rána jistě natolik odpočine, že bude jako rybička, doktoři nic nezjistí a pustí ji domů.

Následujícího dne se její očekávání sice potvrdilo, ale jen v první části. Doktoři jí nic závadného nezjistili, ale domů ji nepustili, ačkoliv musela přetřpět spoustu vyšetření. Ze všech nejhorší byly odběry krve, odpor k injekcím nemají snad jen fanatičtí masochisté. Ani vyšetření EEG nebylo nic příjemného, zejména když pak měla hlavu polepenou nějakým ohavným slizem.

Ráno po prvních vyšetřeních dostala snídani, v poledne i oběd, mezitím strávila plno času v čekárnách u různých specialistů, ale výsledek pořád žádný.

„Padnout do ruky doktorům není žádný med,“ vzdychla si dívka, ležící na stejném pokoji s Věrkou, podle všeho nepatrně starší. „S čím seš tady ty?“

„Ale, to mi ani nebudeš věřit,“ mávla rukou Věrka. „Sežrala mě kočka.“

„To znám,“ odvětila dívka. „To musíš mít fakt pořádnou horečku!“

„Jenže já žádnou horečku nemám,“ opáčila také s povzdechem Věrka.

„To je ještě horší,“ mínila dívka. „Horečku by ti mohli vyléčit, ale *nic* se léčí opravdu blbě! Radši se připrav na nejhorší.“

„A co máš ty?“ zeptala se jí Věrka na oplátku.

„Jen zlomené kosti v ruce,“ mávla dívka rukou – pochopitelně jen tou zdravou, druhou měla skutečně v sádře. „Hned dvě, v předloktí.“

„To by tě mohli pustit docela brzo, ne?“

„A to zase né!“ vrtěla hlavou dívka. „Nejsem žádná troškařka. Když zlámaná ruka, tak aspoň se třemi šrouby a s kusem železa uvnitř, dvě operace za mnou, dvě přede mnou.“

„Ty teda fakt nejseš troškařka!“ uznale přikývla Věrka.

„No dyť ty taky ne,“ vrátila jí dívka poklonu. „Tvrdit doktorům, že tě sežrala kočka, to by mě fakt nenapadlo. Stačil mi klasický kotrmelec přes řídítka na kole.“

„Já to doktorům netvrdila,“ přiznala Věrka. „To by mě hned poslali do cvokárny!“

„To já bych zase klidně řekla,“ holedbala se dívka. „Sranda musí bejt, kdyby na sůl nebylo. A docela by mě zajímalo, jak to ve cvokárně vypadá.“

„No jak...“ ušklíbala se Věrka. „Jako tady, jenže jsou na oknech mříže a dveře mají kliku jen zvenčí. Akorát u těch zuřivých je zevnitř ještě nějaké polstrování.“

„To jsem slyšela,“ souhlasila dívka. „Taky se říká, že se ředitel cvokárny od pacientů liší jen tím, že má od těch dveří klíče. Slyšela jsi o chlápku, co ho přejel parník?“

„Ne – to snad ani nejde!“ zarazila se Věrka.

„Ale jde!“ opáčila dívka. „Pak ho přejel ještě tank, lokomotiva a dvě závodní auta, než ten kolotoč zastavili!“

Zasmály se tomu obě.

=*=

Věrka se vrátila domů až po třech dnech všelijakých vyšetřování. Přijeli si pro ni rodiče v obstarožním rodinném favoritu, převzali závěrečnou lékařskou zprávu pro Věrčina lékaře, dva recepty na léky s návodem k užívání, doplatili nějaké poplatky a mohli jet.

Táta vpředu řídil, maminka s Věrkou vzadu, aby seděly vedle sebe.

Cestou se rodiče chtěli zastavit v lékárně, ale Věrka se zatvrdila, že ty léky nechce.

„Za celou dobu mi tam nic nebylo!“ tvrdila. „Jen po pilulkách, co mi předepsal pan doktor z neurologie, se mi udělalo špatně. Asi jsem na ně alergická. Já je brát nebudu.“

„Co blázníš, Věruško?“ snažila se ji umravnit maminka. „Pan doktor ví určitě nejlíp, co ti doopravdy je.“

„Náhodou vím, co tam napsal,“ řekla. „Podle něho mám epilepsii. Jenže jsem si taky přečetla, že záchvat podobný epileptickému má i úplně zdravý člověk aspoň jednou za život, takže jsem si to zkrátka vybrala už teď.“

„To si jen tak myslíš,“ peskovala ji matka.

„Víš, mami,“ přiznala Věrka. „Já jsem ty jeho jedy spolkla jen jednou. Bylo mi po nich hrozně zle, proto jsem ty další místo polykání nosila splachovat na záchod. A udělalo se mi zase dobře, když jsem je nebrala. Já je prostě nechci!“

„Ale pan doktor přece musí vědět, k čemu jsou.“

„Tak víš co?“ navrhla Věrka. „Navrhuji pokus. Nevyzvedávejte ty léky, beztak to jsou samé jedy. Ale kdyby se mi to opakovalo, budu je užívat naprosto disciplinovaně, platí?“

„Já bych radši viděl, kdybys je disciplinovaně užívala hned teď,“ přidal se k mamince i táta, ačkoliv se musel věnovat řízení a neměl by se rozptylovat.

„Chcete ze mě mít psychopatickou zombii?“ pokusila se Věrka o útok na jejich city.

„To jistě ne,“ odvětil táta přes rameno. „A právě proto bys měla být poslušná a poctivě užívat léky, dokud ti je bude pan doktor předepisovat.“

„Vždyť to jsou jen nějaké oblbváky a vsadím se, že jsou jedovaté!“ namítala.

„Jedovaté léky by ti pan doktor jistě nepředepsal,“ namítal otec. Jenže to už zastavoval na parkovišti u lékárny. Recepty měla maminka, takže vystoupila a šla léky vyzvednout. Po celou tu dobu Věrka uraženě mlčela a nepromluvila ani když se opět rozjeli směrem domů.

Doma ani neprotestovala, když ji rodiče zahnali pod peřinu za pec, ačkoliv bylo teprve před polednem. Mlčky a disciplinovaně spolykala léky a teprve když je zapila, dali jí pokoj.

Aspoň že teď měla klid...

Rodiče však ještě neodešli. Teď se konečně ukázala hlavní nevýhoda pelíšku za pecí. Máma začala cosi vařit, jenže jak stála u plotny, měla na Věrku přímý dohled. Táta sice seděl za svým počítačem a cosi vytvářel pro podnik, ale stačilo mu pootočit hlavu a viděl na Věrku také, takže jí nezbylo než odevzdaně ležet.

Co kdyby si aspoň vyzkoušela vciťování?

Ale už ne do myši – jedna zkušenost jí bohatě stačila. Musí si jen zvolit jiné zvířátko, méně ohrožené než ty myši šedivky. Co třeba ptáček? Nasměrovala se skrz stěnu do míst, kde by asi tak mohla být koruna stromu, rostoucího na jejich zahrádce. Snad tím směrem něco najde...

Jenomže najednou pocítila strašnou únavu. Jak to? Vždyť je teprve dopoledne. Že by to způsobily ty prášky? Mají-li uklidňovat...

Usnula.

=*=

Ráno Věrka vyskočila a cítila se opět čerstvá.

„Můžu už dneska ven?“ zeptala se optimisticky maminky u snídaně.

„Nebylo by lepší, kdybys to pořádně vyležela?“ podívala se na ni maminka zpytavě.

„Dyť už mi nic není!“ holedbala se Věrka.

„Ale nejdřív si vezmeš prášky!“ zarazila máma její optimismus.

„Mami! Fakt musím?“ zesmutněla Věrka okamžitě.

„To víš, že ano!“ opáčila maminka a přistrčila před ni malý talířek s různobarevnými pilulkami. „Napřed spolykáš tohle – a pak to půjdeš pořádně vyležet.“

„Vždyť je to pitomost!“ remcala Věrka, ale pilulky poslušně spolykala a zapila kakaem.

Že by šla hned po ránu do postele? No to snad ne! Vždyť jí přece nic není!

Jenže – problém byl v tom, že se jí opravdu najednou chtělo strašně spát. Poslušně si tedy vylezla na pec – a za chvíli spala jako miminko...

=*=

Víť a s Jitkou za ní přišli až po obědě. Věrčina maminka je nejprve za dcerkou nechtěla pustit, ale když chvíli žadonili, nechala se umluvit. Třeba Věrku kamarádi potěší! Věrka se před obědem vzbudila, snědla všechno, jen další dávku prášků si nechala zatím na talířku.

„Necháš nás chvíli si povídat, mami?“ poprosila.

„Ale jen chvíli!“ omezila to mamka. „A nejdřív sněz ty prášky!“

„Mami! Až potom! Já po těch práscích strašně spím!“

„Ba ne!“ neustoupila maminka přísně. „Chci vidět, jak je sníš!“

Věrka si tedy nasypala pilulky na dlaň, rychle je spolykala a zapila čajem.

„A teď si chvilku povídejte!“ pobídla je maminka. „Ale pak zase šup pod peřinu!“

Jakmile se ale maminka trochu vzdálila, Věrka kamarádům naznačila, aby všichni tři dali hlavy dohromady.

„Prosím vás,“ požádala je, „vyříd'te panu Vukovi, že se strašně omlouvám, ale teď asi nebudu chodit ven. V nemocnici mi předepsali nějaké strašně silné oblbovací prášky, pořád po nich spím, to se nedá vydržet. Ani vcit'ovat se nemůžu, všechno prospím.“

„Co ti vlastně bylo?“ zeptala se jí rychle Jitka.

„Vy mi to snad budete věřit,“ vzdychla si. „Sežrala mě kočka. Vcit'ovala jsem se právě do myšky, když ji najednou popadla kočka. Nedokázala jsem se hned odtrhnout, takže jsem zažila smrt myšky v zubech kočky. To vám povím, zvalchovalo mě to příšerně. Cítila jsem tak strašnou bolest, jako kdyby mě samotnou zakousl šavlozubý tygr, křičela jsem – a naši mi hned zavolali záchranku, nechali mě odvézt do nemocnice a tak...“

„To už víme, to se po vsi povídalo,“ ujistila ji Jitka. „Jen nikoho nenapadlo, že by za to mohla nějaká miloučká kočička.“

„Pěkně miloučká kočička!“ vzdychla si Věrka. „V myších očích je strašnější než tygr Zdislav pana Vuka! No a pak mě tam doktoři vyšetřovali... a vyšetřovali... a na nic nepřišli.“

„A předepsali ti tam nějaké uspávací prášky, že?“ dovtípil se Vít'a.

„Jo – a dokud je všechny poctivě nevyužívám, nemůžu vůbec nic dělat. Ty prášky jsou fakt děsný uspávací dryák!“

Na potvrzení svých slov si nezadržitelně zívla, sotva stihla dát ruku před pusou.

„Tak mě, prosím, omluvte u pana Vuka,“ požádala ještě jednou kamarády. „Dokud zas nebudu v pořádku, mám zaracha.“

A v pořádku jen tak nebudu, protože mě ty prášky pořád uspávají a naši to považují za pokračování nějaké neexistující nemoci. No řekněte – uvěřili by mi, že mě sežrala kočka? Ostatně – vcit'ování je přece tajemství!“

„To se ví, že tě omluvíme!“ ujistil ji Vít'a. „Pan Vuk řekl, že dokud se neuzdravíš, tak nás nebude dál učit, aby to nemusel opakovat ještě s tebou. Takže nás zve k sobě, jak říká, jen na dobrou baštu. Včera jsme měli jelena na víně, to ti byla dobrota!“

„A co doma?“ starala se Věrka. „Nepřišlo jim to divné?“

„Naši nám dali cestovní oběd, abychom u pana Vuka nepadli hlady,“ zasmál se Vít'a.

„Naši taky,“ přidala se Jitka. „Řekla jsem doma, že si Vít'a bere chleba se salámem, tak mi máma vnutila taky. Jenže pan Vuk nám dal jelena na víně a o chleba se salámem se nakonec poprala liščata. Mají noru kus dál v lese, ale liška neutekla, pana Vuka zná a na nás si taky rychle zvykla. Už abys byla zdravá, ať můžeme pokračovat!“

„Jo, budu se snažit,“ zívla si ještě jednou Věrka.

„Tak – a konec návštěv!“ ukončila debatu Věrčina maminka. Od plotny neslyšela jejich šeptání, ale přes celou sednici viděla Věrčino zívání a usoudila, že toho bylo právě dost.

„Tak mu to vyříd'te!“ opakovala Věrka.

„Komu?“ zachytila to maminka.

„Půjdu za panem Vukem beze mě!“ postěžovala si Věrka. „Včera viděli liščata! Proč zrovna já mám takovou smůlu, že nesmím?“

Jenže si při tom zase nezadržitelně zívla a to byl pro maminku signál, aby prohlásila návštěvní hodiny za skončené, návštěvu rychle vypakovala a Věrku zahrnala na pec.

„Neboj se, budeme ho pozdravovat!“ utěšoval Vít'a Věrku ještě ve dveřích, jenže jí to nebylo nic platné. Zřejmě bude zase spát – až do večera!

Koho by to bavilo?

==*=

Sojka zachránkyně

V podvečer se Vít'a s Jitkou cestou od pana Vuka zase zastavili potěšit Věrku. Dostali svolení jen nakrátko, víc ani nepotřebovali. Ještě než Věrce popsali svou další návštěvu lišcat a krmení mladých ježků, stačil jí Vít'a sdělit vzkaz od pana Vuka.

„Máš zkusit přemluvit rodiče k návštěvě obvodního doktora!“ vyřizoval jí spiklenecky. „Všichni patříme pod pana doktora Ličku a s tím se dá mluvit.“

Pak je sice Věrčina maminka jako předtím vypoklonkovala ze dveří, ale Věrka už věděla své a hned začala naléhat, aby ji zítra ráno vzali k doktorovi, panu Ličkovi.

„Jak víš, že spadáme pod pana doktora Ličku?“ podívala se na ni maminka pátravě.

„Říkal mi to Vít'a,“ odvětila bezelstně Věrka. „Že je to fakt dobrý doktor, dokonce je prý lepší než ti v nemocnici.“

„Beztak mu musíme předat papíry z nemocnice,“ vzpomněla si maminka. „Ráno tam spolu zajedeme, na to stačíme i my dvě, bez táty.“

Věrka zajásala, ale jen v duchu. Pak bez řečí disciplinovaně spolykala uspávací prášky, snědla půlku večeře a za stálého zívání se odebrala za pec na kutě. Jestli se s panem Ličkou dá rozumně mluvit, musí jí přece ukončit léčení těmi oblbováky!

Už aby to bylo!

=*=

Ráno po snídani sice s remcáním, ale přece jen spolykala další odporné pilule, ale pak už s mámou nasedly do rodinného favorita, aby zajely na středisko za panem Ličkou.

Prášky Věrku jako vždy spolehlivě uspaly, dokonce i za jízdy, takže ji mamka musela před zdravotním střediskem budít, ale hned vyskočila a brzy obě spěchaly po schodech do patra, kde měl pan Ličko ordinaci. Navlékly si na boty plátěné návleky a posadily se v čekárně. Před nimi byli ale jen dva lidé, takže brzy obě přišly na řadu.

Maminka předala postarší zdravotní sestřičce obálku z nemocnice a sestřička spolu s ní založila pro Věrku novou zdravotní kartu. Zatímco jí maminka diktovala nacionále, Věrka se zvědavě rozhlížela po ordinaci. V předpokoji byly sice hlavně skříně s kartotékami, ale na malé nástěnce nad pracovním stolem viselo několik dětských kreseb. Věrka hned odhadla, že je maloval někdo, kdo chodí buď do školky nebo nanejvýš do první třídy. Znamenalo to, že zdravotní sestra má už taková vnoučata, nebo přinejmenším děti v nejbližším příbuzenstvu. Snad by mohla mít pochopení i pro jiné děti.

To ale nic neznamena, hlavně jaký bude pan doktor!

Věrce se už zase chtělo spát – přece není přirozené, aby prospala nejen noc, ale i celý den! Musela se přemáhat, ale několikero zívání potlačit nedokázala.

Konečně je sestřička odeslala do ordinace k panu Ličkovi!

Pan doktor byl mladší, než Věrka očekávala. Podíval se nejprve pátravě na ni, ale pak se začal bavit s maminkou, která tu měla hlavní slovo. Popsala mu, stejně jako v nemocnici, Věrčinu příhodu, kdy se jí znenadání doma udělalo špatně, jak křičela a jak ji vezli sanitkou do nemocnice. Věrka už to znala a slyšela to už poněkolkáté, ale bylo to o ní a musela si to vyposlechnout. Přitom se ale zvědavě rozhlížela po ordinaci.

Tady toho bylo k vidění víc. První, co Věrce padlo do očí, byl notebook na doktorově stole. Stranou stála i tiskárna – pan doktor byl asi moderního založení a jistě nevypisoval recepty ručně. Kromě toho tu byly i další přístroje – Věrka podle gumových balonků na přísavkách a velikých elektrod poznala elektrokardiograf, ale další přístroje neznala.

V té chvíli ale její pozornost zaujalo lehké zat'ukání – ne na dveře, ale na okenní sklo.

Stála tam zvenku – sojka.

Věrka se cítila, jako kdyby se jí dotkli elektricky nabitým kontaktem. Sojka – nemá to něco společného s panem Vukem? Ten ji přece rád používá!

Jenže v té chvíli sojka rozepjala křídla a odlétla. Nebyla sojka pana Vuka, ale obyčejný opeřenec. Věrce zklamáním skoro vhrkly slzičky do očí a otočila se raději od okna směrem, kde se o ní jednalo – k panu doktorovi.

Pan doktor si zamyšleně přejel rukou po obličejí. Dál poslouchal litanie Věrčiny matky, ale teď vypadal trochu zamyšleněji. Zřejmě o všem více uvažoval.

Pak teprv rozlepil předanou obálku z nemocnice a začel se do lejštra. Věrka ho napjatě sledovala – teď se to mělo rozhodnout!

„Tak jak se cítíš dneska, děvenko?“ obrátil se k ní doktor Ličko.

„Myslím si, že mi už nic není!“ začala rychle. „Jen se mi po těch práscích chce strašně spát, prospala jsem už nejen noci, ale prospím i celé dny. Nejprve v nemocnici, teď i doma.“

„Ani se nedivím...“ odvětil pomalu, zamyšleně doktor Ličko a dál hleděl do lékařské zprávy z nemocnice. „Tohle by uspalo i koně... kolega Braunstein si zřejmě myslí, čím víc barbiturátů, tím lépe...“

„A to budu pořád jenom spát? Mě to nebaví!“

„No... vysadit to naráz nemůžeme, to by nebylo dobré,“ uvažoval doktor.

„Proč ne?“ skočila Věrka do jeho pomalého uvažování.

„Protože... kdyby měl kolega Braunstein náhodou pravdu, vedlo by okamžité vysazení k dalšímu záchvatu. Zase byste volali záchranku a mě by čekalo nepříjemné vyšetřování, co jsem si to dovolil... kolega Braunstein je specialista neurolog, to by asi nedopadlo dobře ani pro mě, ani pro vás...“

„To mám ty dryáky užívat dál a prospat celý týden jako u spavé nemoci?“ zamračila se Věrka. „To přece není normální!“

„Normální to asi není, to máš pravdu...“ uvažoval pomalu doktor. „Opatrnost ale bude namístě, o tom nepochybuj.“

„Tak co s tím?“ naléhala na něho Věrka.

„Nech mě chvílku uvažovat!“ okřikl ji trochu lékař. „Rozhodovat musím já, ne ty! Chápu tvou netrpělivost, ale uspěchat to – to by taky bylo špatné. Takže začneme snížením hladiny. Máte ty prášky s sebou?“

„Jistě...“ řekla Věrčina maminka a začala se hrabat v kabelce, odkud za chvílku vytahala několik krabiček s léky.

„Dejte mi je!“ natáhl k ní doktor Ličko ruku. „Dám vám jiné, slabší.“

Odebral od Věrčiny maminky všechny krabičky a podal jí jen jednu. Věrka na to hleděla se zábleskem naděje. Snad jí ten nový lék nebude tak tvrdě uspávat!

„A měl bych pro vás ještě jedno doporučení,“ pokračoval pan doktor. „Podívejte se, je léto, děti mají prázdniny. Myslím si, že slečně dceři prospějí častější vycházky do přírody, nejlépe do tichého lesa. Rozumíte mi? Klid, lesní ticho... ovšemže by tam neměla obdivovat těžkou dřevařskou techniku při kácení, tak si lesní klid nepředstavuji, ale klid léčí – někdy i lépe než chemie.“

„To bude snadné,“ odvětila rychle maminka. „Věruška se toulá po lese docela ráda. Od té doby, co jsme se odstěhovali z Prahy...“

„No, kdyby byla z Prahy zvyklá prosedět spoustu času u televize, případně u počítačů, jak je dnes taky moderní, pak by ten les byl změnou jedině k lepšímu.“

„Vyjdeme jí vstříc,“ slíbila maminka a Věrka se na ni vděčně podívala.

Návštěva u lékaře skončila a Věrka by si poposkočila radostí. Jeden prášek místo čtyř, to je první změna. A jestli bude slabší a ne tak uspávací, tím lépe.

A čím dřív, tím líp!

=*=

Maminka splnila slib, že Věrce vyjdou vstříc, co se týče návštěvy lesa. A pokud se tam nechtěla vypravit spolu s ní – což dost dobře nemohla, protože se pořád ještě starala o další zabydlování a vylepšování nového domova, nezbylo jí než svěřit ji nové partě. Táta musel od začátku pracovat pěkně naplno, aby

zaměstnavatele přesvědčil, že neprohloupil, když přistoupil na práci na dálku, takže přes den neměl čas – jako dřív, když chodil do práce.

Ta parta snad nebude tak špatná, uvažovala maminka, jako party grázlíků na sídlištích. Když chodí navštěvovat jakéhosi starého pána na lesní samotě a podle nadšených narážek se zdá, že jde o nějakého milovníka přírody – skauti snad nejsou zločinci ani pedofilové.

Buď jak buď, Věrka dostala do lesa zelenou a hned se vypravila ven.

Tentokrát se parta vypravila za panem Vukem až po poledni, aby příliš nezneužívali benevolence Vítových i Jitčiných rodičů. Jednou či dvakrát jít do lesa se studeným obědem, to se jistě sneslo, ale denně by to asi nešlo.

V prvním lesíku za vsí je ale čekalo překvapení.

Čekali tu na ně tři velcí, osedlaní jeleni. To tedy panu Vukovi vyšlo! Jistěže si nevšimli žádné sojky, ale vrabců tam létá tolik, že si jednoho navíc nevšimne nikdo a kdoví, jakého vyzvědače si do vsi poslal. Osedlaný jelen je ale stejně jasně pozvání, jako kdyby mluvil.

Že jeleni čekali jen na ně, bylo zřejmé už z toho, že byli osedlaní. Samozřejmě se tak dalo usuzovat i podle toho, že před trojlístkem dětí neutekli, ale nechali se nejprve pohladit a pak se ještě shýbli, aby se na ně snadněji vyšplhali.

To zas byla jízda! Jeleni s nimi nešplhali po Infarktových schodech, ale proběhli kolem jako vítr a pak to vzali po svahu nahoru přímo do lesa. Zakrátko byli na hřebenu a tam se otočili k Vukově chaloupce.

Pan Vuk už na ně čekal u zadního plotu, kde jim opatrně otevřel branku, aby nemuseli udýchaní jeleni přeskakovat plot. Jeleni s nimi důstojně kráčeli na dvorek a pan Vuk je hbitě odstrojil. Pak jim popřál klidnou pastvu a šel do kůlny pověsit na háky jelení sedla.

„Tak – a pojed'te dál!“ pokynul jim k zadnímu vchodu, jakmile vyšel z kůlny.

Dveře jako první otevřel Vít'a a Věrka šla tentokrát poslední. Hned za dveřmi se mrkla po dveřích do sklepa, kde udělali nepředloženost se studnou prygo. Nepředloženost, které na druhé straně vděčili za všechno další. Když se ale v temné chodbě rozkoukala, vytřeštila oči. Za venkovními dveřmi byly dveře od záchoda – a vedle holá bílá stěna, nahoře už dokonce s pavučinami. Dveře do sklepa – zmizely. Marně pan Vuk neříkal, že je celá chalupa divná!

V sednici ale už na ně čekaly plné mísy dobrot. Tentokrát to nevypadalo na oběd, na to tady ani nebyly talíře. Byly tu jen různé zákusky a ovoce – od čokoládových dortů až po nějaké exotické ovoce. Dalo se čekat, že pan Vuk bude vědět, že už jsou po obědě.

„Tak vás tady opět všechny vítám!“ přivítal je, když se na jeho pokyn usadili na staré dřevěné židle s přivázanými polštářky, na kterých se tak měkce sedělo.

„I Věruška je zase mezi námi!“ pochvaloval si.

„Měl jste dobrý nápad jít co nejdřív k doktorovi!“ řekla Věrka. „Díky za radu! S panem Ličkem se přece jen dalo mluvit!“

„Líp než s panem Braunsteinem, co?“ mrkl na ni pan Vuk.

„Vy jste byl za mnou i v nemocnici?“ rozjasnila trochu obličej.

„Ne – přečetl jsem si to v té lékařské zprávě!“ usmál se pan Vuk.

„Ale... máma tu zprávu doma nerozlepovala!“ zarazila se Věrka. „Leda byste si ji četl u pana Lička. Ale on ji po přečtení strčil zpátky do obálky a založil k mojí zdravotní kartě!“

„No a?“ usmál se pan Vuk. „Ty sis u pana Ličky nevšimla mé sojky?“

„Všimla!“ rozjasnila se opět. „Ale – ta sojka přece hned odletěla!“

„Jistě,“ přikývl pan Vuk. „Chovala se přirozeně, tak jako každý divoký ptáček, když se ocitne v neznámém místě. Snažila se uletět tam, kde to zná.“

„Já myslela... že jste byl do ní vcítěný!“ řekla trochu zklamaně Věrka.

„V té chvíli už ne,“ řekl pan Vuk. „A to se také dnes naučíme. Opustit tvora, do něhož jsme vcítění, můžeme dvojnásobným způsobem. Buď se od něho prostě odtrhneme – pak se začne chovat opět přirozeně – anebo... anebo z něho přeskočíme na jiného tvora.“

„Tam ale žádné jiné zvířátko nebylo...“ zarazila se Věrka. „Ani myš! Ledaže...“

„Ano, správně,“ usmál se pan Vuk. „Ale hned na začátek vás musím opravdu vážně varovat. Přeskočit ze zvířete na člověka smíte jedině v případě krajní nouze. Tvůj případ ale krajní nouzí byl a to mě opravňovalo i k použití této krajnosti. Vy to ale nezkoušejte, dokud vám nebude aspoň dvě stě let! Rozumíte?“

„Vy jste – přeskočil na pana doktora Ličku?“ rozevřely se Věrce oči úžasem.

„Myslíš, že to bylo svévolné zneužití?“ odpověděl jí protiotázkou.

„No – mně to opravdu pomohlo,“ připustila. „Myslíte, že by pan doktor Ličko jednal bez vás jinak?“

„Jistě,“ přikývl vážně pan Vuk. „Dalo mi práci přesvědčit ho ke shovívavosti, zejména když jsem ho nutil postavit se proti vyšší autoritě lékařské kapacity, specialisty pana doktora Braunsteína. Nechtělo se mu jít s ním do konfliktu a dalo mi dost práce přesvědčit ho, aby se rozhodl zdánlivě sám. Mohla jsi přece sama sledovat, jak přímo před tebou bojuje sám se sebou, než se nakonec rozhodl.“

„Vy můžete poroučet i lidem?“ zeptal se ohromený Vít'a.

„A čím se liší člověk od zvířete?“ usmál se pan Vuk. „No, nějaké rozdíly by se tu jistě našly. Ale většina těch rozdílů hovoří

proti pokušení ovládat lidi touto cestou. Samozřejmě to jde, stejně jako u zvířat. Největší rozdíl je, že zvíře po opuštění rychle zapomene, co jste s ním prováděli, zejména když to nemá neblahé následky. Tady Věrka už by mohla dlouho a podrobně vyprávět, co se stane s myškou, když vyběhne z bezpečí myší díry přímo před číhající kočku, ale taková zkušenost je myšce k ničemu, když ji kočka za chvíli zchroupá. Když ale přimějete kočku skočit do vody, což by sama neudělala, víte přece, jak se jí kočky vyhýbají, budete s ní mít příště víc práce, než ji ovládnete. A některá divoká zvířata raději změni rajón, kde je potkalo pár takových nepříjemností, takže už se s nimi nesetkáte. Jiným na to pomůže zapomenout, když je na konec obdarujete – u ptáčků stačí pár drobečků.“

„A člověk?“ vyhrkla Jitka.

„To je ten největší rozdíl,“ navázal plynule pan Vuk. „Jak zvíře, tak člověk si všimnou okamžiku, kdy se do něho vcitujete – a to ho ani nemusíte řídit. Jistěže jsem to párkrát ve svém životě použil, ačkoliv se tomu hodně vyhýbám – jak se dneska říká, jako čert kříži. Zvíře na to ale brzy zapomene – člověk nikdy. Pro lidi je to dost nepříjemný zážitek, někteří to popisovali »jako by na ně sáhla smrt« a podobně. A když je navíc řídíte proti jejich vůli, získají jistotu, že to není přirozené. Musíte postupovat hodně opatrně, aby si člověk myslel, že všechno udělal ze své vlastní vůle. Jinak hrozí, že až ho opustíte, udělá okamžitě všechno pro to, aby to zvrátil. Představte si, že přimějete učitele, aby vám napsal jedničku! Vypadá to lákavě, že? Jenže až se od něho odtrhnete – a tomu se dříve nebo později nevyhnete – učitel se z transu probere a protože ví, že by vám ji sám o své vůli nenapsal, ihned vám ji v lepším případě škrtne, v horším ji změni na pětku. Proto říkám – nezkoušejte to!“

„Takže jste pana Ličku přiměl, aby mi aspoň napsal slabší léky!“ došlo Věrce.

„Jenže to byl opravdu případ nouze,“ vysvětloval to pan Vuk. „Prostě jsem to nesměl nechat být! Už protože sis stěžovala

na ospalost – chemie by tě jinak oslabila a musela bys s vciťováním začínat úplně od začátku.“

„Jenže – co svedu proti doktorům já?“ namítla Věrka.

„Ty asi nic,“ vzdychl si pan Vuk. „To jsou zkrátka komplikace, když jste příliš mladí. Dospělý by nebyl tak závislý na rodičích a už vůbec ne na nějakých ranhojičích!“

„Ale co s tím uděláme?“ zeptala se ho Věrka nešťastně.

„Teď asi nic,“ mávl rukou. „Nejprve se naučíte přeskakovat z tvora na tvora, ovládat zvířata a nakonec používat telepatii k vzájemnému volání. Až si mě budete moci telepaticky zavolat, můžete mě zpravit o každém problému, na který si sami netroufnete. Doufám, že to tím bude vyřešené.“

„Tak už začneme, prosím...“ poprosila Věrka.

„Můžeme,“ souhlasil pan Vuk. „Nejdřív to přesakování.“

Sáhl stranou do truhly, kde měl připravené dvě klícky. V jedné poskakovala šedivá myška, ve druhé byl hnědší vrabčák. Pan Vuk jim skrz mříže nasypal po hrsti drobečků, aby se tvorečkové upokojili. Při pohledu na myš se Věrka celá otrásla, ale pak si odhodlaně řekla, že v kleci bude myška v bezpečí, i kdyby do sednice vtrhlo deset koček.

„Tak – a dávejte pozor...“ řekl pan Vuk...

=*=

Konkurence

Na vesnici se nic dlouho neutají. Ani výlety našeho trojlístku za panem Vukem na lesní samotu nezůstaly dlouho tajemstvím. Dospělé to nechávalo netečnými – kdo by pátral, čím se zabývají děcka, nota bene cizí. Neušlo to ale ostatním vesnickým dětem.

Když se Vít'a s Jitkou neobjevovali na návsi (a Věrka tam od svého přistěhování nebyla ani jednou), pár dní to prošlo bez povšimnutí. Pak ale nehybnou hladinu vesnických událostí rozvířil Věrčin odvoz do nemocnice a když se vrátila a Vít'a s Jitkou se pořád neobjevovali na návsi, začalo to být ostatním podezřelé.

Aby někdo věděl víc než ostatní, to se přece nepromíjí!

Nepsaný, leč uznávaný vůdce vesnických dětí Hynek Moravec nakonec rozhodl, že se na to parta podívá. To by v tom byl rohatý, aby se někdo dlouho a bez jeho souhlasu ulejal ze společných akcí!

Není divu, že následující cesta trojlístku Vít'a – Jitka – Věrka do Maňákovského lesa neproběhla tak poklidně jako předešlé.

Sotva vkročili do úvozu před Maňákovským lesem, zastoupila jim cestu parta kluků vedená Hynkem Moravcem. Vpředu byli nejstarší – Hynek, Olda a Michal, za nimi a po stranách se vyrojili další.

„Kampak?“ ušklíbl se na trojlístek Hynek. „Co že nás poslední dobou obcházíte?“

„My že vás obcházíme?“ zpochybnil to Vít'a. „Nevím o tom, že byste nám někdy stáli v cestě, to až teď...“

„Hele, nekecej a kápní božskou!“ zamračil se Hynek. „Kam máte zaměřeno?“

„Jdeme za panem Vukem,“ prohlásil po pravdě Vít'a.

„Za tím starým pedofilem? To myslíš vážně?“ opáčil pohrdlivě Hynek.

„Jdeme za panem Vukem a nemyslíme si, že by to byl pedofil,“ opakoval Vít'a pevně.

„To teda lžeš!“ prohlásil Hynek. „Nejdete tam, jdete s námi na jablka ke Koťátkům.“

„Na jablka?“ zavrtěl Vít'a hlavou nevěřičně. „Jablka jsou přece ještě nezralý a kyselý jako šťovík!“

„To je jedno,“ opáčil Hynek. „Ale Koťátkům se pod jablky prohýbají větve, potřebují trochu očesat, aby se nezlámaly.“

„A proč nejdeme pomoci jabloním ve vašem sadu?“ namítl drze Vít'a.

„Protože na *naše jablka* se nikdo ani křivě nepodívá, jinak dostane přes čumák!“ řekl Hynek sverpě. „Ale Koťátkovým letos narostlo jablek víc a to se zkrátka musí srovnat!“

„Takže vandalismus a navíc špinavý konkurenční boj!“ komentoval to srdnatě Vít'a, ačkoliv by si s Hynkem pěsti měřit nemohl.

„Cos to řekl?“ postoupil Hynek o krok. „Zopakuj to!“

„Pan farář dvakrát nekáže!“ odsekl Vít'a, ale současně se telepaticky obrátil na dívky, aby se přichystaly na útěk alespoň k nejbližším domkům, kde si snad na ně netroufnou.

„Byla tu na výzvědech Vukova sojka!“ odpověděla mu stejně skrytě Jitka. „Ale zrovna teď zase zmizela.“

„To teda odvoláš!“ prohlásil Hynek a postoupil ještě o krok, takže už by mohl na Vít'u snadno dosáhnout.

„Hus taky neodvolal!“ řekl Vít'a, ale chystal se vydat holkám pokyn k útěku, jenže ho v té chvíli chytily dvě Hynkovy ruce za košili a znemožnily mu dát se na útěk taky.

„Věrko, utíkej domů a zavolej vaše!“ požádal Vít'a Věrku, ale nahlas neřekl nic. Jenže když se Věrka ohlédla, zjistila, že za nimi stojí další dva kluci z Hynkových »bodyguardů«, oba starší a jistě i silnější než ona.

„Utíkat nemá cenu, jsou i za námi!“ oznámila pořád ještě skrytě Vít'ovi.

„Hele, není tohle »stav krajní nouze«?“ nadhodila Jitka také telepaticky, aby to vnímali jen Vít'a s Věrkou. „Co kdyby ses do něho vcítil a nařídil mu ustoupit?“

„Tohle jistě ne,“ oponoval Vít'a, ale neměl už moc času na rozmýšlenou. Hynek ho za košili trochu nadzvedl a zahučel mu přímo do očí: „Tak bude to? Odvolej, nebo...“

Vypadalo to, že přinejmenším Vít'a dostane pěknou nakládačku. Holky snad ne, jen se na to budou muset bezmocně dívat, což bude také hrozný zážitek.

Jenže v té chvíli se za skupinou venkovských dětí ozval varovný výkřik:

„Zdrhejte! Ženou se sem divočáci!“

„Bachyně se selaty! Všichni nahoru na svah!“

Jako když střelíš do vrabců! Parta se rozprchla, všichni, jak to šlo, šplhali do strmých svahů úvozu – jen co nejvýš, tam je snad divočáci pronásledovat nebudou!

Uprostřed cesty zůstal kromě trojlístku jen Hynek a jeho dva bodyguardi, kteří neutekli, protože ani jejich vůdce neutíkal. Jenže Hynek neutíkal, protože neviděl, co se na ně zezadu žene a chtěl si to nejprve rychle vyřídit s Vít'ou. Promyšleně a s rozmachem praštil chlapce přímo do nosu, až Věrka vykřikla odpořem, neboť na ni vystříkla krev.

K další ráně se ale Hynek nedostal. Zezadu jím cosi trhlo za krátké kalhoty tak prudce, až se na něm i s trenýrkami roztrhly odspodu až k pasu. A když se otočil, ztuhl jako špalek, neboť se díval do tváře kance s obrovskými žlutými kly a krví podlitýma očima. Panečku, to byl soupeř jiné váhy než drobnější Vít'a! Jenže pro Hynka to bylo tak šokující setkání, že na místě ztuhl – a padl naznak.

Jak známo, někdy je hra na mrtvého brouka docela dobrou kamufláží, jindy to nemusí stačit. Medvěd opustí protivníka, když vypadá jako mrtvý, ale obvykle si před odchodem do jeho těla ještě naposledy bací tlapou – a to rozhodně není oč stát. Kanec se

na nehnutě ležící tělo postavil a vítězně zaryčel, až se dali na útěk i Hynkovi bodyguardi.

„Věřuško, máš u sebe mobil?“ ozval se v té chvíli dívce telepaticky pan Vuk.

Dívka místo odpovědi sáhla do pouzdra na krku a vytáhla mobil.

„Vyfoť to!“ požádal ji pan Vuk.

Mobil blýskl jednou – dvakrát – třikrát. Věrka si prohlédla jen poslední záběr. Kanec jednou nohou pózoval na prsou poraženého Hynka přesně obráceně, než se nad zastřeleným zvířetem fotografují úspěšní lovci. Tentokrát mělo navrch zvíře.

Pak ale divočák sestoupil z poraženého výrostka a přivinul se k Věrce bokem.

„Nasedejte!“ vybídl pan Vuk své učedníky telepaticky.

Bachyně se přitočila bokem k Vítovi stejně jako kanec k Věrce, další menší kanec také tak krotce přiběhl k Jitce. Věrka chtěla ještě panu Vukovi naznačit, že nahoře kolem úvozu přihlížejí ostatní kluci i holky z Hynkovy party, ale kanec se tam podíval a tak silně zaryčel, až se všichni rychle shýbli, aby na ně zdola nebylo vidět.

Divočáci se obrátili k lesu a trojlístek na jejich hřbetech triumfálně odjížděl. Nebyla to tak divoká jízda jako na jelenech, rychlost skupiny určuje vždy nejpomalejší a za bachyní se pletlo šest pruhovaných selátek, ale byla to také jízda! Pomalejší, ale triumfálnější.

Dojeli k Infarktovým schodům, kde Věrku opět na dálku oslovil pan Vuk.

„Bude rychlejší, když teď vyjdete po schodech,“ poradil jí.

Kanci i bachyně jako na povel zastavili a trojlístek sesedl. Pak se celá vepří skupinka rozběhla dál do lesa a trojlístku nezbylo než vyšplhat se po schodech nahoru, kde už je čekal pan Vuk.

„Tak pojd'te, krotitelé divoké zvěře!“ vítal je s potutelným úsměvem. „Dneska jste to měli dramatické, co?“

„To teda jo!“ vzdychal Vít'a, neboť si celou cestu držel na nose kapesník, aby za ním nezůstávala krvavá stopa. Teď si ale všiml, že už mu krev neteče, ale prohlížel si zakrvácený kapesník s obavami. Jak to doma před mámou vysvětlí?

„Ale pane Vuku,“ namítla Věrka. „Předtím jste po nás vyžadoval zachovávat tajemství i před vlastními rodiči – co ale bylo tohle? Vždyť nás celá banda viděla odjet na prasatech!“

„Viděli to,“ přikývl vážně pan Vuk. „Těm už nikdo nenamluví, že se tam dělo něco normálního. Jde o to, kdo jim to uvěří? Jediný důkaz má Věrka v mobilu, ale nedávno mi tu vysvětlovala, co všechno je s mobilem možné, takže doufám, že ty obrázky doma dobře uschová a nikomu je neposkytne. Umíš snad vyčistit paměť mobilu, nebo ne?“

„Ale proč je tedy vůbec pořizovala?“ nechápala Jitka.

„Máte přece doma tiskárnu, že?“ pokračoval pan Vuk směrem k Věrce.

„Myslíte – vytisknout to?“ hádala nesměle Věrka.

„Jistě,“ přikývl pan Vuk. „A kdyby vám Hyneček ještě dělal problémy, tu vytištěnou fotku mu věnuješ. Už víte, že nad vámi držím ochrannou ruku. Postarám se i o to, aby se žádný důkaz nedostal do nepovolaných rukou – a tím myslím dospělé.“

„Hynek to ale vidět může?“ nedůvěřovala Věrka.

„Může – jen ať se tím pokochá!“ usmál se pan Vuk. „Až si to prohlédne, zařídím, aby mu ten papír nečekaně vzplál v ruku. Bude to pro něho další nepřírozený zážitek a neradil bych mu, aby se vám po tom všem ještě snažil dělat nepříjemnosti. Mohl bych přitvrdit i já.“

„Dobře – ale co ti ostatní?“ starala se Jitka.

„Kdo z lidí jim uvěří?“ usmál se pan Vuk. „Jen si představte, že teď přijdou domů, oči navrch hlavy a budou doma vykládat, že je na kraji vesnice přepadla tlupa divokých prasat a vy tři jste na nich odjeli do lesa! Co jim na to doma řeknou? Nanejvýš je požádají, aby na ně dýchli, jestli z nich netáhne alkohol.“

„Ale co kdyby jim to doma uvěřili?“ nechtěla se Jitka nechat jen tak odbýt.

„To si každý soudný člověk rozmyslí,“ tvrdil pan Vuk. „Vždyť by ho měli ostatní za blázna! Kdo to neviděl, neuvěří a kdo to viděl, brzy pochopí, že je ostatním jen pro smích a bude raději mlčet. Jo, dřív lidi víc věřili a byly s tím větší problémy!“

„Ale co takový pan Moravec?“ nadhodila Jitka. „Až mu doma Hynek řekne, že nás před ním zachránila divoká prasata? Pan Moravec má prý dlouhé prsty!“

„Jediný, kdo by nám mohl dělat problémy, by byli myslivci,“ řekl pan Vuk vážně. „Ale s těmi mám už dávno takovou džentlmenskou dohodu – pět mil kolem mé chalupy nebudou střílet, i kdyby jim před očima pózoval parádní dvanáctérák.“

„A co kdyby to někdo porušil?“ pochybovala Jitka.

„Zjistil by, že se nemůže spolehnout ani na náboje – některé selžou zrovna když je to nejméně potřebné,“ usmál se pan Vuk. „Nebojte se, uředníci, mám víc možností, než by jeden očekával.“

„To bych chtěl taky umět!“ vzdychl si Víťa.

„Ještě jste se pořádně nenaučili ovládat zvířata!“ namítl pan Vuk. „A právě to máme dneska v plánu, souhlasíte?“

„Jistě!“ jásali všichni.

=*=

Trojlístek teď k panu Vukovi nechodil denně. Jakmile se naučili telepatii, nemuseli už docházet až k němu. Pan Vuk jim zadal domácí úkoly a všichni tři je měli procvičovat, kde to jen šlo. Jitka učila jejich kočku tancovat na zadních, Víťa naučil sousedovic psa metat kotrmelce a salutovat – což působilo zvlášť směšně vzhledem k tomu, že soused Maňák byl bývalý voják a salutování svého psa leknutím málem odstonal.

Jen Věrka neměla v dosahu žádné domácí zvíře. Nepočítala myši ani kočky od sousedů, které se poblíž domku až do jejich kůlny občas zatoulaly. Kočky teď vzbuzovaly její odpor, pořád jim nemohla zapomenout, co jí jedna z nich provedla hned na

počátku jejich učení ve vciťování. Ani myši nebrala jako vhodné objekty – při vciťování do myši by těžko dokázala potlačit vzpomínky na to, co v jedné z nich prožila. Myš sice dopadla hůř, ale ani tak nebylo oč stát. Takže jí zbývala jen divoká zvířata, nacházející se poblíž. A v první řadě ptáci.

Ukázalo se ale, že to je docela zajímavé.

Sojek bylo v lese málo a pokud se některá zatoulala až ke vsi, mohla si být Věrka jistá, že ji využívá pan Vuk. Ale ptáků bylo ve vsi mnohem víc. Nejvíc bylo vrabců, ale zrovna ti se Věrce moc nezalíbili, měli opravdu vidění příliš na blízko. Uplatnili by se asi při hledání drobných předmětů, v tom by byli dobří, ale na druhé straně u nich nejvíc hrozilo ulovení ze strany koček. A to už – byť s myší – Věrka zažila a nemínila si to zopakovat.

Lepší byly z toho hlediska vlaštovky. Létały ze všech ptáček nejrychleji a byly ideální, pokud šlo o dopravu na větší vzdálenosti. Za dvě hodiny by doletěly do Prahy a cestou by se nakrmily za letu ulovenými mouchami, to jiní ptáci nedokázali. Měly pro Věrku jen jednu menší nevýhodu – oči stavěné na lov létajícího hmyzu, na který se samočinně zaměřovaly. Věrka tak viděla za letu kdekou mouchu a pokud nechala vlaštovce jen trochu volnosti, ta bleskurychle změnila směr a mouchu ulovila. Věrce nezbylo než si na to zvyknout – včetně pocitů při polykání, ačkoliv se jí zpočátku chtělo při každé spolknuté mouše zvracet.

Vlaštovky byly nejvýhodnější nejen při dálkových letech, ale i když se potřebovala co nejrychleji dostat do města. Tam z vlaštovky přeskočila na jiného ptáčka s lepším pohledem na svět, případně na jiné zvíře. Opuštěná vlaštovka se obvykle rychle zorientovala a vrátila se do vsi – zejména když tu měla hnízdo.

Jiná zvířata Věrce umožňovala virtuální pobyt tam, kam by se sama dostala jen těžko, pokud by se tam vůbec dostala. Pro ptáky neplatí žádný plot ani zákaz vstupu. Prolétávala se tak nad soukromými zahradami a když padla na vhodného psa, neuvázaného u boudy, mohla se s ním proběhnout po městě.

A když se jí to znelíbilo, odtrhla se od zvířete nebo od ptáčka – a rázem byla doma. Opuštěné zvíře se o sebe muselo postarat samo, jenže většina to tak jako tak dokázala, Věrka se o ně nemusela dál starat.

Život čarodějnice zkrátka není tak fádni, jak se traduje. Ani když je ještě dítě.

Tím méně, když jsou tři.

=*=

Ve vsi nebyla jen parta jedináčka Hynka Moravce. Dá se říci, že takových part bývá víc podle členitosti vesnice a počtů dětí v jednotlivých částech.

Trojlístek Víťa – Jitka – Věrka vytvořil partu, protože bydleli blízko od sebe a náhoda je dala dohromady při Věrčině první procházce po okolí.

V partě Hynka Moravce byli jen starší kluci z centra vesnice, přesněji z okolí podniku Hynkova otce. V očích většiny vesničanů to byli lumpové utržení ze řetězu, proslýchaly se na ně kdovíjaké nekalosti, mnohdy pravdivé. Jenže otec Moravec držel ruku nad svým jediným synem a jak rád prohlašoval, budoucím dědicem. Bez mrknutí oka zaplatil vloni Koťátkovi poničenou úrodu, když mu pan Koťátko předložil fotografie, ze kterých jasně vyplývala účast jeho syna na velkoplošné devastaci pole svého obilí.

Na dolním konci vesnice v okolí obecního úřadu vzkvétala další parta. Měla dokonce dospělého vedoucího, vedl ji bývalý skaut pan Petráček – což určilo i směřování této party – pardon, oddílu. Měla členy různého věku – »vlčaty« počínaje a neomezovala se na chlapce, ale brala mezi sebe i dívky. Pan Petráček tvrdil, že by bylo lepší rozdělit oddíl na chlapecký a dívčí, jenže to by se musel sám roztrhnout na dva a oba oddíly by byly příliš malé.

Někteří vesničané se na »Junáky« dívali s podezřením, silně přiživovaným bulvárními televizními stanicemi, podle nichž je každý, kdo se zabývá mládeží, podezřelý z rafinovaně maskované pedofilie. Mezi opatrné patřila i Jitčina matka, když své dceři

rozmluvila první nadšení, když se chtěla do Junáka také přihlásit. Dalším protiargumentem byl kroj, který si Junáci museli pořídit. Přesněji – nemuseli, ale být bez kroje? To dost dobře nešlo. Kroje ale nebyly levnější než běžné dětské oblečení, ba naopak, většinou byly o dovoz dražší.

„Počkáme, co na pana »vedoucího« praskne, jistě to nebude trvat dlouho,“ prohlásila tehdy přesvědčivě. A setrvala v názoru i když na pana Petráčka celé dva roky nic neprasklo, naopak si většina rodičů pochvalovala, že se na vsi konečně našel někdo, kdo to s dětmi umí a vede je k lepšímu. Junák se přece chová vzorně, ne jako Moravcova banda chuligánů!

Fámy o Petráčkově pedofilii nejvíc přižívoval pan Moravec, jenže tím mu asi nechtěně dělal reklamu. Vesničané znali pana Moravce jako tvrdého podnikatele, který získal továrnu po panu továrníkovi Kuděrovi kdovíjak a v obecní radě proslul svými »panáky« pro radní, aby hlasovali v jeho zájmu. Občas jim rundu v hospodě poručil, ať se o něco jednalo nebo ne, aby si »udržoval« jejich zájem. Zatím mu to vycházelo. Jiní chlapi mu ale pořád nemohli zapomenout, jak je nemilosrdně vyhodil z práce, jakmile podnik získal. Práci pak naložil na zbývající zaměstnance, kteří se ho od té doby neodvážili požádat o dovolenou, neodmítali chodit na neplacené přesčasy, brblali jen po straně a jinak mu na všechno servilně kývali.

Když pan Moravec pronášel v hospodě vtipy o pedofilech s průhlednými narážkami na pana Petráčka, jeho zaměstnanci se povinně smáli a devótně přikyvovali, zatímco ti, kdo už na něm nezáviseli, ho okřikovali – z čehož si ovšem pan podnikatel nic nedělal.

Starý skaut Petráček příliš do hospody nechodil. Tím byl ještě podezřelejší, na druhé straně nebyl závislý na Moravcovi, takže si naopak nic nedělal z něho, na oplátku tam dával k lepšímu činy Moravcova syna – bylo jich dost a málokdo si troufl při nich Hynečka načapat jako kdysi pan Koťátko, kterému se od té doby oba Moravcové mstili kde mohli.

Petráček se Moravcovi otevřeně nepostavil, ale k Junákům se ve vesnici dala většina dětí, takže Hynečkovi zbývala jen jeho »parta tvrdých«. Vadilo to nejvíc Hynkovi, a teprve následně i jeho otci. Synovi obdivovatelé a nohsledi, všichni z rodin zaměstnanců pana podnikatele, byli zkrátka podle něho »ti lepší«, kdežto v Junáku se scházel už jen »vesnický pól«.

Podle Hynka vyžadovala exemplární trest drzost, s jakou se jeho partě postavil trojlístek Vít'a – Jitka – Věrka, aniž za sebou měl nějakou silnější partu. K větší síle by měl přece jen respekt – Junáci při sobě drželi a bylo jich víc, takže si na ně netroufal. Z těch tří ale žádná síla nevyzařovala a měli by tedy těm chudinkám ukázat, zač je v Pardubicích perník! Hynek by to udělal rád, udělal by to s gustem, jenže...

...jenže když spatřil pěkně zblízka ty obrovské prasečí kly, omdlel leknutím a hrůzou. O zbytek události přišel, jenže se pak neodvážil pochybovat o tom, co viděli všichni kromě něho – jak ty tři viděli odjet na třech obrovských divokých prasatech jako na koních. Že to není možné? Jistěže není, jenže – viděli to všichni!

Fiasko způsobené divočáky ale považoval za nepřipustný faul.

Když se doma chlubil dobrodružstvím v lesním úvoze, ve kterém si vlastní roli mírně vylepšil hrdinným soubojem s obrovským divočákem, nevěřila mu to ani jeho matka, natož otec, který prohlásil, že s takovou fantazií uspěje leda u divadla. Roztržené kalhoty i trenky oba svorně připočetli nemotornému pádu ze stromu, kam zase lezl na cizí jablka. Závěr, že tři děcka ze vsi odjela na divočácích jako na koních, se ani neodvážil přidat. Sám by tomu nevěřil, kdyby se na tom bez jediné výjimky neshodli všichni ostatní.

Jak později zjistil, to poslední se doma neodvážil tvrdit nikdo.

Co s tím ale udělá?

Pořád měl pocit, že parta očekává nějaký návrh, ale nic ho nenapadlo. Až nakonec si myslel, že na to přišel – i když se to ostatním zdálo ještě nebezpečnější.

„Podáme si je ve škole!“ řekl. „Tam nebudou mít ty prasata a tam jim ukážeme!“

„Jenže jsou tam učitelé!“ namítl jeden mladší člen party. „Jestli donesu poznámku, bude doma zase sekec!“

„Tak je nějak převezeme!“ slíbil Hynek.

Získal tím u party opět respekt, ačkoliv cítil, že okamžik pravdy jen odložil.

Aspoň to!

=*=

Kde Hynkova parta neuspěla s brutální silou, zkusili to Junáci po dobrém. Lákali nejprve Vít'u, pak Jitku a nakonec přišli s nabídkou vstupu i za Věrkou.

Nepochopitelně ale pohořeli.

Nepochopitelně jen pro ně, trojlístek je odmítl z důvodů rozumných a pochopitelných – ovšem pro nezasvěcené to zůstalo záhadou.

„Prý chodíte za panem Vukem ze samoty,“ přemlouvali dva Petráčkovi emisaři Věrku. „My zase chodíme za paní Bendovou, pomáháme jí štípat dříví a chodíme za ni nakupovat. Bylo by dobré něco podobného dělat i pro pana Vuka, ne?“

„To pro nás není nic nového,“ opáčila s rozmyslem Věrka. „Na to jsme přišli hned když obecní rada zarazila důchodcům ty obědy. Jenže jsme se omezili na pana Vuka. Když jste se začali starat o paní Bendovou, je to jen dobře, ale ta má přece do obchodu jen kousek.“

„Jenže je trop na nohy,“ namítl Pavel.

„Pan Vuk to má zato dál a je starší,“ trumfla ho Věrka.

„To není tak jistý,“ zpochybnila to Alenka. „Paní Bendové už je hodně přes osmdesát!“

Věrka se zarazila. Je směšné argumentovat věkem osmdesáti, nebo třeba devadesáti let, když je panu Vukovi o nějakých tisíc a ještě něco víc... jenže to už patří k tajemství...

„Pan Vuk prý zná Bendovou od malé holčičky,“ řekla po krátkém rozvažování – tím přece nelhalo, ale ani nic neprozradila.

„No dobře, ale hned byste měli dobrý skutek,“ přemlouval ji Pavel.

„A takhle ho nemáme?“ opáčila.

„Ale pak byste mohli chodit i k nám do klubovny,“ vytáhl Pavel další lákadlo.

„Víte co?“ napadlo Věrku. „Já za vámi do klubovny někoho pošlu, chcete?“

„Koho?“ zarazila se Ála nechápavě. Koho jim tam může úplně nová holka posílat?

„Třeba ochočenou veverku!“ navrhla jim.

„Ty nějakou máš?“ podívala se na ni Ála divně. „A víš, že je to trápení zvířátek a že se to nemá?“

„Jaképak trápení zvířátek?“ opáčila Věrka. „Ta veverka to pro mě udělá sama a ráda!“

„To je snad blbost!“ odsekl Pavel nevrle v domnění, že si z nich Věrka utahuje.

„Tak víte co?“ usmála se Věrka mile. „Kdy budete v té vaší klubovně?“

„Nejbližší schůzka bude dneska odpoledne!“ řekla Ála.

„Až se vám ozve zaťukání na okno, bude tam jenom moje veverka Terka,“ řekla Věrka. „Přijde za vámi sama, beze mne a přinese vám oříšek. Lískový. Ale nebudu ji nutit, aby ho před vámi nesnědla. Uvěříte mi pak, že zvířátka netrápíme?“

„Jestli tohle dokážeš...“ začal Pavel.

„Hlavně se nevsázejte!“ zarazila ho Věrka, než si stihl promyslet o co. „Prohráli byste.“

„Seš si tím nějak jistá!“ pochyboval Pavel.

„Jsem si jistá, protože jsem si jistá,“ odvětila s úsměvem. „Podívejte se, Junáci! K vám to máme přes celou vesnici a navíc musíme kolem Hynečka Moravce a jeho *melody boys*. Tady máme pana Vuka. Ale jestli chcete, můžete si za nás dělat čárky, jako kdyby to byl náš i váš dobrý skutek. Chcete?“

„No jo... Moravcovi chuligáni!“ zavrčel Pavel. „Ale jak chceš, nutit tě nebudeme.“

„Ale neměla by ses tak vyťahovat!“ napomenula ji ještě zamračená Ála.

„To si povíme zítra,“ slíbila jí Věrka. „Bud' přijde moje veverka Terka, nebo já. Platí?“

„Tak přijď, neprohloupíš!“ trochu roztála Ála.

„Přijde za mě Terka!“ zasmála se Věrka.

=*=

Věrka by nemohla slibovat veverku Terku, kdyby o veverkách v lese nevěděla. Měla ta zvířátka nedaleko a do jedné se už vcit'ovala. Jen jí zatím neovlivňovala, spokojila se s tím, co veverka sama předváděla.

Teď si ji pomocí nejbližšího vrabce rychle našla a změnila její dosud bezcílné hopsání pro svůj cíl. Vrabce při přeskoku na veverku propustila a s veverkou rychle zamířila k Junácké klubovně v chatce na opačném konci vsi.

Chatka byla malá, před založením oddílu několik let opuštěná. Pan Petráček ji od posledních majitelů levně odkoupil, velkoryse ji »věnoval« oddílu a sám si na pozemku za chatkou postavil sadu včelích úlů. Junáci tak získali zadarmo klubovnu, přitom mu ohlídalí včely, užitek měly obě strany a sousedé ještě Petráčka velebili. Také včelky si na děti brzy zvykly a šetřily si svá žihadla na horší chvíle.

Veverka Terka, jak ji pohotově Věrka nazvala, ovšem nemohla běžet po silnici. Nešlo o auta – pod Věrčiným vedením nehrozilo, že by zvířátko skončilo pod koly, ačkoliv většina aut projížděla vesnicí bezohledně, jen málo řidičů dodržovalo povinnou padesátku. Mnohem horší byli volně pobíhající psi. Nebylo jich mnoho, co se jich naučilo včas uhýbat autům ze silnice, ale pár se jich ve vesnici našlo. Osamělá veverka by ale neobstála, kdyby ji některý z nich zaskočil. Kdysi prý byla silnice

lemovaná stromy, kde by jistě našla úkryt, ale ty už byly dávno vykácené – údajně pro zvýšení bezpečnosti řidičů. Poněkud odlišný pohled na to vrhala skutečnost, že zisk z prodeje dřeva shrábl pan Moravec, kterému obecní zastupitelé kácení i se stromy podezřele lacino přiklepli. Pravda, obec se pak o stromy starat nemusela, což pan Moravec vydával za další výhodu...

Věrka ale musela vést veverku obloukem kolem vsi. Ojedinéle stromy se tam střídaly s křovisky, jenže mezi nimi bylo pokaždé nebezpečné místo, které musela veverka přebíhat co nejrychleji, aby se opět dostala do bezpečí dalšího stromu. Věrka ji proto vedla jen zběžně a ponechávala jí víc volnosti. Zvířátko se samo opatrně rozhlíželo – bylo trochu vystrašené, co se s ním děje, což naštěstí znamenalo, že samo sledovalo všechna možná nebezpečí.

Po okraji vsi se ale brzy dostali až ke klubovně. Stranou byly husté lískové keře, o nich Věrka věděla od Jitky. Tam si chtěla utrhnout slibovaný oříšek, jen aby tam nějaké zbyly!

Věrka s veverkou ale nebyli jediní, kdo se ke klubovně blížil z opačné strany, než byla příjezdová cesta. Věrka očima veverky spatřila kluka – jednoho mladšího člena Hynkovy party, ani ho neznala jménem, jak se k chatce plíží zezadu. Co tam asi chce? pomyslela si.

Zaměřila se na něho a brzy se dočkala. Kluk se dostal až k plotu na hranici pozemku, vytáhl z kapsy velký prak a začal sbírat kamínky. Očividně se chystal k něčemu nekalému. Možná mu Hynek uložil vystřílet Junákům prakem okna, aby »prokázal« svoji neohroženost. Kdyby ho při tom chytili, odnesl by to sám, Hynek by byl čistý jako lilie. Je ale možné, že si kluk tu lumpárnu vymyslel sám, aby se Hynkovi zavděčil, ani to se nedalo vyloučit.

Veverka mu v tom pochopitelně nezabrání, spíš by se mohla stát dalším terčem. To by Věrka neriskovala, ale něco by udělat měla. Ale co? Vcítit se do kluka a obrátit ho domů? To

měli od pana Vuka přísně zakázané. „Zvířátek je dost, ale na lidi nesahejte, nebo uvidíte!“

Jenže – dívat se bezradně, jak někdo provádí darebáctví? To snad ne!

Ve chvíli, kdy už kluk začal napínat »kaťan« proti oknům klubovny, vyskočila Věrka s veverkou na strom a co nejvíc na kluka zakřičela – tedy spíš po veverčím zakníkala.

Otočil se a spatřil, jak na něho zrzka posměšně mává ocáskem. Okamžitě změnil cíl svého praku a Věrka tak tak na poslední chvíli uhnula za kmen. Kámen kolem ní proletěl tak blízko, až pocítila, jak jí zvržený vzduch načechral srst.

Situace se rázem otočila. Věrka si až teď uvědomila, že má za úkryt osamělý strom a že kolem je jen volná a přehledná plocha pokrytá trávou. Útěk nepřicházel v úvahu, zbývalo jí schovávání se za kmenem stromu. Jenže ten kluk prak ovládal, střílel poměrně přesně, jistě to měl někde vytrénované. Sama veverka by to nezvládla, měla totiž jen jednu myšlenku – seskočit a prchat po trávě, kde by ale byla na tuhle blízkost příliš snadným terčem. Věrka jí to nedovolila a raději pokračovala ve hře na schovávanou.

Najednou zpozorněla.

Veverčíma očima ve vzduchu zahlédla kroužit racka. Před ním by se sama veverka asi rychle skrývala, racek sice není dravec a veverky neloví, má však pořádně silný zobák a byl by nebezpečný, kdyby se domníval, že mu veverka

překáží ve sběru potravy. Na stromě jí sice příliš nebezpečný nebyl, ale při jeho obratnosti by i s ním musela počítat.

Uhýbat dvěma nebezpečím je ale těžší.

Najednou Věrku něco napadlo. Jenže na to musí přestat kontrolovat vlastní tělo. Ještě že leží doma na peci, nemusí se

o sebe starat! Rychle se pohodlněji natáhla, přetáhla si přes hlavu peřinu – a strnula.

Na opačném konci vesnice si veverčíma očima zaměřila racka – a rozdvojila se. Nešlo to jinak – veverku opustit nemohla, zvířátko již zpanikařilo a kámen z praku může být pro tak malého tvorečka osudný. Pan Vuk se prý uměl rozdělit až na pět dílů a stihl tak ovládat třeba celou tlupu divočáků, jenže Věrka to zatím jen opatrně zkoušela a do této chvíle jí to nešlo – buď se nedokázala vcítit do nového zvířátka, nebo při tom ztratila původní.

Teď se jí to ale podařilo a zatímco s veverkou uhýbala před rošťákem s prakem, ve výšce se zmocnila křídel silnějších, než se jí doposud podařilo.

Sklopila křídla a převedla racka do volného pádu.

Racek se sice otřásl a pokusil se jí vysmeknout, ale držela se ho dobře. Asi v té chvíli trochu uvolnila veverku, ta se jí naštěstí nevzpírala. Racek mezitím volným pádem nabral rychlost, teď ho nechala rozepnout křídla naplno a pádovou rychlost změnit ve vodorovnou.

A pak v plné rychlosti na poslední chvíli samotným rackem reflexivně přibrzděné, naletěl malý kamikaze do kluka zezadu.

Naštěstí racek není husa, ba ani slepice. Ale i jeho menší hmota se vynásobí rychlostí a tu měl větší, než by se slepicím i husám jen zdálo. Jak na poslední chvíli roztáhl křídla k brzdění, nabral kluka tělem a odhodil ho na zem. Nárazem se nakrátko vysmekl Věrčině vůli a začal kolem sebe bezhlavě mlátit křídly, takže klukovi uštědřil další nezanedbatelný, i když neplánovaný výprask.

Kluk pustil prak a oběma rukama si chránil hlavu, aby aspoň trochu omezil ty kruté pohlavky od karate ptačích křídel.

Věrka konečně opět získala nad zděšeným ptákem vládu. Současně si ale všimla praku, ležícího stranou. Rackovy nohy nejsou pařáty dravců, má na nich plovací blány jako kachny nebo husy, těmi nic neuchopí. Má ale mohutný zobák, naštěstí ho

dosud nepoužil, to by už tekla krev. Pták teď pod Věřčíným vedením trochu poposkočil, popadl za měkkou gumu prak do zobáku – a dál ho ani nemusela vést, rackův úmysl byl teď co nejdřív vzletět a zmizet co nejdál, což se zčásti shodovalo i s Věřčinou vůlí.

Jen ho ještě navedla nad potok a přiměla ho předvést perfektní nálet na vodní hladinu, kam upustil prak. Ještě než se od racka odtrhla, jeho očima s uspokojením pozorovala, jak prak, vyrobený z kovového drátu namísto z dřevěné rozsochy, rychle klesá ke dnu.

Já ti dám, prak! pomyslela si – ale to už měla v moci jen veverka, udiveně pozorující nezvyklý souboj. Racek se konečně vyškubl a mohutnými rozmachy dlouhých křídel prchal co nejdál. Nejspíš se bude vsi nějakou dobu vyhýbat, ale nevádí – racků je tu víc.

Kluk se mezitím trochu vzpamatoval a se směsicí vzteku a lítosti pozoroval, jak racek hází jeho krásný prak do potoka. I kdyby si dobře zapamatoval místo dopadu, nebyla velká naděje, že prak vyloví. Ohlédl se na drzou veverka, ale ta už zase byla schovaná a bez praku ji beztak neměl čím střílit. I jeho mise – rozstřílet Junákům okna – ztratila smysl. Rukou by tam od plotu nedohodil a kdyby přešel plot a přiběhl blíž, s velkou pravděpodobností by ho chytili, až by křuplo první sklo.

Nezbylo mu než přiznat porážku a obrátit se na ústup.

Zatracený racek! Co ho to, proboha, popadlo, bez zjevné příčiny napadnout mnohem silnějšího člověka? A jak to, že ho tak malý pták dokázal povalit? Ještě že to nikdo neviděl!

V tom se sice trošku mýlil, ale ne o moc. Kdo by počítal jednu veverka?

Kdyby, chudák, věděl, kdo si ho vevěřčima očima prohlíží! Věrka kluka na jednu stranu trochu litovala, potupný výprask od racka byl citelný, na druhou stranu úmyslem poškodit Junáky i pana Petráčka si výprask zaslouhoval. Dobře mu tak!

A teď oříšek – položít na okénko, zatukat – a zpátky!

Dobrodružství už bylo dost!
=*=

Aplafů

Období »domácích úkolů«, kdy zůstávali doma, trvalo pokaždé jen pár dnů. Pan Vuk je obvykle něčemu naučil a pak jim zadal, aby si to sami doma procvičili. Jindy ale do nich hustil jednu dovednost za druhou se slovy, že si to jistě sami procvičí, až k tomu budou mít vhodnou příležitost. Všechno nové si ale museli vyzkoušet přímo před ním – chtěl vědět, zda to pochopili.

Výjimkou byly znalosti, které byly – aspoň z pohledu pana Vuka – nebezpečnější než ostatní. A to i když něco z toho všedního také prohlásil za nebezpečné a zakazoval jim si to být jen zkoušet. Sem patřilo například vcit'ování do lidí.

„Zvířátek je dost, ale na lidi nesahejte, nebo uvidíte!“ varoval je.

A protože zvířátek bylo v okolí vesnice dost, ať už domácích, nebo lesních, poslechli ho bez protestů a remcání. I tak měli spoustu možností, jak se vyřádit. Ostatně – tak nějak uznávali, že má pan Vuk pravdu, zasahování do lidí bylo drsnější a bylo asi lépe zbytečně si s tím nehrát – třeba i za cenu, že vás grázl Hynek praští pěstí do nosu, jako se nedávno stalo Vít'ovi. Přitom se ukázalo, že se pan Vuk o děti stará, i když si toho nejsou vědomé. Byl připraven pomoci jim a dělal to – i když, jako v Věrcině případě, sám přitom musel porušit zákaz ovlivňování lidí, jako u doktora Lička.

„Věřte mi, že mám dost zkušeností, abych věděl, co si smím dovolit a co ne,“ nabádal je. „Až vám bude aspoň dvě stě let, už to možná také budete vědět, ale teď – zkrátka jsou to věci, které na lidech nikdy nezkoušejte!“

„Dalo by se tím i ublížit?“ zeptala se ho Věrka.

„Dalo – a hodně,“ přikývl vážně pan Vuk. „Nepoužívám to zásadně proti lidem, nejvýš když potřebuji někomu pomoci – naposledy tobě, Věrko. Ale slyšel jsem o případech, kdy kriogis tímto způsobem zabil člověka. Nestává se to často, většinou to není nutné, ale... vím o takovém případě z minulého století. Víم přímo od vraha – pokud se mu tak dá říkat.“

„Někdo z vašich známých... zabil člověka?“ zarazila se Věrka. „A vy jste s ním i potom klidně mluvil?“

Také Vít'a s Jitkou jen viseli očima na panu Vukovi.

„Mluvil,“ přikývl pan Vuk. „Ještě jsem mu pomáhal uniknout před pronásledovateli. Nechytli ho a dostal se v pořádku z Čech.“

„I když to byl – vrah?“ namítla Věrka.

„Usoudil jsem, že to zabití nebylo tak zavrženíhodné, abych mu nesměl pomoci.“

„Dá se vůbec vražda omluvit?“ vrtěl nesouhlasně hlavou i Vít'a.

„Myslím, že ano,“ přikývl vážně pan Vuk. „Dokonce i opakovaná.“

„Ale jak to tedy bylo?“ chtěla vědět Věrka.

„Týkalo se to Dušana, jednoho z kriogisů, žijících na volné noze,“ začal pan Vuk. „Ti nemají na starosti studny prygo ani se vstupními body – kalbedýry – biroivi, žijí bez starostí, jsou volnější, ale také mnohem zranitelnější. Dušan se k něčemu připlétl a Němci ho z trestu zavřeli do koncentračního tábora – jak říkám, kriogisové žijící na volné noze jsou mnohem zranitelnější... I když to naštěstí nebyl tábor vyhlazovací, i tam se projevíly zlé charaktery. Když lidé získají moc, chovají se často hůř než zvířata – a dozorcí v podobných zařízeních obvykle mívají moc i nad životy vězňů. Odjakživa, od starověku dodnes platí, že vítěze nikdo nesoudí a někteří dozorcí se chovali, jako kdyby bylo jejich hlavním úkolem zabíjení vězňů. Dušan se stal němým svědkem jedné vraždy, pak druhé. Při nich se ještě ovládal, ale když se major Ripke chystal zabít další oběť, vcítil se do něho a přinutil ho skočit přímo na elektrické dráty, napnuté kolem tábora. Bylo v nich smrtící napětí a dozorce major Ripke byl na místě mrtev.“

„To ale zabil ještě horšího vraha!“ oddychla si Věrka.

„Jenže zabil člověka,“ vzdychl si stařík. „A nebylo to ani v sebeobraně, ani při ochraně kriogise. A to my nesmíme.“

„Možná tím zachránil jiného člověka a nejspíš i další,“ uvažoval Vít'a.

„Omlouvalo ho, že neohrozil naše tajemství,“ řekl pan Vuk. „Dušanovi chyběl trénink a neovládal ho dokonale, major Ripke určitě věděl, že ho někdo ovlivňuje. Vězňové viděli, jak se u toho Ripke zuřivě šklebí a těsně u drátů řve strachem, ale nikomu dalšímu už to nemohl sdělit a vězňové ve vlastním zájmu mlčeli. Dušanovi to prošlo, ale – nemá se to.“

„To bych na jeho místě možná udělal taky,“ řekl Vít'a vzdorovitě.

„Možná,“ připustil pan Vuk. „Naštěstí teď nic takového v Čechách nehrozí, proto se vy tři nebudete do lidí ani vcit'ovat, natož abyste je ovlivňovali! Jasně?“

Přísný tón jeho slov nedával pochyby o tom, že to myslí vážně.

„Máme dost zvířátek,“ řekla Jitka smířlivě.

„Spokojte se s nimi,“ nabádal je. „Ale teď se budeme zabývat něčím, co bych skutečně nerad zjistil, že zkoušíte bez mého dohledu. Rozumíte?“

„Ale pane Vuku, když je to tak nebezpečné, nešlo by to odložit, až budeme starší? Pak už to snad nebude vadit, ne?“

Pan Vuk se na chvílku zamyslel.

„Šlo by to odložit,“ souhlasil. „Ale pak musíme odložit všechno, co na tyto vědomosti navazuje. A toho je většina. Byl jsem zvyklý učit vědomosti v jistém pořádku. Ale je pravda, že jsem měl dosud učedníky starší, měli víc rozumu i životních zkušeností. Zatím mi žádný neudělal ostudu, ale... změnit pořadí je možná dobrý nápad. Je to sice jako chtít učit žáčka z první třídy obsluhovat atomovou elektrárnu, ale... dobrá. Prohodíme si to. Povíme si tedy něco o historii a pak se vrhneme na přeměnu prvků ve zlato, snad to bude bezpečnější...“

„Přeměnu prvků ve zlato?“ podivil se Vít'a. „To jde?“

„Nejenže to jde, je to velice snadné,“ řekl pan Vuk. „Ale nejprve vás musím seznámit s trochou historie.“

„Bez ní by to nešlo?“ zkusil škemrat Vít'a, neboť mu školní dějepis moc nešel.

„Šlo,“ přikývl pan Vuk. „Ale o hodně byste přišli. Abyste věděli – nepůjde o historii lidského rodu, ale o historii kriogisů a Aplafů – a tu vám ve škole nikdo přednášet nebude.“

„A to se nějak liší?“ zeptala se opatrně Věrka.

„Hodně,“ přikývl pan Vuk.

=*=

Přednášku o historii si pan Vuk nechal až na oběd. Na ten se přesunuli do jeho jídelny, kde už měl pro ně všechno připravené. Dnes měli oběd nesmírně zajímavý – na keramické míse uprostřed stolu leželo... ale co? To nikdo z učedníků nedokázal určit.

Na první pohled to bylo pečené prase, ale na druhý pohled...

„Co to je?“ ukázal Vít'a trochu zděšeně. „To se jí? Vypadá to... dost hnusně!“

Že to bylo fialové jako červená řepa, to by snad nevadilo, ale... řada nožiček po straně vylučovala, že by šlo o obyčejného divočáka, na jakém tady už párkrát hodovali...

„Posuzuj, až ochutnáš!“ napomenul ho pan Vuk. „Tuhle pečínku neochutnal na Zemi žádný člověk – kromě nás kriogisů. A ani my ji nejíme často – dohodli jsme se považovat ji za sváteční a památeční jídlo.“

„Co je to vlastně?“ zeptala se raději Věrka.

„Giržy,“ řekl pan Vuk. „Na Zemi žádného nenajdete a nikdy tu ani nežili. Mají vnitřní stavbu odlišnou od všeho, co kdy na Zemi pobíhalo, létalo a plavalo. Také proto se to nemá jíst často – obsahuje to na Zemi velice neobvyklé proteiny a je to trochu těžké jídlo.“

„Giržy...“ opakoval fascinovaně Vít'a. „Odkud to je, když ne ze Země? Z vesmíru?“

„Z vesmíru,“ přikývl pan Vuk. „Přivezli si je sem Aplafů, ale i ti jen v podobě pečené vinohi, tedy přesně tak, jak to vidíte

před sebou. Jedno giržy stačí pro deset kriogisů, i když Aplafů spořádali každý jednoho – jako my koroptvičku.“

„To byli ti... Aplafů... taková žrouti?“ divila se Věrka.

„Jak se to vezme,“ usmál se pan Vuk. „Ale když má někdo hlavu velkou jako dospělý člověk a celý měří dvanáct sáhů, má jistě úměrně tomu i větší žaludek.“

„Dvanáct sáhů?“ vytřeštil oči Vít'a. „Kolik je to metrů?“

„Asi jednadvacet,“ rychle spočítal pan Vuk. „Při vykopávkách v Indii objevili nedávno hrob jednoho Aplafů a místní kriogis měl spoustu práce, než se mu podařilo všechno ututlat. Samozřejmě přemístil pozůstatky jinam, aby je jen tak někdo neobjevil – ale pár obrázků se mezi lidmi dostalo. Naštěstí je ostatní vědci prohlásili za podvod a přestali se o ně zajímat.“

Pan Vuk měl pro děti další překvapení. Pokynul a na obílené zadní stěně komory se objevil obraz, ačkoliv tu nikde neměl žádný projektor ani jiný přístroj. Obraz prostě vyvstal na stěně – a děti si mohly prohlédnout obrovskou kostru v ještě

větším výkopu. Postavičky archeologů kolem ní vypadaly jako trpasličci.

„Páni!“ hvízdal si Vít'a. „To museli být obři! A to se až dosud našel jen jeden hrob?“

„Našlo se jich víc,“ pokýval hlavou pan Vuk. „Naštěstí ne všechny najednou. Občas se to stávalo a nejspíš se to ještě stávat bude, leda bychom všechny kosti zničili na prach. To se nám ale nechce udělat, jsou to jediné doklady o přítomnosti Aplafů na Zemi – nepočítáš-li nás kriogisy a naše biroivi. Tenhle obrázek je z Indie a jak říkám, nejbližší kriogis měl plno práce, než tu kostru přemístil jinam. Jen tenhle obrázek mu... jaksi... unikl.“

„Ti obři Aplafů... už na Zemi nežijí, chápu to dobře?“ ujišťoval se Vít'a.

„Už pětadvacet tisíc let,“ přikývl pan Vuk. „Tak je to dlouho, co zemřel poslední.“

„Takže předtím... to ještě na Zemi žili?“ hádala Věrka.

„Ano,“ přikývl pan Vuk. „Ale jen asi pět set let. Byli dlouhověcí, ale na Zem se dostali v pozdním věku a protože neměli mezi sebou žádné ženy, postupně umírali, až vyhynuli.“

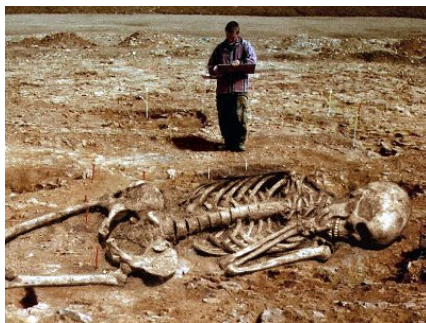
„To se sem dostali z vesmíru jen muži?“ ověřoval si Vít'a.

„Jen sedm obřích chlapů,“ přikývl pan Vuk. „My kriogisové jsme jejich dědici, pokud se to tak dá nazvat. Dostali jsme za úkol střežit památky po nich a s nimi i nějaké výsady, které se mezi námi přenáší. Jednou z nich je dlouhověkost, další telepatie a další. Střežíme to a předáváme si to postupně jeden druhému.“

„Proč jen vy?“ zamračil se trochu Vít'a.

„My,“ opravil ho pan Vuk. „Patříte přece k nám.“

„Ale nešlo by rozšířit ty... výsady... na všechny lidi?“ zkoušel to Vít'a.

„Nešlo,“ ujistil ho pan Vuk. „Těch výsad se dá i strašně zneužít. A párkrát se to v naší historii stalo. Ne všichni kriogisové zachovávali odkaz Aplafů, jak měli. Takových, co toho zneužili, se našlo jen pár, ale i to stálo za to. Potopa světa – zkáza Atlantidy – tisíce a tisíce mrtvých – zničení měst Sodomy a Gomory, Mohendžo-daru i dávnověké letecké bitvy nad Indií. Shořely celé armády i s koňmi a slony, několik civilizací zasypal písek pouští.“

„To muselo být strašné!“ uklouzlo Jitce.

„Proto jsem neviděl rád, když jsem dostal na starost vás tři – ale byla to částečně i má chyba, neměl jsem nechávat studnu prygo otevřenou,“ vzdychl si stařík. „Ale co už se stalo, stalo se – mám vás na starosti a musím z vás vychovat poctivé kriogisy, na to snad stačím. Ale šířit to mezi lidi nepůjde... Už protože studna prygo, která jediná dokáže člověka změnit na dlouhověkého, je otevřená jen krátce a jen jednou za dvaasedmdesát let.“

„A nešlo by dělat dlouhověké třeba po dvaceti, jako se to stalo s námi?“ napadlo Věrku.

„To bych si netroufl,“ oťásl se stařík. „Jak bych pak mohl ručit za všechny? Jak jsem vám naznačil, biroivi by dokázalo oloupat svět jako jablko nebo bramboru. Takové hračky nepatří do rukou všem lidem, jako se nedávají dětem zápalky, když jsi jdou hrát ke stohu slámy! Proto je zachovávání tajemství přednější i než pomoc nevinným lidem ve válkách a při zločinech.“

„To nesmíme... ani kdyby někdo před námi někoho vraždil?“ zarazila se Věrka stejně jako její kamarádi.

„Je správné lidem pomáhat,“ řekl pan Vuk. „Ale smíte to dělat pouze tak, abyste nic ze svěřeného tajemství neprozradili. Musí to zkrátka vypadat přirozeně. Ne aby plno lidí vidělo něco, co si nedovedou vysvětlit.“

„Celá Hynkova parta přece viděla, jak odjíždíme na divočácích!“ připomněl mu Vít'a.

„Ale kdo to těm rošťákům uvěřil nebo uvěří?“ usmál se pan Vuk.

„Asi nikdo, ale oni přece vyrostou a tohle v nich zůstane!“ namítal Vít'a. „Jednou z nich budou dospěláci a co pak?“

„Čím víc času uplyne, tím nepřesnější vzpomínky se jim zachovají,“ ujistil ho stařík. „Jednou jistě vyrostou... komu to ale prozradí? Bude jim někdo věřit, že kdysi dávno...?“

„A co pan doktor Lička?“ nadhodila Věrka. „Zdálo se mi, jakoby se otřásl a zamrazilo ho, když sojka odlétala. Řekla bych, že si toho všiml!“

„Pan doktor Lička si ničeho nevšiml,“ ujistil ji pan Vuk. „Přesněji řečeno, všiml si, jak na něho »sáhla smrt«, ano, otřásl se, ale nepovažoval to za nic neobvyklého, to se přece čas od času stává každému. Umím vstoupit do člověka, aniž by si všiml, že mu něco vnucuji, ale to chce cvik, který nemáte kde získat.“

„Cvik... cvik...“ nasupil se Vít'a. „Jakýpak cvik, když to nesmíme zkoušet?“

„Smíte to zkoušet na zvířatech,“ odrazil ho pan Vuk. „Cvičit se to dá i na lidech, ale ti musí být přímo nelidsky znavení a navíc musí být něčím nesmírně zaujatí, tak aby případné vcítění považovali nanejvýš za halucinaci. A to, co vím, je možné jen ve velké, hromadné a dlouhotrvající bitvě, případně při požárech, když jde lidem o krk a všechny slabší podněty prostě ignorují. Jsou známé případy, kdy lidé při hašení požárů vůbec nevnímali bolest z popálenin a zhroutili se bolestí, až když byli v bezpečí mimo oheň. Totéž se děje v bitvách, kdy vojáci šermují, i když jim z rozpáraného břicha visí jejich vlastní vnitřnosti.“

„Vy jste to cvičil – v nějaké bitvě?“ podívala se na něho překvapeně Věrka.

„Ano,“ přikývl. „Začal jsem s tím ale až dlouho po smrti mého učitele Mistra Svaroga. I on mě varoval, abych se nepokoušel pro tyto účely využívat kdejakých drobných šarvátek. Dá se využít teprve bitva s účastí aspoň deseti tisíc bojovníků. A v Čechách nebylo mnoho velkých bitev, aby byl splněn

požadavek oné zaujatosti. Bylo zde sice mnohem víc požárů, ale k těm jsem se málokdy dostal včas.“

„Kdy jste to tedy poprvé zkoušel?“ chtěl vědět Vít'a.

„Jak říkám, v Čechách nebyly velké bitvy,“ opakoval pan Vuk. „Většina bitev té doby se odehrávala daleko od Čech, mimo dosah vlašťovek – ačkoliv války měly na Čechy někdy až zdrcující vliv. Bitva na Moravském poli, kde padl Přemysl Otakar II, vedla k obsazení Čech Habsburky, ale byla pro mě příliš daleko. První opravdové bitvy, na kterých jsem mohl s klidným svědomím vyzkoušet vciťování do lidí, byly až husitské války. Poprvé jsem si to troufl při slavném obléhání Prahy Zikmundem roku 1420 – ačkoliv jsem tam mnohem víc škody napáchal křižákům prostřednictvím jejich koní. Dobývat srub na Vítkově jezdcí byl nesmysl a vypadalo přirozeně, když se tu a tam kůň i s rytířem zřítíl ze srázu. Spadlo jich tam i s jezdcí dost i beže mne, ale dodnes mám dojem, že jsem jistou částí přispěl k Žižkově vítězství. Na druhou stranu je pravda, že se Žižkovi vojáci bili jako lvi a právem je všichni považovali za vítěze.“

„A víc jste se do bitev nevměšoval?“ zajímal se Vít'a.

„Pak už moc ne,“ řekl pan Vuk. „Vyzkoušel jsem si vciťování do lidí ještě při několika dalších bitvách, ale jakmile jsem získal potřebnou zručnost, už jsem je nevyhledával.“

„Škoda,“ mínil Vít'a. „Mě velké bitvy vždycky tak trošku přitahovaly.“

„Není oč stát,“ zavrtěl hlavou pan Vuk. „Lidé se zabíjeli vždycky na mnoho způsobů. Někdy se k tomu ještě přidaly další pohromy – neúroda, hlad, bída, nemoci... ve Třicetileté válce vyhnula většina Evropy na mor a neúrodu – a jako by to nestačilo, vojska zapalovala sedlákům i tu ubohou úrodu, co se jim podařilo vypěstovat.“

„A nemohl jste těm lidem pomoci... třeba jídlem?“ zajímalo Jitku.

„Pomáhal jsem,“ přikývl. „Ale jen tak, aby to vypadalo přirozeně. Takže jsem dodával obilí i mouku jen do nejbližších vesnic. Možná jsem několika desítkám lidí pomohl, jenže pak udeřil mor a stejně všechny okolní vesnice vyhubil.“

„A vy jste mor přežil? Snad ne jako jediný?“ vyzvídala Jitka.

„Jako jediný široko daleko,“ přikývl vážně. „Co se nemocí týče, jsme my kriogisové proti nim velice imunní. Mor může lidi kosit po tisících, nás se nedotkne. Jediný problém je, že v nemocech lidem nepomůžeme. A jen se bezmocně dívat, jak lidi kolem umírají, to je hodně smutné. Nepřeji vám to. Dnešní úroveň lékařské vědy je našťastí mnohem vyšší než ve středověku, na mor se neumírá, aspoň ne tak snadno jako tehdy.“

„Proč vás tenkrát ti obři... ti Aplafů... nenaučili léčit lidi? Nebo to ani sami neuměli?“

„Řekl bych, že to uměli,“ opáčil pan Vuk. „Nikdo, kdo prošel studnou prygo, neumírá na nemoc, zranění se nám rychleji hojí – a dorůstají i části těla, o které nešťastnou náhodou přijdeme. Také se mi podařilo odříznout si kus prstu – dorostl ani ne za měsíc a nemám ani jizvu. Možná právě proto nás Aplafů nenaučili léčit. Nepovažovali to asi za potřebné a měli pravdu – aspoň u nás. Až mnohem později jsme se naučili využívat biroivi k léčení lidí, ale podmínkou pořád zůstávalo utajení. Dnes smíme používat jediné »utajené léčení«.“

„To je mi divné,“ rozumovala Věrka. „Takže vám kriogisům – nebo nám, to už je jedno – darovali dlouhý život bez starostí, odolnost proti nemocem, spoustu jiných vymožeností, zatímco ostatním lidem pomáhat nemůžete anebo dokonce nesmíte. Proč?“

„Vypadá to, jako kdyby si ve vás vypěstovali nějakou elitu!“ přidal se Vít'a.

„Také jsem se na to ptal Mistra Svaroga,“ usmál se pan Vuk. „Už dávno. Odpověděl mi nejprve, abych se o to nestaral. Až mnohem později mi to trochu objasnil.“

„My to chceme vědět hned,“ sepjala prosebně ruce Jitka.

„Ach jo,“ vzdychl si pan Vuk. „Trpělivost vážně není vaší ctností... dobrá, řeknu vám, jak jsem to sám slyšel. Ale teď se konečně posadte a ochutnejte giržy, jsou velice chutné.“

Posadili se všichni a – podobně jako u pečinky z kance – každý si ukrojil pořádný kus fialové pečeně ze hřbetu mimozemského zvířete. Maso bylo světlejší než povrch, ale pořád až příliš fialové, proto všechny děti ochutnávaly jen opatrně.

Potvůrka ale měla maso vynikající a zakrátko hodovali všichni čtyři.

Až když měli dost, donesl pan Vuk z předsíně čtyři velké hrnky se skořicově vonící, rovněž fialovou tekutinou.

„Ťukněme si na zdraví!“ vybídl je.

Hrníčky jen trochu zaklapaly, do cinkotu pohárů to bylo hodně daleko. Když je všichni odložili, pan Vuk pokračoval.

„Vrátím se k Aplafům,“ začal. „Dostalo se jich na Zem celkem sedm, ovšem byly to už pouhé zbytky veliké vesmírné výpravy, vyslané jejich mateřskou civilizací objevovat nové světy. Nebylo to poprvé a nejspíš ani naposledy, jenže právě jejich hvězdný koráb zabloudil do nebezpečné oblasti a vesmírné síly ho pořádně pocuchaly. Přišel o schopnost manévrovat a letěl vesmírem jako obrovská kometa – příliš rychle, než aby ho nějaká hvězda polapila, ale příliš pomalu, než aby udržel posádku po celou cestu naživu.“

„To vám říkal váš Mistr? Ale odkud to věděl on?“ neudržel se Víťa.

„Tahle historie se předává jen mezi námi kriogisy,“ řekl pan Vuk. „Je zaznamenaná v biroivi, takže se s přibývajícím časem nezkrusuje a nemění, ale dnes vám ji přiblížím jen ve zkratce. Časem se jistě dozvíte všechno.“

„Proč až časem?“ starala se hned Jitka.

„Protože je těch záznamů příliš mnoho, je v nich zachyceno několik set let a teď na to opravdu nemáme čas,“ přikývl pan Vuk.

„Nevyrušujte!“ obrátila se Věrka na kamarády. „Chci vědět, jak to bylo s těmi obry!“

„Hned to bude,“ usmál se pan Vuk. „Rada moudrých – dnes bychom asi řekli vědců – nakonec rozhodla, aby se všichni uložili k dlouhému spánku – něco jako známe u medvědů. Zůstala vzhůru jen skupinka strážců, kteří měli ostatní vzbudit, až se dostanou k nějakému vhodnému cíli.“

„Kolik jich tedy bylo?“ neudržel se Vít'a.

„Na počátku čtrnáct tisíc,“ odbočil pan Vuk. „Vyslali je osídlit případný nalezený svět, ale to se jim nezdařilo. O rozsahu poškození hvězdného korábu svědčí, že jich při katastrofě v nebezpečné oblasti zahynula skoro třetina. Ani to ale nebyl konec neštěstí. Neovladatelný koráb proplul ve velké vzdálenosti kolem několika hvězd, ale kolem jedné z nich naopak až příliš blízko a došlo ke srážce s asteroidem a k dalšímu těžkému poškození. Polovina Aplafů zahynula přímo v zimním spánku, ale nejhorší bylo, že naráz zahynuli i všichni strážci, kteří měli být vzhůru. A neřízený koráb pak už letěl úplně do neznáma.“

„To by ale měli zemřít všichni!“ domýšlel trochu zaraženě Vít'a.

„Málem to tak dopadlo,“ přitakal pan Vuk. „Poruchy postupně vyřazovaly kóje spících jednu po druhé – a ti uvnitř umírali. Jen několik posledních kójí poslechlo příkaz probudit spící. I ten vznikl díky jakési chybě, bylo však již pozdě. Z mnohatisícové posádky zůstalo naživu jen sedm posledních.“

„A těch sedm se dostalo k nám na Zem?“ dychtila Věrka.

„Těch sedm opustilo mrtvý hvězdný koráb, právě když prolétal poblíž našeho slunce. Podle přítomnosti listové zeleně zjistili, že naše Země má příznivé podmínky a je na ní život – a zbyl jim i poslední použitelný malý hvězdný člun, schopný donést je k tomuto světu. Na závěr letu měli tedy aspoň kapičku štěstí. Přistáli v Indii, podařilo se jim z hvězdného člunu vymontovat co se dalo a brzy si postavili obydlí. Přitom se seznámili s místními lidičkami, žijícími primitivním způsobem

života na pomezí dob kamenné a bronzové. Domorodci se obrů pochopitelně báli a pokoušeli se na ně útočit, ale Aplafů zjistili, že se do nich dokáží snadno vcítit a mohou jim – zpočátku jen poroučet, později pomáhat. A ti mrňousci, kteří je zprvu nenáviděli a báli se jich, se s nimi nakonec skamarádili – tedy aspoň někteří...“

„To jsme byli my lidi, že?“ řekla Jitka.

„Naši předci,“ přikývl pan Vuk. „Štěstím Aplafů bylo, že ztroskotali ve světě vhodném k životu. Věděli, že zbyli sami, a nemohou počítat s návratem. Nevěděli, jak dlouho a kudy putoval jejich hvězdný koráb předtím, než se probudili. Sedm chlapů svět neosídli a kromě toho, tenhle už patřil zdejším mrňouskům. Jenže ti nebyli jen roztomilí, ale i strašně krutí. Pro malichernosti se navzájem vraždili, takže jim nemohli svěřit své prostředky – ještě by je obrátili proti sobě! Až po dlouhé době přišli na to, jak lidem pomáhat, aniž by jim ještě víc ublížili. Vybrali si ty nejmírnější, naučili je zacházet s některými svými prostředky a dali jim úkol střežit je před ostatními mrňousky, dokud se budou na Zemi vraždit. Předpokládali, že se krutost těch lidiček bude postupem vývoje zmenšovat, až se celé lidstvo dostane do stavu pohody, bez válek a bez vražd.“

„Jenže k tomu máme pořád hodně daleko!“ odfrkl si Vít'a.

„Máš pravdu,“ vzdychl si pan Vuk. „Aplafů tvrdili, že to jednou zaručeně nastane, ale neměli tušení, kdy to bude. Proto založili nás, kriogisy. Je ovšem pravda, že jsme se my lidé ani za pětadvacet tisíc let ani hromadného vraždění ve válkách nezabavili.“

„A myslíte si, že se toho někdy zbavíme?“ podívala se Věrka na pana Vuka vyčkávavě.

„Věřím, že nás Aplafů odhadli dobře,“ přikývl pan Vuk. „Lidstvo se postupně zlepšuje. V mnoha zemích zrušili i státem prováděné tresty smrti, ještě nedávno po celém světě hojně používané a dokonce považované za nezbytné pro spravedlnost. Dnes už to používají jen největší barbaři – jenže jsou ve světě

nejsilnější a dopouštějí se i těch nejhorších barbarství – válčení. Nejvíce je mi líto, že jsme se toho nezbavili ani my Češi.“

„Vždyť i vy jste v husitských válkách pomáhal Žižkovi!“ namítl Víťa.

„Ani tenkrát jsem ale nikoho nezabil,“ ujistil ho pan Vuk. „Jen jsem je shazoval s koní. Když rytíř spadl s koně, už na něho sám jen tak nevylezl a pokud si nezlámal při pádu nohy, mohl se pěšky jediné obrátit na ústup – což většinou udělali. Jakmile rytíř neseď na koni, ztratí odvalu – a kdyby ne, nahoru na sráz by se v brnění beztak nevyškrábali.“

„A kromě toho – přiznejte, že jste jim ve včítění namluvil, že je bitva ztracená, aby se koukali zachránit, kdo ještě může...?“ napadlo Věrku.

„Hleďme!“ podíval se na ni pobaveně. „Jak jsi to uhodla?“

„Nezdržuj pana Vuka!“ napomenul Věrku Víťa. „Nebo se nedozvíme, jak to nakonec dopadlo s těmi obry!“

„Aplafů byli dlouhověcí,“ pokračoval pan Vuk. „Ale ne nesmrtelní a věděli, že budou žít jen omezenou dobu. Zkusili si proto včas vychovat pokračovatele, kterým svěřili aspoň část svých vymožeností. Prodloužili jim život – považovali to za nutné, aby se kriogisové příliš často nestřídali. Nedovolili jim ale rozšířit dlouhověkost na všechny lidi, proto jsou studny prygo většinu času nečinné. Aplafů nechtěli prodlužovat život tyranům či jiné takové havěti. Podle nich má původní poměrně krátký životní cyklus výhodu v tom, že umožní rychlejší cestu k mírnější lidské společnosti.“

„Ti... Aplafů... žili jen v Indii, nebo se rozešli do celého světa?“ zeptala se Věrka.

„Aplafů žili jen v Indii,“ přikývl pan Vuk. „Podnikli sice několik cest kolem světa, aby se seznámili i s jinými kraji, ale vždycky se zase vraceli. Kdoví, možná hledali, zdali se lidé jinde k sobě nechovají lépe, ale neměli úspěch. Lidi se tenkrát vraždili všude stejně.“

„Proč jsou tedy kriogisové i v Čechách? Proč to nejsou jen Indové?“

„Rodové zřízení v sobě skrývá jedno velké nebezpečí,“ řekl pan Vuk. „Kdyby Aplafů poskytli své prostředky jednomu národu, vytvořili by nejspíš největší tyrany. Tak to ostatně dopadlo vždycky, když se některý rod – nebo národ – prohlásil za Vyvolený.“

„Vždycky?“ zkusil pochybovat Vít'a.

„Nevím o žádné výjimce,“ vzdychl si pan Vuk. „Každý národ, který sám sebe prohlásí za Vyvolený, začne se dříve nebo později – ale velice často hned – chovat jako nejhorší sběh. Vyvolení považují ostatní národy za méněcenný dobytek, zotročují je, nedodržíjí smlouvy, vyhánějí je a vraždí. Zatím se tak chovaly všechny a některé to dodnes nepustilo. Až těm okolním jednou došla trpělivost a Vyvolené po zásluze ztrestali. V historii docházelo čas od času ke krutým pogromům a někdy i k úplnému vyvraždění.“

„Kdy třeba?“ chtěl vědět Vít'a.

„Například úplně zmizeli Atlantid'ané,“ vyhověl mu pan Vuk. „No a právě proto máme my kriogisové základ jiný. Aby nevznikaly Vyvolené národy, smíme si vybírat nástupce jen v zemi, kde žijeme. Všichni první kriogisové byli Indové, ale jak se rozšiřovali po světě, postupně je všude kromě Indie samotné vystřídali noví z domorodců. S jednou výjimkou – nesmíme brát mezi sebe nikoho z Vyvolených národů, dokud se většina z nich za Vyvolené považuje. Je to tvrdé omezení, ale zdá se mi správné a já s ním souhlasím.“

„Které národy mezi sebe nesmíte brát?“ chtěla vědět Jitka.

„Je jich poměrně hodně,“ povzdychl si pan Vuk. „V Evropě jsou to Britové, Francouzi, Němci a Rusové, nesmíme brát Číňany, Japonce a další, když se přistěhují. Musíme si dávat pozor i na jednotlivce, kteří sami sebe považují za něco víc než jsou ostatní.“

„Takových je dost i mezi námi Čechy,“ přikývla Věrka.

„To například úplně vylučuje bývalou šlechtu,“ doplnil pan Vuk. „Vy tři jste mě trochu zaskočili, zejména ty, Věrko. Vít'a s Jitkou pocházejí z vesnice, znám je od pradědů, ale vaše rodina se sem přistěhovala před pár dny a když jsi mi skočila do studny prygo, nevěděl jsem o vás prakticky nic. Ačkoliv – snahou o záchranu Jitky jsi vlastně dokázala, že se za něco víc než tvoji kamarádi nepovažuješ.“

„O něčem takovém jsem nepřemýšlela,“ přiznala Věrka. „Myslela jsem si, že to s mými znalostmi plavání zmáknou. To jsem ale netušila...“

„To ale znamená, že v sousedním Německu kriogisové nejsou?“ uvažoval Vít'a.

„Ale jsou,“ odvětil pan Vuk. „Stejně dlouho, jako v Čechách. Jenže tamní kriogisové nesmí brát za učedníky Němce, dokud se okolní Němci jako národ nepřestanou považovat za něco víc než jejich sousedi. Bohužel je to v nich hodně zažrané.“

„A koho tam tedy berou?“ zajímalo Vít'u. „Nějaké přistěhovalce?“

„Třeba,“ pokrčil rameny pan Vuk. „Nedávno prý vzali mezi sebe další dva Turky. Snad se Němci pohrdání sousedy co nejdřív zbaví. Římanům to trvalo skoro půl druhého tisíce let a Egypt'anům ještě déle.“

„Římany dnes už zase berete do učení?“ ubezpečoval se Vít'a.

„Italy ano, Egypt'any už zase většinou ne,“ odvětil pan Vuk.

„Proč Egypt'any ne?“ nechápal Vít'a.

„Obecně žádné muslimy,“ řekl pan Vuk. „Jakmile některý národ propadne omylu, že on sám – anebo jeho náboženství, což je podobné – jsou nadřazené ostatním, má u nás... jakže vy tomu říkáte? Zaracha?“

„No nevím, ale křesťani taky bývali pěkní fanatici,“ namítal Vít'a.

„Byli,“ povzdychl si pan Vuk. „Však mají Němci zaracha už od dob křižáckých válek. Pro takový národ to může být velká smůla. Po dobu starého Říma tam směli kriogisové brát za učedníky jen cizince, obvykle z otroků. Ti pak neměli žádný soucit, když Řím rozvraceli okolní barbaři. Nebylo by dobré, aby Němci dopadli stejně.“

„V Čechách bylo přece také dost náboženských fanatiků!“ pokrčil rameny Vít'a.

„Bylo,“ připustil pan Vuk. „Ale jak kde. Šlechtice jsme museli vynechávat – a lidé na venkově byli většinou v poddanství. A těch byla většina. Proto dnes většina kriogisů pochází v Čechách z vesnického lidu.“

„Až na mě,“ namítla Věrka. „Já jsem z Prahy!“

„Jenže teď bydlíš tady,“ upozornil ji na tu změnu Vít'a.

„Dobrá, vraťme se zpátky k Aplafů,“ vracel téma pan Vuk. „Měli to dobře promyšlené. Kriogisové se od té doby dělí na tři skupiny – strážce studní, to jsme my, zvědové »na volné noze« a stavitelé studní. Zvědů je pochopitelně nejvíc, protože každých dvaasedmdesát let přibude z každé studně další učedník, ale strážce nahradí jen jeden z nich. Stavitelů studní je naopak nejméně a podle všeho jsou to pořád pouze Indové. Občas někde ve světě postaví studnu, nejbližšího strážce pověří vyškolením nového strážce a zase zmizí. Počet studní tak pomalu, ale opravdu pomalu stoupá. O nových studních v Čechách za poslední tři tisíciletí nevím a na vlastní oči jsem žádného stavitele nikdy neviděl.“

„Odkud o nich tedy víte?“ zeptal se nedůvěřivě Vít'a.

„Z dokumentů,“ ujistil ho pan Vuk. „Stavění studní je věda. Nesmí je rozmístit příliš hustě ani v liduprázdných pouštích. Strážci musí být z místních obyvatel, ale odpovídajících znalostí. Studny v Čechách jsou stejné už tisíce let, ačkoliv se zalidnění Čech měnilo. Sám pamatuji období rozkvětu i vylidnění, řádily tu války i mor, jen strážci se příliš nemění.“

„A co ti »zvědové na volné noze«?“ zajímal se Vít'a.

„Mají to trochu lehčí než my strážci. Zvědové žijí přímo mezi lidmi a mají víc volnosti – nejsou vázaní na jedno místo, mohou se podle libosti stěhovat, ale jak říkám, mezi lidmi jsou zranitelnější, zatímco strážce je ve svém příbytku bezpečný.“

„Proč jim ale říkáte »zvědové«?“ zajímalo Vít'a.

„Protože obvykle slouží jako zvědové strážcům,“ odvětil. „Pochopitelně to není vztah podřízenosti, ale spolupráce. Například kdybych se potřeboval dozvědět něco z větší dálky, z Francie nebo až z Ameriky, nemohu se tam vypravit sám a nechat tady studnu i kalbedýr biroivi bez dohledu. V dosahu jednodenní cesty smím jezdit bez omezení, ale pro třídenní cestu už musím požádat některého zvěda, aby mě tu zastoupil.“

„To bys dneska stihl i do té Ameriky!“ ujistil ho Vít'a.

„Až v poslední době,“ namítl stařík. „A to nepočítám nebetyčné problémy, které bych tam měl s dokumenty. Vždyť nemám ani ty české!“

„Ale co bys taky dělal v Americe?“ řekla Jitka. „Všude dobře, doma nejlíp!“

„Zlatá slova!“ rozesmál se pan Vuk. „Ačkoliv... uvidíme, až budeš sedět na jednom místě takových šest set let...“

„Pravda,“ připustila Jitka. „Ale jsou jen dvě možnosti. Buď se člověku takové místo omrzí, nebo si naopak zvykne a neměnil by.“

„Máš pravdu, třetí možnost není...“ zasmál se Vít'a.

„Uvidíte!“ řekl stařík. „A teď se konečně vrhneme na přeměnu prvků ve zlato...“

„Hurá!“ vykřikli všichni tři.

==*

Opravdu černá magie

Přeměna prvků ve zlato byla odjakživa snem všech alchymistů. Přitom to bylo docela prosté. Stačilo požádat biroivi o »otisk« libovolného předmětu, jaký kdy předtím prozkoumal. Zlaté šperky, mince i novější cihličky si pamatoval už z dřívějších, kdoví, kdo je nechal zkoumat. Ale kriogisové měli i přímější metodu, jak zlato – a obecně jakýkoliv prvek – vytvořit.

„Prvky jsou nejjednodušší,“ přednášel pan Vuk učedníkům. „Ale nejsou všechny úplně bezpečné. Představte si, že požádáte o dvacet kilo plutonia ve tvaru koule. Co se stane? Ve chvíli, kdy se před vámi objeví, změní se ve všespalující ohnivou kouli, která z vás velice rychle udělá prach a popel, rozprášený až do oblak. Proč? Protože plutonium je v té podobě vlastně nejjednodušší atomová bomba. A nemusí jít zrovna o tak vrcholný příklad. Můžete třeba požádat o pouhý kilogram rtuti, také ve tvaru koule. Rtuť se ale v tomto tvaru neudrží, podlehne gravitaci a rozteče se do všech stran. Měli byste potom plno práce zbavit se všech těch jedovatých kapiček. Co to znamená? Nic než to, že musíte dobře vědět, co chcete, co je bezpečné a nezpůsobí vám problémy.“

„To jako abychom věděli, co který prvek obnáší?“ zeptala se Jitka.

„Přesně tak,“ přikývl pan Vuk. „Nejen prvky, i jednoduché sloučeniny můžete vytvořit čistě podle zadání. Ale než je vytvoříte, měli byste dobře vědět, co je to zač. Můžete požádat například o kilo poměrně jednoduché sloučeniny kyanidu draselného – a pokud jste někdy četli detektivky, je to ono pověstné cyankali. Kilogramem cyankali vyhubíte život na mnoha kilometrech řeky a otrávíte spodní vodu široko daleko. A přitom jinde totéž cyankali vhazují oceláři do pecí lopatami jako přísadu do ocelí. Co to znamená? Když víte, co chcete, můžete získat užitečnou věc. Ale na to je potřeba hodně vědět!“

„Aha!“ pochopil Vít'a. „Tak proto jste říkal, že je to jako chtít učit žáčka z první třídy obsluhovat atomovou elektrárnu!“

„Přesně tak,“ souhlasil pan Vuk. „Budete se muset hodně naučit. Něco vám nejspíš dá klasická škola, ale mnohem víc se dozvíte ode mne. Doufám, že už jste pochopili, že nejsem chudák pošuk, skrývající se před světem v poustevně. Snažím se sice, aby si to lidé mysleli, ale kdybych nemusel uchovávat tajemství, mohl bych od hodiny přednášet na libovolné univerzitě přírodovědného směru. Samozřejmě jsou obory, ve kterých se vůbec nevyznám – například uměle vymyšlené vědy jako ekonomie nebo sociologie, nemám ani ambice plést se do umění. Ale vyučovat mohu a snad to i umím. Vy jste na tu haldu vědomostí prozatím příliš mladí, ale jak jsem řekl, zkusíme si prohodit pořadí, třeba to půjde. Vyzkoušíte si pár bezpečnějších prvků, pak jednoduché sloučeniny – na vodě snad nic nezkazíte – a pak se teprve vrhneme na tvoření podle vzorků. Ani na tom není co zkazit.“

„Tvořit vodu?“ opáčil viditelně otráveně Vít'a.

„Na poušti bys mluvil jinak,“ usmál se pan Vuk. „Ale i to může být zajímavé. Záleží i na tom, jakou vodu chceš stvořit. Může to být kostka ledu, může to být tekutina, ale i pára. Stvořit tisíc tun páry ve výšce čtyř kilometrů vyvolá – podle teploty – v okruhu několika kilometrů buď hustý déšť, nebo sněžení a nejspíš vznikne i vichřice. Prastaré báje o tom, že čarodějnice dokáží přivolat déšť, kroupy a vichřice nejsou úplně nesmyslné. Až na to, že skutečné kriogisové čarodějnice tohle zpravidla nedělají.“

„Jsou i kriogisové čarodějnice?“ ožila Jitka.

„Jistě,“ přikývl pan Vuk. „Je jich méně, ale jsou. Jenže jsou většinou »na volné noze«, je to pro ně jednodušší než být poustevnice. Sám jsem vyškolil dvě – jednu za Třicetileté války, druhou v předminulém století. Jedna dodnes žije v Praze, druhá v Olomouci.“

„A znáte je ještě?“ zeptala se Věrka.

„Jistě,“ přikývl pan Vuk. „Tak mě napadá, že vás s nimi seznámím. Přinejmenším vás dvě. Říká se přece, že žena ženě

lépe porozumí. Ale učit vás budu já, nezdá se mi, že byste se k nim chtěly teď hned přestěhovat do Prahy.“

„To už ani nejde,“ vzdychla si Věrka zklamaně. „My už jsme zkejsli tady...“

„Nic si z toho nedělej,“ utěšoval ji Vít'a. „My tady bydlíme odjakživa a nestěžujeme si. V Praze je beztak jen plno kouře a prachu, není o co stát.“

„Třeba se jednou do Prahy vrátíš,“ utěšoval ji i pan Vuk. „Jenže na úplně jiné úrovni. Teď jsi učednice bez zázemí, rodiče máš tady a jistě by ses v Praze cítila ztracená. Až budeš starší a samostatnější, budeš mít spoustu vědomostí a ve světě se vyznáš lépe než kdo jiný. Pak klidně požádám paní Barboru nebo Magdalenu, aby ti pomohly usadit se ve městě, pokud ještě budeš mít k tomu chuť.“

„To já bych zůstal raději tady,“ vzdychl si Vít'a.

„Taky si říkám, že je to na vsi lepší,“ přikývl pan Vuk. „Ale teď se raději vraťme do království vědy a povíme si něco o záludnostech hmoty...“

„Záludnostech?“ divil se Vít'a.

„Uvidíš...“ sliboval mu pan Vuk.

=*=

Po procvičování, když si všichni vytvořili několik kilogramů zlata a stříbra, je pan Vuk začal učit i opačnému jevu – ničení hmoty. To už byly velice nebezpečné znalosti, ačkoliv samo ničení »dešadé« probíhalo tak hladce, že to ani nebudilo pozornost. Jen v šeru a potmě se dalo pozorovat krátké a slabé zajiskření, když předmět mizel.

Zadání ničení hmoty bylo různě obtížné podle toho, o jakou hmotu šlo. Nejjednodušší bylo ničení předmětů, jasně oddělených od okolí. Zkoušeli si to na kusu zlata, vytvořeného v předchozí hodině. Dokud leželo na stole, bylo to snadné. Horší bylo, když se nacházelo v nádobě s vodou a měli je zničit bez poškození nádoby a úbytku vody a nejtěžší bylo ničit součásti většího celku. Pak si museli vypomoci ukazovátkem zvaným »górchy«.

Ukazovátka je velice užitečná pomůcka – však také něco podobného používají i lidé – nejčastěji učitelé ve škole. Školní ukazovátka bývají obyčejné dřevěné tyčky, jimiž učitel žákům ukazuje detaily na tabuli nebo na obrazech. Kdo by to ve škole nezažil?

Pan Vuk jim vytvořil górchy – ukazovátka kriogisů – na první pohled obyčejné tyčky dvacet centimetrů dlouhé, z černého lehkého kovu podobného duralu. Proti těm školním se zdály být pevnější, lehčí a kratší, neukazovalo se totiž jejich koncem, ale pomocí promítané světelné tečky.

Dnes už nejsou zvláštností laserová ukazovátka, ukazující na dálku pomocí promítané světelné tečky, nebo ještě častěji obrazcem ve tvaru šipky nebo ruky. První rozdíl proti nim byl v tom, že tečku viděl jen ten, kdo ukazovátka držel, ale především, co se dělo pak.

„Ukazovátka kriogisů se dostala až do bájí o čarodějích,“ dodal s úsměvem. „Když se na ně podíváte – nevidíte onu proslulou kouzelnou hůlku?“

„No jo...!“ souhlasil Vít'a. „Zdálo se mi to nějak povědomé!“

U ukazovátka kriogisů stačilo umístit světelnou tečku na předmět zájmu – a pak bylo několik možností, jak postupovat dál. Majitel mohl například požádat o zvýraznění jedolité hmoty do nejbližších rozhraní, třeba drahokam na šperku, načež ho nechat zmizet, aniž by zbytek šperku poškodil. Tak se dal zničit i předmět pod vodou, nebo ohraničit, kde začne mizet skála, když do ní chcete vytesat chodbu.

„Ničení – v jazyce sryzrav »dešadé« – má některá omezení už od Aplafů,“ pokračoval pan Vuk. „Nemůžete tím ublížit živým tvorům, zhruba od velikosti myši. Aplafů se obávali, že tuhle možnost lidé obrátí proti sobě, proto ji znemožnili. Nakonec – žádná škoda.“

Výborné bylo, že znemožnění dešadé živých tvorů se nevztahovalo na hmyz, zejména ne na komáry. Kriogis,

procházející se po břehu rybníčku, nemusí směšně mávat rukama na obranu proti těmto krvežíznivým tvorům. Stačí mu pokynout, v hejnu komárů to jen trochu zajiskří a všichni najednou zmizí.

„Má to i své nevýhody,“ vysvětloval pan Vuk dětem na břehu lesního rybníčku, kam se odešli koupat v parném letním odpoledni.

„V Čechách máme málo zvířat, schopných ohrozit člověka,“ pokračoval. „Navíc jsme ta největší dravá zvířata postupem času my lidé úplně vyhubili. Za mých mladých let jsem mohl v lese potkat medvědy, rysy a vlky a takové setkání nemuselo skončit dobře. Dnes jsou vlci plašší a vzácnější, stejně jako rysové – a když chcete dnes vidět medvěda, musíte se jít podívat do cirkusu nebo do zoologické zahrady. U nás je nejnebezpečnější zvíře rozružený kňour nebo bachyně. Ale nejsou všechny kraje světa tak bezpečné, na mnoha místech žijí tvorové, kteří by si na člověku rádi pochutnali, ať na zemi, nebo ve vodě. A protože tomu tak bylo už v dobách Aplafů, dokonce tenkrát více než dnes, věnovali nám schopnost obrany proti těmto tvorům.“

„Říkal jsi, že »dešadé« není proti živým tvorům použitelné!“ namítl Vít'a.

„Není třeba takové tvory hned ničit,“ řekl pan Vuk. „Někdy stačí odradit je od úmyslu pochutnat si na nás. K tomu máme »brodi«, prostředek podobný výboji elektrického rejnoka nebo úhoře. Snadno se vyvolává, sami při něm máte jen pocit svrbění kůže, ale krokodýl, medvěd i žralok vás ihned pustí a koukají se vzdálit z vaší blízkosti. Ve vodě je to i účinnější než dešadé, zejména tam, kde se vyskytují malé, ale dravé rybky pirani. Ty byste ani ničit nestačili, vyvoláte-li ale brodi, celé hejno piraň se rázem obrátí na útěk.“

„Elektřina ve vodě přece zabíjí!“ namítl Vít'a.

„Až při větší intenzitě,“ doplnil ho pan Vuk. „Totéž platí i na suchu. Slabší intenzita se projeví pouhým brněním, při větší intenzitě je elektřina bolestivá a příliš velká spálí člověka na uhel.“

Naše brodí nikoho nespálí, ale může to být i dost bolestivé. Je to přece jen určené i k zahnání krokodýlů anebo medvědů – a takový medvěd na suchu hodně vydrží.“

„A co kdyby dal Vít'a takovou elektrickou ránu třeba Hynkovi, kdyby mu zase chtěl dát pěstí do nosu?“ zeptala se Jitka.

„Kdyby k něčemu takovému došlo, asi bych Hynka litoval,“ usmál se pan Vuk. „Jen si ale včas vzpomeňte, učedníci, že máte zachovávat tajemství. Použití proti protivníkovi brodí by sice bylo jako obrana účinné, ale neměli byste tyhle prostředky dávat lidem příliš okatě najevo. No – kdybyste to použili na obranu proti malým grázlíkům, ani bych se na vás moc nezlobil, těm to beztak nikdo věřit nebude. Nesmíte to ale používat na potkání a už vůbec bych nebyl rád, kdybyste to použili k útoku. Pamatujte, že nám je Aplafů svěřili jen k nutné sebeobraně. Ostatně – na člověka by to mělo odstrašující účinky jen napoprvé. Lidé jsou učenliví a kdyby neuspěli pěstmi, začnou házet kameny.“

„Ale na kameny se dá použít dešadé!“ triumfoval Vít'a.

„Jistě,“ zamračil se trochu pan Vuk. „A za chvíli to bude vědět celá vesnice. Poslyšte, učedníci, nejsem si zrovna jistý, že jsem udělal dobře, když jsem vám to začal prozrazovat. Možná jsem měl počkat, až trochu zmoudříte. Ach jo! Jenže dnes se lidé příliš často stěhují, až by se mohlo stát, že se někdo z vás odstěhuje bez poučení – a to by bylo zaděláno na ještě větší průšvih.“

„Asi bude lepší Hynkovi se vyhýbat,“ uzavřela spor s klidem Věrka. „Otázkou je, jestli nás nebude vyhledávat on sám.“

„Je to přece vyhlášený rváč!“ přidala se Jitka. „A tatínek ho v tom ještě podporuje pod záminkou, že se každý musí o sebe porvat sám, jinak neobstojí.“

„Zajímavá výchova!“ usmál se trochu smutně pan Vuk. „Skoro bych řekl, že zkazí i co už je tak jako tak zkažené. No –

raději nechte Hynka na pokoji. A když si budete procvičovat tvoření a dešadé, dělejte to někde potají, nemusí to vidět kdekdo.“

„Jasně – některým by vylezly oči z důlků!“ souhlasil i Vít'a.

„A co si probereme zítra?“ zeptala se zvědavě Věrka.

„Uvidíte,“ řekl pan Vuk.

=*=

Ani si toho málem nevšimli, ale prázdniny uběhly jako voda. Ještě nikdy v životě je ale naši tři malí kriogisové nevyužili tak dokonale, jako letos. Přitom to ani tak nevypadalo. Z pohledu rodičů se většinou toulali po lese, občas navštěvovali jednoho starého podivína, se kterým by jinak nikdo ze vsi neztrácel čas. Trojčlenná parta byla ve vsi nejmenší a přece se nechtěla připojit k ostatním a sdílet s nimi obvyklou dětskou zábavu.

Prázdniny ale končily a náš trojlístek se, jako všechny vesnické děti, chystal do školy. Měla to být nová zkušenost pro všechny tři, protože předtím chodila Věrka v Praze a Vít'a s Jitkou navštěvovali místní vesnickou málotřídku. Trojlístek se ale na klasickou školu těšil ještě méně než ostatní děti. Na rozdíl od nich ne protože je bude čekat učení, ale protože učení u pana Vuka bylo přinejmenším tisíckrát zajímavější.

Pan Vuk je ale utěšoval.

„Za našich časů nebyly školy pro venkovany vůbec,“ ujišťoval je. „Číst a psát uměli jen vzdělanci, venkovanům musely stačit vědomosti předávané z otce na syna a ty se týkaly výhradně hospodaření. Pokud venkovan zabloudil do města, byl terčem posměchu měšťanů, kteří se považovali za něco víc. Jenže to byla pro kriogisy nepřekročitelná závada, proto se mezi nás dlouho žádný měšťenin nedostal.“

„Slyšel jsem, že povinnou školu zavedla v Čechách až císařovna Marie Terezie,“ řekl Vít'a. „Většina školáků má pro ni proto hluboké opovržení...“

„Bláhoví!“ vzdychl si pan Vuk. „Doufám, že se toho pohledu na školu brzy zbavíte, čím dřív, tím líp.“

„I škola může být zajímavá,“ připustil Vít'a. „Škoda, že nám to učitelé neumí podat tak jako vy. Vy nám něco vysvětlíte

a hned si to vyzkoušíme, kdežto vědomosti ve škole se jen biflujeme a jen málokdy nám učitelé něco předvedou ve skutečnosti.“

„To se, pokud vím, změní,“ ujistil všechny tři pan Vuk. „Pro prvňáčky bylo hlavním a vlastně jediným úkolem naučit se číst, psát a počítat jednoduché příklady. Bez základních znalostí se nedá učit nic víc. Také si všimněte, kdo se v první třídě nenaučí pořádně číst, má později se školou nebetyčné problémy.“

„Takových je!“ mávla rukou Věrka.

„To je ovšem jejich chyba,“ řekl pan Vuk. „Klasická škola s těmi znalostmi počítá, bez nich je všechno další mnohem obtížnější, někdy i nemožné. U mě je to jinak, moji učeďníci se začínají učit praktickým věcem a teorii k tomu můžeme probrat později. Co vy například víte o vcit'ování a telepatii? Oboje umíte celkem solidně užívat, ale po teoretické stránce o tom nevíte nic. Nevadí, to se dozvíte později. Ve škole jste nejprve zvládli základy a to zajímavé začne až v odbornějších předmětech – ačkoliv i tady hodně záleží na učitelích.“

„Ale odkud to víte, jak to vypadá v současných školách, když jste sám nikdy do školy nechodil?“ zajímalo Věrku.

„Mám známé,“ usmál se pan Vuk. „Mám kontakty s našimi »zvědy«, s vlastními nebo i s cizími učeďníky. Vypomáháme si navzájem, ani se nemusíme navštěvovat. Telepatie je podle mého rozumu pořád o třídu dokonalejší než mobily. Domlouváme se zpravidla večer před spaním, spojujeme se do skupin, kde si předáváme novinky.“

„Telepatie umožňuje skupinové hovory?“ zeptal se Vít'a.

„Umožňuje. Také se to budeme učit, není to úplně jednoduché.“

„Ale jak se budeme učit s vámi, když budeme celé dny ve škole?“ starala se Věrka.

„Škola snad není sedm dní v týdnu ani čtyřiaďacet hodin denně,“ utěšoval je pan Vuk. „Nám postačí večery a soboty. Nebudeme se učit tak často, máme přece mnohem víc času. Škola

nepotrva ani dvacet let, u mě se můžete učit klidně i dvojnásobek.“

„Cože?“ zděsil se upřímně Vít'a. „Učit se až do padesátky?“

„Klidně,“ přikývl pan Vuk. „Naučte se počítat čas jinak než dosud! Padesát let je pro většinu lidí víc než polovina života. Pro vás to bude jako pro ostatní pět let. Pět let byste pro své vzdělání snad obětovali, ne? Nehledě na to, že spoustu znalostí uplatníte buď hned, nebo v průběhu následujících tisíce let.“

„Pět let obvykle trvá vejška,“ připustila Věrka.

„No vidíte!“ přikývl pan Vuk. „Moje učení vydá za několik takových vysokých škol. A to vynechávám veskrze umělé vědy, jako ekonomie, práva, sociologie, filosofie, teologie a jiné, kterými současné vysoké školy matou své studenty.“

„V tom případě to přece sneseme!“ řekla odhodlaně Věrka.

Vít'ovi nezbylo než přikývnout.

=*=

Věrčina maminka uvažovala, že dceru na její první cestě do nové školy doprovodí, ale ta se tomu opřela tak rozhodně, až to maminka radši vzdala. Byla by ostatně jediná, ani ostatní rodiče tam své ratolesti nedoprovázeli. Stačilo, že spolu šly o prázdninách do školy k zápisu, takže ani pro ni nebyla škola úplně neznámou pevninou.

První nástup do autobusu po prázdninách je typický bouřlivým vítáním spolužáků. Zdá se, jakoby se dlouho neviděli, ať už je tomu tak, nebo když celé prázdniny proběhali spolu.

„Jen klid!“ napomínal největší rozjívence řidič autobusu. „Vyvádíte jako malí!“

Střed autobusu tentokrát patřil Hynkově bandě a aby se mohl Vít'a s dívkami pozdravit s »dolňáky«, kteří obsadili zadní část autobusu, museli by projít kolem nich. Při pohledu na nasupené tváře »Moravcových chuligánů« se Vít'a raději rozhodl první bouřlivé přivítání v autobuse oželet. Jako většina dětí nesl prvního dne do školy kytici pro učitelky a už ohled na květiny ho nutil vyhýbat se konfliktům. Hynkovi chuligáni samozřejmě považovali květiny za nemístnou slabost a tím pádem měli volné

ruce. Vít'a jen pokynul dívkám, aby zapluly do prvních sedadel a sám si sedl za ně. Když se ohlédl, viděl v obličejích většiny »dolňáků« zklamání a naopak vítězné úšklebky na tvářích Hynka a jeho »melody boys«, jak je překřtila Věrka. Zřejmě to pochopili jako své první vítězství a nejvítězněji se tvářil Hynek. Nenapadlo ho, že zdrženlivost nemusí být příznakem strachu.

U školy vystupoval trojlístek předními dveřmi, aby neposkytl Hynkově bandě příležitost k nějaké další nenápadné akci při vystupování, byť by šlo jen o strkání nebo nastavení nohy. Hned také všichni tři zamířili do vchodu, aniž by se jaksepatří pozdravili s ostatními, což se málem rovnalo vzpouře proti obyčejům. Ani v šatně se nezdržovali a než se tam jako velká voda přihrnula Hynkova banda, odcházeli už do třídy.

Ustupovat grázlům však znamená podněcovat je k nějaké lumpárně, zejména když ji už beztak dlouho plánují.

Vít'a s dívkami byli v nové třídě mezi prvními a hned obsadili zadní lavice, aby měli víc klidu. Na ta místa si ovšem brousili zuby i Hynkovi melody boys, aby byli co nejdál od učitelů, takže se tam hrnuli hned po příchodu do třídy.

„Vypadněte, chamradi, tady sedíme my!“ obořil se Hynek na Vít'u s dívkami.

„Proč?“ opáčil Vít'a a klidně seděl dál. „Kdo dřív přijde, ten dřív mele!“

Co ale neočekával, stalo se. Hynek po něm znenadání skočil, srazil ho ze židle, zalehl ho a začal mu za povzbuzování svých kámošů nasazovat nelsona, což se mu brzy podařilo, neboť byl očividně silnější. Pak začal Vít'ovi nemilosrdně páčít krk, až Vít'a vykřikl bolestí.

Místo aby se Hynek spokojil s výsledkem, za vítězného řevu ještě přitlačil. Jeho vítězný řev však nečekaně přešel do řevu bolesti, triumfující vítěz nečekaně uvolnil svůj chvat a celé jeho tělo náhle zhadrovatělo. Skutálel se ze své oběti a zůstal bezvládně ležet naznak.

Víťa nejprve pomalu narovnal krk, pak se stejně opatrně vztyčil, zatímco Hynek zůstal ležet na zemi. Přihlížející žáci se na to v nastalém tichu jen nechápavě dívali.

Jen Jitka se sklonila k ležícímu Hynkovi a zděšeně si prohlížela jeho nehybný obličej.

„Ježkovy zraky! Von nedejchá!“ zaúpěla do ticha.

»Tys na něho použil brodi!« udeřila Věrka na Víťu telepaticky, aby to vnímal jen on a nikdo kolem, snad kromě Jitky.

»Zlomil by mi krk!« hájil se – naštěstí také jen telepaticky – Víťa.

»Snad sis nemyslel, že vydrží tolik co medvěd?« zpražila ho Věrka.

»Nic jsem si nemyslel!« bránil se Víťa. »Lámal mi krk, tys to neviděla?«

»Ale přehnal jsi to!« trvala na svém Věrka. »Co teď budeme dělat?«

Jen Jitku ale napadlo rozhlédnout se nejen po spolužácích, ale i na okno. Sojka zvenku na parapetu jí připomněla, že je pan Vuk naštěstí neponechal bez dohledu ani ve škole. Jitka se na něho obrátila s poslední nadějí, že jim aspoň nějak poradí.

»To jsi opravdu přehnal, Víťo!« pokáral Víťu přede všemi třemi pan Vuk, když viděl, že si všimli jeho sojky. »Plná síla brodi omráčí i nosorožce! Teď ti nezbyvá nic jiného než toho darebáčka vzkřísit!«

»Ale jak?« zeptal se ho bezradně Víťa. »To jsme ještě nebrali!«

»Postav se s Věrkou tak, aby byl mezi vámi!« začal je pan Vuk komandovat. Poslechli ho jako ve snu, aniž by přemýšleli, jak to zapůsobí na spolužáky.

»Teď si olízněte konečky prstů, otočte se čelem k jeho hlavě a jeden druhého se chytěte za ruce, které máte blíž k sobě,« požadoval pan Vuk. »Volné ruce nasliňte ještě víc a přiložte je ze stran na jeho hrudník. Nerozpojujte své spojení!«

Věrka kupodivu pochopila dřív, oč panu Vukovi jde. Vít'a to nechápal, ale napodobil ji jako v zrcadle.

»A teď pozor!« zavelel pan Vuk. »Vít'a vyše nejsilnější náboj brodi, jaký zvládne, ale Věrka to bude naopak tlumit tím, že zůstane v klidu. Věrko, musíš snést Vít'ovu ránu, ale bude slabší, tu jistě vydržíš.«

»To vypadá skoro jako elektrošok na srdce!« odvětila Věrka telepaticky.

»Však je to tak!« souhlasil pan Vuk. »A kdyby to nestačilo, zopakujte to.«

Oba, Vít'a i Věrka, se trochu nadýchli jako přípravu na nadcházející okamžiky – a pak Vít'a vyslal svůj výboj. Věrka se jen otrásla, ale Hynkem to zatřáslo jako to při takových šocích bývá obvyklé. Pak – a všichni si oddychli – zamžikal očima a otevřel je.

„Co na mě ša-šaháte, cha-chamradi?“ pokusil se je setřít, jenže nadřazený tón mu příliš nešel, zradilo ho nečekané koktání a i v obličejí byl nepřírozeně bílý.

„Sláva!“ oddychla si už zase nahlas Věrka. „Nadává, takže je v pořádku!“

„C-co se dě-děje?“ nechápal pořád Hynek.

„Hele, Humuse, něco ti poradím,“ řekl vážně Vít'a. „Jestli nás tři necháš na pokoji, nic ti neuděláme. Ale to není ústupek! Chápej to, prosím tě, jako výstrahu! Jestli nás ale nenecháš, připrav se na něco velice nepříjemného! Na něco horšího než dneska i minule. Rozumíš?“

Za jiných okolností by se mu Hynek jen od plic vysmál. Aby mu nějaká chamrad' radila, co smí a co nesmí? Jenže – už zase měl okno, jako minule s divočáky. A jak se zdálo, celá jeho parta byla vyvedená z míry. Že by se zase dělo něco, co ze všech kolem vyrazilo dech? Ale proč si zase zrovna on nic nepamatuje? Něčím to smrdělo, nějakým průšvihem. Raději neochotně přikývl, že rozumí a Vít'a se spokojeně uvelebil do lavice.

„Prosím vás, co jste to s ním vyváděli?“ dodala si až teď odvahy spolužačka Máňa, ale i její hlas prozrazoval, že je pořád navýsost ohromená. Pravda, kříšení spolužáka vypadalo hodně neobvykle a nemohla uvěřit, že by to zrovna Hynek jenom hrál – vždyť to bylo přímo proti němu!

„Toho si nevsímej,“ odvětila ležérně Věrka. „To byla jen neškodná ukázka černé magie. Teď snad dá Hyneček aspoň pár dní pokoj!“

„Černé magie?“ uchichl se ulehčeně kdosi, komu se to zdálo směšné. Zasmál se tomu ale jen on sám, ostatní přihlízející spolužáci vypadali zmateně a nikomu nebylo do smíchu.

„Jo, černé magie. Ty jsi to neviděl?“ obrátila se na něho Věrka.

„Černá magie přece neexistuje!“ namítl oslovený o poznání nesměleji.

„Jistěže neexistuje!“ souhlasila Věrka. „Ale vypadalo to tak, ne?“

Nikdo už jí ani slovem neodporoval. Ale nikdo se netvářil o nic ulehčeněji.

Opravdu to tak vypadalo.

=*=

A opět škola!

Znalost telepatie – sen všech školáků!

Jak krásně by se dalo napovídat!

Jenže trojlístek brzy zjistil, že napovídání vlastně ani nepotřebuje. Vít'a míval potíže s dějepisem, jenže když se na něco zeptal pana Vuka, ten jim to přednesl tak poutavě, že na to už prostě nemohli zapomenout. Obávané předměty, jako matematika i ty novější, byly pro ně najednou snadné. Aby ne, vždyť u pana Vuka dostávali těžší a přitom zajímavější lekce!

Učitelé se na ně ale dívali s údivem. Což o Věrku, ta přišla z Prahy s jedničkami, u té to tak nějak čekali! Ale Jitčiny trojky se po prvních zkoušeních zdály i učitelům nespravedlivé. Takové přílišné zlepšení nutně budilo pozornost. Podle dosavadních známek z vesnického prvního stupně byli Vít'a s Jitkou průměrní až podprůměrní žáci. V nové škole se zázračně proměnili v premianty a ve zdroj nefalšovaného údivu nejen učitelů, ale i spolužáků.

U bandy Hynka Moravce to byl jen další důvod k pohrdání, jenže se neodvážili postavit se *těm šprtům* z pozice síly, namísto toho zvolili pohrdavé ignorování. Hynek se s úspěchem pokoušel působit na spolužáky okázalostí – tu drahým mobilem, tu značkovým oblečením. Na mnohé to zabíralo, ale od trojlístku v těchto oborech sklízel úplně stejné ignorování.

Úroveň českých škol je různorodá, ale poslední dobou s klesající tendencí. Málokterá škola má dostatek žáků, aby si mohla dovolit vytvářet odlišné třídy na jedné straně z lepších žáků a na straně druhé z těch pomalých, kterým se musí věnovat více péče. Úroveň žáků pak určují ti nejhorší, kteří dobré žáky jen zdržují.

Když už je dětí v ročníku na více tříd, dělí se často podle abecedy. Je to nejjednodušší, ale také nejpitomější. Málokterý ředitel má dostatek učitelského citu, aby děti podělil do tříd podle úrovně – dobrých může být pohromadě víc a navzdory tomu postupují v látce rychleji, zatímco horších může být ve třídě

méně, aby se jim učitelé mohli víc věnovat. Ředitelé však jsou v dnešní době především manažeři – a podle toho úroveň škol vypadá. Zejména když musí brát největší ohledy na privilegované děti sponzorů.

Svět zkrátka není spravedlivý – a ještě dlouho nebude!

Našemu trojlístku to však nevadilo. Učitelé velmi rychle vycítili, že těmto třem nemusí věnovat tolik pozornosti. Oni se to naučí třeba i sami. Největší pozornost museli věnovat Hynkovi Moravcovi. Kdykoliv dostal špatnou známku, hrozila návštěva jeho otce. Ne aby si na třídní schůzce vyslechl stížnosti na chování svého potomka, ale aby tam sám vyhrožoval, co všechno školu čeká, jestli budou jeho synáčkovi ubližovat.

Kdyby jen tušil, co si k jeho synáčkovi dovolili ti tři cápkové z horního konce vesnice, to by teprve vyváděl! Naštěstí se Hyneček doma ani náznakem nezmínil o příkoří, jakého se mu hned prvního dne školy dostalo. To mu nezabránilo projevodat se jako známý vandal a rváč. Jen na ty tři už si ani on, ani jeho banda raději netroufali.

Naštěstí Vít'a splnil, co slíbil. Řekl, že jim nic neudělá, když trojici nechají na pokoji. A protože se jim celá Hynkova parta vyhýbala, neměl důvod splnit druhou část slibu. Těžko by asi vymýšlel něco horšího než brodi, které dokáže omráčit i nosorožce. Možná bylo dobře, že neřekl, co tím myslí.

Neznámo vzbuzuje větší strach.

=*=

Ačkoliv trojlístek ve škole většinu učitelů překvapil, nebyli ve všech předmětech tak dobří jako tam, kde šlo o znalosti. Vít'a v nové škole nejvíc narazil v předmětu žáky velice oblíbeném, kde byl naopak poslední ze třídy. V tělocviku.

Opoždění vývoje, předvídané panem Vukem, se ještě nemohlo projevit, ale i tak začal Vít'a fyzicky viditelně zaostávat. Kdoví, zda se na tom nepodepsalo, jak teď často ležel bez pohnutí a vcíťoval se do různých zvířat a ptáků ve svém okolí. Nebyl to žádný div. Zejména rackové majestátně klouzající oblohou mu poskytovali nezapomenutelné dojmy, nedalo se to srovnat

s třepetavým letem menších ptáků, při kterém musel občas potlačovat nutkání ke zvracení. Na oplátku měl pro ně vždycky i nějaký pamlssek a nejraději s nimi pomalu kroužil nad vesnicí, jako by seděl v ultralightu. Nevynechal jedinou chvíli volna a dalo se to nazvat až chorobnou závislostí, srovnatelnou s gamblerským.

Jenže jeho vlastní tělo přitom od nečinnosti sláblo.

Totéž se jistě dělo i s dívkami, jenže u nich se to neprojevalo tolik a tak brzy. Věrka sice také propadla plachtění s racky, ostatně si to vyzkoušela jako první, ale přece jen tomu tolik nepropadla jako Vít'a. Jitka na dlouhé vciťování neměla čas – jakmile ji rodiče načapali při nečinnosti, hned od nich dostala něco za úkol, aby zbůhdarma nezahálela.

U Vít'i se to však ukázalo v hodinách tělocviku. Začalo to v klasickém běhu, kde byl hned napoprvé beznadějně poslední. A kdyby jen o fous! Měl tak výraznou ztrátu za všemi ostatními, že si ho tělocvikář na závěr hodiny změřil značně nevlídným pohledem.

„Tak nevím, Víte Krčmáři, jak bys s takovou bídnou fyzičkou dopadl na vojně!“ řekl s jasným opovržením. „Ty se jistě budeš denně modlit, aby se do Čech nevrátila povinná vojenská služba – tam by ti tedy prohnali kostru, to si piš!“

Tělocvikář měl školní přezdívku »Jednooký obr«, nebo také »Polyfémos«, podle bájně postavy lidožravého jednookého obra z řecké Odyssei. Byla podložena i skutečností, že měl jen jedno oko a druhé zakryté páskou – nikdo ani netušil, kde k tomu přišel. Pochlebníci mu sice říkali »Žižka«, ale to se neujalo, přezdívka »Polyfémos« mu pro jeho tvrdost a stálou zamračenost seděla mnohem víc.

Jeho koníčkem byl řecko-římský zápas, takže jako bonbónek vedl i místní zápasnický oddíl žactva. Za oblíbence měl členy svého oddílu, zejména ty, co vynikali v zápase. Hned na začátku školy se tam přihlásil i Hynek Moravec a brzy tam ve své

kategorii proslul silou a dravostí, což Polyfémos vysoce oceňoval.

Polyfémos se z vojny honosil hodností podporučíka, získanou na vojenské katedře. Je to sice nejnižší důstojnická hodnost, nicméně mohl na vojně postavit do latě kdejakou rotu a občas se tím i chlubil. Zlé jazyky o něm rozhlašovaly, že se přihlásil do Klubu důstojníků v záloze, kam ho ale nevzali, protože tam učitele zásadně neberou.

Na vojně by Vít'u určitě prohnal ještě víc, ale tam by na to měl i víc času.

V ostatních tělovýchovných disciplínách dopadal Vít'a podobně – tedy katastrofálně, jak to Polyfémos pokaždé stručně ohodnotil. Ve skoku dalekém byl o půl metru horší než druhý nejhorší Karel Šmíd, ve skoku do výšky shazoval laťku už v základní výšce. Přeskok přes kozu pro něho pokaždé končil tvrdým dosednutím na kozí hřbet a i ostatní náradí se brzy stala jeho úhlavními nepřáteli.

„Vesničtí kluci bývali městským peciválům vzorem rychlosti a síly!“ nešetřil jízlivostí Polyfémos, když Vít'a opět spadl s kladiny. „Jak se zdá, zdejší výjimky jsou ještě horší, než uříňkané městské slečinky!“

Vrcholem bylo, když Vít'a odmítl zápasit – i když mu jako partnera přidělil druhého takového nemotoru Káju se slovy: „Uvidíme, který balík dostane druhého na lopatky!“

„Nebudu zápasit!“ trval na svém Vít'a. „Ublížil bych mu – a to nechci!“

Polyféma trochu zmátlo, že po této výmluvě nepropukli ostatní žáci v hurónský smích, jak on najisto očekával. Místo toho viděl, jak se všichni od Vít'i raději odtáhli a Kája se na Vít'u díval vyloženě zoufale jako pašík na řezníka.

„Co je to?“ otočil se Polyfémos na cvičence. „Jste snad taky takové bábovky?“

„Když... Vít'as málem zabil Hynka, když se prali!“ žaloval neochotně Olda.

„Cože?“ rozesmál se učitel. „Vít'an si troufl na siláka Hynka? Já snad špatně slyším!“

„On si na něho netroufl,“ popsal to váhavě ze svého pohledu Olda. „Začal Hynek, ale pak najednou zůstal ležet na zemi s vyraženým dechem a už se nezvedl!“

„Uvidíme!“ rozhodl tělocvikář. „Zápasit budete a basta! Do střehu!“

„Prašť se mnou opatrně a nic ti neudělám!“ pokusil se Vít'a rychle, ale tiše vyjednávat s Karlem. Káju tím trochu uklidnil, jenže Vít'u popadl a položil naznak příliš nemotorně, až bylo každému jasné, že Vít'a upadl schválně.

„Tak – to bude pětka pro oba!“ prohlásil Polyfémus. „Podvody tady nestrpím!“

Kája bral ale pětku raději než další kolo s Vít'ou a ani Vít'a nevypadal příliš uraženě.

Bylo to pro oba menší zlo.

=*=

Třídní učitel Stehlík naopak Vít'ovi fandil. Měl proč, v jeho předmětech byli teď Vít'a spolu s Věrkou ze všech žáků nejlepší a Stehlík rád prohlašoval, že jeho předměty, především matematika, fyzika a chemie jsou skutečnými vědami, zatímco jiné předměty, jako zeměpis, dějepis nebo jazyky jsou jen snůškou kdovíjakých údajů a umělých lidských výmyslů. Tím se neshodl s dějepisářkou, která neustále tvrdila, že »Historia magistra vitae« čili »historie je učitelkou života«, kdežto Stehlík, ač to před ní nikdy neřekl naplno, spíše vyznával názor, že »historie je ze všech věd ta nejhorší děvka, neboť ji od starověkého Egypta dodnes kdekdo přepisuje podle potřeb momentální vrchnosti«. Krásným příkladem byla podle něho i sama učitelka dějpisu, neboť se při výkladu starořeckých dějin nikdy ani nezmínila o Odysseově dobrodružství s Polyfémem, aby nezavdala příčinu k dalšímu bujení této přezdívkou. Byla to marná snaha, neboť právě tato součást báje tím víc kolovala původním stylem jako u starých Řeků, neboli ústním podáním od

starších žakovských generací k mladším, a přezdívkou od ní odvozená měla pak život vpravdě kočičí.

To, že se náš trojlístek vyzná i v dějinách Čech, byla podle Stehlíka jen otázka paměti. Netušil, odkud ty znalosti pocházejí, ale ani ho to nezajímalo. Nebyl proti, ale označoval je jen za dobrý paměťový trénink.

Zkusil se aspoň přimluvit u Polyféma, aby proboha nebláznil. Dát premiantovi čtyřku z tělocviku, když jinak vypadá na samé jedničky, to se velice podobá šikaně. Škola nemá nic společného s kasárnami! Polyfemos však trval na svém. On své svěřence známkuje podle celostátně schválených tabulek pro daný ročník a nemůže za to, že je Vít'a absolutní dřevo. »Férplej« nade vše – a basta!

Jak se tedy zdálo, premiantkami třídy budou jen dvě žákyňe, Věrka a Jitka. Na tělocvik měly učitelku, která na tabulkových výkonech nebazírovala, spíš na zájmu, takže jim z její strany pohroma nehrozila.

Vít'u to trochu žralo, ale musel spravedlivě uznat, že je opravdu největším balíkem ve třídě a špatná známka z tělocviku bude zasloužená. Měl by začít více sportovat! To se lehce řekne, ale to by se musel vzdát svého oblíbeného vciťování, které pro něho bylo skoro stejně omamné, jako pro jiného drogy.

Zejména když bylo tak snadno dostupné!

Tak – a babo rad'!

=* =

Zlepšení Vít'ova prospěchu si u Krčmářů všimli brzy. Pro Vít'ovy rodiče to bylo vcelku příjemné překvapení, ale na dobré věci si každý zvyká raději než na Jobovy zvěsti. Když to navíc Vít'a doma vysvětloval tím, že se teď učí všichni tři dohromady, jenže Věrka je »fakt dobrá jedničkářka«, byli Krčmářovi nakonec rádi, že tahle parta vznikla.

Hrozící čtyřka z tělocviku sice vyvolala údiv, zejména u Vít'ova otce, ale nepřikládal jí žádnou velkou váhu. Tělocvik není založený na znalostech a když na tom učitel trvá, bude to jeho vizitka. Tělesně postižení by u něho museli z tělocviku

propadat a čtyřka z tělocviku je vlastně větší hanbou pro tělocvikáře než pro žáka, byť by to byl sebevětší nešika. Což asi Vít'a byl – no bůže, z toho se nestřílí!

U Jitky to bylo trochu jiné, ale nakonec i Marešovi pochopili, že zlepšení prospěchu jejich dcery mohla spíš způsobit »jedničkářka« Věrka, která za sebou táhne slabší spolužáky, než vidina domácích trestů, kterými Jitku až dosud doma popoháněli. Jinak než tresty na ni ostatně působit nemohli a kdyby nedejbože někdy viděla vysvědčení otce nebo matky...

Taková vysvědčení se ale doma málokdy schovávají...

Že je nejen Věrka, ale teď i Jitka skutečně dobrá, uslyšeli už na prvním setkání s učiteli. Vyslechli to spokojeně – úspěchy potomků přece jen působí na rodiče příjemněji než když je tomu naopak. Ale i pak občas měli řeči proti návštěvám starého poustevníka, které neviděli zrovna nadšeně, ačkoliv už je dceři nezakazovali. Chtě nechtě uznávali, že parta, která se spolu učí, bude asi lepší než parta, zabývající se jen vymýšlením různých alotrií.

V tomto směru to vypadalo dobře.

=*=-

Obrat nastal tam, kde to trojlístek čekal nejméně.

O školu a její problémy se zajímal i pan Vuk. Potěšilo ho, jak si učedníci v normální škole vedou – ostatně jim v mnoha směrech pomáhal. Jednak jim předával znalosti na vyšší úrovni než základní škola, jednak jim trpělivě vysvětloval problémy, se kterými se ve škole setkali. Pomáhal jim i v oborech, kde by to nečekali. Měl úžasný přehled zejména o českých dějinách – aby ne, vždyť byl od pradějin Čech přímým pamětníkem událostí, co se tu kdy staly. Ale nebyl zaostalý ani v ostatních oborech. Ačkoliv sám necestoval dál než do Prahy a i to ještě kdysi ve středověku, vyznal se i v moderním zeměpisu. O mnoha zemích měl lepší přehled než učitelka zeměpisu. Učedníkům to přijatelně vysvětlil tím, že se čas od času telepaticky baví s kolegy kriogisy po celém světě, takže to vidí zblízka, jako v Čechách.

Pak ovšem ve své chajdě nepotřeboval moderní vymoženosti, jako televizory, rádio nebo telefony. Telepatie mu umožňovala dohovorit se lépe než mobilním telefonem, ale dala se použít podobně jako vciťování, neboť mohl očima svého vzdáleného kolegy přímo vidět, co se kde děje. A tak, ačkoliv v Praze osobně od středověku nebyl, měl o ní, jakož i o jiných městech, poměrně dobrý přehled. Očima racků znal města shora, očima místních kriogisů se vyznal i ve spleti městských uliček, zákoutí a často i v podzemí.

„Kdybych chtěl, mohl bych cizíma očima sledovat i naši českou televizi,“ usmíval se na své učedníky, když mu navrhovali, aby si ji pořídil. „Milota z Pardubic ji má a občas ji sleduje, ale spíš aby věděl, co si dneska vrchnost myslí, než aby se dozvěděl něco nového. Sám přitom tvrdí, že má svatou pravdu pan Jašek z Krakova, když neřekne televizoru jinak než »bedynka prolhana« – a tomu snad rozumíte i bez překladu, ne?“

„Ale to jsme se ještě neučili!“ namítla Věrka.

„A ještě nějakou dobu se to učit nebudete,“ řekl pan Vuk. „Jednak je to složitější než vciťování se do zvířat, ale především, k těmto přenosům je zapotřebí vždy dvou. Toho, kdo – obrazně řečeno – vysílá a pak teprve příjemce. A na to, abych vás mohl představit svým vzdáleným známým, toho fakt umíte ještě málo. O čem byste se spolu bavili?“

Samozřejmě přišla řeč i na Vítovy problémy s Polyfémem.

„A sakra!“ zarazil se pan Vuk. „Jak často jsi poslední týden létal s racky?“

Vítovi nezbylo než přiznat, že tomu věnuje kdejakou volnou chvíli.

„Tak to tedy ne!“ rozhodl pan Vuk. „Tak by to nešlo! A co vy, holky?“

Věrka také přiznala, že létá s racky denně, jen Jitka tvrdila, že ji rodiče zaměstnají, kdykoliv ji přistihnou někde zbůhdarma ležet – a bez klidu to fakt není ono.

„No jo, ale to byste nám opravdu nevyrostli,“ pokáral je. „Budeme muset zařadit do programu nějaký tělocvik, když to sami zanedbáváte.“

„Tělocvik?“ vytřeštil oči Vít'a. „I tady?“

„No jistě!“ přikývl pan Vuk. „Nechceš přece zůstat věčně vyžletem, samotnému by se ti to nelíbilo. Nemusí být z tebe módní kulturista, ale nějaký pohyb potřebujete všichni tři.“

„Když to vciťování je tak... úžasné!“ vzdychl si Vít'a.

„A navíc neberete ohled na racky,“ dodal pan Vuk. „Jak k tomu ti nebozí ptáci přijdou, abyste je pořád honili po obloze?“

„Já je přece za to krmím!“ namítl Vít'a.

„Abys je ještě nechal hladovět! To by vám dlouho nevydrželi!“ zlobil se pan Vuk, ale bylo na něm znát, že to nemyslí zle. Kdoví, jak hodně tomu za mlada propadl on sám!

„Víte co, mládeži?“ rozhodl. „Tím končí období jízdy na divočácích i na jelenech. Ode dneška ke mně budete běhat pěkně pěšky a aby to nebylo tak snadné, vezmete to pokaždé kromě schodů poklusem. Jasně?“

„Jo, to snad zvládneme,“ přistoupil na to Vít'a.

„Ale to nebude všechno,“ pokračoval pan Vuk. „Léto už sice končí, ale pořád je dost tepla na koupání. Dáme si proto lekce v plavání v lesním rybníčku. Nejvyšší čas, abyste se seznámili s Igorem, než se nám uloží k zimnímu spánku.“

„Kdo je to Igor?“ zpozorněli všichni, nejvíc Vít'a. „Je to snad medvěd? Ale ti přece v Čechách volně nežijí!“

„Tygři také ne,“ přidal pan Vuk další negativní příklad. „Igor není medvěd, ale můj známý sumec, co žije v rybníčku. Sám jsem si ho tam kdysi nasadil a je to už pěkný macek, však ho brzy poznáte! Má dva metry a hodně přes metrák váhy!“

„Plavání – to je moje!“ zajásala Věrka.

„Mně se to ale nezdá,“ zůstával Vít'a v opozici. „Co já vím, naši rybáři rybníček čas od času vypouštějí a vyloví. Nikdy tam ale sumce neulovili, na to je rybníček příliš malý. Tak velká ryba

by se v něm ani neuživila! Sežrala by všechno co se hýbe a pošla by hlady!“

„A bylo by tomu tak, kdybych ji nekrmil,“ usmál se pan Vuk. „Pravda, Igor si zvykl na mé příkrmování, že ani neloví. Když si k tomu připočtete, že jsem mu zařídil pohodlnou noru pod břehem, kde má nejen dobré žrádlo, ale především úkryt v době výlovu rybníku, můžete si snadno spočítat, proč ho ještě žádný místní rybář nejen neuložil, ale ani nespatriil. Máš pravdu, že by se v tak malém rybníčku ani neuživil – a právě proto žádného rybáře ani nenapadne, že by tam vůbec mohl být.“

„Ale proč ho tam tedy chováte?“ zeptala se Věrka.

„Proč?“ usmál se pan Vuk. „Rackové jsou i pro mě něco jako ultralehká letadla, mají krásně hladký let, to není klikatý pohyb nahoru a dolů jako u vrabců. Přitom mají oči dost podobné lidským, ne jako vlaštovky. Proč myslíte, že jich je v okolí vesnice tolik?“

„Vy je taky příkrmujete?“ došlo Věrce.

„Taky,“ přiznal pan Vuk s chápavým úsměvem.

„Dobře, ale proč sumec?“ opakovala Věrka otázku trochu jinak.

„Racek je jako letadlo, ale sumec je úžasná ponorka,“ prozradil jim. „Můžete se pod vodou toulat s pomalým kaprem i s rychlým okounem, nic se ale nevyrovná sumci. Zejména když se ho přitom držíte, plujete spolu a Igor táhne za dva. Pravda, K'Wala mi kdysi dávno předváděl plavání se žralokem, to je také zážitek, ale žraloci nežijí ve sladké vodě.“

„A to vás za celou tu dobu nikdo neviděl?“ podíval se Vít a pozorněji na staříka.

„Doufám,“ usmál se pan Vuk. „Přidám ještě jednu podrobnost. Plavby se sumcem jsou nejlepší v noci za měsíčního svitu. Sumec nemá rád sluneční světlo a v noci je voda nejlépe prohrtá – ideální i pro člověka. Měsíční svit proniká i do vody a vytváří tam krásné tajemné stíny, prostě pohádka. Sumec sice špatně vidí, ale když se do něho vcítíte a přidáte k tomu své

vlastní oči... přiznám se, Igor je můj aspoň dvoustrý sumec, oni se dožívají sotva čtyřiceti let, pak musím shánět dalšího. Ale za ten chov to vážně stojí.“

„A půjčíte nám ho?“ starala se Věrka.

„Když... já v noci nemůžu...“ vzdychla si zklamaně Jitka.

„Děti jako vy mají v noci spořádaně spát!“ tvrdil pan Vuk.

„Ale s Igorem se dá plavat i ve dne a také si to vyzkoušíte. Ani bych nechtěl, abyste to zkoušeli sami a už vůbec ne za noci. To až vám bude aspoň sto let, jasné? Jak říkám, Igor nemá rád ostrý sluneční svit, ale ten nebývá pořád ani ve dne, stačí pár mráčků a Igor už se dá přemluvit. Přítomnost člověka mu dává pocit bezpečí i přes den. Takže si to vyzkoušíme.“

„Ale ve dne nás spíš může někdo spatřit!“ namítl věčně Vít'a.

„A jak myslíš, že v Čechách vznikly pověsti o vodnicích?“ usmál se pan Vuk. „Nejen já, ale i jiní kriogisové mají své ochočené sumce, někteří i víc. Kde bych jinak sháněl mladé sumečky? Tady mám přece vždycky jen jednoho samce!“

„A není mu bez samičky smutno?“ starala se Jitka.

„Myslím, že ne,“ usmál se pan Vuk. „Takže – zítra plavky s sebou, ledaže by přšlo!“

„Plavání – to je moje!“ opakovala Věrka.

==*

Junáci

Jako se trojlístku podařilo odrazit »zájmy« Moravcovy bandy, vzbudili naopak zájem »dolňáků« a především Petráčkových Junáků. Nejvíc k tomu asi přispěla Věrka s »veverkou Terkou«. To, že podle jejího slibu zvířátko skutečně dohopkalo až k oknu klubovny, kde je mohli vidět všichni přítomní, navíc zanechalo zvenku na parapetu lískový oříšek, vzbudilo pochopitelně obrovský úžas. Nikdo přitom neměl tušení, že Věrka pomocí ovládaného racka odvrátila ještě horší nebezpečí od Junácké klubovny. Zůstalo to mezi Věrkou a samozvaným práčetem, aniž by si toho byl ten raubíř vědom. Věrka ho vlastně ani neznala, jen věděla, že je mladšího ročníku a po prázdninách asi dál dochází do vesnické školy.

Svědkové konfliktu mezi Vít'ou a Hynkem, ukončeného kříšením omráčeného útočníka, k tomu ještě něco přidali a nebylo proto divu, že zájem o trojlístek divotvůrců mezi Junáky ještě vzrostl. Jejich snahy o přivedení zbloudilých oveček do náruče oddílu končily ovšem opakovaným fiaskem.

Pozvání do klubovny Junáka k setkání se samotným panem Petráčkem, přednesené ve škole trojlístku jeho vyjednavací, se ale nedalo odbýt mávnutím rukou. Pan Petráček byl přece jen dospělý a urazit ho nechtěli. Vít'a si sice ihned nechal poradit panem Vukem, ale telepatická domluva byla tentokrát krátká.

»Jen tam jděte, ať nikoho neurazíte,« radil všem třem pan Vuk. »Nemusíte do jejich oddílu vstoupit, jen jim klidně vysvětlíte, že chodíte ke mně. Rozumní lidé to pochopí.«

A protože měla být nejbližší schůzka Junáků hned toho dne po škole, rozhodli se naši kriogisové jet tam spolu s ostatními rovnou ze školy, ani se nestavovat doma.

Menší potíž vznikla, jak to sdělit rodičům, neboť ani Věrka neměla s sebou mamincin mobil a Vít'a s Jítkou patřili mezi »socky«, neboť mobily neměli vůbec. Teď je vlastně ani nepotřebovali, telepatie byla ke vzájemným domluvám tisíckrát pohotovější a výhodnější, šlo především o to, aby se rodiče

zbytečně nestrachovali, až jejich ratolesti v obvyklou dobu nedorazí domů.

Naštěstí byly »socky« bez mobilů mezi školáky jako bílé vrány. Mobily měli ve škole skoro všichni, nebyl problém zavolat rodičům z půjčeného. Jenže jen Věrka znala z paměti číslo mámina mobilu, aby se dokázala domluvit. Naštěstí měl Pavel starší přístroj po otci a v jeho adresáři se našlo číslo jak na Krčmářovy, tak i na Marešovy. Ti se sice v první chvíli vylekali, že se dětem něco nepříjemného stalo, ale když se dozvěděli, že se jejich ratolesti jen trochu zdrží u Junáků, oddychli si a svolili.

Tím byla návštěva domluvena a trojlístek měl další starost – jak decentně říci »Ne« na další nabídku od samotného dospělého vedoucího oddílu. Urazit by ho nechtěli, ale členství v oddílu se jim nezdálo tak atraktivní, jako ještě loni.

»Ale co, nutit nás přece nemůže,« hodil to nakonec za hlavu Vít'a.

Další problém nastal v autobuse, když si uvědomili, že jejich žákovské jízdenky platí jen do první zastávky ve vesnici a oni potřebují jet až do poslední, ale to za ně vyřešil řidič autobusu. Když se k němu přihrnuli s požadavkem, aby si směli výjimečně připlatit ještě za dvě stanice, odbyl je, že žákovská jízdenka beztak stojí stejně do všech zastávek ve vesnici.

„Jděte si sednout a nemyslete na to,“ uklidnil je.

Do klubovny tedy kráčel v jednom houfu celý oddíl i s třemi hosty. Pan Petráček už na ně čekal. Byl to už trochu starší, prošedivělý pán, ačkoliv jistě nedosahoval stáří pana Vuka. Oblečený byl ve skautském kroji, na kterém si zřejmě hodně zakládal – a s návštěvníky se přivítal velice slavnostně a obřadně.

„Hleďme, máme vzácnou návštěvu!“ usmíval se na ně. „Kterápak z vás je ta krotitelka veverek? Složím jí poklonu, nevidět na vlastní oči, jak Terka přinesla oříšek, ani bych tomu neuvěřil.“

„To jsem byla já,“ přihlásila se odvážně Věrka. „Ale zvířátky se zabýváme všichni tři, takže je úplně jedno, kdo z nás o tu službu Terku požádal.“

„Požádal o službu – veverku?“ usmál se pan Petráček. „Je to hodně neobvyklé. Nijak mě nepřekvapí, když cvičitel poručí psovi, aby něco aportoval. Ale donést k nám ochočenou veverku, aby na okno položila oříšek a ke všemu pacičkou zatukala na sklo, to bylo opravdu unikátní. O tom jsem nikdy v životě neslyšel.“

„To nás naučil pan Vuk,“ pokrčila rameny Věrka. „Učí nás už od prázdnin, od toho dne, co jsme se sem do vsi přistěhovali.“

„A kde jsi bydlela předtím, děvenko?“ chtěl vědět pan Petráček.

„V Praze,“ odvětila lakonicky.

„Jak se říká – *v Praze blaze, ale draze*, že?“ usmál se starý skaut. „Také jsem slyšel, že je v Praze hodně veverek.“

„Nevím,“ odvětila neurčitě Věrka. „Ve Stromovce snad nějaké jsou, možná i na Petříně. Ale na našem sídlišti jsem v životě žádnou neviděla. U nás byli nejčastějšími zvířaty psiska domácí, těch tam bylo... no, jako psů!“

„To se říká,“ přijal to pan Petráček s úsměvem. „Ve městech je prý pes jediný zvířecí přítel člověka. Ale kde ses potom naučila cvičit veverky, když ne v Praze?“

„No přece tady, u pana Vuka!“ opáčila Věrka.

„Vždyť škola nedávno začala... a ta veverka tady vlastně byla ještě o prázdninách!“ nešlo mu na rozum. „Veverka je přece divoké zvíře! Tu snad ani není možné za tak krátkou dobu vycvičit!“

„Pan Vuk umí i jiné věci,“ ujistila ho Věrka neurčitě.

„Aha!“ došlo panu Petráčkovi. „Veverka je jeho a tobě ji na tu produkci jen zapůjčil. Je to tak?“

Jak se říká, na každou i sebesložitější otázku existuje jednoduchá, snadno pochopitelná a docela věrohodná odpověď, která je ovšem úplně vedle...

„Veverky v lese nikomu nepatří,“ usmála se trochu Věrka, šťastná, že jí to pan Petráček sám ulehčil. „Když si některou půjčíte, půjčíte si ji přece z lesa!“

„Pravda,“ souhlasil pan Petráček. „Ještě vědět, která z nich je ještě divoká a které se dá poručit, aby udělala něco, nač je vycvičená.“

„Asi tak,“ nerozmlouvala mu to Věrka.

„Podle toho je ale pan Vuk ze samoty milovníkem a velkým znalcem přírody!“ odvodil z toho pan Petráček. „Takže jsme vlastně kolegové – nebo možná i trochu konkurenti, že?“

„Konkurenti? To snad ne!“ vrtěla hlavou Jitka. „Pan Vuk přece nechová včely!“

„Nechová?“ usmál se pan Petráček. „Měl by. Lesní med je dneska žádaný a na samotě obklopené lesem by měl jistě med nejvyšší kvality!“

„Pan Vuk se včelami nezabývá,“ vložil se mezi ně i Vít'a. „Znalec přírody je, a nejen přírody... proto teď k němu chodíme.“

„Já jsem slyšel, že jste mu začali pomáhat, jako teď naši pomocníci docházejí za paní Bendovou,“ nadhodil pan Petráček.

„Tak to začalo,“ přikývl Vít'a. „Jestli znáte historii obědů pro důchodce... ze začátku vozila panu Vukovi obědy moje máma, ale dostat se až k němu autem není jednoduché, tank nemáme, takže tam musela chodit pěšky. Proto jsem to aspoň na prázdniny vzal za ni – a už jsme tam začali chodit, i když obec obědy pro důchodce zase zrušila.“

„A teď mu chodíte nakupovat, že?“ chválil je pan Petráček. „To je záslužné. Ve vyšším věku je každá pomoc vítaná a skaut bez dobrých skutků není správným skautem...“

„Nakupovat mu nechodíme, pan Vuk má jiné možnosti,“ přerušil ho rychle Vít'a, aby předešel očekávané nabídce vstupu do oddílu. „K jeho chalupě dá lépe zajet z druhé strany. My tam teď chodíme jen tak. Pan Vuk je totiž opravdu velký znalec přírody a zažili jsme u něho spoustu zážitků, jaké by nám nikdo jiný nabídnout ani nemohl.“

„Třeba cvičené veverky?“ nadhodil pan Petráček.

„Třeba,“ přikývl Vít'a.

„Nebojte se, tím nic neprozrazujeme,« ujišťoval přitom kamarádky telepaticky, aby to mimo nich nikdo jiný nevnímal. »Jak to říkal pan Vuk – můžeme mluvit pravdu, ale jen tu, co vypadá přirozeně a pravděpodobně.«

„A co byste řekli nabídce spojit síly?“ nedal se odradit pan Petráček. „Co kdyby k vám ode dneška docházeli i členové našeho oddílu, nejen vy tři? A vy tři byste mohli na oplátku sdílet s námi klubovnu. Určitě by to byla oboustranná výhoda, tady se také nenudíme.“

A bylo to tady! Jak z toho ven? Ačkoliv ta nabídka vypadala z hlediska pana Petráčka jistě jako oboustranně výhodná, oni věděli, že to tak není... co si počne horda kluků a holek u pana Vuka, když jim dlouhý život kriogisů beztak nabídnout nemůže?

„To asi nepůjde,“ začal opatrně Vít'a. „Pozorování přírody se nesnese s velkou partou. Když vrazí do lesa celý oddíl, zvířata před ním utečou a u pana Vuka uvidíte jen jeho slepice a kozu, ale ani o peříčko víc. My tři jsme se museli naučit nepromluvit za celou návštěvu ani slovo! Kdo to dokáže?“

„Neříkej, že jsi nikdy neslyšel o lovení bobříků!“ nadhodil ihned pan Petráček. „Třeba bobřík mlčení – to znamená čtyřicet hodin ani nepípnout. V našem oddílu se bobříkem mlčení může pochlubit víc než polovina členů. Nemluvě o dalších bobřících, které rozvíjejí jiné schopnosti a které by byly naopak užitečné i vám.“

Vít'a na tohle neodpověděl. Co také mohl říci, když nesměli prozradit to hlavní, kvůli čemu se stali učedníky poustevníka Vuka?

Věrku naštěstí v té chvíli napadlo požádat o radu pana Vuka, ovšem opět telepaticky, aby si toho nikdo z Junáků nevšiml.

»Dali nám nabídku spojit se s nimi a střídát se u vás na samotě,« hlásila mu. »Aby se účastnili pozorování zvířat v přírodě i Junáci ze zdejšího oddílu. Co s tím můžeme dělat?«

»Podívej se nejprve na okno!« dostala zdánlivě nesouvisející odpověď, ovšem pro ni nesrozumitelná nebyla. Koutkem oka zaznamenala za oknem strakatého ptáčka – to je přece Vukova sojka, pták s nejbystřejším sluchem v lese! Znamená to, že je pan Vuk poslouchá, jak se tady všichni tři smaží. Snad je v tom nenechá bez rady?!

»Podívejte se, učedníci,« začal pan Vuk trochu zeširoka. »Nechtěnému zájmu se občas nevyhneme, ale ten zase brzy opadne. Klidně s nimi ten výměnný pobyt smluvte.«

»Ale co tam s nimi budete dělat?« staral se rychle Vít'a.

»Myslíte, že je nezajmu?« pocítili v telepatii pana Vuka úsměv. »Jen ať přijdou, však je to brzy omrzí! No a my... můžeme na čas zvolnit. Času máme dost!«

Vít'a se tedy uvolil pokračovat ve vyjednávání.

„U pana Vuka je to jiné než tady,“ začal. „Bobříci nebobříci, když se tam vypraví deset dětí, hluku se neubrání. Pan Vuk by jistě nebyl proti, ale kdo se tam vypraví, musí se chovat naprosto tiše. Ne jako na lovu bobříků. V jeho chalupě se mluvit smí, ale venku nesmí nikdo pípnout a nikomu nesmí křupnout pod nohama suchá větvička, jinak je s pozorováním zvířat okamžitě konec.“

„Takovým podmínkám naši členové dostojí se ctí!“ slíbil za všechny pan Petráček.

„My to tedy s panem Vukem dojednáme,“ slíbil Vít'a. „Tedy jde o to, jak se rozdělíte, aby tam chodili vždycky jen tři.“

„Maličkost,“ zajásal pan Petráček. „Uděláme si spravedlivý pořadník, aby se nikdo necítil ostrčený. A vy se naopak přihlásíte do našeho oddílu, že?“

Očekával samozřejmě kladnou odpověď, takže ho Vít'a parádně vyvedl z míry.

„My do Junáka vstoupit nechceme,“ řekl klidně. „Víte, považujeme Junáka za velice dobrou, starodávnou a váženou organizaci, je to i názor většiny slušných lidí. Neznamená to ale, že se k vám musíme a chceme přidat. Shodneme se s vámi v zájmu o přírodu, ale to je asi tak všechno. Naše zaměření je jiné a většina vašich zájmů nás prostě neláká.“

„To přece není možné!“ zděsil se pan Petráček. „Naše soutěže baví všechny děti beze zbytku, máme spoustu různých aktivit...“

„Proč by to nebylo možné?“ opáčil Vít'a. „Jsme možná ten zbytek dětí, které soutěže nezajímají. Nepotřebujeme se porovnávat navzájem.“

„Soutěže přece slouží hlavně k tomu, aby se všichni zlepšovali,“ namítl pan Petráček.

„Zlepšovat se můžeme i bez soutěží,“ přidala se k Vít'ovi Věrka. „Jsou obory, kde se ani soutěžit nedá. Jak byste si třeba představovali soutěž v cvičení zvířátek?“

„V tom se snad ani soutěžit nedá...“ zarazil se starý skaut.

„Máte pravdu,“ přikývla Věrka. „V tom se opravdu soutěžit nedá. Přitom je to tisíckrát zajímavější, než většina soutěží.“

„Ale k výcviku lesních zvířátek musí být nebetyčná trpělivost,“ namítl pan Petráček. „Tu bych pochopil u pana Vuka, ale těžko ji můžete chtít po dětech jako jste vy. Vy můžete nanejvýš využívat již vycvičených zvířat. Dokázali byste si nějaké vlastní zvířátko vycvičit i sami, bez asistence pana Vuka?“

„Vždyť se právě tomu u pana Vuka učíme!“ přikývla Věrka.

„Pak byste to tam mohli našim zájemcům předvést, ne?“ provokoval pan Petráček. „To přece musí být velice zajímavé!“

„Nač až tam? Nemusíme chodit tak daleko,“ ujistila ho Věrka, neboť ji napadlo, co by mohla udělat. „Ale pojďme před klubovnu – tady by to nešlo!“ poručila si.

Zvědavost je mocná síla, takže za okamžik byli všichni na dvorku před klubovnou, kde s napětím čekali, co si Věrka vymyslí.

„Ale radši to nikomu neříkejte,“ řekla, „Nebo vás budou považovat za barona Prášila! Kdo to neviděl, ten tomu těžko uvěří... Podívejte se vzhůru!“

Znenadání vydala skřek, až nejbližší Junáci od ní odskočili – a vcítla se do jednoho poletujícího racka, létalo jich na obloze hned několik. Junáci i se svým vedoucím zůstali stát s otevřenými ústy, když jí racek opatrně přistál na zdvižené ruce, jako to dovedou cvičení dravci. Na rozdíl od sokolů, krahujců a orlů by se na její ruce neudržel a musela ho uchopit za nožičky, zato nepotřebovala tlustou koženou rukavici na ochranu před dravčími drápy.

„Rackové nesedají na větvích,“ komentovala to Věrka. „Ale přistát na ruce dokáží.“

Vytáhla z kapsičky kousek rohlíku, podala ho rackovi a ten s odměnou ihned vzletěl.

„Úžasně!“ vydechl pan Petráček. „Nevidět to na vlastní oči...“

„Pane Petráčku,“ obrátila se na něho Věrka. „Snese jakákoliv soutěž, jaké pořádáte pro své členy, srovnání s tímhle?“

„Panebože!“ zmohl se starý skaut na povzdech. „Neuvěřitelné! Vy cvičíte i racky?“

„I racky,“ přikývla Věrka. „Jsou hodně učenliví. Ale pochopíte, že máme u pana Vuka tisíckrát zajímavější zábavu, než by nám mohl nabídnout oddíl?“

„No... jestli dovedete i tohle, tak mi všichni rychle utečou za panem Vukem,“ sklopil hlavu pan Petráček s vidinou rozpadu dlouho a pečlivě vedeného oddílu.

„Neutečou,“ ujistila ho Věrka. „Máte naprostou pravdu, cvičení zvířat vyžaduje přímo andělskou trpělivost. Není tak snadné, jak to vypadá. Teď se navíc společně učíme do školy, ale kdo tomu propadne, nemá čas na nic jiného. Žádné soutěže, žádné

hry. O prázdninách jsme tomu věnovali i deset hodin denně, u toho vaši členové těžko vydrží. Jistě se za panem Vukem čistě ze zvědavosti podívají, ale pak se vrátí k vám, stejně jako vy už jistě chápete, proč my nemáme čas na sebezajímavější činnost v oddílu.“

„Myslel jsem si, že se k nám přidáte...“ vzdychl si zklamaně pan Petráček. „Ale jestli je to tak, jak říkáš, máš asi pravdu... už se ani nedivím, že vás oddíl nezajímá...“

Otočil se a vykročil zpátky do klubovny. Junáci i návštěvníci ho následovali.

„Nejsme ani proti občasným návštěvám, ale po členství netoužíme,“ utěšoval ho Vít'a. „Máme zkrátka jiné záliby.“

„Dobrá,“ vzpamatoval se pan Petráček a přijal to. „Nejste proti návštěvám... i kdyby šlo jen o návštěvy našich členů u pana Vuka, že?“

„Uvidíte, má co nabídnout,“ ujistila všechny Věrka. „Divím se, že to nikoho nenapadlo už dřív. Vůbec neplatí, že by starší člověk nemohl zaujmout nás mladší!“

„Využijeme toho,“ slíbil starý skaut.

=*=

Návštěvníci nezůstali mezi Junáky dlouho. Jakmile si vyříkali co potřebovali, obrátili se k odchodu. Neodcházeli však sami. Vedli si s sebou první tři natěšené zájemce o návštěvu starého pána Vuka.

Až teď musel Vít'a nestranně uznat, že za poslední dobu příliš z pohodlněl. Dokud za panem Vukem chodil jen se stejně zanedbanými dívkami, ani si to neuvědomoval. Teprve ve srovnání s vytrénovanými kluky Bohoušem Machačem a Pavlem Lukešem pochopil, že má opravdu nejvyšší čas přidat. Vždyť by měl co dělat, aby stačil Ále Lipenské – a to byla holka! Ještě že začaly o zpomalení ostrého pochodu prosit Věrka s Jitkou, kterým galantní Junáci i s Álou uznali a zejména u Infarktových schodů zpomalili.

Pan Vuk je na ně už samozřejmě čekal. Ne jako pan Petráček v klubovně, ale vyšel jim vstříc až na plošinku na vrcholu schodů, kde se s Junáky docela srdečně přivítal.

Pro první setkání zvolil pan Vuk návštěvu liščího doupěte s již odrostlejšími, ale přesto dosud mladými liščaty. Rozložil se i s dětmi nad liščím doupětem, odkud mohli nerušeně pozorovat jejich hry. Pro trojlístek by to bylo trochu nudné, takže jim pan Vuk poradil, aby si zatím zalétali s racky, což ti tři ovšem uvítali. Pomocí náhodně kolem letící straky zamířili nad vesnici, kde si každý vyhlédl svého racka a pozorování liščat pak už jen naznačovali. Vypadalo to docela věrohodně. Postačilo nehybně ležet, upírat oči na liščata a hlavně mlčet, zatímco nedaleko odtud kroužili jako tři rackové nad vesnicí.

Pan Vuk zřejmě hry liščat trochu organizoval, stejně jako připravil příchod staré lišky, která liščatům donesla uloveného lesního králíka. Lišák jí předal mláďata a sám vyrazil na další lov, zatímco matka liška dohlížela nad dělením kořisti. Mláďata přitom na sebe vrčela opravdu výhružně a nebýt staré lišky (a pana Vuka), jistě by se o větší podíl poprala.

Odpoledne ale už končilo. Naštěstí sebou návštěvníci přece jen trochu vrtěli, pod Alčou praskla větvička a liščata okamžitě zapadla do doupěte. Pan Vuk na to zjevně čekal, odtrhl od racků Vítu, Jitku i Věrku a všem dětem naznačil, že je konec podívané.

Vrátili se tedy do chalupy, kde pan Vuk všechny pohostil makovými koláčky, ale pak už je vyprovodil na cestu domů, aby o ně rodiče neměli starost.

„Ale vždyť jsme neviděli žádnou drezúru!“ namítal Bohouš.

„Viděli jste, jak cvičí svá mláďata sama zvířata,“ namítl pan Vuk. „To je první krok, nejprve musíte zvířata pochopit a až pak po nich můžete něco chtít.“

Junáci tedy přestali reptat. Reptal vlastně jen Bohouš, zbývající dva byli pozorováním liščat nadšeni – a všichni zamířili po Infarktových schodech dolů.

„Pozor, ať neuklouznete!“ nabádal je ještě pan Vuk. „Je pod mrakem, to bývají schody vlhké. A vyřídíte další partě, aby si vzali plavky! Nebude-li zítra pršet, uspořádáme koupání v lesním rybníčku.“

„V tom případě můžeme přijít všichni i s panem Petráčkem!“ navrhl Bohouš. „Můžeme si uspořádat i plavecké závody, bylo by to aspoň jiné než na koupališti!“

„Přijdou jen tři, budou mít plavky a nebudou žádné závody!“ řekl přísně pan Vuk. „To byste zahnali všechno živé kilometr daleko. Budeme pozorovat vodní život, nebude při tom žádné cákání, ale klid jako dneska – jenže ve vodě!“

„Jo ták...“ pochopil Bohouš. „A co je v tom rybníčku tak zajímavého?“

„Při troše štěstí uvidíme při lovu okouny a jiné dravé ryby!“ sliboval pan Vuk.

„Ale co je na tom tak zajímavého?“ ptal se zklamaně Bohouš.

„Nech si to potom vyprávět!“ poradil mu pan Vuk.

„To jsem fakt zvědavý!“ pochyboval Bohouš.

„Uvidíme!“ usmál se pan Vuk.

=*=

Lesních rybníčků bylo v lese víc. Kolem jednoho museli projít již před Infarktovými schody a Věrka si ho pamatovala podle rozbahněné hráze, kde podle Vít'ových slov tahal jeho mámu z bahna traktor, až utrhli škodovce výfuk. Byl ale nejmenší ze všech a mnoho ryb v něm nejspíš nebylo.

Pan Vuk měl na mysli větší rybníček, nacházející se v přírodním údolíčku asi kilometr za jeho chalupou. Dalo se tam z vesnice dojít i přímo po lesní cestě a nemuseli by ani šplhat po schodech, jenže tam potřebovali jít s panem Vukem, takže je schody neminuly. Vít'a je ale chápal jako prostředek ke zlepšení tělesné kondice a nereptal.

Pan Vuk měl pro ně připravené překvapení. Před odchodem k rybníčku všem rozdál dýchací trubice, nazývané krásně německy šnorchel, doplněné o potápěčské brýle.

„Chcete-li pozorovat vodní život, nesmíte vodu čerpat,“ vysvětloval jim všem, tentokrát i svým učedníkům. „Lidské tělo za normálních okolností plave, jen nevyčnává příliš z vody. Na klidné hladině se dá ležet nehybně na zádech, kdy máte nad vodou jen ústa. To byste ale neviděli nic než oblohu, proto je lépe ležet na hladině obličejem dolů a dýchat trubicí. Brýle slouží k tomu, abyste lépe viděli. Mezi vzduchem a vodou se světlo láme, ale oko je stavěné na vzduch a ve vodě vidí rozmazaně – jako s tlustými brýlemi. Ploché sklo brýlí to srovná. Rozhraní voda-vzduch je ploché a oči jsou ve vzduchu, tak jak jsou zvyklé.“

„Ještě lepší by byly potápěčské přístroje, se kterými by se dalo potápět až na dno,“ navrhl kacířsky Víťa.

„V rybníčku uvidíte na dno i od hladiny,“ ujistil je pan Vuk. „Za dnešními dýchacími přístroji zůstávají vějíře bublin, spolehlivě zahánějící ryby široko daleko. Stejně jako musíte být potichu v lese, musíte zachovávat klid i ve vodě. Znamená to nedělat prudké pohyby, jen úsporně a klidně dýchat a výsledek se dostaví. Uvidíte, že i v tomhle rybníčku je život.“

Vyšli z chalupy a kráčeli po hřebenu kopce. Tady nebyly cesty, jen vyšlapané pěšinky od zvěře, která se tudy stahovala ke krmelcům u chalupy pana Vuka. Pak konečně sestoupili do údolíčka a před nimi se zabyštlá hladina.

„Abyste se netlačili na jednom místě, přidělím vám, kde se budete vznášet,“ ukazoval jim. „Neměňte místo, ať nerušíte susedy.“

Všichni se ještě na břehu svlékli a v plavkách opatrně vstoupili do vody. Odpoledne je voda teplá, koupel byla požitkem sama o sobě. Tím víc, když všichni odrazili od břehu, aby pozvolna, bez prudkých pohybů, dopluli na určená místa v rybníčku. Pan Vuk je rozmístil do oblouku kolem porostu rákosí, kde byla hloubka nanejvýš dvou metrů. Voda byla čistá a průzračná, bylo vidět až na dno a každý ze svého místa dohlédl k nejbližším susedům.

Pan Vuk počkal, až všichni pomalu doplují na přidělená místa. Sám do vody nešel, ale položil se obličejem dolů na konec nízkého dřevěného mola, které tu měli rybáři. Ležela tu na vodě malá pramička, z větší části potopená. Potřebovala by vytáhnout na břeh a vysušit, jenže dřevo bylo nasáklé vodou, takže to bylo nad síly jednoho člověka.

A pak to začalo. Pod vodou se pohnuly stíny. Nejprve pod panem Vukem majestátně proplul veliký cejn. Pan Vuk ho předal Jitce, ležící na vodě nejbliž k němu a telepaticky ji požádal, aby se do ryby vcítila a provedla ji pomalu pod všemi ostatními. Krátce poté předal Věrce velikého okouna s naježenými ostny hřbetní ploutve.

»Ukážete nám Igora?« zeptal se ho mezitím neslyšně telepaticky Vít'a.

»Dneska ne,« odvětil pan Vuk. »Vám třem bych ho ukázal, ale nikomu jinému nechci prozradit jeho existenci. Nechci, aby mi na něho uspořádali výlov místní rybáři.«

»Škoda!« vzdychl si Vít'a.

Pak však sám dostal od pana Vuka na starost velkou štika, aby ji opatrně protáhl pod návštěvníky z oddílu. Štika je takové malé české torpédo a Vít'a si vcítění do ní jaksepatří vychutnával. Nejprve uspořádal cvičný nájezd na Jitčinina cejna a hned po něm i na okouna, řízeného Věrkou. Cvičné souboje se odehrávaly přímo pod trojicí návštěvníků, pozorujících je se zatajeným dechem, každý z jiného úhlu. Byly to ale plané nájezdy. Štika si na tak velké ryby normálně netroufne, její běžnější potrava je menšího vzrůstu. Vít'ovi nezbylo než včas se pokaždé před srážkou vyhnout. Dojem z toho však měli všichni vskutku impozantní.

Když po chvilce pan Vuk ukončil koupání, nikomu se z vody nechtělo. Jeho učedníci však disciplinovaně poslechli, otočili se, připlavali ke břehu a jejich cákání zahrnovalo všechny ryby z dosahu ostatních, takže ani jim nezbylo než se vrátit.

Ukázalo se, že to pan Vuk odhadl poměrně přesně. Po vynoření z vody se všem dětem rozklepaly brady zimou. Dokud leželi v poměrně teplé vodě, její teplotu nevnímali. Jakmile se ale vynořili do studenějšího vzduchu, bylo znenadáni zima všem.

Následovalo tedy rychlé utírání do ručníků, které pan Vuk prozíravě vzal pro všechny, rychlé oblékání a návrat do chaloupky, kde pan Vuk sliboval všem příjemné teplíčko. Teprve cestou, když už hluk nevadil, nastal čas pro vášnivou diskusi. Učedníky trochu pobavilo, že Junáci nepochopili, že přehlídka velkých a dravých ryb byla mírně naaranžovaná. Neřekli jim však, že se na tom podíleli.

To muselo zůstat tajemstvím.

=*=

Druhá skupina Junáků odcházela od pana Vuka spokojená se zážitky u rybníčka. Příští parta ale měla smůlu, těšila se na kapitální vodní dravce marně. Přes noc se zatáhlo, ráno dokonce sprchlo a pan Vuk usoudil, že je na koupání zima.

Vynahradili si to setkáním s jeleny. Třetí partu Junáků tvořili nejmladší členové oddílu a pan Vuk pro ně osedlal ochočené jeleny.

To byl ale zážitek!

Jeleni byli jen tři, takže se projížďka týkala jen návštěvy. Pan Vuk je předem varoval, že jeleni poběží po obvyklé cestě lesem a zase se vrátí, takže ani nemělo smysl pokoušet se je řídit. Hlavně je třeba dobře se držet za parohy a snažit se nespadnout – ačkoliv sedla byla poměrně stabilní, což dávno předtím zjistili i tři učedníci.

Ti si i s panem Vukem okamžitě osedlali nejbližší zpěvné ptáky – pan Vuk oblíbenou sojku, Věrka straku, Jitka kosa a na Víťu zbyla malá sýkorka. Rackové ani větší ptáci nebyli v dohledu a nebyl čas je shánět, ale i učedníci si mezitím zvykli na třepotavý let menších ptáčků – hlavně že návštěvníky nespustí s očí!

Vyjížďka to byla grandiózní, malí jezdci se drželi pevně, ostatně jeleni, vedení panem Vukem, nevyužili všech možností,

zejména ne vysokých a dlouhých skoků. Ale i přeskok přes malý potůček může být napoprvé pro nezkušeného jezdce téma k dlouhému vyprávění!

Jeleni běželi lesem po několikakilometrové osmičce, takže jednu chvíli mírně zatáčeli na jednu stranu, pak na druhou a pak se už nepozorovaně vraceli. Lesním cestám se přitom vyhýbali, místy přeskakovali kromě malých potůčků i padlé stromy a odvodňovací příkopy.

Když se konečně vrátili zezadu k chalupě pana Vuka, očekávali je učedníci i s panem Vukem nadšeným povzbuzováním. To už všichni čtyři propustili ptačí průzkumníky, aby se mohli věnovat návštěvě.

Debata pak ještě pokračovala v sednici u pana Vuka při koláčcích. Junáci měli z jízdy na jelenech oči navrch hlavy, vybavovali si znovu a znovu každý okamžik, každý větší skok v průběhu cesty. Pan Vuk i učedníci to všechno sledovali zblízka, ale měli pochopení pro své návštěvníky a nechali si všechno znovu zopakovat.

Od pana Vuka odcházeli všichni s nadšením. Jen Věrka měla trochu pochyby. Podle ní bylo ukazování ochočených jelenů trošku za hranou. Vždyť to nikde ve světě není!

Snad to pan Vuk ustojí...

==*=

Moravcova doga

Dalšího dne ale ve škole sdělil Pavel, zřejmě vybraný za mluvčího Junáků, že nikdo za panem Vukem nepřijde, neboť se všichni účastní hry v přírodě. na níž nesmí nikdo z oddílů chybět. Současně vyslovil přání, jestli by bylo možné, aby pozitíři přišli ti první, co předtím jen pozorovali liščata a zda by jim nemohl pan Vuk zařídit projížďku na jelenech, což bylo nepochybně ze všeho nejzajímavější.

Víťa to samozřejmě hned otelepatil panu Vukovi a když dostal souhlasnou odpověď, řekl ji Pavlovi. Uvítali to všichni, nejvíc učedníci, neboť bylo jasné, že nikdo z Junáků dnes nepřijde a budou mít klid a pohodu. Víťa se samozřejmě pana Vuka ihned zeptal, zda by toho nemohli využít ke koupání v rybníčku a k seznámení se sumcem Igorem.

»Zdá se, že odpoledne bude hezké počasí, byl by to vhodný čas,« přivolil pan Vuk.

Takže se těšili všichni. Junáci na zajímavou celooddílovou hru v přírodě a učedníci na koupání se sumcem. Učedníci se už během cesty domluvili, že po příjezdu na autobusovou zastávku jen hodí domů školní brašny a poběží za panem Vukem, aby krásného odpoledne co nejlépe využili. Pochopitelně spěchali celou cestu a po vyšplhání Infarktových schodů se před panem Vukem objevili zadýchaní, skoro až lapali po dechu.

„Takhle uhonění přece nemůžete do vody!“ spráskl ruce stařík. „To byste docela určitě odskákali nachlazením a kdoví, třeba i zápalem plic! My kriogisové jsme sice odolnější vůči nemocem, ale to neznamená, že budeme zbytečně riskovat. Takže si nejprve u mě v sednici pěkně oddychnete, vydýcháte se a vychladnete a až potom půjdeme do vody.“

Měl ovšem pravdu, protesty by byly nejen marné, ale i hloupé. Všichni tři jen sklopili hlavy a zasedli ke stolu. Aby je trochu odškodnil, připravil jim pan Vuk vydatnou svačinku – vynikající kus teplého uzeného masa s čerstvým voňavým chlebem.

„Jenže takhle budeme jen tloustnout!“ namítla trochu Věrka.

„Ve vodě se přebytečného tuku rychle zbavíte,“ ujišťoval ji pan Vuk.

„Být to pravda, museli by tuleni, mroži a hlavně velryby něco dělat špatně,“ namítl Vít'a žertem. „Ačkoliv žijí ve vodě, jsou to přece nejtlustší živočichové na světě!“

Zasmáli se tomu všichni, i pan Vuk.

„Jestlipak víte, co nám to tak chutná?“ zeptal se jich jen mimochodem pan Vuk.

„Maso!“ odvětil rychle Vít'a a hned dodal: „Uzené.“

„To bych jako hádanku nedával, to je snad zřejmé,“ usmál se pan Vuk. „Ale z jakého je to zvířete, víte to?“

„Vypadá to na vepřové,“ hádala Věrka. „Hovězí by bylo tužší.“

„Není to vepřové,“ zavrtěl hlavou pan Vuk tajemně. „Má někdo jiný nápad?“

„Ani hovězí?“ hádala trochu nedůvěřivě Věrka.

„Ani hovězí,“ ujistil ji pan Vuk.

„Že by koňské?“ zkusil to i Vít'a. „Anebo – nějaká divočina?“

„Přihořívá,“ přikývl pan Vuk. „Ale nenechám vás vyjmenovat všechnu lovnou zvěř, co se dnes loví, to byste ani pak neuhodli. Je to medvěďina.“

„Cože?“ vytřeštila oči Věrka. „Tohle je fakt medvídek?“

„No – medvídek bych tomu neřikal,“ usmál se pan Vuk. „Tenhle Míša měl něco přes čtvrt tuny a skolili jsme ho s mým učitelem Svarogem někdy kolem milénia. Nejprve jsme ho několikrát zahnali pomocí vcítění, ale nedal si říct a když se nám vloupal až do chalupy, kde nám v chlívků zadával kozu, nezbylo nám než ho zabít. Měli jsme pak jednu výhodu – část masa jsme pečlivě vyudili, část naložili do láku a na zbytek jsme si pozvali tehdejšího věhlasného knížecího kuchaře Jimrana ze Zbečna, aby připravil jídla skvostná.“

„A on sem – jen tak – přišel?“ podivila se Jitka.

„Jimran byl jako já učedníkem našeho Mistra Svaroga,“ usmál se pan Vuk. „To by bylo, aby prosbu svého Mistra oslyšel, i když to pro něho znamenalo tehdy dlouhou cestu ze Zbečna až k nám! Ostatně i jemu z toho užitek kynul. Pokrmy všeliké jeho rukou připravené se vložím do receptáře biroivi zachovaly navěky, do dnešního dne je můžeme ochutnat ve stejné podobě, jako když je tenkrát připravoval.“

„Takže ten Jimran byl také kriogis?“ ověřovala si to Věrka. „Ale jestli byl učedníkem vašeho Mistra, to by mohl být také ještě naživu!“

„Však je!“ usmál se pan Vuk. „Ještě nedávno byl kuchařem v jednom pražském hotelu, ale odešel odtud, když hotel koupili Němci a začali se k českému personálu chovat jako za dob nechvalně známého Protektorátu. Jimran je maličko mladší než já, ale i on je již šedivý, takže bych se nedivil, kdyby přešel na volnou nohu zvěda. Kuchařina byla vždycky jeho vášeň – však ji také ovládá! Jen si mi nedávno stěžoval, že už ho se šedinami nechce nikdo zaměstnat – k velké škodě majitelů hotelů a restaurací! Jimran je už dobrých tisíc let světová kuchařská špička a zná tajemství všech kuchyní Evropy a dokonce i severní Afriky!“

„Ale tenkrát snad ten hotel v Praze ani nestál!“ pochybovala Jitka.

„Tenkrát nestála ani Praha, tak jak ji známe,“ usmál se pan Vuk. „Bylo tam jen jakési hradisko... pochopitelně že Jimran střídal místa jedno za druhým! Kriogis na jednom místě déle než čtyřicet let nevydrží, pak musí změnit zaměstnavatele i působiště, jinak by to lidem připadalo nepřírozené. Po změně místa žije bez problémů dalších třicet let – to je zkrátka osud nás všech kriogisů. Jinak by byly pořád problémy, lidé se jen těžko vyrovnávají s tím, že někdo mezi nimi žije tisíc let... Jimran vařil i na dvoře králů Francie, však si odtud přinesl dokonalé znalosti francouzské

a italské kuchyně – říkal, že tam měl na dvoře krále Ludvíka kamaráda z Itálie, také kriogise – ve dvou se to lépe táhne!“

„Kriogisové na volné noze často cestují po světě?“ zajímalo Vítu.

„Mohli by – vlastně občas musí,“ vzdychl si pan Vuk. „Jak říkám, bývá těžké žít mezi lidmi dlouho na jednom místě. My strážci to máme jednodušší, vyměňujeme se jen mezi sebou a podivínů si nikdo nevšímá, ale kriogisové na volné noze mohou v ledasčem natolik vyniknout, že jim nepomůže přestěhovat se do sousedního města – i tam je lidé poznají a nezbývá než odstěhovat se daleko, mezi úplně cizí lidi. V dnešní době je změna jména stále složitější a nejhorší by bylo stát se světově proslulým.“

„No potěš koště!“ vzdychla si Jitka.

„Jak ale vidím, medvědína mezitím zmizela,“ usmál se pan Vuk. „Půjdeme k rybníčku, Igor už na nás čeká. On sice zatím spí ve svém doupěti, ale však my si ho probudíme!“

„Tak jdeme!“ vyskočila Věrka.

Jitka s Vítou nezůstali pozadu...

=*=

Řádění v rybníčku se tentokrát účastnil i pan Vuk, musel svým chráněncům předvést, jak se dá plout ve vleku za sumcem. Starý Igor měl dva metry a když zabral, zvedala se na hladině vlna. Vyzkoušeli si to tedy všichni a byl to jeden z nezapomenutelných zážitků.

Ale nemuseli ve vodě plavat sami. Když se po chvilce unavili, vylezli na břeh, osušili se a propustili Igora – dostal za svou službu velký kus masa, který vděčně zhltl a pak zaplul do doupěte, kde měl být bezpečný před rybáři i při vypuštění rybníčku.

Už zase osušení se věnovali vcit'ování do ryb. Říká se, že ryby mají malý mozeček, ale učedníkům to příliš nevadilo. Stačilo »osedlat« si dostatečně velkou rybu a nemuseli se bát vodních dravců. Největším nebezpečím by byl asi Igor, jenže ten ležel nakrmený v doupěti a neměl k lovu chuť. Ani rybáři se

u rybníčku nenacházeli, nemuseli tedy dávat velký pozor ani na různé neviditelné nástrahy.

Štiku objevili jen jednu a vzal si ji Vít'a, ale velcí okouni, do nichž se vcit'ovaly Jitka s Věrkou, byli také rychlí a proti štice navíc obratnější. Ono se to nezdá, ale kdyby okoun plul maximální rychlostí v přímém potoku, nestačili byste mu ani na běžecké dráze – kdyby nějaká podél potoku vedla. Přitom se dokáže vyhýbat překážkám a střídat různé hloubky. Věrka to popsala jako podobně povznesenou náladu při majestátní plachtění racků, jenže to bylo něco úplně jiného.

Pan Vuk ale sledoval, aby venku zbytečně neprochladli. Když viděl, jak Vít'ovi už zase drkotají zuby, ačkoliv byl zabalený do velkého ručníku, rozhodl, že toho bylo dost a že se musí všichni ohřát a převléknout do suchého.

Učedníkům se moc nechtělo, ale pan Vuk měl jako obvykle pravdu, po Vít'ovi začaly drkotat zuby i Věrce a návrat do tepla byl nejrozumnější, co mohli udělat. Nejteplejší léto už bylo pryč a kdoví, kolik takových dní jim matička příroda ještě letos nabídne.

Pan Vuk se po návratu do chalupy jako obvykle přesunul na převlékání spolu s Vít'ou do komory a ponechal vyhrátou sednici dívkám, ale když se vrátili, přinesli z pece každý jeden pekáč koláčků – makových, tvarohových, povidlových i s oříškovou náplní, nahoře posypaných množstvím hrozinek a mandlí.

„Kdo tohle pek!?“ tázala se Věrka. „Jimran?“

„Tohle ne,“ řekl pan Vuk. „Koláčky vždycky nejlépe pekla Liběna, nikdo se neodvážil dát do receptáře nějaké jiné.“

„Tak jí vyříd'te naše uznání!“ dodala Věrka s plnou pusou. „Jsou fakt super!“

„To, bohužel, nepůjde,“ zachmuřil se pan Vuk. „Nedávno v Evropě i v Čechách zuřila krutá válka, neměla sice tak těžké následky jako Třicetiletá, po které byly úplně vyliďněné celé kraje, ale přece... na Liběnin dům spadla jedné noci letecká

bomba. Už jsem vám řekl, že kriogisové na volné noze jsou zranitelnější... Zemřela mladá, bylo jí teprve šest set let...“

„Nedávno... a válka?“ divila se Jitka.

„Nedávno z pohledu pana Vuka,“ obrátila se na ni Věrka. „Kriogisové počítají jinak než ostatní lidé. Ano, Liběna zemřela mladá ve věku pouhých šesti set let a Druhá světová válka byla nedávno. Zvykej si na to, budeš to potřebovat.“

Byly to vážně divné počty. Šestisetletá žena je mladá. Učedníci si však museli zvykat, že se tyhle počty začínou brzy týkat i jich samotných. Jak vlastně vypadá taková šestisetletá kriogisi ženská? Kdyby to mělo být něco přes polovinu věku, bylo by to jako u normálního člověka polovina z osmdesátky – ale pak by Liběna nevypadala o mnoho starší než Věrcina maminka! To jsou ale divné počty!

Jen škoda, že se nebudou týkat i rodičů...

Věrka vlastně až teď pocítila, jak je to strašně nespravedlivé. I když ona sama je na té zvýhodněné straně, bude tam z celé rodiny sama. Teď se sice zdá, že se ještě nic nezměnilo, nic se nestalo, ale za čas...

Svět zkrátka není spravedlivý.

Ani kriogisové ne.

=*=

Dalšího dne ale nemohli přijít Vít'a ani Jitka. Krčmářům přijela tetička a nebylo tedy možné, aby Vít'a strávil odpoledne jinak než doma s návštěvou. Marešovi se to dozvěděli a nedovolili odejít za panem Vukem ani Jitce. Marně je přesvědčovala, že tam musí jít, aby tam nebyla Věrka sama a že mají domluvenou návštěvu tří členů Junáckého oddílu. Rodiče byli tentokrát neoblomní.

»Doved' je tam sama,« ukončila povzdechem Jitka svůj telepatický rozhovor s Věrkou.

Věrka tedy šla bez svých parťáků, jen v doprovodu tří Junáků. Byli to, jako už jednou, Bohouš Machač, Pavel Lukeš a Ála Lipenská, natěšení na slíbenou jízdu na jelenech.

»Ber to trochu sportovně, Věrko!« povzbuzoval učedníci i pan Vuk. »Příjezd tetičky se nedá předpovědět a jistě je lépe, když vás to postihlo při návštěvě Junáků – minule jste se s nimi beztak spíš nudili, vid'«

»Už vám je vedu,« sdělovala mu.

V telepatii se nedá poznat udýchanost jako v normálním hlase, ale to už všichni šplhali po Infarktových schodech. Pan Vuk je čekal jako obvykle na horní plošině.

Pravda, návštěvě se jízda na osedlaných jelenech líbila, jen co je pravda. Byli to starší jezdci než minule, takže jim pan Vuk projížďku prodloužil a zahrnul do ní i několik skoků přes lesní potůčky. Naštěstí při nich nikdo nespadol, všichni se pevně drželi a široká sedla je sama přidržovala. Ale všechno má svůj konec a i jeleni opatrně složili své jezdce na dvorku u pana Vuka. Ten je odstrojil a propustil, načež pozval jezdce, rozdychtěné vyprávět nové zážitky, do sednice na koláčky. Jen Věrka ze všech dětí věděla, kdo je i tentokrát pekl...

Rozloučili se jako vždy v nejlepší náladě. Pan Vuk je opětovně varoval před kluzkými kameny schodů, ale nikdo na nich neuklouzl, ačkoliv trochu kluzké skutečně byly.

Pak už šli v pohodě po lesní cestě za neustálého brebentění. Junáci se zkrátka museli vypovídat a Věrka se nedivila, že se všichni rozhodli požádat pana Vuka přednostně o tuhle atrakci. Sama to přece znala. S plachtěním s racky se to srovnávat nedalo, ale toho se nikdo z Junáků nezúčastní, proto byla jízda na jelenech jejich největší zážitek.

Najednou se ale všichni čtyři jako na povel zastavili.

Byli právě v úvozu v temnější části Maňákovského lesa, zhruba tam, kde jim nedávno zastoupila cestu Hynkova banda, když náhle na cestu ze strany skočilo cosi velkého, temného. Bylo to zvíře, jenže až příliš velké, než aby se všem čtyřem nerozklepala kolena. Stálo pouhých deset metrů od nich, cenilo na ně zuby a hluboce vrčelo. Tak nějak se musel cítit vévoda z Baskervillu, když se střetl s obrovským pekelným psem. I tohle

byl pes, jenže ve zdejší tmě lese působil víc než strašidelně a nebezpečně.

Ála začala zoufale ječet...

=*=

„Zmlkni!“ poručila dívce Věrka tak velitelským tónem, že Ála skutečně přestala.

„Je to jen pes!“ pokračovala Věrka klidně.

„Ale to je přece Moravcova doga Tyran!“ zašeptal Bohouš. „Vloni pokousal pošťáčku, až ji museli operovat v nemocnici! Od té doby ho drží zavřeného v kleci... ale asi jim utekl... a jestli se teď na nás vrhne...“

„Nevrhne,“ řekla Věrka a vyšla neohroženě směrem k obrovskému psovi. „Je to přece úplně hodnej pejsek!“

„Věrko! Vrať se! Pokouše tě!“ varoval ji polohlasem Bohouš.

„Nepokouše,“ ujistila Junáky Věrka. „Nepokouše mě, vždyť mě poslouchá. Ale je tady něco horšího... ten pes v lese pytláčil, nese si uloveného zajíce. Dáš to sem?“

„Ježší! Neber mu to!“ zaúpěl i Pavel. „Kterej pes by si nechal beztrně vzít kořist?“

„Ale tohle je přece hodnej pejsek!“ trvala na svém Věrka. „Tyránku, pusť to!“

Držela za nohu zajíce a pes skutečně otevřel tlamu a pustil kořist. Junáci nevyházeli z údivu, co všechno si ta obávaná a nebezpečná doga nechá líbit. Věrka pustila zadáveného zajíce na zem, ale doga nejevila snahu kořist zvednout. Stála a dokonce přestala vrčet.

„Vy víte, čím je to pes?“ zeptala se Věrka.

„No jistě! To je Moravcův Tyran!“ opakoval trochu ulehčeně Bohouš.

„Asi ho budeme muset dovést domů,“ uvažovala Věrka.

„Vážně si myslíš, že na tebe neskočí?“ ubezpečoval se Bohouš.

„Kdepak!“ tvrdila Věrka. „Podívej se, jak mě poslouchá! Tyrane, lehni!“

Obrovská doga poklesla a položila se klidně Věrce k nohám.

„Páni!“ vydechla Ála. „Von tě fakt poslouchá!“

„Ty bys mohla od minuty vystupovat v cirkuse jako krotitelka!“ přidal se Bohouš.

„Jenže nevím, kde Moravcovi bydlí,“ vzdychla si Věrka. „Ukážete mi to?“

„Maličkost, stejně bysme museli jít kolem nich,“ nabídl se Bohouš.

„Dobře, tak jdeme,“ pokrčila Věrka rameny. „Máte někdo foťák? Vyfoťte toho zajíce!“

Bohouš okamžitě vytáhl mobil a splnil její prosbu. Pavel měl starší mobil bez fotoaparátu a Alena mobil neměla vůbec, bylo to jen na něm. Blesk blýskl jednou, dvakrát, třikrát.

„To bude stačit,“ pokynula Bohoušovi Věrka. Popadla Tyrana za obojek, zvedla ho a otočila ho na lesní cestu směrem k vesnici. Vedla obrovského psa vedle sebe jako kdyby neměla jeho krk ve výšce svého krku – a to pes nestál na zadních! Junáci se ohromeně připojili pár kroků za nimi.

„Poslyš!“ zarazil se náhle Bohouš. „A co ten zajíc?“

„Nech ho tam ležet,“ doporučila mu Věrka. „Lišky si ho s radostí uklidí. Mají si ulovit dalšího, nebo si mají vzít už uloveného?“

„Jak se ale o něm lišky dozvědí?“ starala se i Alena.

„Nech to na mně,“ mávla rukou Věrka.

Vyšli zvolna z úvozu. Junáci se osmělili a vyrovnali krok s Věrkou, ale přece jen se k ní příliš netlačili, i když se zdálo, že ji pes poslouchá na slovo a jde vedle ní jako beránek.

Na kraji lesa ale potkali někoho, koho tu nečekali.

„Vy nám kradete psa!“ osočil je nasupeně – Hynek Moravec. Kráčel jim naproti a děsně se mračil.

Čtveřice se zastavila.

„Nekrademe, jdeme ho vrátit! Ale jak to, že běhá volně po lese bez vodítka, bez košíku a bez dozoru?“ odpálila ho Věrka

celou snůškou výtek. „Kdyby ho viděli myslivci, měli by právo odprásknout ho na místě jako škodnou! Nehledě na to, že lovil pytlácky zvěř, takže by měli nejen právo, ale i hodně pádný důvod!“

„To byste museli nejprve dokázat!“ odpálil ji naopak Hynek. „Jak to, že ho držíš kolem krku? Se divím, měl by tě zakousnout!“

„To by se ti hodilo, co?“ odsekla Věrka. „Hele – máš na něho vodítko?“

„Se ví!“ vytáhl Hynek krátké, ale masívní vodítko.

„Tak si ho uvaž a odveď si ho domů sám!“ vybědla ho Věrka.

„A co kdybych ho na vás pustil?“ zkusil to Hynek silácky.

„To bys pak pěkně odskákal!“ varoval ho Vít'a.

„Vejpřask snesu, ale vy budete mít jizvy do smrti smrt'oucí!“ trumfoval ho Hynek.

„Ba ne, hošánku! Pes tě neposlechne, teď poslouchá mě! A za druhé, mám nedaleko kňoura, prohnal by vás oba!“ zastráovala ho Věrka.

„Vážně?“ znejistěl Hynek, neboť sám viděl, jak je jejich pes nepochopitelně mírný.

„Když nebudeš blbnout, nebudu blbnout ani já,“ slíbila mu Věrka.

„No proto!“ odsekl už zase s převahou v hlase. Ke své smůle včas nepochopil, že to od Věrky není žádný ústupek, spíš výstraha.

Přišoural se na dosah, opatrně přicvakl karabinku na psí obojek a stejně opatrně si ho odtáhl. Stále se přitom ohlížel, jakoby na něho měl každou chvíli odněkud vyběhnout kňour, co o něm Věrka mluvila. Bylo to sice krajně nepravděpodobné, ale už jednou...

Věrka s Junáky stáli chvíli na místě. Čekali, až se mezi nimi a Hynkem vytvoří dost velký odstup, ale pak všichni čtyři bezstarostně vykročili za ním. Už nemělo smysl spěchat. Psa

předali majiteli – či aspoň synovi majitele, ať si s ním poradí sám!

Věrka ale bydlela hned na kraji vsi, dál už museli jít Junáci sami. Rozloučili se srdečně, stejně jako nahoře u pana Vuka. Kromě jízdy na jelenech zažili ještě další dobrodružství se známým nebezpečným psem, který se kupodivu choval jako beránek. Netušili, že jen díky Věrce a jejímu vcítění, kterému neodolala ani obrovská doga.

Jen Věrka si všimla, jak se pes změnil, když se od něho odtrhla. Pravda, vedl si ho na vodítku člověk, kterého znal a byl už několikrát donucen ho poslouchat. V hierarchii lidské smečky byl tedy nad ním – a to pes uznává. Ale neuznává cizí lidi, i když ho nepochopitelně přemohli. Nechápal to – a nepřijal. Věrka jen doufala, že ho Hynek zvládne.

Zamávala Junákům a chystala se obrátit se domů, jen je ještě chvíli sledovala – a dobře udělala, nic ještě neskončilo.

Konečně došli na silnici a zahrnuli za roh krajního domu. Věrka se už chtěla otočit, když náhle zaslechla zděšené Alenino ječení. A do toho hlas Hynka Moravce:

„Tyrane – vem si je! Trhej!“

Co to toho vola popadlo? prolétlo Věrce hlavou. To přece nemůže myslet vážně!

Jenže v té chvíli zpoza rohu krajního domu vyběhli tři Junáci – a pár metrů za nimi se dlouhými skoky hnala obrovská doga – Tyran. Byla mnohem rychlejší než člověk a Věrce bylo jasné, že jí Junáci neutečou. Naštěstí se doga mezitím dostala do vizuálního kontaktu s Věrkou – a ta se do ní okamžitě vcítila.

Tyran zabrzdil všema čtyřma. Junáci v panice zabočili k Věrce, ale ta už psa bezpečně ovládala. Zdánlivě stál na místě nerozhodně, ale ve skutečnosti byl přibitý k asfaltu Věrčinou vůlí. Rozběhla se ale, aby byla co nejbliž. Tohle jí bude muset Hyneček vysvětlit, jinak...

Až ji zamrazilo, když si uvědomila, že psa proti jeho majiteli poslat nemůže. Ne že by to nešlo, teď jí bude poslouchat

a kdyby mu přikázala skočit a trhat, provede to, ale to by mohla ublížit člověku – i když grázlíkovi. Ba ne, to by pan Vuk rozhodně neschvaloval!

Jenže na druhou stranu věděla, že se od Tyrana odtrhnout nesmí. Ten pes dostal rozkaz od pána – nebo od zástupce pána, to už je jedno. A navíc se to shodovalo s tím, co by udělal i bez rozkazu. Křížily se v něm protichůdné rozkazy, Věrčin a Hynkův. Věrka přímo cítila, jak se jí vzpírá. Ovládala ho, ale bránil se tomu, cítil, že je ovládán a nelíbilo se mu to. Chápala, čím to je. Ještě se neuměla vcítit tak, aby to objekt vcítění nezpozoroval. Proto jim asi pan Vuk zakazoval vcítovat se do lidí – ti by to nejen poznali, ale pamatovali by si to a ještě by je to pobízelo vzepřít se a nakonec udělat třeba i opak toho, co by chtěla ona.

Co teď? Vzdálenost mezi ní a třemi mladými Junáky se rychle zmenšovala. Vyděšené děti byly v této chvíli v bezpečí, jenže se nemohla spoléhat na to, že Hynek, který mezitím doběhl až k psovi, svůj příkaz odvolá.

Ať už si ho odvede, přála si, ale Hynek nejevil chuť dát psa opět na vodítko. Ukázal mu na Junáky a opět ho pobídl. Syčák! Sakra, uvažovala Věrka, kdy tomu pitomci dojde, že už na psa nemá nejmenší vliv? Chytrému napověz, hloupého nakopni...

Pes se po Hynkovi otočil, vycenil zuby a výstražně na něho zavrčel. I natvrdlý by už měl pochopit, že něco není v pořádku!

„Tyrane! Ty bestie!“ ječel Hynek, ale pro jistotu ucouvl. „Ty se mi budeš protivit? Dám tě za to utratit, bestie mizerná, prašivá!“

On ho neodvolá, došlo Věrce! Grázl jeden! A když ho pes neposlechne, dají ho utratit? To jsou ale milovníci zvířat! Ale co s tím? Nejde to po dobrém, po zlém to jít nesmí, ublížit tomu grázlíkovi nemůže, to je nepřípustné... tak – a babo rad’!

Byla v té chvíli ještě dobrých dvacet metrů od psa, ale v té chvíli jeho očima viděla i tam, kam vlastníma očima vidět nemohla. Spatřila, jak se k nim po silnici šílenou rychlostí žene modrý automobil. Řídil ho jeden z těch silničních pirátů, co jezdí

přes vesnice zásadně stovkou i víc, neboť »králům silnic se přece nemůže vůbec nic stát«... Věrka s Junáky už byli v boční uličce a Hynek se psem stáli na rohu, takže řidič ani u dětí nezpomalil...

V té chvíli Věrku napadlo něco šíleného... jenže možná jedině správného...

Pes se náhle vzeplal a obrovským skokem z místa se vznesl přímo proti přijíždějícímu autu. Ozvala se rána. Čelní sklo auta se po nárazu těžkého psího těla pokrylo jemnoučkou pavučinou prasklin a promáčklo se skoro až k volantu řidiče. Pes odletěl setrvačností šikmo stranou do příkopu, auto dostalo smyk, chvíli šněrovalo silnici od pankejtu k pankejtu, pak zachytilo o písčitou krajnici, sklouzlo stranou a skřípavě se smýkalo bokem v mělké šarpě, než se konečně zastavilo.

Chudák pes! pomyslela si Věrka. Odpoutala se od Tyrana v posledním zlomku vteřiny před jeho nárazem na čelní sklo auta. Ale oni by ho stejně popravili, neposlušnost pánům se u těchto lidských bestí trestá... psa totálně zkazili... tak ať aspoň pomohl vlastním životem vytrestat jednoho libového frajera za volantem...

„Co jste to s naším psem udělali?“ obrátil se Hynek na Věrku.

„Co jsi s ním udělal ty?“ odvedla mu Věrka obvinění. „Tys ho musel hodit na to auto, my jsme byli od vás dvacet metrů daleko!“

Mezitím se z havarovaného auta podařilo vylézt i řidiči.

„Děcka, čím byl ten pes?“ rozkřikl se na skupinku dětí.

„Tady Moravců!“ ukázal Bohouš na Hynka.

„Vy jste svědci!“ obrátil se muž na děti. „Ten pes mi úplně zničil auto!“

„Jo, budeme svědčit,“ řekla spokojeně Věrka. „Všichni jsme dobře viděli, že jste se řítily přinejmenším stovkou. Při té rychlosti neměl chudák pes nejmenší šanci uhnout!“

Pak se otočila k Bohoušovi.

„Bohouši, zavolej policajty na sto padesát osm. Mají tu pěknou bouračku!“

„Cože?“ zkoprněl havarovaný řidič. „Já že jsem tady jel rychle?“

„Však už to policajti podle stop správně změří,“ ujišťovala ho Věrka.

Bohouš sice chvílku manipuloval s telefonem, ale nebylo to potřeba. Vesnicí právě jako na zvanou projíždělo policejní auto, jelo sice pomalu a bez zapnutých sirén, ale policisté nebyli slepí, aby v příkopu přehlédli havarovaný automobil. Stačilo jim rozhlédnout se, aby spatřili i zkrvavenou psí mrtvolu. Zastavili u ní, kam ostatně dobíhal i řidič.

„Ahá!“ usmál se policista, který vystoupil z auta. „Někdo se tu řítí jako na dálnici, co? Ach jo, půjdeme to tedy změřit!“

„To byl náš pes!“ ozval se Hynek, neboť se až teď vzpamatoval ze šoku.

„Váš pes?“ obrátil se na něho druhý policista. „Hele, kluku, máš doma rodiče? Mohl bys doběhnout pro tatku? Ať to můžeme vyřešit všechno na místě!“

Hynek se poslušně otočil a vyrazil ostrým poklusem domů. Nejspíš byl rád, že dostal od policisty úkol, který z něho sejmul další vyšetřování. Mohlo by být nepřijemné.

„Naše svědectví budete taky potřebovat?“ zeptala se ho odvážně Věrka.

„Ani ne,“ řekl policista. „Víte, mladistvé by beztak nikdo nebral vážně. Ale podle stop se dá zjistit hodně – a podle mého odhadu se tady pan řidič hnal přinejmenším osmdesát, ale spíš víc. Tak holt dáme dýchnout na alkohol...“

O svědectví dětí zřejmě zájem nebyl. Tím lépe!

Havarovaný řidič vypadal náhle schlíple. Jistě už pochopil, že nemá smysl ovlivňovat svědky, neboť policisty zajímá jen změřená brzdná dráha – a ta byla na první pohled dost dlouhá, aby neobstálo tvrzení o »předpisové padesátce«.

„Jděte domů,“ navrhla Junákům Věrka. „Nebo do klubovny, jak chcete, ale tady už nás nepotřebují. O Hynkovi se zmiňovat nemusíte, je už dost vytrestaný. Je smutné, že to ten pes odnesl, ale kdyby ten blázen srazil člověka, bylo by to horší.“

„Poštval ho na nás!“ upozornil ji Bohouš na úplně jinou skutečnost, jenže Věrka ji znala, nemohla ji přehlédnout, ačkoliv se to odehrálo daleko od ní a za rohem domu.

„Vím,“ přikývla. „On už to nikdy neudělá!“

„Jsi si tím jistá?“ pochyboval Pavel.

„Naprosto,“ řekla Věrka.

=*=

Svět není spravedlivý!

Ačkoliv se Hynek doma nešířil o tom, jak Věrka zpacifikovala jejich Tyrana, dostal od otce pořádný výprask za to, že ho lehkomyšlně pustil z klece a proto ho srazilo auto. Byl to jistě hodně drahý pes a to pana Moravce vytočilo nejvíc. Doufal ale, že dostane odškodnění z povinného ručení řidiče, který psa srazil. Nedožvěděl se ani, že Hynek psa poštvál na děti. Synáček o tom doma pochopitelně mlčel a ani Věrka, ani Junáci nežalovali.

Panu Moravcovi by to nevadilo z lítosti k pokousaným, ale nedávno musel zaplatit odškodnění pošťače a navíc pokutu, což synovi i během výprasku opakovaně zdůrazňoval do rytmu ran páskem.

Hynek měl i dalšího dne ve škole problémy, na zmalovaném zadku se totiž špatně sedí, ale u něho to nebylo nápadné, on v lavici neseděl vzorně ani před výpraskem. Neskrýval ale svůj vztek na Věrku. Nebýt jí, prošlo by to bez výprasku! Zkusil jí aspoň o přestávce podrazit nohu, ale Věrka se zastavila a klidně ho varovala.

„Hele, Humuse, jestli nepřestaneš, mohlo by se ti stát něco hodně nepříjemného!“

„Tady nemáš žádné zvíře, aby za tebe bojovalo, ty čarodějnice!“ vyjel si na ni.

„Žádné nepotřebuji,“ odsekla. „Vít'a tě taky poslal k zemi i bez zvířete. A to ho tady kdekdo považuje za tintítko! Zdání klame, pamatuj si to!“

„Použiješ na mě černou magii? Nebo nějaké pekelné kouzlo?“ vyhrkl pohrdavě Hynek, ale už ne tak sebejistě.

„Ty to považuješ za pekelné kouzlo?“ ušklíbala se. „Klidně si to myslí, vymlouvat ti to nebudu, ale radši se nám vyhýbej, nebo zle dopadneš. Zatím se ti nic nestalo, ale... dobře si pamatujeme, jak jsi nám sliboval jizvy do konce života! Takže by nám je na tvém ksichtu taky nikdo nevyčítal! Zvlášť kdyby sis je udělal sám!“

„Já?“ nasupil se Hynek.

„Váš pes taky skočil na to auto sám!“ usadila ho.

Hynkovi tím obrazně vyrazila dech. Pochybovat o tom nemohl, sám byl u toho, jak jejich doga skočila přímo proti autu. Zvířata sebevraždy nepáchají – a psa očividně ovládala Věrka. Jestli to nebylo kouzlo, tak to aspoň jako kouzlo velice věrohodně vypadalo.

Spolužáci to poslouchali částečně jen se zájmem, ale částečně i s posměchem. Většině ve třídě byl už Hynek jako vejtraha protivný a fandili Věrce, že se ho nebála.

„Když se do nás nebudeš navážet, nehnu proti tobě ani prstem!“ slíbila mu Věrka.

„To doufám!“ vzeprěl se ještě Hynek. „Víc by to mrzelo tebe než mě!“

„Mě?“ zasmála se Věrka. „A nevíš, jak?“

„Náš táta má plno známých!“ ujišťoval ji Hynek. „Dokonce i exekutory! A těch se bojí každý! Každý, rozumíš?“

„Na tvýho tátu kašlu!“ odsekla. „A pochybuji, že bych mu stála za nějakou námahu! A i kdyby, nic si z něho nedělám, ani z jeho kamarádků, víš?“

„Všichni ve vsi se táty bojí!“ vynesl další trumf.

„Všichni?“ zasmála se Věrka. „Ani zdaleka! Spíš věřím, že by ve vsi většina lidí přála vaší rodině něco hodně zlého!“

„Jenže na nás ve vsi nikdo nemá!“ vytasil vítězně svůj poslední trumf.

„To si myslíš jenom ty!“ odsekla Věrka. „Nestačil by ses divit!“

Po slovní přestřelce však nic nenásledovalo. Hynek vystřílel všechnen prach, Věrka mu na všechno ihned něco odsekla, takže na závěr prohlásil, že se s holkama nepere a – podle vlastního mínění vítězně – odešel.

Skutečností ale je, že se Věrce začal vyhábat stejně jako už předtím Vítovi.

Jen silácké řeči ho ani potom nepustily.

Komu není rady...

=*=

Doma se ale u večeře svěřila Věrka rodičům, že měla ve škole s Hynečkem Moravcem menší slovní potyčku, při níž se Hynek vychloubal otcovými známostmi s nějakými exekutory.

„Myslíš, tati, že by nám mohl škodit?“ skončila otázkou.

Otec se vážně zamyslel.

„Možná mohl,“ přikývl. „Dneska člověk nikdy neví...“

„Máme nějaké jiné dluhy než hypotéku?“ zeptala se rychle Věrka.

Samořejmě neměli tolik peněz, aby si mohli domek na vsi jednoduše koupit, byť šlo o starou barabiznu kdoví z kolikátého století. Ale banky měly poslední dobou úžasné žně na chudácích, vyštvaných majiteli z bytů, kterým ochotně – a hlavně s mastnými úroky – na nové bydlení půjčovaly, když chalupy i pouhé chaty všude podražily více než co jiného.

V Praze byla přitom spousta bytů volných... jenže lidi neměli na nájem...

„Nemáme žádné dluhy kromě té prašivé hypotéky!“ řekl otec. „A tu poctivě splácíme, jenže... nikdy nevíš, co se může stát. Kdyby nás vyhodili z práce, byl by problém hned.“

„A myslíš, že má pan Moravec dost dlouhé prsty i na tebe?“ zeptala se Věrka.

„To jistě nemá!“ odvětil pevně otec. „Může se znát se zdejšími vydřiduchy, ale kdyby zrušili smlouvu s mámou, i bez jejího platu přežijeme.“

„Možná – ale nechtěla bych to zažít!“ povzdychla si maminka. „Nemuseli by tátu ani vyhodit, stačilo by, kdyby nečekaně onemocněl – a jsme rázem v rejži!“

„To ale pan Moravec neovlivní!“ oddychla si Věrka.

„Doufejme!“ souhlasil táta.

=*=

Věrka se při nejbližší návštěvě svěřila se svými obavami i panu Vukovi. Ten se na ni podíval pátravě, ale pak nad tím začal vážně uvažovat.

„Pan Moravec má ve vsi dlouhé prsty,“ začal. „Obecní rada mu zobe z ruky, zná se i se všemi sobě podobnými kmotry v okolí, možná i s těmi exekutory... na to se podívám, mohlo by to přinést skutečné problémy...“

„Táta říká, že kromě hypotéky na barák žádné dluhy nemáme!“ hlásila mu hned.

„Uvidíme, co se dá dělat,“ utěšoval ji pan Vuk. „Nejsme tak bezbranní, jen nesmíme naše prostředky používat jinak než v nouzi. Ta by nastala, kdyby se na vás ti supové vrhli. Pak smíme použít i prostředky jinak nedovolené. Jen bych tě ale varoval, nic nedělej sama. Kdyby bylo zle, nech jednat mě.“

„Vy pak smíte i ovlivňovat lidi, že?“ usmála se trochu Věrka.

„Nejen to,“ zamračil se pan Vuk.

=*=

Po vciťování s ovládním zvířat, ničení hmoty a jejím vytváření podle příkazu, ale také podle receptářů biroivi, spojeném s telepatickým vyhledáváním potřebných receptů, čekalo učedníky cvičné vkládání nových položek do receptáře biroivi, ačkoliv prozatím neměli co, aby to stálo za to.

„Kdyby tam každý vložil, cokoli ho napadne, byl by tam už dneska takový zmatek, že by se v tom nikdo nevyznal,“ vysvětloval jim pan Vuk. „Vkládání novinek je vzácnost. Jen si uvědomte, že receptář biroivi používají kriogisové po celém světě! Něco jiného je, když se vám naskytne příležitost vložit tam něco opravdu zajímavého. Nám třem, myslím Mistra Svaroga, mně a Jimrana, se tam povedlo vložit medvědí hody – to ostatní kriogisové přijali bez námitek. I Liběňiny speciální koláčky si našly své místo, ale nemůžete tam vkládat, co vás napadne.“

„Já bych tam například vložil maminkinu svíčkovou na smetaně s knedlíkem,“ nabídl se Vít'a. „Maminka ji umí nejlépe.“

„To máš tedy smůlu, tu tam už dávno před tebou vložili Rakušané,“ usmál se pan Vuk. „Můžeme si ji dát při nejbližší příležitosti. To víš, nejen Jimran se nějakou dobu živil jako kuchař! Na císařském dvoře ve Vídni se za pár staletí vystřídal

hned několik kriogisů a to víte, císaři a zejména císařovny měli všichni pěkně chlupaté jazýčky!“

„Takže by se tam ani rajská omáčka neuplatnila?“ zkoušela to i Jitka.

„Nevím,“ znejistěl pan Vuk. „Museli bychom se podívat, jestli tam už není, ale kdyby tam nebyla, chtělo by to vložit tam nějakou kvalitní, od dobré kuchařky a z dobrých surovin. Myslíte si, že ta obecní byla tak dokonalá, aby si zasloužila zvěčnění?“

„Ta určitě ne,“ otrásla se Jitka. „Dneska nikdo ani neví, co všechno v mase je, ačkoliv vypadá dobře. Dneska se dobytek krmí všelijakými sajrajty a maso je pak plné antibiotik.“

„Tak vidíte!“ usmál se pan Vuk. „Když si dáme svíčkovou, dostaneme kvalitní maso ze zdravé krávy chované na horské pastvině, s výtečnou omáčkou z pravé smetany, tak jako na císařském dvoře. Kdo by chtěl jíst další tisíce let nějaké dnešní anabolické sajrajty?“

„Ale když jsem vám vozil obecní obědy, jedl jste je!“ vyčetl mu Vít'a.

„Jedl,“ přikývl pan Vuk. „Udělalo ti to pokaždé takovou radost, že bych jedl i pečené hady. Ačkoliv kdoví, ti v receptáři birovi pocházejí ze staré Indie a nejsou vůbec špatní.“

„Tam jsou i pečení hadi?“ zděsila se Jitka.

„A proč ne?“ opáčil pan Vuk. „Zpočátku tam byly výhradně samé indické lahůdky, než jsme si tam vložili vlastní evropská jídla. Že jsou tam pečení hadi? Indům jistě chutnali, to jen my se nad nimi ošklíbáme. Naopak naše jídla nemusí chutnat všude po světě. Rakouská svíčková na smetaně s knedlíkem je skvělá pochoutka i pro Čechy, ale Rusové tomu říkají ohavnost, ti totiž nesnášejí knedlíky, říkají jim »nechutné rozvařené těsto«. Zato tam vložili vynikající boršč, bliny a pár dalších jídel – jen s medvědinou jsme je předběhli!“

„To by tam ale mohlo být ledacos...“ otrásl se Vít'a. „Třeba lidské maso! Kanibalům přece taky chutnalo, ne?“

„Lidské maso tam zaručeně není,“ ujistil ho pan Vuk. „Kriogisové nejsou kanibalové, to se tak nějak vylučuje. A nikdo jiný to tam dát nemůže.“

„Ještě že tak!“ oddychl si Vít'a. „Ale jak tam můžeme něco vložit? Nic pořádného přece nemáme.“

„Nic jednoduššího!“ usmál se pan Vuk. „Poručíme si teď něco cizokrajného a vložíme to do receptáře biroivi pod názvem »POKUS«. Pod tím názvem tam můžeme vložit fakticky cokoliv, nikdo nebude protestovat, ani se tomu podívat.“

„Ale co když tam už pod tím jménem něco je?“ starala se Jitka.

„Jistěže tam něco je,“ přikývl pan Vuk. „Vždyť tuhle položku kdekdo vkládá už hodně dlouho, nejste ani zdaleka první, kdo se na tom cvičí. Položku POKUS může nahradit každý kriogis – ostatní lidé tu možnost nemají. Náš »POKUS« prostě nahradí, co tam právě je.“

„A co je tam teď?“ chtěla vědět Věrka.

„Ani nevím. Můžeme se na to podívat,“ navrhl pan Vuk. „Zkus si to ty, Věrko!“

Věrka si trpitelsky vzdychla, ale pak se soustředila a telepaticky požádala o »POKUS«. Na stole se objevil – docela parádní notebook.

„Ale tohle není jídlo!“ namítla zaraženě.

„»Pokus« je prostě pokus, tam může být cokoliv,“ usmál se pan Vuk. „Někdo si tam zkoušel vložit tenhle přístroj a ještě to nikdo ničím jiným nenahradil.“

„Proč ho ale nevložil pod jménem »notebook«?“ divil se Vít'a.

„Nač by tam byl?“ namítl pan Vuk. „Tyhle zbytečnosti k ničemu nejsou.“

„Zrovna by se mi hodil do školy,“ řekl Vít'a. „Jenže je moc drahý, než aby mi ho naši mohli koupit.“

„A ty víš, k čemu je to dobré?“ zeptal se ho pan Vuk.

„No jistě!“ odvětil Vít'a.

„Tak si ho vezmi, než tam někdo pod jménem »pokus« uloží něco jiného.“

„Mně by se taky hodil,“ hlásila se hned Věrka.

„Mně taky!“ přidala se i Jitka.

„Ale proč ne?“ pokrčil rameny pan Vuk. „Zkus si to teď ty, Jitko!“

Jitka hned nadšeně požádala o další »pokus« a na stole se objevil druhý notebook.

„A teď ty, Vít’o!“ pobídl pan Vuk Vít’u.

„Já už notebook mám!“ hlásil Vít’a.

„Ale požádala o něj Věrka,“ řekl pan Vuk. „Teď ty vytvoříš na oplátku stejný přístroj Věrce, ať si to taky vyzkoušíš.“

Vít’a tedy neprotestoval, ale když požádal o »pokus«, neobjevil se na stole notebook, ale středně velký plochý monitor a několik přípojovacích kabelů.

„Aha!“ pochopil to pan Vuk. „Zrovna se někdo učí tvořit a přepisuje »pokus« novými předměty. A bude to někde v Čechách, protože v jiných jazycích se to řekne jinak.“

„Ale monitor se přece hodí k notebooku!“ zajásal Vít’a. A hned »vyčaroval« další dva monitory. „Ten využijeme i my tři!“

„Až na to, že na mě notebook nevyšel,“ řekla smutně Věrka.

„Nevadí,“ těšil ji pan Vuk. „Počkáme, až se to naučí ten, kdo tam vložil notebook a dál tam vkládá jiné položky a pak tam vložíme jako »pokus« jeden z vašich notebooků, aby se dostalo na všechny.“

„To byste si ho mohl přát taky!“ napadlo Vít’u.

„A co bych s tím dělal?“ usmál se pan Vuk. „Já to do školy nepotřebuji a jinak... znám to, ale pro mě jsou tyhle předměty bezcenné.“

„Bezcenné?“ divil se Vít’a. „Vždyť takový pořádný notebook musí stát peněz!“

„Peníze nejsou všechno,“ řekl pan Vuk. „Jaká je životnost toho šmejdu? Vydrží aspoň dvacet let? Těžko! Kdo z kriogisů si něco takového pořídil, všichni si stěžují! Neslyšel jsem o hard-disku, který by přežil deset let! A navíc, co já vím, po deseti letech, ale spíš ještě dřív bude každý počítač nemoderní a nejspíš i nepoužitelný. Slyšel jsem, že životnost dnešních šmejdů je právě tolik, aby přečkaly záruku – a pak už se sypou, kde to je možné.“

„Jenže nám by úplně stačilo, kdyby nám vydržely do konce školy,“ ujistila ho Věrka. „Dnes se to používá jako učební pomůcka, jenže nepovinná, protože na ni každý nemá.“

„Dobrá, dostanete je,“ přivlil pan Vuk. „Nakonec – přes položku »pokus« to není nic špatného, tím se receptář biroivi nezaplevelí.“

Hovořit o nejmodernějším notebooku jako o plevelu? Pravda, pan Vuk mohl. Pro něho to byl plevel – něco, co nemá takovou hodnotu, aby opravňovala jeho existenci.

„A nedalo by se zjistit, co tam ten... všechno vložil?“ zajímal se Vít'a.

„To jsme si měli ukázat, až tam něco vložíme,“ řekl pan Vuk. „Ale můžeme se to učit i na přeskáčku. Chceš-li vědět, co obsahuje položka receptáře, kterou dosud neznáš, nech si ji prostě zobrazit.“

Pak jim předvedl, jak to dělat – a ejhle, jako »Pokus« bylo vložené další příslušenství – klávesnice, myš, jakási krabička... a když viděl, jak se dětem zaleskly oči, hned jim pořídil každému totéž. A když se tam po chvíli objevil velký batoh, bylo to už kompletní.

Věrka si pak vyzkoušela vložení Vít'ova notebooku jako položka »pokus« a hned si také pořídila kopii. Měli teď všichni stejně – dárky jako o Vánocích!

„Poříd'te si to taky!“ nabízela Věrka panu Vukovi.

„A co bych s tím dělal?“ usmál se stařík. „Já takovou hračku nepotřebuji. Kromě toho bude nejspíš na elektřinu – ale já

ji tady nemám zavedenou. Co bych asi dělal s elektrickými spotřebiči bez elektřiny? Ale vy tři budete mít teď problém. Jak vysvětlíte rodičům, kde jste přišli k těmhle hračkám? Sami jste říkali, že jsou příliš drahé!“

„No, to bude problém,“ posteskla si Věrka. „Ale můžeme tvrdit, že je máme půjčené, třeba ze školy.“

„To nepůjde,“ řekla Jitka. „Ve škole žákům notebooky nepůjčují a tady na vesnici se stačí zeptat ostatních žáků, aby to prasklo.“

„Dobrá, vyřešíme to jinak,“ rozhodl po krátkém zamyšlení pan Vuk. Ani nebylo znát, že to bylo víc než jen krátké zamyšlení. „Necháte si je zatím u mě a já už to zařídím.“

Pak ještě párkrát zkusili, zda se položka receptáře biroivi nemění, ale když tam pořád byl notebook, řekl pan Vuk, že už je asi »pokus« volný a mohou si všichni vyzkoušet, jak se do receptáře vkládají nové položky.

Víťa do položky »pokus« vložil svou pravou botu a měl pak jednu navíc, Jitka tam opatrně vložila svůj prstýnek – byla to jen bižuterie, ale od maminky a i když teď mohla mít dva, ponechala si původní a ten druhý nechala vypařit. Ten původní měl pro ni větší cenu, ačkoliv byly podle pana Vuka do posledního atomu stejné.

Ten pravý byl přece od maminky!

„Vkládání do receptáře biroivi vyžaduje celý obřad,“ vysvětloval jim pan Vuk. „Než tam něco vložíte, je vaší povinností projednat to i s ostatními kriogisy a nejen s českými, ale i z jiných zemí. Nestačí totiž vložit tam, co vás napadne, musíte to zpřístupnit i jiným a to znamená dát tomu jméno, které tam ještě nebylo.“

„Notebook tam asi není, když si ho někdo rozmnožoval přes »pokus,“ soudila Věrka.

„To se budete divit! Je tam – jenže pod původním významem,“ odvětil pan Vuk.

Pak požádal o »notebook« – a na stole se objevil jakýsi starodávný tlustý zápisník.

„Tohle přece není notebook!“ vyhrkl Vít'a.

„Notebook je česky zápisník, pod tím jménem je v receptáři asi dvě stě let beze změn,“ vysvětloval jim. „Je to původní význam toho slova. Nemohu za to, že dali novému přístroji v angličtině jméno existující věci, ani že dnes lidé pod tím slovem chápou spíš to nové.“

„To může být docela problém,“ zamyslela se Věrka.

„Jistěže je,“ přikývl pan Vuk. „Změna významu slov je pro nás těžký oříšek. Nejspíš se přizpůsobíme novému významu, bylo by nesmyslné tvrdošijně trvat na starých, lidmi dávno opuštěných slovech, ale každá změna představuje problém, na kterém se musíme nejprve dohodnout. V receptáři biroivi nemůže být chaos.“

„Pod jakým jménem by se tam tedy měl vložit elektronický notebook?“ ptal se Vít'a.

„Obávám se, že se tam tento přístroj nevloží nikdy,“ vzdychl si pan Vuk. „Dnes je sice moderní, ale za pět let bude starý, nemoderní a nejspíš už nepoužitelný. Američtí kriogisové tam chtěli vložit už první »osobní počítač« pod názvem, tuším, PC-XT, ale ostatní se proti tomu postavili – a dobře udělali! Kdo by dneska stál o staré ikstéčko?“

„Mohli by to přece obměňovat!“ navrhl Vít'a.

„Ano – každý rok tak pětkrát,“ usmál se pan Vuk. „Nejmenovalo by se to »notebook«, pořád by to mělo jméno PC-XT, což je ale název přístroje, který dnes patří na smetiště nebo nanejvýš do muzea. Nemám pravdu?“

„No jo, to jsme přehlídli,“ přiznal Vít'a.

„Jenže nám by se ty notebooky hodily do školy – a tam budeme chodit taky jen pár let,“ trvala na svém Věrka.

„To vyřeším,“ slíbil jim pan Vuk.

==*=

Strýček Sergej

Pan Vuk uložil učedníkům za domácí úkol přemýšlet, co nového a užitečného mohou vložit do receptáře biroivi. Nemělo by to ale potřebovat přívod elektřiny. Jednotlivé položky si měli někde o samotě zobrazovat, aby se ujistili, že to už v receptáři není.

„Nic si z toho nedělejte, když nic vhodného neobjevíte,“ utěšoval je předem. „Je tam toho tolik, že to zatím každému stačilo. Zpočátku tam prý vkládali nové položky každoročně dvě i tři, ale byly také doby, kdy tam sto let nikdo nic nepřidal. Jak říkám, muselo by to být něco opravdu zvláštního a přitom užitečného.“

Měl asi pravdu. Ať si vzpomněli na cokoliv, buď to potřebovalo elektřinu, nebo se to už v receptáři nacházelo – a často v lepším provedení, než co by tam chtěli dát oni.

Zkusili to nejprve s cizokrajným ovocem, které prý bývalo dříve vzácné, takže se dalo sehnat jen ze známosti. Jenže o banány, pomeranče, ananasy, kiwi a další pochoutky mohli požádat – a byly tam samé výstavní kousky, čerstvé, šťavnaté a voňavé – žádné urychlované produkty z hypermarketů s jednotnou chutí a neurčitě vůně. Najít něco opravdu nového bylo zřejmě těžší, než si mysleli a čím déle to zkoušeli, tím víc jim bylo jasné, že do receptáře nic nového nevloží.

Pan Vuk měl pravdu – bylo toho tam víc než dost. Aspoň zjistili, jak bohatý je vlastně receptář biroivi a co všechno teď mohou používat.

Být čarodějem je vlastně docela fajn.

=*=

Návštěva, která přijela do vsi, všechny samozřejmě překvapila.

Na malém parkovišti před hospodou zastavila jednoho odpoledne obrovská limuzína s ruskou poznávací značkou v azbuce. Vystoupil z ní blahobytně vyhlížející postarší pán, auto

zamkl a hurá do hospody, kde se posadil k volnému stolu a poručil si »něco k jídlu«.

Hostinskou tím uvedl do rozpaků, protože v hostinci jídla neprodávala, vesničané sem chodili hlavně na pivo a řeči, takže mu mohla nabídnout nanejvýš balíček sušenek nebo smažených bramborových lupínků, které si štamgasti občas dávali k pivu.

„Kakój to bėšporjádok!“ zamračil se Rus. „Gostínica – i kúšaňja ně! Sumasšédstvo!“

Naštěstí mu nikdo nerozuměl, Rus tedy zůstal sedět a poručil si »pívo!«.

„Živjót zděs gospodin Vuk?“ zeptal se hospodské, když mu půllitr piva přinesla.

„Myslíte pana Vuka?“ ubezpečovala se hostinská.

„Skólko takích Vúkov zděs živjot?“ opáčil Rus. „Žil v takóm máleňkom dómiku.“

„To asi bude pan Vuk ze samoty,“ mínila hostinská. „Jo, ten tady žije.“

„Nu, charašó!“ řekl spokojeně Rus. „A ješčó k němu darógi nět?“

„Myslíte cestu k němu? Ale tam autem neprojedete, vede tam jen pěšina.“

„Znáju,“ odvětil Rus. „Úzkaja trapínka. Takája, kák vo vrémja vojny!“

„Myslíte – za války?“

„Da, balšája vojná!“ odvětil. „Charóšij čelověk! Otěc byl u něvó tagdá!“

„Váš otec byl u Vuka za války?“ ověřovala si hospodská, že správně rozuměla.

„Da,“ přikývl Rus. „Ja přijéchal za nim.“

„Autem tam ale neprojedete,“ varovala ho.

„Ja znáju,“ přikývl. „Tam úzkaja trapínka...“

Vytáhl z kapsy velký mobil a zručně na něm cosi natůkal.

„Aj aj!“ řekl potom. „Úzkaja trapínka – éto úzká pěšinka. Ja znáju.“

„Chcete tam jít?“ zeptala se ho hospodská. „Pošlu tam s vámi syna jako doprovod...“

„Ně náda!“ mávl rukou. „U měňá kartína...“

A po krátkém klepání na klávesnici mobilu dodal česky:

„Mám mapu, dojdú sám.“

Měl zřejmě v mobilu překladač, ale vyslovil to skoro správně.

Dopil své pivo, které by jako řidič pít neměl, ale nikdo ho zřejmě na to neupozornil, pak přivolal hostinskou, že chce platit. K jejímu údivu platil dvacetieurovou bankovkou.

„Tyhle peníze tady neplatí,“ upozornila ho. „A ani nemám nazpátky.“

„Jeuro běrút všě!“ mávl rukou. „Ěto dalžnó chvátit. Izměnitě v górodě!“

Posunkem odmítl drobné nazpět, vstal a provázen pohledy všech přítomných zamířil ke dveřím ven.

„Šmarjá, co já s tím budu dělat?“ lamentovala hostinská.

„To vám vymění ve spořitelně!“ radil kdosi od stolu štamgastů.

„Ženská, dvacet euro za jedno pivo?“ ozval se kdosi další. „Dyť je to pět stovek! Tomu teda říkám dýško!“

„Jen esli není falešná!“ pochyboval další.

Bankovka ale nevypadala jako falešná a hospodská řekla, že si ji tedy dá zítra ve městě ve spořitelně ověřit. Tím to vlastně skončilo a rozpoutala se debata, co je to za chlapa, co chce navštívit »toho podivína Vuka ze samoty«? Nikdo neměl potuchy o tom, že by tu byli za války nějací Rusové. Staří pamětníci vzpomínali, že se ve zdejších lesích ke konci války hemžili hitlerčící, možná někoho honili či co, ale podrobnosti nikdo neznal. K hitlerčíkům se za války nikdo nehlásil a dnes proto nemohl nikdo vyloučit, že by se nějací Rusové právě na samotě schovávali. A zřejmě úspěšně, když to přežili.

Proč o tom ale ten podivín nemluvil po konci války? Měl by přece zásluhy!

Jenže Vuk byl podivín, u něho bylo možné oboje. Že za války tajně pomáhal ruským zajatcům, i že o tom po válce nemluvil. Byl to přece podivín.

Rusovo obrovské auto stálo dál na parkovišti, takže se nejspíš skutečně odebral pěšky na samotu za panem Vukem. Tak přepychové velké auto ve vsi dosud nestálo a pochopitelně bylo středem zájmu. Pár zvědavých chlapů si vyšlo z hospody limuzínu obhlédnout, jenže všechna okna od řidiče dozadu byla zakrytá záclonkami, takže dovnitř nebylo vidět.

Večer se Rus vrátil do hospody, tentokrát v doprovodu Víti Krčmáře. Dal si dvě piva, Vítovi poručil balíček bramborových lupínků a limonádu, zaplatil opět několikanásobek ceny – tentokrát dokonce stoeurovkou – a opět jen mávl rukou nad drobnými.

Hostinská se mohla ochotou přetrhnout, zatímco štamgasti se udiveně dívali na Vítu. Ten kluk se s Rusem bavil jako se starým známým – dokonce rusky! Pravda, Vít'a se jakési jazyky učil už na vsi, ale že tak znal zrovna ruštinu?

„Tam, kážetsja, vazmóžno přijchať s drugój storony!“ prohlásil Rus na odchodu.

„K panu Vukovi se dá přijet i z druhé strany,“ přeložil to všem Vít'a.

Nasedli do limuzíny, na místo řidiče Rus, z druhé strany si k němu přisedl Vít'a a Rus bez ohledu na vypité pivo vyjel. Pravděpodobnost, že ho zastaví Policie, byla ve zdejší vsi opravdu mizivá – ostatně kdoví, co by si dělal z nějaké pokuty.

Všichni ostatní se mohli vrátit do hospody a probrat všechno v příjemnějším prostředí, zejména u piva.

Kde se u Rusa vzal tak najednou Vít'a?

Někdo si ale vzpomněl, že tam pár harantů poslední dobou chodilo, takže je to docela možné. Rusovi se jistě hodilo, že aspoň někdo zdejší mluví rusky a bude mu dělat průvodce. A kdoví, třeba se ten kluk dozví, co tu ten Rus pohledává. Nečekaně přijel – a zase odjede.

Co by tady dělal?

=*=

Do klubovny Junáků přišel příštího odpoledne Vít'a Krčmář, aby Junákům i s panem Petráčkem vyřídil pozvání od panů Sergeje Ladonina a Vuka na velice neobvyklou hostinu.

„Na jakou hostinu?“ zeptal se ho přísně pan Petráček.

„Pan Ladonin přivezl v autě z Ruska celé divoké prase!“ hlásil Vít'a. „To by dva lidi nesnědli ani za měsíc, takže tam zvou celý oddíl. Věrka a Jitka už tam jsou taky!“

Pan Petráček rozvažoval jen krátce.

„Kdo ti to takhle řekl?“ zeptal se pro jistotu.

„Pan Ladonin,“ opakoval Vít'a. „Věrka chodila v Praze na nepovinnou ruštinu, takže nám to s panem Vukem překládali. Pan Ladonin je ruský miliardář, takže se nemáme nijak ostýchat. Pozval všechny přátele pana Vuka a vás za ně považuje taky.“

„Nejsem si jistý, zda patříme k jeho přátelům,“ vzdychl si pan Petráček.

„Ale jsme,“ ujistil ho Vít'a. „To by nás všechny nezval. A řekl, že máte přijít všichni, i s vedoucím. Nechte všeho a pojd'te, přece takovou příležitost nezaškodíte!“

I pan Petráček se tedy dal přemluvit a všichni se jako jeden muž vypravili na samotu do lesa na hostinu. Zvědavost je popoháněla, pan Petráček je musel uklidňovat připomínkou Infarktových schodů, jinak by se někteří rozběhli a dorazili by tam úplně na konci svých sil.

I tak nepřišli včas, hostina začala i bez nich. Jenže obrovský pečený kňour byl nad síly dvou dospělých a dvou dětí, kteří už chvíli hodovali, aniž by to bylo znát. Kromě kance byla totiž na druhém stole velká kýta, ze které už také něco málo ubylo.

„Pojd'te sem a vezměte si taky!“ vítala zbytek Junáků Jitka. „Vezměte si nejprve tohle! Kance můžete mít i dole ve vsi na mysliveckém bálu, ale medvěda jste ještě v životě nejedli a kdoví, kdy se k něčemu takovému dostanete!“

„Medvěda?“ divil se i pan Petráček.

„Pravého sibiřského!“ ujistovala je Věrka. „Prý vážil jako pořádný býk, pan Ladonin přivezl jen jednu kýtu – ale ta je!“

Pak nabídla přichozím z košíčku vidličky – ne příborové, ale pořádné trojzubce a nože také vhodné na porcování medvěda – a každý si rychle ukrojil z medvědí kýty.

„To budeme mít na co vzpomínat!“ vzdychl si pan Petráček.

„Tak ať to stojí za to!“ pobízela je Věrka.

Na stolech byly i proutěné mísy s krající ruského chleba, tvarem podobné toastovému a na spláchnutí velký výběr různých nápojů. Pro dospělé české pivo a ruské víno, pro děti bohatý výběr ruských limonád – a zdálo se, že to nejsou umělé náhražky ze supermarketů. Jahodová obsahovala pravou jahodovou šťávu, jablečný »sok« byl z jablek a ostružinová limonáda byla nepochybně z ostružin.

Největší překvapení ale čekalo všechny na závěr hostiny. Na pokyn pana Ladonina odběhli Věrka, Vít'a a Jitka do komory, odkud postupně donesli hromadu stejných batohů. Dostalo se na každého návštěvníka, dokonce i na pana Petráčka a když se všichni nesměle, ale zvědavě podívali dovnitř, našli tam notebooky, obrazovky a další příslušenství.

„To přivezl pan Ladonin z Ruska,“ řekl slavnostně Vít'a. „Nemusíte se bát, nejsou to ruské počítače. Všechny jsou z Taiwanu a všechny jsou v české verzi.“

Takové přepychové dárky všechny zarazily. Proč je chce ten miliardář obdarovávat? Jen protože párkrát navštívili pana Vuka?

Ale i pan Vuk je pobízel, aby dárky přijali a neupejpli se, takže nakonec souhlasil i pan Petráček – odmítnout takový dárek prostě nešlo.

„Pořád ještě budu mít k Čechům dluh za otce,“ tvrdil pan Sergej Ladonin.

Pak si od něho vyslechli historku o tom, jak jeho otec utíkal s kamarády z německého zajetí, jak je pan Vuk ukryl před

pronásledovateli, nakrmil a ještě jim na další cestu dal teplé oblečení i plné batohy jídla, aby na sebe zbytečně neupozorňovali žebřákem. Vyprávění bylo dlouhé, z ruštiny je překládala Věrka a občas ji doplnil i pan Vuk.

Rozloučili se až za šera a všichni, trojlístek Věrka s Vítou a Jitkou, pan Petráček i Junáci, všichni s novými batohy na zádech, dorazili v dobré náladě do vsi. A pan Petráček se navíc chopil trochu nevděčné úlohy jít za všemi rodiči a potvrdit jim, že si jejich děti opravdu nic nevymyslely a pan Ladonin jim skutečně věnoval královský dar, hodný ruského miliardáře. Říká se, darovanému koni na zuby nekoukej – ale tyhle počítače byly opravdu špičkové.

Byla to skutečně dávná vděčnost Čechům za pomoc v době války?

Nebo jen rozmar ruského miliardáře?

Junáci to netušili...

=*=

Trojlístek mladých kriogisů samozřejmě věděl všechno, ale patřilo to k tajemství.

Pan Sergej Ladonin byl sice skutečně Rus, ale ne syn některého zachráněného ruského válečného zajatce, ačkoliv pan Vuk opravdu za války některé Rusy před hitlerčíky ukrýval.

Pan Sergej Ladonin byl totiž kriogis, kterého si pan Vuk z Ruska přivolal, aby pomohl jeho učedníkům legalizovat pár počítačů. Bez ruského miliardáře by měli doma nebetyčné problémy s vysvětlováním, kde k nim přišli. Sám jim je koupit nemohl. Měl ve vsi pověst nejen podivína, ale i nuzáka, kterou si dlouho a pečlivě udržoval – chodil zásadně v hrubém oděvu, nenakupoval ani ve vsi, ani jinde a kdo by se opravdu zajímal, z čeho žije, asi by ke svému překvapení zjistil, že pan Vuk nejenže nepobírá žádný důchod, ale dokonce není ani v evidenci obyvatel. Jediné dokumenty, kde se dalo jeho jméno najít, byly na katastrálním úřadu, kde byl uveden jako majitel stavební parcely s obytným domem a okolními pozemky, z větší části lesního typu. Jeho chaloupka neměla přívod elektřiny ani plynu

a jediné daně, které platil, byly daně z nemovitostí – a na ty vždycky peníze sehnal. Stačilo mu navštívit ve městě starožitnictví a prodat něco starodávného – receptář biroivi byl takových předmětů plný, stačilo si vybrat.

Sergej Ladonin byl kriogisem »na volné noze«. Bydlel v Moskvě, kde vystupoval jako nezávislý novinář. Čas od času sepsal nějaký článek, aby mohl přijatelně vysvětlovat původ svých finančních prostředků – vypomáhal si, jako jiní kriogisové, prodejem věcí z receptáře biroivi. Samozřejmě byl vždycky ochotný pomoci někomu z kolegů a pro tento účel se mohl ze dne na den změnit ve »výstředního ruského miliardáře« na výletě do Evropy.

Možná by někoho napadlo, že všechno, co údajně přivezl, se do jeho auta nemohlo ani vejít, ačkoliv šlo o rozměrnou luxusní limuzínu – mimochodem jen půjčenou v moskevské půjčovně automobilů. Byla však dost velká, aby vesničanům odhad znesnadnila a nikoho ta nesrovnalost ani nenapadla.

Kdo má vlastně představu, co se do tak rozměrného vozu vejde?

To, že spolu s trojlístkem dostali stejné dárky i mladí Junáci, splatil jejich vedoucí pan Petráček tím, že po celé vesnici vysvětloval všem rodičům, jak jejich děti k těm královským dárkům přišly. A že se tím pomohlo i mladým Junákům? To byl jen vedlejší, i když rovněž velice vítaný efekt. Ani panu Vukovi, ani Sergeji Ladoninovi nebylo proti mysli pomáhat potřebným, i když nepatřili mezi kriogisy. Hlavně aby se to dalo vysvětlit přirozenou cestou a nevypadalo to jako zázrak.

Pan Sergej Ladonin si samozřejmě svou roli patřičně užíval. Po návratu do Moskvy se změnil v šedou novinářskou myš, limuzínu vrátí do půjčovny, spálí skvělý oděv miliardáře, oblékne staré šaty, zmizí v davu a pokud se něco mimořádného nestane, do Čech se aspoň dalších sto let nepodívá.

Nikdo si ani nevšiml další drobné nesrovnalosti. V hospodě překládal panu Ladoninovi Vít'a, u pana Vuka Věrka – a Vít'a najednou rusky neuměl ani slovo.

Jak tedy mohl v hospodě tak plynule překládat?

Nikomu to naštěstí nevadilo, nenapadlo to ani Vít'u. Vysvětlení bylo ovšem úplně jiné, než mohl kdo hádat. Vít'a se s panem Sergejem domlouval neslyšitelnou telepatii – a ke všemu česky. Pan Ladonin navenek hrál, že neumí ani slovo a potřebné české výrazy pracně loví ze svého kapesního slovníčku. Ve skutečnosti uměl česky plynule. Jako většina kriogisů znal tolik jazyků, že by se nikde v Evropě neztratil.

S panem Vukem se Sergej setkal na konci osmnáctého století, kdy cestoval po Evropě v podobné roli bohatého ruského šlechtice. Samozřejmě se i tenkrát po návratu do Ruska opět změnil v nenápadnou šedou myšku v oděvu ruského pravoslavného kněze – kriogisové »na volné noze« měnili své role mezi lidmi častěji než »poustevníci« – strážci.

Trojice učedníků nebyla mezi kriogisy obvyklá, ale tomu se pan Sergej podivoval ještě v Rusku, když ho pan Vuk žádal o drobnou pomoc. Pan Vuk se ale dušoval, že příliš mladou trojici zatím zvládá, takže se za pár let stane neobvyklou jen jejich počet – platilo pravidlo, že každý strážce studně mívá jen jednoho učedníka za dvaasedmdesát let.

„Slyšel jsem, že jedna taková výjimka už byla,“ tvrdil pan Sergej. „Bylo to ale dávno, ještě za časů starých Sumerů. Tehdy vzal jeden strážce do studny dvojici mladých lidí, kteří se nechťeli od sebe odtrhnout. Ale dopadlo to prý špatně. Je těžké vydržet s jednou ženskou tisíc let, takže se ti dva nejprve vzali, ale asi po dvou stoletích se v hádkách rozešli. Bylo to vlastně potvrzení zásady nebrat více než jednoho učedníka. Tihle tři jsou naštěstí mlád'átka, tam snad nic takového zatím nehrozí.“

„Nehrozí?“ zamyslel se pan Vuk. „Máš pravdu, ale jen pro nejbližších pár let. Až ti tři trochu vyrostou a začne s nimi mlátit puberta, kdoví... ale to naštěstí hrozí nejdřív za padesát let, do té

doby musíme vyřešit změnu jejich identity – padesátileté děti jsou příliš nápadné.“

„V tom případě máš na krku konflikt s jejich rodiči,“ varoval pana Vuka Sergej. „Byl bych raději pro variantu »nehoda«.“

„Na to je zatím dost času,“ vzdychl si i pan Vuk.

„Neřekl bych,“ vrtěl hlavou Sergej.

=*=

Ve vesnické hospodě neměli chlapi toho odpoledne na přetřes nic jiného než podivnou návštěvu v lesní samotě a zejména – štědrý dar bohatého Rusa místním dětem.

Bohužel se netýkal všech. Nedalo se přehlédnout, že vyšla naprázdno parta Moravcova syna Hynka a bylo znát, že to některé chlapy hněte – a není třeba zdůrazňovat, které.

Starý Moravec byl pochopitelně vysoko nad věcí.

„Můj syn má takový notebook už dávno – dražší a lepší!“ tvrdil suverénně.

„Netvrdil bych to tak jistě,“ nesouhlasil s ním jeden z chlapů od sousedního stolu, očividně nepatřící k Moravcovým lidem. „Náhodou jsou počítače můj chleba, takže o nich něco vím. Nevím kolik tyhle mašiny stály, ale upřímně řečeno, syn má teď lepší stroj než já. Notebook má lehounkou kovovou karoserii, žádný plastik, uvnitř je disk SSD, o jakém jsem ještě neslyšel. Rychlý jako blesk a kapacitu mu můžu jen závidět. Obrazovka je taky třída – zkrátka bych řekl, že se tenhle typ ještě do Čech ani nedostal.“

Měl pravdu – tenhle typ nebyl vůbec určený k běžnému prodeji. Byl vytvořený pouze pro americkou armádu a všechno tomu odpovídalo – od nevídaných parametrů po spolehlivost, jaká se v civilním sektoru jen tak nevidí. Jen česká klávesnice na něm nebyla původní.

Moravec ale musel mít vždycky navrch.

„Tisíckrát líp by udělal, kdyby se vykašlal na ty fakany a investoval u nás,“ prohlásil.

„U nás by toho asi tak chytil!“ mávl rukou jiný chlap. „Tady chcípl pes!“

„No právě!“ zaslechl to Moravec. „Kdyby se chtěl pořádně ukázat, pomohl by celé vsi, ne jen pár fakanům!“

„Ale proč by to dělal?“ opáčil jeho oponent. „Přijel se podívat na památku svého fotra z války, ne aby tady investoval. Určitě má zdroje v Rusku, má je tam pěkně pod dohledem a sem ho táhla zvědavost a možná i chuť poznat kraje, kde jeho fotr prožil dobré i zlé. Jestli mu tenkrát ten blázen Vuk opravdu pomáhal, nevím, ale vyloučené to není. No tak se chtěl ukázat jako grand, co je na tom? Jenže starej Vuk je podivín, o takové dary určitě nestojí – tak je přesunul na partu děcek, která mu tam poslední dobou chodila.“

„Ale proč?“ vrtěl nechápavě hlavou Moravec. „Co by z toho měl?“

„Třeba pocit granda!“ opáčil další chlap. „Je to přece Rus! Ti si rádi dokazují, jak jsou nejlepší na světě! Myslíš si, že by pro něho bylo investování tady v Čechách výhodné? Já si to nemyslím, v Rusku má jistě lepší možnosti. Děcka povídaly, že je to miliardář, takže dělá nejspíš do petroleje – tam se točí miliardy! Co by dělal v Čechách, kde spousta lidí krade jako straky!“

„No moment!“ naježil se Moravec. „To bys mi musel nejdřív dokázat!“

„Neřekl jsem to na tebe, ale obecně!“ zasmál se další chlap. „Co chceš dokazovat? Že se v Čechách krade? To si přece štěbetají vrabci na střeše po celé Evropě! A na dokazování máme Policii, jenže ta beztak nikdy nic nevyšetří a máme ji jen aby konstatovala, že případ pro nedostatek důkazů odložila!“

„Blbý je, že to ten starej poděs Vuk nedokázal využít!“ uvolnil se zase Moravec. „To já bych to jinak skouel!“

„Ty jistě!“ odfrkl si kdosi. „Ty bys ho dokázal oškubat! Jeho štěstí, že odjel!“

„No, aspoň že děcka ve vsi mají pořádné mašiny!“ řekl odborník přes počítače. „Kdo by si mohl dovolit jim něco takového koupit?“

„Můj Hynek takový má!“ trval na svém Moravec.

„Už dlouho, že?“ ušklíbl se počítačový machr.

Spor o to, čí počítač je lepší, samozřejmě nevyřešili.

Škoda, že Rus už odjel!

=*=

Konec léta

Po odjezdu Sergeje Ladonina začal pan Vuk učedníky prohánět v rybníčku. Podle něho to pro ně byla poslední možnost, jak si pořádně zaplavat a všichni tři toho museli využít.

Věrka byla v plavání nejlepší, neboť závodně plavala už v Praze. Venkovský rybníček byl sice pro trénink méně vhodný než bazén v Podolí, ale voda tu byla zcela jistě stejná, až na méně chloru a víc bahna na dně. Vít'a se pokusil uplatnit, co se při vciťování naučil od pstruhů – a podařilo se mu zlepšit si ve vodě rychlost, takže mu i Věrka jen stěží unikala. Jen Jitka byla ve vodě pořád nejpomalejší – ale na to, že ještě vloni neuměla plavat vůbec, to podle pana Vuka nebylo nejhorší.

Pan Vuk jim na závěr koupání, když už byli všichni jaksepatří unavení, dovolil nechat se táhnout sumcem Igorem. Byla to pro ně malá odměna za námahu. Také sumec Igor dostal odměnu – jako obvykle pořádný kus masa, který zhltl a odplul do své nory trávit.

„V zimě musím rybám prosekávat led, když rybníček zamrzne,“ vykládal jim pan Vuk. „Jinak by se pod ledem dusily. A dávám jim sem v zimě vrtulku, aby provzdušňovala vodu. Pak ani ten otvor v ledu tak rychle nezamrzá.“

„Ale co tu vrtulku pohání, když tady nikde nemáte elektřinu?“ zajímal se Vít'a.

„Zdrojem pohonu je velké větrné kolo, od kterého vede hřídel k vrtulce ve vodě,“ usmál se stařík. „Je to celý agregát na plovácích. Ale dávám to sem až když je led dost silný, ne při první ledové tříšti.“

Vrátili se do chalupy ohřát a usušit. Pan Vuk zatopil v peci – pravda, nezdržoval se ani třískami, ani zápalkami, v peci se prostě objevila hořící polínka a za chvíli bylo v sednici příjemné teplo. A když se setmělo, zapálil pan Vuk svíčky ve velkém svícnu, zavěšeném na stropě nad velkým stolem. Bylo to pěkně starodávné, jen trochu usnadněné.

„Vy takhle žijete už tisíc let?“ vzdychla si Věrka. „Bez televize, o svíčkách...“

„Televizory mají lidé až v posledním půlstoletí,“ usmál se pan Vuk. „Nejhorší ale na nich je, že slouží především k šíření propagandy, tak jako dříve rádio a ještě předtím noviny. Proč asi říkají Poláci rádiu i televizorům »bedynka prolhana«? Zprávy jsou v nich pečlivě vybrané, sestříhané a velmi často úplně zfalšované.“

„Ale my se v televizi nedíváme na zprávy!“ namítla Věrka. „Jsou tam i zábavné pořady, často i celé filmy, ani na ně nemusíme do kina!“

„Zábavné pořady znali už ve starověku,“ vzdychl si pan Vuk. „Římská chátka volala: »Chléb a hry!« – a Caesar jim milostivě poskytl trochu chleba a gladiátorské hry, při kterých si otroci párali břicha meči, zvanými »gladius« – podle nich se ostatně nazývali. A Římané, kdykoliv vystříkla krev, nadšeně jásali »Habet!«. Pro otroky to taková legrace nebyla, těm šlo o život, ale diváky to nebolelo. V dnešních filmech sice teče místo krve jen jakýsi kečup, zato je v nich tisíckrát více propagandy, v televizi často i té nejzákeřnější, podprahové.“

„Zajímalo by mě, jak to můžete vědět, když televizi nemáte?“ pochyboval Vít'a.

„Kdybychom my kriogisové neměli vlastní zvědy, asi bychom byli také odkázáni jen na televizi a ostatní média – a také by nás to úplně dezorientovalo,“ řekl pan Vuk. „Jenže my máme vlastní zpravodaje a ti nám vládní propagandu velice často vyvracejí.“

„Ale vždyť jsou v televizi i nezávislí reportéři!“ namítala Věrka. „A ti vládu kritizují!“

„To si jen myslíte!“ usmál se trochu smutně pan Vuk. „Jaká kritika? Kritizují vládní loutky, nikdy ne skutečné vládcy. Ti praví jsou schovaní, všechno řídí prostřednictvím svých nastrčených loutek a nikdo se je neodvážá ani pojmenovat! Natož aby je někdo kritizoval – na to si žádný novinář netroufne.“

„To jako... že vláda ve skutečnosti nevládne?“ pochybovala i Věrka.

„Ale ano, vládne,“ pokrčil rameny pan Vuk. „Rozhoduje běžné rutinní záležitosti, ale nikdy se neodvází udělat něco, co by skutečné vládce poškodilo. Nechme toho, ta záležitost je hrozně smutná a pochopíte ji, až budete větší. Souhlasím s vaším učitelem Stehlíkem, že »historie je ze všech věd ta nejhorší děvka, neboť ji od starověkého Egypta dodnes kdekdo přepisuje podle potřeb momentální vrchnosti«. Říkala jsi to tak, Věrčo? Je to výstižné, jen bych dodal, že to nebylo od starověkého Egypta, ale už předtím a nefalšuje se jen vzdálená historie, ale redaktoři upravují podle potřeb vrchnosti i současné zprávy. Přesně stejně, jako se vaše učitelka dějepisu neustále vyhýbá zmínce o Polyfémovi, aby nedejbože neurazila hulváta tělocvikáře.“

„Ona se ho bojí!“ odfrkl si Vít'a.

„Ale proč?“ namítl pan Vuk. „Proč se má učitelka bát svého kolegy? Možná s ním chce jenom vycházet v dobrém, ale proč vás kvůli tomu okrádá o součást historie, kterou se děti v jiných školách normálně dozvědí?“

„To se musíte zeptat jí,“ pokrčil rameny Vít'a.

„Necháme to plavat,“ pokrčil rameny pan Vuk. „Lidi nepředěláme a rozhodně ne hned. Jak se to dneska říká: nechme to koňům, mají větší hlavy...“

„Ale já bych se raději vrátila ke zvědům,“ nedala se Věrka. „Jak se s nimi domlouváte? Pokud vím, byl tu včera pan Sergej. Popovídali jste si, zavzpomínali jste si. Ale podle mě to bylo na důkladnější seznámení s poměry v Rusku málo. A nikdo jiný vás nenavštívil, jak je rok dlouhý. Jak se dozvídáte, co se děje ve světě, když nemáte televizi?“

„To jste se vlastně měli také dozvědět až později, ale když už jste na to obrátili řeč, povíme si to hned,“ vyhověl jí pan Vuk. „Když jsme se učili používat telepatii, naučili jste se jen základy. Umíte ji používat ke vcítění do zvířat, která vidíte, a to i když je vidíte očima jiného zvířete. Umíte se volat navzájem na hlasové

úrovni – řekněme něco jako dnes lidem umožňují mobily. Telepatie je však mnohem složitější fenomén.“

„Třeba tím, že nám umožňuje vidět očima racků?“ nadhodil Víťa.

„Ano, to už je složitější úroveň,“ souhlasil pan Vuk. „Nejen vidět jejich očima, ale při vcítění vnímáte všechny pocity zvířete. Věrča má za sebou i nepříjemnou zkušenost s pocity myšky v kočičích zubech. Taky to znám, málo platné, to se časem přihodí každému. Věrka se nedávno vcítila současně do veverka a racka, jen přitom veverka »odstavila« na stromě, aby se mohla na racka lépe soustředit. To časem zvládnete i s více zvířaty současně. Ale to pořád není všechno. Telepatie umožňuje hlasové i pocitové spojení mezi kriogisy navzájem. Zatím jste zvládli jen hlasové a jen mezi sebou, ale můžete využívat i pocitové spojení a se všemi kriogisy po celém světě.“

„My si můžeme předávat i vcítění?“ optal se trochu překvapeně Víťa.

„Je to jiné než vcítění,“ upozornil ho stařík. „Při vcítění přebíráte pocity vcítovaného objektu – člověka nebo zvířete – i proti jeho vůli a dokonce mu můžete vnutit svoji. Znáte to se zvířaty, ale opakují, nezkoušejte to na lidech. Pocity spojení s kriogisy je jiné. Můžete se s kýmkoliv spojit ze své vůle pouze hlasově, ale teprve on vám může nabídnout i spojení pocitové, které se pak skoro neliší od pocitového spojení se zvířaty, až na to, že ho nemůžete ovládat, zato s ním i při tom spojení můžete ...kdyby to bylo hlasem, řekl bych hovořit...“

„Takže vám některý zvěd může předat i to, co sám prožívá při sledování nějaké hodně vzdálené události, je to tak?“ domýšlel si Víťa.

„Ano, bylo by jistě zajímavé být takovým způsobem přímým účastníkem důležité, byť vzdálené události, ale ani to není všechno,“ pokračoval pan Vuk. „Biroivi tomu propůjčuje ještě nejméně o třídu vyšší stupeň. Biroivi nepřijímá jen přání k vytvoření něčeho z jeho receptáře, případně na vložení něčeho

nového. Biroivi má k dispozici i nejzajímavější archiv – archiv pocitů. Místo abyste se spojovali s některým kriogisem a žádali ho o zpřístupnění jeho pocitů, což je omezené na nepatrný počet jiných lidí a už při třech si začnou překážet, je tu ještě významnější možnost – zaznamenat pocity do biroivi. Říkáme tomu »událost«, nebo také »záznam«. Může si ji pak kdykoliv po jejím vzniku každý vyvolat, jako kdyby se toho sám účastnil. V biroivi jsou tisíce různých událostí z dějin lidstva, zaznamenané přímo v té době kriogisy, kteří při nich sami byli.“

„A je jich tam hodně?“ otázal se trochu nedočkavě Vít’a.

„Spousty!“ usmál se pan Vuk. „Je toho tam milionkrát víc, než se nachází v psaných kronikách lidstva. Pochopitelně – kronikáři nikdy události nezaznamenávali přímo ve chvíli, kdy se odehrávaly, vždycky až později v klidu pisáren. Zapsali pak jen to, co si pamatovali, nebo dokonce jen co zaslechli a to byl nepatrný zlomek dějů. Popisy gladiátorských zápasů z pohledu lidí obsahují jen povrchní dojmy ze soubojů, málokdy tam je aspoň stručný popis nádhery císařské lóže, ozdob na oděvech římských žen a těžko tam najdete víc podrobností. Záznam kriogise Gaia z jednoho půldne v cirku Maximus je podrobný až přílišně – a možná by se vám při jeho shlédnutí udělalo špatně.“

„Myslíte?“ opatrně zapochybovala Věrka.

„Ani to nechtějte vidět,“ řekl pan Vuk. „Maximem protekly celé sudy krve!“

„To jsou tam i takové věci?“ zděsila se Jitka.

„Nejen to,“ přikývl stařík. „Záznam kriogise Oktaviána z zkázy Pompejí končí jeho vlastní smrtí, neboť se mu nepodařilo z toho pekla uniknout, ačkoliv se o to snažil. Napadlo ho zaznamenat pro ostatní kriogisy výbuch sopky, aniž v té chvíli tušil, že si smrt brzy sáhne i pro něho – a nepřerušil to ani když se pod vrstvou žhavého popela dusil a současně i pekl. Můžete si to vyvolat, ale velice vám doporučuji odtrhnout se od toho nejpozději ve chvíli, kdy Oktaviána dohání čelo mraku sopečného

popela – jinak ručím za to, že se vám bude zdát smrt myši v kočičích zubech krátká a milosrdná!“

„Krátká a milosrdná?“ vyjekla Věrka. „Já myslela, že z toho budu mít smrt!“

„Krátká a milosrdná,“ trval na svém pan Vuk. „Můžete mi to věřit, mohu to srovnávat. Oktaviánovo umírání je proti tomu dlouhá, trýznivá a tisíckrát bolestivější smrt. Uvědomte si, že jsem to zkusil až když mi bylo kolem tří set let a to už jsem si myslel, že jsem ledacos zažil! Opravdu bych vám to nedoporučoval dnes, dokud nemáte vypěstovanou psychickou odolnost a vyvede vás z míry i smrt malé myšky.“

„To si fakt nechám zajít chuť!“ otřásla se Věrka.

„Nechte si zajít chuť všichni,“ usmál se pan Vuk. „Časem stejně zvědavost zvítězí, ale nemusíte všechno prožít hned.“

„A je tam takových otřesných záznamů hodně?“ vyzvídal Vít'a.

„Spousta!“ ujistil ho pan Vuk.

„A je tam i něco od vás?“ zajímalo Věrku.

„Jistě,“ přikývl pan Vuk. „Ode mě tam jsou i složitější události, třeba vcítěné pocity německého rytíře při jezdeckém útoku na vrch Vítkov – ale i to si raději nechte na pozdější dobu, není to zrovna příjemné.“

„Ten rytíř při útoku padl?“ zeptal se Vít'a.

„Ani ne, stačilo, že se nakonec na prudkém svahu skutálel s koně,“ řekl pan Vuk.

„A zlámal si nohy a ruce, že?“ dodal Vít'a.

„Zrovna tenhle si při pádu nic nezlámal,“ zavrtěl hlavou pan Vuk. „Ale kdybyste si to vyvolali, cítili byste se pak také jako převálcovaní buldozerem.“

„Asi si to necháme na později,“ otřásla se Věrka.

„Nechte,“ doporučil pan Vuk všem třem. „Ani nevím, jestli vám mám ukázat, jak se to vlastně dělá. Rozumějte mi, jsou tam miliony událostí, od drobných a nepříliš zajímavých až po nejvýznamnější chvíle v historii člověčenstva. Je tam zasypání

Pompejí popelem Vesuvu i výbuch Krakatau, dobytí a rozvrácení Tróje, Kartága i Berlína, je tam dokonce i výbuch nad městem Nagasaki – strážce studny Mičimoto to zaznamenal ze svého skromného obydlí na svahu nedaleké hory, můžete se ho na to i zeptat, je naživu. Jsou tam i radostné události, jenže – neměli jsme dosud tak mladé učedníky, takže nikoho ani nenapadlo dát k některým záznamům varování, že je to pro otrlé a ne pro děti...“

„Možná by bylo lepší, kdyby byl někde seznam významných událostí z dějin, které by pro děti byly,“ navrhla rychle Věrka.

„Je to dobrý nápad, budu je muset rychle vybrat,“ zamyslel se pan Vuk. „Nikdo to za mě neudělá, mezi kriogisy jste jedině děti. Původně jsem vám to chtěl říci, až budete trochu starší, ale když už jste se zeptali...“

„Nevadí, počkáme,“ utěšovala ho Věrka. „Nebude toho jistě milion, stačilo by něco srovnatelného s učebnicí historie... to nám určitě vystačí na pár let...“

„Na pár let? To možná ne,“ řekl pan Vuk. „U záznamů platí jiné měřítko času.“

„Měřítka času? Co to je?“ zarazila se Věrka.

„Už jste se někdy při čtení knih setkali s obratem »v jediném okamžiku mu před očima proběhl celý jeho život«?“ zeptal se jich naopak pan Vuk.

„Jistě,“ přikývl Vít'a.

„V knížkách je to poměrně často používaný obrat,“ doplnila ho Věrka.

„Já jsem něco takového viděl i ve filmu!“ trumfoval ji Vít'a.

„Je to jedna z méně známých vlastností mozku,“ pokračoval tedy pan Vuk. „Prohlížení pocitových záznamů má tuhle vlastnost také. Kdosi už dávno zjistil, že je tu časové měřítko jedna ku dvě stě padesáti šesti – to je takové magické číslo. Co to znamená? Nic víc než to, že zhruba čtyři hodiny záznamu prožijete během jediné minuty. Šestihodinový záznam dne v cirku Maximus trvá jeden a půl minuty a během hodiny

stihnete padesát nejvýznamnějších událostí v dějinách lidstva. Samozřejmě pokud vám je vyberu, abyste získali pěkný přehled, ale vyhnuli se přitom nechutnostem – naneštěstí lidé za nejvýznamnější události považují právě ty největší drsnárny – bitvy, zkázu, vraždy...“

„Tak mě napadlo... nemůžeme tam uložit naše pocity při létání s racky?“ napadlo náhle Věrku. „Když si představím, že by mi místo čtyř hodin stačila minuta... a uspořené čas přece můžeme věnovat cvičení anebo aspoň běhání... Třeba by to Vítovi pomohlo v tělocviku, aby ho Polyfémus pořád nešikanoval!“

Pan Vuk se opět krátce zamyslel.

„To není špatný nápad!“ řekl po chvíli. „Samozřejmě za předpokladu, že uspořené čas věnujete cvičení a ne dalším hodinám létání s racky!“

„Spíš bych uvítal, kdyby šel takhle zkrátit tělocvik,“ zavrčel Vít'a.

„To asi nepůjde,“ zasmála se Věrka. „Tělocvik tak snadno neošidíš. Třeba by ti to ale pomohlo v boji proti Polyfémovi!“

„To těžko!“ ušklíbl se Vít'a. „Ten už mě má zaškatulkovaného jako ňoumu!“

„Jen neříkej!“ napomenula ho Věrka. „Ve škole se říká, že brzy začnou plavecké kurzy ve velkém bazénu. Na ten je jakýsi pořadník a naše škola má přijít na řadu. Jestli tam zazáříš – a to se dá mezi zdejšími neplavci čekat – mohl by se Polyfémus na tebe dívat hned jinak!“

„Nevím, nevím,“ pochyboval Vít'a. „Náš kraj patří mezi horské, to plavcům příliš nesvědčí. Spíš bych se spoléhal na zimní lyžování. To mi šlo líp.“

„Jenže i na to budeš potřebovat vytrénované svaly a ne hadry,“ popíchl ho Věrka.

„Podporoval bych to, kdyby vám to pomohlo,“ rozhodl pan Vuk. „Další výhodou je to, že můžete záznamy využívat i v zimě, kdy není dobré zatěžovat zvířátka. Chtěl bych ale od vás slib, že

toho nebudete používat přes míru a ušetřený čas věnujete něčemu užitečnému. Tím myslím nejen školní povinnosti, ale i tělocvik. Souhlasíte?“

„Čemu ale máme říkat »přes míru«?“ chtěl vědět Vít'a.

„Řekněme nanejvýš deset záznamů denně,“ navrhl pan Vuk. „To by mohlo být několik desítek prožitých hodin a to by vám mělo stačit.“

„To můžeme slíbit, že, holky?“ obrátil se Vít'a na dívky.

Obě ochotně přikývly. Několik desítek hodin zajímavosti denně, to ani nevypadalo na nějaké drastické omezování.

„Dobrá, povíme si, jak na to,“ uvolil se pan Vuk. „Ale pozor – nejprve se musíte naučit metodiku klíčování záznamů a jejich zařazování, aby se na ně mohl odvolávat kdokoliv, kdo má tyhle schopnosti. Navíc vás naučím, jak tou cestou zaznamenávat vaše vlastní představy a fantazie. Můžete si tak vytvářet vlastní příběhy, které existují jen ve vaší fantazii. Je to asi tak zajímavé jako vytvářet si vlastní filmy.“

„Jenže – co když jsou takhle vytvořené i všechny ostatní záznamy?“ zarazila se Věrka.

„Naštěstí se dají umělé záznamy od skutečných snadno odlišit,“ chlácholil ji pan Vuk. „Chybí jim totiž podrobnosti. Mezi vymyšlenými a skutečnými záznamy je rozdíl jako mezi kresleným a hraným filmem, to si nikdo nesplete. Máte snad zkušenosti s kreslenými filmy, ne? Naučím vás tedy vytvářet si vlastní kreslené filmy – neboli záznamy vzniklé fantazií.“

„To jsem si oddychla!“ uvolnila se zase Věrka. „To je naštěstí něco jiného! Kdyby se to odlišit nedalo, žádné historické záznamy by neměly cenu!“

„Nemusíš se toho obávat,“ usmál se pan Vuk. „Kreslené záznamy si s dokumentárními opravdu nespleteš. Ani u filmů, ani u našich záznamů. Dobrá, začneme s tím.“

„Hurá!“ zajásal Vít'a.

Dívky mu přizvukovaly.

=*=

Prohlížení dávných záznamů bylo opravdu něco, nad čím se tajil dech. Byly odedávna řazené do skupin podle podobností, některé záznamy byly často připojené k více skupinám. Pan Vuk pro ně založil novou skupinu »Dětské« s podskupinami »Historie« a »Zábava«. Děti měly ukládat své záznamy jen do skupiny »Zábava«, kdežto do skupiny »Historie« jim pan Vuk vkládal vybrané záznamy z historie lidstva, vhodné i pro ně. Představovalo to něco úžasného – během pár minut mohli prožít celé dny, aniž by je to příliš zatěžovalo.

A bylo tam zajímavostí!

Nejstarší záznam, který pan Vuk zařadil do »Historie«, dokonce nepatřil lidem. Bylo to několik hodin z přistání malého hvězdného člunu na pláni v Indii, kdy první z Aplafů vyšel z poměrného bezpečí člunu na půdu nového, neznámého světa a setkal se tam s malinkými tvorečky – lidmi. Při sledování těchto záznamů si všichni padali jako Gulliver v Liliputu – malí lidičkové byli na první pohled docela roztomilí, jak se neznámých obrů báli a marně se pokoušeli před nimi utíkat – každý krok obra okamžitě zlikvidoval veškerý jejich náskok – nebo se pokoušeli schovávat do různých, často až směšných úkrytů...

Ale už obři Aplafů zjistili, že se tihle drobní tvorečkové dokáží krutě vraždit...

Dobrovolně přijaté omezení na deset záznamů denně se ale brzy ukázalo jako poměrně přísné. Nebýt toho, strávili by v těchto seancích denně snad celé hodiny a zapomněli by jistě na slib věnovat ušetřený čas tělocviku. Jenže pan Vuk dobře vytušil, že by uředníci slib brzy porušili a zařídil, aby při každém jedenáctém pokusu zazněl provinilcům v hlavě varovný zvon a seance se přerušila.

Seance totiž měly i nevýhody. Zatímco při vcit'ování mohli jakž takž ovládat i vlastní těla, při jistém cviku stihli i vcit'ování do několika zvířat současně, během seancí ztráceli kontakt s okolím úplně a měnili se v necitlivé sochy. Souviselo to asi se změnou časového měřítka, proto si museli předem zajistit, aby

byli v naprostém klidu, ze kterého je nikdo cizí nevyruší – a zejména ne rodiče, které by jistě parádně vystrašilo, objevit je úplně ztuhlé.

Seance našťestí netrvaly déle než minutu a tu tomu mohli věnovat – jako občas Věrka – i na záchodě, nebo na půdě.

Víťa, Věrka i Jitka také pilně zaznamenávali své pocity, zejména při létání s racky. Ty byly podle nich nejlepší, jenže každý z nich upřednostňoval jiné. Víťu měl rád plachtění ve větších výškách, kde byl pěkný rozhled »z ptačí perspektivy«. Jitka zase s rackem nejraději prolétávala lesem, bavilo ji vyhýbat se na poslední chvíli kmenům stromů jako ve slalomu a Věrka nejraději pořádala s rackem nálety na různé pozemní objekty – tak jako se jí podařilo překazit klukovi z Moravcovy bandy rozbít Junákům okna klubovny. Všichni si uložili mezi »Zábavu« pár takových letů, aby si je mohli vychutnat i v zimě. Věrka tam navíc dala veselé skotačení veverky v lese, Jitka tam přidala vcítění do jejich domácí kočky Micky a Víťa se blýskl tím, že s okounem jako s ponorkou proplul několik kilometrů potokem, přičemž se musel potýkat s různými překážkami – peřejemi či s kmeny spadlými do potoka. Zaměřil se i na černou skládku na kraji lesa, odkud do potoka prosakovala hnusná mastná tekutina – asi vyjetý motorový olej, či co to bylo.

Zakrátko bylo ve skupině »Zábava« dvacet hodinových »událostí«, až musel pan Vuk děti krotit.

„Dopřejte už těm nebohým zvířátkům trochu klidu!“ vyzýval je. „Když je přetížením oslabíte, nepřežijí zimu ani kdybyste je přikrmovali! A kdo mi sliboval, že věnuje víc času tělocviku a kondici?“

Našťestí už měly děti nashromážděno »událostí« dostatek, takže pana Vuka poslechy.

„Mám nápad!“ řekl Víťa. „My tři tomu cvičení moc nedáme. Co takhle připojit se na čas k Junákům? Mají k tělocviku lepší podmínky.“

„To snad my taky, ne?“ namítala Věrka.

„Kdepak,“ trval na svém Vít'a. „Všimněte si, jak to vypadá, když si dáme klus ze vsi k Infarktovým schodům! Jitka začne brzy fňukat, že ji píchá v boku, takže zvolníme a místo ostrého klusu z toho máme nenáročnou procházku lesem. To nám moc nepomůže. U Junáků mají větší výběr kategorií. Tam byste mohly závodit s jejich holkami a já bych se pokoušel vyrovnat se klukům. Ať si říká kdo chce co chce, kluci jsou v běhu rychlejší.“

„Jenže mezi kluky budeš pořád poslední!“ varovala ho Věrka. „Kromě toho vůbec není jasné, proč by měli být zrovna kluci rychlejší. Viděli jsme to v rybníčku!“

„No jo, ale ty máš za sebou profesionální tréninky závodního plavání, kdežto my jsme čistí amatéři,“ mávl rukou Vít'a. „Plaveš nejlíp, ale v běhu do kopce by se ukázalo! Holky, uznejte, že potřebujeme všichni tři rovnocenné soupeře, jinak bude úroveň určovat nejslabší z nás – a i když vím, že jsem mezi kluky padavka, z nás tří jsem jednooký král!“

„Jo – ale mezi slepými!“ dokončila Jitka přísloví, ačkoliv to vlastně řekla proti sobě.

„Je to dobrý nápad,“ přidal se pan Vuk. „Junáci budou jistě souhlasit, zkuste to s nimi! Mám teď plno starostí s výběrem událostí z historie, můžeme si dát přestávku v učení. Třeba takové malé, ale naše prázdniny.“

Vít'a s Jitkou byli ihned pro, jen Věrka se zakabonila.

„Radši bych pokračovala v učení,“ řekla. „Kdoví, co nám uteče. Vždyť můžeme klidně sportovat i bez Junáků!“

Tentokrát ale neuspěla. Vít'a s Jitkou ji přehlasovali.

Ostatně – ani pan Vuk neměl čas...

=*=

Jak se dalo čekat, Junáci trojlístek uvítali. Ani pan Petráček nic nenamítal proti jejich prosbě připojit se k jejich soutěži ve fyzické zdatnosti.

„V zdravém těle zdravý duch!“ řekl spokojeně. „Ostatně jsem slyšel, že zrovna tobě, Vít'o, pořádný pohyb jediné prospěje. Spolužáci říkali...“

„Já to uznávám,“ řekl rychle Vít'a, aby se to dlouho nerozmazávalo. „Cvičení lesních zvířátek je zajímavé, ale chce to hodně trpělivosti a klidu. Bez pohybu ale člověk zakrňuje, což nakonec uznal i pan Vuk.“

„Máme tu podobné případy,“ přikývl pan Petráček. „Ne že by tak trpělivě cvičili lesní zvířata, ale někteří propadli počítačové mánii, že, Bohouši s Pavlem! A co vy tři, snad také pořád nesedíte u počítačů? Už mě napadlo, že to byl od toho Rusa Danajský dar!“

„Na počítače nemáme čas,“ přiznal Vít'a. „U pana Vuka je to zajímavější, vždyť jste to sami poznali! Ale pan Vuk říkal, že nás nemůže při nejlepší vůli trénovat, je už na to moc starý. Tak nás napadlo přidat se – aspoň na tělocvik – k vám a pan Vuk nebyl proti.“

„No vida!“ rozjasnil se pan Petráček. „S panem Vukem sice nesouhlasím, že by na to byl příliš starý, každý je tak starý, na kolik se cítí, ale rozumně vás poslal za námi, když sám nemá na cvičitele dost zkušeností.“

Vít'a, Věrka i s Jitkou na sebe při těch slovech mrkli, ale ani nepípli. Pan Petráček jistě nevěděl, jak starý pan Vuk doopravdy je, to by mluvil jinak. Ale byli rádi, že je neodmítli.

Dohodli se, že ...ted' zrovna plánují nějaké společenské hry v klubovně, ale ve středu budou pořádat na místním hřišti tělocvičný den – či aspoň odpoledne – a může se zúčastnit každý kluk a holka ze vsi, ať jsou členy oddílu nebo ne.

A když už byli tady, zahráli si s Junáky nějaké hry v klubovně.

Vlastně ani ty nebyly špatné...

=*=

Hvězda bazénu

Pan Vuk sice tvrdil, že když má škola jednou za rok přístup do plaveckého bazénu, je to jako kdyby neměla nic, ale školní plavecká akce měla pro žáky ohromný význam.

Už to, že toho dne odpadlo ostatní vyučování, což žáci uvítali hurónským řevem. Dále je třeba vědět, že se v bazénu učí plavat v dětské části opravdu jen neplavci, zatímco ti, kdo už se udrží nad vodou, mají pro sebe plaveckou polovinu. Tělocvikář Polyfémos se spolehl ve výcviku neplavců na místní odborníky a sám se stopkami v ruce zorganizoval grandiózní plavecký závod, přičemž výsledky zapisoval do svého obávaného notesu.

Měl tam i převodní tabulky pro výpočet výsledných časů na »tělobody«, jejichž součet měl dát na konci pololetí výsledné známky.

Aby učinil zadost spravedlnosti, měli neplavci, kteří se přece jen naučí plavat, získat průměr z posledních pěti hodnot – tedy jako nejhorší bodování. A aby podpořil »zdravou soutěživost«, slíbil prvním třem z každé kategorie bonus – dvojnásobek získaných bodů. To by mohlo dobré plavce významně posunout do lepší části žebříčku, kdyby neměl jen dvě kategorie – dívčí a chlapeckou, bez ohledu na věk. Proto najisto očekával, že bonus získají jen plavci z nejstarších ročníků.

To, že jednorázová akce fakticky nic neznamena a počet neplavců, kteří se po jednom dni přece jen naučí udržet nad vodou, žádným rokem nepřekročil jednociferný počet, v jeho tabulkách nehrálo roli. »Není důležité zúčastnit se, ale vyhrát«, byla jeho pootočená zásada.

Zdejší podhorský kraj plavci zrovna neoplýval. Bylo tu sice možné naučit se plavat, kromě krytých bazénů s ohřivanou vodou se občas našla i různá koupaliště a rybníčky, jenže voda v nich mívala po celý rok optimální teplotu leda pro tuleně, zvyklé na díry v ledu.

Proto byla pro Polyféma i pro jeho kolegyni tělocvikářku překvapením Věrka, která za sebou zanechala bez rozdílu

kategorií všechny včetně dosavadních chlapeckých plaveckých es z vyšších ročníků. Nevěřicně se jí zeptal, kde se naučila plavat – ale když se dozvěděl, že v Praze plavala závodně, pokýval spokojeně hlavou. Také jeho kolegyně, která vedla dívčí tělocvik, si Věrku poznamenala jako plavecký talent.

Tím větším překvapením byl ale pro Polyféma Vít'a. Pravda, Věrku nedohonil ani on, ale dohmátl jen o zlomek vteřiny za ní, v chlapecké kategorii byl jednoznačně první a plavci z vyšších ročníků, kteří si na slíbený bonus brousili zuby, mu tentokrát nestačili.

„Hynku, Hynku!“ vzdychl si nad svým oblíbencem Hynkem Moravcem. „Silové sporty máš vynikající, ale ve vodě se nechat porazit i Jitkou Marešovou...? Co je to s tebou?“

„Nevím!“ kulil oči Hynek. „Jitka přece ještě vloni vůbec plavat neuměla!“

„No právě!“ podtrhl to Polyfemos. „A když se to naučila i ona, proč ne ty?“

Hynek jen pokrčil rameny. Samozřejmě, kdyby se s Jitkou utkal v řecko-římském zápasu, dopadlo by to pro tu sušinku katastrofálně, jenže holky se řecko-římským zápasem odmítají zabývat, ačkoliv všude jinde vyžadují rovnoprávnost. A Věrka měla v Praze lepší podmínky, to se přece nedá počítat!

Jenže Polyfemos plavecké výsledky počítal. Měl přece tabulky z ministerstva školství, podle něho byly shora dané a tudíž spravedlivé. Jen trochu kroutil hlavou nad výsledkem. Věrka a Jitka spadaly pod kolegyni tělocvikářku, takže ho příliš nezajímaly, jenže Vít'a se díky bodům, získaným v plaveckém bazénu a navíc zdvojeným bonusem, přehoupal do čela tabulky. »Férplej je férplej« – ačkoliv skok ze čtyřky na jedničku z tělocviků nebývá tak obvyklý, aby se nad tím nedalo kroutit hlavou.

Vít'a si mohl oddychnout.

=*=
=

Třídní učitel Stehlík byl ještě spokojenější než Vít'a. Čtyřku z tělocviků pro premianta chápal od začátku jako schválnost a její

opravu jako tělocvikářův ústup. Nestranné svědectví tělocvikářky, že Vít'a skutečně porazil dosavadní školní plaveckou elitu, bral jako solidární postup vůči kolegovi, který by nemohl ustoupit bez ztráty vážnosti. Školní bazénová akce se měla každoročně opakovat a pokud Vít'a vydrží, může si plaváním vylepšit známku i příště.

Důležité pro Stehlíka bylo, že Vít'ovi přestane hrozit zkažené vysvědčení, takže všichni tři jeho oblíbenci – Vít'a, Jitka i Věrka – budou mít letos vyznamenání.

Kupodivu jako první a snad i jediný si všiml, že tihle tři začínají za svými vrstevníky zaostávat ve vzrůstu. Nejmarkantnější to bylo u Vít'i, který se v tělocviku při nástupech cvičenců podle velikosti postupně propadal směrem k nejmenším. Ne že by se zmenšoval, prostě nerostl a ti původně menší ho přerůstali. Nevšiml si toho ani Polyfemos, který to měl přímo ve své kompetenci, ale ani ostatní učitelé. Dlouho si toho nevšimli ani vlastní rodiče, jenže ti měli své děti na očích dennodenně, takže jim ani nepřišlo nápadné, že se nemění.

Třídní učitel Stehlík měl ale bratra lékaře pediatra a od něho měl ohledně svých žáků spoustu postřehů. Zejména když se mu občas svěřoval se svými vlastními. Když se bratrovi zmiňoval o Vít'ovi, kterého měl tělocvikář Polyfemos šikanovat, bratr se zamyslel a pak mu navrhl, aby mu »toho kluka podle možností poslal na vyšetření«.

Bohužel to nebylo v kompetenci školy ani lékaře, takže by se to neobešlo bez svolení rodičů, kdyby Vít'a sám ochotně nesouhlasil, že se u bratra třídního sám zastaví.

Na rozdíl od učitelů – snad kromě Stehlíka, který už něco tušil – Vít'a věděl, co za tím neobvyklým pozváním může vězet. Však to také v rychlosti telepaticky prohodil s panem Vukem, který mu sám doporučil, aby tam klidně šel – doktor Stehlík nic nezjistí a aspoň se tím přestane zneklidňovat.

Jak se ovšem dalo čekat, bratr pana Stehlíka skutečně nic podezřelého nezjistil. Vít'a byl přece – až na drobné zpoždování

ve vývoji – docela normální kluk, co by na něm mohlo být nenormálního? Bratrovi pana Stehlíka nakonec nezbylo než přiznat, že on sám na nic podezřelého nepřišel, ale protože se nemínil jen tak vzdát, odebral aspoň Vítovi pár kapek krve, kterou chtěl poslat do Prahy na speciální vyšetření. Měl tam prý nějakého známého ze studií, který pracoval ve speciální laboratoři a mohl by mu prý ze známosti analyzovat DNA z Vítovy krve, jestli v ní není něco neobvyklého.

Odebírání krve byla naštěstí jediná nepříjemnost a Vít'a ji strpěl statečně.

»A mám to za sebou!« telepatil ulehčeně panu Vukovi, když vycházel na ulici.

»Doufám, že to postačí!« odpověděl mu pan Vuk.

»Já taky,« odvětil Vít'a.

=*=

I když si Vít'a plaváním v tělocviku – zejména díky bonusu – až neskutečně polepšil, v ostatních sportovních disciplínách dál zaostával. A dalo se čekat, že to bude ještě horší. Už během roku ho postupně přerůstali chlapani nižšího věku, dalo se očekávat, že takhle bude ze všech chlapců nejmenší. Jitka byla už teď nejmenší ze třídy a Věrka, na počátku školního roku nejvyšší ze všech dívek, se také začala pomalu ale jistě propadat směrem k menším.

Naštěstí si to třídní Stehlík nechával pro sebe, svěřil se jen bratrovi – lékaři, který však pořád ještě neměl žádné výsledky. Pracovně tomu začal říkat »konstituční opoždění růstu«, což je – bohužel – neřešitelný problém. Je to vůbec nemoc? Děti takto postižené sice mohou vyrůst později, ale také se mohou zastavit úplně, což lékaři nepovažují za důvod k nápravě. Menších lidí je mezi ostatními víc a nikdo se přece kvůli tomu nevěší.

Ve Stehlíkových předmětech byli Vít'a, Věrka i Jitka k jeho spokojenosti první. Aspoň zčásti to přičítal i svým pedagogickým kvalitám. Kdyby tušil, jaké vědomosti do nich hustí pan Vuk, asi by se chytal za hlavu! Naštěstí Stehlíka ani nenapadlo něco takového zjišťovat, stačilo, že je tahle trojice nejlepší ze třídy.

Učedníci pana Vuka chodili dál i mezi Junáky. Už ne denně, ale aspoň jednou týdně. Naštěstí byli v oddílu i mladší, mezi nimi nejmenší nebyli a ani pan Petráček si proto ničeho nevšiml. Jemu zase stačilo, že se jeho svěřenci mohou srovnávat s nečleny oddílu a celkem snadno je ve většině disciplin porázejí. Pro něho to bylo potvrzení, že práce s Junáky přináší prokazatelné výsledky – vždyť členové jeho oddílu byli teď ve většině sportovních disciplin lepší než nečlenové srovnatelného věku.

Ani on netušil, jak tomu ve skutečnosti je – a že soutěžení s Junáky přináší učedníkům pana Vuka jen příležitost zlepšovat si vlastní fyzickou kondici. Co na tom, že byli ve většině soutěží poslední! Hlavně že je pan Petráček pořádně prohnal a nedovolil jim zlenivět, jako se jim stalo hned zpočátku.

Naštěstí pana Petráčka nenapadlo, že »těm z horního konce« o umístění v soutěžích vůbec nejde a jeho oddíl využívají jen jako určitý druh posilovny.

Když si Vít'a panu Vukovi postěžoval, že u Junáků pořád končí mezi posledními, řekl mu pan Vuk s úsměvem:

„Ale to je přece v pořádku, Vít'o! Neříkal jsem vám, že budete za jinými dětmi brzy zaostávat? Nebudete jim fyzicky stačit – no a co? V jiných oborech máte proti nim náskok, jaký oni nikdy nedoženou – a jestli ti plavání zachrání známku z tělocviku, co si přeješ víc? Ani nemluvím o znalostech, kde se vám nevyrovnají nikdy, jenže je to předmětem tajemství, takže se s nimi porovnávat nesmíte – třeba vciťování!“

„Já to tak beru,“ souhlasil Vít'a. „Jen nevím, proč se s nimi pořád poměřovat, když se jim nemůžeme vyrovnat, ani kdybysme se přetrhli! To přece nemá smysl!“

„Ale má!“ řekl pan Vuk. „Junáci vám – aniž by to tušili – pomáhají překonávat lenost. Bez nich byste byli pořád někde zalezlí a nechali byste za sebe cvičit racky! A nějaký vývin potřebujete, ne že ne! A že jste ve všem poslední? Někdo

poslední být musí a i tím děláte radost těm, kdo by byli poslední, kdybyste tam nechodili.“

„Jenže být pokaždé poslední je hrozně otravné!“ vzdychl si Vít'a.

„Možná,“ připustil pan Vuk. „Ale uvědom si – nechodíte tam cvičit, abyste byli první, ale abyste sami sebe potrénovali. Nejlepší by bylo, kdybyste se neporovnávali s ostatními, kteří se zlepšují rychleji než vy, ale kdybyste si to měřili, zapisovali a porovnávali se jen se svými předchozími výsledky. Viděl bys, že se zlepšujete – pomaleji než ostatní, ale také. To by vám mělo stačit.“

„I když jsme teď skoro pořád poslední?“

„Berte to tak, že nesoutěžíte s ostatními Junáky, ale sami se sebou. Když budete vidět zlepšení, pak to mělo smysl. Kdybyste se zhoršovali, byl by to jen důvod k větší snaze, ale smysl to má v každém případě.“

Naštěstí pan Petráček vedl oddílový deník, kam zapisoval nejen různé události v životě oddílu, ale také výsledky všelijakých soutěží. Když ho Vít'a požádal, zda by si nemohl pro svou potřebu výsledky opsat, nebyl proti. A Vít'a tak mohl srovnávat, jak se i jejich trojice zlepšuje. Pravda, mnohem pomaleji než ostatní, kteří ji teď snadno poráželi. Ale zlepšovali se i oni, docházejí mezi Junáky mělo tedy smysl.

Spokojenost tak byla na všech stranách.

=*=

Pod dojmem obratu k lepšímu ve školním tělocviku zapoměli sledovat ty, kdo jim nic dobrého nepřáli – spíš naopak.

Na prvním místě byl mezi nimi Hynek Moravec.

Byl sice i nadále vůdcem party a nikdo z členů se mu neodvážil postavit na odpor, aby neuškodil rodičům, zaměstnaným ve firmě pana Moravce staršího, nicméně je teď obtížněji než předtím sváděl k páchání dřívějších lumpáren. Jak se předtím nikdo nezdráhal chodit do cizích sadů na ovoce, tak k tomu teď ani neměli chuť. Přispělo k tomu pár případů, kdy na zlodějčky a vandaly přiběhli majitelé. Někteří z nich si to s nimi

vyřídili na místě – a jelita na zadku byla dlouho barvitou výstrahou, jiní přivlekli dopadené zloděje před jejich rodiče a vyžadovali zaplacení škod, což skončilo úplně stejnými jelity na zadcích přichycených, jenže od vlastních rodičů – a obvykle následoval trest známý pod pojmem »zarach«, který jim na nějakou dobu znemožnil účast na společných činech party.

Výprask se vyhýbal jen Hynkovi. Jednak byl zpravidla na útěku nejrychlejší, takže sankce dopadly na pomalejší členy jeho party, navíc si na něho mnozí sousedé netroufali, takže si raději vybírali za obětní beránky jiné. Nejhorší to bylo, když parta loupila v sadech patřících rodičům někoho z nich. Poškozený se je pak ani nesnažil honit a vyřídil si to se synem večer ručně, když se zkroušeně vrátil domů. Tím ale nebyly rodičovské výprasky menší a není div, že se řadovým členům party do dalších lumpáren nechtělo. Jim hrozily tresty, zatímco jejich vůdce vyvázl zpravidla beztrestně.

O Hynkově zmalovaném zadku kvůli přejetému psovi se celá vesnice dozvěděla. Většina sousedů ten výprask Hynkovi přála a i členové jeho party, ačkoliv by se to v jeho přítomnosti neodvážili ani naznačit, se po straně ušklebovali, že to konečně dopadlo i na jejich bosse.

Hynek to věděl, nebo to přinejmenším podle různých náznaků tušil. Navíc ten výprask chápal jako nespravedlivý, on přece Tyrana k sebevražednému skoku nenutil. Výjimečně právem to dával za vinu Věrce – jenže mu to nebylo nic platné. I kdyby doma pravdivě řekl, jak se to všechno odehrálo, nikdo by mu to nevěřil. Jenže on přece najisto **věděl**, jak se to stalo! Tyran v té chvíli neposlouchal jeho, ale Věrku, i když byla od něho dál než on. Tak to bylo – a basta! Oba, Tyran i on, Hynek, se stali obětí čarodějnice!

Jenže čarodějnice neexistují a ten výprask dostal od otce za to, že si psa vypůjčil bez jeho svolení. Kdyby ho nechal doma v kleci, nic by se nestalo.

Jistě – jenže kdo mohl vědět, že se pes úplně vymkne jeho příkazům a bude poslouchat nějakou cizí holku?

Dříve by se takovými myšlenkami nezaobíral. Kdo se mu postavil, ať kluk nebo holka, tomu prostě namlátil. Párkrát z toho měl výslech ve škole – ale ani učitelka si netroufala na víc než na bezzubé kázání. Hynkův otec měl velký vliv nejen v obci, ale i dál. Učitel a natož učitelka nejsou pro takové lidi rovnocenným protivníkem. I klučík jako malý Hyneček si brzy všiml, jak mu ostatní ustupují, i když jsou v právu. Vyvodil z toho, že je vždycky v právu on a jeho drzost pořád stoupala.

Na setkání s tou trojicí v lese ale jen tak nezapomene. Zejména na mohutného kance, který se znenadání postavil na stranu napadených. Hynek si nedokázal vysvětlit ani to, jak s ním mohl Vít'a ve škole tak praštit, že až chvíli nevěděl o sobě. Měl na celý zápas okno a jen od spolužáků se časem dozvídal, co se vlastně stalo. Ani by tomu nevěřil, vždyť si sám nic z toho nepamatoval, jenže mu všichni tvrdili totéž.

A teď se ta cizí holka Věruna opovážila vyhrožovat mu ještě něčím horším!

No jo, ale čím? Něčím horším, než byl ten kanec v lese? Buď jak buď, předvedla mu, že si s ní nemá zahrávat. Tyran, obrovská a nebezpečná doga, ji poslouchal jako beránek, ignoroval povely svého pána a nakonec... nakonec ho přinutila spáchat sebevraždu skokem na přijíždějící auto... to už fakt smrdělo krví. Však jí při té srážce stříkalo!

Na to pozor, Hynku, docházelo mu, ta holka je fakt nebezpečná!

Uvědomoval si to, ale vyklidit bitevní pole se mu přičilo. Ve svém krátkém životě do této chvíle najisto očekával, že budou vždycky ustupovat druzí. A že by měl teď ustoupit on sám? Toho bohdá nebude, aby z boje utíkal!

Jenže – co s nimi udělá, když jeho obvyklé metody selhávají?

Nevadí. Nejde to přímo, půjde to zezadu.

Otecka se přece všichni bojí!
=*=

Podraz

Od posledního střetu Věrky s Hynkem uplynulo pár klidných týdnů. Hynek se stáhl a dával pokoj. V oddíle řecko-římského zápasu byl pořád nejlepší a hodně si toho považoval, stejně jako přízně učitele Polyféma. Uznávala ho i jeho parta – ačkoliv měl menší potíže při velení směrem k dřívějším darebáctvím.

„Však ono jim brzy sklapne!“ věštil, když s partou kouřili za sokolovnou. Zásoboval je ochotně, neboť většinou na cigarety neměli. Sám měl větší kapesné než potřeboval, štědrost mu nedělala potíže. Podle něho to byl další důvod, aby ho zbožňovali a byli mu vděční.

„Proč by jim mělo sklapnout?“ nechápal Ruda.

„Protože si je podá fotr,“ řekl přezíravě Hynek, jako by to považoval za samozřejmé.

„Jak si je může podávat, prosím tě?“ namítal Ruda. „Odkdy se dospělí starají o naše problémy?“

„Uvidíš, jak budou brečet!“ trval na svém Hynek, ale víc kamarádům neprozradil.

Zatím to opravdu nevypadalo na to, že by měli Vít'a, Jitka a Věrka brečet. Vít'ovi se pro toto pololetí podařilo plaváním odvrátit hrozící známku z tělocviku, školní problémy neměli a jak se zdálo, byli všichni v pohodě.

Hynek ale trval na tom, že je to jen zdání, které klame. Hynkovi kámoši neměli ani tušení, jak to chce provést, ale jestliže se do toho vloží pan Moravec, pak je možné všechno. Báli se ho všichni, přinejmenším ti, kdo na něm byli závislí jako jeho zaměstnanci.

Což byli kromě jiných i rodiče všech členů Hynkovy party.

Nikdo už nepochyboval...

=*=

Když se Věrka toho odpoledne vrátila ze školy, panovalo v sednici podivné napětí. Táta seděl u svého počítače, ale zdálo se, že právě teď nic důležitého neřeší. I maminka seděla u svého

šicího stroje nějak zaraženě. Šicí stroj sice vrčel jako obvykle, ale napětí by se snad dalo krájet.

„Co je to s vámi?“ zeptala se jich Věrka udiveně.

„Ale nic,“ řekl otec a snažil se, aby to znělo ledabyly. Jenže mu to nešlo, neuměl lhát. Věrka to jindy oceňovala kladně, ale teď...

„Co se stalo?“ přitvrdila tón hlasu.

„Snad nic,“ odvětila jí maminka, která se však zřejmě rozhodla neskrývat před dcerkou ani nepříjemné věci. „To víš, nečekaná úřední obálka nevěstí v Čechách nic dobrého!“

„Jaká úřední obálka?“ zvažněla ihned Věrka. „Není to kvůli Moravcům?“

Hned jí blesklo hlavou Hynkovo vyhrožování a napadlo ji, jestli to nemá souvislost.

„Nevíme,“ řekla maminka. „Táta převzal od pošťačky předvolání k soudu, má se týkat projednání nějakého dluhu, jenže nevíme, o jaký dluh jde. Od nikoho si přece nepůjčujeme a nikomu nic nedlužíme.“

„Kromě hypotéky a tu řádně splácíme!“ zavrčel otec.

Vzhledem k tomu, že se jí maminka rozhodla nic netajit, podal jí k nahlédnutí úřední lejstro, ale ani Věrka na něm nic neobjevila. V lejstru nestálo, o jaký dluh se jedná, bylo to jen suché předvolání, jako kdyby přece každý musel vědět, o čem jde.

„To víš, ignorovat předvolání se v Čechách nevyplácí,“ řekl tatínek. „Musel jsem si se šéfem na ten den vytelefonovat volno. Ještě jsem se ho ptal, jestli s tím opravdu nemá nic společného, ale on to zřejmě nechápe. Jen mi celkem zbytečně poradil, abych to neházel za hlavu, že bych toho mohl litovat. To víme i bez něho, ale aspoň mi popřál, aby se to vyřídlilo v dobrém. Nejspíš s tím opravdu nic nemá.“

„Takže spíš Moravec!“ zavrčela Věrka. „Jestli je to on, ať si mě nepřeje!“

„Holčičko, s ním si neporadíš!“ vzdychl si otec. „Do toho se radši nemíchej, nech to na nás. Ne že by se tě to netýkalo, ale máš příliš slabé možnosti něco zachránit!“

„Radši si udělej úkoly!“ navrhla jí maminka. „Jestli chceš zase ven s kamarády, ať máš nejprve všechno v pořádku.“

„Jo, to udělám!“ řekla poslušně – jenže v té chvíli už telepaticky volala pana Vuka, aby mu sdělila tuhle nepříjemnost. A zatímco v rychlosti řešila domácí úkol, vysvětlovala panu Vukovi podrobnosti, jak si je zatím zapamatovala.

»Nechcete, abych to lejstro přinesla?« nabízela mu.

»To není třeba,« ujistil ji. »Pokus se vzpomenout si, jak vypadalo, třeba se přitom dívej na bílou stěnu, a pošli mi ten obraz!«

Fotografická paměť patřila k vymoženostem kriogisů, na kterou si zatím nezvykli, ale byla rychlejší než fax. Vzápětí si mohl lejstro obrazně prohlédnout i pan Vuk.

»Podepsán doktor práv JUDr Daniel Hübner...« opakoval si pan Vuk i v telepatii. »Něco už jsem o tomhle panu doktorovi slyšel... dobrá, podívám se na to...«

»Myslíte, že zjistíte, o co jde?« starala se Věrka. »On to táta docela určitě zjistí i u toho soudu, ale do té chvíle budeme všichni v nejistotě!«

»Nic neslibuji, ale podívám se po tom,« chlácholil ji pan Vuk telepaticky. »Vyříd' Jitce a Vít'ovi, že musím dneska odcestovat, takže máte odpoledne volno, ano?«

Věrku to překvapilo ještě nepříjemněji. Už se těšila, jak jí návštěva u pana Vuka spraví náladu, ale neprotestovala a slíbila, že to kamarádům vyřídí.

Pak se od sebe telepaticky odtrhli a Věrka byla opět doma nad úkolem, který už ostatně dopisovala, takže se mohla spojit s Jitkou i s Vít'ou. A jak jinak, nejprve jim sdělila, že se dnes na samotu nejde a proč, ale také své podezření na pomstu Hynka Moravce.

»To by si nerisknul,« mínil Vít'a.

»Hynkovi bych to věřila,« nesouhlasila Jitka. »Má tátu podrazáka a jablka nikdy nepadají daleko od stromu.«

Pak se ale dohadovali, co dál. Nakonec se dohodli, že zůstanou každý doma a užijí si ještě vciťování. V zimě by neměli zvířata ani ptáky zatěžovat, teď k tomu může být poslední příležitost. Proti tomu by jistě neprotestoval ani pan Vuk.

Den zahálky snad nikoho nezabije...

=*=

Už nazítří to ale vypadalo jakoby nic. Pan Vuk se vrátil a děti se odpoledne po návratu ze školy za ním radostně vypravily.

Když se ho ale ptaly, kde byl a proč, jejich zvědavost neuspokojil.

„Měl jsem jakési řízení ve městě,“ vyhnul se podrobnostem.

Pak se věnovali vyučování. Na programu byly struktury atomových jader izotopů. To se na středních školách neučí, kdoví jestli se to přednáší na technických vysokých školách. Potřebovali to ale k pochopení syntézy hmoty, neboť pan Vuk tvrdil, že nemohou využívat birovi, aniž by věděli, jak pracuje.

„Ale vždyť lidé využívají různé věci a málokdo ví, jak fungují!“ namítla Jitka.

„Lidská civilizace má pořád dost odborníků, aby si to mohla dovolit,“ vysvětloval jim pan Vuk. „Pak nevadí, když devadesát osm procent lidí nemá nejmenší tušení o principech používaných zařízení. Lidé jezdíauty a nemusí vědět, jak vlastně pracuje motor, stačí jim vědět, k čemu je volant a kudy se do toho lije benzín nebo nafta. Nás kriogisů je ale méně, takže musíme znát všechno.“

„Vždyť se nám to ani nevejde do hlavy!“ protestovala Jitka.

„Ale vejde!“ usmál se pan Vuk. „Máte přece na učení podstatně víc času než ostatní studenti, takže klidně zvládnete všechny fakulty, co jich je – jenže v pojetí kriogisů. Přírodní vědy se dají popsat různě a přitom nepřestanou platit. Nebudeme se zabývat jen uměleckými školami, ani školami věd uměle

vytvořených lidmi. Matematika je stejná v celém vesmíru, zato právník se bez přeškolení na jiné zákony nemůže přestěhovat ani do sousední země.“

„Vás by měl slyšet náš učitel Stehlík!“ zasmál se Víťa.

„Ale on má pravdu,“ pokrčil s úsměvem rameny pan Vuk. „Co s vědami, které si může kdejaký diktátor definovat podle svého a navíc každý jinak? Lidské zákony se předělávají skoro pořád, přírodní zákony platí miliony let pořád stejně. Jediný problém je, že se je lidé musí naučit tak, jak skutečně platí a nemohou si je přihýbat podle momentální potřeby.“

Pravdou ale je, že nad tím, co se děti učily u pana Vuka, by asi kroutili hlavou docenti i profesori na vysokých školách. »Proboha, co je to za zákony?« ptali by se. »Kdo je, prosím vás, objevil? Cí jméno ty zákony nesou? Kdo je, proboha, dokázal skutečně opakovatelnými pokusy? A vlastně – kdo a jak na to mohl vůbec přijít?«

Věda kriogisů se vědění lidstva podobala jen tam, kde s ní lidská věda dokázala držet – nebo spíš vyrovnat – krok. Jenže věda kriogisů byla v mnoha směrech dál. A i tam by vědci jen pokyvovali nevěřičně hlavami. Jak se říká, je stále těžší odlišit skutečně pokročilou vědu od černé magie – a tohle už se magii podobalo víc než dost.

Věda kriogisů měla k určování různých veličin i neobvyklé jednotky. Jednotkou délky v ní nebyl standardní metr, na kterém se po tisíciletích všelijakých »loktů«, »sáhů«, »palců« a »mílích« dohodli vědci, ale »zhavae«.

„Metr měl původně představovat desetimiliontinu kvadrantu Země,“ přednášel dětem pan Vuk. „Jenže pak se ukázalo, že je to úplně jinak a vědci ve snaze legalizovat to už jen upřesňovali a upřesňovali, až získali jednotku, která s ničím ve vesmíru nesouvisí. »Zhavae« je naproti tomu jednotkou délky, na které by se mohly dohodnout všechny bytosti ze všech koutů vesmíru – je to vlnová délka záření vodíku, nejčastějšího prvku ve vesmíru. Z ní jsou odvozené další. Pro vaši představu,

v současných jednotkách je to jednadvacet centimetrů, metr je přibližně pět zhavae. Průměrná výška Aplafů byla devadesát zhavae a člověk vysoký devět zhavae má kolem metru devadesáti. Já měřím přibližně osm a půl zhavae.“

Pan Vuk byl svými necelými sto osmdesáti centimetry poměrně vysoký, i když nebyl z vesnice ani zdaleka nejvyšší.

„Proč jste vy kriogisové neprosadili ve světě zhavae?“ vrtalo hlavou Věrce. „Že jste nechali bez povšimnutí, když se měřilo na královské lokty, palce a stopy – no budiž! Ale když lidé přišli se zaváděním metru jako desetimilionté části kvadrantu Země, tam už jste snad jako standard mohli lidstvu vnutit přirozenější zhavae, ne?“

„Ale jak?“ usmál se shovívavě pan Vuk. „Jak jsme tenkrát měli přijít s vlnovou délkou vodíku? V době, kdy Francouzi zkoušeli vytvářet délkový standard odvozený od rozměrů Zeměkoule, nikdo ani netušil, jaké vlastnosti má teprve nedávno objevený vodík. Přijít do Francouzské akademie věd se zhavae, buď by na nás překvapením otevřeli ústa, anebo by se bujaře rozchechtali, co si to vymýšlíme? Jaký vodík? A jaká vlnová délka? Co to plácáte, šarlatáni? Jedinou přírodní délkovou jednotkou může být přece část zemského poledníku, soudný člověk nic jiného ani uznat nemůže!“

„Oni tenkrát nevěděli, jak vodík září?“

„Nevěděli,“ usmál se pan Vuk. „To všechno přišlo později, když už byl metr rozšířený přinejmenším v Evropě. Lidé se i předtím pokoušeli stanovit si standard délky, francouzský metr byl jen jedním z mnoha pokusů. Byl vědecktější než míry odvozené od délky královské boty, lokte či palce, ale... kdo tenkrát ve Francouzské akademii věd tušil, že nejrozšířenějším prvkem vesmíru je nedávno objevený vodík? Nikdo!“

„Ale proč jste se nesnažili vědce opravit později, kdy už by to mohli pochopit?“ namítl Vít'a. „Lidé by měli přejít na zhavae co nejdřív. Čím později se rozhoupou, tím to bude pro náš svět těžší! Už dneska je pozdě!“

„Svět pořádně nepřešel ani na metry,“ podotkl pan Vuk. „I staré jednotky se používají. Anglosasové se nikdy nevzdali délek v mílich, i rychlost pořád vyjadřují v mílich za hodinu, celosvětově prosadili měření výšky letu letadel ve stopách, palcové závitů u šroubů a trubek, dodnes váží na libry a unce, připomenu anglickou peněžní libru, dělenou na šilinky a pence, jenže ani jedno dělení nebylo desítkové, ale šestkové a dvanáctkové... Britové naštěstí přešli na desetinné dělení, penny je setinou libry a šilink zmizel... I vesmírné vzdálenosti se dnes měří na světelné roky, což je sice odvozené od rychlosti světla, jenže ten rok... zoufale svázaný jen s jedním jediným světem ve vesmíru!“

„Ale čím později se to zavede, tím hůř!“ trval na svém Víťa.

„Neřekl bych,“ krotil jeho zápal pan Vuk. „Já už pamatuji tolik změn... na všechno se dá zvyknout. Kolik uznávaných jednotek beze stopy zmizelo? Kdo dnes ví, jak daleko bylo sto verst, co obnášelo sedm pudů, pinta piva, korec pšenice, máz vína? Na pinty a žejdlíky jsme měřili asi pět set let! Žejdlík byl skoro jako dnešní půllitr, ovšem vídeňský žejdlík měl jako dnešní malé pivo.“

„To je fakt,“ uznal Víťa. „Kdo se v tom měl vyznat?“

„A kdyby to aspoň bylo jednoznačné!“ vzdychl si pan Vuk. „Loket se lišil království od království, ani stopa a míle nebyla všude stejná. Vezměte si třeba starou jednotku zvanou »lán«. Kolik je to? Kdyby aspoň byla jedna, šlo by to přepočítat, jenže byly lány královské, kněžské, panské, selské, zemské i německé a rozsah takto určené plochy byl od sedmi do sedmadvaceti hektarů. A to nic není proti galimatyáši ve zbytku Evropy, kde byl zmatek ještě větší. Takový sud neboli barel piva měl v Británii přes sto šedesát litrů, v Americe jen sto dvacet, ale pořád to byl barel piva. Když dnes na barely měříme ropu, je to necelých sto šedesát litrů. U piva je mi nejvíc sympatický staročeský žejdlík. Správně vychlazené pivo v něm nezteplá, jako

v pintě, ani to není na jeden lok, jako u vídeňského žejdlíku – ten byl dobrý až v poslední době na kávu.“

„Proč raději nepřepočítáte zhavae na metry?“ navrhla naopak Věrka. „Když už jsou ve většině světa zavedené metry, proč se máme učit i zhavae?“

„Protože zhavae určitě nepoužíváme ve vesmíru sami,“ řekl pan Vuk. „Na Zemi to nevadí, ale až se znovu setkáme s Aplafů, budeme rádi, že se s nimi domluvíme.“

„Myslíte si, že se na Zemi opět objeví?“ podívala se Věrka na staříka tázavě.

„Bylo by to tak lepší,“ přikývl pan Vuk. „Ti už by si s námi věděli rady.“

„Já bych ale byla nerada, kdyby si s námi dělali co chtějí,“ řekla Věrka trucovitě.

„Já taky,“ přikývl pan Vuk. „Taky bych byl raději, kdyby se nám podařilo problémy světa vyřešit, ještě než se k nám Aplafů dostanou. A možná k tomu dojde, nikdo přece neví, kdy by se k nám mohli opět dostat, Země je od jejich oblasti vesmíru přece jen dost daleko. Ale kdyby se sem dostali a trochu nám pomohli, nezlobil bych se na ně.“

„Tak jdeme dál, ne?“ vrátil všechny Vít'a k předmětu vyučování.

„Jdeme,“ souhlasil pan Vuk.

=*=

Věřčin táta jel ráno výjimečně s Věrkou. Ta jela jako každý jiný den do školy, zatímco táta se vypravil k soudu projednávat dluh, o kterém rodiče nevěděli.

Není divu, že se toho dne nemohla Věrka na školu pořádně soustředit.

Naštěstí ve škole nikomu nevadilo, když seděla v lavici jako zařezaná a neúčastnila se vyučování se zájmem, jako její kamarádi. Pokoušela se hned na začátku navázat telepatický hovor s panem Vukem, ale ten ji sice vyslechl a pokusil se ji uchlácholit, že soud pro ně jistě dopadne dobře, ale když se oba od telepatie oddělili, Věrka na tom byla stejně jako předtím.

Trochu ji vytrhla hodina kreslení, ve které učitelka všem žákům zadala neobvyklý úkol – namalovat cokoli bez omezení tématu. Nemuseli tedy malovat typické tvary jablek nebo cibulí, ani učit se perspektivu, jako jindy.

Věrka se pokusila uplatnit fotografickou paměť, jak je to nedávno učil pan Vuk. Dala se použít jak pro představy, tak pro skutečné vzpomínky. Věrka si vzpomněla na veverka Terku, jak ji kdysi poslala se vzkazem k Junákům. Představila si ji ve chvíli, kdy ji v lese objevila, ještě než se do ní vcítala.

Malování podle fotografické paměti je snadnější než jiné způsoby. Pan Vuk předtím při výkladu řekl, že skoro totéž dělali ve své době i malíři, vypomáhající si optickou pomůckou, známou pod jménem »camera obscura«. »Camera obscura« je starý vynález. Číňané ji znali již před Kristem, v Evropě ji popisoval i Aristoteles. První konstrukce byly pouhé »dírkové komory«, později zlepšené objektivem, až se z nich časem vyvinuly fotoaparáty. Principem je promítnutí obrazu na matnici, někdy postačí i průsvitný papír. Obraz má na něm správné proporce i perspektivu, malovat podle něj mohou i nezkušení malíři, stačí obtáhnout obrisy a doplnit barvy.

Věrka si promítla na kreslicí čtvrtku obrázek veverka Terky, tak jak si jej pamatovala, a začala jej obkreslovat. Kreslení jí tak zaujalo, že si ani nevšimla učitelky, stojící za ní. Ta na ni jen zírala. Neviděla na papíře Věrčin obraz, tím víc ji překvapilo, jak přesně se Věrce podařilo vystihnout proporce veverčí hlavičky, vykukující za vrásčitým kmenem borovice.

Věrka nejprve načrtla obrisy a pak je začala vybarvovat. Ale i tady se učitelka nestačila divit, jak její žačka pomocí obyčejných pastelek a střídání hnědé, červené a žluté namíchala správně zrzavou barvu veverčího kožíšku i přechodů do bílých ploch na krku a bříšku.

Promluvila až když si Věrka na závěr zkontrolovala výsledný dojem a opravila několik detailů na veverčích ouškách, zejména chlupy trčící na konci jako štětičky.

„Kde ses naučila tak krásně malovat?“ zeptala se jí.
„Chodila jsi v Praze na hodiny k nějakému odborníkovi, vid’?“

„Ani ne,“ odvětila Věrka. „Tohle nás učil pan Vuk.“

„Slyšela jsem, že chodíte za poustevníkem ze samoty,“
připustila paní učitelka. „Ale že by uměl tak krásně malovat?“

„Pan Vuk toho umí...“ mávla rukou Věrka. „Řekla bych, že
takhle umí malovat i Vít’a Krčmář a Jitka Marešová.“

Učitelka zpozorněla. Přešla k Jitce a pohlédla na její výkres.
Jitka jej už dokončovala, ale učitelce přejel mráz po zádech. Na
čtvrtce viděla letecký pohled na vesnici. Odkud to ta žába může
mít? Že by z internetu? Pravda, jsou tam mapy s leteckými
pohledy, ale tam jsou jen záběry shora dolů, ne tak šikmé. Že by
Jitka někdy letěla nad svou vesnicí v nějakém malém letadle?
Vyloučeno to ovšem není, ale... pravděpodobně je to jen málo.

Raději se obrátila k Vít’ovi Krčmářovi – ale tam zkoprněla
potřetí.

Vít’ův výkres byl snad ze všech nejlepší, ale měl také
nejzajímavější námět. Byl na něm pohled, jaký může vidět jediné
potápěč. Nahoře se vlnila vodní hladina, dole byl písek
s valounky a na něm odrazy slunečního světla, vytvářející
blýskavá prasátka. Vpředu plula majestátní štika s nádherně
zachycenými skvrnitými šupinami.

„Ježkovy zraky!“ uklouzlo paní učitelce.

Teprve teď sebou Vít’a trhl.

„Ty ses někdy potápěl?“ zeptala se ho učitelka.

„Ano, v našem lesním rybníčku,“ přikývl Vít’a. „Tahle štika
byla můj největší zážitek z léta. Uznejte, vidět něco takového se
člověku jen tak nepoštěstí!“

„To opravdu ne,“ připustila učitelka. Pak teprve nechala
sebrat všechna díla.

„Tyhle tři výkresy dáme na školní nástěnku,“ rozhodla.
„Zaslouží si to.“

A všem třem napsala velkou jedničku.

=*=

Domů jeli Jitka s Vítou v nejlepší náladě, jen Věrka měla obavy, jak dopadl se soudem táta. Autobusem nejel, ale to nic neznamenalo. Mohl jet před nimi i po nich, to se ukáže až doma. Vystoupili jako vždy na zastávce, ale než se rozešli, chtěl Vít a domluvit, co budou dělat dnes odpoledne.

„Jako vždycky jdeme za panem Vukem,“ pokrčila rameny Věrka.

„Ale co když vám ten soud nedopadne dobře?“ staral se Vít a.

„Tak to nebude mít vliv na dnešní odpoledne,“ pokrčila rameny Věrka.

„No dobře, já jen...“ ospravedlňoval svou starost Vít a.

„Pan Vuk tvrdil, že soud dopadne tátovi dobře,“ řekla Věrka. „Tak co se vzrušujeme?“

Rozešli se, ale sama Věrka si musela přiznat, že si tak jistá není. V Čechách je soud pro dlužníka vždycky problém, zejména když nikomu nic nedluží, ale někdo vlivný mu slibuje pomstu. Obvykle to věští chystanou tragedii. Kdyby české soudy soudily spravedlivě, asi by o nic nešlo... jenže to je to ošidné slůvko »kdyby«. Příkladů, kdy se našim soudům nejedná o spravedlnost, ale o zájmy někoho »vlivného«, je víc než by se dalo spočítat a není proto snadné sdílet optimismus pana Vuka.

Konečně Věrka otevřela dveře z předsíně do sednice a tam...

„Tati! To jsem ráda, že jsi tady!“ vykřikla.

„A kde bych měl být?“ usmíval se táta.

„No... já se bála, že tě rovnou za něco zavřou!“ vyhrkla Věrka.

„Tak zlé to snad ani nemůže být,“ usmíval se táta a zdálo se, že je v pohodě.

„Tak jak jsi dopadl?“ dychtila vědět Věrka. „Byl to nějaký omyl, co?“

„Omyl to nebyl v žádném případě,“ tatínkovi naráz ztvrdly rysy. „Pan Moravec nás totiž skutečně zažaloval a předložil

soudu směnku, kterou jsem nikdy nepodepsal. Jenže on tam tvrdil, že je to můj podpis a chce po nás pět milionů! Taková drzost!“

„Vždyť jsme si od něho nic nepůjčovali!“ vyhrkla Věrka. „Kdoví, jestli jste se vůbec vy dva viděli!“

„Ano – jenže pan Moravec se tam vytasil s posudkem soudního znalce, jakéhosi pana Emanuela Neuwirtha, že podpis na té směnce je beze všech pochyb můj,“ pokračoval táta.

„Oni to mají s čím srovnávat?“ divila se Věrka.

„To je právě to – mají!“ vzdychl si táta. „Porovnali to s mým podpisem na doručence, co jsem podepisoval pošťače. Jenže se zdá, že právě odtud je ten podpis překopírovaný.“

„To jsi jim snad měl říct!“ vyčetla mu Věrka.

„To už jsem nestihl,“ řekl táta. „Pan soudce doktor Hübner se najednou chytil za srdce, pak se sesypal do křesla a soudní zapisovatelka mu hned zavolala sanitku. Odvezli ho přímo ze soudní síně s těžkým infarktem. Přelíčení se tím pádem přerušilo a kdy bude pokračovat, o tom nás ještě písemně vyrozumí. Je možné, že to po něm převezme někdo jiný.“

„Tomu se říká »Boží mlýny«!“ řekla Věrka prorockým tónem.

„Tak bych to nestavěl, ale získali jsme trochu času,“ řekl táta. „Máme čas vymyslet, co proti tomu udělat. Musím soud přesvědčit, že je můj podpis falšovaný, ale nebude to snadné, stojí proti tomu posudek soudního znalce. Jen nechápu, jak to mohl tvrdit.“

„Když jsi žádnou směnku nepodepisoval, tak jak může někdo tvrdit, že je ten podpis pravý?“ domáhala se Věrka vysvětlení.

„To opravdu nevím,“ řekl otec. „Připadá mi to jako ve zlém snu. Z mého pohledu je to neuvěřitelné spiknutí pana Moravce, soudce Hübnera a soudního znalce pana Neuwirtha. Dohromady je to velice nebezpečná banda.“

„Hele, tati, kdyby ten podpis opravdu zkopírovali z doručky, pak by měl jinou barvu a nebyl by protlačený do papíru, ne?“

„To jsem neměl možnost porovnat, nikdy jsem se k tomu papíru nepřiblížil blíž než na dva metry,“ zamyslel se otec. „Barvu to mohlo mít stejnou, to se dá zařídit. Ale máš pravdu, protlačené by to být nemělo.“

„Zkus požadovat, aby se oba podpisy nascanovaly a pak je v počítači polož přes sebe,“ radila otcí Věrka. „Kdyby to byla kopie, pak by se musela krýt ve všech podrobnostech.“

„Pokusím se o to,“ slíbil otec. „Mohl by to být důkaz. Problém je, že soudce Hübner neměl o žádné důkazy zájem. Pořád jen trval na tom, abych se přiznal a dohodl se s panem Moravcem na urychleném proplacení směnky, jinak by musel povolát soukromého soudního exekutora a přenechal vymáhání dluhu jemu.“

„Zřejmě mu nešlo o spravedlnost, ale jen o proplacení,“ zavrčela Věrka. „Nebo o to, aby už na nás mohl poslat toho exekutora. Jistě dobře ví, že těch pět milionů nemáme.“

„Nechme toho,“ přerušila je maminka. „Jdi si raději napsat úkoly!“

„Dnes žádné nemám,“ trvala na svém Věrka. „Mám s Vítou a Jitkou smlouvenou návštěvu pana Vuka jako vždycky.“

„Tak dobře, jděte a chovejte se tam slušně, jako hosté!“ napomenula ji maminka.

„Copak se slušně nechováme?“ opáčila dcera. „To by nás snad pan Vuk k sobě nezval. Když se chováme vzorně, máme tam dveře otevřené, ale protože je otevřené máme, vyplývá z toho, že se chováme vzorně, ne?“

Jakási logika v tom byla a rodiče už neprotestovali. Maminka jen vnutila Věrce s sebou malou svačinku a Věrka mohla vyrazit.

Víťa s Jitkou už na ni venku čekali.

=*=

Motýlí efekt

K panu Vukovi dorazil trojlístek střídavým klusem a chůzí, jen po schodech si na klus netroufli, tam byli rádi, že se s funěním vyškřábali nahoru. Pan Vuk je už nahoře očekával. Měl zřejmě své zvířecí nebo spíš ptačí špiony všude, bylo těžké ho překvapit.

„Pojďte dál,“ vítal je před chaloupkou. „Co si dáme k večeři?“

„Nepřišli jsme kvůli večeři – a proč vůbec máme začínat večeří?“ namítla Věrka.

„Naši do nás doma naládují další večeři, jak máme hubnout?“ přidal žertem Vít'a.

„Jste nějak hubení,“ řekl pan Vuk s úsměvem – ale bylo znát, že to také říká v žertu.

„Necháme to na vás,“ rozhodla Věrka. „Já bych se jen chtěla na něco zeptat.“

„Týká se to soudu s vaší rodinou?“ zeptal se pan Vuk.

„Ano,“ přikývla Věrka. „Stala se taková divná věc...“

„Soudce nečekaně onemocněl, že?“ přimhouřil pan Vuk oko.

„Vy o tom něco víte?“ podívala se na něho Věrka zpytavě. „Měl jste tam sojku? Nebo... nebo to snad máte sám na svědomí?“

Napadlo ji to náhodně, ale až ji při tom zamrazilo. To už by opravdu zavánělo černou magií, byť by byla vědecky vysvětlitelná.

„Co o tom vím?“ zeptal se jí pan Vuk. „Pana doktora Daniela Hübnera odvezl sanitní vůz s podezřením na těžký infarkt, soud se přerušil a projednání odložilo. Říkám to správně?“

„Ano, tak to táta říkal,“ přikývla vyčkávavě Věrka. „Snad nám to trochu pomohlo, táta se aspoň dozvěděl, z čeho je vlastně žalovaný a taky nám to dalo čas na rozmyšlení, co proti tomu dělat. Ačkoliv to nevypadá moc dobře, proti tátovi stojí kromě

žaloby pana Moravce i posudek soudního znalce pana Neuwirtha, který pravost té podvržené směnky potvrzuje.“

„Vy ovšem víte, že je ta směnka podvržená, že?“ usmál se trochu smutně pan Vuk.

„To se ví!“ opáčila Věrka. „Táta je zásadně proti dluhům, až na současnou hypotéku, do které nás natlačil lichvář Vondra. S panem Moravcem nikdy nejednal, poznal ho vlastně až u toho soudu, i když pan Moravec tvrdí něco jiného.“

„Táta nechodí do hospody, že?“ pokračoval pan Vuk.

„Nechodí,“ přikývla Věrka. „A nevím, kde jinde by mohl pana Moravce potkat. Nemá s ním vůbec nic společného.“

„Kam chodíte nakupovat?“ zeptal se jí pro pořádek pan Vuk. „Do vsi nebo do města?“

„Táta jezdí autem do města,“ řekla Věrka. „Je to blíže než do krámu ve vsi a kromě toho jsou ve městě nižší ceny. Takže nemohl pana Moravce potkat ani v krámu.“

„O těch cenách jsem to už slyšel,“ souhlasil pan Vuk. „Z vašeho konce je výhodnější samoobsluha ve městě, ve vsi musí nakupovat jen ti, kdo bydlí blíže ke středu vesnice a do města to mají dál. Paní Hejnová má v krámě vyšší ceny, protože má málo zákazníků a lidé chodí raději do města, protože má paní Hejnová vyšší ceny. Je to takový začarovaný kruh.“

„Já paní Hejnovou chápu,“ řekl Vít'a. „Taky si chce vydělat. Ale naši taky jezdí raději do města. Tam jsou samošky tři a ceny drží níž. Náš táta říká, zaplat'pámbu za konkurenci.“

„Myslíš, že by byly i ve vsi nižší ceny, kdyby tu bylo víc krámů?“ zeptal se ho stařík.

„To těžko, víc by se jich tu ani neuživilo,“ mávl rukou Vít'a.

„To máš pravdu,“ usmál se pan Vuk. „Takže pro pořádek – vaši se s panem Moravcem vlastně nikde setkat nemohli, natož aby mu podepsali směnku.“

„A navíc na pět milionů!“ dodala Věrka. „Nač by nám bylo tolik peněz? Táta potřebuje k práci počítač a ten má. Máma má

zase šicí stroj, hypotéku poctivě splácíme, není jediný důvod, proč si půjčovat! Nehledě na to, že je táta zásadně proti půjčování.“

„Až na tu hypotéku, že?“ přikývl pan Vuk. „Takže ta směnka je jasně podvržená.“

„Proč to pan Moravec dělá?“ nechápala Věrka. „Vždyť by ho u spravedlivého soudu za takový jasný podvod nutně čekal trest!“

„Pan Moravec je ve zdejší kraji velké zvíře,“ podotkl Vít'a, jakoby to znamenalo, že si může dělat co chce. Vlastně – nebylo to příliš daleko od pravdy a pan Moravec jistě nebyl jediný, kdo na prodejnost české justice hřeší.

„A Hynek Moravců tvrdil, že se jeho táta zná se spoustou lidí – se soudci i s exekutory,“ dodala rychle Věrka. „Řekla bych, že i pan Hübner patří k jeho známým.“

„Jenže pan Hübner je soudce,“ dodal přísně pan Vuk. „Má dbát o spravedlnost a ne ji sám porušovat. Z toho pohledu je jeho vina větší než vina pana Moravce, který jen využívá příležitosti – ačkoliv ani pan Moravec nehraje poctivě.“

„Nejhorší je, že se k nim přidal i soudní znalec,“ připomněla mu Věrka. „Tak sehraná banda už může být setsakra nebezpečná!“

„Máš pravdu,“ souhlasil pan Vuk. „Ale teď bych chtěl slyšet ještě něco. Slíbili jste mi uchovávat tajemství kriogisů. Jak ospravedlníte obrázky, co jste dnes namalovali ve škole?“

Zaskočil je tím ale parádně. Všichni tři najednou neměli co říci.

„Učil jste nás přece malovat s virtuální kamerou obskurou, ne?“ opáčila nesměle Věrka.

„Učil,“ přikývl pan Vuk. „Řekl jsem, že to smíte používat i mezi lidmi a kdyby to bylo třeba, můžete si tím vylepšit známky z kreslení. Ale obhájili byste, co jste namalovali? Snad jen Věrka mohla v lese kdykoliv vidět veverka, budiž. Jenže Vít'ova štika je

pravděpodobná jako UFO nad kostelem a korunu tomu nasadila Jitka. Jak chceš lidem vysvětlovat obrázky, viděné očima racků?“

Jitka zrudla a sklopila hlavu, ale mlčela. Co na to měla říct?

„Můžeme to samo sebou napravit, ale chyba je už to, že to musíme napravovat,“ řekl pan Vuk přísně. „Já to jako strážce biroivi sám ani napravit nemohu, musím si na to povolat jednoho ze svých učedníků na volné noze, který má větší možnosti. Společně to zvládneme, ale pro příště si dávejte větší pozor, co – i když třeba nechtěně – prozrazujete.“

„Jak to chcete napravit?“ zajímala se Věrka.

„Jednoduše,“ usmál se pan Vuk. „Přijede sem jeden můj starý dobrý známý a přiveze si motorové rogallo. A i když se to nemá, uspořádá pro vesnické děti letecký den a pozve je na výlet kolem vesnice. Nevím, kdo by tomu odolal. A Jitka pak jakoby nic klidně přizná, že už jednou letěla, nemusí ani blíž vysvětlovat kdy, obrázek dodatečně získá legitimitu a bude pro tentokrát vymalováno. Jste pro?“

Samozřejmě – kdo by byl proti?

Vít'a tedy dostal za úkol zpřístupnit vhodnou louku, odkud by mohlo rogallo startovat. Pan Vuk mu k tomu dal pět návrhů, šlo hlavně o to, aby majitel neprotestoval, až mu trávu trochu ujezdí, ačkoliv by měl být letecký den po prvním sečení, kdy bude louka holá. Start rogalla by asi neušel pozornosti dětí ani dřív, takže budou muset tvrdit, že Jitka se strýčkem přiletěla až z větší dálky. To už ale kdekdo uzná.

„A opravdu to je můj strýček?“ zeptala se Jitka podezíravě.

„Asi jako strýček Sergej,“ usmál se pan Vuk. „Skutečné strýčky znáš odedávna, ale »strýček« přece můžeš říkat komukoliv, je to běžné zdvořilostní oslovení, tak jako můžeme kdekjakou starší paní oslovovat »matko«.“

„Je ale prima mít takové strýčky!“ pochvalovala si Věrka.

„Je,“ přikývl pan Vuk. „Všichni kriogisové široko daleko jsou takovými strýčky. Jenže není dobré žádat je o pomoc často a zbytečně. Takže si zkuste příště dávat větší pozor na to, co

smíte lidem kolem vás předvádět a co už je za hranicemi lidských možností, takže by se to lidem ukazovat nemělo.“

„Možná jsme neměli ve škole předvádět ani virtuální kameru,“ přiznal Vít'a.

„Ta ještě nevybočuje z lidských možností,“ řekl pan Vuk. „Jsou lidé s bohatou fantazií a s fotografickou pamětí, kteří si opravdu dokáží představit na čistém papíře obrázek a ten pak jen obkreslí. Je jich málo, ale jsou. Aby se v jedné školní třídě sešli hned tři, to je sice ještě méně pravděpodobné, ale pořád to není úplně vyloučené.“

„Takže obrázky z přírody ano, ale ne očima racků,“ shrnul to Vít'a.

„Tak nějak,“ přikývl pan Vuk. „Už ta tvoje štika byla na hranici možností. Cvičenou veverku vám lidé ještě uvěří, ale štika by se ti za normálních okolností neukázala a ovládání ryb a ptáků byste už vůbec neměli přiznávat. Nesmíte to přehánět.“

„Nebudeme,“ slíbila Věrka za všechny. „Dáme si větší pozor. Ale to mě teď nebolí, víc mě zajímá, čím bych mohla pomoci našim s tím soudem. Vy o tom jistě víte víc než my, co by s tím mohl táta dělat?“

„Mluvit pravdu,“ řekl pan Vuk prostě.

„Ale to nám proti těm falešným svědectvím nepomůže!“ postěžovala si Věrka.

„Nebudou už falešná svědectví,“ řekl s jistotou pan Vuk.

„Vy chcete ovlivnit svědky?“ zarazila se Věrka. „Nebo snad i soudce?“

„Taky by to šlo,“ řekl pan Vuk. „Smíme to použít, když jde o záchranu někoho z nás. Proto bylo oprávněné i ovlivnění doktora Lička. Jenže ovlivnit doktora Hübnera v jednom jediném případě by bylo málo. Falešných rozsudků má za sebou víc a svědomí mu nebrání páchat další. Skoro jsem rád, že se obrátil proti vaší rodině, neboť to opravňuje zásah proti němu. A nemusí jít o neškodné ovlivnění v jednom jediném případě. Svěřil jsem

doktora Hübnera do péče kolegovi, který ovládá efekty motýlích křídel.“

„Efekty motýlích křídel? Co je to?“ zeptala se Věrka.

„To je složité ovlivňování,“ řekl pan Vuk. „Já sám to nepoužívám, jde to jen některým kriogisům a děje se to opravdu jen výjimečně – tak dvakrát za sto let, málokdy častěji. Tohle byl jeden z těch mála případů.“

„Nebyl to nakonec... ten infarkt?“ došlo Věrce.

„Nebyl to infarkt,“ řekl pan Vuk. „Ačkoliv to tak nejspíš vypadalo. Infarkt je životu nebezpečný, ale člověk se často ještě vzpomene. Tohle nezabíjí, ale je to natrvalo.“

„Nezabili jste ho?“ hádala tiše Věrka.

„Ne,“ zavrtěl hlavou pan Vuk. „Bude žít dál, na to se neumírá. Pan Hübner je bohatý, může žít ještě dlouho. Jen soudcovský talár už si nikdy neoblékne a nebude nikomu škodit.“

„Bude muset změnit zaměstnání? Nebo půjde rovnou do penze?“ zajímal se i Vít'a.

„Půjde do invalidní penze,“ přikývl pan Vuk. „Tam už nikomu škodit nebude.“

„Jen aby!“ pochyboval Vít'a. „Soudce může soudit i na invalidním vozíčku!“

„Vozíček by ho opravdu neomezil,“ přikývl pan Vuk. „Tohle vyřadí darebáka ze života důkladněji – i když ho to nezabije. A navíc je to »lavalšní«. To znamená, že se to dá později odvolat, kdyby se ukázalo, že to už splnilo účel.“

„A už se to někdy stalo?“ zajímal se Vít'a. „Myslím to odvolání...“

„Několikrát,“ přikývl pan Vuk vážně. „Dokonce i v Čechách. Musíte si uvědomit, že to není trest za zločiny, jen překážka proti páchání dalších. Není to »rinérgó« – nevratné, neboť »riner« znamená smrt. Několikrát už se stalo, že se postižený obrátil a svých činů upřímně litoval. V takovém případě jsme to odvolali.“

„Myslíte, že by mohl i doktor Hübner...?“ nadhodila Věrka.

„Vyloučeno to není,“ pokrčil rameny pan Vuk. „Jen je to dneska méně pravděpodobné. Dřív lidé více věřili ve vyšší spravedlnost, pak bylo pro ně snadnější uznat své chyby a dát se na pokání. Dnes na to lidé nevěří a jsou proto mnohem zatvrzelejší. Poslední případ, kdy se v Čechách hříšník polepšil, byl – tuším – někdy koncem devatenáctého století.“

„A jinde ve světě?“ zeptala se Věrka.

„Nejvíc polepšených hříšníků má Jižní Amerika,“ řekl pan Vuk. „Takové případy tam byly i v tomto století. Obecně je to asi tím, že tam lidé více věří ve vyšší spravedlnost.“

„Ale kriogisové snad věří spíš v kosmické bytosti, ne?“ zeptal se nerozhodně Vít'a.

„Jistě,“ přikývl pan Vuk. „Už protože o nich něco víme. Doufáme, že se k nám jednou dostanou krajané těch sedmi a že budou stejně spravedliví. A kdo věří ve vyšší spravedlnost a chová se podle toho, sám je spravedlivější. Nemusí očekávat návrat Aplafů jako my, vyšší spravedlnosti může být i více druhů. Přispíváme k tomu »efektem motýlích křídel« i my. Na lumpy působí příklad jiných potrestaných a případně napravených lumpů. Není to zaručené, ale i tak je to poměrně účinné.“

„A mohlo by to zapůsobit i na soudního znalce, pana Neuwirtha?“

„Mohlo,“ přikývl pan Vuk. „Potíž je v tom, že tihle lidé obvykle ve vyšší spravedlnost nevěří. Můžete na ně mluvit hlasem andělským i ďábelským, jde jim to jedním uchem tam, druhým ven a vedou si dál své, dokud pořádně nenarazí. A pak si stěžují na nespravedlivý osud, aniž by si sami sobě přiznali, že je zasloužený.“

„To by chtělo vstoupit do něho ve chvíli, kdy ho »efekt motýlích křídel« položí a říci mu pěkně na rovinu, za co je trestaný!“ mínil Vít'a. „Nezáleží na tom, že si toho všimne.“

„Přímo to dělat nemůžeme,“ zavrtěl hlavou pan Vuk. „Bylo by to možná na ty lumpy účinné, ale prozrazovali bychom víc než je zdrávo. Nezapomeň, co by takový zásah vyvolal u postižených.“

Vědomí trestu vyvolává nejen výčitky svědomí, ale častěji i vztek a touhu po pomstě. I nemohoucí člověk může působit na ostatní, aby páchali zločiny za něho. To už se také v historii mnohokrát stalo.“

„Zdá se mi, že by kriogisové uměli vládnout světu spravedlivěji než dnešní vládcové, ale sami si dávají nesmyslná omezení, jen aby nemuseli zasahovat,“ řekl Vít'a. „Proč?“

„Naše omezení nejsou nesmyslná, jak se ti možná zdá,“ řekl pan Vuk. „Vládnout světu nemůžeme ani nechceme, je nás na to málo. Nemůžeme napravit všechny nespravedlnosti našeho světa, pokud se nás přímo netýkají. Tenhle zákaz dali Aplafů našim předkům a jistě věděli proč. Přisoudili nám úlohu pozorovatelů, zmírněnou jen tím, že se nespravedlnostem smíme bránit. Ale jen když se dotknou někoho z nás – pak máme oprávnění k zásahu a často napravíme i lumpárny, které se nás přímo netýkají. Je pravda, že takové příležitosti vítáme, ale vyvolávat je nesmíme, stejně jako zasahovat, když se nám neděje křivda.“

„Aplafů se báli, že byste toho zneužívali?“ hádala Věrka.

„Možná,“ přikývl pan Vuk. „Zakázali nám zasahovat proti kdejaké lumpárně, pokud není zaměřená proti někomu z nás. Tím naše zásahy změnili v cosi výjimečného a i když je provedeme skrytě a není zřejmé, kdo za nimi stojí, nemůže se hněv postižených obrátit proti nám. A nepochybujte, že bylo takových momentů v historii světa spousty!“

„Koukal jsem se na vyvraždění města Kartága!“ zahučel Vít'a. „To byl masakr, ani se tomu nedá věřit. A kriogisové to jen zaznamenávali, navíc jen očima ptáků. Opravdu tenkrát v Kartágu nikdo z kriogisů nebydlel, aby se ho to dotklo?“

„Dva naši bydleli poblíž,“ řekl pan Vuk. „Jenže tam i v době míru zaznamenali takové hrůzy, že proti nim i osud Kartága pořád ještě bledl. Kartaginci uctívali Molocha a přinášeli mu dětské oběti, kdy zaživa upalovali malé děti. Naši se na to nevydrželi dívat, odstěhovali se a sledovali Kartágo jen z dálky.“

I vás by přešla chuť pomáhat těm necitům – ačkoliv ani Římané nebyli lepší.“

„V historii se děly prasárny!“ vzdychl si Vít'a. „Nejen dávno, i v poslední době. Musí to být strašně držet se, abyste nezasahovali!“

„Někdy to vypadá zoufale,“ přikývl pan Vuk. „Ale dá se zasahovat i nenápadně a to se nám občas daří. Třeba jako v případě vaší rodiny.“

„Ale mně se to přímo netýká – nebo ano?“ ptala se Věrka nejistě.

„To by se tě týkalo, věř mi,“ ujistil ji pan Vuk. „Tyhle hyeny jsou schopné vyštvať lidi i pod most. Už pár století nebylo v Čechách tolik lidí bez přístřeší, jako dnes. Proto se i nám váš případ hodil jako vítaná příležitost k zásahu!“

„Ale proč jste šli jen po panu Hübnerovi, když se na tom podíleli tři?“ zajímalo Vít'u.

„Všem třem patří jejich díl,“ zamračil se pan Vuk. „Pan doktor Hübner si zaslouží trest největší, protože by škodil nejvíc. A navíc má povolání, které by mělo zločinům zabraňovat a ne je páchat. Ti dva jsou sice také darebáci, ale sami by nic nezmohli. A i mezi nimi se dá rozlišovat. Pan Moravec si ten podvod vymyslel, kdežto pan Neuwirth se jen přidal – zřejmě za nějaký slíbený podíl. Tomu budou odpovídat i jejich tresty. »Motýlí efekt« rozhodně není nic pro zasmání.“

„Nechtěla bych být na jejich místě,“ řekla Jitka.

„Já také ne,“ souhlasil pan Vuk.

=*=

Letecký den

Ve věci soudu s Věrčiným otcem se podezřele dlouho nic nedělo. Soudce Daniela Hübnera hospitalizovali v nemocnici, znalec Neuwirth měl krátce poté autonehodu, při níž si zlomil obě nohy a od té doby ležel na chirurgii, jen Hynek se ve škole Věrce poškleboval, jak se jim asi žije pod hrozbou exekutorů?

„Poslyš, Humuse, vážně si fandíš, jak jsi to chytře vymyslel?“ nevydržel to Vít'a. „Jen se tak nenaparuj pitomečku, všechno je jinak! Soudce Hübner už ten případ nedokončí a každý jiný soudce to bude muset vzdát!“

„To si myslíš ty!“ odvětil pyšně Hynek. „Na tvém místě bych radši někam zalezl, nebo se i na vás něco najde!“

„Slyšel jsi někdy o Božích mlýnech?“ ušklíbl se Vít'a.

„Babské pověry mě nezajímají!“ odsekl Hynek.

„Tak se jdi přeptat na pana soudce Hübnera!“ navrhl mu Vít'a.

„Jo, slyšel jsem, že měl infarkt,“ připustil Hynek. „To se může stát každému, naštěstí už se z něho zotavuje.“

„Nezotavuje,“ věstil Vít'a temně. „Už se k soudu nevrátí a jestli s ním tvůj fotr udělal nějaký kšeft, byly to vyhozené peníze!“

„To by mohl říct každý!“ kasal se Hynek.

Jenže toho večera se jeho otec ve městě zdržel na oslavě u svého známého a na cestě domů ho stavěli dopravní policisté. Nezastavil, namísto toho šlápl na plyn a projel kolem nich jako závodní jezdec formule F-1, což byla pro policisty jasná výzva k závodu. Rozjeli se za ním se zapnutými houkačkami a modrými majáky. Nespornou výhodou pana Moravce byla znalost místních poměrů, zejména poloměrů zdejších zatáček, nevýhodou pak nějaké to promile v krvi, což se nakonec v poslední zatáчке projevilo krajně nepříznivým způsobem. Auto s ním vylétlo ze silnice, několikrát se přetočilo, zůstalo ležet na střeše a k dovršení smůly se z motoru začalo kouřit a vyšlehly plameny. Pan

Moravec sice stačil duchapřítomně vylézt, jenže to už byli policisté u něho, takže útek nepřípadal v úvahu.

Než přijeli pohotově přivolaní hasiči, bylo auto v jednom plameni a pan Moravec měl nadýcháno tolik promile alkoholu, že ho policie rovnou odvezla na vystřízlivění do městské nemocnice. Tak se sešel pod jednou střechou jak se soudcem Hübnerem, tak i se soudním znalcem Neuwirthem – jen o sobě navzájem nevěděli, neboť byli každý na jiném oddělení.

Největší smůlou bylo pro pana Moravce to, že šlo o policisty krajské dopravní policie. Mezi nimi neměl žádné kamarády, kteří by všechno rychle a ochotně spláchli. A co hůř, jeho nabídku »dvou tisíc do ručky« vyhodnotili jako pokus o úplatek, což hned znamenalo trestní oznámení a další problém na obzoru.

Už druhého dne byl Hyneček ve škole zamračený jako bubák a zvědavým dotazům od spolužáků čelil pokaždé jen utrhnutím, aby se do ničeho nepletli.

Trojlístek z horního konce vsi se toho kupodivu neúčastnil. Jako kdyby Hynek ani jeho otecko vůbec neexistovali. Hynek by možná měl být rád, že se drželi stranou, jenže on měl už z domova nachystané břitké odpovědi na různé narážky, které nemohl uplatnit, když žádná nepřišla.

„Už na vás přišel exekutor?“ pokusil se o hlavní přestávce rýpnout aspoň do Věrky.

„Jaký exekutor?“ podivila se hodně okázale Věrka. „Co pořád meleš o exekutorech? Ti nám mohou být srdečně ukradení. Ale vážně jsi ještě neslyšel o Božích mlýnech?“

„Žádné babské pověry neuznávám!“ řekl skoro vítězným tónem.

„Neuznávej,“ přikývla mu suše Věrka. „Ale taky se nediv.“

„Čemu se nemám divit?“ nakohoutil se.

„Až si Božích mlýnů všimneš, nebud' z nich vyjevený!“ poradila mu. „Všichni ve vsi už viděli vaše auto, pořád tam ještě leží.“

A protože už zvonilo na hodinu, otočila se a zamířila do své lavice.

Spojovat Boží mlýny s vyhořelým autem, které jim navíc pojišťovna jistě brzy zaplatí? To by Hynka nenapadlo.

I když tam to auto leželo.

=*=

Vít'ovi se podařilo získat pro letecký den pantátu Koťátka. A dokonce dřív než po první seči. Pan Koťátko po Vít'ově vysvětlení, k čemu louku potřebují, prohlásil, že má lepší louku za úvalem, momentálně tam pase ovce, ale ty teď přesune na další louku a na té spasené »si mohou létat jak chtějí«, pokud jim nebude vadit nějaká ta hromádka ovčích bobků. Ale ty jsou beztak nejmíc kolem napajedla na dolním konci.

Pan Koťátko měl ale jednu tvrdou podmínku.

„Na tu louku mi nevzkročí Hynek Moravec, nebo se neznám!“ prohlásil sveřepě. „Toho gaunera mám plné zuby od chvíle, kdy mi řádl jako tornádo v obilí – a to nepočítám další podezření na vyplundrovaný sad, kdy jsem to zjistil až pozdě. Ale musela to být jeho banda, ve vsi není víc grázlů, na které by se to dalo svést.“

Tahle podmínka však Vít'ovi nevadila, naopak.

„Hynek tam nepůjde ani kdybych mu to nabídl,“ tvrdil. „My jsme totiž v poslední době spolu na kordy. Mimochodem – na ten nájezd na váš sad se mě Hynek snažil přitáhnout silou, ale vzepřel jsem se mu a právě od té doby se navzájem nesnášíme.“

„Měl jsi mě varovat!“ zamračil se pan Koťátko.

„To nešlo,“ zavrtěl hlavou Vít'a. „My jsme se poprali, takže vůbec nebylo jisté, jestli tam Hynek půjde nebo couvne. A kdyby couvl, byla by to pak ode mě sprostá pomluva.“

„Pomluva?“ opáčil nesouhlasně pan Koťátko. „Nejenže mi orvali jablka a nechali je na zemi shnit, ale polámali přitom i větve, vandalové! Jenže vy se ho bojíte, co? Nebo nechcete vypadat jako žalobníčkové? Pouhé přátelské varování, ne kdy přesně to ten gauner provede, ale že se k tomu chystá, by pomohlo a nebylo by to žalování! No nic, uznám ti aspoň, že ses

toho neúčastnil. Ale jak říkám – jestli se dáte k jeho partě, konec kamarádství se mnou!“

„Junáci pana Petrčka by vám tam nevadili?“ sondoval rychle Vít'a.

„Ti ne,“ opáčil pan Koťátko. „To jsou slušní hoši a d'oučata, s nimi se kamarádit není žádná chyba. Ostatně – i oni měli s Hynkem pár nepříjemností, takže to nejsou jeho spojenci.“

„Hynek má v partě jen kluky, co jejich rodiče dělají pro pana Moravce,“ řekl Vít'a. „Ti s ním jdou nejspíš ze strachu, aby se starý Moravec nemstil jejich rodičům.“

„To by jim bylo podobný voběma,“ zavrčel pan Koťátko. „Jabko nepadlo daleko vod stromu a je už taky pěkně červivý!“

„Takže můžeme pozvat Jitčina strejčka?“

„Pozvete,“ kývl pan Koťátko. „Jen je mi divný, co je to za strejčka? Dyt' má Jitka jen dva a oba znám!“

„No – on je to trochu vzdálenější strejček,“ připustil Vít'a. „Akorát že nevíme, jak ho správně nazvat. Praví strejčkové jsou bráchové jejího táty, tenhle je o dvě kolena dál. Jak se to vlastně česky řekne?“

„To už nevím,“ řekl pan Koťátko. „Dnes už se vzdálenější příbuzenství tolik nectí, ani nevíme, jak se to správně řekne. S tím bys měl jít ve škole na učitele češtiny, ten by to snad někde našel.“

„Naše učitelka to taky neví,“ pospíšil si hned Vít'a. „Ale ono je to fuk. Budeme mu prostě říkat Jitčin strejček a na detaily nedbáme.“

„Máš pravdu,“ připustil pan Koťátko. „Takže – před nedělí poženeme ovce na druhou louku – a pak tam budete mít volno. Stáhnou i elektrický ohradník, abyste se tam dostali bez nepříjemností. Ať se kočky pudrujou!“

„Tak díky!“ rozloučil se s ním vesele Vít'a. A hned to tak telepatil Věrce, Jitce i panu Vukovi, aby to věděli dřív, než za nimi přijde.

Čím dřív, tím líp!

=*=

Předvolánku na opakovaný soud dostal Věrčin táta ještě před nedělí. Měl se dostavit na další přelíčení už ve středu příštího týdne – právě včas, aby si vyjednal se šéfem uvolnění ze zaměstnání. I když dělal na dálku, kontrolou bylo, když se ložoval do podnikové sítě.

„Copák?“ divil se šéf v telefonu. „Ono to neskončilo?“

„Přímo na přelíčení skosil soudce infarkt,“ vysvětloval mu Věrčin tatínek.

„Zajímavý!“ divil se šéf. „A to už se uzdravil?“

„To ne, ale převzal to jiný,“ dostalo se mu vysvětlení.

„Tak jen doufám, že se to nepotáhne rok,“ přál mu šéf.

Rodina tím byla v dalším napětí až do středy, jenže už to nebylo takové jako předtím. Teď už věděli, co se proti nim vede za nečistou hru, a otec se chystal obžalobu rozmetat. Ke všemu chtěl podat i trestní oznámení pro podvod jak na pana Moravce, tak i na soudního znalce pana Neuwirtha. Byl plný elánu, až ho musela krotit i Věrka.

„Neříkej »hop«, dokud jsi nepřeskočil!“ nabádala ho.

„A i když přeskočíš, před jásáním se podívej, do čeho jsi dopadl,“ přidala i maminka. „Nemáš proti sobě pitomce, ale gaunery nejhoršího zrna, kteří se neštítí podvodu. A navíc se nějak podezřele cítí jistí. Pořád nevíš, co vymysleli za další podraz.“

„To by bylo pěkně v háji, kdyby si kdejaký podvodník mohl v Čechách dělat, cokoliv ho napadne!“ vzdychl si otec.

„V háji to je dávno, to přece všichni víme,“ souhlasila maminka. „Lichvář Vondra měl taky soudy na své straně a takových příkladů máš dnes tolik, že si nevybereš, který je horší. Pořád ještě nevíme, co je k tomu vedlo. Že by z nás dostali pět milionů, tomu bych se sama s chutí zasmála, kdyby to nebylo k pláči!“

„Hynek Moravců mi ve škole slíbil strašlivou pomstu!“ hlásila hned Věrka.

„Ještě by nám scházelo, aby to bylo kvůli rozmaru jednoho rozjívěného spratka!“ řekla maminka. „To přece nemůžeš brát vážně!“

„A co když ano?“ popichovala dál Věrka. „Hyneček je strašně pomstychtivěj a jeho tatínek se v něm vidí, proč by to nemohl udělat kvůli synáčkovi?“

„Aby pro klukův rozmar riskoval trestní oznámení?“ vrtěl hlavou i tatínek.

„Nedivila bych se tomu,“ řekla Věrka. „On si nejspíš myslí, že nic neriskuje, protože mu soudce i ten znalec zobou z ruky. Proč by tedy neudělal synáčkovi radost?“

Rodiče jí ale nevěřili. To přece nemůže nikdo myslet vážně.

Věrka se však obávala, že to je tak jak říká. Jen nemohla prozradit, co všechno Hynkově zášti předcházelo. Jen jako na okraj se jim zmínila, že jí Hynek ve škole říká »čarodějnice«.

„Nežijeme ve středověku!“ řekl na to otec.

„Jen aby!“ neodpustila si Věrka.

=*=

Soud ve vsi nikoho nezajímal, do popředí se – kromě havárie pana Moravce – dostala další neobvyklá návštěva. Tentokrát přijel k Marešům jakýsi strýček, ale v závěsu za těžkým terénním autem, obvykle nazývaným SUV, byla podivná konstrukce s plachtou, motorem a s velkou vrtulí.

Podivná návštěva se sice hlásila k Marešovým, ale nejprve je dlouho přesvědčovala, že je skutečně tím, za koho se prohlašuje – totiž Jitčin vzdálený strýček. Na rozdíl od pravých, legitimních strýců, bratrů pana Mareše, měl pocházet ze strany paní Marešové, která si však nemohla vzpomenout, odkud by ho mohla znát. Až když jí připomněl vzdálenou tetu Kateřinu, která zmizela kdysi dávno před válkou do Prahy a kvůli podezření na její nemravný život se jí rodina tak dlouho vyhýbala, až na ni skoro zapoměla.

Paní Marešová nakonec neochotně připustila, že se o zhýralé tetě kdysi mluvilo, ale že ji nikdy neviděla, natož aby v tomto směru měla nějaké příbuzné.

„Nikdo nemůže za své rodiče, natož za svou babičku!“ prohlásil strýček Bivoj, když se konečně dobral shody, co je zač.

„To jste ale hodně vzdálený strýček naší Jitky!“ podotkl pan Mareš.

„Vzdálený, to ano,“ připustil strýček Bivoj. „Ale podle starodávných regulí bych si za ženu Jitku vzít nemohl, příbuzenské vztahy byly dříve větší překážkou než jsou dneska.“

„To je pravda,“ souhlasila paní Marešová. „Dneska si už můžete vzít za ženu i vlastní sestřenicí a nikdo ani nepípne. Ale na Jitku si nemyslete, ta je teprve školačka!“

„To je pravda, na tu bych si musel ještě hodně počkat,“ usmál se strýček Bivoj. „Navíc by to byla bigamie, jsem už ženatý a rozvádět se nechci. Toho se u mě bát nemusíte. Na vás jsem narazil náhodou – víte, dneska je moderní hledání svých kořenů, zajímal jsem se tedy o svůj rodokmen a tak jsem vás objevil. To víte, babička mi to pořádně s mým rodokmenem polepila, tátu měla jako nemanželského a kdo je dědečkem, to jsem se vůbec nedozvěděl – nejspíš to tajila před celým světem. Ale už můj táta se řádně oženil a já jsem také řádně ženatý, nejsme tedy po babičce ale spíš po těch řádných členech rodu – i když se k nám nikdo nechce znát.“

„To víte – nemanželské dítě se na vesnicích neodpouštělo!“ vzdychla si paní Marešová trochu soucitně.

„Ale to už je stará záležitost,“ mávl rukou strýček Bivoj. „Dvě generace se neznáme, to je příliš dlouhá doba, nebýt toho hledání svých kořenů, zůstali bychom si úplně cizí. Nic víc po vás nechci, jen uznání, že jsme příbuzní, abych si mohl vyplnit vaše kolonky ve svém rodokmenu – je to taková pozoruhodnost. Na druhé straně jsem rád, že jsem vás objevil.“

„Míníte s námi navázat nějaké vztahy?“ zeptal se pan Mareš.

„Spíš ne než ano, ačkoliv to ani nevyloučím,“ řekl strýček. „Jak se říká, nikdy neříkej nikdy, aneb odříkaného chleba největší krajíc – zkrátka uvidíme! Ale spíš ne než ano.“

„Ale Jituš říkala, že chcete tady ve vsi pořádat nějaké atrakce!“ převedl pan Mareš řeč na toto hledisko podivné návštěvy.

„Atrakce – to je dost nepřesné,“ opravil ho strýc Bivoj. „Mám takovou zálibu, létám si na rogallu – však je vezu s sebou. Chci si tady pořídít shora pár obrázků. Normálně se mnou létá moje choť, jenže tentokrát nemohla, takže budu mít volné místo. Napadlo mě tedy vzít s sebou nahoru nějaké místní děti. Už jsem se s nimi přes školu domluvil, slíbily mi najít ve vsi vhodnou louku jako letiště a za odměnu je svezu. Nemusíte se bát, motorové rogallo je bezpečné, nejsem žádný začátečník a nechci dělat vylomeniny, jen se proletět nad vesnicí, kde snad kdysi žila i moje zhýralá babička... Pro děti to možná atrakce bude, ale – proč ne?“

„Za našeho mládí nic takového nebylo,“ řekl pan Mareš.

„Jistě,“ uznal strýček. „Také nebyly mobily, které mohou fotografovat, televize bývala vzácností, pokud vůbec byla... svět se zkrátka mění. Možná budou časem rozšířenější i naše rogalla, ale dnes je to ještě atrakce. Proč to dětem nedopřát?“

„Říká se, že nebe nemá trámy!“ oponoval pan Mareš.

„To sice nemá, ale mnohem větším nebezpečím jsou auta,“ pokrčil rameny strýček.

„Máte pravdu,“ připustil pan Mareš. „Zrovna teď nám ve vsi leží jeden ohořelý vrak, naštěstí při havárii nepřišel nikdo o život. Ale to bylo auto, ne letadlo!“

„Rogallo létá pomaleji než jezdí auta,“ připomenul mu strýček. „A kdybych letěl sám a měl zajištěné volno, troufnu si přistát i na návsi. Takže je to bezpečnější než jízda autem.“

„No – jak myslíte,“ pokrčil rameny pan Mareš. „Ale nevezmete s sebou nahoru Jitku jako první, platí?“

„Já si taky myslím, že by měli letět nejprve nějakí kluci,“ přikývl spokojeně strýček.

„Je mezi nimi o to zájem?“ zeptala se paní Marešová.

„To se ví!“ zasmál se strýček. „To je něco pro kluky! Měl jste vidět, jak rychle mi našli ve vsi kus louky pro letiště! Ale myslím si, že bych neměl zklamat ani dívčiny – pro mě je to otázka pár litrů benzínu, vše ostatní mám už dlouho.“

„Dobrá, leťte,“ souhlasil pan Mareš.

=*=

Letecký den, konaný na Kotátkově louce, přitáhl většinu vesnických dětí. Po pravdě to byly dvě skupiny – trojlístek přátel pana Vuka a Junácký oddíl pana Petráčka. Třetí parta ve vsi zůstala mimo. Hynek Moravec zaujal se svými věrnými pozici na kopci nad loukou, odkud všechno viděli. Připravili si tam »palebné postavení« s obrovským prakem, který se musel napínat oběma rukama, jenže rozjezdová dráha ležela napříč a mimo dostřel a rogallo krátce po startu nabralo výšku, ve které bylo nad hladinou dostřelu. Příprava obřího praku se tak ukázala ztracenou investicí.

Jitčin strýček podle dohody s panem Marešem nejprve svezl Víťu, pak se obrátil mezi pozvané Junáky a když postupně obletěl vesnici se všemi chlapci, vyzval i dívky. Jako první svezl Věrku, po ní dívky z Junáka a úplně na konec s ním letěla jeho »neteřinka« Jitka.

Bylo to podle dohod, nikdo nemohl protestovat. Rogallo bylo velice stabilní, takže se nikomu nic nestalo. Mezi diváky se zařadili i lidé ze vsi, nejen ti, kdo se šli podívat na své ratolesti, ale i neutrálové, kteří neměli děti v tomto věku.

Strýček Bivoj několikrát při mezipřistání doléval benzín, ale měl ho několik kanystrů, takže skutečně dokázal svézt všechny děti.

Kdo si na letecký výlet vzali své fotoaparáty nebo mobily, nafotili si spoustu leteckých pohledů na vesnici – takových, jako visel na nástěnce ve škole. Při nejbližší příležitosti paní učitelku přesvědčí, že to Jitka namalovat mohla. Zpaměti i podle vlastní fotky. Fotografická paměť není mezi lidmi rozšířená, ale není ani tak ojedinělá jako pověstná dvouhlavá telata, aby se tím nedal Jitčin obrázek beze zbytku vysvětlit.

„Skoro mě mrzí, že zase odjedeš, strejdo,“ řekla Jitka »strýčkovi«, když večer skládal křídla a balil rogallo na vozík za svým terénním autem.

„Copak, chtěla by sis to někdy zopakovat?“ usmál se na ni.

„A ne?“ usmála se. „Mít tak prima strejdu je snad fajn!“

„Neboj se,“ oplatil jí úsměv. Pak potichu dodal:

„V nejbližším tisíciletí se ještě mockrát uvidíme!“

„Já vím,“ zašeptala.

=*=

Učitelku kreslení zavalila sprška obrázků vesnice z ptačího pohledu. Nebyly tak dokonalé jako Jitčín, ale zpráva o strýčkovi, který vozí děti ve svém rogallo kolem vesnice, udělaly tečku za pochybnostmi o tom, zda Jitka mohla či nemohla vidět vesnici z výšky. Teď bylo jasné, že takový pohled na vesnici zažila a obrázek kreslila podle skutečnosti – i když podle vzpomínek.

Záhada se tím vysvětlila a učitelka si mohla oddychnout.

I když netušila, co za tím vězí...

=*=

DNA

Doktor Stehlík se svou ženou navštívili v pátek v podvečer bratra učitele.

Nebylo to poprvé, bratři se čas od času navštěvovali, jednou zašel učitel k doktorovi, jindy doktor k učiteli. Obvykle si nejprve společně popovídali všichni čtyři, pak se obě ženy odebraly do kuchyně probrat ženské drby a ponechaly bratry pohromadě. Spokojenost byla vždycky na všech stranách.

Tentokrát se doktor Stehlík zjevně nemohl dočkat, až bude s bráchou o samotě. Jeho paní to zpozorovala a sama urychlila oddělení ženské části obou rodin od mužské. Konečně byli oba bratři sami.

„Co je?“ obrátil se učitel Stehlík na bratra.

„Ty už jsi zapomněl na toho kluka ze školy, co jsem ho nedávno vyšetřoval?“ zeptal se pro jistotu doktor bratra.

„Ne tak docela,“ opáčil učitel. „Je to můj nejnadanější žák. Jen... víš přece, co se mi na něm nezдалo..?“

„No právě!“ řekl lékař. „Nezдалo se ti to... ačkoliv to zpočátku vypadalo na celkem banální opoždění ve vývoji, poslal jsem vzorek jeho krve na vyšetření DNA – tak se občas zjistí docela závažné věci, Downovým syndromem počínaje...“

„Vít'a nevypadá na Downův syndrom,“ namítl učitel.

„Nevypadá,“ přikývl lékař. „Ale má DNA v horším stavu, než se dalo čekat. Možná na Downův syndrom nevypadá, ale poškození DNA má skoro dvakrát rozsáhlejší a tedy horší.“

„Přitom se mi zdá úplně normální... až na to drobné zpoždění...“

„Já když jsem viděl výsledky, protáčely se mi panenky,“ přiznal lékař. „I z laboratoře mi hlásili, co jsem jim to tam poslal? Podle nich to na první pohled nebylo DNA člověka! Až při detailním zkoumání tam našli charakteristické sekvence... jenže proložené něčím, co tam prostě nemělo co dělat! Ptali se mě, jestli bych nim nemohl poslat další vzorky... třeba celou ruku nebo ještě lépe mozek... rozumíš? Oni vůbec nepředpokládali, že

by tvor s takhle rozmláčenou DNA byl vůbec životaschopný! Přitom ten kluk... co jsi o něm tvrdil? Že měl nějaké potíže s tělocvikem? Podle názoru laboratoře bych se měl pokud možno postarat, aby ho někdo nedopatřením nezpomalil.“

„Ten kluk je přece naživu a vede se mu úžasně!“ namítl učitel.

„Ale měl nějaké problémy, nebo ne?“

„Měl...“ připustil učitel. „Víš, náš tělocvikář je z těch učitelů, kteří mohli vystudovat jen na přímluvu nějakého papaláše... šerif ho nechává učit jen tělocvik, aby v jiných oborech nenapáchal víc škody... Víš přece, že to zpočátku vypadalo jen na opožděný vývoj, ale náš tělocvikář ho tvrdošijně známkoval podle tabulek, sestavených pro zdravé děti, takže ten kluk na většinu disciplín nestačil. Teď se ale ukázalo, že je to úžasný talent na plavání, při tom získal tolik bodů, že to u tělocvikáře stačilo na jedničku – a myslel jsem, že je to tím ke všeobecné spokojenosti vyřešené. Jenže ty teď...“

„Dotáhl to dokonce na ostatní!“ vzdychl si lékař. „A po mně chtějí z laboratoře vzorky odebrané mrtvole. Myslím, že je zklamání. Ale k sakru, jak to, že ten kluk vůbec žije?“

„Asi mu to i ta poškozená DNA umožňuje...“ usmál se učitel. „Ve škole prospívá velmi dobře, je to můj nejlepší žák ve třídě...“

„No jo, ale co dál?“ nenechal se lékař zastavit. „Řekl bych, že se přinejmenším trochu opoždí, i ty sis toho všiml. Co s ním bude dál, když to teď necháme plavat? Co bude, až vyroste a třeba i vystuduje? Vždyť s tímhle nemůže normálně žít! Přinejmenším to vylučuje jeho schopnost reprodukce!“

„To by asi vadilo,“ zvažněl učitel. „Ale co s tím chceš dělat?“

„Půjč mi ho ještě na vyšetření,“ požádal lékař bratra.

„To se ti řekne... víš přece...“

„Tak ho, prosím tě, ukecej, aby přišel zase dobrovolně,“ požádal lékař bratra. „Bude to i v jeho vlastním zájmu, jenže bych

ho nerad předem vyplašil... Vysvětlí mu třeba, že je to v zájmu vědy, ale neříkej mu, že se to týká abnormalit v krvi, ano?“

„To ti sice mohu splnit, ale víc ode mne nečekej,“ vrtěl hlavou učitel. „Víš, mám ve své třídě hned tři tyhle výjimky, jenže další dvě jsou dívky, ty naštěstí na našeho tělocvikáře narazit ani nemohly.“

„Taky se ti zdají opožděné?“

„Taky,“ přikývl učitel. „A mají toho společného víc. Například – i ty dvě plavou jako štiky, Věrča je absolutně nejlepší plavkyně školy, ani nejstarší žáci jí ve vodě nestačí. Jitka prý před rokem neuměla plavat a dnes má třetí nejlepší čas, daleko před staršími kluky...“

„Zajímavé!“ řekl lékař. „Takže jim to ani moc nevadí!“

„Nevadí,“ souhlasil učitel. „A všichni tři jsou jasně nejlepší v mých předmětech. Nejen ten kluk, ale i dívky. Matematika, fyzika, biologie... všichni tři jasně vedou.“

„I holky...“ opakoval zamyšleně po bratrovi lékař. „Víš, některé nemoci charakterizují enormní schopnosti v některých oborech. Třeba takový autismus – na jednu stranu jsou tihle jedinci neschopní samostatného života, na druhou stranu mají schopnosti génů – obvykle právě v té matematice.“

„Tihle tři vypadají úplně normálně,“ namítl učitel. „Ačkoliv... slyšel jsem o nich dost neuvěřitelnou historku... Ten kluk je tintítko, to snad víš. Největší silák třídy ho údajně chtěl šikanovat... a to tintítko s ním tak bacilo o podlahu, že prý museli toho kolohnáta křísit.“

„Taky zajímavé!“ chytil se toho lékař. „A ve spojení s tím plaváním... já bych ho pro všechny případy podrobil zátěžovému testu, co kdyby se ukázalo, že ani v tom není úplně normální? A co ty dvě holky? Daly by se vyšetřit? Chtěl bych poslat do laboratoří vzorek krve aspoň od jedné z nich.“

„Zařídít by to možná šlo,“ zvažněl učitel. „Ti tři jsou velice ochotní, jistě nám nebudou dělat problémy. Ale co dál? Jsou si

podobní – teda až na to, že kluk je jen jeden – a co kdyby měli tu odchylku všichni tři? Co bys chtěl s nimi dělat?“

„Prosím tě – nestraš!“ otrásl se lékař. „Ten kluk je světová výjimka, doposud v žádné odborné literatuře nepopsaná, a ty hned, že by byly takové výjimky hned tři! Vždyť by to byl nový živočišný druh, chápeš?“

„Na mě to ale tak nepůsobí,“ pokrčil rameny Stehlík učitel. „Já ti je do ordinace pošlu, ale snaž se poškodit je co nejméně, nic přece neprovedli.“

„To se rozumí, že jim neublížím,“ hájil se lékař. „Odběr krve představuje tak nepatrný zásah, že to snad vydrží každý.“

„Já jen, že jsi mluvil něco o vzorcích mozku...“

„Šlíš? To by šlo při pitvě, ale ne zaživa! Chtěl jsem tím jen říci, že hochům z laboroky připadaly tyhle defekty jako neslučitelné se životem, zatímco ti tři...“

„No právě!“ odvětil učitel. „Jsou to moji nejlepší žáci a nechci, aby jim dneska nebo v budoucnu hrozily nějaké problémy.“

„Dám si pozor,“ slíbil lékař.

=*=

Na druhé přelíčení byl Věřčín táta připravený lépe než na první. Ukázalo se však, že ty přípravy ani nebyly potřebné. Soudce Jelínek, který případ převzal, se po prostudování spisu pozastavil nad vykonstruováním případu a po detailní prohlídce podpisu na směnce podal sám podnět ke kárné žalobě na svého předchůdce a trestní oznámení na soudního znalce, jehož posudek v případě figuroval jako prakticky jediné svědectví proti žalovanému.

„Dám to ještě pro jistotu posoudit odborníkům, ale ten podpis je podle mého mínění z inkoustové tiskárny,“ vrtěl hlavou, jak je možné něco takového přijmout jako důkaz.

Věřčín otec pak podal trestní oznámení pro pokus o podvod na Hynka Moravce staršího a přelíčení skončilo. Věřčín otec odcházel jako vítěz, zatímco pan Moravec, opuštěný svými komplici, měl před sebou vidinu dalšího soudu, kde těžko

vysoudí něco lepšího než mastnou pokutu – a to ještě v příznivějším případě. Podvod v milionové hodnotě nebude levný.

Hynkovi juniorovi asi sklapne.

=*=

Vít'a si při prvním vyšetření u pana doktora Stehlíka mylně myslel, že o nic nepůjde, proto s tím bez váhání svolil. Když si ho ale třídní pozval do sborovny a tam měl na něho stejný požadavek podruhé, zpozorněl.

„K čemu to bude dobré?“ zeptal se třídního.

„Bratr ve tvé krvi něco zjistil a chtěl by si to ještě prověřit,“ řekl opatrně třídní, aby si chlapce nepoplašil.

Pozdě! To už se Vít'a telepaticky dovolával pana Vuka a sděloval mu, s čím se právě setkal. Důvod se nabízel sám. Lékař u něho objevil něco nenormálního, takže nejspíš přišel na něco, co mělo zůstat tajemstvím.

„Zeptej se, o co mu jde!“ pověřil Vít'u pan Vuk a Vít'a se začal učitele vyptávat. Ten mu však nechtěl nic říci a odvolával se na to, že jde o odborné lékařské výzkumy, kterým on sám ani nerozumí, neboť lékařem a tedy odborníkem je zde jeho bratr.

„Dobře, já za ním dneska zajdu,“ svolil nakonec Vít'a.

Pochlubil se ale Jitce a Věrce, takže když se třídní pokoušel domluvit s Věrkou, narazil na nečekaný odpor.

„Je to součást lékařského výzkumu,“ přemlouval ji.

„Ale proč zrovna my?“ chtěla vědět Věrka. „Ostatní nic?“

„Protože jste z celé třídy nejlepší,“ snažil se to třídní zakamuflovat.

Jenže tím je ji ještě více nastražil – vždyť všichni tři dobře věděli, čím se od většiny lidí liší! Znamenalo by to, že lékaři už na něco přišli?

»Slibte mu, že přijdete,« poradil jim nakonec pan Vuk na dálku. »Nemůžeme se věčně spoléhat na zaostalost pozemské vědy. Vyřešíme to jinak.«

Obě dívky tedy, podobně jako Vít'a, k velké spokojenosti třídního přislíbily návštěvu pana doktora Stehlíka. Po vyučování za jeho bratrem zajdou. Tím by to snad mohlo být pro vyřízeno.

Aspoň ve škole a pro dnešek.

=*=

Vypravili se do ordinace všichni tři společně, trochu napjatí, co na ně doktor Stehlík chystá. Byl to sice bratr jejich oblíbeného třídního učitele, ale přece se chystal do jejich života zasáhnout víc, než by jim bylo milé.

V čekárně bylo úplně prázdné, pan doktor ostatně neměl ordinace hodiny, ale na to je třídní Stehlík upozorňoval, mají prostě zaklepat. Nebylo to ale nutné. Když vstoupili do čekárny, čekala tam už na ně poměrně mladá zdravotní sestra a hned je poslala dál do ordinace.

A tam...

„Jé, pane Vuku, co vy tady?“ rozzářila se Věrka, když si všimla staříka, sedícího proti lékaři v křesle pro pacienty.

„Slíbil jsem vám přece, že to zkusíme vyřešit jinak,“ usmál se stařík na své uředníky. „Ale přišel jsem asi tak před minutou, takže jste ještě o nic nepřišli.“

„To je pravda,“ vzdychl si doktor Stehlík. „Tady pan... zapomněl jsem vaše jméno...“

„Jmenuji se Vuk,“ připomněl se mu stařík. „Abyste si to lépe zapamatoval, znamená to staročesky »vlk«.“

„Dobře, ale jaké máte křestní jméno?“ dožadoval se doktor upřesnění.

„Vystačím si s jedním jménem,“ odmítl to sdělit pan Vuk. „Jak jsem už řekl, jsem tady kvůli těmto dětem, které se chystáte zkoumat.“

„Jak jste se ale o nich dozvěděl?“ zamračil se trochu lékař.

„Vím o nich všechno,“ řekl pan Vuk. „A jsem tak trochu jejich patronem.“

„Mají snad rodiče!“ namítl lékař.

„To sice mají, ale já je znám lépe,“ usmál se pan Vuk. „Podívejte se, zjistil jste z Vítovy krve nějaké nenormálnosti, že?“

„To jsem řekl jen svému bratrovi, ale požádal jsem ho, aby to nikomu neříkal!“

„On to také nikomu neřekl,“ přikývl pan Vuk. „To jen hádám, rozumíte? Já totiž o těch nenormálnostech vím déle než vy. Takže jen hádám, že už jste na ně přišel i vy.“

„Jak to ale můžete vědět?“ dorážel lékař na staříka. „Jste snad také lékař? Vždyť jsem se to nedávno dozvěděl až z nejmodernějšího genetického vyšetření! Máte snad i vy přístup do nejmodernějších laboratoří v Čechách?“

„Jde o to, co jsou »nejmodernější laboratoře v Čechách«,“ usmál se pan Vuk.

„Odkud byste to jinak mohl vědět?“ namítl lékař.

„Vím to už hodně dlouho,“ řekl pan Vuk. „Pojďme raději k věci... nemá smysl, abyste trápil tyhle děti výzkumy, které se můžete dozvědět přímo, například ode mne. Co jste mohl do této chvíle zjistit? Nejspíš, že má Vít'a trochu pozměněnou dědičnou informaci, takže je to vlastně mutant. Mám pravdu?“

„Ale kolegové z laborky... teda z laboratoří... měli pochyby, že s tím vůbec může být naživu,“ namítl lékař. „Tvrдили, že takové poškození DNA je neslučitelné se životem!“

„Kolegové z laborky se zkrátka zmýlili,“ řekl pan Vuk. „Jsou asi v zajetí předsudku, že mutace vedou vždy k poškození... a většinou mají pravdu, protože většina mutací plodí buď úchytky neschopné života, nebo aspoň neschopné rozmnožování. Záporné mutace vedou k vyřazení postiženého jedince z reprodukce, tím se mutace zarazí a nepokračuje na potomstvo... horší jsou mutace, které reprodukční schopnosti nevyřadí, takže se přenáší i na potomky, tomu se pak říká dědičné nemoci.“

„Tak vidíte!“ přisvědčil lékař.

„Jenže nechcete vidět mutace kladné,“ pokračoval pan Vuk. „Mutace, které neplodí úchytky neschopné rozmnožování, ale

naopak k něčemu přispějí. A tyhle děti jsou příkladem veskrze kladné mutace. Ta se v jejich životě projeví kladně, ačkoliv se vám dnes zdá, že jeden aspekt působení této mutace kladný není.“

„Co máte na mysli?“ zeptal se zaraženě lékař.

„Mám na mysli opoždění jejich tělesného vývoje,“ upřesnil pan Vuk. „Řekl bych, že to byl znak, kterého jste si mohl nejdřív všimnout.“

„S tím za mnou přišel bratr, on je učitelem těch žáků...“

„Vím,“ přikývl pan Vuk. „Ale to se nedá považovat za záporné působení. Naopak, signalizuje to jen zpomalení vývoje, ale nic víc.“

„To se přece projeví negativně, nemyslíte?“ namítl lékař.

„Projeví se to kladně,“ tvrdil pan Vuk. „Ty děti prostě pomaleji stárnou.“

„To že je kladné?“ vrtěl lékař nesouhlasně hlavou. „Vždyť nedorostou do normální výšky a zůstanou infantilní do konce svého života!“

„Usuzujete tak z různých záporných mutací, které jste měl možnost studovat, že? Ale s kladnou mutací jste se ještě nesetkal. Tak si ty děti lépe prohlédněte, jsou vzorkem kladné mutace, jaká není nikde v medicínské literatuře popsána. Na rozdíl od jiných mutací ty děti do normální velikosti dorostou, byť až kolem osmdesáti let svého věku, toť vše.“

„Vždyť říkám, že zůstanou infantilní do konce života!“ opakoval lékař.

„Ale kdež!“ zavrtěl hlavou stařík. „Osmdesát let pro ně není ani zdaleka celý život, jen trochu prodloužené dětství. Později je čeká i mnohem delší doba dospělosti.“

„Jak to, proboha, můžete tak jistě tvrdit?“ vybuchl lékař.

„A proč myslíte, že jsem jejich patron?“ usmál se pan Vuk. „Mám shodnou mutaci jako ty děti, proto to mohu tak zasvěceně posoudit. Také jsem pomaleji stárnul, jako to čeká je, ale nikdy jsem to nepovažoval za vadu.“

„Ale vy přece vypadáte staře!“ namítl zamračeně lékař.

„Na to, kolik mi je let, vypadám ještě zachovale!“ pochválil se stařík. „A protože pořád stárnu pomalu, budu takhle vypadat ještě dlouho.“

„No, hádal bych vám už přes osmdesát, ale jestli říkáte, že vypadáte zachovale... že byste měl už devadesát let?“

„I kdybyste to číslo násobil deseti, bylo by to málo,“ usmál se pan Vuk. „Chodím po tomto světě už jedenáct století, pamatuji více než první Přemyslovce. Nemusíte mi to věřit, nemám čím bych to doložil, ale prve jste říkal, že ty mutace jsou neslučitelné se životem, já vám tady ukazuji tři děti, živé a zdravější než jiné. S touhle mutací se dá žít mnohem déle, než vůbec čekáte.“

Pan Stehlík se na pana Vuka podíval udiveně. To snad ten člověk nemyslí vážně!

„Ale to by byla světová senzace první velikosti!“ vzpamatoval se po chvilce.

„Ano, chápu! A chci tomu zabránit,“ starcův hlas trochu zdrsněl. „My, co s tou mutací žijeme, vůbec nestojíme o světové senzace první velikosti! Chceme jen pokud možno normálně žít mezi lidmi, bez nežádoucí publicity a především bez vražedné závisti, která by nám škodila. Jak se na nás budou dívat lidé, kteří naši mutaci nemají a nikdy ji mít nebudou? Jistě si to umíte představit, už protože ji sám nemáte.“

Lékař mlčel, zřejmě přemýšlel o tom, co se právě dozvěděl.

„Jenže pochopte nás,“ pokračoval tedy pan Vuk. „Žijeme s mutací dlouhověkosti, ale není v našich silách věnovat ji na stříbrném podnosu lidem na celém světě! Můžeme podchytit jen to nepatrné množství lidí, kteří ji mají. Učíme je žít nenápadně, usnadníme jim splnutí s ostatními, ale nemůžeme to rozšiřovat rychleji, než jak to probíhá. Celosvětově nás za každé století přibývá jen několik desítek.“

„Vy tu mutaci znáte už delší dobu?“ zeptal se lékař.

„Mám ji už přes tisíc let,“ řekl pan Vuk. „Naše společenství ji zná ještě pětadvacetkrát déle a celou tu dobu se nám dařilo zůstat v skrytu. Jenže i lidská věda se vyvíjí, takže jste na naši

mutaci nakonec narazili. A já jsem vás přišel požádat, abyste nás přestali zkoumat.“

„To myslíte vážně?“ zarazil se lékař. „Taková senzace! A vy s tím chcete přestat?“

„My nechceme, aby z toho byla senzace,“ namítl pan Vuk. „Uvědomujete si vůbec, jak hluboce byste nám tím škodil?“

„Ale kdyby se té mutace chopil seriózní vědecký výzkum, mohl by ji objasnit a třeba i najít cestu, jak ji rozšířit mezi lidi!“ namítal lékař. „Mohli bychom prodloužit život všem lidem, ne jen malé hrstce mutantů!“

„A jste si tak jistý, že by to bylo dobré?“ opáčil pan Vuk.

„No, myslím si to!“ zarazil se trochu lékař.

„Lidská civilizace na to není stavěná,“ zavrtěl hlavou pan Vuk. „Kdybyste prodloužil život všem, velice rychle by se zhroutila. O prodloužení lidského věku diskutovaly spousty lidí. Například Jonathan Swift popsal v Gulliverových cestách setkání svého hrdiny s nesmrtelnými Struldbrugy. Popsal je však tak odpudivě, že si ústy svého hrdiny Gullivera povzdychl – kdybych zjistil, že mám být nesmrtelný, okamžitě bych se zabil...“

„Ale... jestli je to tak, že jste nesmrtelný...“ začal lékař, ale pan Vuk ho zarazil.

„Nesmrtelný není nikdo,“ řekl. „Jen máme trochu více času. Nesmrtelnost by přinesla lidstvu totální zkázu, uvědomte si to! Představte si, že by se přece jen podařilo uskutečnit, aby lidé nestárli. To dá rozum, lidstvo by se muselo přestat rozmnožovat, aby nepřeplnilo svět. Jenže to nestárnutí neznamená odolnost vůči nehodám a katastrofám, které by ve svém konečném důsledku lidstvo vyhubily. Reprodukce je zkrátka nutná a nesmrtelnost se s ní vylučuje.“

„Dobře, úplná nesmrtelnost ne... ale co aspoň vaše dlouhověkost?“ nadhodil lékař.

„Už dnes má Země problémy s přemnožením,“ vzdychl si pan Vuk. „Představte si, že by se podařilo rozšířit dlouhověkost. Ta však vyžaduje velikou disciplínu při rozmnožování. Čínský

»program jednoho dítěte« dokázal, jak málo je lidstvo na něco takového připravené. Víte aspoň, jak dopadl?»

„Vím,“ zahučel lékař. „Když vedoucí představitelé Číny nařídili, že smí být v každé rodině jen jedno dítě, začali okamžitě převažovat chlapečci. Běžný Čínan by nepřenesl přes srdce nemít syna, proto nechtěné holčičky vraždili. Dnes jsou tam oblasti s katastrofální převahou mužů, kteří si nemohou najít ženy a utíkají za nimi do světa.“

„No vidíte!“ řekl pan Vuk. „Společně s dlouhověkostí musíte mít i disciplínu. Jenže ve světě je moc nepřizpůsobivých, kteří disciplínu odmítají a nikdy ji mít nebudou. Co s nimi chcete dělat? Zavést drakonické vraždění nadbytečných dětí? Nucenou sterilizaci? Okamžitě narazíte na obhájce lidských práv, kteří nutnost vyvážení lidských povinností s právy neuznávají a vytvářejí mezi lidmi jen zbytečná ohniska napětí.“

„Ale přece jen... pokrok se nedá zastavit!“ vytáhl lékař další argument.

„Některý pokrok neměl vzniknout nikdy,“ namítl pan Vuk. „Jak lidem pomáhá pokrok ve výrobě zbraní? Co už lidstvo zažilo válek! A vojáci jsou čím dál tím krutější. Přidejte do toho dlouhověkost, přelidnění stoupne neúnosně a máte zaděláno na další války. A nebudete v nich počítat mrtvé po tisících, ale po milionech.“

„Máte hodně pesimistické názory,“ vyčetl mu lékař.

„Mám,“ připustil pan Vuk. „Víte, já jsem v Čechách prožil Třicetiletou válku, znám se s pamětníky vpádu Němců do Ruska, křížáckého i tureckého vraždění, ale všechno to bledlo ve srovnání se současnými krutostmi. I dříve ve válkách lidé umírali po tisících, ale dnes se to počítá po statisících, neřku-li po milionech. A vy tomu chcete dodat další příčinu? To by nebylo dobré. Bude lépe, když na to raději zapomenete.“

„To ale po mně chcete opravdu hodně, víte?“ ohradil se lékař. „Tak slibná příležitost se člověku v životě naskytne málokdy. A vy chcete, abych ji jen tak pustil z ruky?“

„Když si uvědomíte důsledky, které by to mělo, sám byste to měl opustit,“ řekl pan Vuk přísně. „A kromě toho – nemáte prakticky žádnou naději, že byste na těch dětech zjistil něco podstatného a už vůbec neuvažujte o praktických výsledcích. Současná věda může zatím zjistit jen odchylky od normálu. Vědce napadne, že tu něco není v pořádku, ale nejsou už schopni určit, jak se zmíněné odlišnosti opravdu projeví. Nejdůležitější vlastnost dlouhověkosti jsem vám právě řekl. Těch odlišností je víc, ale další vám neprozradím a vy na ně ani nemůžete přijít. Úroveň současné vědy na ně prostě nestačí.“

„Jak to můžete tvrdit?“ vybuchl lékař. „Co víte o současné úrovni vědy?“

„Určitě víc než vy víte o úrovni naší vědy,“ povzdychl si pan Vuk. „Podívejte se, naše odlišnosti známe pětadvacet tisíc let. Celou tu dobu jsme to udrželi v tajnosti, což dlouho nebyl žádný problém. Až dnes se pozemská věda dostala na úroveň, kdy je schopná zjistit aspoň to, že v naší DNA něco nehraje. My to víme dávno co všechno tam je, kde a proč to tam je. Vy v genetice zápasíte s tisíci nebezpečnými omyly, vaše genetické inženýrství připomíná klopýtání v prachárně se zapálenou pochodní. A ovládáme i obory, o jakých se vám ani nezdá. Umíte ohýbat prostor? Ne? Nám to funguje pětadvacet tisíc let. Přesto nejsme schopní rozšířit dlouhověkost na celé lidstvo a upřímně řečeno, ani o to nemáme zájem, už jsem vám řekl proč. Nesnažte se do toho rýpat! A v neposlední řadě si uvědomte, že byste rozšířením naší mutace přišel o práci. Mutanti nejsou nemocní a nepotřebují lékaře. Chcete-li zachovat lékařskou vědu při životě, radím vám, vycouvejte z toho co nejrychleji, dokud je čas.“

To byla hodně silná slova. Lékař se zarazil ještě víc. Ale vzdát to nechtěl.

„Vy se tedy domníváte, že bych uškodil i sobě, kdybych se tím dál zabýval?“ zeptal se s ironickým tónem hlasu.

„To v každém případě,“ přikývl pan Vuk. „Udrželi jsme tajemství přes celou historii lidstva a nehodláme je zveřejnit ani dnes. Jeho prozrazení by nám i lidstvu přineslo jen škodu.“

„Tak proč mi to vůbec říkáte, když to má zůstat tajemství?“ naježil se lékař.

„Jen se vám snažím vysvětlit důvody, proč to už nemáte zkoumat,“ řekl pan Vuk. „Snažím se vám ukázat, že by to nepřineslo nic dobrého. Lidstvu, nám, ale ani vám osobně.“

„A to mám na to jen tak zapomenout?“

„Bylo by to lepší,“ přikývl pan Vuk. „Nejlépe kdybyste si myslel, že se vám všechno jen zdálo. Když to přestanete zkoumat dobrovolně, nevznikne škoda nikomu a to by bylo dobré řešení pro všechny.“

„Ale co když řeknu, že je pro mě pokrok nade všechno?“ nadhodil. „Pokroku se přece čas od času přinášely oběti, někdy i lidské.“

„Na tuhle pitomost zapomeňte co nejdřív!“ ztvrdl hlas starce. „Vysvětlil jsem vám, že ta oběť žádný pokrok nepřinese, jen uškodí nám, lidstvu i Vám. Byla by zbytečně krutá, jako lidské oběti pohanů, které měly přivolat déšť. Úspěšné nebyly, jen se při nich zbytečně mařily lidské životy. Vaše oběť by byla stejně zbytečná. Jenže vy chcete obětovat nejen sebe, ale i jiné, nás i další nezúčastněné. Proč?“

„Pro pravdu se lidé nechávali i upalovat!“ trval na svém lékař tvrdohlavě.

„Nechávali se upalovat i z malichernějších důvodů,“ usmál se pan Vuk smutně. „A nic tím většinou nevyřešili.“

„Ale přece pokrok nezastavíte!“ opakoval lékař. „Můžete to pozdržet, ale jednou se to lidstvo stejně dozví. Když ne já, přijde s tím někdo jiný.“

„Aby s tím někdo mohl přijít, musí se dostat do kontaktu s námi,“ trval na svém i pan Vuk. „Není nás tolik, aby to prošlo bez povšimnutí. Nejslabším článkem byly tyhle tři děti, neumí se ještě samy chránit. Proto se vám podařilo narazit na naši mutaci.“

Příště se vám to nezdaří, ale rád bych, abyste to uznal a přestal s tím sám. Netušíte, s čím si hrajete. Kolem sudu s dynamitem se chodí opatrně, vrtačka v rukou pitomce je nástroj zkázy.“

„Chcete mi snad něčím vyhrožovat?“ naježil se lékař.

„Kdyby to nešlo jinak, budu i vyhrožovat,“ přikývl pan Vuk. „Pořád doufám, že stačí odvolat se na váš rozum. Nebude to poprvé, co pokrok lidské civilizace přibrzdíme. Vývoj se může ubírat různými cestami, nedávno nám uniklo zkoumání sil atomových jader, ale nic dobrého to nepřineslo.“

„Přineslo to, pokud vím, jaderné elektrárny!“ namítl lékař.

„A také jaderné havárie, zvýšení radioaktivity na celé Zemi, z toho v mnoha oblastech nad snesitelnou míru... A to nemluvím o atomových ponorkách se zásobou jaderných hlavic, taktických i strategických svinstvech, ani o tom, že lidstvo balancuje na kraji propasti. A to jsme včas zarazili výzkum deformací prostoročasu, kde by vzniklo pro tenhle svět ještě větší nebezpečí... jenže zatímco jsme zablokovali výzkumy v Německu, což bylo vzhledem k probíhající válce poměrně snadné, unikla nám banda darebáků v Americe...“

„Jakou bandu myslíte?“ mračil se lékař.

„Od Alberta Einsteina po Roberta Oppenheimera, co světu darovali svinstvo zvané »Little Boy«, neboli atomovou bombu, abych to řekl česky.“

„Myslíte si, že byste dokázali vznik atomových bomb oddálit?“

„Nepochybujte o tom,“ odvětil pan Vuk. „Dokázali jsme úplně zrušit německý výzkum torzního prostoru. Ten by byl ještě horší, však dával Hitler vícekrát najevo, jak se spoléhá na své »zázračné zbraně«! A nebyla to atomová bomba, jak se dneska spekuluje, ačkoliv i tam měl Dolfík další želízka v ohni... Kdyby se Němcům podařilo ovládnout torzní prostoročas, vyhráli by bleskově válku nejprve v Evropě, pak i na zbytku světa, což by se rovnalo zkáze současné civilizace. A měli k tomu nakročeno, naštěstí se zabývali spoustou pitomostí, na torzi nesoustředili dost

prostředků a umožnili nám včas jim to zatrhnout. Je nás ale málo a tajné laboratoře v poušti u Los Alamos nám zkrátka unikly...“

„A co je to vlastně ten... torzní prostoročas?“

„To je našťestí natolik vzdálené vašemu vědnímu oboru, že vám s klidným svědomím mohu poskytnout ukázkou,“ usmál se smutně pan Vuk. „Ale na vašem místě bych o ni ani příliš nestál.“

„A co kdyby německý výzkum torzního prostoročasu... dál probíhal jinde ve světě bez vašeho vědomí?“ nadhodil lékař.

„To je jedna z mála věcí, které snad můžeme vyloučit,“ usmál se pan Vuk trochu víc. „Soustředili jsme se na to včas a protože víme, že se k tomu lidská věda přiblížila, dáváme si pozor. Američany jsme od toho odstavili a i jinde se staráme, aby nám to neproklouzlo.“

„Myslíte, že jste je od toho odstavili? Nemohli to jen před vámi lépe ukrýt?“

„Pokoušeli se o to,“ přikývl pan Vuk. „Američanům se toho podařilo ukrýt víc. Však je od té doby sledujeme pečlivěji, ale oni už jen rozvíjeli to, co se nám zablokovat nepodařilo, především jadernou energii, ať už ve formě bomb, nebo elektráren. Tenkrát si začali hrát s nebezpečnějším zkrouceným prostorem. Museli jsme na ně soustředit více našich zvědů, ale podařilo se nám je zastavit. Filadelfský experiment byl jejich poslední pokus v tomto oboru. Našťestí jsme jim ho narušili, takže podle původních plánů nevyšel, pak už se na víc nezmohli. Zničili jsme experimenty i dokumenty a zmizelo i pár vědců, kteří se dostali příliš daleko.“

„Zmizeli i vědci?“ zamračil se lékař. „Proč?“

„Zašli příliš daleko,“ řekl pan Vuk tvrdším tónem. „Dali jsme jim včasné varování, aby s tím přestali. A když neposlechli, zmizeli. I s dokumentací, takže ti po nich neměli na co navázat. Sepsali co mohli a vzdali to. Od té doby je to jejich vojenské tajemství číslo jedna.“

„Vy likvidujete i vědce?“ zeptal se lékař.

„Někdy je to nutné,“ přikývl pan Vuk. „Zejména když tím zachráníme víc lidí, než když donutíme dozorce v koncentračním táboře skočit na elektrické dráty.“

„Vy jste někoho v koncentráku hodili na elektrické dráty?“

„Nehodili, skočil na ně sám,“ opravil ho stařík.

„Vykládáte mi tu příšernosti, abyste mě zastrašil, že?“

„Vykládám vám příšernosti, abyste pochopil, jak hodně nám chcete škodit,“ řekl pan Vuk. „Vědomí naší existence není tak nebezpečné, jako znalost torzních jevů, ale mohlo by nám i tak přinést spoustu nepříjemností. Proto chci působit na váš rozum. Musíte vědět, jaké zlo se chystáte rozpoutat. Honů na čarodějnice jsme zažili spousty. Odnegli je vždycky nevinní lidé, my ne. Ovšem když se bráníme, musíme občas i udeřit.“

„A co mi nabídnete, když slíbím, že na vás zapomenou?“

„Necháme vás na pokoji,“ řekl stručně stařík.

„Není to trochu málo?“ provokoval lékař.

„Je to víc než můžete čekat,“ řekl pan Vuk trpělivě. „Budete zkrátka žít jako dosud.“

„Podívejte se, možná máte na své straně sílu, nejspíš hodně nečistou,“ zkusil to lékař jinak. „Za mnou je ale věda a zákony této země. Nemáte právo bránit mi ve vědecké práci.“

„Máme právo vám bránit,“ opáčil klidně pan Vuk. „Ani vědecký výzkum nemá právo škodit, jak se dnes příliš často děje. Vědeckým výzkumem se nedá omluvit ani japonský lov velryb, kde je věda jen zástěrkou kolem velrybího masa v japonských restauracích.“

„Každý přece už dávno ví, že Japonci loví velryby na maso do restaurací. Tohle je ale něco úplně jiného! Vy tajíte možnost dlouhověkosti pro celé lidstvo!“

„Vy ani teď nechápete naše důvody, proč to děláme?“

„Nevěřím tomu, co jste mi tady přednesl,“ řekl lékař.

„Dlouhověkost by mohla přinést přeplnění Země, ano, až sem je to logické. Ale já pevně věřím, že lidstvo najde prostředky, jak to zvládnout.“

„Jeden už našlo,“ posteskl si pan Vuk. „Jakýsi Malthus prohlásil, že nejspolehlivějším prostředkem, jak přelidnění světa zabránit, jsou války. Přebytek lidstva se prostě vystřílí. Je to jednoduché a účinné.“

„Ale... to přece nepřipadá v úvahu,“ bránil se lékař.

„Taky si to myslím,“ přitakal stařík. „Jenže jsme jen dva, zatímco milionkrát bohatších lidí, kteří si myslí opak a mohou na to věnovat miliardy, je víc. A podle koho by svět jednal, kdyby k přelidnění skutečně došlo? Obávám se, že podle těch miliardářů. Můžete se dušovat jak chcete, že si válku nepřejete, kdo na vás bude brát ohledy, až dojde na lámání chleba?“

„Myslím, že je to příliš pesimistické vidění světa,“ trval na svém lékař.

„Pesimistické, ale reálné,“ řekl pan Vuk. „Poslyšte, opravdu doufáte, že nemám pravdu a chcete pokračovat ve zkoumání těch dětí? Uvědomte si, cítím za ně větší odpovědnost než jejich rodiče. A co uděláte, až i jejich rodiče to zkoumání odmítnou?“

„No... nějaké možnosti mám podle zákonů i pak,“ řekl lékař. „Ani jejich rodiče přece nesmí bránit některým povinným úkonům...“

„Opakují vám, zapomeňte na to!“ ztvrdl hlas pana Vuka. „Slyšel jste někdy přísloví, že jezdec na tygru nesmí sesednout? A umíte si představit, proč?“

„Ano, slyšel jsem to,“ přikývl lékař, zmatený nenadálým obratem tématu. „Pointa je v tom, že kdo sesedne z tygra, toho tygr sežere. Jen nechápu, co tím tygrem myslíte?“

„Například Zdislava,“ řekl stařík. „Zdislave, představ se panu doktorovi!“

V té chvíli se stalo něco, co by lékař nečekal ani v nejhorší noční můře. Stranou vedle diagnostického lůžka se znenadání objevil modře svítící ovál, jako by se tu naráz rozsvítila reklamní neonová trubice. Ze tmy, ohraničené svítícím oválem velikosti dveří, vystoupil obrovský bengálský tygr. Pomalu, důstojně došel ke stolu a pak se na něj oběma předními tlapami postavil přímo

před lékaře, který se zděšeně odsunul, jenže narazil opěradlem židle do zdi. Dál to prostě nešlo, takže ztuhl hrůzou.

Nastalo pár vteřin napětí. Lékaře zmátlo, že děti zděšeně nevyškočily, ale všechny tři seděly klidně na židličkách a tygra si prohlížely se zájmem, ale bez bázně. Není to nakonec jen jeho halucinace?

Tygr beze spěchu otevřel tlamu, ukázal obrovské špičáky – a krátce zařval. Děti se ani teď nepolekaly, zato doktor Stehlík málem spadl ze židle. Kdyby ho opěrky nezachytily, ležel by teď na zemi.

„Sedíte na tygrovi, pane doktore,“ řekl klidně pan Vuk. „Doporučuji vám neuplatňovat proti těm dětem žádné »povinné úkony«. Chcete-li přinést oběť vědě, prohlédněte si Zdislavovy zuby, ať víte, do čeho se ženete. Nerad vyhrožuji, ale když na rozumné důvody nereagujete, nezbyvá mi než uplatnit sílu. Zatím pro výstrahu jen sílu Zdislavových čelistí.“

Tygr významně zívá, aby opět předvedl své obrovské špičáky.

Pan Vuk se otočil k dětem, které až teď trochu zvažněly.

„Opravdu chcete panu doktorovi vyhrožovat Zdislavem?“ zeptala se Věrka.

„Když nechce rozumět po dobrém...?“ pokrčil stařík rameny. „Pojďte se mnou!“

Otočil se a vykročil k modrému oválu. Děti ho následovaly, zřejmě mu věřily, takže je ani tma v modravě svítícím oválu neodradila. Stařík těsně před oválem poodstoupil stranou a dal přednost nejprve dívkám, které do modře ohraničené tmy bez bázně vkročily, a po nich i Vítovi, který je stejně následoval.

„Pamatujte, pane doktore,“ obrátil se ještě na zděšeného lékaře. „Sedíte na tygrovi. Je na vás, jestli se budete vzpírat. Ale uvědomte si, viděl jste dnes víc než jiní lidé. Ale jestli se o tom někomu zmíníte, objeví se Zdislav před vámi, ať budete kdekoli. Ale pak by zuby jen nepředváděl. Umíte si představit jejich sílu? Přeji vám, abyste ji nepocítil na vlastní kůži. Není oč stát.“

Pak se otočil a zmizel v modře svítícím oválu. Doktor Stehlík zůstal v místnosti tváří v tvář obrovské šelmě, která by si v přírodě troufla snad i na slona. Naštěstí se ozvalo hvízdnutí. Tygr Zdislav naposledy zívł a vycenil zuby, pak se otočil a beze spěchu zmizel ve tmě v modrém oválu, který poté prskł a zmizel.

V místnosti zbył po obrovské šelmě jen znatelný zápach.

=*=

Úskalí vztahů s lidmi

„Neměl jste panu doktorovi tolik vyhrožovat,“ zastala se doktora Stehlíka Jitka, když všichni tři seděli u večeře v chalupě pana Vuka.

Dostat se do chalupy bylo tentokrát mimořádně snadné – když prošli modravě svítícím oválem, stáli všichni čtyři i se Zdislavem v předsíni Vukovy chalupy. Svítící ovál byl podle pana Vuka prostorovou zkratkou, kterou se sice ještě neučili, ale »i na ni brzy dojde«...

Zdislav opět zalezl do svého pelechu a pan Vuk pozval děti na malé občerstvení. Bylo to velice prosté jídlo – chléb s máslem a plátky sýra a kozí mléko ve velkých pucláčcích.

„Jak teď vydržíme ve škole s jeho bratrem? Je to přece náš třídní učitel!“ stěžovala si Jitka mezi dvěma doušky kozího mléka. Pokaždé si rychle utírala mléčné vousy, ale mléko jí očividně chutnalo, stejně jako kozí sýr na krajících.

„Naopak si myslím, že jsem vyhrožoval tak akorát,“ namítl pan Vuk. „Byli jste přece u toho rozhovoru a všechno si pamatujete. Byla s ním rozumná řeč?“

„Celou dobu mi to připadalo rozumné,“ pokrčil rameny Vít'a. „Pan doktor byl akorát moc zažraný do vědy, proto ji pořád obhajoval, ale to nevypadalo jako nerozumné.“

„Nevypadalo?“ zpochybnil to pan Vuk. „Ani když jsem mu vysvětlil, kolik problémů a nebezpečí by nám to přineslo?“

„A vážně by na nás lidi uspořádali hon na čarodějnice?“ zeptala se Jitka.

„Před pouhými třemi sty lety by to bylo stoprocentně jisté,“ přikývl pan Vuk vážně.

„Ale dneska už přece není středověk!“ namítl Věrka.

„Středověk...“ zamyslel se pan Vuk. „Tohle dělení je strašně pohyblivé. Dříve se to tak nerozlišovalo. Současnost byla prostě »dnes«, to minulé »za starých čas«. Až uplyne další století, budeme říkat »středověk« i dnešní době.“

„Možná,“ řekla roztržitě Jitka. „Ale mě pořád mrzí, že jsme byli na pana doktora zlí. Co nám na to řekne pan učitel?“

„Já myslím, že nic,“ usmál se pan Vuk. „Co by říkal na něco, co se ani nedozví?“

„Myslíte, že pan doktor bude mlčet?“ nedůvěřovala Jitka.

„Kdo viděl takhle zblízka a bez mříží Zdislava, bude určitě zticha jako myška,“ usmál se trochu pan Vuk.

„Taky si myslím, že bude mlčet,“ přidal se Vít'a. „Navíc si nebude jistý, kdo mu to uvěří. No řekněte – »ten divný člověk i s dětmi vstoupili do černé díry a zmizeli, pak tam za nimi odkráčel i jejich tygr«... Řekněte to před někým dospělým – a za chvíli se vezete pečlivě zabalení ve sveráci kazajce...“

„Blázníš? Vždyť pan doktor Stehlík je taky doktor!“ okřikla ho Věrka.

„No a?“ opáčil Vít'a. „Víš, čím se liší doktor v blázinci od svých pacientů? Jedině tím, že má klíče ode dveří a může odejít!“

„Blázince bych se na jeho místě nebál,“ řekl pan Vuk. „Ale Zdislava ano. Málo platné, pořádné zuby budí respekt. A navíc viděl, jakým způsobem se dostal do jeho ordinace a jistě si umí představit, jak snadno by se mohl před těmi zuby ocitnout příště, kdy by už nešlo jen o plané vyhrožování. Pan doktor zkrátka pochopil, že mu nezbyvá než být pěkně zticha.“

„Koukám, že s námi máte jen práci!“ vzdychla si Věrka.

„Mám,“ přiznal stařík. „Ale pěknou práci. Vychoval jsem už hodně učedníků, ale vy tři jste ze všech nejzajímavější.“

„Protože jsme tři, nebo protože jsme nejmladší?“ zajímalo Věrku.

„Oboje,“ přikývl s úsměvem pan Vuk.

„Tak mě napadá – vy jste nikdy neměl vlastní děti, že?“ pokračovala Věrka.

„Neměl,“ přiznal pan Vuk. „Chlap dítě neporodí, na to musí mít ženu.“

„Nikdy jste nebyl ženatý?“ chtěla vědět Věrka.

„Ne,“ odvětil pan Vuk.

„Vždyť jste si mohl najít ženu mezi svými učednicemi,“ provokovala ho. „Říkal jste, že jste měl i nějaké učednice, ne?“

„Měl,“ přikývl pan Vuk. „Ale jen dvě. Jasně si ke mně jako obyčejné děvče přivedl můj předchozí učedník Ctislav. Změnil jsem ji na učednici a předal jí základy vědy, ale pak jsem mu ji vrátil. Vzali se a žijí dodnes v Praze, i když už dávno ne spolu – víte, udržet si takový vztah déle než pět set let je opravdu výjimečné. Druhou mojí učednicí byla Liběna. Tu si zase přivedl Bivoj. Ano, ten, co tady nedávno dělal letecký den. Bohužel Liběnu zabila za poslední války americká bomba, ale to už i ona žila, pokud vím, sama. No, vydrželi spolu téměř šest set let, to je víc než dost, víc než je mezi námi obvyklé.“

„Ale jak jste mohl ty dvě změnit mimo to sedmdesátileté období?“ divila se Jitka.

„Nebylo to mimo období,“ řekl pan Vuk. „Ctislav i Bivoj si ke svému štěstí své dívky namluvili v době, kdy už moje studna přecházela do aktivní fáze. Ctislavovi bylo sto šedesát sedm let, když se do něho zahleděla jeho Jasněnka a on do ní, Bivoj byl ještě starší, tomu bylo tenkrát přes tři stovky. A obě dívky byly vhodné pro změnu, takže se to dalo zařídit. Kdybyste ale přišli za mnou dnes, že chcete někoho změnit, musel bych vás s politováním odmítnout – studna je vyschlá a ještě déle než sedmdesát let bude.“

„Čili – je to možné, ale jen když se strefíme do periody studny,“ shrnula to Věrka.

„Přesně tak,“ přikývl stařík.

„A oženit se s ženou, která není kriogis, vás nikdy nenapadlo?“ zeptal se Vít'a.

„To je čirý nerozum,“ zavrtěl hlavou pan Vuk. „Občas se to stává, vím hned o několika takto nerovných vztazích i v Čechách, ale nikdy to dlouho nevydrží. Do dvaceti až třiceti let žena bezpečně pozná, že má za muže kriogise a pochopitelně se cítí podvedená a oklamaná. Žít v takovém vztahu je pak peklo. Od pocitu zklamání je jen krůček k touze po pomstě a od myšlenky

k činu je ještě blíž... Denně se strachovat o život, to už je opravdu lepší od takové ženy utéci. Jenže to si může dovolit jen kriogis na volné noze, který má volnost pohybu po celém světě, ne strážce studny přikovaný ke své službě.“

„A když je to naopak?“ zeptala se opatrně Jitka. „Když si kriogiska vezme obyčejného kluka? Ten jí pak taky dělá peklo?“

„To se, co já vím, ještě nestalo, aspoň ne v mém dosahu,“ odvětil pan Vuk. „Ženy mají obvykle větší výběr mezi kriogisy a nekoukají jinam. A je to logické. Která by si dobrovolně vzala za muže burana, co ji bude celá desetiletí jen usurpovat?“

„A nás to čeká taky?“ zeptala se ještě opatrněji Jitka.

„Jistě,“ přikývl pan Vuk. „Vít'a by si klidně mohl vzít za ženu jednu z vás dvou, bylo by to snadné, když jste kriogisové všichni tři. Obě si ale vzít nemůže, mnohoženství mezi námi netrpíme – dost na tom, jak je obtížné vydržet ve dvou. Ta druhá se může poohlédnout jediné po jiných kriogisech, nejlépe těch na volné noze. Rozhodně by se neměla sedmdesát let otáčet za neupravenými chlapci. Někoho dalšího bych jí mohl změnit až potom.“

„Ale jestli jsem to pochopila správně, kluků je mezi kriogisy drtivá převaha,“ zasmála se Věrka. „Takže máme my ženy větší výběr.“

„Vy ženy!“ usmál se pan Vuk shovívavě. „Ano, máte větší výběr. Ovšem ti nejmladší, nepočítám-li tady Vít'u, mají dnes přes devadesát let – a navíc by si na vás museli počkat, až obě vyrostete z dětských střevíčků. Nepočítejte s tím, že bude někdo z nich mladší než sto šedesát až sto sedmdesát let.“

„No nazdar!“ protáhla obličej Věrka. „Brát si takového stařešinu?“

„Pozor na to, Věrčo, i takový bude vypadat děsně mladě,“ připomněla jí Jitka. „Být pan Bivoj, co nás vozil rogallem, normální člověk, hádala bych mu sotva třicet. Přitom mu musí být přes devět set! Zdání klame!“

„Nebojte se, holky, dostane se na vás,“ řekl Vít'a žertovně. „Ale mě by zajímalo ještě něco jiného. Jsou děti kriogisů taky kriogisové, nebo normální?“

„To je hodně klíčová otázka!“ zvažněl pan Vuk. „Naštěstí už je dávno vyřešená. Děti kriogisů jsou také kriogisové, pokud jsou kriogisové otec i matka.“

„A když nejsou... oba?“ zvažněla Věrka.

„Pak mají dítě normální,“ řekl pan Vuk. „To je další důvod, proč si nehledat partnery mimo náš okruh. Můžete se strefit do příznivého období, kdy vám strážce studny umožní přeměnit partnera v kriogise, ale kdybyste mezitím měli dítě, změni vám jen jednoho – a ten problém už neodstraníte.“

„Nás změnila studna hned tři najednou,“ namítla Věrka.

„A víte, že je to tak trochu záhada i pro nás?“ zvažněl pan Vuk. „Už jsem o tom jednal s několika strážci studní, posuzovali to i stavitelé. Neshodli se. Nejbližší asi bude názor, že vy tři jste váhově dali dohromady jednoho dospělého. Vyvstaly i obavy, že byste nebyli všichni přeměnění úplně, ale pohled na vaši dědičnost to vyvrátil – jste všichni tři v pořádku.“

„Jak to víte, když jste nikomu z nás neodebíral krev?“ namítl Vít'a.

„Nejsme doktoři, nepotřebujeme cucat krev,“ usmál se pan Vuk. „Stačí mi otisk rtů na hrnku nebo nepostřehnutelné stopy slin na lžici. Oni by to lékaři také dovedli, ale je pro ně pohodlnější člověka pěkně napíchnout jehlou a odebrat si krve tisíckrát víc, než kolik by jim mělo stačit. My jsme ohleduplnější, ani jste to nezpозorovali...“

„Takže nás pořád ještě zkoumáte?“ podíval se na pana Vuka Vít'a napjatě.

„Jistě,“ přikývl stařík s úsměvem. „Ale teď už nás nezajímají základní věci, spíše vaše vzdělávání. Musím přiznat, docela vám to jde, jste přece ve věku, kdy se člověk nejsnadněji učí. Skoro je škoda nechat vás chodit do školy, která vzdělává

příšerně pomalu. Jenže teď je potřeba budít dojem normálních dětí, takže se zatím musíme smířit i s tou školou...“

„Vy uvažujete, že by to šlo i bez normální školy?“ chytla se toho Věrka.

„Jistě,“ usmál se stařík. „Už se nemohu dočkat chvíle, až skončíte povinnou docházku. Pak se tomu budeme moci věnovat pěkně naplno – třeba jako o prázdninách.“

„Jenže naši budou chtít, abych šla přinejmenším na střední školu,“ namítla Věrka.

„Rodiče přesvědčím, že bude pro vás lepší získat vzdělání u mě,“ řekl pan Vuk.

„Ale když nebudeme chodit dál do školy, budeme muset jít do zaměstnání,“ připomněl panu Vukovi Vít'a obvyklou praxi.

„Nebudete,“ odvětil stařík. „Oficiálně budete chodit na nějakou internátní školu, takže se budete doma objevovat jen o víkendech a prázdninách, ale i to jen aby si vás rodiče ještě užili. Neoficiálně budete bydlet u mě – a pak teprve rozjedeme učení naplno. Mám toho pro vás ještě hodně.“

„A to všechno opravdu znáte?“ trochu se divil Vít'a. „Já jen, když si vás srovnávám s kterýmkoliv učitelem, tak mám dojem, že toho víte víc.“

„Jistě,“ přikývl stařík. „Věda kriogisů je mnohem dál než věda zbytku lidstva.“

„No dobře,“ uspokojil se tím Vít'a. „Tím lépe! Zatím nás to baví, že, holky?“

„Jistěže baví,“ souhlasila Věrka.

„Uvidíme,“ dodala Jitka.

==*=

Následujícího rána odjeli do školy s neskrývaným napětím. Jak se zachová třídni? Asi to bude záviset na tom, co všechno se dozvěděl od bratra lékaře, ale kdo to ví?

„Neměli jsme mu tak vyhrožovat,“ opakovala Jitka v autobusu pesimisticky. „Mohli jsme do něho hučet víc a déle, aby to uznal sám.“

„My jsme mu přece nevyhrožovali,“ namítl neutrálně Vít'a.

„My – myslím nás kriogise,“ opáčila Jitka. „Ty to pořád ještě nebereš jako naši věc? To se ví, že za nás jednal pan Vuk, ale já už se s ním cítím na jedné lodi.“

„Jaký krysy?“ rozesmál se za nimi Hynek, který k nim špicoval uši, ale v hluku motoru slyšel jen útržky a ty si ještě přetvořil tak, aby je vůbec chápal.

„Ty mrtvý mlč a nevstávej!“ obrátila se na něho Věrka. „Pánbůh ti pokoj věčný dej!“

Pohrdavý citát mírně upravený z Erbena rozesmál i pár dalších spolužáků. Představa Hynka jako nějaké oživlé mrtvolky byla pro mnohé zábavná.

„Co máte s kryсами?“ poškleboval se dál Hynek.

„Vycvičíme si je, aby tě sežraly!“ odsekla Věrka. „Mimochodem, hádáš sice pěkně, ale úplně mimo.“

Naštěstí autobus už vjížděl do autobusového nádraží a žáci se vyhrnuli ven. Trojlístek se držel dál od ostatních a Hynek se jako vždy obalil svými věrnými, takže měli aspoň pro tuto chvíli od něho pokoj.

Třídní měl s nimi až druhou hodinu. Jakmile vstoupil do dveří, sledoval ho trojlístek velice napjatě, ale když se Stehlík choval srdečně jako vždycky, usoudila Věrka, že »brácha asi mlčel, což je dobře«. Mohli se tedy uvolnit a věnovat se přednášené matematice, ačkoliv ji měli už dávno probranou s panem Vukem, takže to pro ně nebyla žádná novinka, jako pro zbytek třídy. Mezi sebou si ovšem vesele švitořili a porovnávali výklad třídního s výkladem pana Vuka, jenže jejich telepatické švitoření nebylo slyšet a ani v obličejích jim nebylo znát, že by si povídali. Navenek působili dojemem žáků soustředěných na učitelův výklad.

Napětí brzy polevilo a všichni tři si oddychli.

Zdá se, že je všechno v pořádku.

==*

Justice

Zatímco pro Věřčiny rodiče našťestí trampoty se soudy skončily, pro pana Moravce ten obávaný kolotoč zřejmě teprve začal. Státní zástupce Richard Anderle, který měl dozorovat vyšetřování dvou trestních oznámení proti panu Moravcovi, znenadání vážně onemocněl a případ tak skončil na stole dalšího představitele spravedlnosti.

Pan Moravec starší si ale neoddychl ulehčením. Syn Hynek se sice ve škole dál chlubil, jak na jeho fotra nikdo nemůže, ale jeho táta to viděl jinak. Pan Anderle byl totiž poměrně uznalý právník, ochotný za dostatečné »všimné« zamést trestní oznámení pod koberec. Jistě by to udělal, dostal dokonce od pana Moravce zálohu, jenže příštího dne pana Anderleho odvezla záchranka, případ převzal jiný právník a peníze dané panu Anderlemu byly rázem vyhozené oknem. Vymáhat je z nemocného právníka nemohl. Jednak byl nemocný, takže by se k němu ani nedostal. Za druhé – na »všimné« se obvykle stvrzenky nedávají, takže neměl nejmenší páku, jak to vymoci.

Ale co horšího, případ převzal jakýsi František Vycpálek, kterého pan Moravec neznal a nemohl se spolehnout na to, jak by reagoval na případnou nabídku »všimného«. Kdyby na ni kývl, bylo by to v suchu, jenže čerti vědí, jestli se nezachová jako policajti. Ti pitomci! Mohli si přijít na pěkný »bakšiš«, takhle nic nedostanou. Jenže Vycpálek od nich jistě dostal varování o sklonech pana Moravce k nabízení »všimného«, mohl by se na to včas připravit a dopadlo by to ještě hůř. Věru, nebylo to tak snadné, jak se to jevílo zpočátku!

Pan Moravec si samozřejmě nepřiznal, že se do nezáviděníhodné situace dostal díky vlastnímu furiantství, když synovi neuváženě slíbil, že patřičně setře tu novou rodinu, co se nedávno přistěhovala do vesnice. Možná rozvažoval, jestli nebyla částka pěti milionů trochu přehnaná. Tolik ty socky nejspíš nikdy ani neviděly. Vinu na neúspěchu dával nenadálému onemocnění pana Hübnera, to přišlo opravdu v nejméně vhodný okamžik.

Zkrátka pokud hrozila katastrofa, pak za ni on sám nemohl.

=*=

Druhá, menší ale také nepříjemná pohroma přišla na pana Moravce ze strany, odkud ji rozhodně nečekal.

Pojišťovna mu odmítla vyplatit pojistku za zničené auto, protože jeho havarii zavinil on sám pod vlivem alkoholu, navíc při útěku před policií. Dokládala to kopií policejního záznamu o nehodě, kterou zřejmě sama policie pojišťovně zaslala.

„To se mi snad jen zdá!“ láteřil pan Moravec při čtení dopisu od pojišťovny.

Jenže se mu to nezdálo, měl to černé na bílém. Nejhorší bylo, že měl auto na leasing. Teď bude tu hromadu šrotu dlouho splácet a místo reprezentativního auta si bude muset v rychlosti koupit nějakou bazarovou šunku, protože další leasing nedostane.

„Sakra, celou dobu poctivě platím pojistku a teď...“ vztekal se, jenže v tom dopisu byl odkaz na podmínky pojistné smlouvy, kde stálo – sice drobným písmem, leč čitelně – že... důvodem k odepření pojistného plnění je i jakákoli havarie spojená s požitím alkoholu...

„To mi dělají naschvál!“ úpěl pan Moravec. „Vona jim nestačila pokuta ani body, eště to museli nabonzovat do pojišťovny?“

„Neměl jsi jezdit nalitej!“ zhodnotila to manželka. „Já ti to dycinky říkala! Když chceš chlastat, chlastej si v klidu doma, ale nesedej za volant, je-li ti řidičák milej!“

„To bylo tím, že to nebyli zdejší!“ omlouval se. „Se zdejšími se dalo mluvit!“

„Tak jsi konečně narazil na takové, co se nedali podmáznout, co?“ uvedla jeho nářky aspoň trochu na pravou míru. „A musel's jim ujíždět? Nemusel! Akorát sis rozflákal aut'ák!“

„Dyť už to byla poslední zatačka!“ úpěl. „Zahnout do dvora, už by mě nečapli!“

„Jo – a vyvrátil bys i vrata do dvora, co?“ připomněla mu, že večer jsou vrata zavřená. „A i kdybys to u vrat zabrzdil, chytli by tě před nimi!“

Nejhorší na tom bylo, že měla pravdu. Bohužel se tím nedal vrátit čas, aby si to mohl zopakovat znovu a lépe...

=*=

Hynek Moravec Junior si kamarádům ve škole postěžoval na věrolomnost pojišťovny, která jim odmítla zaplatit škodu z havárie. Vyvolal tím dokonce spor se spolužákem Danem Vondrákem, který měl u pojišťovny otce a tvrdil, že to asi nebude tak jednoduché, jak jim to Hynek předkládá.

„U které pojišťovny to bylo?“ vyzvídal Dan. „Jestli u naší, tak ti to táta zjistí!“

Po zjištění, že to bylo u konkurenční pojišťovny, padla možnost ověření nestranným odborníkem – Danovým otcem, nicméně Dan trval na svém, že to musí být jinak.

„Tohle si žádná pojišťovna nedovolí!“ tvrdil. „Pojišťovna, která bezdůvodně odmítne plnění pojistné události, je tím okamžikem odepsaná. To by se rychle rozkřiklo a klienti by jí utekli jinam. Za tím musí být něco jiného.“

„Nemohlo to být tím, že se pan Moravec vyboural namazanej jako dělo, když se snažil ujíždět policajtům?“ vmísila se do sporu nenápadně Věrka.

„To záleží na tom, jestli byla ve smlouvě doložka o alkoholu,“ odvětil důležitě Dan. „Naše pojišťovna tam takovou doložku standardně dává a je to obvyklé.“

„Co ty se do toho pleteš?“ utrl se Hynek na Věrku.

„Já jen, aby ses nedivil,“ odpálila ho. „Neříkala jsem ti tudle něco o Božích mlýnech?“

„Boží mlýny jsou blbost!“ vrčel Hynek. „Babské povídačky! Co se mají co montovat do pojišťoven?“

„Já jen, aby ses nedivil,“ opakovala významně Věrka a opustila diskusní kroužek.

„Já snad tu mrchu zabiju!“ zavrčel za ní Hynek. „Co jí je do toho?“

„Nikomu z nás do toho nic není,“ připustil Dan. „To ty sis tady stěžoval na neseriózní pojišťovnu! Jenže se ukazuje, že pojišťovna je seriózní, ale ty jsi zamlčel podstatný důvod pro odmítnutí. Jestli v tom byl alkohol, tak se zkrátka neřiv!“

To ovšem Hynek neuznal. Podle jeho názoru jim měla pojišťovna bez meškání vyplatit hodnotu nového auta, neboť je otec nutně potřebuje k výkonu povolání. Každé jiné jednání je zkrátka věrolomnost a basta!

Jenže v tom mu – a to ještě velice opatrně – sekundovali jen členové jeho party, kteří se mu neodvážili odporovat.

Je opravdu skvělé mít dobré kamarády...

Horší je, když jen ze strachu...

=*=

Vyučování s panem Vukem pokračovalo, ale poslední dobou se začínalo měnit.

Nedozvídali se teď nové a nové figle, které by se daly hned použít, ale zaměřili se na teorii, nad jakou by vzdychali i vysokoškoláci. Pan Vuk tvrdil, že bez ní nemohou pochopit, co se děje v biroivi. Kdo ji nepochopí, pro toho je biroivi srovnatelné jen s černou magií.

„Nestačí umět je ovládat, musíte vědět i jak to probíhá!“ trval na svém pan Vuk. „Bez těch znalostí by se kriogisové už dávno změnili v bandu šamanů.“

„Ale fungovalo by to, ne?“ namítl Víťa.

„Možná,“ připustil pan Vuk. „Jenže kdyby se pak cokoliv poškodilo, byl by to konec. To máš jako s auty. Řídit auto dokáže i cvičená opice, ale kolik lidí si umí auto spravit, když mu znenadání škytne a zastaví se?“

„Ještě že jsou servisy, tam tomu aspoň pár lidí rozumí!“ řekl Víťa.

„U automobilů stačí, aby jim rozuměli technici v servisech,“ připustil pan Vuk. „Jenže ti umí jen vyměnit součástky, které si podle potřeby objednají. Kolik lidí ale dokáže vyrábět součástky? Každá automobilka má pár konstruktérů, kteří dovedou navrhnout nejen auta, ale i přizpůsobit stroje pro jejich

výrobu. A to ani nemluvím o tom, že i výrobní stroje navrhují a vyrábějí jiní odborníci. Lidská společnost je zkrátka specializovaná, nikdo neumí všechno a teprve spoluprací všech odborníků může civilizace fungovat. Nás kriogisů je ale mnohem méně, takže toho musíme naopak každý znát víc, jinak by to s námi šlo rychle z kopce.“

„Kriogisové neznají specializaci?“ ptala se Věrka.

„Jistěže znají,“ přikývl pan Vuk. „Specialisté jsou například stavitelé studní. Ale teorii musí znát všichni. To je jako umět číst. Kdo neumí číst, nic z lidské civilizace nepochopí. Může se naučit třeba i řídit automobil, ale neví, jak funguje. A třeba si představuje, že někde v motoru je zavřený čert, který šlape do pedálů.“

„Ale není ta teorie zbytečně složitá?“ namítal Vít'a.

„Myšlení lidí se ubírá různými cestami,“ přikývl pan Vuk. „Občas si lidé sami na sebe vymyslí zbytečně složitá pravidla. Například ve staré Číně vymysleli znakové písmo a kdo tam uměl číst a psát, považoval se za vzdělance. Náš způsob zápisu myšlenek je jednodušší, čtení a psaní v našich krajích zvládnou i malé děti, a tím víc se můžeme věnovat vědě, která je až nad tím. A podobný skok je mezi vědou kriogisů a vědou lidské civilizace.“

„Mně se zdá věda ve vašem pojetí děsně složitá!“ namítla Jitka.

„Věda je opravdu složitá,“ přikývl pan Vuk. „Svět vůbec není jednoduchý. Ale pojetí vědy je u Aplafů jednodušší než u současné vědy, asi jako rozdíl mezi čínským obrázkovým písmem a jednoduchou abecedou rozšířenou třeba v Evropě. Aplafů zkrátka vymysleli lepší způsob pochopení vědy než lidé na Zemi.“

„Kriogisové přece znali jednodušší způsob už v dobách, kdy se ostatním lidem o vědě ani nezdálo,“ vzdychla si Věrka. „Proč jste pozemskou vědu nepopostrčili na správnou cestu v době, kdy začínala?“

„Možné to tenkrát bylo,“ zamyslel se pan Vuk. „Mohli jsme toho udělat ještě víc, třeba vnutit hláskové písmo Číňanům. Teď se na to ale podívej z jiného úhlu. Kdybychom vnutili vědu Aplafů Číňanům v době rozkvětu jejich říše, asi bychom způsobili rozšíření Čínského císařství do všech okolních zemí, až by Číňané ovládli celý svět.“

„No tak by byli na celém světě Číňané!“ pokrčila rameny Věrka.

„Všude by byli Číňané a ostatní národy by vyvraždili,“ podotkl pan Vuk. „Číňané byli ve své době krutější než ostatní tehdejší národy – a to už je co říci! Ostatně – nepopravuje se dodnes v Číně hromadně?“

„Ale co je k tomu vedlo... nebo vede?“ zamrzela se Jitka. „Jsou to přece taky lidi!“

„Jakmile se některému národu začne dařit, zpravidla upadne do pasti Vyvolenosti,“ vzdychl si pan Vuk. „Někdo rozhlásí, že se jim tak dobře daří, protože jsou lepší, chytřejší, silnější – zkrátka vyvolenější – a to i když jsou jen krutější. A krutost pak jde ruku v ruce se zotročováním lidí. Nejčastěji sousedů, ale často i vlastních.“

„A otrokáři to obhajují tvrzením, že na to mají »božské právo«!“ dodala Věrka.

„Tak to bylo až příliš často,“ přikývl pan Vuk. „Číňané byli vždycky krutí, takže bylo dobře, že je kriogisové už tenkrát vyškrtli ze seznamu uchazečů o vědu Aplafů. Tenkrát jsme před Čínou zachránili Japonsko, kam se chystali vpadnout. Japonci dodnes oslavují »Božský vítr Kamikaze«, což byl uragán, který smetl čínskou válečnou flotilu. Přibrzdili jsme i jiné kruté národy – Kartagince a Římany, v posledních velkých válkách novější doby i Germány a nakonec i Japonce.“

„Ale říkal jsi, že kriogisové se do válek nevměšují,“ namítla Věrka.

„Do válek se nevměšujeme přímo,“ souhlasil stařík. „Nepřímo... to je něco jiného...“

„Jak to děláte... nepřímó?“ chtěla hned vědět Věrka.

„Nemusí to být jen umělou vichřicí,“ usmál se pan Vuk. „Občas nepatrně podpoříme jejich sousedy, ale ani to se nesmí přehánět. »Božský vítr Kamikaze« byl vlastně neúspěšný pokus. Číňany sice zastavil, ale na druhé straně podpořil Japonce v domněnce, že tedy musí být ti Vyvolení oni. Postupně to v nich narůstalo, až to přerostlo meze...“

„Čili – není snadné podpořit slabší stranu,“ pochopila Věrka. „Může se stát, že si to i ti slabší špatně vyloží a budou ještě horší.“

„Tak nějak,“ připustil pan Vuk. „Ve válkách, kterým se dnes říká Punské, byli mnohem krutější Kartaginci. Jejich zpupnost a krutost k poraženým neznala mezí. Lidské oběti, tisíce mrtvých, to bylo u nich běžné. Zdálo se, že není správné dát jim volnost ve Středozeří, pomohli jsme tedy trochu Římanům. Ukázalo se ale, že ani to nebylo šťastné řešení. Římané Kartágo porazili – a jako by od nich převzali zpupnost a krutost k poraženým. Když potom neměli ve Středozeří rovnocenného soupeře, chovali se ještě nemravněji než Kartaginci. Zotročovali celou Evropu. Dobrá, přibrzdili jsme i Římany – jenže Řím rozvrátili barbaři ze severu a to byla také pěkná čeládka...“

„A kriogisové se nepoučili a nepoučili,“ vzdychla si Věrka. „Ve válkách poslední doby »přibrzdili« i Germány a Japonce, jenže ty pak rozvrátili ještě větší barbaři...“

„Skoro to tak vypadá, že?“ usmál se smutně pan Vuk. „No, není to úplně jednoznačné. Germáni málem objevili torzní deformaci prostoročasu, kdežto Američanům se »podařila« pouze atomová bomba. Troufám si tvrdit, že to bylo přece jen menší zlo.“

„Menší zlo?“ nezdržela se Věrka údivu.

„Menší zlo,“ opakoval pan Vuk. „Asi se vám to zdá nepochopitelné, atomové bomby přinesly lidem obrovské utrpení, ale věřte mi, torzní deformace by byla ještě horší.“

„A dneska... dneska nikde nezasahujete?“ starala se Věrka.
„Že by už nikde na světě nebyly Vyvolené národy?“

„Ale jistěže jsou,“ usmál se stařík. „Vždyť víte, že mezi námi nemají místo příslušníci mnoha národů. Ale máš pravdu, nezasahujeme. Přesněji řečeno, naše zásahy dnes nejsou tak viditelné, jako se dřív občas stávalo.“

„Kde tedy zasahujete?“ dorážel na něho i Vít'a.

„Neustále hlídáme a likvidujeme výzkum prostoročasu,“ odvětil vážně pan Vuk. „Sami vidíte, jak úspěšně. Poslední dobou se v tomto směru nevynořil žádný velký objev. Hlídáme, aby se nic nového neobjevilo a kdyby k tomu měl někdo nakročeno, bud' ho odradíme, nebo mu v tom zabráníme jinak.“

„Motýlím efektem?“ ožil Vít'a.

„Když to nejde mírnou cestou...“ připustil pan Vuk.
„Objevu torzní deformace musíme zabránit – a zatím se nám to daří.“

„Zato výzkum atomových bomb se rozvinul v celé své kráse!“ řekla Věrka ironicky.

„Vyvinul,“ přikývl pan Vuk. „Ale atomové bomby, jakkoliv jsou strašné, představují jen zlomek nebezpečí, které by Zemi přinesla torzní deformace.“

„Myslíte?“ pochyboval Vít'a.

„Vím to,“ odvětil prostě stařík. „Ale teď – konec tlachání, vraťme se zase k teorii...“

„Ach jo!“ vzdychl si Vít'a.

„Žádné »ach jo«, projevte trochu víc nadšení!“ požadoval stařík. „Uvědomte si, že se dozvíte něco, za co by někteří vědci i upsali duši d'áblu!“

„A někteří už to i udělali,“ řekl Vít'a. „I já začínám mít takový dojem... Nebylo to sice vlastní krví, ale...“

„No, Vít'ane, mně se to zatím tak horké nezdá,“ zarazila ho Věrka.

„Tys už beztak upsala duši čertu!“ odsekl Vít'a. „Ale taky se říká, když jsme se dali na vojnu, musíme bojovat...“ dodal smířlivěji.

„Tak dost řečí!“ souhlasila Věrka. „A pokračujeme!“

=*=

Od hlavního přelíčení se pan Moravec vrátil jako zmoklá slepice. A to ani nedostal, jak se říká, flastr natvrdo. Jen pětiletou podmínku. Po celou tu dobu bude muset sekat dobrotu, jinak... Navíc zaplatil skutečně mastnou pokutu i náklady soudního řízení, což udělalo pořádný průvan ve všech jeho kontech – jak v podnikatelském, tak i v obou soukromých. O jednom jeho manželka věděla, o druhém ne, ale teď byl na dně všude. Ačkoliv – i opravdu citelná pokuta byla mírnější než kdyby šel sedět.

Však si to vynahradím, umiňoval si. Svět je zlý, já budu ještě horší! Firma mi na to musí vydělat co nejrychleji, lidi budou remcat, ale i oni už dávno vědí, jak je svět zlý a jistě to nějak přechkají!

A ty socky, tu novou rodinu naplavenin, mu byl sám rarach dlužen! Proč se vlastně do nich tak pitomě navezl? Vždyť mu mohli být všichni ukradení!

Vlastně – jestli si dobře vzpomíná, stěžoval si na ně syn, zejména na jejich holku. A on musel být pořádně nametený, když mu slíbil, že je skrouhne! Kdyby si jich radši nevsímal... v podniku mu ani nepřekáželi, ani nekonkurovali, v hospodě je nikdy neviděl, takže mu tam vadit nemohli... Frajeřina se zkrátka nemusí vždycky vyplatit! Kamarádi by mu pomohli, ale když některý onemocní, tak pomáhat nemůže, to přece dá rozum!

Ale co, byli jsme před Rakouskem, budeme i po něm a ta rodina ať si trhne... Překážet mu nebudou, škodit taky ne... a jestli jejich holka Hynkovi ubližuje, je to jeho vina. Nemá si to od ní nechat líbit! Nač vlastně chodí do řecko-římského zápasu? Říká jí »čarodějnice«, no bóže, takových přezdívek bylo, je a bude...

Anebo to zkusit jinak? Takhle zpřímá to nešlo, neboť to záviselo na dvou lidech, kteří v kritické chvíli onemocněli... zkrátka co si budeme povídat, byli už starší... Ale nemůže být

i jiná cesta, jak dosáhnout svého? Nemuselo by to být se ziskem, ačkoliv i ten by byl vítaný, ale nestačilo by znechutit těm naplaveninám pobyt ve vsi? To by snad šlo snadněji?

Neuvědomil si, že ho Mistr Motýlích Křidel neposlal do nemocnice za soudcem i za jeho korunním svědkem soudním znalcem jen protože by tím spolu s grobiánem potrestal i jeho úplně nevinné zaměstnance.

Pan Moravec vyvázl vlastně nejlépe.

Jen si to přiznat!

=*=

Sociálka

Podzim už odcházel a příroda se zvolna připravovala na zimu. Definitivně skončilo vciťování do zvířat spojené s jejich ovlivňováním. Pan Vuk děti požádal, aby raději nechali zvířátka na pokoji. Některá ani nebyla v jejich dosahu, stěhovaví ptáci odlétli do teplých krajů a ti, co zůstali, se starali, jak co nejlépe přežít.

„Zima je pro zvířata veliká zátěž,“ vrtěl hlavou na Věřčin nápad, že by snad zvířátkům stačilo, když je nebudou nutit dělat nic, co sama nechtějí.

„Zvířátka plaší i vciťování. Co by jim v létě nevadilo, začíná být s příchodem podzimu nepříjemné a mohlo by mít nepříznivý vliv na jejich přežití. Kdo si chce přece jen »zalétat s racky«, tomu snad stačí záznamy z léta.“

Záznamy se ale daly prohlížet jen urychleně a to bylo výhodné i nevýhodné. Výhodou bezesporu bylo, že si jich mohli ve velmi krátké době prohlédnout neuvěřitelné množství. Byla to však i jejich největší nevýhoda. Co na tom, že si mohli pomocí záznamů zalétat do sytosti třeba i několik hodin, když to ve skutečnosti netrvalo ani minutu. Nebyl to rozhodně nejlepší prostředek k zaplnění volného času.

To už bylo lepší využívat ještě starší záznamy a přiblížit si jimi chvíle z historie světa a třeba i z Čech. Záznamům ze starověku propadla zejména Věrka. Upřímně litovala, že jich není víc například ze stavby pyramid. Mezi stavební dělníky se tehdy zamíchal kriogis, aby pořídil několikahodinovou dokumentaci, jenže se zaměřil spíše na život dělníků a až pak na vlastní stavbu. Ne že by to nebyly zajímavé dokumenty, husí kůži nahánělo již pomyšlení, že všichni ti lidé, včetně toho, kdo záznam pořizoval, jsou tisíce let po smrti, ale přece jen... rozestavěná pyramida se tam mihla jen párkrát a i to spíš náhodně.

Škoda, že z mnoha míst a časových údobí chyběly záznamy úplně. Buď tam ve vhodné době kriogisové vůbec nebyli, nebo se zrovna zajímali o jiné události. Austrálie jako kdyby ani

neexistovala a mnoho záznamů nebylo ani z Afriky a Jižní Ameriky. Kriogisové se totiž vyskytovali jen v místech, kde bylo dost lidí, aby se mezi nimi ztratili. Pustiny, kam se měli lidé teprve nahnout, byly proto nepokryté a když se tam něco důležitého odehrálo, často to v dokumentech chybělo. Víťu jako kluka fascinovala zlatá horečka na Klondyku, jenže v té oblasti předtím nikdo nebyl a první zvědové kriogisů se tam dostali – a i to jen očima ptáků – až po opadnutí první vlny prospektorů. Ptáci doprovázeli poměrně často předvoje velkých armád, jenže zlatá horečka na Klondyku neměla povahu vojenského tažení, takže pozornosti kriogisů unikla. A podobných hluchých míst bylo v historii lidstva poměrně dost, ačkoliv to bylo vyvážené tím, že v záznamech byly naopak události historicky zcela opomíjené.

Kdo třeba zná historii Indie, kde kriogisové vlastně začínali? Nejstarší záznamy byly právě odtud a navíc jich drtivá většina pochází z dob, kdy lidstvo neumělo zachycovat své význačné události buď vůbec, neboť tenkrát neznalo písmo, nebo se jakékoliv památky z té doby prostě ztratily, neboť ani záznamové materiály nevydržely věčně, i když šlo o tesání do poměrně trvanlivého kamene.

Kolik nenahraditelných historických památek zničili během rozvracení domorodých říší kolonizátoři? Kolik knih označili misionáři za pohanské či přímo ďábelské a tedy hodné veřejného spálení? Kolik takových skvostů skončilo potupně na hranicích, jak to s oblibou prováděla církev i v Evropě a vlastně i v Čechách?

Z dob založení Říma máme jen nepříliš podloženou báji o Romulovi a Removi, dlouho tradovanou ústním podáním, asi jako české pověsti o kněžně Libuši. A co víme o Kartágu? Známe je jen ze záznamů jejich úhlavních nepřátel Římanů. A ti je zapisovali až od prvních konfliktů, takže z doby počátků rozvoje Kartága nevědí dnes historikové zhola nic.

Mnoho mezer v historických záznamech mají na svědomí i sami kriogisové. A netýká se to jen Austrálie, kam se dlouho prostě nedostali. Spousta historických událostí jim unikla, pokud se odehrály u národů, které se považovaly za Vyvolené. Těm se kriogisové vyhýbali a měli o nich povědomí – pokud vůbec nějaké – jen od jejich nejbližších sousedů. A to, jak známo, nebývá ani věrohodné, natož přesné.

Události na území »Vyvolených« národů se ani nedaly sledovat zevnitř. Cizinec u nich neměl jistotu, že pobyt u nich přežije a nestane se při první příležitosti otrokem. Kriogisové měli víc možností a prostředků k vlastní obraně než lidé těch dob, ale ani oni nebyli zcela bezpeční před vystřeleným šípem nebo dýkou do zad.

»Vyvolené« národy proto zkoumali pouze prostřednictvím zvířat, nejčastěji ptáků. Jen málo ptačích druhů však dokázalo pokrýt tak rozsáhlá území, jako byla Čínská Říše Středu, Babelón a Kartágo. Kriogisové se museli omezit na jejich okraje a jen ze zprostředkovaných zpráv usuzovat na děje v hlavních městech. V nutných případech tam mohli poslat vytrvalé ptačí letce, ale s těmi museli jednat opatrně, neměli jich nikdy dost. A opět platilo – jen tyto záznamy byly spolehlivé, i když neodpovídaly oficiálním historickým zápisům v kronikách.

Pravdu měl učitel Stehlík, když tvrdil, že »historie je nejhorší děvka, neboť ji od dob starověkého Egypta až dodnes kdekdo přepisuje podle potřeb momentální vrchnosti«.

Již staří Římané znali pojem »odtesávání nepohodlných nápisů« – včetně trvanlivých, vzniklých tesáním do kamene – trvanlivých jen ve vztahu k zubu času, ale bezmocných proti lidské zvlí a nenávisti. Staří Římané ostatně nebyli v tomto směru ani zdaleka první. Známe přece i dřívější odstraňování hieroglyfů z pyramid v Egyptě i drcení klínopisných tabulek starých Sumerů. Rovněž pozdějšímu pálení knih na hranicích Evropy padlo za oběť spousta historických skvostů!

Tvrzení, že některé kroniky a historické knihy jsou věrohodnější než jiné, je v tomto světle velice odvážné a zpravidla zavádějící. Žádná lidská kniha bez výjimek nemá nárok na označení »historicky pravdivá«. Jen u záznamů kriogisů se ještě dá odlišit historická pravda od pouhých představ, smyšlenek a »zbožných přání«.

A už vůbec se nedá věřit kronikám a rádobyhistorickým knihám, spravovaným národy, které se samy prohlašují za Vyvolené. Jejich věrohodnost se obvykle blíží nule, i když je prohlašují za svaté, nedotknutelné a navýsost pravdivé.

Většinou totiž lžou – jako když tiskne.

=*=

Nečekaná návštěva se u Věrčiných rodičů ohlásila odpoledne přímo u dveří. Dvě upjatě se tvářící sociální pracovnice doprovázené policistou, který se dožadoval okamžitého vstupu do domu. Nezmátl ho ani zdvořilý dotaz na soudní povolení k prohlídce.

„Soudní povolení nepotřebujeme,“ řekl bez mrknutí oka. „Máme zákonné oprávnění vstoupit do kteréhokoliv domu nebo bytu a kdybyste kladli odpor, mám i povolení k použití síly a donucovacích prostředků. Na vašem místě bych si jakýkoliv odpor včas rozmyslel.“

„Nejde o odpor,“ namítl Věrčin otec. „Jde o zákonnost vašeho vstupu. Ukážete mi vaši legitimaci, abychom si mohli případně stěžovat, kdyby se ukázalo, že váš postup legální nebyl? Na to máme přece právo my!“

„Já to považuji za odpor!“ odvětil arogantně policista a pohrával si významně s tonfou. „Případné následky si přičtěte sami! Budete to mít tím horší!“

„Považujete za odpor, když se dožadujeme svých práv?“ namítl otráveně Věrčin otec.

„Ano – a jak jsem řekl, bude vás to mrzet!“ opakoval policista. „Ustupte!“

Rodiče tedy ustoupili ze dveří, aby mohla skupinka vstoupit. Jen otec vytáhl mobilní telefon a nenápadně vytočil

číslo Policie. K jeho použití se však nedostal. Policista si toho všiml a okamžitě požadoval odevzdání mobilu do jeho rukou.

„Tady se nebude dít nic, o čem já nevím a nedám k tomu svolení,“ prohlásil.

„Podle mě překračujete svou pravomoc,“ řekl pevně otec rodiny. „Mobil vám nedám. Mám právo přeptat se na Policii, zda jste opravdu její příslušník – chováte se tu jako bandita převlečený do policejní uniformy.“

Policista však po něm skočil a jediným úderem mu vyrazil mobil z ruky. Mobil odlétl přes celou předsíňku, narazil do zdi a rozsypal se na několik kusů.

„To jste ovšem přehnal!“ řekl otec. „Zničil jste...“

Místo odpovědi mu na ruce zacvakly kovové policejní náramky.

„To máme napadení veřejného činitele se sazbou až pěti let!“ řekl spokojeně policista. Jak se zdálo, podobně jako bulvární noviny i on se přímo sadisticky vyžíval ve stupňování hrozících sankcí, ačkoliv ve skutečnosti na ně skoro nikdy nedojde.

„Odemkněte tátu!“ ozvalo se v té chvíli přísně ze dveří sednice.

Stála v nich nezvykle bledá Věrka, zřejmě odhodlaná ke všemu.

„Nezletilá se přidala k napadení veřejného činitele...“ dodal ještě spokojeněji policista. V té chvíli se však příkrčil, jakoby dostal boxerský úder na žaludek. Pak se zvolna narovnal, vytáhl neochotně klíčky, odemkl Věrčinu otcí pouta a bez dalšího příkazu si pomalu, opatrně lehl na dlaždice předsíně obličejem k zemi.

„Tati, svaž ho!“ poručila otcí Věrka.

Otec překonal první šok z náhlé změny policistova chování a natáhl se pro pouta, která mu policista pokorně podával i s klíčky. Kovové náramky zaklaply.

„Pane, co si to dovoluujete?“ vyjekla neskrývaným odporem jedna z ženštin.

„Lehněte si vedle něho!“ poručila jí Věrka a ukázala jí na ležícího policistu. „Nohama k jeho hlavě!“

Žena v šedivém kostýmku nejprve ztuhla a pak se přesně podle Věrčina příkazu pomalu a pokorně položila obličejem dolů vedle policisty.

„Odemkni jednu ruku policajtovi a zacvakni železka kolem její nohy!“ poručila Věrka vlastnímu otci. „Tak nám neutečou.“

„Věruško!“ vyjekla i její maminka. „Co se to tady děje?“

„To je útok na veřejného činitele!“ vykřikla druhá žena, ale zůstala nehybně stát, asi ji nenadálý strach úplně ochromil.

„Máte kliku, že vás už nezvládnou,“ obrátila se k ní na půl úst Věrka. „Ale vaše klika se každou vteřinou zmenšuje. Co jste tady vlastně chtěli?“

Věrčin otec zatím opatrně odemkl pouta na jedné ruce policisty a uvolnil mu jednu ruku, aby náramky zaklapl nad kotníkem ležící ženy. Pro oba bylo takhle téměř nemožné vstát.

„Co jste to s nimi udělali?“ vyjekla žena. „Co je to za nepřístojné chování?“

Jako jediná byla zřejmě schopná reagovat, zatímco policista i první protestující žena leželi na podlaze a jen jejich otevřené, mrkající oči dokazovaly, že jsou ještě při vědomí, ale úplně bez vlastní vůle.

„Tady se ptám já!“ okřikla ženu až neuvěřitelně energicky Věrka. „Proč jste sem přišli? Co je to za způsob, vtrhnout k nám do domu jako bandité?“

„Nejsme žádní bandité, my jsme sociálka!“ ohradila se žena.

„Ale co tady máte co dělat?“ obořila se na ni Věrka.

„Máme prověřit udání, že se v této rodině týrá nějaká nezletilá holka!“ odsekla jí žena, ale ani teď se nepohnula a fascinovaně sledovala, jak její kolegyně rychle mrká.

„Ta holka bych asi měla být já,“ odvětila Věrka klidně. „Žádná jiná tady nebydlí. Jenže mě nikdo netýrá, takže jste sem jeli zbytečně!“

„To se musí prověřit u nás,“ odsekla žena od sociálky. „Pojedeš s námi!“

„Nikam s vámi nepojedu,“ prohlásila Věrka. „Nemáte k tomu důvod!“

„A navíc jste nás tady napadli! A to je trestné ještě víc!“ ječela žena.

„Kdo koho napadl?“ nedala se Věrka. „Říkáte snad napadení i tomu, že policajta někdo požádá o průkaz? Ale co vy? Kde máte oprávnění vtrhnout do cizího bytu a vyvádět tam?“

„Tobě to ukazovat nemusím!“ odsekla sociálka.

„Nemusíte,“ odvětila Věrka klidně. „Vlastně to ani nechci vidět. Ale nechápu, jak jste si představovali, co tady budete vyvádět?“

„My obvykle týraného nezletilce odvezeme na pozorování k nám,“ odvětila sociálka.

„I když ten nezletilec nechce?“ namítla Věrka.

„Na jeho mínění nezáleží,“ odsekla sociálka. „Předpokládá se, že i týraný nezletilec své biologické rodiče obhajuje. Týrání se obvykle prokáže až u nás!“

„Jenže pod nátlakem!“ odsekla Věrka. „Tati, pozvi tuhle paní do sednice. Tam si může v klidu splétat své pavučiny lží, hlavně ať neuteče!“

„Jaképak lži?“ kohoutila se sociálka. „Ty do toho, děvenko, máš nejmíň co mluvit!“

„Mluvit do toho nebudu,“ ujistila ji mrazivě Věrka a jen sledovala ženu, jak neochotně vstupuje do sednice. Měla proč se obávat, byla to vlastně past. Do sednice vedly jen jediné dveře a maličká okénka by útěk znemožnila. Za ženou vstoupili i Věrčini rodiče a Věrčin otec by každý pokus o útěk překazil. Věrka zůstala ve dveřích, aby měla přehled o znehybněném policistovi i o první z obou sociálek.

„Mluvit budete vy. Kdo vás sem poslal a proč?“ pokračovala Věrka ve výslechu.

„Tobě se zpovídat nebudu!“ odsekla sociálka. „Ty seš tady moc malý pivo!“

„No dobře,“ přistoupila na to Věrka nečekaně. „Dozvíím se to od té druhé... Zabav tu paní, tati, a hlavně dávej pozor, ať nám neuteče! Může třeba předložit svoje papíry, ne?“

„Za takové situace a pod nátlakem se odmítám podřizovat!“ odvětila hrdě žena.

„No tak dobře, ale ať si sedne, nebo nám vynese spaní!“ požadovala Věrka ode dveří.

Věrčin otec přistoupil k sociální pracovníci, ale ta, když spatřila odhodlaný výraz v jeho obličejí, rychle sama usedla na dřevěnou židli.

„Kdo vás sem poslal?“ zeptal se jí mnohem zdvořileji než jeho vlastní dcera.

„To my zásadně nikomu nesdělujeme!“ odsekla sociálka.

„Nech ji, tati, beztak to neví!“ odpověděla mu místo ní Věrka. „Udání bylo anonymní, bez podpisu a bez zpětné adresy. Ale ty dvě se toho chopily, aby měly víc aktivity a zlepšily si nějaké pošahané hodnocení u nadřízených.“

„Anonymní udání?“ opakoval nevěřicně Věrčin otec. „A na takový sprostý anonym bez důkazů dostaly policejní ochranu a právo vtrhnout nám do domu?“

„Jo,“ přitakala mu Věrka. „Mají zákonem určené pravomoci jako soukromí exekutoři. Údajně kvůli ochraně týraných dětí, jenže je to zase jen bič na lidi.“

„Jak mohou tvrdit, že šlo o týrání dětí, když mají v ruce jen anonymní udání, které by u soudu nemělo váhu ani toho papíru?“

„Tohle jsou speciální Evropské zákony,“ odvětila klidně Věrka. „To je jen další krok do středověku. Je v nich presumpce viny, takže byste museli soudu pracně dokazovat, že jste mě netýrali, což je prakticky nemožné, neboť by proti vám stálo svědectví tří veřejných činitelů – tedy jejich. Takový soud byste opravdu těžko přesvědčovali.“

„Co je to za nesmysl?“ rozčiloval se otec.

„To není nesmysl, ale nové Evropské zákony,“ odvětila Věrka. „Zákony na ochranu dětí stojí nad zákony o lidských právech. Chtěly by mě odvézt do nějakého děčáku! Proti těmhle lidským hyenám prostě nemáte šanci.“

„Ale... co teď budeme dělat?“ vzlykla bezradně maminka.

„Počkáme ještě chvílku, než sem dorazí pan Vuk,“ konejšila ji Věrka.

„Pan Vuk?“ zděsila se maminka. „Co ten s tím má co společného?“

„Slíbil mi pomoc,“ řekla Věrka. „A už sem spěchá. Jen mi poradil, abych tyhle tři hady zadržela, než přijde. On to docela určitě vyřeší.“

„Kdo?“ zděsil se otec. „Snad ne ten... ten poustevník z vršku?“

„Nepodceňuj ho, tati,“ řekla Věrka dobrácky. „Poradila jsem si i s policajtem, kterého bys určitě nepřebral, ještě by vás oba zavřeli! Pan Vuk na to nevypadá, ale je ještě tisíckrát silnější než já, určitě hladce zvládne všechny tři.“

Zaťukání na venkovní dveře trhlo všemi, ale jen Věrka je přijala s ulehčením.

„Pojďte dál!“ zavolala směrem ke vchodu.

Stařík, který vešel do předsíně, vážně nevypadal na někoho, kdo úřední nájezd vyřeší. Když ale spatřil na zemi ležícího policistu, připoutaného rukou k noze úřednice, odevzdaně si nad tím povzdychl.

„Věrko, Věrko!“ obrátil se káravě na dívku. „Co to zase bylo?“

„Řekl jste mi, abych je zadržela,“ hájila se oslovená uraženě.

„Neříkal jsem »zadržet«, ale »zdržet«,“ upřesnil stařík. „No – ale když jsi to udělala, jak jsi to udělala, budeme z toho vycházet. Jenže jsi to navíc dělala před rodiči, vid’?“

„Nešlo to jinak,“ hájila se dívka.

„Asi nešlo,“ připustil pan Vuk. „Ale v tom případě to bude ještě horší. Můžeš mi tyhle tři přenechat, postarám se o ně. A těmhle dvěma sundej pouta, nebudou potřebná.“

Věrka převzala od otce klíčky a sejmula pouta z ruky policisty a z nohy úřednice. Pak si jich přestala všimát, oba však zůstali ležet na zemi a neměli se ke vstávání.

„Takže – co dál?“ vzdychl si pan Vuk. „Nezbývá mi nic jiného než seznámit tvé rodiče se stavem věcí. Doufám, že pořád ještě nic nevědí?“

„Snad ne... i když se mnou měli starosti, když mě sežrala ta kočka...“

„Co?“ vyskočil Věrčin tatínek. „Jaká kočka? Co to povídáš?“

„Vaše Věruška si vzpomněla na příhodu, kdy jí bylo znenadání hrozně špatně,“ obrátil se pan Vuk na rodiče. „Jistě si na to vzpomenete, vezli jste ji tenkrát do nemocnice.“

„Co vy o tom víte?“ zamračil se Věrčin otec.

„Víc než vy dva,“ usmál se stařík. „Věruška se tehdy cvičila ve vciťování do zvířat, jenže si vybrala malou myš kdesi ve vaší stodole, kterou k její smůle popadla kočka, takže si Věrka prožila pocity myšky v kočičích zubech. Příjemné to rozhodně nebylo, jenže jí samotné se přitom, na rozdíl od té myši, nic nestalo, ani stát nemohlo.“

„Nic se jí nestalo?“ vybuchl Věrčin tatínek. „A co ty křeče, vypadalo to na záchvat či co to mohlo být... Doktor jí přece v nemocnici předepsal plno prášků!“

„Jak říkám, příjemné to rozhodně nebylo,“ opakoval klidně pan Vuk. „Podobalo se to probuzení z hodně nepříjemného snu a všechno by rychle skončilo i bez léků.“

„Tak proč jí ale lékaři ty léky dávali?“ nechápal otec.

„Protože si s ní nevěděli rady,“ usmál se smutně pan Vuk. „A protože si nevěděli rady, začali z nouze experimentovat. Aniž by věděli, jak je to zbytečné.“

„Chcete tím tvrdit, že doktoři svému řemeslu nerozumí?“

„Nerozumí, jakmile se setkají s něčím neznámým – tedy i s námi,“ řekl stařík.

„Jen ještě vědět, jak mohla naše holka prožívat pocity nějaké myši!“ přidala se Věřčina maminka pochybovačně.

„Mohla, protože má schopnost vcit'ování,“ řekl pan Vuk. „Mám tyhle schopnosti také, proto jí pomáhám.“

„Bez našeho vědomí?“ pozvedl obočí Věřčin otec.

„Ted' už s vaším vědomím,“ přikývl pan Vuk. „Ale máte pravdu, zpočátku to bylo bez vašeho vědomí. Nechtěl jsem jí kazit dětství, naopak. Schopnost vcit'ování je však jen jedna odlišnost vaší dcery. Jen jedna – ale lidé bez této schopnosti pocit'ují často vůči nám někdy jen neuvědomělý, ale často i vědomý odpor. Prostě vycítí, že jsme jiní.“

„Nezdálo se nám, že by byla nějak nenormální!“ namítl otec.

„Musela to před vámi tajit,“ přikývl pan Vuk. „Zřejmě úspěšně, když se vám na ní nic podezřelého ani nenormálního nezdálo. A dobře udělala.“

„Proč jsi nám to ale neřekla?“ podíval se Věřčin otec na dceru vyčítavě.

„Protože je ještě dítě,“ odvětil pan Vuk. „Jako dítě je na vás závislá, i když před chvílí dokázala sama zneškodnit tři nebezpečné dospělé. To jste přece sami viděli. Nejdřív ovládla mysl policisty, když si k vám dovolil víc než na co měl právo. Pak k tomu přibrala úředníci, aby jí zabránila jednat. Druhá úřednice pochopila, že narazila na Neznámo a neodvážila se odporovat. Bylo to od vaší dcery zoufalé rozhodnutí – na jedné straně neměla dávat najevo své schopnosti nikomu, ani vám, na druhé straně nechtěla připustit zlo vůči těch lidí. Tím ale její schopnosti prozatím končí, trvale by si s nimi rady nevěděla. Musím jí tedy pomoci, i když se to dozví lidé, před kterými to mělo zůstat skryté – před vámi.“

„Poslyšte... vždyť to vypadá, jako kdyby byli ti dva pouhé loutky!“ namítl otec.

„A také jsou, teď už všichni tři,“ odvětil pan Vuk. „Vcítění nemusí být pasivní, ačkoliv i to je možné. Ale při aktivním vcítění může vaše dcera převzít nad člověkem vládu, takže ovládaný bez ní nemrkne ani okem. Měla to samozřejmě ode mne zakázané, až na případy naprosté nouze. Jenže se jí zdálo, že právě taková nouze nastala, proto ty dva ochromila.“

„Ona si může... s lidmi... zahrávat podle libosti...?“ lapala po dechu Věrčina maminka.

„Schopnosti k tomu má,“ přikývl pan Vuk. „Jenže jsem jí to zakázal a zákaz do dneška poctivě dodržovala. Chápu vás, jestli se vám to zdá strašné. Ve středověku by se sousedé vši silou snažili upálit ji jako čarodějnici, tak se toho lidé tenkrát báli. Ale pro ni je to dnes tak přirozené, jako pro vás dýchání. Snažím se vychovat ji, aby toho nezneužívala – po tom, co jste právě viděli a zažili, si už jistě umíte představit, jak by to bylo snadné.“

„Výchova má být naše záležitost!“ namítl Věrčin otec. „My jsme její rodiče, ne vy!“

„Ano, jste její rodiče,“ souhlasil stařík. „Ale nemáte její schopnosti a nikdy je ani mít nebudete. Musím tedy vaši výchovu doplnit o výchovu zvládnání její neobyčejnosti.“

„Chodí ale za vámi těch dětí víc, ne?“ vzpomněl si náhle Věrčin otec.

„Chodí za mnou tři,“ přiznal stařík. „Všechny tři jsou neobyčejné a jste od této chvíle jediní, kdo to o svém dítěti ví. A musím se odvolat k vaší zodpovědnosti. Bezpodmínečně je nutné, abyste o zvládnutích vaší dcery mlčeli, jinak byste jí mohli zbytečně uškodit.“

„Uškodit?“ zarazil se Věrčin otec. „Jak?“

„Nevíte, čeho všeho jsou lidé schopní!“ varoval oba stařík. „Zvlášť když jde o jinakost vaší dcery. Už jsem zabránil třem nepříjemnostem – vysvobodil jsem ji z rukou lékařů, když se jí snažili ublížit přehnanými léky, další případ způsobil lékař ve škole a třetím případem bylo falešné obvinění z neexistujícího dluhu. Toho se nás dokonce zúčastnilo víc. Odstranili jsme

podplaceného soudce i svědka – vzpomeňte si, jak jste si oddychli, když případ převzal nezaujatý soudce. Jenže ani tím to neskončilo. Někdo – zatím jen anonym – se zřejmě snaží škodit vaší rodině dál, takže tu máme další, v pořadí čtvrtou závažnou nepřijemnost.“

„Odstranili jste podplaceného soudce i svědka?“ opakoval Věrčin otec nevěřicně. „Snad nechcete říci, že onemocnění těch dvou nebyla náhoda?“

„Nebyla,“ přikývl k jeho zděšení stařík. „Odsunuli jsme je z cesty, aby nemohli škodit. To stačilo – nezaujatý a nepodplacený soudce se už postaral o žádoucí konec.“

„Proboha – ale jak jste se k tomu vůbec dostali?“ nevycházel Věrčin táta ze zděšení.

„Držíme nad vaší dcerou ochrannou ruku,“ odvětil klidně stařík. „To přece vidíte i teď, kdy jsem přišel, abych jí pomohl. Ale tento případ nebude tak snadný, jako ty minulé.“

„Proč ne?“ zeptala se Věrka.

„Protože se to dozvědělo už příliš mnoho lidí,“ řekl pan Vuk.

„Naši budou jistě mlčet, že, tati?“ přimlouvala se rychle Věrka za rodiče.

„To doufám,“ vzdychl si pan Vuk. „Víte, musíte nás pochopit. Nedopustíme, aby těm dětem někdo škodil, i kdyby to byli vlastní rodiče, natož cizí. Jediné, co ale můžete pro svou dceru dělat vy, je mlčet. Mlčet, i kdyby vám to připadalo kruté.“

„Když nám vysvětlíte, co by jí mohlo škodit, vyvarujeme se toho,“ slibovala Věrčina maminka. „Je to přece naše jediné dítě!“

„Jediné dítě...“ opakoval pan Vuk. „Ale nebude to snadné. Budete se totiž muset svého dítěte vzdát.“

„Cože?“ vyskočili všichni tři – Věrka, její táta i máma.

„Nebude to úplné,“ snažil se je trochu ukonejšit pan Vuk. „Ale uvědomte si – jakmile po vás sociálka jde, brzy přijde na odlišnosti vaší dcery a pak by vám ji nemilosrdně tak jako tak

odebrala. Já vám ji odeberu také, ale přitom vám aspoň částečně zůstane.“

„Jak to myslíte?“ chtěla rychle vědět Věrčina maminka.

„Podívejte se,“ začal stařík odevzdaně. „Budu muset zajistit, aby tyhle hyeny – ačkoliv už spíš jiné z jejich sorty – nemohly po Věrce jít. Naneštěstí už ji mají v hledáčku a když ne tyhle tři, pak jiné. Tenhle úřad je jako mor. Původně měl snad pomáhat dětem, ale většinou jim krutě ubližuje. Například tady ta...“ ukázal na ležící úřednici. „Zavinila dvojitý exekuční odebrání dětí vlastním rodičům. Údajně z důvodů týrání, ale když pak v jejich vzpomínkách slyšíte ten zoufalý křik dětí, odtrhávaných od rodičů násilím, musí být každému soudnému člověku jasné, že celé týrání byl jen výmysl a záminka.“

„Co to říkáte?“ zděsila se Věrčina maminka. „Vy slyšíte jejich vzpomínky?“

„Máme tuhle možnost,“ odvětila jí Věrka rychle místo pana Vuka.

„Snad jsi nelezla do vzpomínek... i nám?“ zarazil se i otec.

„Vám ne, nikdy!“ ujistila je rychle. „Je to nemravné a mám to přísně zakázané, ostatně byste si toho jistě všimli a já bych se tím prozradila...“

„Je to nemravné – s výjimkou okamžiků, kdy se musíme dozvědět něco tak důležitého, jako je minulost těchto tří,“ ukázal pan Vuk na úřednici i policistu. „Do vzpomínek se jim dívala už Věrka, teď i já. Máme ty možnosti. Ale je to neuvěřitelně smutný pohled. Všichni tři se účastnili exekucí dětí, i když tahle...“ ukázal na úřednici sedící mlčky u stolu, „...tahle to dokonce už dvakrát sama způsobila. Hyeny jsou ale všichni tři.“

„Ten policajt... ten jim snad dělal jen doprovod,“ připomněl mu Věrčin otec.

„Jen doprovod?“ opáčil smutně pan Vuk. „Nebuďte naivní, sám jste přece viděl, jak se k vám choval. Není policista jako policista. I mezi nimi bývají dobráci, ale také drábové bez srdce a kouska citu. Víte – asistovat exekucím dětí, to každý nesvede.“

Tak jako u povolání mistra popravčího, neboli kata, musíte mít povahu sadistického drába. A to tenhle je.“

„Takže všichni tři...“ vzdychl si Věrčin otec. „Co s nimi ale chcete dělat?“

„My nesmíme lidem ani viditelně pomáhat, ani viditelně škodit,“ řekl pan Vuk. „Jedině když chráníme někoho z nás, například zdejší tři děti. I potom smíme použít jen neviditelné prostředky, abychom co nejméně zachovali tajemství. Tyhle tři ale lítovat nemusíte.“

„Bude »motýlí efekt«?“ zeptala se Věrka věčně.

„Tentokrát ne,“ zavrtěl hlavou pan Vuk. „To by jim zůstala možnost vypovídat – a tady se už dozvěděli příliš mnoho. I kdyby sami nemohli škodit, poštvají by na vás další hyeny. Musím je zneškodnit, ačkoliv se mi do toho moc nechce, jenže – není jiná možnost.“

„Taky bych se jich bála,“ souhlasila Věrka.

„Ale víc mě mrzí, že se i ty budeš muset oddělit od svých rodičů,“ připomněl jí stařík.

„Chcete nám ji ukrást?“ bědovala Věrčina matka. „To jste stejny necita jako exekutoři?“

„Ukrást... to je přece jen příliš silné slovo,“ usmál se smutně stařík. „Řekněme – jen ji uschovám před zbytkem světa. Ne před vámi – ale nebude už trvale bydlet s vámi doma.“

„Jak to vlastně myslíte?“ zeptal se zamračeně Věrčin otec.

„Vezmu ji k sobě do poustevny,“ řekl pan Vuk. „Bude vás i potom občas navštěvovat, ale už s vámi nebude bydlet natrvalo, protože pro celý svět – zemře.“

„Co tím míníte?“ vyjekla nespokojeně Věrčina maminka.

„Hned uvidíte!“ řekl stařík. „Věruško, posad' se tady na tu židli a chvíli se nehýbej!“

Pootočil jednu selskou židli opěradlem ke stolu a pobídl dívku, aby se na ni posadila. Věrka ho poslechla, aniž by chápala, co vlastně zamýšlí.

„Tak – a teď pomalu vstaň a udělej dva kroky dopředu!“ požádal ji pan Vuk.

Věrka se pokusila zvednout, ale jako kdyby ji něco přidržovalo na židli, musela se tomu vzepřít – a konečně se od židle odpoutala a udělala dva kroky vpřed. Na židli ale seděla dál – najednou byly dvě. Nevěřicně k té druhé dívce natáhla ruku – až se dotkla jejího ramene. Vylekalo ji to ale tak, že ucukla. To nebyl pouhý přelud!

„Co je to?“ otočila se na pana Vuka zmateně, zatímco její rodiče zírali s otevřenými ústy, neschopni vydat jedinou hlásku.

„Vinohi, tvoje kopie,“ řekl pan Vuk. „Tvá dvojnice, tvé druhé já. Vlastně jsi to ty sama ve shodném provedení. Až na jeden podstatný rozdíl. Kopie vinohi totiž nežijí.“

„Ale vždyť vypadá stejně jako já!“ řekla udiveně Věrka. „A není ani studená!“

„Vypadá jako ty,“ souhlasil pan Vuk. „Jen se nehýbe. Jedině když se do ní vcítíš.“

„To se mám vcítit... sama do sebe?“ podivila se.

„Je to stejné, jako když se vcítíš do veverka,“ ujistil ji pan Vuk. „Až na to, že veverka žije a má i svou vůli a když ji opustíš, jedná podle svého. Kopie vinohi vůli nemá. Můžeš ji řídit, ale jakmile se od ní odtrhneš, ztuhne. I kdyby to bylo v nebezpečné situaci, třeba na kolejích před přijíždějícím rychlíkem. Prostě nežije. Teď se do ní zkus vcítit a pojd' s ní ven. Sama zůstaň tady v sednici, ať tě s ní venku nikdo nespattí.“

Z dlaždiček v předsíni se pomalu, váhavě zvedli policista i úřednice, ale pana Vuka to nijak neznepokojilo, zřejmě všechny tři ovládal. Bylo to patrné i na tom, že nikdo z těch tří nepromluvil ani slovo. Pan Vuk by jim mohl vnutit, aby něco řekli, ale nebylo to potřeba.

Vyšli před chalupu. Vpředu ti tři, po nich i pan Vuk, Věrčina kopie a nakonec její rodiče, trochu zděšení z toho, že mají najednou dvě dcery. Rozeznali je jen podle toho, že skutečná Věrka si opatrně sedla na uvolněnou židli a dívala se trochu

nepřítomně – většinu pozornosti totiž soustředila na řízení své vlastní kopie, která spolu s těmi třemi pomalu, opatrně nasedla do policejního auta.

„Odrhni se od ní!“ poručil pan Vuk kopii Věrky v autě.

„Ale vždyť oni poznají, že už to nejsem já!“ namítla kopie, až se rodiče otrásli hrůzou, protože to... to monstrum dokonce mluvilo hlasem jejich dcerky...

„Ti už nic nepoznají,“ řekl pan Vuk tvrdě.

Věrčina kopie v autě ztuhla. Dveře auta zabouchly a policista za volantem nastartoval. Policejní auto se rozjelo po úzké polní cestě. Zahlédli je ještě, jak zatáčí na hlavní silnici, ale pak už jen slyšeli, jak motor policejního auta zavyl a auto se nezvykle prudce rozjelo. Zvuk motoru se rychle vzdaloval, až zmizel na dolním konci vesnice...

Pan Vuk s Věrčinými rodiči se pak pomalu, opatrně vrátili do sednice.

„Ti budou ale překvapení, až dojedou na místo!“ uvítala je pravá Věrka.

Už zase vypadala, jako kdyby se nic nestalo. Rodiče se k ní vrhli a maminka ji objala, jako by nemohla uvěřit, že ji ještě má.

„Nebudou překvapení,“ řekl pan Vuk a opřel se o stůl.

„Co je s nimi?“ chtěla vědět Věrka a vyvinula se rychle z matčiny náruče.

„Počkej... nech mě...“ požádal ji suše pan Vuk a lapal po dechu, jako kdyby ho přepadl astmatický záchvat.

„Co se děje?“ zpozorněla Věrka a opatrně ho pozorovala.

Tvář jejího učitele skutečně vyjadřovala příznaky dušení, ale trvalo to jen chvíli. Pak se pan Vuk zřejmě odtrhl a ulehčeně se nadechl.

„Tak – a je po všem,“ prohlásil trochu temně.

„Co se stalo?“ chtěla vědět Věrka.

„Auto sjelo ze silnice do dolního rybníka,“ řekl Vuk suše.
„Musel jsem počkat, až se ti tři utopí, jinak by mohli otevřít dveře

a vyplavat. Teď už jsou všichni tři utopení a než je tam někdo najde, bude pozdě i na ožívování.“

„Vy jste je... zabil?“ zděsil se Věrčin táta.

„Dá se to tak nazvat,“ přiznal pan Vuk. „Ale uvažujte, prosím. Ty hyeny si lepší osud nezaslouží. Kdyby šlo o ojedinělý případ, podstrčil bych jim falešné vzpomínky na návštěvu u vás, aby se jim zdálo, že všechno probíhalo podle jejich plánu. Vítězoslavně by si teď v autě odváželi kopii vaší dcery. Nepříjemné překvapení by je čekalo, až by zjistili, že dovezli jen mrtvolu, viděli jste sami, pravá Věrka zůstala tady. Byl by už jejich problém, jak se z té nepříjemnosti vyvléknou. My smíme zasahovat, jen když jde o pomoc někomu z nás, ale nikdo nám nevyčítá, když náš zásah pomůže i jiným lidem. Likvidace těch tří pomůže rodinám, které by tyhle hyeny připravily o děti. Opakuji proto, nelitujte je!“

„Ale přece jen... vždyť se tam utopila i naše dcera, i když jen její kopie!“ vyjekla náhle Věrčina maminka.

„Kopie se nemohla utopit, neboť nebyla živá,“ odvětil pan Vuk. „Kdyby někdo nařídil soudní pitvu, dostane zajímavý výsledek. Věrčina kopie nebude mít v plicích vodu. Normální soudní lékař z toho usoudí, že byla mrtvá už ve chvíli, kdy auto vjelo do vody, jenže nebude mít ani škrábnutí. Co z toho vyplyne? Že ji ti tři udusili krátce před havárií. Tím by se ti tři stali oficiálně vrahy, našťástí pro ně mrtvými.“

„Vrahy místo vás?“ otrásl se Věrčin otec.

„Místo mě,“ přikývl stařík.

=*=

Poustevena

Jakkoliv to nebylo rodičům Věrky příjemné, nezbylo jim než s návrhem pana Vuka na její odstěhování souhlasit. Brzy jim přijde smuteční oznámení, že jejich dcera dnes tragicky zahynula. Od té chvíle bude nepřipustné, aby ji někdo kromě rodičů spatřil.

„A co bude se školou?“ bědovala maminka, když si Věrka odmítla sbalit školní brašnu i se všemi potřebami.

„Budu ji učit sám,“ slíbil pan Vuk.

„A umíte to vůbec?“ nesouhlasila maminka.

„To si tedy piš!“ ujistřovala ji Věrka. „Pan Vuk strčí do kapsy nejen všechny učitele ve škole, ale určitě i nejmávanější vysokoškolské profesory.“

Pan Vuk potom odešel napřed a ponechal Věrku, aby se s rodiči rozloučila. Nebude to navždy, jak by se mohlo stát bez jeho zásahu proti nelidské sociálce.

„On že je učitel? Takový poustevník?“ vrtěl pořád nevěřičně hlavou Věrčin otec.

„Zdání klame!“ pokrčila rameny Věrka. „Pan Vuk je náhodou velice dobrý učitel. A ví toho víc než největší světoví vědci.“

„A co tam budeš jíst?“ starala se maminka.

„O mě se nebojte,“ ujistila ji Věrka. „Pan Vuk je soběstačný ve všem. A nechce, abyste mu na to přispívali, nepotřebuje to. Beztak nebudete mít na rozhazování, až přijдете o dětské přídatky i o úlevy na dani. Oficiálně budete sami, jen se za vámi občas podívám. Bude to pro vás skoro stejné, jako kdybych byla v nějakém internátu.“

Pak ale přece jen začala spěchat.

„Tady zůstat nesmím,“ řekla. „Až začne vyšetřování té autohavárie, budou tu policajti co by dup! A kdyby mě tu našli... to prostě nejde! Už abych byla u pana Vuka!“

„Nebudou tě ale hledat i tam?“ staral se otec. „Každý ve vsi přece ví, že jste tam vy tři chodili, myslíš, že ho policajti vynechají? Co když ho půjdou vyslýchat i tam?“

„Proč by to dělali?“ namítla. „Mě přece najdou utopenou v tom autě! Teda – mě ne, jen moji kopii vinohi, ale tím by to pro ně mělo skončit, nemyslíte? Sem k vám asi přijdou, vás se to týká nejvíc, ale co by dělali u pana Vuka?“

„Co ale až přijdou na to, že v tom autě byla jen nějaká kopie?“ pochyboval otec.

„Na to nepřijdou,“ ujistila je. „Sami jste přece viděli, jak byla dokonalá! Lišila se ode mě jen tím, že nebyla živá, ale jinak... ani největší světoví vědci na to přijít nemohou!“

Nemusela je přesvědčovat, oba viděli, jak bylo to stvoření dokonalé. Vždyť dokonce mluvilo Věřčíným hlasem!

„Ale kdy k nám přijdeš?“ starala se maminka.

„Až trochu opadne rozruch,“ slibovala Věrka.

„Jak se ale dozvíme, že přijdeš?“ zeptal se pro změnu otec.

„Pošlu vám vzkaz po Vít'ovi nebo Jitce,“ ubezpečila je. „Budou přece chodit k panu Vukovi dál a až mě tam uvidí, nebude to pro ně tajemství. Ale nebojte se, tajemství dodrží stejně jako já, nikomu než vám nic neřeknou.“

Snažila se ale zbytečně se už doma nezdržovat. Nebude to přece nadlouho! Nebrala si proto s sebou nic než co měla na sobě. Nechala doma i počítač, jen podotkla, že sehnat nový není pro pana Vuka problém, ale nebude ho tam ani potřebovat.

„Počítač byl dobrý pro školu, pan Vuk vyučuje modernějšími metodami!“ řekla.

Vyběhla do večerního šera jen tak, ani si nevzala teplé oblečení – vždyť se cestou do kopce zahřeje – a zakrátko rodičům zmizela ve stínu nejbližších lesních velikánů.

Sledovali ji oba se slzami v očích. Kdo by ještě ráno čekal, že takhle znenadání přijdou o dcerku? Určitě to ale bylo lepší, než kdyby ji odvezly ty sociální hyeny.

Jistě je brzy navštíví!

==*==

Pan Vuk Věrku přivítal skoro jako vždycky, ačkoliv to tentokrát bylo přece jen maličko jiné. Věrka za sebou vlastně spálila mosty a bude teď bydlet u něho v poustevně.

Naštěstí nebude mít nikdo ve vsi o Věrčině přítomnosti nejmenší tušení – s výjimkou Víti a Jitky, kteří se to už dozvěděli, neboť je pan Vuk na poslední události šetrně připravil a připomněl jim, že se její pobyt stává součástí tajemství.

»Věrča se ale má!« komentoval to Vít'a, když mu to pan Vuk telepaticky sděloval.

»Proč myslíš?« opáčil stařík.

»Vy ji teď jistě naučíte dvacetkrát tolik co mě s Jitkou, když se musíme pořád zdržovat obyčejnou školou!« odvětil kluk.
»Taky bych radši bydlel u vás.«

»A to tě tak bolí?« usmál se stařík. »Máš málo trpělivosti. A buď rád, že zatím můžeš bydlet u rodičů, uvidíš, jak se ti jednou bude po nich stýskat!«

»Trpělivost opravdu nemám,« přiznal Vít'a. »Ale tátou s mámou mám rád a radši to s nimi ještě vydržím...«

»Přijďte dneska po škole s Jitkou,« pozval je pan Vuk.
»Uděláme si mejdan.«

»Hurá!«

=*=-

Hlavní součástí mejdanu v poustevně, připravovaného panem Vukem již spolu s Věrkou, byla slavnostní hostina. Na stole trůnil fialový pečený giržy, obklopený menšími miskami s chlebem a dalšími lahůdkami. K pití bylo dětské šampaňské, podle dobrozdání pana Vuka beze stop alkoholu, a několik druhů limonád.

Hostiny se výjimečně účastnil i tygr Zdislav. Opovrhl pečení, i když giržy bylo chutné a přitom výjimečné jídlo, místo toho se pustil do své obrovské porce – syrové hovězí kýty ve velkém laboru v rohu místnosti. Zdálo se, že i on je hostinou nadšený.

„Čekal jsem to, ale ne tak brzy,“ řekl pan Vuk, když se konečně všichni čtyři pustili do lahodné fialové pečeně.

„Někde jsem četl, že přesně takhle věta stojí na jednom náhrobku na hřbitově v Anglii,“ vzpomněl si Vít'a. „Čekal jsem to, ale ne tak brzy...“

„Všichni víme, že jednou svět opustíme,“ filosofoval pan Vuk. „Většina lidí si myslí, že odchází příliš brzy – a má pravdu, přírodní délka lidského života je opravdu krátká. Nás, co jsme na tomto světě déle, to tak nebolí. Prožili jsme své a až bude čas odejít, odejdeme. Viděl jsem umírat několik kriogisů. Přirozená smrt je u nás velice klidná, prostě usneme a už se neprobudíme. Něco jiného je smrt násilná, v té jsme si s lidmi rovni.“

„Jak asi umírala moje dvojnice?“ starala se soucitně Věrka. „Říkal jste, že se neutopila, i když skončila s autem na dně rybníka...“

„Dvojníci lidí nežijí,“ řekl pan Vuk. „Beztak jsou na jedno použití. Nevím, jestli sis toho vůbec všimla, proběhlo to příliš rychle, než aby si člověk uvědomil detaily, ale ona ani nedýchala, dokud jsi ji k tomu nepřiměla. Bez tebe by se rychle udusila.“

„Takže mohla žít jen dokud jsem ji řídila?“

„Tak nějak,“ přikývl pan Vuk. „Dokud jsi ji intuitivně nutila dýchat, mohla žít, ale i tak by vydržela nanejvýš pár dní. Byla sice tvou přesnou kopií, jenže v lidském těle jsou některé funkce řízené i nevědomky a ty bys nezvládla. Například trávení. I kdybys ji přinutila jíst – proč ne, šlo by to, zuby i žaludek má – nebylo by jí to nic platné. Kopíím nefungují střeva, nezávislá na vůli. Jakmile ses od ní odtrhla, začalo se jí nedostávat kyslíku. Nedusila se, jako ty, kdybys byla na jejím místě, prostě neměla nutkání nadechnout se. Po šesti až osmi minutách by jí nedostatek kyslíku vyřadil mozek, takže by ses do ní už nemohla ani vcítit. Dříve než s ní dojeli k rybníku, začala se jim nezadržitelně rozkládat, mozkiem počínaje.“

„K čemu jsou ale takové kopie, když nic nevydrží?“ vrtěl hlavou Vít'a.

„Mohou nás zastoupit ve smrtelně nebezpečných situacích,“ řekl pan Vuk. „Můžeme je bez velkých výčitek obětovat. V současném případě Věrčina kopie vytvořila zdání, že je Věrka mrtvá, zatímco ona sama je nejen naživu, ale v naprosté pohodě.“

„Ale pane Vuku, nemluvil právě o tomhle strejda Sergej, když tu byl?“ napadlo Věrku. „Zaslechla jsem ho, že by byl pro variantu »nehoda« – nebylo to v souvislosti s námi?“

„Bylo,“ přikývl pan Vuk s úsměvem. „Používáme to často. Kriogisové nemohou mezi lidmi žít stovky let na jednom místě. Občas měníme místo pobytu a fingovaná smrt nám to usnadňuje. Takových kopií už bylo...“

„To že navrhoval strejček Sergej?“ mračil se Vít'a. „Vypadal jako dobrák!“

„Navrhoval,“ souhlasil pan Vuk. „Já jsem to odmítl, nechtěl jsem vás zbytečně trhat od rodičů. S tak mladými učedníky nemáme dost zkušeností a klidně to přiznám, byly tu obavy, abyste všechno předčasně nevyslepičili. Naštěstí se ukázalo, že ty obavy byly liché. Jednak nejste upovídání a za druhé, jak se zdá, nic není ztracené i když se to nakonec Věrčini rodiče dozvěděli. Chtějí tě ještě nějakou dobu vídat a jasně jsem jim naznačil, že to může být jen budou-li mlčet jako hrob. Doufám, že to pochopili.“

„A co kdyby to nepochopili a začali by vyvádět?“ zeptal se Vít'a.

„To by bylo horší,“ připustil stařík.

„Ale co byste potom dělal?“ nedal se Vít'a odbýt.

„Bylo by to asi složitější,“ připustil stařík. „V takovém případě bychom nahradili Věrku kopií někde stranou, aby rodiče neviděli. Dovolil bych těm sociálním hyenám, ať ji klidně odvezou, jenže by i s ní skončili v rybníce. Věrčini rodiče by získali dojem, že se tam utopila i jejich dcera, takže by po té skutečné ani nepátrali. Nejhorší by to bylo pro Věrku. Nemohla by navštěvovat své rodiče aspoň občas a tajně, jako teď. Takhle je to lepší a doufám, že to všichni ještě oceníte.“

„A to teď bude bydlet tady v chalupě? Co když ji tu někdo přece jen najde?“ starala se Jitka. „Nikdy sem nechodí ani pošťačka?“

„Občas sem chodí, ale jen s reklamními letáky,“ usmál se pan Vuk. „Poštu mi nenosí, protože mi nikdo nepíše. Než se

zavedlo roznášení reklam, nebyla tady pošťačka padesát let a i dnes se sem vypraví málokdy. Mám dokonce dojem, že reklamní letáky, určené pro mě, hází rovnou do popelnice hned vedle pošty. Bylo by to tak nejrozzumnější.“

„Ale přece jen...“ nedal se Vít'a. „Co kdyby sem přišla třeba policie? Ve vsi se ví, že sem chodíme. Policajti se toho chytanou a nebudou líní vylézt i Infarktové schody...“

„Aspoň si udělají vycházku pro své zdraví,“ usmál se pan Vuk. „Myslíte si, že bych tady bezstarostně schovával ruské zajatce, když kolem pobíhaly rojnice hitlerčků a v lese rozhrnovaly kdejaké křoví, kdybich si nebyl jistý, že na nic nepřijdou? V mé chalupě by se schoval celý regiment, nikdo by o něm neměl nejmenší tušení ani kdyby vtrhli dovnitř.“

„Můžete sice skrýt celou chalupu, ale na jak dlouho?“ namítal Vít'a.

„Třeba i natrvalo, ale to by ani nebylo nutné,“ usmál se pan Vuk. „Stačilo by na dvacet až třicet let, než lidé zapomenou, že tu nějaká chalupa stála. A kdybich chtěl mít jistotu, stačilo by sto let, dokud nevymře poslední pamětník.“

„No jo, ale celou tu dobu byste musel být úplně izolovaný od světa!“ namítal Vít'a.

„Mohl bych, ale nemusím,“ usmál se pan Vuk. „Zakřivený prostor je nesmírně ohebný. Dá se tvarovat lépe než modelína a přitom být tvarově stálější než pyramidy. Až skončíme zdejší hostinu, něco zajímavého vám ukážu.“

„Já už mám dost,“ vyhrkla rychle Jitka. „Už víc nemůžu. Co nám ukážete?“

„Taky už mám dost,“ přidal se k ní Vít'a. „A taky bych rád něco viděl...“

„Jen si ještě dejte kus gežga,“ pobídl je pan Vuk s úsměvem. „Každý si zabodněte tady do boku vidličku a odkrojíte si pořádný kus masa – a když jste tak nedočkaví, půjdeme se na něco podívat hned teď.“

Víc je nemusel pobízet a zakrátko se průvod vydal ze sednice do předsíně. Každý měl v ruce dvojzubou vidličku s pořádným kusem fialového masa. Předsín byla spoře osvětlená, chodbička k zadnímu východu byla tvořená čistě obílenou stěnou, až na konci byly zavřené dveře na záchod.

Pak se prostor zavlnil – a ve stěně vyvstaly další dveře. Tudy přece předtím došli ke studni, kam nejprve spadla Jitka a po ní tam naskákali Věrka s Vít'ou. Jenže – ty dveře, jak si je pamatovali, byly prosté dřevěné dveře venkovské chalupy, vsazené do dřevěného rámu. Teď byl ale jejich rám tvořen velkými kamennými kvádry a dveře, vyšší až ke stropu, byly zřejmě pobité blyštivým mosazným plechem.

„Vejděte – do mého paláce!“ pobídl je pan Vuk.

Blyštivé dveře se samy otevřely dokořán, aniž by na ně kdo sáhl – a Věrka si všimla, že ani nemají kliku. A při pohledu za ně všechny tři děti strnuly.

Nebyla za nimi temná místnost s vyschlou studní.

Byla tu mnohem delší chodba, než by se vešla do zbytku chalupy. Na levé straně měla řadu velikých klenutých oken zasklených barevnými sklíčky, vpravo řadu dveří, pobitých také jakousi naleštěnou mosazí. Konec chodby ústil do velikého prázdného sálu. Na rozdíl od tmy v chalupě bylo tady všude plno světla, jako by ani nebyl večer, ale poledne.

„Jen jděte!“ pobízel pan Vuk učedníky, když se ve dveřích úžasem zastavili.

„To snad vede... až ven z chalupy!“ vyjekl Vít'a.

„Mnohem dál,“ řekl pan Vuk vážně. „Ale máš správný postřeh. Tyhle prostory by se do mé chalupy nikdy nevešly. Jak se říká – můj dům, můj hrad. Tam vzadu je naše sněmovní místnost, ale naposledy jsme se sešli na začátku předminulého století. Rozhodovali jsme se, zda připustíme obnovení českého jazyka a s ním i národa. Jak to dopadlo, nemusím vám ani říkat, stačí, že mluvíme česky – i když se dnešní čeština staročeštině podobá jen vzdáleně, tak jak jsme jí mluvili my starší.“

»My starší« zřejmě znamenalo kriogisy, když mluvili staročeštinou... a i to obnovení českého jazyka i národa pocházelo z předminulého století... Věrka si hned představila schůzi bělovlasých pánů, podobných panu Vukovi, jak v kroužcích vestoje vášnivě diskutují, co se má v nejbližším století stát a co ne...

Její představy byly, jak jinak, hodně daleko od skutečnosti...

„A co všechny tyhle dveře?“ ukázal Vít'a na řadu dveří na pravé stěně chodby.

„Můžeme se podívat,“ přikývl pan Vuk a zabočil do nejbližších dveří na pravé straně chodby. I tyto dveře se před ním samy otevřely.

Byla za nimi útulná místnůstka, zařízená starodávným dřevěným nábytkem. Klasická postel, plná peřin, pracovní stoleček se židlí a druhý, podle všeho jídelní, se čtyřmi židlemi. Nábytek doplňovala velká skříň z masivních dřevěných fošen.

„Tohle může být tvůj pokojíček, Věrko, chceš?“ nabídl pan Vuk dívce.

„Tady bych měla bydlet?“ ubezpečovala se opatrně.

„Bude třeba, abys měla svůj pokojíček,“ řekl vážně pan Vuk. „Když si sem pozveš své kamarády, bude to jen podle tvé vůle. Víím, že jsi doma neměla dost soukromí, protože jste neměli v malé chalupě tolik místa, jako předtím v Praze. Tady si to ale vynahradíš.“

„Můj pokojíček?“ opakovala Věrka, jako by tomu nemohla uvěřit.

„Tvůj,“ ujistil ji stařík. „To znamená, že se jeho dveře otevrou jen před tebou a nikým jiným a když na ně někdo zvenčí zaklepe, musíš ho pozvat dál, aby mohl vstoupit. Bude ti to tak vyhovovat?“

„Aby ne!“ vyhrkla nadšeně.

„Takových pokojů je tady víc,“ řekl pan Vuk. „Teď jsou bez majitele, protože mým pokojem je chalupa. Mám to tu

zařízené pro návštěvy a těch může být víc, než kolik je nás kriogisů v Čechách. Další pokojíky můžete dostat i vy dva, ale ne hned. Zatím budete bydlet u svých rodičů ve vesnici.“

„Mohli bysme tu ale být jako na zkoušku, ne?“ smlouval Vít'a.

„Ale jen na zkoušku!“ řekl pan Vuk přísně. „Pamatujte, kdyby do chalupy přišel někdo ze vsi, musí vás dva najít u mě v sednici. Kdybyste to nestihli, museli byste přijít zadními dveřmi »jako« z lesa. Naopak Věrka se sem bude muset před návštěvami schovávat. Sociální hysterky jí přece jen změnilы život. Vy buďte zatím rádi, že můžete bydlet doma.“

„Ale vždyť to tu má Věrka lepší než my doma,“ namítal Vít'a.

„Přejte jí to,“ přikázal mu stařík. „A snažte se nezávidět, stejně jako se ona bude muset snažit nezávidět vám, že máte vlastní rodiče.“

„To je pravda,“ řekla Jitka. „Je to tu krásné, ale... doma je doma...“

Závist zřejmě nepřicházela v úvahu. Pokojíček v tajném paláci, to bylo něco úžasného. Kdo z dětí by si něco takového nepřál? Jen kdyby... kdyby za to Věrka nezaplátila až příliš velkou cenu. Přijít o domov s rodiči... to by jí ani Jitka, ani Vít'a nezáviděli.

Prošmejdít pokojíček byla ostatně záležitost několika okamžiků. Byl příliš prostý, než aby se nedal rychle prozkoumat, i když člověku v ruce překáží obrovská dvojzubá vidlička se zbytky pečeně. Věrka raději maso rychle snědla, aby mohla vidličku odložit na jídelní stůl a měla obě ruce volné. Lákala ji skříň, ale když otevřela těžké dveře, čekalo ji zklamání. Skříň byla prázdná.

„Nač je ta skříň?“ obrátila se proto na pana Vuka.

„Na šaty,“ odvětil. „Tam si můžeš odložit šaty, které se ti budou líbit. Můžeš mít také každý den jiné a večer je zlikvidovat, ačkoliv si nemyslím, že by to bylo pro tebe to správné. Lepší

bude, když si dáš některé šaty večer do skříně a ráno si je zase vezmeš.“

„Ona může mít každý den jiné šaty?“ podívala se na pana Vuka tázavě Jitka.

„Jistě,“ přikývl. „A třeba šaty, jaké nosí princezny. Biroivi si pamatuje ledacos.“

„A my je nosit nemůžeme?“ pokračovala Jitka v dotazu.

„Vy musíte vypadat nenápadně,“ řekl přísně. „Takže budete chodit v tom, co dostanete doma od rodičů. Věrka bude bydlet tady, tím pro ni tohle omezení padá. Beztak to bude jen slabá náplast na ztrátu rodičů...“

Jitka se otrásla, ale neřekla už nic. Mohla Věrce závidět šaty, ale přijít přitom o mámu a tátu? To radši ne!

Nahlédli pak ještě do dalších pokojů v řadě, ale všechny byly prakticky stejné, lišily se jen v detailech – někde byly obyčejné selské židle a stoly, jinde čalouněné umělecké výroby. V jednom pokojíčku byl dokonce úplně moderní nábytek.

„Bydlet tady bude jen Věrka,“ řekl pan Vuk. „Já bydlím v chalupě, vy doma u rodičů. Můžete tady Věrku navštěvovat, ale jak říkám, vždycky jen nakrátko.“

„Tady jste schovával i ty Rusy?“ zeptal se Vít'a.

„Kdepak,“ usmál se pan Vuk. „Do těchto prostor se smí dostat jedině kriogisové a to ti Rusové nebyli. Pro takové případy mám horší prostory, ovšem méně nápadné.“

„A můžeme je taky vidět?“ zeptal se Vít'a.

„Jistě,“ přikývl pan Vuk. „Pojďme se tam podívat.“

Otočili se tedy k východu a zakrátko byli opět v předsínce Vukovy chalupy.

„Ty dveře... jsou hodně staré?“ zeptal se Vít'a a ukázal na ně okamžik předtím, než se stěna zavlnila, dveře zmizely a byla tu zase jen holá, bíle omítnutá zeď.

„Mají pět tisíc let,“ přikývl pan Vuk. „Je to kopie z královského paláce v Babylónu, jen jsou mírně upravené, aby se samy otevíraly.“

„To už tenkrát lidi znali mosazný plech?“ pochyboval Víťa.

„Neznali,“ zavrtěl hlavou pan Vuk. „A kdo tvrdí, že to byla mosaz? Dveře v paláci krále Babylónu nebyly z mosazi, ale ze zlata. Zlato má výhodu, že nehnije ani nerezaví.“

„Ze zlata?“ vyjevili se všichni tři.

„Tady se na cenu materiálu nehledí,“ řekl pan Vuk. „Chcete-li, aby vám nějaká stavba přečkala tisíce let, nemůžete použít materiály, které nevydrží ani sto. Čeští králové si mohli dovolit dveře dubové, železem pobité, jenže železo zreziví v průběhu několika málo let a ani dubové fošny nevydrží věčně, byť by byly z tvrdého dřeva. Dřevo potřebuje sucho. Jakmile hrad přijde o střechu a začne dovnitř zatékat, vnitřní vybavení rychle zpuchří. V tom směru není nad zlato, které má jen jediného nepřítele – člověka. Zlaté dveře paláců v Babylonu zmizely mnohem dřív, než Babylón dobyli nepřátelé. Stejně jako hrobky v Egyptě zpravidla vykradli strážci, pověřeni jejich ochranou před zloději. Jak se říká, příležitost dělá zloděje. Příliš často bývá zvykem dělat kozla zahradníkem!“

Mezitím se stěna opět neznatelně zavlnila a objevily se další dveře, tentokrát obyčejné dřevěné. Ty už se samy neotevřely, ale když pan Vuk vzal za starodávnou železnou kliku a otevřel je, byly za nimi strmé kamenné schody vedoucí dolů.

„Tenhle úkryt není nápadný nikomu,“ usmál se pan Vuk.

„Na místě těch Rusů bych nevěřil, že tuhle skrýš Němci neobjeví,“ podotkl Víťa.

„Jistě,“ souhlasil pan Vuk. „Tohle pořád ještě vypadá jako normální sklep. Ale pojďme dolů, tam teprve uvidíte!“

Otočil vypínačem a nad schody se rozsvítilo světlo. Sestoupili po nich do sklepa, kde v tlumeném světle spatřili jen několik proutěných košů. Víťa na jednom nadzvedl proutěné víko a pohlédl dovnitř.

„Hele – brambory!“ řekl. „To tady všichni jen seděli a čekali na Němce?“

„Ovšemže ne,“ řekl pan Vuk. „To ještě není vlastní skrýš, ta teprve následuje. A o její nenápadnosti jsem tenkrát nemusel dlouho přesvědčovat ani nedůvěřivé Rusy!“

Znenadání se vzadu v tmavém koutě nadzvedl v kamenném stropě poklop a spustil se odtud dolů lehký dřevěný žebřík.

„Tam je ten úkryt,“ ukázal jim pan Vuk. „Té skrýši uvěřili i Rusové. I kdyby se Němci dostali až sem do sklepa, mohlo by je napadnout otřukávat stěny i podlahu, ale nikdy by je nenapadlo, že je další místnost přístupná stropem. Podíváme se tam?“

To už tři průzkumníci šplhali po žebříku jako veverky. Pan Vuk je následoval a když rozsvítil i tady, nacházeli se v docela útulné skrýši. Kuchyňská lampa nad stolem se šesti židlemi osvětlovala i několik pohodlných lůžek a za dalšími dveřmi objevili příslušenství – moderně vyhlížející záchod a dokonce i umyvadlo s tekoucí vodou. Nad zrcadlem bylo další světlo, což v takové skrýši vypadalo až přepychově.

„Tady by se dalo vydržet dlouho,“ komentoval to pan Vuk.

„Jen by mě zajímalo, jak nám vysvětlíte to elektrické světlo,“ ukázal Vít'a vítězně na lampu nad stolem. „Říkal jste přece, že do chalupy nemáte zavedenou elektřinu a v sednici si svítíte starou petrolejkou. Jak to, že tady svítíte?“

„Báječný postřeh!“ usmál se pan Vuk. „Jenže malé přenosné motorgenerátory se daly sehnat už dávno před válkou. Sem není nic slyšet, ale mám jeden v kůlně.“

„Proč potom nemáte elektrické světlo i v chalupě?“ namítal Vít'a.

„Generátor mám jen kvůli šťouralům, kdybych je tu musel schovávat. Rusové se aspoň nedivili, když měli ve skrýši světlo, ale dal jsem jim tam i petrolejku. V Protektorátu nebyl k sehnání benzín a vyvíječ dřevoplynu vyžaduje trvalou obsluhu. Netopíš – nesvítiš. Rusové ale měli pochopení, elektřinu dvě hodiny denně považovali za luxus.“

„V podzemním paláci taky není elektřina,“ přidala jiný postřeh Věrka.

„No, víte...“ zamyslel se stařík. „My vlastně elektřinu nepotřebujeme. Nač? Posvítit si ve tmě, abychom se nepřerazili na schodech? Jak často chodím po schodech? Světlo na čtení knih? Nemáme knihy ani televizi, naše záznamy jsou milionkrát lepší. Takže potřebujeme opravdu jen ty občas osvětlené schody. Co vy na to?“

Tři učedníci se zamysleli.

Vcit'ování se nejlépe daří někde v skrytu a šeru, kde je nikdo – ani rodiče – tak snadno nevyruší. Když se člověk dívá očima zvířat, mohl by sám být i v úplné tmě. Platí to beze změny i o prohlížení historických záznamů. Televizi Věrka neviděla už půl roku a nechyběla jí, Vít'a s Jitkou se sice občas doma na televizi dívají, ale jen s rodiči, aby netrhali rodinu.

Je ovšem pravda, že schůzky Junáků by se v klubovně bez elektřiny neobešly, ale jen co se všichni vyrojí na hřiště, nebo na výlet, elektřinu nepotřebují ani oni.

Ostatní lidé ovšem potřebují tyhle civilizační vymoženosti více. Bez elektřiny by doma neměli ani vodu a vařit se sice dá i na kamnech na uhlí, ale plynový sporák je jistě, zejména pro maminky, pohodlnější.

Kriogisové si vystačí i bez elektrické přípojky, jak pan Vuk předvádí už hodně dlouho. A i když elektřinu nakonec má a používá, je to jen kvůli jiným.

Vypadá to přece normálněji...

=*=

Princezna

První noc ve svém novém pokojíčku Věrka probeřela.

Nebylo divu, ten den byl pro ni nesmírně náročný. Nejprve se vzepřela uchvatitelům dětí... jak si to, proboha, představovali? Že si ji odvezou, jako si exekutor odveze zabavenou televizi? Copak ona je jen nějaká věc?

Postavit se jim musela, uznal to i pan Vuk. Pravda, chtěl po ní, aby je jen zdržela, ne zadržela, ale to ve spěchu a v nervovém napětí přeslechla, zvlášť když to neslyšela ušima, ale vnímala to telepaticky.

Epizoda s její vlastní kopií byla taky pro ni pořádná rána. Když se do ní vcítila, měla úplně stejné pocity, jako kdyby opravdu sama nastupovala do policejního auta. Když se pak na ni ta ženská fúrie namáčkla, bylo to víc než nepříjemné, zejména když se ti tři chovali jako loutky a ne jako lidé. Připadala si mezi nimi jako jediná živá a přitom to bylo přesně naopak. Ještě že ji pan Vuk včas nařídil, aby se sama od sebe odtrhla!

Že nechala svou dvojnici udusit? Ještě že nevěděla, co se s ní doopravdy stane, když se od ní odtrhne! Takhle se s ní rozloučila tak snadno, jako kdyby se v lese odtrhla od veverky. Veverka ale dál žije po svém, kdežto dvojnice se začne dusit... ačkoliv pan Vuk říkal, že nic necítí, dokonce ani nutkání nadechnout se. Buď jak buď, skončila v rybníce. A nejspíš je tam ještě nenašli, ačkoliv po těch ženských a zejména po policajtoví jistě vypukla sháňka, když se nevrátili...

Překvapilo ji, že je pan Vuk, ten dobrosrdečný stařík, nechal utopit! A ještě je přidržel pod vodou, aby ani jeden z nich nemohl opustit potopené auto a vyplavat, ačkoliv mu to samotnému nebylo příjemné, vždyť to utopení prožíval spolu s nimi! Bylo znát, že umí být až neuvěřitelně tvrdý! Jenže – co když tím opravdu zachránil pár dětí, které by tyhle lidské hyeny odebraly jejich rodičům? Odtrhnou je bezohledně od rodičů, ať si děti křičí hrůzou... jsou to hyeny... Smrt je možná příliš přísný trest, jenže co s nimi? Kriogisové nemají pro tyto případy vězení,

aby je mohli od slušných lidí jen oddělit. Vězení má jen stát, jenže ten tyhle lidské hyeny ještě podporuje a chrání. Co s nimi?

Co by kdyby se podívala, jak je i s autem tahají z vody? Mohla by si na to vzít nějakou kočku, proti jejich využívání pan Vuk neprotestuje, jako u lesních zvířátek, kočky to mají v zimě snadnější, lidé je živí... Ale rozmlouval by jí to. Jak teď asi její dvojnice vypadá? Asi je studená, ztuhlá a nejspíš už vylouhovaná vodou... A co až ji budou pitvat? U toho by se asi studem propadla...

Napadlo ji, že ji takhle nejspíš uvidí táta s mámou. Budou sice vědět, že to není ona, vždyť viděli, že to je jen její kopie, ale přece jen... až uvidí, jak by vypadala utopená, určitě to pro ně bude pořádný šok! A bude pro ně snadné sehrát pořádný hysterický záchvat nad mrtvou dcerou? A co pak? Bude mít pohřeb? Kolik tam bude spolužáků? A jen Jitka s Vítou budou vědět, jak je to doopravdy – ale i oni budou muset sehrát aspoň náznak lítosti...

A co Hynek Moravec? Půjde jí taky na pohřeb? Ten se bude napařovat, když ho strašila Božími mlýny a teď... Co kdyby se potom ustrojila do bílých šatů, naličila se nějakou hodně bledou barvou a šla ho vystrašit, až bude se svými kumpány večer kouřit za dílnami... jak by se na ni tvářil za večerního šera? Představovala si ho, jak hrůzou jektá zubama...

No – tohle snad neudělá. Jistě by mu spadl hřebínek, ale kdoví, jestli by si ve zmatku někdo z nich na útěku neublížil! Hynkovi by sice nějakou tu zlomenou kost přála, ale mohli by to odnést i jeho kámoši a ti jsou přece jen spíš jeho obětí než spolupachateli z vlastní vůle...

Strašení tedy nebude, ačkoliv by to byla jistě paráda!

Ale až teď jí pomalu začínalo docházet, co to bude znamenat.

Byla zvyklá vyměňovat si každý večer »dobrou noc« s rodiči. To už nebude...

Když odcházela do své komůrky v paláci, popřál jí sice dobrou noc i pan Vuk, ale dál ji nedoprovázel, šla tam sama. Naučil ji spojit tunel z předsíně chalupy do paláce, uměla to z obou stran otevřít i zavřít, bylo to hrozně tajemné, zejména když teorii torzního prostoru ještě nebrali, ale v tajemném paláci byla sama a její pokojíček byl náhle strašně cizí...

V Praze měla také svůj pokojík, jenže nižší a tak nějak panelákově útulnější. Ve vsi to bylo horší, spala v sednici za pecí. Když se topilo, bylo tam pěkně teplo, ale večer si musela schovávat hlavu za polštář, aby ji nerušilo světlo. Zato věděla, že jsou táta s mámou s ní. Odcházeli do komory změněné v ložnici až když usnula a přicházeli než se probudila, takže to vypadalo, jako kdyby s ní byli pořád.

Tady byla v celém tajuplném paláci sama. Chodba měla divnou akustiku, kroky se v ní rozléhaly strašidelně a baterka, kterou si svítila, vyvolávala od mozaikových oken spousty barevných odlesků a stínů.

A hlavně nesměla zapomenout uzavírat za sebou tunel, aby žádný náhodný návštěvník nespátl v předsíni zlaté dveře z paláce v Babylonu, které do Vukovy staročeské chalupy rozhodně nepatřily...

Podobně na tom byl i tygr Zdislav... obýval jinou podobnou místnost, k předsíni občas připojenou. Té jeho se spíš dalo říkat doupě, ale i on ji dokázal podle potřeby připojit a zase odpojit. Navíc tam měl i Studnu – kde to pro všechny tři vlastně začalo.

Byla to náhoda, že si ji Zdislav připojil, zrovna když byli u pana Vuka na návštěvě?

Nevynadal pan Vuk Zdislavovi, když všichni tři skončili neplánovaně v studni?

Věrka si umíňovala, že se na to Zdislava zeptá, až s ním bude o samotě. Nedávno se pan Vuk před ní proěkl, že Zdislav umí mluvit – ovšem jen když sám chce...

Ale když teď bude tady bydlet...

=*=

Pan Vuk Věrčiným rodičům poradil, aby Věrčině dvojnici uspořádali jen formální pohřeb, až jim mrtvé tělo úředně vydají. Honosné obřady neměly smysl, ale úplně opominout je také neměli, to by nahrávalo do karet sociálním hyenám. Rodičům však přišlo jen suché úřední vyrozumění, aby si v úředních hodinách místo mrtvé dcery vyzvedli urnu s jejím popelem. V případě, že si ji do čtrnácti dnů nevyzvednou, bude popel zlikvidován úředním postupem. Protesty byly tedy již předem marné a kdyby se nejednalo o bezduchou loutku, což ovšem ouřadové nemohli vědět, byla by to jen další úřední facka poškozené rodině.

Sociálka se zkrátka s rodiči týraných dětí nebaví, i když se jí nepodařilo nic prokázat, neboť dítě zahynulo při násilném odvozu a havárii policejního auta. Něco jako odpovědnost ouřady neznají – sociální úřad nejvíc postihla ztráta dvou velice aktivních úřednic, za které visely na budově jejich pracoviště černé smuteční vlajky.

Další černá vlajka visela na místním oddělení policie, kde se všichni policisté skládali na vdovu. Jejich kolega žil sice s družkou, ale nebyl s ní ženatý, takže po jeho tragické smrti neměla nárok na vdovský důchod a protože nebyla ani zaměstnaná, zůstala bez prostředků. Dnes je sice moderní žít jen »na psí knížku«, ale zodpovědnost přece jen vypadá jinak.

Pohřeb úřednic měl být samozřejmě státní, neboť zemřely při výkonu povolání.

Prostý pohřeb Věrčiny dvojnice se měl nakonec odehrát na místním vesnickém hřbitově. Správce hřbitova se sice na její rodiče díval divně, když nepožadovali ani vykopání hrobu, ani místo pro uložení urny, ale rozptýlení popela. Na vesnice tahle móda dosud nedorazila a správce hřbitova ani neměl k tomuto účelu vyhrazené místo.

„To jsou mi móresy!“ brblal, když rodina odmítla i jakékoliv církevní obřady.

„Byla to vaše céra, ne?“ chtěl jim domluvit. „Snad ji nevyhodíte jako kus hadru!“

Když ale trvali na svém, ustoupil a dohodl s nimi datum jednoduchého obřadu. Podle nových předpisů sice mohl protestovat, ale vyhovět jim musel. Měl to být ale první – a jak zdůrazňoval, jediný takový případ ve vsi v celé její historii...

„...ledaže by se ještě někdy našel další takový pošuk...“ zabručel, aby ho neslyšeli.

Jestli ho slyšeli nebo ne, nedali to najevo. Kdyby ale někoho z nich napadlo podívat se oknem ven, spatřil by neobvyklý obrázek.

Veverku, otrásající se smíchy...

=*=

»Tragická smrt« nejnadanější žákyně vyvolala ve třídě rozruch, ale jen nakrátko.

Upřímně projevoval smutek třídní učitel Stehlík. Podle něho patřila Věrka do lepší části třídy a jejím nečekaným odchodem průměr třídy poklesl.

Vítův a Jitčin smutek byl jen sehraný, neboť oba věděli, že Věrka vlastně nezemřela, jen se dočasně schovala u pana Vuka. Navenek se ale museli tvářit, jak je to strašně mrzí. Vítů a Jitce poradil, ať si při každé zmínce o Věrce vzpomene, že s nimi nebude chodit k Junákům, kde bude tím pádem méně legrace, a že se u pana Vuka jistě dozví plno zajímavostí, zatímco oni dva musí dál chodit do nezáživné školy.

Pravda, ve škole byla i spousta legrace, zejména se spolužáky, což nezáživnost školní látky vyrovnávalo. Ale byl tam i Hynek a když Vítů s Jitkou oznamovali učitelům, proč už Věrka nepřijde, neodpustil si po straně hlasitou poznámku o Božích mlýnech, které konečně semlely tu pravou.

„Ty mlč!“ sjel ho Vítů. „Až praskne, kdo poslal to udání, pak teprve uvidíme!“

„Chceš snad říct, že jsem udavač?“ naježil se Hynek.

„Hele – trefená husa!“ uchichtla se do nastalého ticha Jitka.

„Já nic neříkám,“ opáčil Vít'a. „Ale někdo poslal na sociálku sprosté udání, že Věrku rodiče doma týrají, proto tam ty baby vtrhly. Takže ten udavač vlastně Věrku zabil, chápete?“

Spolužáci umkli, tohle bylo pro všechny hodně silné kafe.

„Já jsem nic neudával!“ hájil se hned Hynek. „Jak to vůbec můžeš tvrdit?“

„Říkal to Věrčin tatínek,“ odrazil ho Vít'a. „Udával je prý sprostý anonym, takže nikdo neví, kdo to byl doopravdy. Ale když se k tomu sám hlásíš...“

„Když to byl anonym, mohl to být kdokoliv!“ trval na svém Hynek. „Třeba i ty!“

„Jenže nám Věrka ani její rodiče nevadili,“ opáčil Vít'a. „Zato tvůj fotr měl nedávno kvůli nim nějakou soudní tahanici, ne? Komu by to pomohlo jako pomsta? Jasně, mohl to být úplně kdokoliv, ale kdo mohl mít tak děsný vztek, aby je sprostě udal?“

„Drž už hubu, nebo...“ pokročil k němu Hynek a vzteky zatínal pěsti.

„Nebo co?“ neustoupil mu Vít'a. „Chceš zase uplatňovat zákony džungle? Tak pozor, Věrka už tě nevzkřísí, kdyby něco!“

„Já na nic takového nevěřím!“ odsekl Hynek, ale rychle zkrotl pod zaraženými tvářemi ostatních, kteří si na rozdíl od něho pamatovali, jak ležel na podlaze naznak a nikdo kromě Vít'i a Věrky si s ním nevěděl rady. Sám si z toho incidentu pamatoval jen velké okno, ale něco se tenkrát asi dělo, když všichni tak náhle zvažněli.

V každém případě mu zůstal pocit vítězství. Prosím, věštila tady Boží mlýny a semlely ji jako první. Není to dost jasné znamení, že si s něčím takovým neměla hrát?

Ale co, nikomu chybět nebude! Když pro ni netruchlí ani Vít'a s Jitkou, kteří s ní byli poslední dobou jedna ruka...

Spoustu vlastních omylů si člověk včas neuvědomí.

Zejména když ani nechce.

=*=

Věrka velice brzy zjistila, že propojování Vukovy chalupy s okolními tajuplnými místy nekončí podzemním zámekem,

sklepním úkrytem partyzánů, ba ani Studnou se Zdislavovým doupětem. Těch možností tu bylo zřejmě víc. Narazila na ně ve chvíli, kdy se chtěla připojit k podzemnímu zámku, ale místo zlatých dveří do paláce se objevily těžké pancéřové dveře. Jako od nějakého protiatomového krytu.

Málem podlehla zvědavosti a už už by je otevřela, ale pak si to rozmyslela. Místo toho se otočila na podpatku a vrátila se do sednice, kde svůj objev přednesla panu Vukovi.

„No jo,“ podrbal se stařík za uchem. „Ono to v telepatii zní podobně... asi budu muset udělat revizi klíčových slov, ještě by ses mohla někam zatoulat, zabloudila bys a marně bys hledala cestu zpátky.“

Odvedl ji do jejího pokojíčku a požádal ji, aby tam chvílku vydržela, že jí včas řekne, až změna jmen proběhne. Netrvalo mu to ale dlouho a cestu do podzemního paláce si mohla vyvolat telepatickým příkazem »kjodlych zámek«. První klíčové slovo ani pan Vuk změnit nemohl, protože bylo společné pro všechny kriogisy – a bylo prý ještě v prastaré řeči sryzrav – zato druhé, čistě české slovo označovalo přímo Věrčin zámek. To se snad nesplete!

„Netušila jsem, že má vaše chalupa takové... zázemí...“ řekla pochvalně.

„Není to tu dlouho,“ ujistil ji stařík. „Necelých sto let. Předtím měly chalupy a obecně všechny naše úkryty jen »treg« neboli deštník, aby se mohly oddělit od světa. Vystačili jsme s tím pětadvacet tisíc let... Propojování »kjodlych« vymysleli naši vědci až v poslední době. Ani věda kriogisů nepřeslápouje pořád na jednom místě, nemysli si! Je nás mnohem méně než vědců mezi lidmi, ale vycházíme z lepších podmínek a i naše věda se ještě rozvíjí.“

„Kriogisové mají také vědce?“

„Jistě,“ přikývl stařík. „Všichni členové našeho společenství dostávají vzdělání, nejste jediní naši učedníci. A pak je docela přirozené, že se to snažíme uplatnit. A kdo se chce vědět

věnovat opravdu důkladně, nastěhuje se do našeho vědeckého střediska.“

„A kde je to středisko?“ zeptala se zvědavě.

„Kde by bylo? V Indii přece, Ándrapradéš nedaleko řeky Gódavari!“ usmál se. „Tam to všechno začalo a i dnes je tam nejvíc kriogisů. Indie je od začátku země vědy!“

„Ale... v historii byly naopak doby, kdy byla Indie hodně zaostalá,“ namítala Věrka.

„To se týkalo – a týká – lidí, ale ne nás,“ vysvětloval jí trpělivě stařík. „Měli jsme s tím pochopitelně i velké problémy. V Indii bohužel vznikl kastovní systém škodící rozvoji vědy. Lidé se rozdělili na kasty a některé se začaly považovat za vyvolené. Kriogisové pak jejich příslušníky nesměli mezi nás přijímat, což zpětně vedlo k jejich úpadku. Dalo se to očekávat u vojáků kšátrijů – od vojáků nikde nikdy nic dobrého nevzešlo – a nejen v Indii. Bráhmané ale byli zpočátku nejvzdělanější a těch byla škoda. Páriúm naopak neustálým odstrkováním potlačili ctižádostivost, takže byli pro nás také ztraceni. Kriogisové v Indii nakonec začali doplňovat jen z venkovských kast kabulivalů – něco podobného dlouho platilo i v Čechách, i česká šlechta se od ostatních lidí natolik oddělila, až se sama znemožnila.“

„Takže mezi kriogisy není žádný bývalý šlechtic?“ zkusila to Věrka.

„Žádný,“ potvrdil jí stařík. „Už dříve to bylo pro ně téměř nemožné a od Bílé Hory je to ještě horší. V Čechách nahradili české šlechtice Němci a ti se mezi nás nedostanou hned ze dvou důvodů – jako Němci i jako šlechtici.“

„Nemohli bysme se někdy podívat za vědci do Indie?“

„Proč ne – budeš-li mít zájem a chuť! Ale teď jste teprve malí pulci, koukejte se něco naučit a až toho budete umět víc, můžeme se o tom bavit. V Ándrapradéši jsou i dva Češi, měli byste tam aspoň pár krajanů, ale ve vědeckém středisku se mluví výhradně řečí sryzrav, tu musíte umět dříve než se tam podíváte.“

„Už jsem se lekla, že budeme muset umět indicky!“ zasmála se Věrka.

„To je nesmysl, protože v Indii se domluvíš jedineč anglicky,“ odvětil vážně pan Vuk. „Tam je totiž tolik různých jazyků a nářečí, že se nakonec mezi sebou domlouvají jazykem kolonizátorů, což je jedno z mála dobrých věcí, které tam Britové přinesli.“

„Já jsem myslela, že se v Indii mluví indicky, nějak jako sanskrt...“

„Sanskrt tam byl jednu dobu sjednocující jazyk, psaly se v něm i knihy, něco jako byla pro Evropu latina, jenže dnes už je stejně jako latina mrtvý. Řeč sryzrav je proti tomu pořád živá, i když jen mezi námi kriogisy. Zachovala se ale celých pětadvacet tisíc let v původní podobě. Jenže je to řeč mimozemšťanů a sanskrtu ani jiným jazykům se nepodobá.“

„Kdy se ji začneme učit?“ dychtila vědět.

„Letos ještě ne,“ krotil její nadšení. „Řečí sryzrav se běžně nemluví, je to vlastně, jako kdysi v Evropě latina, řeč odborníků. Letos se musíme prokousat přes základní teorii stavby hmoty, napřesrok k tomu přidáme úvod do biologické teorie dědičnosti a to už se seznámíte s odbornými termíny v řeči sryzrav. Pak už ji budete potřebovat a až pak se ji začneme učit. Nemá cenu učit se něco, co ještě nepotřebujete.“

„A mohla bych se dozvědět aspoň něco o tunelech kjodlych?“ vzdychla si zklamaně.

„No vidíš, to teď potřebovat budeš, aspoň si něco povíme o současném stavu sítě.“

„Jaké sítě?“ zpozorněla.

„Sítě kjodlych,“ opáčil. „Ještě před sto lety neexistovala, ale dnes se utěšeně rozrůstá. Moje chalupa představuje jeden z jejich uzlů. Kromě slepých ramen, jako je třeba nedaleká Studna a čtyři pohotovostní skryše, spravuji dva další uzly. Jedním je Zámek se sněmovní místností. Asi už tě nepřekvapím, když ti řeknu, že se nejenže nenachází pod mou chalupou, ale je

od ní poměrně daleko – je umístěn hluboko pod Vyšehradem, jenže je mnohem starší. Kdysi tam byl přístup jen dlouhou, klikatou chodbou ve skále, jenže kjodlych je jednodušší i rychlejší a přitom dnešními prostředky neodhalitelný.“

„Říkal jste, že jste se tam scházeli už dřív,“ připomněla mu.

„Jistě,“ souhlasil. „Zámek byl dlouho pod správou bratra Vojcíře, který zemřel někdy ve dvanáctém století. Od té doby ho spravoval Paleček z Hnězdna, jenže ten je o čtyři sta let starší než já a poslední dobou už je skoro jako věchýtek, bylo toho na něho příliš mnoho. Naštěstí před sto lety vynalezli vědci z Ándrapraděše kjodlychy a jedno z prvních spojení v Čechách bylo proto mezi mou chalupou a Zámkem – takže jsem to po Palečkovi převzal. Má to pro mě velikou výhodu, nemusím se do Prahy trmáčet tak dlouho jako dřív, prostě projdu branou kjodlychu a jsem na Vyšehradě.“

„Tady je někde tajná chodba na Vyšehrad?“ zajímala se hned Věrka.

„Je, ale není tak pohodlná, jako přímá brána z mé chalupy,“ varoval ji.

„Tam bych se docela ráda podívala,“ žadonila.

„Můžeme si zítra udělat výlet do Prahy,“ ustoupil jí.

„Tak jo!“ chytila se toho vděčně.

==*=

Tetička

Vynořili se ze staré cihlové zdi opevnění na Vyšehradě.

Na okamžik se v ní objevil kamenný portál vrat gotického stylu, ale vrata z těžkých dubových fošen se neotevřela. Zevnitř se však zdál tunel otevřený – prošli jakoby tam žádná vrata nebyla a nejspíš tam v té chvíli byla jen jednostranná iluze. K falešným vratům beztak nevedla žádná cesta ani pěšinka, všude podél cihlové zdi se táhl neporušený a nepošlapaný trávník, i když zřejmě nedávno sestříhaný sekačkou. Věrku zaujal nezvyklý světelný přechod mezi slunečním světlem venku a polostínem uvnitř. Polostín vypadal zevnitř tak podezřele, až se po něm ohlédla a zjistila, že právě prošli – zavřenými vraty.

Venku bylo naštěstí liduprázdno, takže si jich nikdo nevšiml.

Ačkoliv – v té chvíli se jedna postava odlepila od protější zdi a zamířila přímo k nim. Naštěstí to nebyl nikdo, kdo by zůstal v údivu stát s otevřenými ústy nad tím, že se vynořili ze zavřených vrat, ale paní Barbora, dáma v nenápadném šedivém kabátě a kamarádka pana Vuka. Už tu na ně čekala.

„Jejda, to je ale mládě!“ podivila se, když k ní došli.

„Říkal jsem ti to snad!“ namítal pan Vuk.

„No říkal, ale měl jsi mi radši předat vjem, takhle jsem si ji představovala přece jen trošku starší,“ vzdychla si paní. „Vždyť je to ještě dítě!“

„A to mi tam ještě dvě taková vlčata zůstala,“ oplatil jí povzdech. „Jenže ti zbývající ještě musí chodit do školy a do Prahy s nimi mohou jen rodiče. Tahle už napoprvé zemřela, naštěstí jen v zastoupení.“

„Takže ji nemusím vracet domů?“ požadovala paní Barbora upřesnění jakési předchozí domluvy.

„Věrka má ještě rodiče,“ dodal rychle pan Vuk. „Ale přesvědčil jsem je, že bude lépe, když Věrku prohlásíme za mrtvou.“

„Snad jsi je neinformoval?“ podívala se na něho pátravě.

„Jen částečně,“ ujistil ji. „Víš, že my i jejich dcerka jsme maličko odlišní, dokonce jsme před nimi vytvořili její kopii, ale na druhé straně vědí, že by o ni jinak přišli. Dvě sociální semetriky jim chtěly dceru odebrat na základě jakéhosi lživého udání, vlastně bez příčiny. Raději jsme zosnovali tragédii s úmrtím její kopie a rodiče na utajování přistoupili. Jen jsme jim slíbili, že je bude dcera čas od času navštěvovat, takže i to odloučení je lavalšní...“

Pan Vuk pak Věrku obřadně svěřil paní Barboře do péče a po krátkém rozloučení se otočil a jako nic se zanořil do dubových vrat. Starobylá cihlová stěna se zavlnila a pseudogotický kamenný portál zmizel – cihlová stěna byla nepřerušená jako předtím. Jen trávník, trochu pošlapaný od Věrky a pana Vuka, mohl napovídat, že tudy prve přišli, ale jen zkušený indiánský stopař by se pozastavil nad tím, že od cihlové stěny k asfaltové cestě vedou dvoje stopy, zatímco od cestičky ke stěně jen jedny.

Pražany by taková drobnůstka nezaujala, ti by si nevšimli ani těch stop na trávníku.

A Věrka byla opět v Praze, tentokrát v péči paní Barboru, jedné ze zvěďů.

Doufala, že se s ní brzy skamarádí.

=*=
=

„Tak nám vítej, děvenko, ve starobylé Praze, matce měst!“ uvítala paní Barbora Věrku ještě jednou. „Poslyš, ty jsi prý předtím v Praze nějakou dobu žila, že?“

Věrka jen mlčky přitakala.

„Kde jste bydleli a kam všude jsi chodila?“ vyzvíдалa paní Barbora.

Věrka se chvíli rozpovídala o sídlišti a škole, kam ještě nedávno chodila.

„Takže pro pořádek – všem těmto místům se musíš ode dneška aspoň sto let vyhýbat jako čert kříži, rozumíš? Nesmíš tam potkat žádného ze spolužáků.“

„To už mi pan Vuk říkal,“ odvětila Věrka. „A kdyby mě někdo ze známých potkal jinde ve městě, nesmím se k nikomu hlásit. Leda, kdyby byl příliš neodbytný, se mám vydávat za neexistující sestřenicí Jituš, což by všechno vysvětlilo jako omyl s podobou. Mělo by to od dalšího obtěžování každého odradit.“

„Každého asi ne, ale jako zastírací manévr to celkem ujde,“ upokojila se paní Barbora. „A měla bys mi říkat »tetičko« a tykat mi. Nejlépe bude, když si od začátku zvykneš říkat mi »tetí Barčo«. Samozřejmě obě víme, že žádná tvoje tetička nejsem, už protože mi je přes pět set let a i kdyby mezi námi nakrásně příbuznost byla, byla by hodně vzdálená... ale Vuk už ti jistě vysvětlil, jak je to s utajováním naší podstaty, že... zkrátka jsem ode dneška pro tebe zásadně »tetí Barča« a šmytec, víc o tom nediskutujeme!“

»Tetí Barča« byla zřejmě od rány a pro Věrku bylo jistě lepší neodmlouvat. To ale Věrka beztak neměla ve zvyku, takže jen němě přikývla.

„Takže předpokládám, že pro tebe, jako pro bývalou Pražandu, není nic nového jízda tramvají nebo metrem,“ pokračovala, když spolu obě vykročily ke stanici metra. „Jezdila jsi jistě každý den do školy, že?“

„My měli školu za rohem,“ zavrtěla Věrka hlavou. „Tam jsem chodila pěšky. Jezdila jsem jen na plavání. Většinou s mamkou, ale párkrát jsem jela i sama.“

„Já jen, jestli tě smím do města pustit i bez dohledu, samotnou,“ vysvětlovala jí Barča. „Jde o to, aby ses mi někde neztratila, chápeš?“

Věrka se na ni podívala udiveně. Podle dohody s panem Vukem se měla »tetičky« držet jako klíště – a ona by ji klidně pustila z dohledu? Možná by to nebylo tak špatné... ale co, jestli to tak vyjde, tím lépe!

„Ale nejprve se musíš seznámit s mým bytem a s okolím,“ pokračovala »tetička« už za chůze parkem. „Na samostatné toulky městem si ještě chvílku počkáš.“

„Pan Vuk říkal, že bez vás nemám nikam chodit,“ upozornila ji Věrka čestně.

„Bez **tebe**...“ opravila ji tetička. „Zvykej si, že si obě tykáme!“

„Tak dobře – nemám **bez tebe** nikam chodit,“ zopakovala to Věrka.

„Snad abych s tebou potom chodila i tam, kam chodí i císařpán pěšky a sám?“ zasmála se Barbora. „Já si myslím, že holka, která ovládá »brodi«, doprovod nepotřebuje. Já chodím sama i v noci přes »Sherwood«, jestli jsi už o tom místě slyšela!“

„U Hlavního nádraží?“ ujišťovala se Věrka.

„Jo, tam,“ přikývla Barbora. „Lidi říkají, že se tam bojí chodit i policajti. Nevím, co je na tom pravdy, ale mně »Sherwood« nevadí.“

„A kolikrát už jsi tam »brodi« uplatnila?“ zajímala se Věrka.

„V dnešních časech jsem to ještě nepotřebovala,“ odvětila klidně Barbora. „Párkrát mě slušně požádali o cigaretu nebo o pár korun na rum, ale i když nekouřím a bez rumu se taky obejdu, nic by se nestalo, i kdybych je odbyla. Jenže je mi těch lidí líto, takže mám pro tyhle případy v kapsáři pár padesátikorun. Většinou ani víc nechťejí. Jo, byly časy, kdy byla Praha nebezpečná, že se bál každý a nejen venku a po setmění, ale i ve dne! To se tu roztahovali cizí vojáci, kteří se od obyčejných lapků lišili jen drzostí. Často se chvástali, že Praha patří jim. A byla to, bohužel, většinou smutná pravda, nikdo se jim neodvážil postavit. Co tady bydlím, dobyly Prahu spousty lancknechtů ze všech možných světa stran.“

„A taky ses jich bála?“

„Byly doby, kdy bylo opravdu zle,“ připustila »tetička«. „Nejhorší to bylo za poslední války. To už měli lancknechti nepříjemné strojní pušky, na ně »brodi« nestačí. Ale dokud tě vagabundi neohrožují střelnou zbraní z dálky a ke všemu zezadu, nemusíš se bát. O život ani o nic jiného.“

„Já doufám, že je právě teď v Praze klid,“ vzdychla si Věrka.

„Teď se tu zdá klidněji, ale nedávno se tu zase střílelo,“ zavrčela tetička. „Málo platné, lidé jsou nepoučitelní.“

Mezitím došli na stanici metra. Tetička sáhla do starodávného kapsáře u pasu, vytáhla a u vchodu zručně označila dva lístky – za sebe i za Věrku – a táhla ji na nástupiště. Za chvíli přihučela souprava, do které obě nastoupily. Jak vidno, ani starším dámám kriogisů nedělají nové dopravní prostředky žádné problémy.

Uvnitř jakýsi mladík vyskočil a nabízel tetičce místo na sedadle, ale tetička to odmítla.

„Nejsem tak stará, abych to potřebovala!“ řekla mírně. „A chci si cestou ještě povídat s neteří, víte? To jde lépe ve stoje. Ale je aspoň vidět, že vás dobře vychovali.“

Mladík pokrčil rameny a mlčky si sedl a tetička se s Věrkou stáhly na konec vagónu.

»Kdyby věděl jak jsi doopravdy stará, padl by naznak!« usmála se Věrka, ale neřekla to nahlas, jen si to telepaticky pomyslela.

»Kdyby opravdu věděl, co jsme my dvě zač, nejspíš by začal ječet...« vzdychla si také tak neslyšně tetička, aby to vnímala jen její novopečená »neteř«. »Ačkoliv – kdo ví? Dnes je tu takového pronároda, třeba by se ani nedivil...«

Přestoupily na druhou linku, ale po ní jely už jen krátce.

„Vezmeme to přes Staroměstské náměstí, chceš?“ navrhla Věrce a když ta nebyla proti, namířily si to obě rovnou na starodávné náměstí.

„Slyšela jsi o popravě českých pánů?“ zeptala se, když přicházely k velkému pomníku.

„Měli jsme to v dějepisu,“ přikývla Věrka.

„No vidíš – a já u toho byla,“ usmála se tetička. „Stála jsem tenkrát, co stojí ten kazatel na pomníku – pochopitelně tady tenkrát žádný pomník nebyl, on tu ani nestojí tak dlouho...“

„Ale my jsme se učili, že popravčí lešení stálo až u radnice,“ namítala Věrka.

„Ano, až támhle, ale bylo vysoké a všechno bylo vidět,“ tvrdila tetička. „Bylo sbité jen narychlo a houpalo se, div že pod katem a jeho pacholky nespadlo. Byla to tenkrát nečekaně velká poprava a sledovalo ji hodně lidí. Nikdo nečekal, kam to všechno ještě povede.“

„My jsme se o tom učili jako o počátku doby Temna,“ řekla Věrka.

„Kdyby jen to!“ vzdychla si tetička. „Pro Pražany to byla tenkrát událost, málokdo měl to štěstí – nebo spíš smůlu – být nablízku skutečné bitvy se vším, co k tomu později patřilo. Vuk ti možná vykládal, jak prožíval dobývání Prahy Zikmundem, ale to jsem ještě nebyla na světě. Ačkoliv – i on se toho účastnil jen na dálku, vcit'ováním do ptáků, zvířat a lidí – to už snad taky umíš, s tím se u učedníků vždycky začíná...“

„Hrozně mě bavilo lítat s racky,“ usmála se Věrka při té vzpomínce.

„Toho si v Praze užiješ taky, tady je racků nepočítaně,“ ujistila ji tetička. „Mají takový majestátní skluz... ale řeknu ti, zajímavější jsou netopýři. Racka nepřinutíš vletět do tmavé díry a když mu to vnutíš, bude zmatený, vystrašený a bude se snažit vytrhnout se a odletět. Netopýr je ve tmě doma a až se seznámíš s jeho zvukovou lucernou, co si osvětluje okolí, určitě se ti to zalíbí.“

„Ty si tady lítáš s netopýry?“ podivila se Věrka.

„Praha je, holka zlatá, z výšky racků nádherné město,“ pokývala hlavou tetička. „Ale podzemí má tisíckrát tajemnější než Egyptské pyramidy. Dá se srovnat jen s katakombami pod starým Římem. Tam mě kdysi pozval Lucius, ale když pak byl na oplátku v Praze, naše podzemí ho udivilo. Tvrdil, že to nečekal – a to je co říci, když bydlí osm set let ve starém Římě a má tamější katakomby v malíčku...“

„A ty máš jistě v malíčku podzemní chodby pod Prahou, že?“ usmála se Věrka.

„Skoro,“ přikývla tetička.

„Ale to tě muselo stát spoustu času!“ dodala Věrka.

„V tom máš docela pravdu, děvenko,“ souhlasila tetička. „Stálo. Sama jsem si musela uložit omezení, abych se netoulala se zvířátky příliš často. Musíš si umět poručit a vědět, kdy máš dost. Vcítování je jako karban nebo hra v kostky. Když mu podleheš, sežere tě. Vsadím se, že vás tři musel Vuk krotit, abyste se úplně nestrhali.“

„Skoro máš pravdu,“ přikývla Věrka. „Jenže pan Vuk to zdůvodňoval tím, že nemáme ubližovat zvířátkům. Máme jim taky dopřát oddych.“

„No jo, vesnice!“ pokrčila tetička rameny. „Uvědom si, že tady v Praze je racků milion a netopýrů statisíce, můžeš každých sto metrů přesedlat z jednoho na druhého, jako spěšný posel střídá koně, aby je nestrhal. Netopýrům neublížíš, ale sama budeš za chvíli přežena a zdřevěnělá a kdybys to takhle táhla dlouho, vymstilo by se ti to.“

„Já umím při vcítování i chodit a dokážu se vcítit i dvojité,“ chlubila se Věrka.

„Na to u netopýrů zapomeň,“ varovala ji tetička. „Až si to zkusíš, sama brzy přijdeš na to, že ukočírovat jednoho netopýra je horší než tři racky a veverku k tomu. To je takový fofr – ale co ti to vykládám, sama si to zkusíš! Ale nesmíš tomu propadnout. Při vcítování sice nemůžeš prohrát peníze ani dům, jako v karbanu, ale mohla bys prohrát vlastní život a to je jistě horší. Nechceš přece prožít celých tisíc let jako netopýr, racek nebo veverka!“

Má pravdu, pomyslela si Věrka. Využít zvířátek jako zvědů je jistě užitečné. Ale prožít s nimi deset let, to už může být přespříliš.

Mezitím ale přešli celé náměstí a dostali se do úzkých uliček Starého Města. Věrka zde byla poprvé. Ačkoliv se v Praze narodila a prožila tu většinu dětství, přece jen žila na sídlišti

a starou Prahou se netoulala. Dávala si pozor, kudy jdou, ale bylo znát, že tudy jde poprvé. Konečně tetička zastavila před jedním opravdu starodávným domem.

„Tady jsem doma,“ oznámila »neteři«. „A budeš tu bydlet i ty, nerozhodneš-li se jinak. Dobře si to kolem prohlédni, ať sem vždycky trefíš. Párkrát tě ještě doprovodím, ale musíš se snažit i sama.“

„Ten doprovod budu aspoň ještě jednou potřebovat,“ přiznala Věrka. „Na Staromáku už jsem párkrát byla, ale znám k němu jen cestu od metra a pak k Prašné bráně.“

„To víš, my starousedlíci...“ usmála se tetička shovívavě. „Vážně se divím, proč jste se odstěhovali na vesnici. Já bych Prahu neměnila za nic na světě.“

„Nás vyštval pan domácí Vondra,“ postěžovala si Věrka, když šlapali do schodů. „Toho lichváře nám byl čert dlužen, jak říkal i táta!“

„Tvůj táta to říkal právem,“ zvážněla tetička a odemykala starodávné dveře, vybavené novým, moderním zámkem. „Ale ty bys mohla panu Vondrovi z vděčnosti ještě políbit ruku. Nikdy nevíš, kdy se zlo změní ve svůj opak. Rozvaž sama, nebýt toho lichváře, nikdy bys mě ani Vuka nepoznala, bydleli byste v Praze, ale jako milion lidí bez tváře. Co bylo pro tvé rodiče tragédií, bylo pro tebe neopakovatelnou příležitostí. Tím ti nevnučuji, abys šla tomu lichváři děkovat, on to nedělal pro tvé dobro, i když to tak nakonec dopadlo.“

„Však bych mu neděkovala – ledaže bych mu za to zaplatila pořádnou ránou »brodi«,“ opáčila Věrka.

„Asi by si ji zasloužil,“ přikývla tetička. „Ale vyhledávat ho kvůli tomu nemusíš. Jen ať si střádá zlatáky, hamoun jeden! Však se z nich dlouho těšit nebude!“

„To mě trochu těší,“ přiznala Věrka. „Měl by se těmi penězi udávat!“

„Spíš ho polituj, ubožáka,“ opravila ji tetička. „Pojď, ukáži ti tvůj pokojíček.“

Věrka odešla s panem Vukem a nebrala si s sebou nic než co měla právě na sobě. Díky tomu jí teď odpadlo odstrojování z kabátu. Tetička ale měla na sobě kabát a ten si pověsila na věšák v předsíni. Věrku udivilo, že byla pod starodávným kabátem oblečená podle dnešní módy, spíš by na ní očekávala nějaký staročeský kroj. Tetička zřejmě žila moderně – bylo to vidět už v tom, jak samozřejmě jezdila pražskou dopravou.

Věrčin pokojíček byl malý, ale docela útulný. Postel, stůl, židle a skříň. A také výhled do šedivého dvorku, kde se právě proháněly dvě kočky. Nebo to byla kočka s kocourem? Věrka je sice zpozorovala, ale nevěnovala se jim.

„V té skříni máš šaty,“ upozorňovala ji tetička. „Nechceš si je prohlédnout?“

„Já si když tak vystačím s tím, co mám od pana Vuka,“ řekla Věrka.

„Výborně!“ pochválila ji tetička. „Marnivost tebou necloumá, to je dobře.“

Už v metru takhle pochválila onoho neznámého mladíka, který jí nabídl sedadlo. Ale od tetičky to neznělo ani kazatelsky, ani urážlivě. Prostě měla ve zvyku chválit každého, kde to mělo sebemenší podklad. Když se ale ke skříni nehrnula Věrka, sama ji otevřela, aby bylo vidět, co je uvnitř. A nebyly tam nějaké starodávné šaty, ale většinou praktické kousky, jaké by si Věrka vybrala i sama.

„Doufám, že ti všechno bude,“ podotkla. „Sice jsem trochu kroutila hlavou, když mi Vuk sděloval tvoje velikosti, ale to by se dalo snadno opravit. Jak vidím, nelhal, takže si teď můžeš jen ověřit, jestli ti to nebude velké.“

„Nechala bych to na jindy,“ mávla rukou Věrka. „Doufám, že je to všechno vytvořené pomocí biroivi, takže změna velikosti je detail.“

„Máš pravdu,“ opět ji tetička pochválila. „Marnivostí tedy netrpíš. Nech to tady a pojď se mnou, dáme si svačinku.“

Odvedla si ji do většího pokoje, zařízeného starodávným nábytkem. Čalouněné židle měly umělecky kroucené nohy, ani stůl nevypadal jako z dnešní sériové výroby, měl v sobě cosi z předminulého století, ne-li ještě staršího.

„Dáme si teď klasickou svačinku jako na zámku z doby Boženy Němcové,“ navrhla jí tetička. „Dáš si se mnou kávu?“

„Já ještě kávu nepiju,“ namítla Věrka opatrně.

„Však to také nebude kafe z nějakého supermarketu, ale šerzi, ještě od Aplafů,“ ujistila ji tetička. „Doufám, že vám Vuk vysvětlil, kdo byli Aplafů a za co jim vděčíme!“

„Jo, říkal nám o nich,“ přikývla Věrka. „A také jsme u něho měli pečené girži.“

„Girži vám nabídl, ale šerzi zatajil?“ vrtěla hlavou tetička. „Nevadí, tak to napravíme. Na rozdíl od pozemských utrejchů jsou starodávné produkty od Aplafů lidem spíš prospěšné než škodlivé. Takže se teď u mě posad', ať mi nevynesesh spaní – doufám, že se tohle úsloví ještě říká, spoustu jiných průpovědek už lidí v dnešním chvatu zapomněli.“

Židle byla navzdory starobylému vzhledu pohodlná a když tetička přinesla podnos se starodávnými kafáči, konvicí, bábovkou a koláči, svačinka začala.

„Jak dlouho žiješ v tomto domě?“ zeptala se Věrka, když opatrně upila kávy šerzi mezi dvěma kousky bábovky. „Nám pan Vuk říkal, že musíme střídat místa, aby nebylo nápadné, že nestárneme.“

„Má sice pravdu, ale to platí především na vsích,“ odvětila tetička. „Ve městech si nás lidi nevšímají, aspoň ne pořád. Tady můžeš klidně bydlet na jednom místě i déle než sto let. Musíš si jen dávat pozor na staříky a ještě víc na staré báby, ty mají obvykle oči všetečné až běda a jazyky jako meče. Ale pak stačí prohodit si byty s některým známým. Já jsem se za celé minulé století stěhovala jen jednou a to ještě jen kvůli Dětmaroví, na kterého se zaměřil jeden nevrlý soused. Ten krátce po našem přestěhování umřel, takže by se Dětmar stěhovat ani nemusel,

jenomže vracet se zpátky by byla hloupost, takže jsme to tak raději nechali.“

„Nemáš problémy s panem domácím?“ starala se Věrka. „To bývají dneska vyřídíšu!“

„Tady jsem svou paní domácí,“ ujistila ji tetička. „Tenhle dům mi patří a dokonce tu sama byty pronajímám.“

„Ale ty snad jiným problémy neděláš, nebo ano?“

„Nemám to ve zvyku,“ zavrtěla hlavou tetička. „Stačí mi, že nikomu nemusím platit. Mám tu pár nájemníků, dole býval i krámek, ale teď je zakrytý okenicemi, nevyplácel se, ale za to nemohu. Moji nájemníci jsou spokojení, protože z nich nedřu kůži, tak levnou činži by nikde v Praze neplatili a v těchto místech teprve ne. Za ten krámek mi nedávno nabízeli desetkrát víc než předtím, ale vyhodila jsem je.“

„Ale proč? Dům se snad musí opravovat a udržovat, ne?“

„Musí,“ souhlasila tetička. „Záleží na tom, kdo opravy provádí. Já po střeších nelezu, na to si najmu pokrývače, ale dodám mu střešní tašky, které vydrží bez výměny dvě stě let. Tady na tomto domě jsem to ještě nedělala, Dětmar mi dům předal v dobrém stavu, ale na tom předchozím jsem dávala vyměňovat část střechy. Naštěstí si mohu nájemníky vybírat, беру jen poctivé a slušné lidi a i krámek byl vždycky užitečný, sázkovou kancelář ani hernu bych tu nestrpěla, však jsem je taky vyhodila... Můj dům nesmí být příliš nápadný.“

„A kde jsi bydlela předtím?“

„Kousek odtud přes řeku, na Malé Straně,“ řekla tetička s úsměvem.

„Takže máš jistě prochozenou i Malou Stranu, co?“

„Taky,“ připustila tetička. „Prochozenou i prolétanou, shora i zdola,“ usmála se tetička. „Pod Malou Stranou je spousta tunelů, stok i tajných úkrytů. Lidé se tak zabezpečovali pro případ války a jiných neštěstí. My ostatně také a dnes nám to usnadňují »kjodlychy«. Také tu mám tunel pro návštěvy známých i pro případ opravdové nouze.“

„Ale proč jsme tedy nepřišli s panem Vukem rovnou sem?“ nezdálo se Věrce.

„Protože jsem se chtěla s tebou nejprve projít po Praze,“ odvětila tetička. „Kromě toho jsou kjodlychy poslední vymoženost z Ándrapradéše a zatím ještě netvoří tak hustou síť, jak nám Indové v prvním návalu nadšení slibovali. Vuk má spojení s Prahou jen na Vyšehradské šance, takže jsem se mu musela přizpůsobit. Já sama kjodlych používám jen na tři místa po Praze a párkrát do Říma, ale to mám spíš k poslední záchraně než abych tam pravidelně cestovala. Ačkoliv – mohla by ses tam podívat, v Římě je toho dost k vidění a Lucius je můj dobrý známý, jistě by tě rád ubytoval.“

„To může počkat,“ mínila Věrka. „Nejsem tady kvůli Římu, ale kvůli Praze.“

„Dobře děláš,“ schválila jí to tetička. „Takže mám návrh: po svačince se půjdeme jen tak projít po Starém Městě, ukážu ti přitom pár zajímavostí, pak si dáme oběd, stačilo by asi v některé hospůdce, nebudeme se tím zbytečně zdržovat, po něm se proletíme s racky nad Prahou a zase ti ukážu pár zajímavostí. Souhlasíš?“

„Aby ne!“ vyskočila Věrka...

=*=

Peníze

Málo platné, Věrce se už po Praze stýskalo. Vesnice měla také své kouzlo, ale jak to říkala tetička Barborka? Prahu by neměnila za nic na světě...

Poprvé ještě šly ven spolu, obešly několik sousedních uliček, tetička jí ukázala, jak se dostane domů z několika neznámějších míst, ale po obědě v malé hospůdce, kde měli jídlo vynikající, i když hodně předražené, ji už pustila samotnou. Dala jí jen nevelké kapesné »na zmrzlinu a tak«, a sama se otočila k domovu.

„Musíš se naučit být samostatná,“ řekla jí. „Pamatuj, nikomu nesmíš dát najevo, že jsi jiná, to lidi nemají rádi. Kdyby byl na tebe někdo hrubý, vyhni se mu, ale kdyby to nestačilo a chtěl by nedejbože použít násilí jakéhokoliv druhu, sekni s ním o zem a zmiz. Na hulváty máš předem dovoleno použít »brodič«. Ale pevně věřím, že k ničemu nedojde, Praha je dnes docela slušné město.“

Věrka obešla pár míst ve Starém městě, které si pamatovala z dřívějších. Tudy chodila s mámou a tátou, to byli ještě šťastná rodina bez obav z budoucnosti, která se na ně později sesypala jako lavina. Může za rozbití její rodiny lichvář Vondra? Jistě. Ještě aby mu snad šla poděkovat, hnusákovi jednomu! Ačkoliv z druhé strany má pravdu i Barča. Bez toho zla by se neseznámila s panem Vukem a žila by dál jako milion lidí bez tváře... Jistě spokojeně, ale to je jen věc zvyku. Věrka by se už dnes vracet nechtěla.

Na okamžik se zastavila při pohledu na hejno holubů, paběrkujících drobtů na hrbolaté dlažbě. Má – nemá? Jak to říkala Barča?

»Musíš si umět poručit a vědět, kdy máš dost. Vciťování je něco jako karban nebo hra v kostky. Když mu podleheš, sežere tě...«

Jenže v Praze to ještě nezkoušela, takže nemůže mít dost!

Opřela se zády ke zdi jednoho domu a vcítla se do nejbližšího holuba. Jsou jich tady miliony, ublížit jim nemůže... přinutila ho nechat drobečky být a vzletět.

A zase ve vzduchu!

Třepetavý holubí let se nedal srovnávat s majestátním plachtěním racků, ale byl to let, to se mu nedalo upřít. Jakmile se vznesl Věřčin holub, vznesli se všichni, nejspíš v obavách, že je namístež úprk před nebezpečím, ale když Věrka se svým holubem zamířila nad vrcholky věží, ostatní se vrátili zpátky na dlažbu k drobtům. Jistě pochopili, že jde o planý poplach.

Na křídlech holubích Věrka proletěla nad všemi ulicemi, kudy dnes chodila s tetičkou. Holubí křídla byla rychlejší, ale ještě rychlejší bude, až si to bude v klidu prohlížet. Neletěla totiž jen tak, ale pořizovala si o tom rovnou záznam. Možná má Barbora takových záznamů víc, možná i jiní Pražáci, ale Věrka už dávno přišla na to, že vlastnoručně pořázený záznam má větší cenu, přinejmenším pro ni. Podrobnosti si prostuduje až doma, v klidu. Škoda jen, že holubi neumí tak krásně plynule plachtit, obraz očima racků je klidnější a netřepe se, ale ať se rozhlížela jak chtěla, racka ve vzduchu neviděla. Asi budou všichni kolem Vltavy, tam je to pro ně zajímavější, městskou dlažbu přenechávají holubům.

Proletěla se ještě dál, skoro k Vltavě, pak se ale vrátila, zakroužila nad Staroměstským náměstím – a naráz se od holuba odtrhla.

Musí přece vědět, kdy má dost!

=*=

Nakonec se Věrka vrátila do domu své novopečené »tetí Barči« dřív než sama původně čekala i než ji čekala »tetí«.

„Myslela jsem, že využiješ příležitosti a přijdeš až večer,“ přivítala ji Barča, ale byla asi příjemně překvapená. Hned zorganizovala »čaj o páté«, až na to, že obě k makové roládě popíjely kávu šerzi a hned se Věrky vyptávala, jak si užila Prahy.

„Víc než dost,“ odvětila Věrka.

„Jak ti mám rozumět?“ durdila se trochu Barbora. „Víc než dost bych si představovala, kdyby ses vrátila někdy po desáté večer. Vždyť jsi nebyla venku ani tři hodiny!“

„Osedlala jsem si holuba,“ vysvětlovala jí Věrka. „V Praze jsem se vciťovala poprvé, takže to ještě nebylo přes míru. Proletěla jsem se s ním nad městem, abych získala přehled o ulicích, ale víc jsem ho netrápila. Já si to teď ještě jednou prohlédnu ze záznamu, aby mi nic neuteklo. Víš přece, že záznam je kvalitou lepší než přímý dojem?“

„A jéje!“ podivila se tetička. „Pískle hned první den začalo s leteckým snímkováním, to ani mě hned nenapadlo. Ale je to správně, nejsem proti. Co sis proletěla?“

„Z výšky křížem krážem Staré Město i s kusem Nového,“ hlásila Věrka. „To by mohlo pro začátek stačit. Dřív jsem používala počítačové mapy a tohle se tomu dost podobá.“

„Počítače nejsou tak dokonalé,“ řekla tetí Barča. „Pořídít si záznam nebyl tak špatný nápad, ale kdyby sis řekla, mám takových záznamů plno.“

„Taky mě to už napadlo,“ přikývla Věrka. „Ale vlastní záznam je vlastní záznam. Krom toho je určitě nejnovější.“

„Pravda,“ připustila tetička. „Takže jsi udělala to nejlepší, co jsi v dané chvíli udělat mohla. Přičítám ti to jako další plus.“

„A tetí, smím se tě na něco zeptat?“

„Jen se ptej, děvenko, nestyd' se! Tady bych ti vlastně měla nahradit matku. Ne že bys byla sirotkem, ale – vlastně jsi. Tvoje pravá maminka už ti není a nebude správnou oporou. Ne že by ses k ní nesměla vracet, ale přece jen... rady do života už ti dávat nemůže, neboť o tvém budoucím životě sama prakticky nic neví. Musím ji tedy zastoupit. To by sice mohl i Vuk, ale přece jen je to chlap a ty si jistě ledacos vyslechneš raději ode mne. Jak se praví, žena ženě vždycky lépe porozumí.“

„Zajímalo by mě, odkud bereš peníze,“ zeptala se Věrka. „Vím, zabezpečuje tě biroivi, ale ty přece taky občas potřebuješ peníze – a máš je. Je to všechno jen z nájmu?“

„Dobrá otázka,“ přikývla vážně tetička. „Zejména když jsi slyšela, že vybírám činže spíš symbolické. Ale máš pravdu. Ačkoliv mám zabezpečení od biroivi, občas také potřebuji peníze, bez nich to ve městech nejde. Dříve to byly stříbrné groše, občas i nějaký ten zlaták, dnes jsou to hlavně papírky. Doufám, že vám Vuk vysvětlil, proč nesmíme žádat od biroivi peníze.“

„Říkal nám to,“ stvrdila Věrka. „Snad by to šlo, ale sami jste si to zakázali. O dohodách mezi kriogisy se prý nediskutuje, dohody se prostě dodržují.“

„To si to dost zjednodušil,“ zamračila se tetička. „Měl vám to lépe vysvětlit, nejen tím, že jde o dohodu mezi námi.“

„Někdo snad tyhle dohody nedodržuje?“

„To ne, o dohodách nediskutujeme, dohody dodržujeme. Ale máme dobrý důvod, proč to tak je. Bylo by příšerné žít tisíce let poblíž někoho, kdo dodržuje jen co se mu hodí. Lidé jsou takoví, u nás by to byla katastrofa. Naše dohody nejsou nikdy lehkomyšlné, vždycky jsou něčím podložené. Nemůžeme uzavírat tisíce dohod jako lidé, kteří pro jednu na ostatní zapomenou. Dohoda o nevytváření peněz má základ v počátcích Babylonské říše. Potřebuje-li některý kriogis nutně peníze, smí lidem nabídnout nějaké hodnotné zboží a peníze za ně směnit. Tak se do lidského hospodářství nedostává víc a víc peněz, ale skutečné hodnoty. Nedávno – ovšem nedávno z našeho pohledu, na to si nemohou pamatovat ani tvoji rodiče – to přehnali v Německu. Začali tisknout mraky peněz, čím dál víc a více, nikdo rozumný těm hlupákům nevysvětlil, jaký je to nesmysl, až se jim celé hospodářství zhroutilo. V Německu stálo jedno slepičí vejce i pět miliard marek, platy byly sice také miliardové, ale člověk si za ně nic nekoupil. Slyšela jsem, že stejně dnes vyvádí Amerika. Tiskne dolary jako o závod, bohužel ne do vnitřního obchodu, ale vyváží ten šmejda do celého světa. Asi chce potopit světovou ekonomiku, jinak se to nedá nazvat.“

„A co proti tomu kriogisové dělají?“ zajímala se Věrka.

„Nic,“ odpověděla tetička rázně. „Lidé znají tisíce způsobů, jak si život pohnojit, tohle je jeden z nich. Co máme proti tomu ale dělat, když se jim to líbí?“

„On to nikdo nevidí?“ mračila se Věrka. „Aspoň někdo přece musí vědět, co to udělalo v Německu! Nebo že by na to už zapomněli?“

„Jistěže nezapomněli, ale lidé uvažují příliš krátkodobě,“ vzdychla si tetička. „Někteří asi usoudili, že svět tuto zátěž ještě nějakou dobu vydrží a zatím se budou mít dobře. Až se svět zhroutí, to je v této chvíli nezajímá. Jedna bohatá a vlivná Francouzka kdysi prohlásila: »Po nás potopa!« a chovala se, jako by po její smrti měl skutečně nastat konec světa. Konec světa nenastal, ale Francii to stálo statisíce lidských životů.“

„Ani tenkrát to kriogisy nedonutilo něco dělat?“

„Nás místní katastrofy nezajímají,“ odvětila tetička. „Občas lidem pomůžeme, když na ně přijde bída, ale ani ta pomoc nás nesmí prozradit. Vuk pomáhal lidem nejvíc, ale ani on si netroufl na víc než jim tu a tam podstrčit pytel mouky. Přechovával hledané nevinné lidi, ale neodvážil se poslat je kjodlychem rovnou domů, takže měl nakonec dětinskou radost, když to z pěti přežil aspoň jeden. Ačkoliv je asi pravda, že by jim nepomohl, i kdyby je dopravil rovnou do Moskvy. Beztak je tenkrát nejspíš zahrdlili vlastní.“

„Dobře, ale jaké zboží lidem nabízíš ty?“

„Různé,“ odvětila tetička. „Občas kšeftuji se zlatými šperky, ale někdy i s porcelánem ze staré Číny... jednu dobu jsem měla na Malé Straně starožitnictví, ale v poslední době už to není bezpečné. Příliš se rozmohly radiokarbonové zkoušky a i když birovi dělá naprosto věrné molekulární kopie z doby, do které zaručeně patří, zkouška by zjistila, že dřevu chybí to právě, nefalšované stáří.“

„Ale co s tím chceš dělat?“

„Hovořila jsem o tom s Lakšmanou z Vědecké rady Ándrapradéše. Jenže mě odbyl, abych nechala starožitností

a přešla na něco užitečnějšího, takovou hloupostí se prý budou zabývat, až už nebudou mít na práci vůbec nic jiného. Na jednu stranu má pravdu, je to hloupost, ale na druhou stranu mi zkazil živnost. Od té doby jen občas prodám pár kousků pravého čínského porcelánu z období dynastie Minh, což mi vystačí na pohodlné živoření.“

„U čínského porcelánu radiokarbonové zkoušky nevadí?“

„Ne – ale očekávám, že lidé vymyslí, jak jejich skutečné stáří prokazovat a to bude se starožitnictvím definitivní a neodvolatelný šmytec. Jak jsi ale správně pochopila, naštěstí mé potřeby zabezpečuje birovi, takže nemám důvod ke smutku.“

„A co budeš dělat pak?“

„Něco se vždycky najde,“ usmála se tetička. „Jen se nesmím nachytat na špatné zboží, jako se nedávno povedlo Jírovi. Chtěl být moderní, koupil si nejnovější a nejdražší počítač, uložil ho do birovi a chtěl prodávat kopie. Zpočátku to šlo, ale dlouho to nevydrželo. Už po roce byl počítač zastaralý a po pěti letech ho nikdo nechtěl ani za desetinu původní ceny.“

„Nehledě na to, že ty kopie byly vlastně pirátské,“ dodala Věrka.

„Pirátské?“ vypadala tetička trochu zaskočeně. „Ale piráti jsou snad něco jiného, ti na mořích přepadávají lodě a loupi z nich cennosti!“

„Dneska se piráti zabývají právě tím, že vyrábějí kopie,“ poučovala ji Věrka.

„Tomu že se dnes říká pirátství?“ vrtěla tetička hlavou. „Vždyť nikomu neškodím, nic nekradu, jen si udělám podle své potřeby neškodnou kopii – a případně ji poskytnu dalším.“

„A tomu se dnes říká »krádež duševního vlastnictví«,“ pokračovala Věrka v poučování tetičky, nadšená z toho, že má konečně něco, co tetička nezná.

„Jo – »duševní vlastnictví«...“ protáhla obličej tetička. „To jsme nikdy neuznávali. Pro nás byl vždycky každý, kdo něco chytrého pro lidi vymyslí, dobrodincem. Tyrani, co chtějí

všechno jen pro sebe, naši náklonnost nikdy neměli. Kdyby naši vědci z Ándrapradéše byli také takoví hamouni, nikdy bychom nic nového neměli.“

„Ale lidé to tak dělají,“ podotkla Věrka. „Když něco zkopíruješ, poškodíš tím toho, kdo to vymyslel. Každý má přece nárok na odměnu.“

„Ale on přece tu odměnu dostane,“ namítla tetička. „Když něco vymyslím, mám před ostatními náskok a vydělám už na tom, že jsem první.“

„Hele, teti, jak jsou odměňovaní vědci v tom Ándrapradéši?“

„Ti?“ usmála se tetička. „Ti jsou přece u všeho první a mají všechno z první ruky. Těm se rozhodně zle nevede. Ale byli by hamouni, kdyby si své výmysly syslili jen pro sebe.“

„Ty by sis, teti, s mnoha lidmi nerozuměla!“ vzdychla si Věrka.

„To je možné,“ připustila tetička. „Ani nečekám, že bych si s hamouny rozuměla. Jak hezky začínalo například křesťanství! Lidé si byli blízcí, pomáhali si navzájem... jenže pak si někteří hamouni přivlastnili »duševní vlastnictví« a jak kázal ten kazatel, co ho pak za to upálili: hampejz z církve udělali! Ježíš sice finančníky z chrámu vyhnal, ale oni se mu tam zadem vrátili jako kněží! »Chceš pokřtít dítě? Zaplat'! Kdo zemře a nezplatí pohřeb, přijde do pekla a dobře mu tak!« Až tak hluboko klesla křesťanská víra a morálka! A kdo za tím marasmem vězel a vězí? »Duševní vlastnictví«! Máme snad chodit bosky jen protože kdysi dávno někdo vymyslel boty?“

„Boty si ale musí lidé kupovat, ne krást!“ podotkla Věrka.

„Ale ano – zaplatí ševci za kůži, za dratve i za práci. Ale když si dám šít boty u jiného ševce, jak toho prvního okradu? Seberu mu jeho kůži, nebo jeho práci? Vždyť pro mě nehne ani prstem! Mám mu snad platit za nějaké »duševno«? Kam by to došlo? Když si vezmu boty od jiného ševce, zaplatím jemu a toho

prvního rozhodně neokradu! Ševce neokrádá ani ten, kdo si umí boty udělat sám, nebo o ně, jako my, požádá biroivi. Tak je to!“

„No dobře,“ ustoupila trochu Věrka. „Když si koupíš boty u jiného ševce, zaplatíš jemu a toho prvního neokradeš. Ale co třeba takové písničky? Písnička je přece čistě »duševno«, co ještě by mohlo být více od duše? Sluší se takovému zpěvákovi zaplatit, nebo ne?“

„Zpěvákům se za zpěv platí,“ připustila tetička. „I zpěv je svého druhu práce a námaha a zpěvákům či hudebníkům, co hrají a zpívají pro výdělek, přísluší proto odměna. Kdo chce od nich potěšení, ať poctivě platí vstupné na jejich koncerty, od toho je přece pořádají. Ale kdo hraje anebo zpívá jen tak na ulici, dělá to buď pro vlastní potěchu – budiž mu to přáno, ale vymáhání peněz od kolemjdoucích je pak nestoudné, nebo prostě žebrá a hudbu a zpěv má pro přilákání dárců – dnes tomu říkají reklama, ne? Nechává to pak na ostatních lidech. Koho to obtěžuje, neplatí, kdo chce pomoci, přispěje. Jakmile by ale začal zpěvák peníze vymáhat a navíc nedejbože silou, nebyla by to neškodná žebrota, ale ohavná loupež.“

„Ty mě, teti, ani nechceš chápat!“ durdila se už Věrka. „Vezmu to jinak: zpěvák nahraje písničky na malý kotouček. Vznikne něco jako záznamy biroivi, jenže nedokonalejší, je tam jen zvuk a málokdy i obraz. Ty kotoučky se pak prodávají. Výrobní cena je pár korun, takže se z větší části prodává právě to »duševní vlastnictví«. Můžeš si pak písničky pouštět, kdy se ti zachce, třeba i večer doma a nemusíš ani jezdit na jeho koncerty. To je jistě výhoda, ale za tu výhodu musíš přece zaplatit! Jenže ty si ten kotouček někde vypůjčíš, pořídíš si kopii, zpěvákovi už nezaplatíš a ten zemře hladu.“

„On za ten zpěv při nahrávání nedostane vstupné?“

„Nahrává se ve studiu, je to složitě a náročnější než koncert a používá se přitom drahá technika. Navíc tam nejsou platící posluchači, aby nahrávání nerušili hlukem nebo kašlem.“

Nahrávka pak může být i kvalitnější a čistší než poslech na koncertě.“

„Já bych tyhle záznamy chápala jako reklamu,“ namítla tetička. „Proč zpěvák nemůže nahrát pár starších písniček na kotoučky, když jsou výrobně tak levné, a rozdávat je jen tak svým příznivcům, aby tím častěji chodili na jeho koncerty?“

„Kdyby rozdával písničky zadarmo, nikdo by mu na koncert nepřišel,“ namítla Věrka.

„Proč?“ divila se tetička.

„Protože by si je všichni pouštěli doma!“

„A oni si je takhle doma nepouštějí?“

„Pouštějí,“ mračila se Věrka, neboť se cítila tlačena do kouta. „Jenže na koncertech se objevují nové písně, co ještě na kotoučcích nejsou. Proto tam pak lidi chodí.“

„Takže kdyby ty kotoučky rozdával, chodili by mu tam také, ne?“ usmívala se tetička. „Byli by zvědaví na novinky, protože kotoučky sice mohou být čistší a kvalitnější, ale koho baví poslouchat pořád to samé? A ještě za to »duševno« platit? Reklamní kotoučky zdarma bych pochopila a podporovala.“

„Ale takový zpěvák si s koncerty nevystačí,“ tvrdila Věrka. „Proto ještě musí vydávat písničky na kotoučcích. A z nich má další peníze, protože tím umožňuje, aby jeho písničky slyšelo co nejvíc lidí. I ti, co se na koncerty nevejdou.“

„Není od toho spíš rádio?“ zpozorněla Barča.

„To taky umožňuje, aby ty písničky slyšelo co nejvíc lidí,“ připustila Věrka.

„A bez placení!“ dodala rychle tetička.

„I za rádio a za televizi se platí,“ namítla Věrka. „Za »duševní vlastnictví« se zkrátka platí všude, tak to dneska chodí.“

„Mně to ale připadá jako nestydaté okrádání lidí,“ řekla tetička. „Od Věnceslava jsem nedávno slyšela, že lidi nutí platit, i když si zpívají sami pro sebe. To už je přece nehorázné! Nechci, aby mi za zpěv lidi platili, když si sama jen tak prozpěvuji pro

svou radost, ale jestli někdo přijde za mnou, abych za to někomu platila já, poženu ho svinským krokem!“

„Ty vůbec nemáš smysl pro kšefty!“ řekla Věrka. „Jak jsi, prosím tě, mohla provozovat starožitnictví?“

„Asi jako vedu činžovní dům,“ odvětila tetička. „Neumím dřít lidi z kůže, jak to vaší rodině předvedl lichvář Vondra, ani nechci. Nemám činžák, abych měla rychle miliony, ale abych bydlela a umožnila bydlet i dalším. Na Starém Město činžáky prostě patří, není tady místo pro malé chalupy, a že mi činže pomáhají, to je sice vítaný, ale jen vedlejší výsledek.“

„Ale umění by se přece mělo podporovat!“ trvala na svém Věrka.

„Dobře, zjistíme si, až bude poblíž nějaký koncert, a půjdeme umělce podpořit,“ řekla tetička dobrácky. „Když to bude dobré, pořídíme o tom záznam pro pozdější časy.“

„Proboha, snad nechceš pirátit i na koncertě?“ zaúpěla Věrka.

„Jaképak pirátění?“ opáčila tetička. „Budeme přece podporovat umění, vždyť poctivě zaplatíme vstupné! A navíc tomu zpěvákovi umožníme oblažovat lidi i po tisíciletích, tak jako už jsou záznamy z Babylónu, Ninive a ze starého Egypta!“

„Ale na koncertech se nesmí pořizovat záznamy!“ namítala Věrka.

„Dneska se toho nesmí...“ vzdychla si tetička. „Anebo naopak musí... Proč si nesmím pořídít záznam z koncertu, když – jak říkáš – to tam beztak ruší kašlající posluchači? Kdyby v Babylónu zakazovali záznamy na jejich slavnostech – a že je měli monumentální! – dnes by po nich neštěkl pes. Kdo z lidí si dneska vzpomene na Babylón? A přitom to byly nějaké slavnosti! Kdybych byla hamoun, ještě by mi za ten záznam musel platit pan zpěvák! Vždyť mu to zajistí posluchače i po tisíciletích! Pravda, neměl by z toho peníze, jen slávu, ale co by za ni jiní dali! A vysvětli mi taky, proč musíme platit daně? Proč platí daň ze své chalupy i Vuk, ačkoliv jinak peníze na nic nepotřebuje,

takže je ani nemá. Proč platím každoročně daň z činžáku, ačkoliv tady stojí už určitě déle než tři sta let? Pravda, vybírám si od partají činži, ale když jsem ji poctivě uvedla do daňového priznání, vypočítala mi úřednice, že je to všechno pod hranici nezdanitelného základu. Ale daň z činžáku přesto platit musím. Proč?“

„Daně platíš, aby tě policie chránila před lupiči,“ řekla Věrka. „A taky se z nich platí hasiči a taky doktoři v nemocnicích, co tě vyléčí, až budeš nemocná.“

„Před lupiči mě žádná policie ani stráž nikdy neochránila,“ podotkla tetička. „Kdykoli v Praze řádili a loupili cizí vojáci, byla městská stráž – nebo dneska policie – dobře zalezlá, aby nepřišla k úhoně. Hasiči sice oheň uhasí, ale dům je po nich neobyvatelný, jako kdyby vyhořel až do základů a co se týče doktorů? Těm je lépe se vyhnout. Kromě toho – už jsi někdy slyšela, že by byl některý kriogis nemocný? Já tedy ne.“

„Pan Vuk taky říkal, že nejsme nemocní...“ doplnila ji Věrka váhavě. „Byla jsem sice, už jako kriogiska, v nemocnici, ale to bylo tím, že mě při vciťování do myši sežrala kočka.“

„Takže jsi měla klasický vciťovací šok,“ přikývla chápavě tetička. „Ale upřímně si teď sama přiznej – pomohli ti od něho doktoři?“

„Ani ne,“ přiznala Věrka. „Dali mi jen nějaké uspávací prášky, ani vciťování mi s nimi nešlo. Ještě že mě pan Vuk od nich dostal a zachránil!“

„Takže ti doktoři nepomohou, ale platit je musíš,“ shrnula to tetička. „A tak je to skoro se vším. Dnešní vrchnost se v tom od dřívějších neliší. Člověk aby jen platil, platil a platil, páni si žijí lépe než ostatní, ale když někdo potřebuje pomoc, nemají čas ani chuť pro lidi něco udělat. Zkrátka – panstvo! Divíš se, že je neuznáváme? A hlavně – že je mezi sebe ani nebereme?“

Věrka se nedivila...

==*=

Praha neobvyklá

Už první den si Věrka zalétala aspoň s holubem, ale to byl teprve začátek. Večer jí dala teta Barča dobrou noc, Věrka po všech těch dojmech v nové postýlce usnula, ale ráno hned po snídani vyrazily obě do města.

Ne ale tak, že by vyšly z bytu.

Barča Věrce doporučila, aby se co nejpohodlněji zavrtala do své postýlky, aby ji hlavně nic netlačilo a slíbila jí přivést pootevřeným oknem do pokojíčku zvířátko, se kterým se na výlet vypraví.

„Stačí, když se dostaneš oknem na venkovní parapet,“ ujišťovala ji. „Tam počkej, až ti přivedu něco lepšího.“

Slibovaným zvířátkem byl vrabčák, který bez bázně vhopkal do Věrčina pokoje, jenže tam začal zmateně poletovat, jakoby se něčím splášil. Po zkušenostech se vcit'ováním měla ale Věrka správnou představu, co se to asi děje – tetička jí ho přivedla až do pokoje, ale pak se od něho odtrhla, aby nepřekážela – zvíře může vždycky ovládat jen jeden.

Věrka nebohého vrabčáka samozřejmě ihned lapila vcitěním a přiměla ho zklidnit se. Pak ho stejnou cestou vyvedla oknem ven, kde už na ni čekala tetička – přesněji dva parádní velcí rackové.

„Zamávám ti a přeskoč na toho druhého!“ ozvala se jí v hlavě telepaticky a současně jeden z racků zamával křídly. Ne jako při vzletu, spíš jako když malé dítě dělá »pá pá«. Hned bylo jasné, kterého racka řídí tetička. Věrka nesměla ztrácet čas – druhý racek, tetičkou právě opuštěný, by jistě nejradyji uletěl, jenže to už se Věrka odtrhla od vrabce a přeskočila na racka. Uvolněný vrabec okamžitě odfrčel jak mohl nejrychleji, ale svůj úkol již splnil a volnost si tedy plně zasloužil. Zato Věrčin racek opět složil již již rozepínaná křídla, neboť si ho Věrka ihned zklidnila.

„Vidím, že přeskakovat umíš,“ pochválila ji opět tetička. „Polet' tedy za mnou a jestli chceš, pořizuj si při tom záznam, bude se ti jistě hodit.“

Tetiččin racek rozepjal křídla a odstartoval pozadu šikmo vzhůru, ve vzduchu se otočil, aby plynule pokračoval ve stoupání. Věrka to měla lehčí, neboť startovala za ním bez otočky, ale měla co dělat, aby tetiččinu rackovi stačila.

Jakmile se dostali nad střechy nejbližších domů, otevřelo se před nimi rozsáhlé moře střech a průhledů do labyrintu ulic. Tetička se ale nezdržovala v nejbližším okolí, mířila jako po natažené niti k nejvyšší věži Svatovítského chrámu na Hradčanech. Střechy domů byly pod nimi ve větší a větší hloubce, i přes Vltavu se přenesli ve výšce, kde už rackové obvykle nelétají, ale pokračovali výš a výš.

„Nejlépe je začít s prohlídkou nahoře a pohodlně plachtit dolů než začít dole a až pak šplhat do výšky,“ zdůvodňovala tetička směr letu.

Bavily se spolu telepaticky, což bylo snadné, neboť ve skutečnosti obě ležely každá ve své posteli, jen kousek od sebe. Dříve než se dostali nad Vltavu, spustila tetička vodopád informací o pamětihodnostech Prahy. Nejen to, co se dozvídají ve zhuštěné podobě turisté, ale i spoustu věcí navíc, které se turistům obvykle neříkají jednak kvůli nedostatku času, ale především – protože je sami průvodci neznají. U tetičky to bylo onačejší. Prahu znala shora i zdola, prožila v ní celých pět set let, přičemž se většiny důležitých událostí sama účastnila a o mnoha z nich dodala i záznam do historických záznamů biroivi, kde budou k dispozici i pozdějším generacím kriogisů. A to je co říci, u těch se nevystřídají tři i více generací za pouhé století, ale věk těch nejstarších hodně přesahuje přes celé milénium.

Mohla by Věrka získat lepšího průvodce Prahou?

Těžko.

==*=

Jakkoliv byl pohled na Prahu z ptačí perspektivy úžasný a tetiččin zasvěcený výklad zajímavý, to opravdu nebylo nic proti zážitku, který Barča přichystala Věrce na odpoledne.

Oběd spořádaly společně, jakmile daly volnost rackům, Jakmile se ale od nich odtrhly, jistě ihned nabrali směr k Vltavě a hlavně co nejdál. Obě čarodějky – proč jim tak neříkat, když praslovanský výraz »cs'ar« původně znamenal pro ostatní lidi nepochopitelnou činnost kriogisů a z toho časem vznikla i odvozená slova »čáry«, »čaroděj« a také »čarodějka«... Obě čarodějky si poručily – tedy vlastně »vyčarovaly« – oběd od biroví. Nemusely nikam chodit ani pracně vařit a ani s nádobím neměly žádné starosti. Co nedojedly – neboť porce byly zřejmě vytvořené pro těžce pracující dřevorubce – prostě nechaly zmizet.

„Tak – a teď ti ukážu něco úplně jiného!“ slíbila Barča Věrce. „Jdeme se uvelebit do postýlek a čekej tam na moje zvířátko!“

Věrka ji samo sebou poslechla a netrpělivě očekávala dalšího vrabčáka, jenže místo vrabce majestátně vstoupila do pokoje šedočerně mourovatá kočička – či spíše kocourek.

„Seběhni s Mourkem dolů na dvorek!“ poručila jí tetička. „Už tě tam čekám.“

„Vždyť jsme v patře!“ namítla Věrka. „Jak se s ním dostanu dolů?“

„Nech to na Mourkovi, on se s tebou dolů dostane, ví jak a kudy a nebude to poprvé!“ poradila jí ale tetička a dodala: „Čekám vás dole s Micinkou!“

To znamenalo – kočičí výlet! To bude zajímavé! Kočky se protáhnou všude, říkala si nadšeně Věrka a nechala Mourkovi volnost, aby jí ukázal, jak sestoupí o patro níž.

Kocour si ale věděl rady. Z okna se obrovským skokem přenesl na větev nejbližšího stromu, až v Věrce zatrnulo, jak to bylo daleko, ale zřejmě neměla úplně správné představy o kočičí mrštnosti. Mourek s jistotou cirkusáků doběhl po poměrně tenké větvi až ke kmeni a pomocí svých drápků se obratně spustil dolů,

kde již na ně čekala zrzavá kočka – zřejmě předem ohlášená Micinka, řízená tetičkou.

„A teď pojď za mnou a snaž se Mourkovi co nejméně překážet, protože na rozdíl od tebe on už tu cestu zná,“ poručila kočka Micinka – nebo spíš tetička v ní.

Věrka tedy nechala Mourka následovat Micinku, což by nejspíš udělal i bez příkazu. Obě kočky se svými hosty zamířily k protějšímu domu, k malému okénku na úrovni dlažby dvorku. Protáhly se do jakéhosi tmavého sklepa, kde Věrka okamžitě ocenila přizpůsobivost kočičích očí – velice rychle se ve tmě rozkoukala a viděla, kam dál potichu ťapkají.

Nebude věru radno vciťovat se v tomto dvorku a v přilehlých prostorách do myší!

Ve sklepe nezůstali, bylo tu sice různé harampádí, kde by se mohly schovávat myši, ty ale mohly být jen kočičím cílem, ne však cílem obou čarodějek. Tetička Barča vedla kočky k prastarým schodům, kde ji nezajímaly ty nahoru, naopak se i s kočkami otočila hlouběji do podzemí. Tady už byla opravdu tma, kde toho ani kočky mnoho neviděly, ale podle šumu Věrka zjistila, že je před ní nevábně zapáchající voda, podle kočičího čichu asi z kanalizace. Schody zde končily a následovala tmavá chodba.

„Přestupní stanice!“ ohlásila tetička Věrce, jako kdysi hlásili průvodčí, dokud po Praze jezdily staré dřevěné tramvaje s průvodčími, jaké si tetička jistě dobře pamatovala.

„Tady?“ podivila se Věrka.

„Dál kočky nepůjdou, i kdybys je rozkrájela,“ ujistila ji tetička. „Do takové žumpy se kočka neodváží ani kdyby měla za zády smečku chrtů, spíš se nechá roztrhat. Nebudeme už kočičky trápít, poděkujeme jim a přestoupíme.“

„V té vodě snad něco žije?“ podivila se Věrka a neskrývala přitom svůj odpor.

„Tam?“ zasmála se v telepatii tetička. „Možná červi, ale do těch se nedá vciťovat. Jen se podívej výš!“

V zatopené sklepní chodbě byla tma, ale na stropě se cosi slabě červenalo. Když se na to Věrka kočičíma očima zaměřila, spatřila cosi zavinitého do pytlovitého obalu.

„Ještě jsi neviděla kočičíma očima netopýra, vid’?“ napověděla tetička Věrce.

„To jsou netopýři?“ zeptala se celkem zbytečně Věrka.

„Co by to mohlo být jiného?“ odvětila tetička. „Co asi může ve starém sklepě viset od stropu hlavou dolů? Rackové to nebudou... Za starých časů takhle leckde viselo uzené maso, ale dnes je nikdo ve sklepě neuchovává, všichni buď nakupují pro okamžitou spotřebu nebo užívají ledničky. A teď – poděkujeme kočičkám, ať se vydají za svými myšmi, donesly nás kam měly. Přenes se do jednoho toho krasavce na stropě, nejlépe do toho vpravo, ať se obě nesrazíme v jednom!“

„A co dál?“ chtěla vědět Věrka.

„Už jsem ti říkala, ukočírovat netopýra je obtížné, ale když ho necháš letět, jak umí on sám, jen ho budeš navádět za mnou, zvládneš to. Nejsi přece ve vciťování novicka!“

Věrka se tedy zaměřila na nejbližšího visícího tvora. Nejbliž byli dva, vybrala si tedy toho více vpravo. Odtrhla se od Mourka a přenesla se do netopýra.

Svět jí okamžitě potemněl, byla teď v naprosté tmě. Jen cítila, že visí za drápky hlavou dolů, ale neviděla vůbec nic – ani kočky dole na kraji zatopené chodby, které se teď určitě otočily a daly na úprk z této části sklepa. Ačkoliv – co o nich může tvrdit tak určitě? Co když tu zůstaly a věnují se zdejšími myšmi? Netopýři byli před nimi chránění dvojitě, nejen tím, že viseli až na stropě, kam se ani kočka nedostane, ale především vodou, která je před nimi chránila ještě lépe.

V té chvíli uslyšela hvizd – a na okamžik jako kdyby ve sklepě krátce blikla baterka.

Spatřila nahore nad sebou dvě kočky. Stály na stropě a otáčely se, aby mohly utéci po schodech dolů. Vlastně nahoru, to jen Věrka vidí svět vzhůru nohama, protože sama visí na stropě

sklepa hlavou dolů. Netopýří svět bývá často z pohledu vzhůru nohama...

Zkusila přimět i svého netopýra, aby hvízdal. Poslechl ji a spatřila kočky o další metr dál od vody, zatímco pytel visící vedle ní se rozbalil a objevila se blanitá křídla.

Má letět za tetičkou, uvědomila si a také se pokusila rozvinout křídla. Netopýr ji sice poslechl, ale ne příliš ochotně – zřejmě pochopil, že mu poroučí kdosi jiný než jeho paní, ale vzepřít se mu nepodařilo. Tetička měla pravdu, Věrka nebyla nováček. V dalším hvizdu již spatřila tetiččina netopýra mávat křídly – ačkoliv to není to pravé slovo, jenže jak popsat dojem, který měla při netopýřím hvízdání? Obraz okolního světa byl jiný než očima všech dosavadních zvířat, do nichž se dosud vcířovala. Ne protože byl černobílý – barvoslepých zvířat je víc, ale jen blízké okolí zdroje hvizdu mělo jasné kontury, čím vzdálenější objekty, tím rozmazanější. Když hvízdal její netopýr, bylo to jiné než když svého netopýra přiměla ke hvizdu Barča. Ta s ním mezitím vyrazila do tmy, jenže když hvízdla, okolí se kolem ní na okamžik jakoby rozsvítilo a objevila se temná díra, ke které tetička mířila.

Věrka se pustila dráčky stropu a netopýr sám nabral vzduch do létacích blan. Nejraději by se vrátil na strop a zavěsil by se hlavou dolů, Věrka mu však přikázala následovat tetičku, či spíše jejího netopýra. Ještě se jí trochu vzepřel a uhnul ze směru, ale když trvala na svém, zabral blanitými křídly naplno a opravil směr za svým kolegou, řízeným tetičkou.

Zamířili spolu všichni čtyři do nevelkého průduchu. Věrka se chvíli obávala, že je to pouhá díra do zdi, zakončená nejpozději po dvou metrech stěnou, o níž se netopýři ve své rychlosti rozplácnou jako v grotesce, ale tetička tu nebyla poprvé. Každý další hvízd ukázal další pokračování díry a po krátkém stíněném úseku následovalo prudké rozšíření do další místnosti. Celé Staré Město je plné podzemních prostor, nebylo tedy divu, že se dostali do dalšího sklepa. Zajímavé bylo i propojení sklepů. Věrka si

umínala, že se na to tetičky při první příležitosti zeptá, ale tetička ji předešla.

„Jestlipak víš, proč je v této čtvrti tolik sklepů?“ optala se jí, aniž její netopýr byl jen na okamžik zpomalil. Věrka to samozřejmě nevěděla a tetička jí to rychle objasňovala.

„Na počátku byly uličky Starého Města skoro o patro níž než dneska. Při každoročních záplavách se ale Vltava vylila z břehů a město zaplavila. Pražanům to nevadilo, jejich domy byly z kamene, jen museli pokaždé odvézt spousty bahna, kterým Vltava ulice zanesla. Lidé zpočátku bahno vyváželi na okolní pole, jenže pak je to jednak omrzelo, jednak jak se Praha rozšiřovala, polí ubývalo, takže nakonec bahno nechávali na místě, kde vyschlo a ztvrdlo. Bahna ale každoročně přibývalo, až po jedněch mohutných záplavách dosáhlo až k oknům v patře. Pražané to nakonec vyřešili po svém. Prorazili místo oken nové dveře, z původních pater se stala přízemí a z přízemí sklepy. Museli tam zadržet původní okna, jenže na mnoha místech naopak v bahně vyhrabali tunely a pospojovali tak domy i přes ulici. V rozsáhlém podzemí tak získali dobré úkryty před cizími rabujícími vojáky. To všechno se ale stalo tak dávno, že to ani já nepamatuji.“

„Odkud to tedy víš?“ zajímalo Věrku.

„Z kronik – přesněji ze záznamů Ctibora Staropražského,“ odvětila tetička a i se svým netopýrem se obratně vyhnula sloupu, podpírajícímu uprostřed rozsáhlé sklepní místnosti monumentální gotické klenutí. Netopýr, nesoucí Věrku, se mu vyhnul ještě hbitěji, ale tetička se ani zde nezastavila, jen jako na okraj podotkla, že si právě tuhle sklepní místnost mohou později – teď na to není čas – pustit ze Ctiborova záznamu, když ještě byla v provozu.

„Tenkrát tu byla putyka neboli hospoda,“ řekla a na dotvrzení svých slov nechala oba netopýry obkroužit středový sloup, aby si Věrka mohla vychutnat rozlohu sklepní místnosti.

„Na Ctiborových záznamech uvidíš, jak tu tenkrát bylo veselo,“ slibovala tetička. „Ale při velkých záplavách zahynul hostinský a současně majitel domu. Místo aby vystoupal jako všichni do druhého patra, při dosavadních povodních netknutého, chtěl ještě zabezpečit sudy piva i vína ve sklepeních, kde tenkrát všechny sudy plavaly při každé povodni. Když v nich ale byla zaražená pípa, snadno se ulomila a obsah vytekl do kalné vody. Hostinský chtěl tomu zabránit, jenže se tak zaujal vyražením píp a jejich nahrazováním kolíky místo špuntů, až ho v podzemí povodňová vlna překvapila a zalila.“

„Utopil se někde tady?“ pískla si Věrka prostřednictvím svého netopýra, aby se trochu porozhlédla kolem.

„Tady ne, o patro níž,“ sdělila jí tetička. „Zůstal u sudů, zalitý bahnem, vyhrabali ho až když voda opadla. Tenkrát bylo opravdu hodně bahna a hospoda se v domě už neobnovila. Bez hospodského to ani nešlo.“

„Co tu bylo potom?“

„Vdova nejprve nechala vyhrabat a pohřbít mrtvého manžela a pak prodala zásoby i se sudy, aby přežila nastalou nouzi. Nakonec dům pronajala jednomu mladému ševci. Ten si v prvním patře, mezitím změněném na přízemí, otevřel dílnu. Byl to čiperný mladík a když si vzal za ženu jedinou dceru hostinské, bylo každému jasné, že tu hospoda nebude. Zůstala po ní jen památka v podobě bytelných, dvoupatrových sklepů.“

Slétli se svými netopýry po starých prošlapaných schodech o patro níž, kde dřív stály sudy, které se staly osudnými posledním zdejšímu hostinskému. Teď tu bylo jen harampádí ve starodávných červotočivých skříních a truhlách.

Tetička zamířila do nejdlehlějšího kouta, kde její netopýr zpomalil a přistál.

„A teď pozor, před námi je »myší díra«, musíme se jí opatrně proplazit.“

Tunýlek zvaný »myší díra« dělal čest svému jménu – ostatně mu ho jistě dala tetička, i když možná už dávno. Oba

netopýři složili křídla a chvíli se hbitě plazili, než se jim tunel otevřel do další větší prostory.

„Tenhle sklep obsahuje jedno z tajemství staré Prahy,“ řekla tetička. „Od povodně, kdy vchod zaneslo bahno, sem už nikdo nevstoupil. A to může být už tři století, možná i déle. Je tu zazděný poklad – na dně tamté dřevěné truhly je zapomenutý kožený měšec plný peněz – většinou jsou to stříbrňáky, ale našla jsem tam i zlatáky.“

„Vždyť jsi říkala, že sem nikdo nevstoupil...“

„Nikdo z lidí,“ upřesnila to tetička. „Ale na tohle jsou netopýři slabí, musela jsem si na to přibrat potkany. Vynesli mi dokonce z toho měšce pár mincí, takže ti teď říkám jen čistou pravdu, nevymýšlím si.“

„Páni! Zazděný středověký poklad!“ bájala Věrka.

„Takových je tu v Praze víc,“ řekla tetička Barča. „Je to poměrně časté. Boháči se často starají, jak co nejlépe uschovat peníze. Ve starodávných městech bývaly obvyklé skryše ve sklepeních, kde jinde? Boháč zde uschová své poklady – a znenadání zemře, takže se o nich dědicové nedozvědí. Nemusí to být ani ve válkách a při nájezdech cizáků, ale i v hlubokém míru, infarkty a mrtvice nejsou u lidí vzácné. A poklad pak leží pod zemí po celá staletí...“

„Ale když o něm víš, proč si ho nevyzvedneš?“ pídila se Věrka.

„Mohla bych si ty mince vyzvednout, ale pomocí krysy by to bylo strašně zdoluhavé,“ vysvětlovala neteři. „Uvaž, jak dlouhou cestu by musela ta krysa projít, i kdyby nemusela plavat přes tu stoku uprostřed. A krysa pobere do tlamičky jen jednu minci, víc ne. To by mi trvalo příliš dlouho.“

„Co kdybys sis třeba pronajala byt přímo v tom domě a po nocích bys zasypaný vchod odhrabala...“ vymýšlela Věrka dál...

„Tak předně – i kdybych poklad našla, nepatřil by mně, ale majiteli domu,“ řekla rázně tetička. „Dnes bych dokonce mohla narazit i na nenažranost České republiky, neboť podle jakéhosi

nového zákona všechny poklady patří státu a kdo je najde, i kdyby to bylo na jeho pozemku nebo přímo v jeho domě, musí je odevzdat, jinak to soud pokládá za krádež. Řekni mi, jaká je v tom logika? Kdybych si takový poklad sama uschovala před takovými dvěma sty lety, a dnes bych si ho vyzvedla, už bych podle toho zákona okradla stát! Považuje stát všechny poklady za své »duševní vlastnictví«? Vždyť je to postavené na hlavu! Není lepší nechat poklad tam, co je, ať ho někdo najde později, až tyhle nesmyslné zákony zmizí?“

„Asi ano,“ připojila se k ní zklamaně Věrka. „Třeba si ho zapamatujeme a na tu dobu si počkáme, ne?“

„Třeba,“ připustila tetička.

Pak ale vyrazila se svým netopýrem, sotva jí Věrka stačila.

=*=

Z první návštěvy podzemí staré Prahy se Věrka vrátila plná nadšení. Netopýry opustily až po několika kilometrech dobrodružného putování labyrintem sklepů, podzemních chodeb i moderních kolektorů. Stačilo se od nich odtrhnout a byly zpět v tetiččině bytu. O netopýry se nestaraly, ti se jistě vrátí sami.

„Lidi v Praze ani nevědí, po čem šlapou!“ řekla Věrka u večere, kterou obě uspořádaly opět v tetiččině parádním pokoji.

„Kdyby jen to!“ usmála se tetička. „Pod Prahou můžeš bloudit celé dny a týdny, když máš vládu nad zvířátky, která ti to umožní. Člověk by se do většiny podzemních prostor ani neprotáhl, se zvířátky to dokážeš. A to ještě odhaduji, že dobrá třetina sklepů je zazděná tak dokonale, že se do nich nedostane ani myš!“

„Je to opravdu zajímavé,“ uvažovala Věrka. „Ale nějak mi uniká, jaký to má praktický význam. Co máš ze všech těch procházek užitečného, když nemůžeš získat ani jeden dávno ztracený měšec?“

Tetička na okamžik zvážněla a zamyslela se.

„Naše pískle je zřejmě praktičtější, než jsem čekala,“ zasmála se. „Ale máš pravdu, je to jen moje záliba, neboli, jak se dnes říká, mé hobby, čili koníček. Jaký praktický význam má ale

sbírání starých použitých známek, na kterých už je razítko a nemůžeš je již nalepit na dopis? Tohle je něco podobného. Praktický význam v tom nehledej, i když se i o známkách pořádají výstavy a staré známky se prodávají za neslýchané ceny, jako kdyby měly nějakou jinou než sběratelskou hodnotu.“

„Dobře – hobby je docela dobré vysvětlení,“ přijala to Věrka. „Ale neříkej, že celých pět set let, co žiješ v Praze, prolézáš s netopýry staré sklepy! Nemám nic proti hobby, jen se mi to zdá trochu... trochu málo... Je to jistě velice kvalitní zábava a zajímavé povyražení, ale musíš přece dělat i něco užitečnějšího!“

Tetička se na okamžik zamyslela.

„Máš pravdu, píske,“ usmála se. „Je to jen hobby – zábava a povyražení.“

„Co tedy děláš vážného?“ chtěla vědět Věrka.

„Vážného moc nedělám,“ přiznala tetička. „Nepracuji jako lidé od nevidím do nevidím a nejsem nikde zaměstnaná. A už vůbec bych nevydržela dělat u pásu! Když byla v Čechách zavedená pracovní povinnost, vyhnula jsem se jí – jako ostatně všichni kriogisové. Neměla jsem pak ani německou kennkartu ani občanský průkaz s příslušnými razítky, ale šlo to i bez nich. Beztak jsem se obešla bez přidělových lístků na potraviny a ostatní zboží, když Němci zavedli přidělový systém, který přetrvával i po válce. Pravda, někdy to šlo jen s pomocí vcítění do policajtů, ať už se nazývali žandárové, policajti, četníci, gestapáci nebo veřejná či státní bezpečnost. Ne že bych pro lidi nikdy nic nedělala, v zimě jsem neuklízela sníh a nespala chodníky jen před svým domem, ale v celé ulici, ačkoliv pochvalu za to slízli jiní. Byla to práce navíc, ale byla potřebná, už jsem se na to nemohla dívat. Práce pro práci ale pro nás kriogisy není ani zajímavá, ani důležitá.“

„Takže jsou všichni kriogisové lenoši?“

„Tak to není,“ odvětila tetička pobaveně. „Ale jen naivní lidé si myslí, že zbohatnou přehazováním písku z jedné hromady

na druhou a zpátky. Dnes se v továrnách rozmáhají stroje. Ani to není nic nového, ale dnes už jsou provozy, kde stroje pracují úplně bez lidí. My kriogisové máme ještě dokonalejší biroivi a nemáme důvod honit se za další výrobou pro výrobu. Beztak dnes lidé vyrábějí schválně šmejdy, jen aby bylo proč dál vyrábět. Dřív boty vydržely deset let, ty lepší dvacet, dneska ty lepší vydrží rok a levné ani ne čtvrt roku. Sukno bývalo tak pevné, že se oblečení dědilo z otce na syna, dnešní směšné hadříky jsou po půl roce k ničemu. Říkala jsem ti už, jak dopadl Jíra s počítačem?“

„Ale žítit se jako piráti...“ zavrčela Věrka.

„Jestli ti vadí kopírování, tak si někam sedni a mlč, leda by sis sama skládala i písně,“ řekla tetička už trochu nahněvaně. „Abys věděla, lidská civilizace je na kopírování založená a závislá od samého počátku. I ten sekeromlat někdo vynalezl a ostatní to kopírovali, až jim pod rukama jiskry z pazourků létaly. My kriogisové jsme nekopírovali jedině biroivi, neboť nám ho na Zemi uvedli do chodu Aplafů a od té doby nebyl důvod měnit na něm nic víc než vkládat další předměty hodné zkopírování. Nakonec, i když pan Vuk pomáhá lidem v nouzi, zkopíruje pro ně pár pytlů mouky, která vypadá jako by ji právě přivezl ze mlejna.“

„Vy nic jiného než kopírovat neumíte?“

„Vynalézat něco, co tu ještě nebylo, je obtížnější než si myslíš,“ odvětila tetička. „Kdo za tisíc let přidá do biroivi aspoň pár novinek, tomu říkáme vynálezce nebo kuchař. Vlastně je to možné jen protože se svět přece jen vyvíjí a přicházejí nové věci, ale drtivá většina lidí i kriogisů za celý svůj život nikdy nic nevynalezne. A není to ani nutné. Všechno co k životu potřebujeme jsme měli dávno před Babylónem. Pravda, nejvíc novinek máme z Babylónu. Vuk se Svarogem přidali do biroiví-jídelníčku medvědinu – to byli šťastlivci! Záviděli jim to dlouho všichni kriogisové v Rusku.“

„Jeskynní lidé přece lovili medvědy už dávno!“ namítla Věrka.

„Jistě, ale sníst medvědí pečeni napůl připálenou a napůl syrovou dokázali jenom oni,“ podotkla tetička. „To se dá jíst jen z hladu. Vuk se Svarogem připravili nakládané maso jako takovou pochoutku, že i dnes u ní blahem slintáme! Jenže takových pochoutek jsou v biroivi tisíce. Tak jako já trávím hodiny v podzemí Prahy, jiní celé dny pátrají v pamětech biroivi po zapomenutých věcech, uložených pětadvaceti generacemi od dob Aplafů.“

„Třeba tam taky občas něco objeví,“ provokovala Věrka.

„Ale jistěže objeví,“ usmála se tetička. „Ve všech obdobích se dá objevit něco, co bylo tenkrát vynikající a postupem času zapomenuté. V dnešní době používáme hromadně asi tři stovky jídel a asi pět set místních specialit. Většinou se od místních lidí nelišíme, jíme totéž jako lidé doma či v restauracích, jen lepší kvality. Ale i u Vuka jste přece jedli specialitky, jaké lidé neznají – medvědinu, girži, šerzi, nebo Babylonské koláčky. Vuk je prostě miluje.“

„Ty koláčky, co vypadaly jako makové, jsou původem z Babylónu?“ nadskočila Věrka. „Vuk nám ale říkal, že je pekla nějaká Liběna!“

„Ale ano, Liběna pekla také,“ přikývla tetička. „Liběny koláčky se odlišují skořicí, ta v původních koláčcích z Babylonu není. Zato jsou v nich mletá lotosová semínka. Můžeš se na to Vuka přeptat, on je ale střídá, takže jste u něho nejspíš jedli oboje.“

„Ale Vuk mluvil jen o Liběně,“ podotkla Věrka.

„No jo – byla to jeho žačka, pořád na ni nemůže zapomenout,“ potvrdila tetička.

„A ty jsi taky jeho žačka?“ vyzvídala Věrka.

„Já ne,“ zavrtěla hlavou tetička. „Mě si vyhlídl Vít Krchňák z Kutné Hory, má studnu za Kaňkem, jenže na rozdíl od Vuka se kolem ní rozrostla osada, takže teď má Vít'a klasický venkovský

rodinný domek, který nemůže chránit tregem – to je takový náš hyperprostorový deštník, co dovede chráněný objekt dočasně oddělit od světa. Vuk ho v poslední době použil několikrát a vždycky to pod tregem rozlámalo všechny stromy, Víťa by tím poškodil domy sousedům, takže přemístil studnu do hlubin hory a spojuje se s ní jen kjodlychem.“

„Pan Vuk přechovával v chalupě nějaké uprchlíky, zajatce či co...“ zprávnila to Věrka.

„Naštěstí mu to prošlo,“ vzdychla si tetička. „Já jsem za poslední války schovávala ve sklepeních nějaké rebely, tvrdili, že po nich jde gestapo a asi to byla pravda. Zařídila jsem jim tedy sklep jako nějaký apartmán v hotelu, krmila je... a víš, jak se mi odvděčili? Když Němci válku prohráli, udali mě, že jsem kolaborovala s Němci, jinak bych nemohla mít pro ně tolik jídla. Vědět to předem, předhodila bych je Němcům, syčáky. Jak se říká, lidé každý dobrý skutek po zásluze potrestají...“

„A potrestali tě?“

„Zvěd kriogisů, který se nechá potrestat, si ten trest zasluhuje,“ pravila sveřepě tetička. „Ne za to, z čeho ho kdejaký udavač obvinil, ale za to, že se potrestat nechal. My máme dost možností, jak se trestům vyhnout. Když se na nás někdo pokusí uplatnit násilí, máme podle našeho kodexu právo dát mu ponaučení. Buď použit brodi a poslat ho k zemi – Indové tvrdí, že to nevydrží ani slon nebo tygr, jen velryba tomu odolá, jenže s těmi se nesetkáváme. Surovce smíme zkrotit i vcítěním, aby se nám hluboce poklonili, odprosili nás za nezapné obtěžování a ještě nám na rozloučenou políbili botky.“

„Vcítěním?“ divila se Věrka. „Jenže pan Vuk nám vysvětloval, proč to dělat nesmíme! Lidi by si toho všimli a mohli by pak z trucu udělat pravý opak.“

„To se ví, že by mohli, kdyby mohli,“ odvětila tetička. „Ovládnání přes vcítění se příliš neliší od hypnózy, kterou dovedou použít i někteří lidé. S tím rozdílem, že hypnóza je podle mého názoru slabá. Tou nikoho nedonutíš spáchat sebevraždu,

nanejvýš podcenit nebezpečí. Ačkoliv – i to může stačit. Hypnózou nikoho nepřinutíš vědomě skočit pod vlak, ale můžeš ho nechat stát na kolejích a nařídít mu, aby neposlušal zvuky – a když se bude dívat právě opačným směrem, přijíždějícího rychlíku si nevšimne. Vcítěním ho ale můžeš poslat přímo pod kola a nepomůže mu ani, že ten rychlík vidí.“

„Ty mě úplně děsíš, tetí,“ otrásla se Věrka. „Mluvíš, jako kdybsy už někoho poslala pod vlak! Ačkoliv – taky jsem donutila jednoho zdivočelého psa skočit přímo proti autu, ale to bylo jen zvíře, od majitelů vyloženě zkažené a navíc nás ohrožovalo.“

„Jak to s tím psem dopadlo?“ zajímala se tetička.

„Auto ho zabilo a pak havarovalo,“ otrásla se Věrka.

„Takže jsi přitom poškodila i nevinného řidiče toho auta!“ vyjela na ni Barča.

„Kdyby neletěl přes vesnici stovkou, nehavaroval by,“ ujišťovala ji Věrka. „U nás měl jet padesátkou, ale někteří si pletou vesnici s dálnicí.“

„V tom případě беру zpátky, že jsi ho poškodila,“ přijala to tetička. „Taky nemám tyhle frajery libové ráda.“

„A už jsi některé poslala pod vlak?“ podívala se na ni Věrka tázavě.

„Neposlala, neboj se,“ usmála se tetička povzbudivě. „I ty chlapy od revolučních gard, co mě chtěli zatknout a nejspíš hned zlynčovat, jsem jen přinutila, aby mě neviděli, odešli a zapomněli, že u mě vůbec byli a hlavně proč! Zato kamarád Dušan donutil v koncentráku skočit na elektrické dráty esesáka, ale když nám to pak vyprávěl, přiznali jsme mu, že na to měl právo. Ten Němec byl prostě bestie.“

„To už nám pan Vuk vykládal,“ neudržela se Věrka.

„Když to víš, dobře,“ pokývala hlavou tetička. „Nesmíš lidem ubližovat bezdůvodně, to se nepromíjí. Ale při obraně kriogisů, tedy i sebe, nemusíš brát ohledy na násilníky, kteří se chystají uplatnit svou domnělou převahu síly. Někdy na ně stačí brodi, jindy musíš použít vcítění, třeba kdyby tě někdo ohrožoval

střelnou zbraní. Na to brodi nestačí, ale vcítěním se můžeš dostat z většiny nebezpečí.“

„Nevadilo by, že si toho všimne?“

„Asi by to vadilo, kdybys mu nedala post-hypnotický příkaz, aby na to zapomněl,“ řekla tetička. „Poslyš, nestrašil vás Vuk zbytečně? Skoro se mi zdá, že by ses obávala použít vcítování i na grázly jen aby si toho nedejbože nevšimli! Přitom, co já vím, sám Vuk toho používá docela často. To před vámi ani nikoho neovlivnil?“

„Jen přede mnou,“ špitla Věrka. „Před Vítou a Jitkou, co já vím, nikdy nic nezkoušel.“

„A co předvedl tobě?“

„Poprvé... ovlivnil našeho pana doktora, aby mi přestal dávat oblbovací prášky, co mi předepsal jiný doktor v nemocnici...“

„To snad byla drobnost, jaká nestojí za řeč!“ odvětila tetička.

„Jenže když za námi přijely dvě sociální pracovnice a chtěly mě odvézt, pan Vuk mě požádal, abych je zdržela než přijde,“ vyprávěla Věrka tetičce. „A pak ze mě udělal kopii, co vypadala úplně jako já, naložil ji místo mě do jejich auta – a ty dvě i s policajtem, který jim pomáhal a chránil je, nechal i s autem vjet do rybníka, kde se všichni i s mou kopií utopili. To už přece nebyla drobnost, co ani nestojí za řeč!“

„Ale tím přece zachránil tebe, ne?“ zeptala se stručně tetička.

Věrka jen němě přikývla.

„Pak měl na to podle našeho kodexu právo,“ odvětila tetička. „Ale nebylo v tom ještě něco jiného?“

„No... my jsme se těm třem podívali do svědomí,“ přiznala Věrka. „Pan Vuk řekl, že si takové hyeny nezaslouží žít. Tvrdil, že je docela rád, že se na mě vrhly, jedině tak je mohl jaksepatří ztrestat a nejspíš tím zachránil i pár dětí.“

„Takže to přece jen bylo horší,“ broukla spokojeně tetička. „Vuk je příliš úzkostlivý, ten nedělá ukvapené soudy.“

„Jenže jsem tím pádem pro všechny umřela,“ posteskla si Věrka.

„To by tě čekalo tak jako tak,“ utěšovala ji tetička. „Tím se to jen uspíšilo. Měla bys už vědět, že se začínáš proti svým spolužákům opožďovat ve vývoji. Brzy by si toho tak jako tak všimli a pak nezbyvá než změnit totožnost. To už vám Vuk jistě řekl, ne?“

„Ano, to už víme,“ špitla Věrka.

„Ke změně totožnosti někdy stačí přestěhování, jindy musíš použít »variantu nehoda«, kdy na místě zůstane mrtvé tělo. Jistě už víš, že je to pouhá bezduchá kopie, která žije jen dokud ji někdo řídí.“

„To už jsem zažila,“ otrásla se Věrka. „Bylo mi přitom, jako kdyby na mě sáhla smrt!“

„Taky že sáhla, i když jen na tvou kopii,“ kývla tetička. „Ale to tě ještě potká víckrát, zvykej si na to.“

„Zvykám si,“ vzdychla si Věrka. „Na něco se mi zvyká krásně. Třeba na vciťování. Ty úžasné pocity při letu s racky stojí za to. Ale na nepříjemnosti si zvykám hůř. Opustit rodiče bylo děsně smutné. Pro mě i pro ně.“

„Vuk přece říkal, že je můžeš občas navštěvovat.“

„On taky říkal, že je to jako kdybych chodila někam do internátní školy,“ vzdychla si.

„A ne?“ usmála se tetička. „Ačkoliv – tady jsi naopak dobu předběhla, tam bys mohla chodit až mnohem později. Máš pravdu, není všechno jen nádherné a skvělé, někdy si musíš ledacos odřeknout. Ani svět není tak nádherný, jak si představuješ. Umiš použít brodi, ale bojíš se, aby si snad někdo nedomyslel, že máš něco, co přesahuje lidské chápání – proč tě to tedy Vuk učil?“

„Vít'a už to použil proti spolužákovi, který mu lámal krk, ale pak jsme ho museli my dva křísit,“ přidala k dobru Věrka.

„Kdo koho při tom napadl?“ zeptala se suše tetička.

„Hynek, ten spolužák, napadl Víťu,“ ujistila ji Věrka. „My nikoho nemlátíme, ale Víťa dostal strach, že mu zlomí krk, takže použil brodi.“

„A vy jste spolužáka ještě vzkřísili... no budiž... ten hoch ale pěkně začíná! Napadat kamarády... jak proboha přišel na to lámání krku? Vždyť je to životu nebezpečné!“

„Hynek chodí do oddílu řecko-římského zápasu,“ špitla Věrka.

„Za tohle by ho ale měli vyloučit!“ mínila tetička.

„To tedy nemohou, Hynkův tatínek ten oddíl sponzoruje,“ namítla Věrka.

„Jo ták – a jsme doma!“ chytila se tetička. „Tatínek – nejspíš podnikatel – si vydržuje sportovní oddíl, aby jeho synáčka naučili tvrdostem... a ten zatím roste pro šibenici...“

„Hynek je fakt pěkný grázlík,“ souhlasila Věrka.

„Takových je dnes čím dál víc,“ řekla zamračeně tetička. „Vuk vás tedy naučil brodi, ale zakázal vám to používat. Naučil vás vcit'ovat – což je naše schopnost od dob Aplafů, ale nechce, abyste to uplatnili proti lidem. Teda, holka, takhle to nenecháme. Půjdeme se projít po Praze a já tentokrát doufám, že narazíme – ne na nešťastníky bezdomovce ze Sherwoodu u Hlavního nádraží, kterými dnes novináři straší naivky, ale na skutečné grázlíky. Projdeme se po revírech pasáků a prodavačů drog a naučím tě, jak to udělat, aby si sami rozbili frňák o lucernu, ale aby pak měli na kritickou dobu okno ve velikosti výlohy a pamatovali si jen, že se předtím opili – i kdyby to byli abstinenti, jakože to u grázlíků obvykle nehrozí.“

„Chceš někomu rozbít nos?“ nesouhlasila Věrka.

„Proč ne, když se on pokusí rozbít nos mně?“ řekla tetička. „Rozuměj, napadat nikoho nebudu, to nesmím. Je to proti našemu kodexu a nikdo u kriogisů by mi to neodpustil. Smím je leda trochu vyprovokovat, ale ne moc – jenže některé mordýře

provokuješ už tím, že jdeš po jejich ulici, takže je dost pravděpodobné, že oni napadnou nás.“

„Já tam mám jít taky?“ nedůvěřovala Věrka.

„Pro tebe to přece dělám!“ ujistila ji tetička. „Podívej se, když tě chci pustit samotnou do víru velkoměsta, musím si být jistá, že ti nikdo neublíží. Brodi je první předpoklad, ale ty musíš být odhodlaná to použít, jinak by ti bylo k ničemu. I na vcit'ování do grázlů mám jiný názor než Vuk. Když už mi tě svěřil do péče, bude to tedy podle mého.“

„No nazdar!“ vzdychla si Věrka.

=*=

Praha úplně neznámá

Na výlet do noční Prahy se tetička s Věrkou nijak zvlášť nepřipravovaly. Tetička si letmo ověřila, že Věrka skutečně ovládá brodi, ale když od ní schytala ránu, spokojila se s tím. Jen jí nejprve musela dvakrát ujistit, že sama jakožto kriogis snese ránu, jakou by nevydržel ani slon nebo bengálský tygr. Věrka se zpočátku bála, aby jí neublížila. Teprve když do toho dala opravdu hodně síly, až se i tetička otrásla, bylo to jakž takž správné.

„Nemusíš dávat ránu každému, kdo se tě jen dotkne,“ poučovala ji tetička. „To by ses v tlačenci projevila všem. Ale neboj se toho, když se tě někdo pokusí uchopit násilím.“

Oblékly se pak jako do divadla a vyrazily do ztemnělých uliček. Nezamířily ale přímo k nejbližšímu divadlu. Tetička volila cestu tak, aby procházely místy, kam se žádný policista večer raději neodváží. Mají sice heslo o pomáhání a chránění, ale raději pomáhají grázlům, exekutorům a sociálním hyenám. Když někde lidé nemohou vydržet teror vandalů, lupičů a zlodějů a chtěli by se bránit sami, Policie se zpravidla postaví na stranu vandalů. Policisté totiž vědí, že je slušní lidé nenapadnou, ani je nebudou ohrožovat nožem, proto proti nim zasahují mnohem ochotněji než proti nebezpečným násilníkům.

Dvě osamělé ženy, z toho jedna dívenka, působily v úzkých uličkách nezvykle. Jakoby si opravdu koledovaly o znásilnění, nebo aspoň o oloupení. Pár opozdilých chodců se po nich krátce a udiveně ohlédlo, ale pak každý rychle pokračoval za svým cílem, jen aby se tady dlouho nezdržoval.

Několik očí je ale pozorovalo z úplně jiných důvodů. Odhadovaly, kde je v tom léčka. Ty ženské kráčely tak sebejistě, jako kdyby nad sebou měly ozbrojený dozor, jenže policajti by si stěží dovolili použít za volavku tak mladičkou holku... nikdo široko daleko, ale čertovo kopýtko v tom může být...

Dvojice žen s neuvěřitelným věkovým součtem nad pět set let prošla nerušeně jednou ulicí, pak další. První, kdo si na ně

troufl, byť jen slovně, bylo několik úsporně oblečených dívek i starších žen. Procházely se tu také zdánlivě osaměle, jenže každou sledoval jako ostříž nenápadný hlídač, obvykle zastrčený do výklenku některých dveří.

„Tady je náš revír, co nám sem lezete?“ pokřikovala na svátečně oblečenou dvojici jedna již trochu starší dáma, tak nalíčená, až vrstvou barvy na obličejí připomínala dětskou omalovánku.

Když se vyfintí mladička studentka gymnázia, dá se to brát jako poněkud odvážnější móda, ale dáma přetékájící z krátkých kalhot do všech stran měla maturitu jistě dávno za sebou – pokud kdy vůbec maturovala.

»Neodpovídej jim,« napomenula tetička Věrku neslyšně telepaticky, když viděla, jak to její svěřenkyní škublo. »Soudí nás podle sebe, ale tyhle nejsou nebezpečné.«

Kráčely tedy dál jako nic prostředkem chodníku, jenže pouliční dámy je nemínily tak snadno pustit. Jedna jim dokonce zastoupila cestu, jenže v téže chvíli umkla, hluboce se jim oběma uklonila a pak beze slova úslužně ustoupila stranou, aby mohly projít.

»Tys ji vcítila?« zeptala se tetičky neslyšně Věrka.

»Jak jinak?« opáčila tetička, ale nespouštěla oči ze všech ostatních lidí v ulici. Příznivě jim tu zřejmě nebyl nakloněný nikdo a kdoví, jak kurážně by si tetička troufala na současné zpacifikování nepřátelsky naladěných pasáků.

Všechny ale zaujalo nepochopitelné chování jejich kolegyně. Zpočátku byla útočnější než všechny ostatní – a pak najednou tohle?

Tetičku to nevzrušovalo. Ani nezpomalila a se zavěšenou Věrkou pochodovala uličkou dál, jednoznačně všem dávala najevo, že se nikým nehodlá zdržovat.

Ulička ústila do osvětlenějšího náměstíčka, kde to přece jen vypadalo bezpečněji. Na druhém konci náměstí postávalo několik poklidně mezi sebou klábosících výrostků.

»Konečně normální lidi!« vzdychla si – opět jen telepaticky – Věrka.

»Nechval dne před večerem, tihle tady čekají na prodavače drog,« zklamala ji tetička. »Zatím ještě nepřišel, ale kdybys je vyrušila při kšeftu, nestačila by ses divit! Ta neviňátka ochotně zmlátí nežádoucí svědky do bezvědomí, jen aby se nepřišlo na jejich špinavosti. My dvě je nezajímáme, dokud jdeme po opačném konci náměstí. Můžeme zkusit zabořit k nim a jen tak se jich zeptat na cestu, chceš?«

»Radši ne,« otrásla se Věrka a zavrtěla hlavou.

»Proč ne?« zasmála se v duchu tetička. »Jsme tu přece na lovu darebáků, proč bychom se zrovna těmhle měly vyhýbat?«

Věrka to uznala, i když trochu neochotně, ale dala se vést ke hloučku mladíků. Vypadali jako parta studentů, ale to mohl být falešný dojem. Skutečností je, že při jejich příchodu až neskutečně zpozorněli.

Jenže kolem nich prošly v poklidu. Tetička se jednoho skoro lhostejně zeptala na cestu k nedalekému divadlu a mladík jí se zřejmým ulehčením ochotně poradil. Pak se obě dvě od skupinky zase odpoutaly.

»Byli by to docela normální kluci,« komentovala to tetička. »Jenže propadli peklu.«

»Peklo taky existuje?« zeptala se jí Věrka.

»Drogy jsou peklo,« ujistila ji tetička. »Dnes ještě ti kluci vypadají normálně, asi s tím začali nedávno. Měla bys je vidět za takových deset let! Jsou to na jednu stranu oběti, ale na druhou stranu – nechtěla bych se jim plést do cesty bez brodí a ostatních našich prostředků. Drogy udělají vlky i z takových ovcí.«

»A ti, co jim to prodávají?« zeptala se Věrka.

»To bývají stejní ubožáci, jenže s tváří vlků,« přikývla tetička. »Ale častěji mezi nimi najdeš dravce. Sami ta svinstva neberou, ale nestydí se na nich vydělávat. V drogách se dnes točí obrovské peníze!«

»A jaký vztah máme k drogám my kriogisové?« zajímalo Věrku.

»Neutrální,« odvětila tetička neslyšně. »Nepodporujeme je, ale nezasahujeme ani proti nim – nemá to smysl. Ti lidé mají tisíce a jeden způsob, jak si ničit životy a tohle je jen jeden z nich. Nejsme na světě, abychom napravili všechny zdejší křivdy. Je to nad naše síly a ani to nemá smysl. Myslíš, že drogové oběti touží po záchraně z toho pekla? Kdyby ses dostala do konfliktu s jejich dealerem, půjdou mu všichni jako jeden muž na pomoc. A rozbili by ti hlavu, kdyby ses nebránila pomocí brodi nebo i něčím silnějším.«

»Ale třeba by pomohlo zošklivit jim to pomocí vcítění, ne?«

»Někdy pomůže obyčejná hypnóza,« přikývla tetička. »Jenže post-hypnotické příkazy časem slábnou, zatímco vzpomínky na účinky drog se naopak stávají čím dál lákavější. Lidé mají tendenci zapomínat na všechno špatné a pamatovat si jen to dobré. I když je teď z toho zla vytrhneš, do pěti let budou všichni opět na drogách.«

»A nešlo by vymyslet něco... něco trvanlivějšího?« nedala se Věrka.

»Možná šlo,« pokrčila tetička rameny. »Zkus nad tím bádát, až budeš větší a zvládneš základy biologie. Nemusí to být špatné hobby, ale nečekej, že náš prohnitý svět spasíš. Dám ti jeden příklad. Nenajdeš ho v žádné učebnici dějepisu, jako se tam nedostanou skutečné příčiny lidských válek a jiného neštěstí. Ve starém Římě žil náš kriogis Teodorakis. Byl to původem Řek, ale tenkrát do Říma cestovala spousta lidí ze všech okolních zemí, nebyl tam nijak nápadný. Teodorakis si stěžoval, že společnost starého Říma ničí drogy, halucinogenní houby, prodávané veřejně na tržištích. Římané je pojídali ve velkém na bohatých hostinách i v chudých chatrčích.«

»Něco jako dneska lysohlávky?« ožila trochu Věrka.

»Ty mezi nimi byly také,« přikývla tetička. »Ale nebyly jediné. Na rozdíl od dnešních drog byly dostupnější a levnější, prodávali je vedle ovoce a nikdo před nimi lidi nevaroval. Jen pár lékařů – mezi nimi Teodorakis – si všimlo jejich nežádoucích účinků. Chtěli proto lidi varovat, ale prodavači je hnali z tržišť, aby jim nekazili kšefty. Komplikovalo se to ještě počínajícím křesťanstvím – zkrátka varování nemělo úspěch. A jak to později zcela zákonitě dopadlo? Když vtrhly do Říma barbarské kmeny, nenarazily téměř na žádný odpor. Kdysi neporazitelné legie velkého Říma se proměnily v bandy zdrogovaných, nebojeschopných trosek, neschopné barbarů zadržet.«

»A Teodorakis?« chtěla vědět Věrka.

»Ještě předtím se vrátil do Řecka, kde to nevypadalo tak zle,« ujistila ji tetička. »Až do své smrti, kdy už byl starý Řím v troskách, pak trval na tom, že jsme se my kriogisové měli problému hub více věnovat. Já ale nepatřím mezi jeho příznivce. Je sice pravda, že po Římu přišly zlé a ještě horší časy, však také barbari nebyli žádní andílci, ale kolik lidského neštěstí způsobili římským zhýralci, to se taky nedá spočítat.«

»A proč nezasahujeme ani tam, kde by to mohlo pomoci?«

»V drobných případech přece zasahujeme, alespoň občas,« namítla tetička. »Nesmí to být ale moc vidět. Mohlo by to způsobit víc zla než by bylo to, kterému bychom zabránili.«

»To nějak nechápu,« zamračila se Věrka.

»Tak se podívej,« rozhodla se jí to tetička vysvětlit. »Zkoušeli jsme se kdysi postavit proti církvi, která v té době páchala ve Francii příliš mnoho zla. Chtěli jsme měnit postavení lidí zdola, naučit lidi samostatnosti a nepodléhání zvůli licoměrných kněží. A zpočátku se zdálo, že to má úspěch. Lidé si kázali sami, kněží byli bez prostředků a houfně z toho kraje utíkali. Jenže pak se vrátili v čele křížové výpravy, kterou vydatně povzbuzovali k vraždění, ačkoliv místní lidé nebyli pohané a kazatelé kázali stejnou víru jako ti před nimi, jen za to nepožadovali desátky ani jiné prebendy. No, dopadlo to velice

špatně. Křížová výprava naše katary vyvraždila a jen málo se jich zachránilo útekem. Mnohým jsme k útěku pomohli, ale zachraňovat všechny bylo nad naše síly. Bylo nás málo a dokázali jsme pomoci jen malému počtu ohrožených. Dá se říci, že křížáci náš pokus totálně vyvraždili.«

»Pan Vuk říkal, že kriogisové mohou použít i nějaké hodně velké síly,« namítla Věrka.

»Sílu máme,« připustila tetička. »Ale co je platná hrubá síla, když válečníci vtrhnou do města a začnou vraždit lidi v ulicích? Teoreticky bychom mohli použít i silnější zbraně, ale dopadlo by to jen tak, že by se naše zbraně dostaly do rukou válečníkům, kteří je bez váhání zneužijí proti nevinným. Jsme sice dlouhověcí, ale ne nesmrtelní a už vůbec ne nezranitelní. Nemáme oči vzadu a proti zákeřné ráně do zad nás ochrání jedině když si nepřátele do zad vůbec nepřipustíme. Ve městě se mezi ozbrojence, vraždící bezbranné obyvatele, nemůžeme odvážit. V tlačenci jich vcitěním zneškodníme tak pět – šest, ale když sedmý vystřelí šíp, kriogise zabije. V dávných časech se to párkrát stalo, pak jsme marné snahy opustili. Párkrát jsme vyvražděné město srovnali se zemí i s útočníky, abychom zachránili lidi ze sousedních měst, kteří by přišli na řadu hned potom, několikrát v historii jsme zlikvidovali celé armády, dokud byly pohromadě mimo města, ale takové akce byly jen přiznáním naší bezmoci.«

»Kdybys opravdu chtěla nemít nepřátele v zádech, plížily bychom se po noční Praze zády ke zdem a ne s tolika darebáky v zádech,« podotkla Věrka.

»Kdybys měla sovi oči, spatřila bys nad námi tiše kroužit tři sovy pálené,« usmála se tetička. »Jedna hlídá naše nejbližší okolí, dvě prohlížejí ulice před námi, aby nás nikde nic nezaskočilo. Na noční Prahu to stačí, Pražané obvykle nekoukají nahoru, ostatně spatřit ve tmě sovu je skoro nemožné, i když o ní víš.«

»Dobrá!« kvitovala to nadšeně Věrka. »Takže nás jen tak nepřekvapí. Ale co dál?«

»Vrátíme se domů,« pokrčila rameny tetička. »Praha není tak nebezpečné město, aby taková procházka musela zákonitě dopadnout špatně.«

»Nevyšlo nám to dneska, uvidíme příště.« doplnila ji Věrka.

Otočily se zpátky stejnou cestou, kudy přišly. Budou tedy muset znovu projít nejprve mezi mladíky a pak uličkou plnou žen, které by v nich mohly vidět nevíтанou konkurenci. Co jim prošlo bez konfliktu poprvé, nemusí projít podruhé, utěšovala se Věrka, kterou vážně zajímalo, co všechno tetička použije. Zatím jedno vciťování – to skoro nic nebylo.

Osvětlené náměstíčko však už bylo prázdné, parta mladíků nikde. Že by konečně přišel jejich dealer, prodal jim co chtěli a v pohodě se rozešli? Anebo jim obě křivdily a ti kluci neměli s drogami vůbec nic společného?

Prošly prázdným náměstíčkem a zabočily do uličky, kde na ně prve pokřikovaly tamty špekovité omalovánky, ale i tam bylo pusto. Pár spěchajících osamělých chodců, nic víc.

»Zajímavé,« mínila Věrka. »Že by se všichni uklidili kvůli nám dvěma, tomu nevěřím! Ale čím to, že tu nejsou? Co je mohlo vyplašit?«

»Možná tu někde poblíž potkáme policejní hlídku,« hádala tetička.

»Ty už o policajtech víš?« podívala se Věrka tázavě.

»Tam, kudy půjdeme, nejsou,« ujistila ji tetička. »Sovy před námi by je určitě spatřily. Mohou se ale nacházet v některé boční ulici. Tyhle noční party sice nemají strážné sovy, ale i jejich „systém včasného varování“ je poměrně schopný. Nám dvěma policisté nevadí, ale ani je nevyhledáváme.«

»Co kdyby nás tady policajti zastavili?« lícitovala Věrka.

»Tak by nás zase pustili,« ujistila ji klidně tetička. »Proti nám přece nic nemají.«

»A nemohli by si nás splést s těmi ženskými?« provokovala Věrka.

»Přesvědčování policajtů nech na mně,« navrhla jí tetička.

Nespecifikovala jak, ale Věrka věřila, že by to s policajty zařídila. Normálně, nebo ne...

Prošly v pohodě uličkou a pak už pokračovaly klidně směrem k domovu. Jejich výlet do těchto oblastí velkoměsta skončil klidně, což si od toho paradoxně neslibovaly.

»Praha je ještě poměrně v pohodě,« komentovala to tetička, když odemykala vchodové dveře. »Nejsou všechna města taková. Na jihu Itálie by se to bez konfliktu nejspíš neobešlo. Tady v Praze je i zločinnost slabým odvarem obrazu, jaký najdeš jinde. Což neznamená, že tady nejsou různé mafie a že by nám to tak prošlo vždycky. Příště uvidíme, jestli to byla jen náhoda.«

»Uvidíme!« odvětila optimisticky Věrka.

=*=

Následujícího dne ale tetička slíbila pomoc jednomu svému známému, také kriogisovi, který ji o to telepaticky požádal. Rozhodla se proto odcestovat za ním na tři dny do Liberce a Věrka měla zůstat v jejím bytě sama. Tetička v tom neviděla sebemenší problém, ale Věrka se pozastavila nad tím, že by měla být v jejím bytě celé tři dny sama.

„V požadování jídla jsi už dávno soběstačná. Co ti tady může chybět?“ povzbuzovala svoji svěřenyni. „Aspoň se trochu víc seznámíš s Prahou. Víím, bydleli jste tady, ale vsadím se o co chceš, že jsi většinu času prožila na vašem sídlišti a do vnitřní Prahy ses nedostala jak byl rok dlouhý.“

„Neměla bych se na ty tři dny vrátit k panu Vukovi?“ navrhla Věrka nerozhodně.

„A proč?“ mávla tetička lehkomyšlně rukou. „Co budeš dělat na vsi, kde se musíš tak jako tak skrývat? Tady se přece můžeš vcitřovat stejně jako na vsi, dokonce máš větší výběr vhodných zvířat. Nejsou tu sice tak rozsáhlé lesy, ale pár hájků tu najdeš, ostatně si myslím, že by ses raději vcitřovala někde v dosahu lidí, než sledovat životní osudy veverek a sojek.“

„Tady se přece taky musím skrývat před lidmi... nebo ne?“

„V Praze je víc anonymity,“ ujistila ji tetička. „Tady se můžeš klidně vydat do města, prohlížet si zdejší památky vlastníma očima, je to určitě bezprostřednější než vidět všechno očima racků. Jen by sis měla dávat pozor na čas. Nebylo by dobré toulat se ulicemi večer, kdy mají být dívky jako ty doma, ani v době školního vyučování, kdy by sis taky koledovala o zbytečnou a nežádoucí pozornost. V těch třech dnech je našťěstí sobota s nedělí, takže to máš jednodušší – když budeš po sedmé večer doma, nikdo ti nemůže nic vytknout. Ukáži ti, jak požádat birovi o duplikát klíče, aby ses dostala domů kdykoliv – a co ti bude chybět?“

Tetička si zřejmě nedělala starosti, jak to Věrka zvládne. Na cestu se nijak nechystala – neměla žádná zavazadla, ani malou kabelku, jen starodávný kapsář u pasu, kde měla nějaké drobnosti, především peníze a dokumenty. Nechala Věrce na stole pár bankovek, údajně na zmrzlinu a jiné mlsky, pak se prostě zvedla a odkráčela na metro. Tvrdila, že si přímo v bytě kjodlych vyvolat nemůže, ale ve městě jich je víc, nejen na Vyšehradě, takže má na výběr.

Věrka tak zůstala v opuštěném tetiččině bytě sama s vidinou tří dnů úplně bez dohledu.

To se jí ještě nikdy nestalo!

=*=-

Nebylo přece možné zůstat bez dohledu a prožít to někde v koutku vcit'ování! Věrka samozřejmě vyrazila do ulic jen co za tetičkou zaklaply dveře. Tetička s tím určitě počítala a z jejich předchozích rad si Věrka vyložila, že s tím předem víceméně souhlasí. Po tetiččině odchodu si tedy ještě v klidu, ale už bez zbytečného otálení dojedla snídani, pak zamkla byt a vyšla na ulici. Dveře za ní zaklaply a Praha byla všude kolem ní...

Ulice sobotního rána byly poloprázdné a Věrka nejprve zamířila na Staré Město, aby si v klidu prohlédla orloj. Střídání apoštolů si pamatovala z jednoho výletu s rodiči, jenže to byla ještě malá a už teď měla vzpomínky značně vybledlé. Pamatovala si například velice výraznou postavičku smrtky, ale už ne ostatní

pohyblivé postavy – lakomce ani marnivce. Trpělivě si tedy vystála s několika hloučky turistů čtvrthodinku, chybějící do celé hodiny, aby si osvěžila i obraz apoštolů. Pro jistotu si o tom pořídila záznam – pak se uvidí, kolik jiných kriogisů mělo stejný nápad a kolik záznamů téhle české památce věnovali.

Defilé apoštolů trvalo jen krátce a nepříliš početné hloučky turistů se začaly rozcházet. Věrka se připojila k jedné skupince, vybavené průvodkyní. Hovořila na ně rusky, což Věrce vyhovovalo, mohla tak aspoň zužitkovat nepovinné hodiny ruštiny, na které chodila ještě ve staré škole na sídlišti. Průvodkyně znala o okolních památkách plno zajímavých podrobností a ochotně se o ně dělila jak s turisty, tak i s další vděčnou posluchačkou. Nebyl to výklad jako od tatínka, který také o Praze ledacos věděl, ale byly to dvě mouchy jednou ranou – prohlídka památek spolu s procvičováním cizího jazyka.

Po obkroužení Staroměstského náměstí se Věrka od turistů stejně nenápadně oddělila, jako se k ní předtím přidala. Průvodkyně měla asi jiný plán cesty, zamířila s turisty opačným směrem a Věrka se vrátila k původnímu plánu. Chtěla se projít po Malé Straně a Hradčanech a zastávku na Staroměstském náměstí plánovala původně jen kvůli orloji, kam ji poutaly vzpomínky z doby, kdy tady byla s rodiči.

Vždyť je to sotva pět let! Jak ten čas divně utíká! Navíc většinu z těch pěti let prožila v paneláku na sídlišti, do vnitřní Prahy se nedostala. Rodiče na výlety po pamětihodnostech Prahy neměli čas a ona sama vlastně také ne. Škola, hřiště a kamarádi, to jí až dosud stačilo. O kamarády přišla stěhováním, školu vyměnila za soukromé vyučování pana Vuka a teď tu byla sama, tak svobodná, jako dosud nikdy. Být v sedm večer doma, to přece nebyl příkaz, tetička to mínila jen jako doporučení, aby předešla nežádoucí pozornosti lidí v ulicích.

Kapesné, tetičkou velkoryse poskytnuté, se za zmrzliny ani za jízdenky utratit nedalo, utrácet za jiné nesmysly Věrka nehodlala – všechno, co by mohla potřebovat, měla od biroivi

v lepší kvalitě než se dalo koupit v obchodech. Vlastně by si mohla poručit i tu zmrzlinu, jenže tu bylo nebezpečí, že to někdo spatří a bude mít z toho oči navrch hlavy.

Přesunula se raději do metra a nechala se pohyblivými schody vyklopit na povrch až na Malé Straně. Mohla by jet i taxíkem, ale to by z prohlížení pamětihodností nic nebylo, lépe bude jít to v klidu pěšky.

Chtěla obejít Malostranské náměstí a pokračovat Nerudovou ulicí na Hradčany. Jenže ve chvíli, kdy vyšla z metra, přiskočil k ní černovlasý mladík v šedivé bundě a džínách, prudkým pohybem jí vytrhl kabelku a s vítězným řehotem se dal na útěk. Obratně kličkoval řídkým davem, ale nikdo z lidí se mu nepostavil do cesty, všichni mu jen zděšeně uhýbali z cesty. U těchto lidí nikdy nevíte, čím jsou ozbrojeni – i kdyby to byl jen obyčejný nůž.

„Vrátíš to? Zloděejí!“ začala křičet a rozběhla se za ním, jenže hned viděla, že jí uteče – byl aspoň o třídu rychlejší. Jenže jí s kabelkou ukradl i veškerou hotovost, to nebyly malé peníze! Nechtělo se jí šlapat domů pěšky, neměla by ani na zpáteční jízdenku, netoužila ani po ostudě nechat se chytit jako černá pasažérka. Co teď? Vcítit se do něho a přinutit ho, aby se pokorně vrátil? Jenže tohle by jen tak neprošlo, tady je tolik lidí, že by vzbudila velké pozdvižení. Utíkala proto za ním dál, i když se jí rychle vzdaloval a pořád křičela. Cožpak se nikdo nenajde, kdo by toho zloděje zastavil?

Najednou spatřila nad parkem kroužit hejno racků a dostala nápad.

Vcítila se do jednoho, pak do druhého a třetího. U čtvrtého se jí vcítění nepovedlo, ale tři rackové by mohli stačit. Navedla je do prudkého klesání proti prchajícímu zloději, který se konečně vymotal z řídkého davu a vítězně prchal k nábřeží. Teď už ho těžko mohl někdo zastavit, i když se lidé na Věřčin křik ohlíželi – jenže málokdo hned pochopil oč jde a ty, co pochopili, to nechávalo v klidu – jim přece nikdo nic neukradl.

A pak se to stalo.

Do prchajícího a zlomyslně se řehtajícího zlodějčeka v rychlém sledu jeden po druhém narazili v prudkém letu tři velcí rackové. Věrka očekávala, že ten náraz nebude příjemný ani pro ně, proto se od nich těsně před dopadem odtrhla, takže rackové na posledním půl metru už sami o závod brzdili široce roztaženými křídly, ale i tak to byly tři řádné nárazy. A Věrka se hned vcítila do dalších tří racků – bylo jich tu celé hejno, takže měla snadný výběr.

Zlodějčeka první tři nárazy zastavily v běhu. Zakymácel se, ztratil jistotu, ale byl by se ještě vzpamatoval, kdyby nenásledoval nálet další trojice racků, který ho nezastavoval, ale poslal do kolen. Zatímco první tři rackové, vyděšenější než cíl jejich útoku, za usilovného mávání křídel prchali z místa srážky, kolem zlodějčeka se po nárazu vyplašeně zmítala druhá letka. Rackové ho zděšeně sekali zobáky kam dosáhli, křídly bičovali jeho hlavu a záda, než se jim konečně podařilo nabrat vzduch a vznést se.

A shora střemhlav nalétávala třetí trojice. Tu už zlodějček viděl, protože se rychle rozhlédl, aby zjistil, co se děje. Smích ho přešel už po prvním nárazu, ale teď ho zachvátilo nefalšované zděšení. Třetí letku spatřil, když jí chybělo posledních pár metrů a při pohledu na ta vzdušná torpéda a zejména na jejich hrozivé zobáky odhodil Věrčinu kabelku, schoulil se a oběma rukama si začal chránit hlavu.

Třetí náraz ho srazil na bok. Třetí letka racků rychle mávala křídly, aby co nejrychleji unikla. Rackové si ale nevybírali, kam uhodí křídlem a kam seknou zobákem, až zlodějček začal hrůzou křičet o pomoc, zejména když zahlédl, jak se formuje k útoku na něho další, už čtvrtá trojice racků.

Kolem něho ale bylo najednou prázdno. Tak jako se mu nikdo nepostavil do cesty, aby ho zastavil a překazil mu krádež, tak se teď nikdo nehrnul s pomocí. Zejména když všichni viděli nepochopitelné chování »zdivočelých ptáků«.

Všichni, kdo kdysi shlédli Hitchcockovy »Ptáky«, se opatrně a podezíravě rozhlíželi po obloze, jestli tam nespátří další příznaky hromadné ptačí vzpoury proti lidem. Věrka však už odhadla, že čtvrtou trojici racků nebude potřebovat, takže je předčasně propustila a letka prudce změnila směr ještě dobrých dvacet metrů odsud.

Věrka mírným poklusem doběhla na místo. Zkrvaveného zlodějčka, poznamenaného ptačími zobáky, si nevšímala, místo toho zdvihla z trávníku kabelku a pevně si její dlouhý popruh omotala kolem ruky, aby ji zabezpečila proti dalším pokusům o zcizení.

Pak se opovržlivě otočila ke zlodějčkovi, který skuhral na trávníku. Trpěl více šokem než bolestí, ale výprask schytl spravedlivě.

„Vidíš? Kdybys nekradl, nic by se ti nestalo!“ vmetla mu do tváře.

Jeho vytřeštěného pohledu si už nevšímala...

=*=

Jakmile se však rozhlédla, pochopila, že už to zase přehnala.

Kdyby se do toho darebáka vcítila a přinutila ho vrátit jí pokorně kabelku, prošlo by to možná úplně bez povšimnutí. Pražáci nepatří mezi všímavé, jenže scéna s racky, vzdáleně podobná známému horroru, přitáhla na sebe pozornost více lidí než jí bylo milé.

Nejlepší bude ztratit se rychle v davu. Ale jak, když se všichni dívají stejným směrem – na darebáka, který se mezitím váhavě postavil. Pravda, všichni se zaměřili na potrestaného zlodějčka, zatím si to nikdo nespojoval ani s její kabelkou, natož s ní samotnou, ale nemusí trvat dlouho, než si jí všimnou! Stačí, aby okolostojící lidé začali vyslychat zloděje, co se to vlastně stalo? Co udělá? Dá se na útěk, nebo bude ještě drzejší? Být to ve středověku, mohl by na ni ukázat jako na čarodějnici a dav by obrátil proti ní. Vlastně jsme v tomhle pořád tak trochu ve středověku – zkuste ublížit zloději a soud proti zdravému rozumu

neodsoudí jeho, ale vás, protože »porušujete jeho právo na přiměřený zisk« – jak ke svému údivu kdysi – ještě v Praze – četla na internetu názor jakéhosi »právníka«.

Nezbylo jí než obrátit se shodně s davem a udělat dva – tři kroky. Až pak se jí konečně podařilo vyklouznout a zamířit šikmo do nejbližší ulice.

V té chvíli jí ale dohonil poměrně mladý chlap – nehádala by mu víc než pětadvacet.

„To bylo velice zajímavé, s těmi racky!“ oslovil ji. „To by mě vážně nenapadlo!“

Zarazila se a chvíli na chlapa civěla jako na strašidlo. Proboha, jak mu to mohlo dojít? Už to, že ji spojoval s racky! Bylo to tak, ale koho mohlo něco takového vůbec napadnout? I když tvrdí, že by ho to ani nenapadlo, uhodl to naprosto přesně!

„Slečno, nejmenujete se náhodou Věrča?“ pokračoval chlap bodře, ale teď už to mělo tak trochu příchut' výslechu.

„Náhodou ano,“ odvětila skromně.

„Tak to máme stejnou cestu,“ pokračoval chlap žoviálně.

„Netvrdila bych to tak jistě!“ pokusila se ho zpražít.

„Ale je to tak,“ nedal se odbýt. „Ne že bych měl nějakou nevysvětlitelnou náhodou nápad jít přesně tam, kam jdete – ostatně to ani nevím – ale půjdu teď chvíli s vámi, jestli vám to nebude vadit.“

„A když mi to vadit bude?“ zamračila se na něho.

„Pak asi o hodně přijdete,“ usmál se na ni bezelstně.

„Já s vámi ale nechci jít nikam!“ zamračila se ještě víc.

„Nepůjdete se mnou, to vám nevnučuji,“ opáčil klidně, pořád se stejným úsměvem. „Já půjdu s vámi – a to nemám v úmyslu doprovázet vás až domů – bydlíte přece u Barbory, ne?“

„Vy ji znáte?“ podívala se na něho.

„Aby ne – už takových tří sta let!“ zasmál se opět chlápek.

Kriogis! – došlo konečně Věrce. To mnohé vysvětluje. Proto pochopil, co s těmi racky prováděla! Normálního člověka by to v životě nenapadlo a i kdyby mu to někdo tvrdil, ještě by to

považoval za pohádku. Kdežto kriogis, to je něco jiného. Ten ví, že je něco takového možné a pak už mu stačí dát si dohromady jedna a jedna – jednalo se přece o její ukradenou kabelku a kdo jiný by mohl použít racky jako živá torpéda?

»Vy jste od nás?« řekla neslyšně telepaticky.

»Kdybych nebyl, bylo by to horší, co?« odpověděl jí stejným způsobem a nepřestal se při tom chápavě usmívat. Tím jí to už jen potvrdil.

„To tedy ano,“ přikývla už zase nahlas. „Co vás ale na mě tak upozornilo?“

„Kabelka,“ přiznal. „Bylo jasné, že rackové něco takového nedělají sami od sebe, to je prostě nesmysl. Šlo by to jen příkazem při vcítění. A všechno to najednou skončilo, když ten grázlík odhodil kabelku – ergo šlo jediné o ni. No a kdo tu kabelku zvedl, když potom ležela na zemi? Nejspíš majitel – vlastně majitelka. Kdo tedy měl jako jediný z toho náletu racků prospěch? Uznávám, mě by využití racků na něco takového ani nenapadlo.“

„Neumíte se do nich vcítit?“ zeptala se ho nedůvěřivě.

„Ale umím, jenže bych tomu zloději vytrhl kabelku telekinezí a nějakými racky bych se nezdržoval,“ zasmál se chlápek. „Ale tohle taky nebylo špatný, loupežníček dostal, co mu dávno patřilo, ten na to jen tak nezapomene! A bylo to efektnější než mu tu kabelku prostě vzít. Poslyš, Věrko – můžu ti tak snad říkat – ty nejsi dlouho mezi námi kriogisy, že?“

„Jak se to vezme,“ pokrčila rameny. „Mně to připadá už dost dlouho.“

„Ale sto let to jistě není,“ tvrdil s určitostí. „At’ se na tebe koukám jak chci, není ti ani padesát. Nebo se pletu?“

„Padesát let?“ podívala se na něho udiveně. „Kde bych k nim přišla? Nedávno mi bylo třináct, ale pan Vuk nám vysvětloval, že teď porosteme hodně pomalu.“

„To vám nelhal,“ potvrdil jí její průvodce. „Takže jsi opravdu ještě škrvně – nezlob se, je to tak, vážně tě začneme brát

od tvých třiceti let výš, do té doby jsi pro nás pulec, škvrně, nebo taky kačátko, všichni jsme tím kdysi prošli. Slyšel jsem, že se Vukovi podařilo změnit vás tři najednou! Teď se o tom mezi námi dost diskutuje.“

„Jo,“ přikývla. „Ale taky říkal, že to bude tím, že jsme co do váhy všichni tři vydali za jednoho dospělého a studnu to ošálilo.“

„To je jen hypotéza,“ přikývl. „Jsou i jiné. V každém případě se chystáme ten pokus co nejdřív zopakovat.“

„Ale pan Vuk tvrdil, že jeho studna teď bude dvaasedmdesát let vyschlá a nikoho po tu dobu nezmění!“ namítla.

„Není v Čechách jen Vukova studna,“ upozornil ji na detail, který zřejmě přehlédla. „Zatímco ta Vukova má před sebou dvaasedmdesát let nečinnosti, jiným studnám už období klidu končí. Napřesrok bude aktivní Jasněnova, tam by se mohl odehrát první pokus.“

„První pokus snad už byl u Vuka, ne?“ opravila ho.

„Ale kdež!“ usmál se. „Tam to rozhodně nebylo úmyslem, ani Vukovým, ani vašim. To byla pouhopouhá náhoda – a ty se nepočítají.“

„Už máte vyhlédnuté, koho budete měnit?“ vyzvíдалa.

„Jasně slíbil, že připraví tři školáky,“ ujistil ji. „Kdyby se to potvrdilo, dalším krokem bude čtveřice ještě mladších. Poslyš, Věrko, kam máš teď vlastně namířeno?“

„Chystala jsem se na Malostranské náměstí a Nerudovkou na Hradčany,“ vyklopila mu celý svůj dnešní plán.

„A co tam?“ pozastavil se nad tím. „To je přece záležitost tří minut! Už vás snad Vuk naučil prohlížet si záznamy, to bývá jedno z prvních témat pro vyučování, nebo ne?“

„Naučil,“ přikývla Věrka. „Ale nezlobte se, ty záznamy budou jednak staré, a za druhé, vlastní dojem je vlastní dojem!“

„Jak myslíš,“ pokrčil rameny. „Nabídl bych ti něco jiného a sama si rozhodni, čemu dáš přednost.“

Už už chtěla něco odseknout, ale v té chvíli ji přemohla zvědavost.

„Co jiného?“ zeptala se.

„Setkání se čtyřmi kriogisy,“ pokoušel se ji zviklat. „Máme v Praze malou, ale útulnou kavárničku, kam se scházíme debatovat. Jestli ještě nepiješ kávu, dej si tam buď kakao nebo cokoliv, co umí biroivi, tam se tomu nikdo nepodiví.“

„Leda majitel té kavárny,“ dodala rychle. „Protože co si dám od biroivi, to nezaplatím, takže bych mu nedala vydělat.“

„Majitel kavárny Zábój tam bude sedět a debatovat s námi,“ ujistil ji. „On je totiž taky kriogis, jen má navíc tu kavárnu. Ne že by ho živila, ale v kavárně se dozví věcí víc než na tržišti, zejména když dnes už tržiště nejsou jako dřív.“

„A hele!“ přijala to s potěšením. „Takže je to takové kriogisí doupě?“

„Dá se to tak nazvat,“ pokrčil rameny. „Chodí tam sice i normální zákazníci, ale i pro ně tam jsou oddělené kóje, aby se navzájem nerušili. Proto tam můžeme i my debatovat bez obav, že by nějakému náhodnému posluchači lezly oči z důlků.“

„To opravdu vypadá zajímavě,“ připustila.

„Tak co?“ viklal ji. „Nepustíš si tu nudnou cestu Nerudovkou ze záznamu a nezvolíš si radši místo trmácení do kopce zajímavější debatu s kamarády, kteří ti budou rozumět víc než deset milionů zbývajících Čechů?“

„Lákavé to je,“ připustila.

„Vykašli se na Hradčany, ty ti neutečou, stojí na svém místě odnepaměti,“ přemlouval ji. „Radši svolám do kavárny U Zábóje kamarády a pokecáme si vespolek... s kým si dneska můžeš v Praze bez obalu popovídat? S Barčou, jistě. Uznáváme ji, je pěkně protřelá, ale ještě tě nenaučila telekinezi a už tě pouští samotnou mezi lidi? Co ještě umíš kromě vcítění?“

„Brodi, ale to nás naučil už pan Vuk...“

„Aspoň že to!“ souhlasil. „Brodi pomůže, když tě někdo napadne příliš hulvátsky, ale je příliš kontaktní, na utíkajícího

zloděje naprosto nepoužitelné. Spíš jsi měla použít vcítění, tím útočnicka zpacifikuje i začátečník, při troše zkušeností jich zvládneš až pět najednou... na Prahu to většinou postačí. Ale – proč jsi vlastně toho grázlíka nezkontrolovala vcítěním?“

Věrka mu tedy vyložila, jaká varování od pana Vuka dostali.

„No jo, to je celej Vuk!“ povzdychl si chlapík. „Hlavně na sebe neupozorňovat, to je jeho. Sám ale vcít'ování používá, tak proč to zakazuje jiným?“

Věrka tedy dodala, že panu Vukovi jde spíš o to, aby si vcítěný člověk neuvědomil, že ho někdo ovládá. A nováček to nedokáže tak, aby to nebylo znát.

„Sám přede mnou donutil vcítěním doktora, aby mě přestal trápit nesmyslnými léky,“ dodala na konec. „Ale ten doktor si ovlivňování opravdu nevšiml!“

„Vuk zkrátka zastává názor »jemného přístupu«,“ rozhodl to. „Jenže existuje i jiná cesta, jak toho dosáhnout. Nebrat ohledy, zda si vcít'ovaný něčeho povšimne či ne, prostě ho zpracovat – a na závěr mu dát příkaz, aby na všechno zapomněl. Není to totéž, ale výsledek je úplně stejný, jenže ten druhý postup zvládne i začátečník ve vcít'ování. Vážně se divím, že vás to Vuk neučil.“

„Pan Vuk nás toho naučil hodně,“ zastala se svého učitele.

„Ale to jo,“ připustil chlap. „Vuk je známý odborník a umí učit, to mu nikdo nebere, jenže většinu času trčí ve své chajdě jako každý Strážce Studny a nechodí mezi lidi. Udělal by z tebe špičkovou vědkyni, ale kdejaký kapsář by měl nad tebou vrch. Aspoň že tě poslal do Prahy a nejlépe k Barče, ta se v lidech vyzná. Jenže když máš obstát ve městě, musíš se naučit nejen znát lidi, ale i zvládnout naše »donucovací prostředky«. Je nebetyčná hloupost spoléhat se na policii a soudy, tam žádnou spravedlnost nenajdeš. To platí nejen v Čechách, ale všude ve světě. Soudy jsou úplatné všude, my kriogisové se prostě musíme bránit sami. Už jsi někdy slyšela pojem »motýlí efekt«?“

„Slyšela,“ pípla. „Pan Vuk si na to někoho pozval. Ale říkal nám, že je to hodně drsná záležitost, na to máme podle něho ještě dost času. Doktora Hübnera odvezli s infarktem do nemocnice, pan Neuwirth skončil po autonehodě na invalidním vozíčku. Chtěli naši rodinu zničit vylhanou směnkou, ale přece jen... pětiletý trest vězení by mi připadal mírnější.“

„To máš asi pravdu, jenže když se chystali zničit vaši rodinu, ačkoliv byl jeden z nich dokonce soudce, který by měl zločiny trestat a ne je sám páchat... já bych byl ještě tvrdší.“

„Tvrdší?“ zděsila se docela upřímně. „Jak – tvrdší? Infarkt je málo?“

„Infarkt je málo,“ přikývl rozhodně. „I s infarktem se dá nejen žít, ale i škodit lidem. Já bych na něho poslal »rychlou rakovinu«. Ta by mu dovolila rozloučit se s rodinou, má-li vůbec nějakou, udělat poslední pořízení – a šup s ním do truhly! Takový soudce si nic jiného nezaslouží.“

„Koukám, že byste byl pěkný sekerník!“ změřila si ho přísně.

„Jakýpak sekerník?“ naježil se. „Každému, co jeho jest – to je moje heslo. Neříkám, že je správné sekat zlodějům ruce, když kradou z hladu. Ale zloděj, který se topí v přepychu, zasluhuje přinejmenším veřejný výprask bičem, i když okrádá jen jiné zloděje. Když ale ničí poctivé lidi až do bídy a zoufalství, zasluhuje si i »pomalou rakovinu«. Aby trpěl rok či dva, celé noci řval bolestí, aby smrt považoval za milost a sám se odpravil. Škoda, že nám kodex nedovoluje používat naše prostředky, dokud nějaký darebák nenapadne někoho z nás!“

„Vy byste byl ale kat!“ oťrásla se.

„Kdyby to šlo!“ vzdychl si. „Mimochodem – já tě znám, ale ty mě ne, dovol mí, abych se ti představil. Na kata mám příliš květnaté jméno – Květomil, krátce Květa a známí mi říkají i Květík. To už si můžeš vybrat sama, slyším na všechno.“

„Květomil... Květa... Květík... přiznám se, je to na mě trochu neobvyklé jméno,“ řekla s omluvným tónem.

„V současnosti máš pravdu,“ přikývl. „Ale v době mého dětství bylo docela všední, neobvykle by naopak působila dnešní moderní jména, zejména cizí. Kdo z nás má tradiční, trvale platná jména, může si jen blahopřát a nemusí se ošívát, když ho na ulici někdo osloví. Třeba taková Barča. Barbora nepůsobí nezvykle, stejně jako Václav a Vít. Ale takový Vuk není v dnešní době v Čechách používané jméno.“

„Možná, působí trochu cize...“ přikývla.

„Jméno Vuk se dodnes používá v Srbsku a vůbec tam dole,“ doplnil ji. „Takže náš Vuk působí tak trochu jako přistěhovalec – což je krutá urážka, on přece z Čech nikdy nevytáhl paty, když nepočítáš pár krátkých cest do Indie.“

„Pan Vuk byl i v Indii?“ zajímalo Věrku.

„A není to dlouho,“ přikývl Květa. „Indové byli nedávno tady v Praze – dnes už jejich přítomnost nikoho příliš neudivuje – a ukecali ho, aby se podíval do Ándrapradéše. Ale byl tam jen na skok, na pár dnů. Nepřesvědčili ho, aby s nimi zůstal ani na týden.“

„A že nám o tom nic neřekl?“

„Od Vuka nečekej žádné chlubení,“ mávl rukou Květa.

„Připadalo mi jako chlubení, když říkal, jak pomáhal ruským zajatcům,“ podotkla.

„To nebylo chlubení,“ nesouhlasil. „Vuk lidem pomáhal i tam, kde to přesahovalo náš Kodex. Ale pokaždé to obhájil, když mu to někdo vyčetl. Kodex nám výslovně zakazuje jen škodit lumpům, dokud nenapadnou někoho z nás, ale o pomáhání lidem nic neříká, obecně vyžaduje pouze to, aby to nevedlo k prozrazení kriogisů. A i to máme povolené u lidí, které přijímáme mezi sebe.“

„To se dá pochopit,“ přikývla. „Když už je někdo kriogis, měl by vědět oč jde.“

„Ano, ale Vuk proslul netypičností svých učedníků,“ usmál se Květa. „Ostatně – nejste i vy tři jako učedníci trochu zvláštní?“

„Ale nás nepřijal úmyslně,“ hájila Vuka. „Jitka mu do studny spadla, já s Vítou jsme ji chtěli zachraňovat, až jsme se tam utopili všichni tři!“

„Takže to vypadalo jako nešťastná náhoda,“ přikývl Květa. „To je celý Vuk!“

„Myslíš, že to mohl zařít úmyslně?“ zpozorněla. „Proč by nám pak vyčítal, že jsme mu zkazili přijetí jiného učedníka?“

„To nevím,“ pokrčil rameny. „Možná už měl opravdu někoho vyhlédnutého, kdo ví?“

„Já si myslím, že to bylo opravdu náhodou,“ řekla Věrka smířlivě.

„Je to možné,“ připustil i Květa.

„Dobrá, já tedy přijímám pozvání do vaší kavárny,“ rozhodla se Věrka.

„Už tam přece jdeme,“ usmál se Květa.

A opravdu! Kdyby se drželi původního Věrčina plánu, šli by teď do kopce Nerudovkou. Mezitím došli na Malostranské náměstí a aniž by si to Věrka uvědomila, zabočili na opačnou stranu do Mostecké ulice směrem ke Karlovu mostu.

Věrece to ovšem nevadilo, byla už svolná se setkáním v kavárně. Kráčeli spolu chvíli mlčky, ale Věrka to dlouho nevydržela.

„Už jste svolal svou partu?“ zeptala se ho. „Předpokládám, že telepaticky, aspoň jsem si nevšimla, že byste telefonoval...“

„Předpokládáš dobře,“ usmál se na ni. „Ale mám k tobě ještě jednu prosbu. Kriogisové si mezi sebou zásadně tykají. Nemohla bys mi už konečně začít tykat?“

„Mohla,“ přisvědčila. „Jen ještě nevím, jak to mezi vámi chodí.“

„My už tě zaučíme!“ slíbil jí.

=*=

Zábojova kavárna

Květík měl pravdu, v kavárně už na oba netrpělivě čekali. Kromě samotného majitele kavárny Záboje, který tu zastával všechny funkce od majitele po servírku a uklízečku, seděli v nejbližší kóji nevelké, ale útulné kavárničky ještě dva další kriogisové.

Nevypadali nijak neobvykle. Květomil byl očividně ze všech nejmladší, ale ani ostatní nepůsobili dojmem stařešinů, jako pan Vuk. Věrka se ani neodvažovala odhadovat, kolik let jim je, beztak by to neuhodla. Když s ní Květík zabočil do kóje, zvedla se čekající trojice ze svých čalouněných sedaček a srdečně se s Věrkou seznámila. A hned zpočátku Věrce nabídli tykání, ne jako Květa až po delším hovoru.

„Věnek z Běrkova,“ představil se ten vlevo. „Ačkoliv jsem původem z vesnice, již od Třicetileté války jsem Pražák, neboť moji rodnou ves Švédové vypálili a srovnali se zemí. Dnes je tam les, stejně jako na místě dvou dalších sousedních vesnic.“

„Vít Krchňák z Kutné Hory,“ představil se ten vpravo. „Tady v Praze pobývám často, neb si doma nemám s kým povídat. Sousedů tam mám dost, jenže všichni raději sledují ten novodobý mor – televizi, věří z ní každému cintu a nedá se s nimi mluvit o ničem.“

„Záboj z Jičína,“ představil se i kavárník. Měl na sobě číšnický oblek a čas od času od společnosti odbíhal, kdykoliv si ho někdo z ostatních hostů vyžadoval.

„Jak vidíš, nejsme tu ani zdaleka všichni Pražáci, spíš naopak, ale právě ses seznámila s jádrem pražské tlupy,“ uškleboval se na ni Záboj. „Chodí sem kriogisů víc, ale nebylo by dobré, aby se tu setkávali v týž den všichni, takže pátky patří téhle partě.“

„Takže kdybych sem přišla ve všechny dny v týdnu, mohla bych se tady seznámit se všemi?“ zajímala se Věrka.

„Žel, není tomu tak,“ odvětil Záboj. „I tady v Praze jsou mrzouti žijící o samotě. Tomu se ale nediv, některým stařešinům

je víc než Vukovi. Ten už k nim má také blízko, ačkoliv je pořád ještě chlapák. Až ti bude přes tisíc let, sama uvidíš, že stáří není záviděnlivé.“

„Na to si ještě hodně dlouho počkám,“ opáčila bezstarostně.

„Na to si vzpomeň, až budeš slavit tisícovku,“ pokrčil rameny Záboj. „Život uběhne každému, ať má osudem dáno dvacet let, sto, dvě stě anebo dvanáct set.“

„Staří klasikové na to měli úsloví: koho bohové milují, umírá mlád,“ dodal Věnek.

Přes Květou se znenadání objevil šálek vídeňské kávy s kopcem šlehačky a před Věrkou velký puclák plný voňavého kakaa. Na stole stála veliká oválná mísa s koláčky, které Věrce připadaly známé skořicovou vůní. Záboj v úloze číšníka přinášel ostatním hostům všechno z kuchyně, jenže tam nikdy nikoho nepozval – nikoho tam totiž neměl. Jen mezi kriogisy nemusel předstírat, že objednávky předává nějakému kuchaři a pak to z kuchyně přináší.

„Já jsem už vlastně taky umřela,“ podotkla Věrka a zvažněla. „Alespoň oficiálně. Jsem sice naživu, ale nemám tu... jak tomu říkáte... identitu...“

„Brzy získáš jinou,“ utěšoval ji kriogis Věnek. „My nemůžeme žít mezi lidmi na jednu totožnost, měníme ji tak třikrát za století, někdy i častěji.“

„Četla jsem knížku o zpěvačce, která měla také neobvykle dlouhý život,“ řekla Věrka.

„Myslíš Čapkovu Věc Makropulos, že?“ usmál se Vít. „No, Čapek Elinu neuvěřitelně příkře setřel jako úplně prázdnou, povrchní ženskou a vůbec ji nešetřil, dokonce uvedl i její pravé jméno, ačkoliv ho výslovně žádala, aby to nedělal. Elina zdaleka není taková, jakou ji popsal. Nikdy neměla žádnou aféru, na to si dávala pozor. Chtěla by ses s ní seznámit?“

„Cože? Seznámit se s Elinou Makropulos? Ona opravdu žije?“

„Jistě – na rozdíl od Čapkovy postavy to vůbec není studená, prázdná ženská. Musela po setkání s ním na čas zmizet jako zpěvačka a vzdát se svého oblíbeného monogramu, toho popsaného »E-M«. Dnes už zase zpívá, přece se nevzdá své největší záliby! Publicitě se ale vyhýbá jako čert kříži. Stačí jí menší skupina ctitelů, kteří ji uznávají jako zpěvačku.“

„Kolik jí je dneska let?“ zajímalo Věrku.

„Čapek ji v tom směru popsal až dokumentárně přesně,“ ušklíbl se Záboj. „Narodila se léta patnáct set osmdesát pět po Kristu, sama si to spočti. Jejím otcem ale nebyl Hieronymus Makropulos, osobní lékař císaře Rudolfa II – to už byla její legenda.“

„Takže nebyla ani Řekyně?“

„Ale to ano, byla a je,“ ujistil ji Záboj. „Řekyně z Kréty. Jen ten Hieronymus nebyl její pokrevní otec, ale učitel, co ji vzal mezi své učedníky. Takže do jisté míry jejím otcem byl, byť jen duchovním.“

„Vždyť ona vlastně Čapkovi prozradila tajemství kriogisů!“ napadlo Věrku.

„Částečně,“ připustil Záboj. „Naštěstí ne všechno, Čapek by to rozkecal, pro něho byl dobře napsaný článek důležitější než její prosba, ať o tom pomlčí.“

„A to nebylo proti kodexu, co mu řekla?“

„Nebylo,“ ujistil ji Záboj. „Chtěla ho přilákat mezi kriogisy a v tom případě mu směla poodhalit i naše utajování. Karel Čapek ale její důvěru zklamal, projevil se jako výjimka.“

„Proč?“ zamračila se.

„Elina udělala chybu,“ zvažněl i Záboj. „Příliš se soustředila na jeho veřejně projevené názory, líbily se jí a chtěla mu nabídnout život mezi námi. Osudově přitom přehlédla, že se oba bratři Čapkové dali k zednářům. Zjistila

to zkrátka pozdě. Pokusila se ho přemluvit, aby se s nimi rozešel, ale to už neměla naději. Jistou roli možná sehrálo, že mu mohla mezi námi nabídnout jen jedno místo. Musel by se rozejít s bratrem, sestrou, se známými a přáteli, to je vždycky příšerné rozhodování, sama už to přece taky znáš.“

„Znám,“ přikývla. „Strašně jsem obřečela, že pan Vuk nemůže vzít i moje rodiče.“

„Naštěstí jsi aspoň jedináček,“ přikývl i pan Věnek. „Ti to mají paradoxně snadnější. Představ si, že bys měla brášku nebo sestru, které bys musela opustit...“

„Brrr!“ otrásla se. „Ani se moc nedivím, že to Čapek odmítl.“

„Přitom to není to nejtěžší,“ pokračoval Záboj. „Člověk se dokáže rozejít s rodinou i se známými, máme to vyzkoušené tisíciletími, všichni jsme tím prošli. V nejhorším případě to jde i naráz. Čím se naše varianta »nehoda« liší od přirozeného úmrtí? »Pozůstali« si trochu popláčí a život jde dál, jen »nebožtík« žije jinde a pod jinou totožností. Žádná tragédie, tak se dá odejít kdykoli. Horší je, když se má někdo rozloučit s vidinou, že patří mezi kastu vyvolených – nejspíš samotným Bohem – a předurčených k vládě nad světem a nad lidmi. Taková víra je ze všech nejpevnější, od ní se málokdo oprostí. Jenže podle našeho kodexu mezi nás právě tihle ze zásady nesmí. Pamatuji se, jak Elinu zdrblo, když ji Čapek, kterého si tehdy ohromně vážila, odbyl. I když je možné, že toho později sám litoval – jenže po tom, jak Elinu před celým světem poplival jako prázdnou, bezcennou slupku, nemohl čekat, že se k němu vrátí. Některé nabídky se zkrátka neopakují.“

„Ani se o to nepokusila?“

„Měla ještě cukání, ale rozmluvili jsme jí to,“ odvětil tvrdě Záboj. „Elina není pouhá operní a kabaretní zpěvačka,

ona v Čapkovi právem viděla génia, který by jako kriogis mohl ještě hodně vyrůst a přinést mnoho dobrého. On i po tom setkání rostl a přinesl hodně dobra, ačkoliv žil už jen krátce. Na druhé straně to jako zednář částečně znehodnocoval. Elina ho dost litovala. Dokonce mu pak přinesla na hrob květiny.“

„A Čapek nakonec zemřel...“ vzdychla si.

„Jako tisíce jemu podobných,“ oplatil jí povzdech i Záboj. „Nebyl jediný, spousta lidí naši nabídku zvážila a odmítla s plným vědomím její závažnosti. Není jednoduché dát se k nám. Na první pohled je to lákavé, máme přece delší život, kdo by to nebral? Ale na druhý pohled každý trochu přemýšlivý člověk – a jiné nebereme – zjistí, že se musíme mnohého vědomě vzdát. Nikomu to nezatajujeme, naopak, zájemce včas varujeme. Vzdáte se rodiny, kde jste vyrostli, i rodiny, kterou byste si jinak založili.“

„Kriogisové nemají děti?“ zeptala se rychle.

„Málokdy,“ řekl místo Záboje Květomil. „Není to úplně vyloučené, ale má to malou pravděpodobnost. Ale to si prober s Barčou, ta ti to podá vědecky, je to její obor.“

„Dobrá, nechme toho,“ souhlasila rychle Věrka. „S Barčou si popovídám později. Jistě je ale spousta jiných témat, ne? Smím se tedy na něco zeptat?“

Všichni čtyři pánové si viditelně oddychli, že se právě nakousnutému tématu vyhnou.

„Jen se ptej!“ vybídl ji Květa.

„Proč nesmíme po biroivi požadovat peníze?“

Pánové se na sebe podívali – a pak se rozřehtali.

„To je tak hloupá otázka?“ zamračila se.

„Není hloupá, jen je příliš častá,“ odvětil za všechny Květa.

„Ale nic si z toho nedělej, také jsem ji položil svému učiteli, jen je to už tři sta let. Ale divím se, že jsi s tím přišla až za námi a ne už za Vukem nebo Barčou.“

„Já jsem se jich ptala, ale pan Vuk mi řekl, že je to mezi námi kriogisy prostě zakázané a šmytec a Barča k tomu dodala, že peníze musí být něčím kryté a když se dají ve velkém množství do oběhu, rozloží hospodářství. Nezdá se mi, jak může hospodářství rozložit těch pár tisícovek od nás. Kromě toho jsem se s Barčou trošičku neshodla na pirátském kopírování, co naopak odsuzují já.“

Záboj právě odběhl k nějakému zákazníkovi a zbylí tři se podívali na sebe, kdo by to měl Věrce vysvětlit. Až si Věnek odkašlal a zkusil to.

„Takže tě Vuk odbyl s tím, že vytvářet peníze je zkrátka zakázané a Barča, že peníze nekryté zbožím jsou pro hospodářství nebezpečné...“ začal shrnutím toho, co už věděla.

„Ale my přece nepotřebujeme miliony, které by snad vadily,“ namítala.

„Nepotřebujeme,“ souhlasil Věnek. „Jenže záleží na měřítku. I když dáš v Čechách do oběhu nekrytou miliardu, moc se toho nestane. Při bilionovém rozpočtu je to jako kapka do rybníka. Tatáž miliarda, vržená do menšího městského státečku by znamenala katastrofu. Tolik peněz způsobí inflaci, nárůst cen a obecně tím okradeš všechny. V počátcích civilizace bylo velice snadné zahltit hospodářství kterékoliv země, později to už tak snadné nebylo, ale jak světu ukázali Němci, i velké hospodářství Německa se dá nekrytými penězi rozložit.“

„No dobře, ale my jsme přece... ta kapka do rybníka...“ namítala.

„Nejsme,“ opáčil Věnek. „Na počátcích mohli kriogisové zruinovat kteroukoliv zemi, dnes je lidí mnohem víc, ale pravidlo zůstalo. To, že Američané tisknou prakticky bezcenné dolary, je jejich lumpárna, ale také jejich problém. Potíž je v tom, že oni se pokoušejí zahltit celý svět – a to je hodně velký kolos. Až lidé pochopí, kam to vede, dolary odmítnou a další obrovská říše bude v prachu. Ale my to nezpůsobíme – ani v malém. Od lidí nechceme nic zadarmo, naopak, platíme jim i daně, za které od

nich nic nedostáváme. Lidé si daněmi platí zdravotnictví, které nepotřebujeme a nevyužíváme, policii, která je nám k ničemu, protože se musíme bránit sami, zkrátka máme všechno vlastní.“

„Jezdíme tramvaji,“ připomněla mu Věrka.

„Občas,“ připustil Věnek. „Ovšem v poslední době na nestydatě předražené jízdenky, že je to až k nevíře...“

„Ostatní lidé nereptají a platí,“ připomněla mu Věrka.

„Anebo jezdí auty,“ řekl Věnek. „My auta nemáme, nanejvýš vypůjčená. Když někdo z nás potřebuje cestovat – jakože je to málokdy – buď použijeme běžné dopravní prostředky jako ostatní, nebo, zejména v poslední době a na delší vzdálenost – máme kjodlychy. Ono se to s časem mění. Dnes nemůžeme od města k městu jezdit na koních ani na velbloudech, na druhé straně dnes nemůžeme létat se zopeegy, jako to šlo ještě v minulém století.“

„Co jsou to... zopeegy?“ zeptala se.

„Létající lodě Aplafů,“ řekl Věnek. „Vytvořili si je, když se na Zemi trochu zabydleli. Zanechali nám dva typy, ale pro nás lidi byl vhodný jen ten menší, dal se lépe přizpůsobit na naše rozměry. Aplafů ho měli jako jednoduchý jednomístný letounek, pro nás lidi to byla velická létající loď. Samozřejmě jsme je nepoužívali každodenně, ale jen když to nešlo jinak. Dneska už s nimi nelétáme.“

„Proč?“

„Protože je dnes příliš obtížné je utajit,“ řekl Věnek. „Dřív to bylo jednodušší – stačilo letět nad mraky a lidé si ničeho nevšimli. Dnes je všude spousta radarů, shora brejlí satelity, to je potom těžké létat bez povšimnutí. Jde to ještě tak nad mořem a v noci.“

„A už je někdo viděl, ty zopeegy?“

„Tisíce lidí!“ ujistil ji Věnek. „Dnes s nimi nemůžeme přistát v obydlené krajině, hned se seběhnou zvědavci. Nedá se s nimi létat ani v Indii, kde jich dříve létaly desítky. Naštěstí jsou

nadprostorové tunely kjodylchy pohodlnější a dají se i lépe utajit.“

„Ty už znám,“ přikývla. „Pan Vuk je má přímo v chalupě.“

„Ale vraťme se k penězům,“ obrátil Věnek. „My vlastně peníze potřebujeme jen když jednáme s lidmi, nejčastěji když jim platíme výpalné.“

„Výpalné? Jaké výpalné?“ zpozorněla Věrka.

„Různé poplatky, daně a desátky, které platíme, aby nás lidé nechali na pokoji,“ usmál se Věnek. „Například daně z nemovitostí a poplatky za vodu a kanalizaci. Můj dům není na veřejný vodovod ani na kanalizaci napojený, ale platím jako ostatní. Vodu mi dodává biroivi v pramenité kvalitě, na jakou se veřejný vodovod nikdy nezmůže, odpad likviduje anihilace dešadé, takže bych platit nemusel, platím jen abych nebyl nápadný. Stejně je to s elektřinou. Nemám sice elektroměr, ale faktury za elektřinu platím řádně a včas – nejspíš za někoho, kdo má elektroměrů víc, takže mu ani nepřijde, že platí méně. No a když už musíme platit za tyhle nesmysly, ať se nikdo nerozčíluje, když peníze občas utratíme i za taxi, tramvaj nebo za metro.“

„No dobře, ale proč si je prostě nenecháte udělat od biroivi?“ naléhala Věrka. „Tetička mi říkala, že občas nosí nějaké věci do bazaru, aby měla peníze. Proč takovou oklikou?“

„Já například prodávám hostům kávu, zákusky, čokoládu a jiné kavárenské dobroty,“ usmál se pan Záboj. „Tím pádem musím podávat i daňová příznání a jiné takové nesmysly. Naštěstí se nikdo nepozastavuje nad tím, že vstupní náklady píšu jako paušál. Nevykazují, od koho zboží odebírá, neboť nic neodebírá. Dřív to bylo horší. Kavárnu mi znárodnili a oficiálně jsem se stal zaměstnancem podniku Restaurace a jídelny. Musel jsem pak něco přece jen odebírat – já jsem ovšem ty blafy ihned anihiloval. Teď je to lepší, kavárna je zase moje a nikdo mě nekontroluje, leda z obchodní inspekce a hygieny. Byli tu párkrát, žádné závady pochopitelně nenašli, tak zase zmizeli.“

„Ještě nedávno byl problém, když člověk neměl patřičné razítko o zaměstnání,“ dodal pan Věnek. „Začali s tím Němci a přetrvalo to i po válce. Kdo nebyl řádně zaměstnaný, toho Němci prohlásili za zloděje a komunisti za příživníka a tvrdě ho stíhali. To byla jediná doba, kdy jsme měli falešné razítko ve stejně falešném dokladu všichni. Falešné doklady ostatně máme v Čechách od dob Rakousko-Uherska, předtím to šlo i bez nich.“

„Ale když už musíme používat falešné doklady, proč ne falešné peníze?“ vracela se Věrka pořád k původní otázce.

„Protože by to porušovalo hospodářskou rovnováhu,“ opakoval Věnek. „Peníze slouží jako potvrzení, že jsi něco pro ostatní udělala nebo vytvořila. Pravda, nejvíc peněz vždycky mají zloději, kteří ostatní ve velkém okrádají, ale k těm se nepřipojíme. Když už něco od lidí chceme, i kdyby to měl být klid a pokoj, musíme jim něčím přispět. Dát do systému nějaké hodnoty. Vuk v dobách nouze zachraňoval lidi od hladu a dával jim mouku i za slova díků, ale jakmile nouze pominula, přestal s tím. Tím rovnováhu neporušil, ale vracel – porušovali ji vojáci, jako až příliš často. Záboj prodává lidem kávu, zákusky, dorty a jiné dobroty, za to dostává peníze a ještě jimi zásobuje jiné kriogisy. Ale nemůže to dělat ve velkém. Proto je v Praze jen jedna jediná kavárna obsluhovaná kriogisy.“

„Proč?“

„Protože i tak narušujeme dosavadní řetězce. Záboj prodává dobroty, ale neodebírá od nikoho kávu, mouku ani cukr. Kdyby to dělal ve velkém, zruinuje zemědělce – ačkoliv je už naši pitomci velkopodnikatelé téměř vyhubili a do Čech všechno dováží, ke všemu na dluh.“

„A co kdybyste těm velkopodnikatelům začali opravdu tvrdě konkurovat a vyhnali je ze země?“ napadlo Věrku. „Co kdybyste převzali vládu aspoň v Čechách?“

„To už tady taky bylo,“ vzdychl si Věnek. „I když je to už dávno.“

„Ale v dějepisu nic...“ začala Věrka trochu zaraženě...

„...není?“ dodal Věnek. „To se totiž odehrálo tak dávno, že se mezi lidmi nezachovalo skoro nic a u nás kriogisů jen pár milionů záznamů jako varování.“

„Co se to vlastně tenkrát stalo?“

„Kriogisové udělali krátce po smrti Aplafů pokus. V Indii na poloostrově Atalantix, ani ten už bohužel na mapách nenajdeš, začali lidi zásobovat pomocí biroivi. Zamýšleli tam vytvořit vzorovou společnost, kterou by potom rozšiřovali do okolí. Lidem začali dávat, co kdo potřeboval, požadovali za to jen maličkost – aby jim lidé naslouchali, až je budou učit vědu Aplafů. Z Atalantixu se měla stát země blahobytu a vědy. Tak to aspoň plánovali.“

„Ono jim to nevyšlo?“ zpozorněla Věrka.

„Fiasko je asi nejlepší výraz,“ přikývl Věnek. „Zpočátku to jakž takž šlo. Vzdělanost tenkrát stoupla až k nevíře, nejen v Atalantixu, ale v celé Indii. Lidé se měli jako v pohádce. Jenže chyba nastala ve vztahu lidí k vědě. Mnozí lidé ji chápou celkem snadno, ale protože nejsou všichni stejní, jiným to nešlo. Ze všech zkrátka odborníky neuděláš, všude se najdou pitomečkové, kterým dělá problém sčítat čísla větší než počet prstů na ruce.“

„Ty bych zbytečně nemořila,“ navrhla rychle Věrka. „Kdo na to nemá, ať se naučí jen to nejnnutnější.“

„A přesně tak to tenkrát kriogisové zpackali. Rozdělili lidi na kasty. Nejváženější měli být schopní odborníci, ti měli dělat vědu, průměr byli ti méně schopní, kteří se měli věnovat službám a na samém konci byli pitomečci, neschopní se cokoliv učit, kterým nemělo smysl zatěžovat hlavy nejen vědou, ale ani ničím jiným.“

„Co na tom bylo špatně?“ zarazila se Věrka.

„Nic – jen to, že postupem času – během necelého století – se prudce změnil poměr schopných k hlupákům. Čím dál víc lidí spadalo mezi pitomečky. Kriogisové se o ně starali dobře, ale pitomečků přibývalo a schopných odborníků stejně rychle ubývalo. Samozřejmě brzy přišli na příčinu. Mnoho schopných

začalo ze sebe schválně dělat pitomečky. Měli se stejně dobře jako odborníci, jenže místo náročného studia se váleli na pohovkách v domech u plných stolů, bavili se jednoduchými hrami a ještě se těm schopným vysmívali. Začali je dokonce považovat za hlupáky, kteří se zbytečně dřou i tam, kde chytřejší mají všechno bez námahy. Nikdo pak nechtěl dělat ani služby, takže vědci místo vědě sloužili hlupákům.“

„Aha...“ začalo to Věrce docházet. „To mi něco připomíná...“

„No, skončilo to velice špatně,“ uzavřel tu historii Věnek. „Kriogisové dávali spoustu potravin i jiného zboží levně či zdarma i sousedním kmenům. Jenže sousedé chtěli víc a víc. Už jim nestačilo, co dostávali po dobrém, chtěli všechno, zkusili to tedy silou. Do zemského ráje Atalantix vtrhli ze sousedních zemí dobyvatelé. Darebáci se mezi sebou rychle domluví, když čekají bohatou kořist. Zlenivělí pitomečkové se jim ani nebránili, byli už líní i vzít do ruky zbraně, barbari je vraždili po tisících a zaplavovali pozemský ráj jako ohnivá potopa. Nebylo to ale tak snadné, jak si představovali. Do války se vložili kriogisové. Jenže použili jako zbraně i nevyzkoušené prostředky Aplafů a to pak teprve stálo za to! Armády barbarů shořely i s koňmi, slony a vozy, jenže kriogisové použili příliš síly, až rozhoupali i zemskou kůru. Pozemský ráj poloostrov Atalantix se potopil do moře, zahynuly miliony dobyvatelů i místních. U starých Řeků se to zachovalo jako pověsti o zkáze Atlantidy, na jiných místech tomu říkají potopa světa. Vlna tsunami obkroužila celý svět, spláchla desítky tehdejších civilizací, jiné krátce poté zasypal písek pouští, neboť to narušilo i světový koloběh vody...“

„To tedy vážně přehnali,“ zhodnotila to Věrka.

„Zahynula tenkrát i většina kriogisů,“ pokračoval Věnek. „Na poloostrově Atalantix nezůstala ze stovky Studní prygo žádná. Potopily se i se svými Strážci.“

„Oni neměli tregy?“ zeptala se.

„Měli – a někteří je stihli i aktivovat,“ ujistil ji Věnek. „Tregy zkrouceným prostorem oddělily Studny od okolí, aby na ně nemohli vtrhnout dobyvatelé ani voda. Jenže poloostrov Atalantix se tehdy potopil příliš hluboko a především – natrvalo. Strážci v nich byli ve tmě na dně moře uvězněni bez naděje na únik. Někteří se ani potom nevzdali a věnovali se vědě. Udržovali telepatické spojení s přáteli na pevnině, ani ti je však nedokázali z podmorského vězení vysvobodit. Bubliny tregů vydržely v hlubině moře i dva tisíce let po katastrofě – už bez Strážců, kteří zatím pomřeli sešlostí věkem. Až později se je podařilo postupně na dálku povypínat, pokaždé za vzniku další ničivé vlny tsunami, naštěstí už jen místního dosahu. Po uvězněných Strážcích tak zůstaly jen objevy, které vědění kriogisů posunuly o něco dál.“

„Ale co ti nahoře?“ starala se Věrka. „Ti to také neměli lehké, že?“

„Neměli,“ přisvědčil Věnek. „Kastovního systému se tenkrát zmocnili lidé – bráhmani. Věda v Indii klesla tak hluboko, že se ani za tisíciletí nevzpamatovala a potomci vědců byli její největší překážkou. Kriogisové se naštěstí od bráhmanů odtrhli a už se k nim nevrátili. Založili vědecké středisko Ándrapradéš, ale po zkušenostech z Atalantixu nechtěli opakovat tak zranitelné soustředění kriogisů na jednom místě. Začali se proto stěhovat a stavět Studny všude, kam se dostali. Nejenže obnovili zdecimované počty kriogisů, ale rozprostřeli nás skoro po celém světě.“

„A jsou na světě místa bez kriogisů?“

„To se rozumí,“ usmál se Květík. „Na světě je spousta pustých míst, kde se neusadí ani kriogis. My se potřebujeme ztratit mezi lidmi, nejvíc je nás proto ve městech. Jenže Studny nemohou být příliš blízko u sebe, jinak se nepříznivě ovlivňují, jsou tedy i se Strážci dál od měst. V Praze jsou dvě jen díky tomu, že se Praha pořád roztahuje a pohlcuje okolní osady. Nedávno byla v Praze jen jedna – druhá byla mimo. Ačkoliv se

žádná z nich nehnula z místa a žádná nepřibyla, jsou dnes v Praze obě – jenže čistě administrativní cestou.“

„No – díky za výklad historie,“ vzdychla si Věrka. „Když už jsem mezi vámi, musím být vděčná za kdeco, co mi může přiblížit oč jde.“

„Kriogisové prošli mnoha katastrofami,“ řekl Věnek. „A na základě zkušeností vznikly zásady, kterým říkáme kodex. Chceš-li znát podrobnější důvody, proč nesmíme dělat peníze pomocí biroivi, navedeme tě na záznamy, které to vysvětlují a odůvodňují. Připrav se ale na to, že většina z nich je starší než říše Babylónu – skoro jako peníze samotné.“

„Díky,“ řekla. „Časem si je jistě prohlédnu...“

„A v čem že ses ještě s Barčou neshodla?“ zeptal se pro změnu Květik Věrky.

„Na kopírování,“ odvětila. „Barča vůbec neuznává pojem »duševní vlastnictví«, kdežto já uznávám, že se má za kopírování uměleckých děl platit.“

„Asi to bude tím, že my vůbec máme vlastnické vztahy odlišné od zbytku lidstva,“ řekl vážně Věnek. „Barča ti asi řekla, že lidstvo je vůbec založené na kopírování, že?“

„Jak to víš?“ zarazila se.

„Protože to je jedna z našich nejdůležitějších zásad,“ řekl Věnek. „Mezi sebou peníze nepoužíváme a kopírování... kdyby bylo zakázané, lidstvo by vyhynulo. Nic by se nedalo pěstovat, nic by se nedalo stavět. Lidé by vlastně nesměli ani sbírat plody, co spadnou na zem – i to by bylo napodobování, dokonce napodobování zvířat.“

„Dobře, ale to jsou obecné věci,“ připustila Věrka. „Mně jde o skutečná umělecká díla, taková ta jedinečná, rozumíte? Mona Lisa je prostě na světě jen jedna.“

„Narážíš tím na lidskou nedokonalost, díky které lidské výrobky nejsou stejné, i když člověk dělá jednu věc víckrát po sobě?“ hádal Věnek. „Pravda, v umění se to ještě vydává za přednost. Ale u takových ševců... tam je originalita spíš na

závadu. Jak by se ti líbilo mít každou botu jiné velikosti? Dobře by se v nich nechodilo. Jedna by tlačila, druhá by neustále padala, boty mají být pokud možno stejné s tím, že jsou levá a pravá zrcadlově otočené.“

„Boty do umění nepatří!“ namítla Věrka.

„To by tě umělečtí návrháři hnali!“ usmál se Věnek. „Umění se týká i bot a oblečení, co kus, to originál a pak teprve mohou být pořádně drahé!“

„No dobře, ale to je už užitkové umění,“ ustoupila trochu. „Ale co takové obrazy?“

„Slyšela jsi někdy o výtvarné technice zvané dřevoryt, mědiryt nebo linoryt?“ zeptal se jí Věnek a když Věrka pokrčila rameny, pokračoval.

„Výtvarník obraz vyryje do nějakého materiálu – dřevěné nebo měděné destičky, podle potřeby, natře ji tenkou vrstvou barvy a otiskne na papír. Často se tak dělají i složité obrazy, na které je potřeba víc vyrytých matic, pro každou barvu zvlášť. Z jedné matrice se dá dělat více obrázků, je to přece opakovatelně použitelná forma. Aby se to považovalo za originál, musí výtvarník kopie očíslovat, takže těch originálů bude třeba padesát, ale ani o jeden víc. Výtvarník pak všechny formy poctivě rozrype a tím je znehodnotí. Asi jako by v továrně na boty po vyrobení padesáti párů bot zničili stroj na boty. Pak by mohl každý pár bot stát sto tisíc, ale byly by to umělecké, číslované originály.“

„To je snad blbost, ne?“ vyhrkla.

„V umění to blbost není?“ usmál se Věnek. „V umění je to zákon! Zejména dnes, když výtvarníci tvoří svá díla na počítačích. Už z principu by je mohli kopírovat tisíckrát, ale oni vytisknou deset originálů a pak předlohu zničí. A pak tvrdě stíhají každého, kdo jejich dílo zkopíruje, i když tím vlastně vyrobí další originál – úplně stejné tiskárny totiž také nenajdeš a každá kopie je vždycky nepatrně barevně odlišná i bez číslování.“

„Ale tím se přece znehodnocuje výtvarníková práce!“ namítala. „Jen si představte, jak se budete piplat s obrázkem a někdo si ho pak fik-mik zkopíruje? Jak k tomu přijdete?“

„To záleží na měřítku,“ usmál se Věnek. „Automobilka si nechá od známého návrháře navrhnout tvar nového auta. Pak podle jeho návrhu nevyrobí pět očíslovaných kusů, ale sto tisíc víceméně stejných aut. Je to také znehodnocení práce automobilového výtvarníka, nebo naopak její pravé zhodnocení?“

„Některé automobilky dělají jen omezené série luxusních modelů,“ namítla.

„Jistě – mají většinou i silnější motory a jsou stokrát dražší než obyčejná auta,“ přikývl Věnek. „Kupují si je jen největší zloději, aby se před ostatními blýskli nějakým originálem a automobilka jim je na přání třeba i pozlatí. Říká se tomu snobismus.“

„Ale přece jen... umění by se podporovat mělo,“ trvala na svém.

„Mělo,“ souhlasil Věnek. „Chceš-li, věnuj se mu. U nás získáš skvělé podmínky jako nikde jinde. Můžeš mít libovolné hudební nástroje, barvy a malířské potřeby, nejvzácnější kámen na sochy, po materiální stránce tě nikdo neomezí, usnadníme ti i veřejnou produkci. Jen nadání, talent, nebo jak se všem těm vlohám říká, musíš mít svoje, ty ti nikdo nedá. Ale musíš také počítat s tím, že budeš muset častěji než jiní měnit totožnost. Pozeptej se na to Eliny Makropulos, ta už v tom chodí přes čtyři sta let.“

„Elina také nahrává písničky?“ zeptala se Věrka. „A nevadí jí, když je někdo upírá a nezaplatí za ně?“

„Elina samozřejmě i dnes vystupuje veřejně,“ ujistil ji Věnek. „Spousty jejich koncertů se podařilo zaznamenat do našich záznamů už před čtyřmi sty lety. Lidé tenkrát nedokázali zaznamenávat písně jinak než jako notový záznam plus text. Dnes samozřejmě natočila i pár současných záznamů pro své posluchače, dokonce je na svých koncertech i prodává, má to jako

vedlejší příjem. Ale na nikoho se nezlobí, když si tyhle záznamy zkopíruje. Ona občas rozdává svým fanouškům cédéčka jen tak, oni za to tím víc chodí na její koncerty.“

„Ještě řekni, že ty koncerty pořádá zadarmo!“ vyhrkla Věrka nesouhlasně.

„Tak úplně zadarmo je nepořádá,“ připustil Věnek. „Z něčeho platí pronájem sálů, ani doprava není zdarma, ale i tak má peněz přebytek, ačkoliv její koncerty jsou v celém Řecku nejlevnější. Tam to má dnes kultura obzvlášť těžké, lidi na ni nemají peníze.“

„Ona snad dřív cestovala po celé Evropě, ne? Brali ji jako hvězdu!“

„To zase bude,“ usmál se Věnek. „Nesmíš zapomenout, že musí střídat totožnost a než se vypracuje, začíná pokaždé znovu. Zrovna teď je v postavení mladé, začínající zpěvačky.“

„Takže je to pořád nahoru – dolů, jako na lochnesce...“ vzdychla si.

„Jistě,“ přikývl Věnek. „Po každé změně totožnosti začíná znovu. Vypracuje se, stoupá vzhůru, až v nejlepším přijde další změna totožnosti a opět začíná znovu od začátku. Dnes už pokaždé stoupá rychle, kvalita se zkrátka pozná, ale je to jako na té lochnesce...“

„Měla by cestovat po světě,“ mínila Věrka. „Jistě by ji všude přijali!“

„Ona o to nestojí,“ uamál se Záboj. „Tyhle turné má dávno za sebou, užila si při nich až až slávy i těžkostí. Teď se věnuje svým fanouškům, kteří na ni nedají dopustit. A i kdyby se dala na cestování po Evropě, co nového by tím získala? Místo v galerii zpěvaček má už jisté, naše záznamy jsou dokonalejší i trvanlivější než schopnosti nejnovější techniky lidstva a co ještě potřebuje? Nazpívala stovky písní i česky, když žila v Čechách, takže si ji můžeš poslechnout i v češtině. A kdybys měla zájem, můžeme tě za ní vyslat do Řecka. Mohla by tě tam vzít i do učení.“

„Já si to ještě rozmyslím,“ zavrtěla hlavou.

V každém případě ale nelitovala, že se dala přemluvit k návštěvě kavárny.

Co jsou proti tomu šedivé Hradčany?

=*=

Učitel Vínček

Věrka odcházela z kavárny spokojeně. Měla proč, jednak se dozvěděla plno zajímavých a užitečných informací, ke kterým se ani pan Vuk, ani tetička Barča zatím nedostali, a přece byly zajímavější než spousty těch, co až dosud považovala za zásadní.

Vypadalo to slibně i do budoucna. Květa jí nabídl, že ji naučí post-hypnotické příkazy, aby se nemusela spoléhat na Vukovu »jemnou techniku« vciťování, kterou by se měla učit až za kdovíkolik let, zatímco post-hypnotické příkazy s podobným výsledkem se naučí i za jedno odpoledne.

Obzvlášť uvítala pozvání účastnit se pátečních schůzek s touhle partou. Neočekávala, že by každou schůzku strávili jen jejím poučováním. To bylo jen poprvé, bylo to sice také zajímavé, ale spíš by čekala, že příště bude řeč o něčem jiném, nejspíš současném.

U tetičky očekávala pochopení. Konec konců, i ona bude jistě ráda, když ji nebude mít pořád na starosti. Nebylo pochyb, že to odpoledne v kavárně bylo užitečnější než bloumání nazdařbůh po Praze.

Večer si u tetičky naservírovala něco mňam a pak šla rovnou spát. Upřímně řečeno, byla z toho tak nabitá dojmy, že se ani nepokusila udělat si večerní výlet s netopýry, který si naplánovala, když tetička odjížděla.

Zítřka je den taky!

==*==

Ráno Věrka rozvažovala, zda nemá přijít i neohlášená na schůzku další party kriogisů. Mohla by se tak postupně seznámit se všemi, jistě by ji rádi viděli. Pak si ale řekla, nač ten spěch? Postačí, když se mezi ostatními objeví až za týden.

Nejprve dokončí návštěvu všech míst, kam se v Praze nestihla podívat, dokud bydlela na sídlišti s rodiči. Usmyslela si to přece hned na začátku, proč to pořád odkládat? Aby to zase nestihla? Chtěla se podívat do Národního divadla. Toho litovala, když se stěhovali na venkov. Ačkoliv – venkované se možná

s různými zájezdy dostanou do Národního i častěji než většina Pražáků, kteří to sice mají na dosah, ale právě proto to tak dlouho odkládají, až je předběhnou i ti venkované...

Konečně se jí podařilo dorazit pěšky Nerudovkou až nahoru. Od poslední cesty, ještě s tatínkem, se tu moc nezměnilo. Hradní stráž vartovala ve stejných operetních uniformách, navržených divadelním návrhářem, po nádvoří se pořád procházely davy turistů, vylákaných slunečným počasím, všude cvakaly fotoaparáty. Věrku to nechávalo v klidu. Vstoupila spolu s ostatními i do chrámu, kde bylo skoro ticho, jen nezřetelný šum od návštěvníků. Všichni jen šeptali, aby ostatní nerušili. Věrka si představila, co by se stalo, kdyby se sem podívala se Zdislavem od pana Vuka. To by tu nastala panika! Přitom je tygr Zdislav klid'as k pohledání, neublížil by kuřeti, ačkoliv hověziho pokaždé spořádá na posezení pěkných pár kilogramů... Zdislava ovšem živí biroivi, takže nemusí lovit a s Vukovými zvířaty je tudíž zadobře.

Odškrtnu si aspoň jedno splněné předsevzetí, myslela si spokojeně, když beze spěchu scházela po Starých zámeckých schodech dolů na Klárov.

Ano – ale schylovalo se teprve k poledni a polovina soboty byla ještě před ní. Teď by se třeba ráda proletěla s nějakým rackem – jenže neměla kam uklidit své vlastní tělo, aby se mohla plně soustředit na volnost letu. Co takhle jít si někam sednout do kavárny? Ale to by mohla rovnou k Zábojovi!

Dlouho neuvažovala a zamířila tam. Záboj ji samozřejmě pozná, ale ten se asi nebude divit, když tam dorazí s nějakou pouliční kočkou, kterou pak »jako pustí« zpátky na ulici... Tu si ale musí najít včas, v kavárně už by se po nějakém zvířeti sháněla marně.

Čím víc se blížila k Zábojově kavárně, tím víc se rozhlížela. Jenže zrovna tady jako by se žádná kočičí potvůrka nevyskytovala. Až na dohled od vchodu spatřila nad sebou kroužit racka. Byl na dosah, takže se ho ihned zmocnila a přiměla

ho bezúčelně kroužit, aby mohla vstoupit do kavárny. Zatím se vzdycky při vcitování znehybnila, ale pan Vuk přece při tom uměl chodit skoro normálně, to by v tom byl čert, aby to taky nezvládla!

Nezvládla to.

Zakopla ve dveřích o práh, zamávala rukama jako lyžařskokan při nečekaném nárazu bočního větru a ačkoliv na poslední chvíli hrozící pád vyrovnala, racek se jí vyškubl, prostě zmizel. Když jakž takž obnovila rovnováhu, byl pryč, obloha byla čistá jako sklíčko. Zřejmě se jí skryl za hradbou nejbližších domů.

Zastavila se ve dveřích a rozvažovala, co teď? Ulovit si jiného? Jenže čistá obloha nad ní nebyla právě v této chvíli vhodným lovištěm. Potřebovala by se aspoň na chvilku dostat do míst, odkud je vidět víc oblohy než v úzké uličce mezi domy, nebo ještě lépe, s výhledem na řeku, kde je větší pravděpodobnost, že nějakého spatří. K řece však bylo daleko, obloha nad uličkou byla úzká a i kdyby se vrátila a ulovila jiného racka, kdo jí zaručí, že se dostane i s vcitěným rackem až do kavárny?

»A hled' me!« ozvalo se v té chvíli ze dveří. »Naše nejmladší je tu!«

Bylo to telepaticky, pro většinu lidí naprosto neslyšně. Záboj, kdo jiný? Věrka v duchu zalátelela. S lovem racků je zřejmě konec. Střežila se ale dát to v telepatii najevo, aby nebyla za nezdvořačku.

»Pachatel se vrací na místo činu,« usmála se raději na Záboje.

»Jen pojď dál!« zval ji kavárník.

Díky tomu, že jí racek upláchl, měla pod kontrolou své vlastní tělo a zejména nohy. Zamrzela se na sebe, jak mohla na tak nízkém prahu zakopnout, ale to už bylo jen pozdě-bychahonění. Raději se usmála na Záboje, který ji vítal upřímně a rozhodně za její vlastní nešikovnost nemohl, otevřela dveře a vstoupila.

Kavárna byla ze tří čtvrtin plná, ale Zábój ji ihned nasměroval do nejbližší kóje, jako vždy vyhrazené pro štamgasty – v tomto případě pro spřízněné kriogisy.

»Co jsem říkal?« zahlaholil, ovšem pořád jen v telepatii, které rozuměli jen ti, pro něž to bylo určené. »Už ji tady máme – jako na koni!«

Poslední kóje byla tentokrát úplně zaplněná. Sedělo tu šest kriogisů a Zábój mezi nimi neměl ani vlastní židli, jenže dnes obsluhoval více hostů než v pátek a neměl zřejmě ani čas zdržovat se dlouho s kamarády. Ti se rychle sesedli blíž k sobě a Zábój Věrece donesl novou židli, ačkoliv pro ni zbylo jen místo na rohu stolečku.

„Tak tě mezi námi vítáme, Věruško!“ zahlaholil jako první zjevně nejstarší pán ze všech.

Věrece bylo jasné, že ji všichni znají přinejmenším podle Zábójova popisu. On ostatně naznačoval, že její příchod víceméně předpokládal a ostatní na ni včas připravil. Požádala ho tedy o kakao a koláčky a všechno se před ní objevilo, jakmile své přání dořekla.

„Zábój nám dnes sliboval, že přijdeš,“ začal nejstarší z kriogisů, sotva si ukousla první sousto z koláčku a zapila kakaem. „Jak se zdá, zvědavosti máš dost. Může-li tě to utěšit, my jsme se na tebe těšili také, možná ještě víc. Nevítáme mezi sebe nováčky každým rokem.“

„Původně jsem to neměla v úmyslu,“ oponovala mu trochu. „Hledala jsem tady spíš klidné místo, kde bych mohla vypnout a nestarat se o okolí. Chtěla jsem si totiž zalétat nad Prahou s rackem. Jistě víte, oč jde.“

„Jo ták... ty jsi zrovna vcítěná?“ zarazil se nejstarší.

„Už nejsem, zrovna tady ve dveřích jsem zakopla a rack se mi vyškubl,“ usmála se. „Ale když už jsem tady... stejně jsem už včera mluvila o tom, že bych se ráda seznámila se všemi, kdo chodí k Zábójovi.“

„Tady bývá často úplně nabitá,“ ujistil ji mladší kriogis. Být to člověk, hádala by mu tak pětadvacet, nanejvýš třicet, u kriogisů se ještě ve věkové otázce moc neorientovala.

„Momentálně mě lidi tolik nezajímají,“ odvětila zdvořile.

„My jsme ale taky lidi,“ protestoval nejstarší z kriogisů.

„Jo,“ přikývla. „Ale jistě uznáte, že neobyčejní...“ usmála se.

=*=

Věrka sobotní návštěvy u Záboje nelitovala. Seznámila se mezi ostatními i s ježatým Vinckem. Byl jí zatím věkově nejbližší – bylo mu »jen« sto patnáct let a stal se kriogisem až po První světové válce. Čechy byly tenkrát plné vlasteneckého nadšení z rozpadu Rakouska a nejinak tomu bylo i s Vinckem. Tou dobou se ale seznámil s podivínem Jindřichem, který jeho mladické vlastenectví krotil. Jindřich už v Čechách zažil několik pádů říší a k existenci Československa byl poměrně skeptický.

„To nebude mít dlouhého trvání,“ vrtěl hlavou, když mu Vincek nadšeně líčil, jak se po dlouhé době nadvlády Habsburků konečně otevřela před Čechy světlá budoucnost.

„Němci se nikdy nesmíří, že jsme opovrhli jejich panováním,“ tvrdil Jindřich.

Diskutoval ale s mladým Vincencem ochotně a jednoho dne mu nabídl sázku, že se do padesáti let Germáni na český trůn s velkou slávou vrátí.

„No jo, ale kdo nás po té době rozsoudí?“ opáčil mladý Vincek. Nepochyboval, že těch padesát let přečká, ale pochyboval, že tak dlouho vydrží i šedovlasý Jindřich.

Tak se tedy dozvěděl o existenci dlouhověkových kriogisů, současně s nabídkou, aby se jedním z nich stal i on sám. Jindřich mu nezastíral, že být kriogisem není jen výhodné, že to s sebou přináší i nevýhody a omezení, ale ty jeho nový učedník přijal. V té době začínala aktivní fáze Jindřichovy Studny – po pravdě řečeno, kdyby učedníka nepotřeboval a neměl možnost ho přijmout, nebyl by k němu tak otevřený.

Jindřich vyhrál sázku mnohem dříve než za padesát let, ale velkou radost z ní neměl. A Germáni jeho obavy brzy potvrdili – stanné právo, popravy, Heydrichiáda.

„No, oni taky dlouho nevydrží,“ utěšoval Vincka, když si při jejich obvyklém setkání tehdy pořád ještě mladý kriogis stěžoval na tvrdost Němců. „Podle mě příliš zpsychli a pýcha je prvním krokem k pádu. Československo vydrželo dvacet let, Germánům dávám nanejvýš polovinu.“

„Vždyť jim patří celá Evropa a chystají se dobýt celý svět!“ namítal Vincek.

„Nepatří jim ani celá Evropa, to se jen tak chvástají,“ mírnil ho Jindřich. „Ukousli si moc velké sousto a až se jim vzpříčí v krku, udusí je.“

Měl pravdu, nadvláda Germánů netrvala ani deset let. Přesně tolik žádal na počátku své kariéry Vůdce Hitler.

„Svěřte mi na deset let Německo a nepoznáte je!“ chvástal se.

Zpočátku mu to vycházelo, Německo se dostalo z krize, stavělo síť velkolepých dálnic, budovalo průmysl – jenže Führer si usmyslil dobýt celý svět a to bylo to příliš velké sousto i pro Německo, ačkoliv se mu podařilo získat spojence do jeho proslulé Osy. Postavit se proti celému světu ale bylo trochu moc a na konci Führerova desetiletí bylo opravdu těžké poznat Německo v ruinách, které z něho zbývaly.

„Sláva, že jsou ti náfukové pryč!“ přišel Vincek za Jindřichem, když německá vojska opustila Prahu, zčásti po vlastní ose, jak prchali ke Spojencům, zčásti jako zajatecké kolony.

„A jsi si opravdu tak jistý, že to bude lepší?“ krotil jeho optimismus Jindřich. „Místo Němců tu máme Rusy, uvidíme, jestli budou lepší!“

„Proč by nebyli?“ agitoval Vincek. „Horší než Germáni docela určitě nebudou. Jsou to přece naši slovanští bratři!“

„Jen aby nám to naši slovanští bratři neosladili víc, než čekáme!“ sýčkoval Jindřich.

Vincek se tenkrát za slovanské bratry urazil, ale netrvalo dlouho – co je z kriogisího pohledu pár let – a dával Jindřichovi zapravdu. Po této zkušenosti už jen zpozorněl, když za svým učitelem přišel plný nadšení, že komunisti konečně půjdou od válu.

„A jsi si opravdu tak jistý, že to bude lepší?“ krotil jeho optimismus Jindřich.

„Cože?“ zarazil se Vincek. „Opravdu si myslíš, že nám už nebude líp? Bude tu přece konečně svoboda, nechápeš?“

„Svoboda?“ vrtěl hlavou Jindřich. „Pro nás kriogisy se nic nemění, byli jsme svobodní za Rakouska, ani Germáni s námi nic nesvedli, natož Rusové... ale chceš se vsadit, že bude obyčejným lidem brzy hůř než dneska?“

„Podle čeho si to myslíš?“ ochladl rychle Vincek. Po tolika zkušenostech už se raději se svým učitelem nesázal, ale začal tušit, že tady někde bude čertovo kopýtko.

A taky že bylo.

Tolik žebráků a bezdomovců, co jich brzy žebralo po ulicích Prahy, nebylo v Čechách ani za starého Rakouska. Na ulicích přibývalo zahraničních automobilů, ale stejně rychle přibývalo nezaměstnaných. Do Čech se vrátili exekutoři – za panství Rusů to byl naprosto neznámý pojem – a založili si vlastní profesní komoru, před kterou se lidé třásli. A jestliže si člověk za Němců ani za komunistů nebyl jistý krkem, v nové, svobodné zemi si nikdo nebyl jistý ničím. Dobře se měli jen zloději, čím větší, tím beztestnější, protože – jak pravil svého času gangster Al Capone, úplatky nejsou věcí cti, ale pouze věci výše sumy. Soudci, kteří si v zemi přisoudili jedny z nejvyšších platů, kradou jako pouliční kapsáři – jen se na rozdíl od nich nezahazují s drobnými pod deset tisíc.

„Jak to, že ti to pokaždé tak vyšlo?“ vyzvídala Vincek u Jindřicha.

„A víš, že nevím?“ zamyslel se trochu Jindřich. „Pozoruj lidi jako já a až získáš dost zkušeností a něco se začne mlít, ono tě to už samo napadne.“

Vinckovi se obrazně řečeno protáhl obličej. »Až získáš zkušenosti« zřejmě nějak úzce souviselo s časem. Jindřichovi bylo devět set let, zkušeností měl jistě na rozdávání, ale má Vincek čekat taky tak dlouho? Nedaly by se ty zkušenosti nějak urychlit nebo nahradit?

Nezbylo mu ale než poslechnout a pozorovat lidi. Ostatně – ani on už nebyl takový zajíc, jako na počátku jeho kamarádství s Jindřichem.

To Věrka byla proti němu opravdu zajíček. Co je to třináct let v životě kriogisa? Věk obvyklý při vstupu do Studny byl mezi dvaceti až třiceti lety, to mívá i mladý člověk aspoň nějaké životní zkušenosti, aby mohl zodpovědně posoudit tak závažnou nabídku.

Věrka, Vít'a a Jitka ale představovali výjimky, jaké nikdo ze všech žijících kriogisů nepamatoval. Sice se něco proslýchalo o podobných výjimkách v Indii, ale to už bylo příliš dávno. Spolu s ostrovem Atalantix se potopilo i centrální biroivi a i když se tenkrát podařilo vytvořit jeho kopii v Ándrapradéši, nepodařilo se tam přenést úplně všechny záznamy z dob před katastrofou. Propadly se s Atalantixem do vln Indického oceánu. Jen úcta k památkám po Aplafů způsobila, že se kopie nejstarších záznamů zachovaly v záložních centrech biroivi a daly se odtud rozmnožit.

Vincek zakrátko nové kamarádce pod záminkou neúnosné tlačenice nabídl přesunout se ke stolečku v sousední volné kóji. Ostatní nic nenamítali, takže ho bezelstně poslechla.

„Poslyš, Věrko, nechceš, abych ti dělal aspoň na čas učitele?“ navrhl jí, jakmile je od ostatních oddělila zástěna. „Jsem sice z naší party nejmladší, ale ledacos už znám a kromě toho bych ti byl věkem jistě nejbližší.“

„Učitele už přece mám,“ namítla. „Pana Vuka od nás ze vsi, který nás zasvětil ve své Studni, a pak ještě tetičku Barču, u které zrovna tady v Praze bydlím.“

„Já ti je neberu,“ zasmál se trochu. „Ale je mi jasné, že vás pan Vuk učí přesně podle tisíciletých metodologií a spoustu věcí vám buď neřekl, nebo jsi od něho mohla slyšet, že jsi na to moc mladá. Tetičku Barču znám, je modernější, ale i ona ti některé dovednosti zatají. Záboj říkal, že neumíš ani telekinezi. Sice jsi to dokázala obejít vcitěním do racků, ale když neumíš ani tohle, určitě neumíš ani jiné figle. Mohl bych tě naučit takové, že by i Vuk zíral, až se vrátíš – samozřejmě jestli se vůbec vrátíš, vesnice nejsou pro nás kriogisy nejlepší.“

„Co bys mě chtěl učit?“ skočila Věrka jako ptáček na vějičku.

„Třeba tu telekinezi,“ navrhl jí ihned Vincek. „Je poměrně snadná a kdyby ti někdo chtěl něco ukrást, vezmeš si to prostě zpátky a kromě zloděje si toho nikdo ani nevšimne.“

„Ale co ten zloděj?“ starala se Věrka.

„Pokud na něho vidíš, nemáš problém se do něho vcítit,“ ujišťoval ji Vincek. „Chce to jen jedno – nařít mu, aby na všechno zapomněl. Post-hypnotické příkazy jsou tak snadné, že je občas využívají i lidé.“

„Asi to tak snadné nebude, když jsem se dosud se žádným post-hypnotickým příkazem nesetkala,“ řekla skepticky.

„Mezi lidmi to zas tak rozšířené není,“ připustil Vincek. „U lidí to umí a používají jen mimořádně nadaní jedinci. Zato pro nás je to snadné. A už ses setkala s člověkem, který by se dokázal plnohodnotně vcítit do jiného člověka nebo aspoň do zvířete? To už je pro lidi příliš obtížné, zatímco pro nás...“

„No dobře,“ přerušila ho. „Jak si takové učitelování představuješ?“

„Když budeš mít zájem...“ začal, ale opět ho přerušila.

„Zájem mám,“ řekla rozhodně. „Ovšem až podle toho, do čeho to budeš chtít zabalit. Jestli ti jde o to, abych šla s tebou...“

„Ale jdi!“ usmál se. „Jestli to považuješ za jistou variantu sbírky motýlů nebo známek, nebo jak se popisují ty odstrašující případy, tak si uvědom, že bych na tu sbírku mohl lákat leda tvoji prababičku. Pokud k tobě cítím náklonnost, je to jen druhová spřízněnost a stejný návrh bych mohl dát i tvému kamarádovi... jakže se jmenoval?“

„Vít'a,“ napověděla mu.

„Ostatně, tohle učení potřebuje otevřený prostor, tady v Praze nejlépe nějaké náměstí.“

„Staromák by stačil?“ zkrátila jeho vysvětlování.

„Stačil. Tak půjdeme?“

„Půjdeme,“ vstala.

„Poslyš, Vincku!“ napomenul kolegu jeden ze starších kriogisů. „Pozor na to, Věrka je pod Barčinou ochranou, víš, co to znamená!“

„Bez obav!“ zahlaholil Vincek. „Jen jsem slíbil Věrce, že ji naučím telekinezi, aby byla příště připravenější na různé naše chmatáky.“

„No dobře!“ spokojil se tím kriogis. „Ale znáš Barču! Aby z tebe potom neudělala buď dva kusy nebo jedno zvíře!“

„Vypadám snad na to?“ opáčil Vincek.

„Varoval jsem tě!“ zahučel kriogis, zatímco Vincek už táhl Věrku z kavárny. Netrvalo dlouho a byli na kraji Staroměstského náměstí.

„Chtělo by to nějakou volnou lavičku,“ uvažoval Vincek.

„Já taky žádnou nevidím,“ řekla Věrka, když se zběžně rozhlédla.

„To není problém,“ řekl a vedl ji k Husovu pomníku. Dva kroky před nimi se tu náhle objevila starobylá kovová lavička s dřevěným sedátkem. Vincek nabídl Věrce místo a sám se rychle usadil vedle, jako by se bál, že mu to místo někdo zasedne.

„Začal bych nejraději tím post-hypnotickým příkazem,“ rozhodl, když oba seděli. „Už umíš vcítění i ovládání, tohle je jen další logické pokračování.“

Štěstí – pokud se to tak dá nazvat – mu přálo, neboť v té chvíli spatřili trojici zřejmě dobře sešraných dívek, sledujících krok za krokem jakousi japonskou turistku. Stačil letmý pohled, aby viděli, jak dvě dívky kryjí třetí, která Japonce obratně lovila v kabelce. Věrka si všimla, jak se z kabelky k jedné z dívenek rychle přesunul japonský fotoaparát a pak ještě cosi podobného peněženice, ale to už se všechny tři dívky jako na povel obrátily a daly se na dobře organizovaný ústup z místa činu.

„Teď se vciť do mne a sleduj, co budu dělat,“ pobídl Věrku Vincek.

Věrka ho ihned poslechla. A měla co dělat, aby jen sledovala, co dělá.

Vincek se v rychlém sledu vcítil do všech tří zlodějek. Ačkoliv kradla jen jedna, ty dvě jí dělaly zeď a sešraně od ní odebíraly kradené věci, aby se u chmatačky v případě chycení nic ukradeného nenašlo. Vincek teď ale ty tři postavil proti sobě.

„Daj to sem!“ obrátila se chmatačka na své společnice. Pak jedné z nich vytrhla z ruky fotoaparát, druhé taštičku s peněží a otočila se od nich.

„Si šialená?“ obořila se na ni jedna společnice, zatímco druhá jen nevěřičně zírala, jak jejich partačka odhodlaně kráčí – přímo k okradené Japonce.

„Čosi vám upadlo!“ podala chmatačka svůj lup Japonce, která na ni chvíli nevěřičně zírala, ale pak zřejmě přijala její legendu o vypadnutí kradených předmětů ze špatně zavřené kabelky a vděčně převzala své věci. Kupodivu nikomu nepřišlo na mysl, že by fotoaparát po skutečném pádu na dlažbu nejspíš utrpěl těžké poškození.

Zatímco si Japonka vděčně ukládala kradené věci zpět do kabelky, společnice zlodějky se rozhodly nenechat si to líbit a když se k nim jejich partačka vracela, byly by se do ní obě nevybíravě pustily. K tomu však nedošlo. Znenadání se všechny tři obrátily a trochu strnule odcházely.

»A teď pozor, přijde to hlavní!« upozornil Věrku Vincek.

A tak se konečně dozvěděla, jak se vlastně zadává ten posthypnotický příkaz, jehož účinky přetrvávají i když se všechny tři od přímého řízení osvobodí. Jestli to vyjde, zůstane jim na celou příhodu s Japonkou totální okno – a navíc ztratí chuť krást.

»Dlouho jim to asi nevydrží,« komentoval to Vincek. »Ty tři totiž jinou obživu nemají. Nejsou zaměstnané, doteď je živila zlodějna, z toho se samy nedostanou. A my dva nemáme dost času, abychom je předělávali na poctivé, nehledě na to, že je kvůli pestrým záznamům u Policie široko daleko nikdo nezaměstná.«

»Tak nač jsi to dělal?« odtrhla se Věrka konečně od Vincka, ale v telepatii pokračovala s výčitkami. »Komu prospěje, když jsi jim překazil jednu jedinou krádež?«

»Například té Japonce,« usmál se Vincek. »A pak tobě, jestli jsi ovšem dávala pozor, jak to dělám.«

»Dávala jsem pozor,« ujistila ho zamračeně. »Díky za ukázkou, ale měla bych si to teď sama odzkoušet, abych měla víc jistoty, že jsem to pochopila správně.«

»Z toho si nic nedělej,« snažil se ji utěšit. »Nejsi tady, abys napravila všechny křivdy světa. Jednu napraviš a dvacet jiných se odehraje za tvými zády. My prostě nemáme sílu předělávat celý svět. Můžeš být spokojená i s málem.«

„No dobře,“ řekla už zase nahlas. „Slíbil jsi mi ale ještě telekinezi.“

„Jistě,“ přikývl rychle. „Tak se do toho dáme, co?“

=*=

Tetička se vrátila navečer v neděli.

Kupodivu už věděla, čím se Věrka zabývala v době, kdy byla z jejího dohledu. Výuku telekineze jí schválila a nad posthypnotickým příkazem pokrčila rameny se slovy, že už se k tomu beztak tento týden chystala, nejde všechno naráz. Jen cosi zavrčela k tomu, že se té učitelské úlohy chopil zrovna známý bouřlivák Vincek.

„Hele, teti, pan Milboj Vincka v kavárně u Záboje varoval, že jsem pod tvou ochranou a naznačil mu, že bys ho mohla přetrhout na dva kusy nebo změnit ve zvíře. Ale Vincek je opravdu jako učitel dobrý, všechno jsem s ním zvládla úplně hravě. Proč ho tak varoval?“

„Aby si k tobě moc nedovoloval,“ odvětila lakonicky tetička.

„Nevypadal na to,“ namítla Věrka.

„Nevypadal,“ přikývla tetička. „Ale neřekl ti, že už byl třikrát ženatý, co?“

Do Věrky jako kdyby uhodil blesk.

„Cože?“ zakoktala. „Třikrát?“

„Jo, třikrát,“ potvrdila to tetička. „A třikrát rozvedený.“

„Že by byl takový...“ nechápala Věrka. „Vždyť tvrdil, že je mezi námi kriogisy jedním z nejmladších!“

„Tak úplně to pravda není, má už dávno přes stovku a za tu dobu z každé Studně vyšli jeden nebo i dva mladší. Rekord drží Vukova Studně se čtyřmi nováčky, ale to už znáš sama zblízka, že?“ zlehčovala to tetička. „A že byl Vincek třikrát ženatý? Jistě jsi už slyšela, jak těžké je udržet manželský vztah déle než dvě až tři století. Abys tedy měla jasno – mezi kriogisy se manželství neuzavírají jako v křesťanské Evropě – »dokud nás smrt nerozdělí«, ale podle Japonců – »na devadesát devět let«. U lidí je to téměř totéž, pro nás to má přece jen trochu přijatelnější rozměr.“

„Ale vždyť i manželství uzavřené na devadesát devět let by snad tři rozvody za sto let spolehlivě vyloučilo,“ namítla Věrka.

„Jistě, kdyby šlo o manželství mezi kriogisy,“ souhlasila tetička. „Jenže Vincek si bral normální ženské. Sice je pravda, že u jedné usiloval, aby dodatečně prošla Studní, ale vybral si špatnou Studni. Ne že by to bylo z principu nemožné, každý z nás může mít vlastní tip na dalšího nováčka, ale musí to ohlásit aspoň dvacet let předem, dřív než si Strážce Studně sám někoho vyhlédne. Ono by to šlo i když si dotyčnou ženu vzal, dvacet let

není pro nás ani pro lidi tak dlouhá doba, jenže... Vínček se vždycky stihl rozvést dřív. Pravda, i v tomto případě nesmí rozvod vyjít z iniciativy kriogise, ale lidem v rozvodu bránit nesmíme, vzali bychom jim naději na jiný, lepší vztah. A u lidí není problém pohádat se, aby druhý utekl s pocitem velkého ulehčení.“

„Hezké je, že se aspoň v jednom případě snažil...“ ocenila to Věrka.

„Ve dvou případech se ani nesnažil,“ otočila to tetička.

„Ale tetí... byla jsi už taky vdaná?“ zeptala se Věrka nevinně.

Tetička se na Věrku podivně podívala, ale pak pohodila hlavou.

„Byla,“ přiznala. „Dokonce dvakrát. A v obou případech jsme spolu poctivě vydrželi devětadevadesát let, i když Mojmír se na poslední dva roky odstěhoval do Zdic a Dobromil si na konci pořídil krejčovský metr a potají ho stříhal – jako v té době vojácci na vojně.“

Věrka ale nechápala co to znamená a tetička jí to musela vysvětlit.

„V minulém století byla v Čechách účast v armádě povinná,“ začala zeširoka. „Jenže armáda měla u nás vždycky punc něčeho zbytečného. Od doby vojevůdce Jana Žižky byla Čechům armáda jen na obtíž – byla zbytečně drahá a nikdy nic nezachránila, takže vojácci správně považovali dobu strávenou v armádě za zbytečnou ztrátu času. Tak vznikl vojenský rituál stříhání metru. Každý voják si koupil plátěný krejčovský metr, každé políčko vybarvil jinou barvou a když mu do konce vojny zbývalo právě sto padesát dní, začal mezi mazáky každodenní rituál odtržení jednoho políčka a tím zkrácení metru – i vojny – o jeden den.“

„Když metr, tak snad sto dní, ne?“ upozornila Věrka tetičku na drobnou nesrovnalost.

„Krejčovské plátěné metry mají metr a půl,“ vyvedla ji tetička z omylu. „Proto těch sto padesát dní. Rituálů tam bylo víc, byla na to spousta pravidel, já si pamatuji jen něco, Tři sta dnů před civilem vojáci slavnostně zapečetili metry do dřevěných rakviček, pak následovalo slavnostní odpečetění – inu, na blbinky bylo na vojně vždycky času dost.“

„Jak to ale víš ty? Byla jsi snad na vojně?“

„Já?“ zasmála se tetička. „Já ne, ale když jsem Dobromila přistihla při stříhání metru, nechala jsem si všechno podrobně vysvětlit. Bylo to docela zajímavé. Na Dobromila jsem se nezlobila, po těch devětadevadesáti letech jsme toho měli oba nad hlavu a chápala jsem ho. Napadlo mě taky si metr pořídit, jenže jak mi Dobromil vysvětlil, bylo by to neodpuštělné zneuctění. Jednak bych ho musela začít stříhat od prostředka, což se prostě nedělá, za druhé by nebyl předtím řádně zapečetěný ani odpečetěný a za třetí – metr odjakživa nepřísluší stříhat ženským. Od pravých vojáků bych zkrátka sklídila jen těžké opovržení.“

„To by se to na tebe museli nejprve dozvědět,“ mínila Věrka.

„To taky,“ přikývla tetička. „Ale já bych k tomu neměla ani správný přístup. Dnešní vojáci metr nestříhají. Povinná vojna skončila, vojáci jsou tam dnes dobrovolně a s radostí, takže se na civil ani netěší a nemají důvod zabývat se stříháním metru. Jsou profesionálové, slouží v armádě za plat, neboli za žold, takže to jsou – jak se říkalo dříve – žoldněři. Lidé to ale vědí a zatímco dříve vojáčci často jezdili stopem – prostě si na kraji silnice zamávali na nejbližší auto a to je vzalo aspoň na kus cesty, dnešní vojáci už stopovat nemohou. Nikdo by jim totiž nezastavil – asi jako dřív nezastavovali důstojníkům neboli lampasákům.“

„A proč ne?“ chtěla vědět Věrka.

„Protože lidi věděli, že prostí vojáčci jsou na vojně z donucení a že budou strašně rádi, až se vrátí domů a do civilu. Proto jim fandili a pomáhali jim. Kdežto dnešní vojáci, tak jako tehdejší důstojníci, jsou na vojně dobrovolně, mají lepší platy než

většina lidí a stopovat se v uniformě ani neodvažují, nikdo je ochotně nesveze jako dřív prosté vojáčky.“

„Hmm...“ přijala to Věrka. „A hele, teti, měla jsi... vlastně máš... nějaké děti?“

„Jo, mám,“ přikývla tetička. „Měla jsem je s kriogisy, takže jsem pro ně nepotřebovala ani Studnu. Zrovna tenhle týden jsem byla pomáhat Hynkovi, to je můj syn. Je mu přes dvě stě let, ale je to pořád stejný pošuk jako když byl dítě. Mám ještě starší dceru Markétu, žije na Moravě v Brně, ale ta mě naštěstí potřebuje málokdy.“

„A... v současnosti... nemáš nikoho? Myslím jako přítele...“ vyzvídala dál Věrka.

„Ani ne,“ pokrčila rameny tetička. „Víš, už mi není dvě stě, jako když jsem ještě byla blázen do Mojmíra... s Dobromilem to bylo takové... rozumnější... skončila jsem s ním ještě v dobrém, ale nedá se tvrdit, že bych se do dalšího dobrodružství hrnula. Až to poznáš sama, dáš mi zapravdu. Člověk může mít kupu přátel – a to já mám, ale přátelství nemusí vždycky skončit sexem... to je jen pověra lidí, co nikdy nezažili devětadevadesát let života s jedním partnerem...“

„Takže radši žiješ sama?“

„Kdo říká, že žiji sama?“ usmála se tetička pobaveně. „Kamarádů mám! I kamarádek by se pár našlo, ačkoliv jsou mezi kriogisy v menšině... ostatně se kamarádím i s lidmi, kteří mají o kamarácoft zájem. A to se ví, mezi lidmi mám spíš kamarádky než kamarády, chlapi se dovedou kamarádit spíš mezi sebou než aby si přiznali, že i ženská může být na úrovni... Nejhorší je, když pochopí, že ta ženská je o třídu výš nad nimi.“

„To chlapi nesnáší, že?“

„To snese málokdo z lidí,“ přikývla tetička. „Jenže ženské z toho obvykle nedělají tak strašnou tragédii.“

„A má nějaké potomky i Vincek?“ napadlo najednou Věrku. „Když už byl třikrát...“

„Nevím o žádných,“ pokrčila rameny tetička. „To neznamená, že je nemůže mít mimo. My se o své potomky staráme. Kdyby se na někoho provalilo, že nechal své děti růst jako dříví v lese, asi by si vysloužil opovržlivý odstup od ostatních kriogisů. Ale jinak je to čistě jeho věc, do svědomí mu nikdo nevidí.“

„Už jsem pochopila, že kriogisové nejsou zrovna lidumilové,“ posteskla si Věrka.

„Až v plné tíze pochopíš, jak jsou naše možnosti napravovat svět omezené, sebere ti to asi hodně z dnešního elánu,“ vzdychla si tetička. „Skoro si říkám, že je div, že aspoň mezi sebou držíme jakž takž pohromadě. Ale to my zase držíme, aspoň že tak!“

„Aspoň že tak...“ opakovala po ní Věrka zamyšleně...

=*=

Lákavá nabídka

Ačkoliv se tetička na Vincka ani na Věrku nezlobila, pro jistotu aspoň zběžně s Věrkou všechno znovu probrala. Pro Věrku to bylo opakování již probrané látky, pro tetičku ujištění, že ji její chráněnka opravdu ovládá. A hned si to spolu vyzkoušely. Vcítování se dá zkoušet i na krysách, ale u post-hypnotických příkazů nezbývá než vyzkoušet je na lidech, aťsi by měl pan Vuk proti tomu nesouhlasné připomínky.

Zopakovaly si večerní výlet kolem vykřičených domů, kde si jako předtím vyslechly několik peprných poznámek. Proti minulému výletu tu byl ale podstatný rozdíl. Každý, kdo na ně pokřikoval, ať už dámy-nedámy nebo jejich pasáci, se jim vzápětí uklonil a vlídným hlasem, hodně kontrastujícím s předchozím pokřikem, se oběma pokorně omluvil. Svědkové této proměny, včetně několika opravdu náhodných chodců, jen třeštili oči.

Jenže kdo se postižených opovážil zeptat, co ta pokorná omluva znamenala, dočkal se nanejvýš ostrého odmrštění. Nikdo z postižených si nepamatoval, co před okamžikem dělal.

Věrka si toho užila ještě víc než předtím s Vinckem. S Vinckem to mělo možná příchut' zakázaného ovoce, ale s tetičkou to bylo vlastně legálně a neměla černé svědomí, že by před ní něco špatného tajila. Čisté svědomí je ale také hodnota, uvažovala.

„Když už jsme u toho, probereme si ještě »tušivo«,“ rozhodla tetička, když spolu opět kráčely pustou uličkou večerní Prahy.

„To je co?“ chtěla hned vědět Věrka.

„To je...“ zarazila se tetička a zřejmě hledala, jak to slovo nejlépe popsat. „Když chce člověk provést nějakou prudkou akci, pár vteřin před ní – někdy jen dvě, jindy i dvacet – se na ni psychicky připravuje. Doktoři by mu v té chvíli mohli změřit zrychlený tep, nepatrné rozšíření zorniček a nejspíš by se to hodně projevilo i na encefalografu, prudce totiž stoupne i psychická aktivita. Tak silně, že to zaznamenají i citlivější lidé.

My kriogisové umíme být ještě citlivější, ačkoliv ne pořád. Dá se to ale poměrně snadno vyvolat. Podobá se to vcítění do neexistujícího objektu, v praxi postačí, když se pokusíš vcítit do nejbližšího světelného zdroje. Ve dne to může být libovolný záblesk, odlesk slunce – a když kolem nic nenajdeš, zkus se vcítit s přimhouřenýma očima přímo do slunce. V noci opět stačí libovolný záblesk, na volném prostranství postačí i libovolná lampa a v nouzi i hvězda. Vznikne slabší pocit vcítění, který můžeš snadno upozadit a nebude ti ani překážet ve vcítování do dalších zvířat, případně i lidí. Něco jiného je, když se ve tvém okolí někdo chystá k nějaké rozhodné akci. To pocítíš skoro jako vzdálené zabubnování, někdy slabé a silící, jindy překvapující a ostře nasazené. Neznamená to, že se někdo chystá útočit na tebe, ale obecně. Když se v hospodě kočkují chalani, je to jako sólo na bicí u moderní kapely – někdy máš chuť si až zacpat uši. Ale vytrhne tě to z nevšímavosti a to je účel. Stačíš přehlédnout situaci, vyhodnotit, zda ti nehrozí nějaká újma a většinou stihneš i zareagovat a chystané akci předejít. Zkus si to!“

Věrka si to tedy zkusila, jenže byly právě v uličce samy a nic se nedělo. Nechala tedy »tušivo« aktivní a šly dál. Nečekala ale dlouho a povšimla si, jak jí v hlavě začínají dunět a bubnovat malé bubínky.

„To není proti nám,“ vysvětlovala jí rychle tetička, která to jistě také zaznamenala.

Věrku ale zajímalo, co to tedy je, takže naléhala, aby obě zrychlily. Tetičce se to rovněž hodilo a proto přidaly do kroku, až se ocitly na malém náměstíčku.

Tam se jako dva koně vší silou kopali dva černoši. Nebylo patrné, proč se tak rvou, ale útočili na sebe s takovou razancí, až krev stříkala. Přihlízející se jen klidili z jejich blízkosti, nikdo se je nepokoušel uklidnit nebo odtrhnout od sebe, aby snad také neutržili nějakou nebernou. Nebylo oč stát.

„Nezpacifikujeme je?“ navrhla rychle Věrka tetičce.

„Chceš?“ optala se jí naopak tetička.

„Jistě, vždyť by se snad zmrzačili!“

„Dobrá, vcít' se do toho vpravo a donuť ho uskočit dozadu!“ poručila jí tetička.

Věrka ji poslechla, jenže ve chvíli, kdy se do mohutného chlapa vcítala, dostala strašný kopanec přímo do obličeje, až jí samotné přelétly před očima jiskřičky. Vzpamatovala se ale a donutila chlapa odskočit z posledních sil dozadu. Bylo to opravdu z posledních sil, neboť chlap se jí vzápětí ztratil – a vlastníma očima viděla, jak se zhroutil na dlážděný chodník.

„Ach, promiň, nestihla jsem to,“ omlouvala se tetička Věrce za to, že začala druhého černocho pacifikovat až když svého soupeře knokautoval.

„Nestalo se mu něco?“ starala se Věrka.

„I kdyby, už se rvali, když jsme je chtěly zastavit, my dvě za nic nemůžeme,“ pokrčila tetička rameny. „Oba jsou gauneři, hádali se o to, kdo z nich má na tomhle náměstí prodávat heroin a kdo se má klidit jinam. Jsou jako dva kohouti na jednom smetišti, ale lidem v Praze jsou na obtíž oba.“

„Já jsem myslela, že to jsou nějací studenti,“ přiznala Věrka. „V Čechách přece černoši běžně nežijí, ještě tak na vysokých školách...“

„Tihle jsou starší, než odpovídá studentskému věku,“ ujistila ji tetička. „Ten, kterého držím já, v Praze kdysi studoval, ale školu nedokončil když zjistil, že na heroinu vydělá víc než běžně vydělávají inženýři. Nechal tedy studia a od té doby si v Praze žije jako paša.“

„Gauner!“ zhodnotila ho jedním slovem Věrka.

„Ten tvůj není o nic lepší, když taky jede v drogách!“ srovnala je tetička. „Hele, už se ti probírá, skoč do něho a nedovol mu pokračovat ve rvačce!“

Věrka ji poslechla. Omráčený černocho už se malátně zvedal z chodníku, ještě nebyl schopný žádné větší akce. Jeho sok nad ním stál jako socha – tetička mu zabránila, aby si do bezvládného kopal, ale držela ho v pasivitě očividně proti jeho vůli.

„Co s nimi uděláme?“ zeptala se Věrka. „Když je propustíme, vrhnou se na sebe!“

„To byl přece tvůj nápad, zastavit jejich rvačku,“ usmála se tetička. „Tak teď vymysli, co s nimi!“

„Oddělila bych je aspoň pěti ulicemi, aby se sem nemohli vrátit,“ uvažovala Věrka.

„Tím nezabráníš tomu, že se sem oba rychle vrátí,“ připomněla jí tetička.

„A co jim dát silný post-hypnotický příkaz, aby na tohle náměstíčko zapomněli?“

„Post-hypnotické příkazy tohle umožní, jenže oni brzy nezávisle na nich dojdou sami k názoru, že je tohle náměstí z hlediska drog výhodné. A pak se tu opět potkají.“

„A co je přesvědčit, aby své spory propříště neřešili rvačkou?“

„To by bylo opravdu těžké,“ uvažovala tetička. „Oni se tu živí prodejem drog. Dealer, který není ochotný se o výhodné místo porvat, je mezi ostatními předem odepsaný. V jejich branži jsou rvačky ještě poměrně slabým prostředkem. V jiných zemích světa se tihle maníci nervou, ale rovnou se střelí a vyhazují do povětří.“

„Ach jo!“ vzdychla si jen Věrka.

„Kdybys je chtěla opravdu zpacifikovat,“ navrhovala tetička, „mohla bys je teď dovést na letiště, koupit jim letenku někam do Tramtárie, posadit je do letadla a nechat je, ať se s tím sami nějak vyrovnají.“

„To se mi moc nezdá,“ vrtěla hlavou Věrka. „Dejme tomu, že ho takhle někam pošlu. On tam nasedne do letadla opačné linky a je zpátky v Praze.“

„Dá se to udělat i tak, že ho donutíš po zakoupení letenky zahodit peníze, kreditní karty i mobilní telefon do nejbližšího koše a pošleš ho tam opravdu s holýma rukama. Když nebude mít na zpáteční linku peníze...“

„...tak si dojde na český konzulát a požádá je tam o pomoc,“ doplnila ji Věrka.

„Viš, Věruško, nejlepším řešením bude, když je teď oba propustíme a necháme je jednat, jak budou sami chtít,“ řekla s povzdechem tetička.

„Ale to se zase na sebe vrhnou!“ namítala Věrka. „A co když si opravdu ublíží?“

„No tak bude v Praze aspoň nějaký čas o dva drogové dealery míň,“ usmála se trochu trpce tetička. „Jeden bude zneškodněný v nemocnici, v horším případě na krchově, druhý v kriminálu. UVědom si, že je to neřešitelná otázka. Lidem budeš škodit v každém případě. Když pomůžeš těm dvěma, aby se vzájemně nepomlátili, uškodíš naopak těm, kterým oni prodávají své zboží. Všechny gaunery beztak nezpacifikuješ. Abys některého přivedla, jak se lidově říká, na správnou cestu, musela by ses mu věnovat rok, možná i déle. A i kdyby se ti to podařilo, jeho místo okamžitě zaujme jiný. Je jich v Praze víc než nás kriogisů, všechny prostě nepředěláš. Správnější by bylo vzít oba na nádraží a hodit je pod nejbližší příjíždějící vlak. Jsou to škůdci, zasloužili by si to. Možná bys tím pomohla pár feťákům, než si najdou jiného dodavatele. My to ale udělat nesmíme, takže – chceš-li mít čistší svědomí, že pro ně uděláš aspoň něco, odvedeš teď toho svého o dvě ulice dál, aby na sebe neviděli. Ale necháš ho být a jestli se otočí a půjde si to sem dokončit, bude to jeho věc.“

„To je ale dost cynické,“ mračila se Věrka.

„Cynické je podle mě naopak pomáhat gaunerům,“ namítla tetička. „Jakkoliv to teď vypadá, že by si mohli ublížit, napadali se jen beze zbraní a to není tak zlé. Až budou držet v rukou pistole, bude hrozit větší nebezpečí nejen jim, ale i přihlížejícím.“

„Tak toho svého aspoň odvedu za nejbližší roh,“ slevila Věrka.

„Jestli to tvému svědomí pomůže, prosím,“ nenamítala už nic tetička. „Když mu přidáš post-hypnotický příkaz, aby

zapomněl na poslední hodinu, možná zapomene na tenhle spor. Ale jestli je to spor staršího data, přestaneš se mezi ně vměšovat, i kdyby jim bylo souzeno vzájemně se zmrzačit. Jsou to gauneři a žádnou charitu si nezasluhují.“

Dohodly se tedy, ale mezitím pohodlným krokem obešly oba zápasící a pokračovaly dál směrem z náměstíčka.

Věřčin černochoch se mezitím otřepal, ale otočil se a zdánlivě lhospějně se vydal za nimi. Přihlížející mezitím ztratili o oba duelanty zájem a přestali si jich všimnout. Tetiččin černochoch zůstal na místě bitky sám. Mohl by se považovat za vítěze, ale stál na místě nepohnutě jako tělo bez duše. Tetička si nedávala práci, aby ho donutila něco předstírat kromě strnulosti, tak obdivované v muzeích voskových figurín.

Za nejbližším rohem na sebe obě mrkly a obě současně se odtrhly od svých vcítěných obětí. Ani tetička, ani Věrka nezapomněly na post-hypnotický příkaz, kterým z jejich paměti vymazaly poslední události. Na náměstí už neviděly, ale Věřčin černochoch sebou trhl, protřel si oči, pak chvíli vzpomínal, kde je, jak se sem dostal a co vlastně chtěl dělat předtím. Pak se rozhoupal a pokračoval v chůzi opačným směrem od místa boje. Je možné a dokonce velice pravděpodobné, že se brzy opět dostane do sporu se svým konkurentem, ale to už proběhne bez zásahu dvou kriogisek, které jejich dnešní bitku ukončily.

Tetička s Věrkou zamířily domů.

=*=

Věrka si začala zvykat na největší paradox kriogisů už u pana Vuka – oproti ostatním, dalo by se říci »normálním« lidem mají úžasné možnosti a nevídané prostředky, na druhé straně je ale nemohou – a často jen nesmějí – používat.

Jak to říkala tetička – a teď už se to Věrce ani nezdálo cynické – na to, aby kriogisové napravovali všechny křivdy světa, nemají dost sil a hlavně – je jich příliš málo. Neplatí to jen dnes, ale už před nějakými deseti tisíci lety, když ještě lidstvo nemělo nic než luky, šípy a oštěpy, zatímco kriogisové mohli spalovat celé armády a potopit kontinenty. Už tenkrát se ukázalo, že síla

vlastně nic neřeší a po ničivé válce, ve které zahynuli obyvatelé Atalantixu, ačkoliv se nacházeli pod ochranou kriogisů, se ti zbylí rozhodli tvrdě omezit jakékoli zásahy do chodu dějin lidstva. Nejen ochranné, ale – a to zejména – ničivé. Silou nic nevyřešili, tak se aspoň soustředili na jiný úkol – udržet povědomí o Aplafů až do jejich návratu na Zem.

Od zkázy Atalantixu se mezi lidi vměšovali minimálně, prakticky jen tam, kde jim lidé vědomě i bezděčně překáželi nebo dokonce škodili. Ale bylo znát, že všude, kde kriogisové smějí proti gaunerům zasáhnout, činí tak se zvláštní chutí. Vždyť i pan Vuk, známý svým až úzkostlivým postojem k dodržování Kodexu kriogisů, s gusem ovlivňoval lidi, chystající se škodit Věrce. Neváhal dokonce povolat si na to i specialisty na »motýlí efekt« a ty nejhorší sprovedil ze světa na místě a sám. I když to vypadalo jako obyčejná havárie.

Odesláním Věrky na zkušenou k tetičce do Prahy, ji ale z klidného vesnického prostředí vytrhl a aniž by to, navzdory svému věku a zkušenostem při své odloučenosti tušil, vystavil ji tetiččině vlivu.

Kdyby tak ještě věděl, že tetička občas ostatním kriogisům vypomáhá i v záležitostech, spojených právě s oním obávaným »motýlím efektem«...

Tetička se k Věrce chovala zdrženlivě a nezmínila se jí, že je tou specializací proslulá nejen v Praze, ale i ve značném okruhu kolem Čech... Což Věrka naštěstí nevěděla.

Asi by se víc vyptávala...

=*=

„Budeš tu zase nějakou dobu sama,“ oznámila tetička večer »neteři«. „Zavolali mě až do Polska, do Wroclawi. Pojedu tam zítra ráno a zdržím se tam... odhaduji to na dva dny...“

„Šla bych zítra do Zábojovy kavárny,“ navrhla Věrka. „Bude tam další parta kriogisů, aspoň je poznám.“

„Jdi,“ schválila jí to tetička. „Seznámit se s ostatními nemůže být nikdy na škodu.“

Tím měla Věrka po starosti, co si počne s volným časem – a že ho bude mít tentokrát víc než jindy, bylo znát už z toho, jak se tetička tvářila vážně, když jí to sdělovala.

Ale ještě než vhapsla do postele, nedalo jí to, aby se nepokusila telepaticky si brknout o Vincka. Neočekávala, že by už spal a také se jí hned ozval.

„Jdu zítra hned po ránu k Zábojovi,“ sdělila mu. „Tetička odjíždí na dva dny.“

„Príma!“ odvětil Vincek. „Doufám, že máš zájem dozvědět se něco zajímavého!“

„Že váháš!“ ujistila ho.

Tím měla vlastně zajištěno, že zítra u Záboje bude i Vincek a něco nového jí naučí. Od Vincka mohla čekat, že se nebude rozpakovat učit ji i věci, které by se jí pan Vuk rozmýšlel svěřit s odkazem na to, že je na to ještě příliš mladá.

Vinckovi to nevadilo, tetička se nad tím taky nerozčílovala, nanejvýš ji zkontrolovala, aby to uměla pořádně. Co by si přála lepšího?

Že by starému panu Vukovi vstávaly šediny na hlavě, kdyby věděl, co všechno se jeho nejmladší žačka už naučila a k čemu se ještě chystá...

Věrce ani nepřišlo na mysl, že se jí už dlouho nesnažili telepaticky zavolat Vít'a s Jitkou ze vsi. Buď to měli tak zajímavý a nabitý program, nebo... nebo na ni prostě zapomněli, jak to v takových případech často chodí... Pravda, ani ona se o spojení s nimi moc nesnažila... Párkrát to zkusila, ale necítila žádnou odezvu, natož telepatické spojení.

Nebudou si mít co vyčítat...

=*=

Vincek jí u Záboje netrpělivě očekával. Neseděl s ostatními kriogisy v oddělené kóji na konci sálu, ale hned u dveří, aby ji viděl, jakmile vstoupí. Hned na začátek si přiložil prst na ústa a naznačil jí, aby mlčela.

„Chtěla bych se poznat s ostatními kriogisy z pondělní party,“ namítala.

„S těmi se ještě uvidíš tolikrát, až tě to bude mrzet,“ mávl rukou. „Jenže je mezi nimi Svantovít a ten by neváhal poslat za námi nějakého ftáka, aby sledoval, jestli neprovádíme nějaká alotria.“

„My přece neprovádíme žádná... ta... alotria,“ namítla.

„Jo – ale chceš se přece naučit něco, co by tě Barča naučila tak za dvacet až padesát let, a to ještě kdoví jestli...“ snažil se úspěšně vyvolat její pozornost.

„Něco nového?“ zbystrčila uši, protože skoro šeptal.

„Uvidíš – teda, jestli se nám povede nepozorovaně vyklouznout,“ kladl si podmínku.

Raději přestala protestovat a spolu s Vínkem opustili nepozorovaně kavárnu u Záboje. Vínkem ji rychle vedl uličkami doleva, doprava, kličkoval a přitom se opatrně rozhlížel, ne po lidech, ale po obloze.

Věrce došlo, že se nejvíc obává ptáků. Některý by je mohl sledovat.

„To je to tak... tak strašné, že by nás neměl nikdo z kriogisů vidět?“ zeptala se Víncka.

„Strašné?“ ušklíbl se. „Ani ne, nakonec – Barča to jistě umí taky a mnohem déle než já anebo i než můj učitel. Ale neříká se to na setkání kdekomu, ani kriogisům ne.“

Dostali se až do parku, kde touhle dobou nebyla kromě nich živá duše.

„Tak poslyš, na to, co tě teď naučím, nestačí naše mutace, jako na vcit'ování, ovládání zvířat i lidí,“ začal, když se spolu s Věrkou posadili na opuštěnou lavičku.

„Co je k tomu ještě potřeba?“ pochopila Věrka. „A oč vlastně jde?“

„Zapamatuj si dobře název téhle věčičky,“ řekl.

Trochu si od ní odsedl, aby mezi nimi vznikla mezera. V té chvíli se na fošně lavičky objevilo skleněné kolečko, zasazené do zlaté obroučky.

„Tohle je vkryhir, pochází ještě od Aplafů,“ zdvihl opatrně sklíčko a podal ho Věrce.

„A k čemu to je dobré?“ zeptala se.

„Je to děsně zábavná hračička,“ řekl. „Sama o sobě je naprosto neškodná, jenže je to vlastně zaměřovač, podobně jako ukazovátko górchy. Něco jako u dnešních počítačů myš.“

„A co se s tím dá ukazovat?“

„Strašně moc věcí,“ ujišťoval ji. „Tímhle totiž můžeš zadávat biroivi příkazy, které bez vkryhiru prostě nepřijme. Jistě by mohlo plnit příkazy i bez této věcičky, umí přece sledovat směr pohledu, jenže staří Aplafů asi chtěli úplně vyloučit možnost neúmyslné manipulace, například ve snu. Ty příkazy jsou totiž... řekněme hodně silné... proto bys vkryhir neměla vůbec nosit u sebe. Kdyby ses dostala do situace, kdy ho budeš potřebovat, prostě o něj biroivi požádej a po použití ho zničí pomocí dešadé, víš přece, jak snadno to biroivi umí...“

„Co to tedy umí?“ chtěla vědět. „A proč na to nestačí ukazovátko górchy?“

„Škála příkazů pro vkryhir je poměrně široká a všechny ani neznáme,“ pokračoval ve výkladu Vincek. „Výzkumníci v Ándrapraděši pořád ještě objevují další a další. Tvrdí se, že je každý další objev víc udiví – a vyděsí. Od górchy se to liší dosahem. Vkryhir účinkuje na vzdálenost od obzoru k obzoru, górchy sotva obsáhne větší místnosti. Ale začal bych tím jednodušším a neškodnějším.“

Pak Věrce ukázal, jak se s tou věcičkou zachází. Když ji přirovnal k počítačové myši, bylo to opravdu hodně vzdálené přirovnání, Vkryhirem se dalo dívat jako pouhým sklíčkem, ale při pohledu na vzdálený cíl se obyčejné sklíčko změnilo ve výkonný dalekohled. Biroivi zřejmě aktivně spolupracovalo s vědomím člověka. Nebyl problém označit mu bod, stejně jako obkroužit větší oblast.

„Krok číslo jedna – označit cíl,“ vysvětloval jí. „Krok číslo dvě – určit, co se má v tom místě udělat. Některé příkazy je

vhodné dělat jen na hodně vzdálených objektech. Tímhle totiž kdysi vedli kriogisové války o Atalantix, jestli už víš, co to znamenalo...“

„Slyšela jsem o tom,“ řekla Věrka vážně. „Ale pokud vím, kriogisové se tenkrát slavně zařekli, že tohle už nikdy nepoužijí...“

„Máš pravdu,“ přikývl až nezvykle vážně. „Některé příkazy použít nesmíš. A když, tak jen v malém a rozhodně ne proti lidem. Podívej se například na racka, co krouží nad námi. Objed' ho očima a až ti zasvítí žlutě, zadej telepaticky příkaz belazyr, ať vidíš, co to umí!“

Věrka ho opatrně poslechla. Označit letícího ptáka se jí podařilo hned na první pokus, ale nad příkazem trochu zaváhala. Co to udělá? Ale co, mávla nad tím v duchu rukou, je to jen pokus, uvidíme!

Když si ale to klíčové slovo pomyslela, strnula hrůzou.

Ve výšce nad nimi se ostře zablýsklo. Pták se změnil nejprve v ohnivou kouli a vzápětí v obláček černého dýmu, stoupajícího rychle vzhůru. Krátce poté nad nimi zahřmelo, to sem dorazily vzniklé zvukové efekty. Jako kdyby tam nahoře explodoval dělostřelecký granát.

„To snad ne!“ vykřikla tlumeně. „Vždyť ho to... zabilo...!“

„Byl to jen racek,“ uklidňoval ji Vincek. „A všimla sis, že dolů nespadlo ani peříčko? Všechno naráz shořelo a vypařilo se. Kdybys tak nedejbože označila dopravní letadlo, což by šlo, i když létají mnohem výš, byla by to ještě větší pecka, ale taky by dolů nic nespadlo. I největší jumbo-jet by zmizel bez sebemenší stopy! To ale nikdy nedělej! Sundat letadlo i s lidmi, stala by ses v té chvíli hromadnou vražednicí.“

„A tohle se taky dělo v Atalantixu?“

„Jo – a přišly tam ke slovu i mnohem těžší prostředky,“ přikývl vážně Vincek. „Ale to ti povídám, zkoušej si to jen na malých objektech! Nikdo si nevšimne, když zpopelníš šišku na

stromě. V městském hluku si nikdo nevšimne ani zpopelnění racka. Ale větších objektů si raději ve vlastním zájmu nevšímej.“

„Já to radši vůbec zkoušet nebudu,“ zarazila se Věrka.

„Proč ne?“ usklíbl se Vincek. „Klidně si to vyzkoušej, ať máš představu o tom, co je to biroivi. Ale zacházej s tím opatrně. Tohle je tisíckrát horší než krabička sirek u stohu slámy a jak víš, sirky dětem do rukou nepatří.“

„A co kdyby to někdo přece zneužil?“ napadlo ji. „Co ti dává jistotu, že to proti lidem nepoužiji třeba zrovna já? Všichni mi ještě říkají dítě a těm přece sirky do rukou nepatří!“

„Ať tě to ani nenapadne!“ varoval ji Vincek. „Použití vkryhiru posuzuje soud kriogisů velice přísně a belazyr patří mezi obzvlášť zapovězené prostředky! Ale já si myslím, že ty nejsi z těch, kdo by to zneužil. Máš Vukovu školu – a Vuk je v tomhle směru hodně přísný.“

„To bych považovala za velice nejistou záruku,“ namítla.

„Já taky,“ souhlasil. „Pro jistotu ti řeknu něco pádnějšího. Zneužití vkryhiru, zejména kdyby došlo k zabití člověka, by se neutajilo. Brzy by ses mohla těšit na soud – ne soud lidí, ale kriogisů. A ten je, věř mi, přísnější!“

„Přísnější?“ podivila se a trochu ji to i pobavilo. „Co si mám pod tím představovat? Třeba trest smrti, který už lidé ve spoustě zemí zrušili? Některým lidem přece nepřipadá ani smrt tak zlá, proto páchají sebevraždy a jsou i takoví, kteří přitom úmyslně zabíjejí co nejvíc lidí kolem! Slyšel jsi už o sebevražedných atentátnících?“

„Může být přísnější trest než obyčejná smrt,“ otrásl se Vincek a rázem zvažněl. „Třeba život beze smyslu, který se nedá ukončit.“

„Život beze smyslu?“ podivila se. „A který se nedá ukončit? Každý přece může vlastní život ukončit, kdykoliv chce – teda, ne každý to dokáže...“

„To je právě to,“ řekl Vincek temně. „Ne každý to dokáže... A co když máš tak silný pud sebezáchovy, že ti sebevraždu ani jiné šílenosti prostě nedovolí?“

„To snad ani není možné,“ ohrnula ret. „Vždycky se dá...“

„Na to se zeptej Zdislava, až se vrátíš k Vukovi!“ poradil jí chmurně.

„Zdislava?“ podivila se. „Myslíš snad toho Vukova ochočeného tygra?“

„Jo,“ podíval se na ni tak vážně, až se otrásla. „Zeptej se Zdislava, proč se stal tygrem! Bát se ho nemusíš. Kdyby ti jednu ubalil, rozmázne tě tlapou po nejbližší zdi, jenže on má tak silný pud sebezáchovy, že se ti neodváží ublížit. Protože ví, že by za další vraždu získal dalších tisíc let v tygří kůži a jemu těch deset tisíc určitě bohatě stačilo.“

„Cože?“ Věrka ztuhla jako špalek.

Pravda, nad tím se dosud vůbec nezamýšlela. Proč pan Vuk chová ve své chalupě něco tak divného, jako ochočeného tygra? Pan Vuk je sice podivín, ale že by měl jeho tygr takový původ? Proč se stal tygrem...? Tisíc let v tygří kůži za vraždu... vlastně – ne jeden, ale deset tisíc let v tygří kůži... proboha, vždyť je to víc, než kolik se dožívají kriogisové! Život beze smyslu, který se nedá ukončit ani sebevraždou, ani tím, že by spáchal další zločin a doufal v trest smrti... místo kterého by přišlo jen dalších tisíc let toho nekonečného trestu...

„To si promysli doma,“ vytrhl ji Vincek z usilovného přemítání, které u Věrky vedlo jen ke stále strašlivějšímu poznání... jestli je něco horší než smrt, pak by to bylo právě tohle...

„Dáme si radši další příkaz,“ naléhal na ni Vincek. „Slibuji, ten už nebude tak drsný!“

„To doufám,“ otrásla se Věrka a konečně se vytrhla z chmurného přemítání. Tohle si ale bude určitě pamatovat. Vincek měl pravdu.

Tenhle trest může být horší než smrt!

=*=

Tetiččina návštěva Wroclawi se protáhla na čtyři dny, ale Věrka je všechny využila jen s Vinckem. Ale čím víc ji učil, tím byla zachmuřenější.

Kde vůbec přišel Vincek k těmhle vědomostem? Zejména když za jejich použití hrozil trest horší než smrt? Teprve teď, ačkoliv jen v malém, získala správné představy o hrůzách, odehrávajících se před tisíciletími v Atalantixu. Teď i ona získala schopnosti způsobovat ty katastrofy, jenže s vědomím, že je za žádnou cenu způsobit nesmí.

„Proč mě to vlastně učíš?“ zeptala se Vincka přímo.

„Neříkej, že tě to nezajímalo!“ odvětil Vincek.

„No – zajímavé to je, ale sám jsi přece říkal, že sirky dětem do rukou nepatří!“

„To máš pravdu,“ přikývl klidně. „Ale už bych řekl, že nejsi takové dítě, jako jsi byla ještě před týdnem. Tyhle znalosti změni lidi k nepoznání a kriogisové nejsou nic jiného než jen mírně odlišní lidé. Za poslední týden jsi zkrátka vypsěla. Ne tělesně, tam jsi pořád v těle malé holčičky, ale vsadím boty, že jsi dnes rozumově i psychicky vyspělejší než univerzitní profesor na sklonku své bohaté kariéry.“

„A tohle jsi vážně chtěl?“

„Jistě,“ přikývl. „Asi ti to připadalo jako šok, ale určitě jsi přitom pochopila víc než za celý svůj dosavadní život. Necítíš to tak?“

„Byl to šok,“ přiznala. „Ale – ty jsi dopředu nevěděl, co to se mnou udělá?“

„Věděl,“ přikývl vážně. „Ten šok by tě čekal tak jako tak, dříve nebo později. Můžeš být ráda, že už to máš za sebou. A řekl bych, že to lépe sneseš v prvním století, než kdyby ses to dozvěděla po první stovce. To už by sis naivně myslela, že všechno víš, všechno znáš a tím větší šok by ti tyhle vědomosti způsobily.“

„Jsou taky kriogisové, kteří se to dozvěděli až po první stovce?“

„Jednoho máš před sebou,“ ušklíbl se. „Dozvěděl jsem se to nedávno. A zamávalo to se mnou víc než teď s tebou, to mi věř!“

„To tě tedy lituji!“

„Nemusíš,“ ušklíbl se. „I když mi trvalo dlouho, než jsem se s tím vyrovnal.“

„A teď to odvedeš mně, která jsem ti nic neudělala?“ načouřila se trochu.

„Co bych ti odváděl?“ usmál se potutelně. „O to mi opravdu nejde, jen jsem tě trochu seznámil s prostředky, které se používají, ale moc se o nich nemluví. Až na belazyr, ten je tak nápadný, že se používat nesmí. Teď znáš většinu prostředků, kterým se trochu zjemněle říká »motýlí efekt« – a o to mi šlo. Je nás totiž málo, kdo to umíme použít.“

„Ale »motýlího efektu« se přece používá proti lidem!“ zarazila se.

„Ne všeho, jen toho, co je dostatečně nenápadné, aby nejen lidé, ale ani kriogisové nic nepoznali,“ upřesnil to Vincek. „Jestlipak to víš, proč tvoje tetička odjela do Polska? Nejspíš ti řekla, že si ji tam někdo vyžádal k pomoci, ale neřekla ti k jaké, nebo se pletu?“

„Nepleteš,“ zahučela nespokojeně. „Ale do toho mi přece nic není.“

„Není,“ připustil Vincek. „Já jen, že bys to měla vědět. Barborka je totiž známou odbornicí právě na »biologické motýlí efekty« a jestli si ji pozvali, pak se vsaď, že to v té Wroclawi bude někoho setsakra mrzet.“

„Že by tetička někoho... zabila?“ zděsila se Věrka docela upřímně.

„Na to by ji nevolali z takové dálky,“ pochyboval Vincek. „Za tím bude nějaký jemný zásah. Někdo po něm skončí na invalidním vozíčku a ke všemu němý, nebo tak nějak. Barča zná spoustu citlivých míst, kde stačí málo. »Motýlí efekt« se podobá akupunktúře, až na to, že jde o úplně protichůdný jev než u léčení.“

„Úplně mě děsíš!“ otrásla se Věrka.

„Poslyš, Věruško, už nejsi žádné batole,“ obrátil se k ní Vincek. „Vždyť už jsi pochopila, že my kriogisové nejsme žádní lidumilové. Prosím, nesmíme lidem škodit bez příčiny a ke všemu se ta příčina musí vztahovat k někomu z nás, takže vzdáváme pomoc utlačovaným a potřebným, pokud to jsou lidé. Kodex neumožňuje libovolné použití síly, protože toho kdysi někteří zneužili a největší smůlou je, že to byli kriogisové. Dalším problémem je, že se lidé proti nám staví nepřátelsky. I kdyby za tím byla jen lidská závist, bylo by to hodně na pováženou, jenže lidé se proti nám staví nepřátelsky, i když naši podstatu nerozpoznají a nevědí, že jsme »jiní«. Příliš často se musíme bránit bezdůvodné lidské zlovůli, vždyť i ty s tím máš zkušenosti, slyšel jsem, že tě chtěli pro nic za nic odebrat rodičům.“

„Nejenže chtěli, už by to udělali,“ přidala Věrka. „Jenže neměli tušení, že proti nim nebudu já, ale pan Vuk! A ten s nimi příšerně zametl!“

„No vidíš! Kdyby lidé věděli, jak strašlivé prostředky proti nim máme, možná by nás obcházeli uctivým obloukem, jen aby o nás nezavadili.“

„Anebo by se na nás vrhali tím víc,“ nadhodila Věrka.

„I to je možné,“ připustil Vincek. „Někteří lidé se k nám chovají, jako kdyby věděli, že proti nim to nejhorší použít nesmíme.“

„A většina kriogisů to ani neumí, musí si na to zavolat specialisty na »motýlí efekty«,“ vzdychla si Věrka. „Jenže ti specialisté ty prostředky použít mohou a dělají to.“

„Dělají to,“ souhlasil Vincek. „A děláme to rádi. Ovšemže se musíme předem ujistit, že stojíme proti skutečným darebákům – ale pak zasahujeme s chutí. Vynahradí nám to pocit bezmoci ve většině ostatních případů, kdy proti křivdám zasahovat nesmíme.“

„Nakonec – i pan Vuk ty dvě baby od sociálky utopil i s policajtem – a měla jsem taky dojem, že to udělal s chutí! I bez »motýlího efektu«, jen pouhým vcítěním! Zasahovat proti darebákům zřejmě mohou všichni, i když ty nejhorší prostředky neznají!“

„Vuk »motýlí efekty« ovládá,“ ujistil ji Vincek vážně. „Vuk je Strážce Studny, ti znají víc než ostatní! Jenže je tu ještě jedna podmínka. Nikdo je nesmí použít ve vlastním zájmu, pokud nejde o bezprostřední ohrožení jeho života. Proto si musel i Vuk zavolat k provedení někoho jiného! To je totiž jedna z mnoha pojistek proti zneužití.“

„Našemu doktorovi hrozil Zdislavem! A ani Zdislav nevypadal, že by mu to vadilo!“

„Zdislavovi se nediv!“ ušklíbl se Vincek. „Pro toho to byl vzácný okamžik, kdy měl aspoň prchavý pocit užitečnosti – v jeho postavení to mělo cenu zlata.“

„Užitečný teda byl,“ přiznala mu Věrka, ale pak se zamračila. „Jenže pak stejně přišly ty baby... a od té doby jsem oficiálně mrtvá!“

„Z toho si nic nedělej, to je u nás běžné,“ utěšoval ji Vincek. „Ale když se zařadíš mezi nás, specialisty na »motýlí efekty«, na některých darebácích si občas taky smlsneš!“

„Poslyš – z čeho bereš jistotu, že se mezi vás zařadím?“ naježila se. „Co když to tvrdě odmítnu? K tomu mě přece nikdo nutit nemůže!“

„Nikdo tě k tomu nutit nebude,“ přikývl. „Jenže – ještě jsi nezažila bezmoc při setkání s lidskými hyenami? Takový okamžik, kdy bezděčně zatínáš pěsti a kdybys mohla... jenže ty teď budeš smět sem tam nějakou tu křivdu ztrestat a i když o tom nemůžeš sama rozhodovat – smíš to legálně použít jen na vyžádání jiného kriogise a ještě si musíš ověřit oprávněnost jeho požadavku – vsadím boty, že se tomu nebudeš zpěčovat. Už protože si můžeš být jistá, že tě nikdo nezavolá kvůli nějaké prkotině!“

„Myslíš, že mě kvůli tomu taky někdo zavolá?“

„To se rozumí!“ ušklíbl se Vincek. „Je nás mezi kriogisy vzácně jako šafránu a i když tě někteří zpočátku nebudou brát vážně, časem se taky dočkáš!“

„Jenže...“ zamyslela se, „používání »motýlích efektů« se podle mě nepříjemně podobá opovrhované »práci« kata!“

„Podobá,“ připustil Vincek. „Jenže bych k tomu nepoužíval slovíčko »kat«, když je tu mnohem vhodnější výraz »popravčí«.“

„Já mezi katem a popravčím žádný rozdíl nevidím,“ zamračila se. „Vždyť je to totéž!“

„Já v tom rozdíl vidím,“ nesouhlasil Vincek. „Katů je mezi lidmi spousta. Když se to tak vezme, katem se stává kdejaký sprostý vrah, velice často jsou to i vojáci, zejména když zabíjejí lidi za peníze. Mezi lidmi je zvykem dávat mezi ně rovnítko. Žoldák rovná se kat rovná se vrahoun. Ale ono je to maličko odlišné. Vrah je člověk, který zbaví jiné lidi života z vlastní vůle a obvykle proti veškeré spravedlnosti. Kat i žoldák také zabíjejí lidi za peníze, jenže ne z vlastní vůle, ale na příkaz. A i u vojáků se dá odlišit obránce vlasti od útočníka na cizí půdě. Obránce mnohem častěji chápeme, útočníky a ke všemu žoldáky odsuzujeme. To jsou přece závažné rozdíly, ne?“

„No – rozdíly mezi útočníkem a obráncem bych pochopila,“ přiznala Věrka.

„A právě tak odlišujeme i popravčí od katů,“ pokračoval Vincek. „Popravčí jedná »po právu«, takže jen naplňuje spravedlnost. Když Vuk »po právu« popravil zločinecké úřednice od sociálky, musel to později obhájit před ostatními kriogisy – když ale popsál, oč tenkrát šlo, všichni mu to uznali.“

„Takže i použití »motýlích efektů« musíme před ostatními kriogisy obhájit?“

„Jistě,“ přikývl Vincek. „A proti lidem jsou tu i další rozdíly. U lidí plní popravčí vůli soudců, ale sám do toho nemůže mluvit, i když třeba chápe, že popravuje nespravedlivě. Ale když někdo zavolá tebe, musíš se seznámit s podstatou každého

případu a kdybys uznala, že nejde o naplnění spravedlnosti, máš nejen právo, ale i povinnost odmítnout. My považujeme popravu za službu spravedlnosti, bez ní se jedná o vraždu a to je nebetyčný rozdíl!“

„Pojem »justiční vražda« ti nic neříká?“ vyjela na něho znenadání.

„Říká,“ přikývl s pochopením. „Jenže tady narážíme na nedostatek češtiny. Popravčí má naplňovat spravedlnost, jednat »po právu«. Jenže u lidí jsou právo a spravedlnost pojmy zcela odlišné. Právo v pojetí právníků bývá nespravedlivé až běda. Všechno poměřují pouze zákony, vyhlašované mocnými, ačkoliv je zločin i naplňování tyranských zákonů. My se ani nesnažíme dodržovat zákony, charakteristické nespravedlností a řadou děr, umožňujících šikovným darebákům beztrestně proplouvat justiční džunglí. Jak často je justice vůči těmto gaunerům bezmocná, jak často využívají děr v zákonech, nebo i čistě formálních chyb! Nad takovými rozsudky pak jen nevěřicně vrtíme hlavou. Chceš nějaké příklady?“

„Máš nějaké?“ zeptala se zvědavě.

„Jistě,“ přikývl. „Tak třeba – šerif ve Spojených státech zastavil auto kvůli dopravnímu přestupku, jenže přitom zjistil, že řidič převáží drogy. Právník ale dosáhl osvobození lumpa, neboť šerif – podle jeho názoru – zatkł jeho mandanta neoprávněně. Měl právo stíhat ho jen za dopravní přestupek a k zatýkání kvůli drogám neměl původně žádný důvod. A soudce na základě toho darebáka osvobodil. Nepřipadá ti to jako pořádná facka spravedlnosti?“

„Jo – jenže to se snad stalo v Americe, ale ne u nás!“ namítla.

„Tak tedy u nás,“ vzdychl si Vincek. „Názor českého právníka – Policie nemůže stíhat zloděje, protože i zloději mají nárok na přiměřený zisk! Připadá ti to snad rozumnější?“

„O tom jsem slyšela, ale měla jsem dojem, že se autor tohoto nesmyslu právníckým vzděláním jen chlubil,“ přikývla.

„Nechlubil, byl to skutečně právník,“ řekl Vincek. „Někteří už jsou prostě taková... hovada! Nebo si vzpomeň na rozčilování politiků nad »nezákonnými odposlechy«, ačkoliv jsou většinou podle těch samých zákonů, které oni sami schválili – jenže je Policie jednou za čas použila proti nim – a hned je oheň na střeše!“

„Jo, toho jsem si taky všimla!“ přikývla.

„S odposlechy je stejná potíž, jako s přiznáním,“ pokračoval Vincek. „Obojí se dá dost snadno zinscenovat a zfalšovat. Jak často se dříve používala – a dodnes používají – přiznání vynucená násilím nebo psychickým terorem? Katastrofou je, když taková přiznání vedou až k drakonickým trestům smrti, aby se po letech zjistilo, že byli zavražděni nevinní. Všimni si, že ani neříkám »popraveni«, ačkoliv justiční vraždy bývají téměř vždy provedeny »podle platného práva a zákonů«.“

„Myslíš, že se to u nás stát nemůže?“ znervózněla Věrka.

„Jistěže může,“ opáčil. „Ale je to nepravděpodobné. Jednak máme povinnost prověřit si, zda je všechno spravedlivé. Normálně nevstupujeme lidem do vědomí, ale při zjišťování zločinů je to přímo naše povinnost.“

„To se mi už stalo,“ vzpomněla si Věrka. „Když na nás vletěly baby od sociálky, chtěla jsem je zastavit a vcítila jsem se do nich. A hned mi bylo jasné, že jim nejde o mé dobro, jak nabubřele oficiálně vyhlašovaly. Pan Vuk jim pak také vstoupil do vědomí a pak rozhodl, že si takové hyeny ani nezaslouží žít – a dopadlo to s nimi zle.“

„Tím Vuk splnil podmínku, že musí být vědomí zločinců prověřené nejméně dvakrát nezávisle na sobě,“ přidal svou trošku Vincek. „Poslyš, Věrčo, budeš teď umět metody, jaké ani většina kriogisů neovládá. Jak hodně ti bude proti mysli, kdybych tě zapsal na seznam nás, co máme oprávnění k vykonávání »motýlích efektů«?“

„To jako – abych měla taky zabíjet?“ otrásla se.

„To není podmínkou,“ připomněl jí. „Účelem není za každou cenu smrt delikventa, jen jeho zneškodnění. Vzpomeň si, jak dopadli ti, kdo se chystali škodit tobě a tvým rodičům!“

Věrka si vzpomněla, co jí o tom kdysi říkal pan Vuk. Zejména že je to »lavalnsní« a dá se to odvolat, kdyby se ukázalo, že to splnilo účel. A že »motýlí efekt« není trest za zločiny, jen zabránění darebákům páchat další. Není to smrt a když se postižený obrátí a svých činů upřímně lituje, dá se to i odvolat.

„Asi budu pro,“ vzdychla si. „Poznala jsem už víc nespravedlností a podrazů. Jen bych si vymínila, aby to nebylo hned. Jednak zdaleka neumím všechno a za druhé, chtěla bych si to ještě pořádně promyslet.“

„Vždyť říkám, že jsi za tento týden rozumově i psychicky vospěla!“ usmál se na ni Vincek. „Tohle totiž byla ta správná odpověď! Jen mezi námi, čekal jsem, že si to budeš chtít ještě pořádně promyslet, tohle se přece nedá přijmout jen tak, z hodiny na hodinu! Ale čím víc nad tím budeš přemýšlet, tím spíš to přijmeš. Tak tedy přemýšlej! Až se rozmyslíš, znáš moji lavititju a můžeš mě telepaticky zavolat, i kdybys byla kdovíjak daleko!“

„Nebude ti vadit, když si to proberu i s tetičkou?“

„Naopak!“ usmál se. „Barča patří mezi nás už dlouho a ani bych se moc nedivil, kdyby tě chtěla přilákat mezi nás i sama! Zkus o tom teď přemýšlet, tím nic nezkažíš.“

„Budu o tom uvažovat,“ slíbila mu.

=*=

Návrat

Tetičku ani příliš nepřekvapilo, když jí Věrka po jejím návratu z Wroclawi prostoduše a na rovinu vyklopila obsah svých schůzek s Vinckem.

„Zprvu jsem se bála, aby po tobě nešel jako po mladé husičce,“ přiznala. „Příjemně jsem se zmýlila. Takže ti vyložil karty ohledně »motýlích efektů«... to mu taky uznám.“

„Říkal, že bys mě to začala učit i ty, kdyby tě nepředěšel?“

„Já bych s tím určitě počkala přinejmenším takových padesát let,“ řekla tetička. „Ale když už se to stalo... no dobrá, něco tě naučím i já, abys měla větší výběr prostředků...“

Pak se jí věnovala. A Věrka nestačila lapat po dechu, co všechno tetička ovládá.

Slyšela už různé narážky, co všechno patří mezi »efekt motýlích křídel«. Vincek jí pár triků předvedl, ale to všechno bledlo před znalostmi tetičky. Nepoužívala vkryhir, ačkoliv o něm věděla a uměla s ním zacházet přinejmenším stejně virtuózně, jako Vincek. Měla ale raději jemnější působení. Věrka se při tom mimo jiné naučila lépe ovládat biroivi. Nebylo to nic nového, jen se učila přesně určovat místo, kde se má požadovaná věc objevit. Normálně se objevovala na nejbližší vodorovné ploše, nejčastěji na stole, ale v zásadě mohli na přímou nebo zprostředkovanou viditelnost určit libovolné místo na světě, přičemž pojem viditelnost neuvěřitelně rozšiřovalo i vcit'ování zvířat a ptáků.

„V poslední době jsme se naučili využívat zprostředkovanou viditelnost,“ vysvětlovala tetička své pozorné žačce. „Zprostředkovanou viditelností rozumím dálkový přenos obrazu, počínaje přímými televizními přenosy. Ty se nedaly používat často, lidé by si brzy všimli, že se děje něco neobvyklého. V poslední době se k tomu přidaly mobilní telefony, umožňující přenos obrazu. Dovolují nám zasahovat prakticky kolem celého světa.“

„Co jste ale dělali před vynálezem mobilů?“

„I předtím jsme měli možnost telepatického vcítění,“ ujišťovala ji tetička. „Jenže to už vyžaduje spolupráci nejméně dvou kriogisů, zatímco mobil může obsluhovat kdekdo.“

Pak Věrice ukazovala, jak přesně se dá nasměrovat biroivi, aby to působilo nenápadně.

„Nejjednodušší je vytvoření plynného obláčku přímo před nosem dotyčného,“ začala od toho nejsnadnějšího. „Mohl by to být i obyčejný kyanovodík, kdo ho vdechne, je mrtvý. Kyanovodík ale nikdy nepoužívej! Jednak páchne po hořkých mandlích a za druhé se něco vždycky rozptýlí, takže buď ohrozí okolní lidi, kterým škodit nechceš, nebo je upozorníš, co se tu dělo a navedeš je na odhalení příčiny.“

„A co když nechci nikoho zabít?“

„Někdy se tomu nevyhneš,“ ujistila ji tetička. „Samozřejmě je tvojí povinností ověřit si před samotnou akcí, jak se věci mají. Musíš si uvědomit, kdo tě zavolá, nemusí být vždycky nestranný. Ověřování zabere zpravidla na každé akci nejvíc času a vynechat se nesmí, abys nezpůsobila víc škody než užítku. Tady je na místě i vcítění do označené osoby a důkladné propátrání její paměti. Připrav se i na to, že se ti z těch lidí bude zvedat žaludek. Nevolají nás ke kdejaké prkotině, většinou máme co do činění se zločinci nejhoršího zrna. Musíš tedy s co největší jistotou určit, zda má smysl spoléhat se na obrácení toho zloducha na poctivce – kde je to vyloučeno, je lépe darebáka usmrtit než ho zbytečně trápit, ale občas se naskytne darebák svedený či jen vyšinutý, který se mezi slušné lidi ještě může vrátit. Pak ho nesmíš zabít, ale použiješ jen nějakou vyřazující blokádu. Musíš mu znemožnit pokračovat v jeho zločinech, ale zabití je až poslední možnost.“

„Takže infarkt pana Hübnera byl jen nějaká »vyřazující blokáda«?“

„Nejspíš,“ přikývla tetička. „Přesně to nevím, nebyla jsem u toho, ale vypadá to jako něco napravitelného, neboli lavalního. To pro případ, že by se soudce Hübner rozhodl své lumpárny a falešné rozsudky napravit.“

„Jenže on to určitě neudělá,“ mínila Věrka.

„Proč si to myslíš?“ podívala se na ni tetička. „Vím o mnoha případech, kdy se viník dal na pokání a snažil se o nápravu.“

„To říkal pan Vuk taky,“ vzdychla si Věrka. „Jenže to se dělo za starých časů, kdy lidé ještě věřili ve vyšší spravedlnost. Dodnes je to tak u pobožnějších národů, například v Jižní Americe, ale v Evropě jen výjimečně.“

Tetička se na okamžik zamyslela.

„Kdyby to tak bylo a snahy o nápravu hříšníků byly zbytečné,“ řekla po chvíli, „bylo by asi jednodušší nesnažit se v Evropě o lavalsní postupy, ale používat rovnou rinérgó.“

„Tedy – rovnou ty darebáky zabíjet?“

„Tak nějak,“ přikývla. „No – tohle bych opravdu nerada posuzovala, to by bylo velice zodpovědné. I když na druhou stranu by nám to všechny akce velice zjednodušilo. Zkusím tu otázku otevřít na nejbližším Sněmu, ale předem ti říkám, neočekávám, že by se v tomto ohledu v nejbližším století něco změnilo. Snad až někdy později. Takže budeš muset pořád ještě zvládnout i lavalsní metody a používat je přednostně.“

„Já se jim nechci vyhýbat,“ opáčila Věrka. „Naopak bych byla ráda, kdyby se i u nás zase rozšířilo to napravování hříšníků...“

„Když budeš chtít, můžeš to zkusit,“ navrhla jí tetička. „Vcítění je mocný nástroj, dá se použít prakticky na každého. Dala bych ti jen jedno doporučení. Člověk vcítění obvykle pozná. Můžeš se buď naučit vcítovat tak nenápadně, jak to umí Vuk, on tě to jistě rád naučí. Dá se také použít post-hypnotický příkaz, kterým vcítovanému nařídíš, aby zapomněl na všechno – jenže tím to na druhou stranu oslabíš. Nejjednodušší je vcítit se do spícího. Lidé tomu občas říkají »noční můra«, zejména když je to pro ně nepříjemné. A nepříjemné je pro ně každé pokárání, v bdělém stavu i ve spánku. Jenže taková noční můra může mít stokrát lepší výsledky než pouhé kázání.“

„Ty to používáš? Jak se to dělá?“ dychtila vědět Věrka.

„Hodí se to asi na tři případy z deseti,“ přikývla tetička. „Netopýří a kočky jsou pro ten účel přímo ideální, donesou tě až k delikventovi a umožní ti přeskočit do jeho vědomí – jde to i přes sklo, ale použij raději rozdvojení a nedávej netopýrovi svobodu, dokud si nebudeš jistá, že jsi přeskočila do toho správného a že opravdu spí. Kdyby nespál, raději se od něho ihned odpoutej a počkej si, až opravdu usne.“

„A co když se spletu?“ nadhodila Věrka druhou možnost.

„Občas se stane, že přeskočíš na někoho, kdo si tvoje výčitky nezasluhuje,“ připustila tetička. „Ten omyl snadno napraviš, když nevinnému navodíš nějaký příjemný sen a zmizíš. Já jsem v tom případě často vystupovala jako anděl v bílé říze, spícího jsem pochválila za něco kladného – vždycky se dá něco najít – a připomněla mu, aby neopouštěl cestu řádného života... pravda, už jsem to dlouho nezažila, ale ty jsi nezkušená, tobě se takový omyl občas ještě přihodí.“

Věrka to uznala a tetička pokračovala ve výuce. Pravda, z pohledu nezasvěceného by se to strašlivě podobalo vyučování mladé čarodějnice starou, světem protřelou vědmou, jenže oproti starým pověstem tu bylo několik nezanedbatelných rozdílů.

Pověsti tvrdí, že čarodějnice obecně lidem škodí. Podle Kodexu ale nesmí škodit všem lidem podle své libosti, jen darebákům a to ještě jen dokud se nenapraví.

Pověsti tvrdí, že čarodějnicím slouží mnohá zvířata – zpravidla černé kočky a kocouři, jindy netopýří, hadi, sovy a havrani. Ve skutečnosti je výběr zvířat libovolný a čarodějnicím může sloužit stejně tak dobře i rozkošná třibarevná kočička, švitořící pěnkavka anebo zelený papoušek – který by vám navíc dokázal i vynadat lidskou řečí.

Pověsti dále tvrdí, že čarodějnice za své hříchy přijdou po smrti do pekla. Skutečnost je i v tomto směru střízlivější. Peklo je na Zemi a způsobují si je lidé.

Černé kočky jsou v tom úplně nevinně.

=*=

Původně to měl být jen krátký výlet do Prahy. Jenže Věrka se u tetičky zdržela téměř rok, než s ní opět vstoupila do kjodlychu, který je vyklopil do předsíně Vukovy chaloupky.

Panu Vukovi se předem ohlásily, takže je osobně přivítal, sotva vystoupily z té podivné chodby a rozkoukaly se, neboť v předsíni Vukovy chaloupky bylo trvale příšeří.

„Pojďte dál a buďte vítané!“ oslovil je obě pan Vuk srdečně.

Hned si je odvedl do sednice, kde si uspořádali čajově-sušenkový dýchánek, spojený s výčtem novinek. Hlavní slovo měla tetička Barbora, ale informovala pana Vuka jen rámcově. Zdálo se, že mu v krátkosti, bez zbytečných podrobností opakuje, co Věrku za jejího pobytu v Praze naučila. Žádný div, jistě se s ním během té doby telepaticky spojovala, aby se teď mohla omezit na stručné shrnutí. Tento dojem ještě podtrhovalo, že pan Vuk nejevil žádné známky překvapení. Tvářil se klidně a neutrálně.

„Takže ses měla v Praze výborně?“ obrátil se na Věrku, když tetička skončila.

„Nádherně!“ rozplývala se Věrka. „Chtělo by to častěji!“

„To bude záležet na tobě,“ odvětil pan Vuk s náznakem přísnosti. „Měla by ses aspoň občas podívat za rodiči. Divím se, že sis na ně nevzpomněla.“

„Vzpomněla si na ně víckrát,“ zastala se Věrky hned tetička. „Ale i tak toho bylo na ni hodně, uznej!“

„Neuznám,“ odmítl pan Vuk. „Na rodiče zapomínat neměla. Měla by si je užít, bude je mít jen krátce.“

V Věrce trochu hrklo, když si uvědomila, že má pan Vuk pravdu. Byla rok bez rodičů, no bóže, ona má času dost! Jenže její rodiče ne a ona vlastně také ne!

„Půjdu se na ně podívat hned,“ rozhodla se.

„Teď ne!“ zarazil ji. „Počkalo to rok, počká to i do večera. Les je plný houbařů, právě začaly hodně růst a když tam potkáš někoho, kdo tě znal, mohl by z tebe mít smrt!“

„A co kdybych tam šla neviditelná?“ navrhla Věrka.

„Neviditelnost není úplně dokonalá,“ namítl. „Večer by to snad šlo, ale v ostrém slunci bude znát, že se to za tebou prohýbá a kroutí.“

„To se ví, že bych pod čgěchem neběhala po lese,“ upřesňovala to Věrka rychle. „Měla bych ho jen v záloze, kdybych přece jen někoho potkala. Pak přece postačí ustoupit stranou a počkat pod čgěchem, až houbař kolem mě přejde, ne?“

„Počkalo to rok, počká to i do večera,“ opakoval pan Vuk. „Mimochodem, abys věděla všechno a neporazilo tě to, tvoji rodiče si zřejmě pořídí další dítě. Ani se jim nedivím, když o tebe tak nešťastně přišli.“

„Ježkovy zraky!“ ztuhla Věrka. Něco takového tedy nečekala. „Vážně?“

„Myslím si to,“ odvětil neurčitě. „Ale už je to na první pohled dobře patrné.“

„A co to bude? Bráška nebo sestřička?“ vyzvíдалa dál.

„Nejsem jasnovidec,“ odvětil pan Vuk klidně. „Kdyby to bylo opravdu nutné vědět, už bych to věděl, ale dokud to není bezpodmínečně nutné, nikoho bez příčiny nesleduji.“

„Ale to mám další důvod, proč to neodkládat až na večer!“ chytla se toho Věrka.

„Počkalo to rok, počká to i do večera,“ opakoval ještě jednou pan Vuk naléhavě. „Bez mého sdělení bys to beztak zjistila až večer.“

„No jo, ale teď už to vážně zvědavostí nevydržím...“ smlouvala Věrka.

„Tak ji už pusť,“ přimlouvala se za ni i tetička Barbora. „Horší bude, co s tím uděláme?“

„Už jsem to sjednal,“ řekl pan Vuk. „Drago bude mít za šestadvacet let volnou Studnu, takže ji rezervuje pro nás.“

„Který Drago?“ zeptala se tetička. „Znám dva Strážce toho jména, oba žijí v Srbsku. Jeden poblíž Kragujevace, druhý

někde... mám dojem, že se to tam jmenuje Medvedje, nebo tak nějak...“

„Medvedja,“ opravil ji Vuk. „Toho právě myslím. Nežije přímo ve městě, ale v lesích asi třicet kilometrů daleko.“

„Takže ten... Drago z Medvědína by mi mohl změnit brášku nebo sestřičku v kriogise? Proč ale ne i mámu a tátu?“ napadlo hned Věrku.

„Dragova Studna bude volná až za šestadvacet let,“ odvětil přísně pan Vuk. „Časově je to nejbližší, dřív nic volného není. Za těch šestadvacet let tvůj dosud nenarozený sourozenec vyroste, až bude vypadat starší než ty. Jenže tvoji rodiče budou stařečci nad hrobem, které brát mezi nás kriogisy vlastně ani nemá smysl.“

„Jo ták...“ zvadla Věrka. „To mě ani nenapadlo...“

Chvilku bylo ticho. Nebylo co dodat.

„Tak ji už pusť domů!“ přimlouvala se opět za Věrku tetička.

„Já bych radši, kdyby tu ještě chvilku počkala,“ odmítl pan Vuk. „Za chvíli přijdou její kamarádi Vít'a s Jitkou, jsou na ni zvědaví a ti večer musí být doma. Myslím, že by to pořadí setkání měnit neměla.“

„Oni sem přijdou?“ ožila zase Věrka.

„Aby ne!“ usmál se pan Vuk. „Už se na tebe ohromně těší! Jestlipak sis na ně aspoň občas vzpomněla?“

„Vzpomněla,“ zamračila se Věrka. „Ale neozývali se. Ať mi nikdo neříká, že pokaždé spali! I v době, kdy měli být ve škole!“

„Přímá telepatie z Prahy sem do vesnice nedosáhne,“ ujistila ji rychle tetička. „Dá se použít jen od obzoru k obzoru, ale ne dál. Koukám, že jsme s Vukem zapomněli vysvětlit ti její dálkovou verzi!“

Tak se Věrka dozvěděla o dálkové telepatii. Musela se spojit s nejbližším kalbedýrem biroivi, jako když něco potřebovala vytvořit anebo naopak zničit, a požádat ho o vyhledání někoho ze známých pomocí psychorezonance.

Vybavit si ji nebylo těžší než vzpomenout si na barvu jeho hlasu, takže to vlastně nebylo nijak složité.

„Vždycky jsem si myslela, že telepatie existuje, ale taky, že účinkuje bez ohledu na dálku,“ přiznala Věrka.

„Telepatii, kterou používáme my, využívali už Aplafů,“ vysvětlovala jí tetička. „Dali nám ji spolu s biroivi. Ale kdyby účinkovala bez ohledu na dálku, mohlo by si těch sedm po havarii zavolat o pomoc a nemuseli by zemřít na Zemi! Telepatie sice nemá nic společného s elektromagnetickými vlnami, takže neslábne se čtvercem vzdálenosti a nedá se odstínit ani Faradayovou klecí, ani kovovou stěnou, ale skrz Zeměkouli neprojde a přes větší vzdálenost než několik světelných let nedosáhnou ani biroivi. Aplafů měli cosi, co umožňovalo přenosy mezi sousedními hvězdami, ale bylo to tak složité, že se to do hvězdných lodí ani nevešlo.“

„Proto dálkovou telepatii zajišťují biroivi,“ pokračoval pan Vuk. „Rozhodně rychleji, než satelity přenos televizního signálu, neboť si ji nepředávají takovou oklikou, ale i tak se v tom dá rozeznat drobný časový posun. Ale na ten si zvykneš, jako si lidé zvykli na krátká zpoždění a odmlky, když se lidé baví přes satelity.“

„Ale teď už je volat nemusíš,“ usmála se tetička.

„Proč ne?“

„Protože už oba supí po Infarktových schodech,“ dodal s úsměvem pan Vuk.

„Budou tu co by dup!“ řekla tetička.

=*=

Jitka s Vítou vzápětí vrazili do Vukovy sednice a následovalo bouřlivé přivítání.

Rok odloučení se na všech třech vůbec neprojevil, všem se zdálo, jako by se rozloučili včera. Všichni tři byli dokonce stejně oblečení, jako když se před rokem viděli naposledy. Naštěstí všichni věděli proč, takže o tom nepadlo ani slovo a nikdo se nedivil.

„Jak ses tam měla?“ vyjeli po Věrce oba místní.

„Nádherně!“ odvětila. „Naučila jsem se tam spoustu věcí!“

„My taky!“ zajásala Jitka. „Pan Vuk nás učil »utajenému léčení«! To je léčení, kterého si nikdo, ani sám pacient, nevšimne! Zkoušeli jsme to na babě Bendové a jak se zdá, vyléčili jsme jí úplně nohy! Běhá teď jako když byla mnohem mladší!“

„Proč zrovna na té udavačce Bendové?“ zamračila se trochu Věrka.

„Protože byla ve vsi jediná, na kom se to dalo zkoušet, aby byl vidět výsledek,“ řekl trochu omluvně Vít'a. „A že je to bývalá udavačka? Však ji její vlastní svědomí za ta léta vytréstalo víc než dost!“

„Hlavně to na ní bylo krásně znát,“ přidala se Jitka, aniž by její nadšení polevilo. Bylo znát, že si elán vzít nedá a Věrka nakonec také rozjasnila obličej.

„No dobře,“ připustila to. „Jak dlouho jste ji léčili?“

„Léčení bylo nakonec kratší než učení teorie k tomu,“ usmála se Jitka. „Od chvíle, kdy jsme se na ni vrhli, nám to trvalo sotva týden. Když si uvědomíš, že deset let sotva chodila a poslední dva roky neslezla z vozíčku, tak je to kolosální úspěch! Doktoři z toho byli úplně na větvi. Nazvali to »spontánní vyléčení«, ale tomu snad nevěří ani oni sami.“

Pan Vuk všechny rozsadil kolem svého obrovského dubového stolu a všichni se pustili do Liběniných koláčků. Pan Vuk mezitím všem naléval kávu a kakao.

„A co ses v Praze naučila ty?“ naléhal na Věrku Vít'a s plnou pusou.

„Efekty motýlích křídel,“ řekla Věrka.

Po jejich slovech ale nastalo dlouhé ticho. Věrka tak trochu čekala obdiv, ale ne, že na ni budou oba, Jitka i Vít'a, zírat jako na dvouhlavé tele. Nebo jako na obrovskou, vztyčenou jedovatou kobru.

„Proboha!“ vyrazila ze sebe nakonec Jitka.

„No co co co?“ zamračila se Věrka. „Co je na tom tak špatného?“

„Ty ses... ty ses tam učila... vraždit?“ zeptal se jí opatrně Vít'a.

„Právě že ne!“ odsekla naštvaně Věrka. „Efekty motýlích křídel je umění, jak potrestat darebáky, překazit jim další lumpárny, ale nezabít je. Kdybyste věděli oč jde, určitě byste se toho tak nebáli.“

Jenže ani pan Vuk se netvářil nadšeně.

„Komu jsi ji tam, prosím tě, svěřila?“ obrátil se s povzdechem na tetičku Barboru. „Znáš přece moje názory!“

„Poslyš, Vuku,“ začala tetička. „Opravdu jsi ještě neslyšel, že jsem zrovna v tomhle poměrně dobrá, takže si mě zvou i do Polska a do Německa?“

„Cože?“ lapal pan Vuk po dechu. „I ty, Barborko?“

Jak se zdálo, neměl do této chvíle o tetiččině specializaci správnou představu.

„Ty to nevíš?“ ušklíbla se trochu tetička. „Tak proto jsi sem zval Jošta! Ale já to dělám už skoro sto let a vážně se divím, že ti to uniklo.“

„To jsem od tebe nečekal!“ lamentoval pan Vuk.

„Hele, Vuku, já přece vím, že jsi ze zásady proti efektům, ale když vám tady teklo do bot, pozval sis na to Jošta. Takže to bylo nutné. A co já vím, sám jsi nedávno nenávratně zabil tři lidi. Jistě, zajímala jsem se o to a vím o všech okolnostech toho případu, jenže sama bych radši použila něco lavalsního.“

„Ti tři by se jen těžko obrátili!“ ohradil se pan Vuk rozmrzele.

„To bych s takovou jistotou netvrdila,“ opáčila tetička. „Možná by to byl zázrak, ale mohl jsi to aspoň zkusit.“

„Obrácením si nejsem jistý, ale domníval jsem se, že by zatím mohli způsobit spoustu dalšího zla. Kromě toho to posloužilo jako dobrá kamufláž pro Věrku.“

„Toho bys dosáhl i jinak,“ namítla tetička. „Stejně tě to čeká ještě s Vítou a s Jitkou, nač je od sebe oddělovat? Mohl jsi je ke mně později poslat všechny tři, vypadalo by to jako klasické studium v nějaké pražské škole... mohli by se ale normálně vracet domů a nikdo by je nepovažoval za duchy. Nakonec – jak dlouho je chceš ještě udržovat v současném stavu? Vždyť je na nich vidět, že nestárnou!“

„Chtěl bych si z Vítí vychovat nástupce,“ namítl pan Vuk, ale bylo na něm znát, že to říká nerad – nejspíš to chtěl ještě nějakou dobu tajit..

„Na to je dost času a kdoví, jestli mezitím nenajdeš někoho jiného,“ zavrtěla hlavou.

„Vít'a je v tomto směru velice učenlivý žák,“ pochválil ho pan Vuk. „A dobře víš, že Strážce potřebuje delší školy než Zvěd.“

„Tím bych si už delší dobu nebyla tak jistá,“ nesouhlasila tetička. „Vyškolit Strážce je každým stoletím snadnější, lidský pokrok zvyšuje i vstupní úroveň učedníků. Ještě nedávno byl obrovský problém překonat u nováčků pověřivou hrůzu a teprve pak jsi mohl přistoupit k věci. Dnešní děti už tak pověřivé nejsou a nejenže můžeš dříve začít, ale jde to i rychleji. Motýlí efekty se dřív školily od podlahy nejméně dvacet let. Já už jsem je zvládla za pět let a Věrka nezatížená předsudky to podle mého mínění zvládne i za polovinu, ačkoliv současné metody jsou mnohem vypracovanější než před tisíci lety.“

„Já bych těm dětem připravil klidnější život,“ posteskl si pan Vuk.

„Klidnější – to snad. Ale v poustevně. Od chvíle, co máme kjodlychy, bys mohl klidně strážit Studnu i na dálku, třeba z Prahy. Nikdo by si tě nevšímal i kdyby ses pohyboval mezi lidmi, mohl bys udržovat přátelství s ostatními... už jsem tě lákala víckrát.“

„Mně to tak vyhovuje.“

„Jo, tobě ano. Žiješ tak už tisíc let a zvyk je železná košile. Ale těm mladým se to líbit nemusí. Dnes už není doba poustevníků!“

„Zvyknou si.“

„Možná,“ připustila tetička. „Ale přece jen bych byla pro změnu. Vid', Věrčo, jak se ti u mě líbilo?“

„Já jsem ale bývalá Pražanda,“ řekla opatrně Věrka. „Pro mě to byl spíš návrat.“

„Ale po vesnici se ti nestýskalo, co?“ usmála se shovívavě tetička.

„Tady je les,“ řekla Věrka. „Ten má taky své kouzlo. Ale v Praze je daleko víc zvířat, hlavně ptáků. Rackové, holubi, vrabci, vlaštovky... ale nejlepší jsou netopýři, ti se dovedou prohánět i v podzemních chodbách a sklepeních... a těch je v Praze plno...“

„Myslím, že i Jitce s Vít'ou by se tam líbilo,“ mínila tetička. „Kdoví, jestli by nebylo lepší přemluvit Věrčiny rodiče k návratu do Prahy. Díky větší anonymitě by mohli mít dceru u sebe a rozhodně by to tam bylo pro všechny přijatelnější.“

„A zase mi chceš sebrat učedníky...!“ povzdychl si pan Vuk. „Přitom je Vít'a docela nadaný kluk, byl by z něho dobrý Strážce!“

„Poslyš, Vuku, nebyl bys pro pokus? Zařídím ti přímý kjodlych mezi tvou poustevnou a mým domem na Starém Městě v Praze. Koncové body máme oba, jde jen o propojení a to je maličkost. Přestěhuješ se k nám a vyzkoušíš si strážení Studny na dálku. Přitom si můžeš dál vychovat učedníky... a ti by v případě potřeby dálkovou správu Studně převzali.“

„To nejde,“ vrtěl hlavou pan Vuk. „Chalupa nemůže zůstat neobydlená. Bez péče by se brzy rozpadla, nebo by ji rozkotali vandalové...“

„A kdo říká, že ji musíš opustit?“ usmála se tetička nevinně. „Můžeš v ní přespávat, můžeš se do ní vracet vždycky když tě někdo přijde navštívit – jako že to není často a bez dětí by

tu bylo pusto, že? Ale většinu času bys mohl trávit v Praze. Kdyby sis předsevzal, že se budeš aspoň občas zabývat uměním, máš v Praze postaráno o zábavu na dlouhou dobu.“

„Mně umění tolik neláká,“ namítl pan Vuk.

„Tebe ne, ale těm dětem – a obecně všem učedníkům – bys to potěšení odpírat neměl,“ řekla tetička už zase rezolutně.

„Věky, kdy lidé toužili stát se poustevníky, jsou ty tam!“

„Budu o tom přemýšlet,“ slíbil neochotně pan Vuk.

„Popřemýšlej!“ vybídla ho. „Ale ne abys to nechal na přespříští rok! Takže – vracím se do Prahy a ať na tvou odpověď dlouho nečekám!“

Zvedla se, přátelsky se s panem Vukem objala, ale pak vyšla do chodby – a zmizela za dveřmi, které se ve stěně objevily jen na okamžik...

Věrku v tom nechala samotnou...

=*=

Náprava

Takhle si tedy Věrka návrat do vsi opravdu nepředstavovala!

Po odchodu tetičky nálada ve Vukově sednici ještě víc poklesla. Jako kdyby byla Věrka nakažená malomocenstvím či co, Jitka s Vítou se od ní odtahovali, ani pan Vuk nejevil chuť se jí nějak zastat.

„Myslím, že je nejvyšší čas podívat se za našimi,“ prohlásila Věrka, když už toho měla plné zuby. „Pojďte se mnou!“

Vybídla je schválně, aby otestovala, nakolik se jim odcizila. A skutečně, ani Jitka, ani Vítka se nezvedli ze židlí.

„Jak chcete, půjdu sama!“ řekla po chvílce napjatého očekávání, když už jí bylo jasné, jak se oba dva rozhodli či rozhodnou.

„Ještě je venku světlo,“ zrazoval ji nesměle pan Vuk. „Někdo tě tam uvidí!“

„No tak mě uvidí!“ vybuchla Věrka. „Budťo mě nezná, pak mu to přece vadit nebude, nebo mě zná – v tom případě mu vlezu do hlavy a vygumuju mu do paměti takové okno, že bude přísahat, že v lese nepotkal ani myš!“

„Ty to umíš?“ zeptal se jí zaraženě Vítka.

„To je přece maličkost!“ odvětila Věrka ledabyle, jakoby o nic nešlo. Nevšímal si ani ztrápených pohledů pana Vuka, kterému to nejspíš znělo jako rouhání.

Ale když rozhodným krokem vyšla ze sednice do předsíně a dveřmi ven před chalupu, na vrcholu Infarktových schodů se zastavila – a jakmile ji neviděli, rozbřečela se.

Takové přijetí si přece opravdu nezasloužila!

Náhle spatřila na větvi Vukovu sojku Hermínku – a dostala nápad.

Vcítila se do ní a spolu s ní obletěla chalupu. Ano, byli tady! Hned tři kapitální jeleni se za chalupou tísnili u plného krmítka. Věrka bez ostychu přeskočila z Hermínky na toho

největšího, ovládla ho a přinutila ho co nejrychleji oběhnout chalupu až tam, kde na něho čekala. Hbitě na něho nasedla – v té chvíli jí nevadilo, že nemá sedlo – a protože se s ním na Infarktové schody neodvážila, rozhodla se oběhnout chalupu a nejprve po svahu a pak po lesní cestě zamířit do vsi. Jaképak schovávání!

Naštěstí nikoho nepotkala, les byl liduprázdný, takže zakrátko seskakovala z jelena na dohled od domku jejich rodičů. Propustila zvíře a poplácala ho po boku, jenže jelen na tohle nebyl zvyklý a jakmile ho opustila, vzepjal se a rychle odcválal do lesa.

Věrka zůstala stát pár metrů od domova.

Domova?

Je to vůbec ještě její domov?

Ale co! řekla si hrdě a vykročila. Uvidíme!

Ale přece jen se jí trochu třásla ruka, když zvonila na zvonek, který předtím na dveřích nebyl. Za její nepřítomnosti se ledacos změnilo. Kromě zvonku přibyly i další drobnosti. Za malými okénky byly nové krajkové záclonky, venkovní zápraží z velkých plochých kamenů bylo vyrovnanější, už se tu nedalo tak snadno zakopnout.

„Hned!“ ozvalo se zevnitř. Věrka po hlase poznala tatínka. Vzápětí se otevřely dveře a táta byl za nimi.

„Ježkovy voči, Věruško!“ vyjekl překvapením. „Ty ses, holka, vůbec nezměnila! Proč ses neozvala dřív?“

„Snad to není Věruška?“ ozval se zevnitř maminčin hlas.

„Je!“ ohlásil ji nahlas tatínek. Pak se opět otočil k dcerce.

„Pojď dál, holčičko naše! Opravdu ses vůbec nezměnila!“ rozplýval se. „Nevěřil bych tomu, kdybych tě teď neviděl...“

„Vysvětlovali jsme vám to,“ připomenula mu to Věrka.

„Vysvětlovali,“ přiznal otec. „Ale nevěřili jsme tomu. Aspoň ne úplně.“

„Tak už pojďte dál!“ ozvala se maminka se sednice.

Věrku napadlo, že by mohla sama přijít, ale nevěděla, jestli jí v tom něco nebrání. Třeba nemůže odejít od plotny, kde se jí zrovna něco připaluje! Radši co nejrychleji následovala tátu, který rychle kráčel napřed.

Maminka ale ležela v posteli, postavené vedle pece. V Věrce hrklo. Je snad nemocná?

„Mami!“ vykřikla a vrhla se k ní.

„Počkej, nemačkej mě!“ bránila se jí maminka, i když k ní Věrka přistupovala opatrně.

„Mami, co je ti?“ vyhrkla Věrka.

„Mám ležet,“ řekla maminka, ačkoliv tím toho moc neřekla.

„Proč ležet?“ chtěla vědět Věrka.

„Protože... budeš mít brášku,“ oznámila jí maminka. „Jenže je to rizikové a proto mám ležet. Měla bych správně ležet v nemocnici, ale tam mají plno, tak mě nechali doma.“

„Oni pro tebe nemají místo?“ zarazila se Věrka.

„Mají plno,“ omlouvala nemocnici maminka. „Určitě je lepší ležet doma v teple než se nachladit někde na nemocniční chodbě. Táta mě tu obskakuje...“

„Hele, mami...“ napadlo Věrku. „Co kdybych ti sehnala lepší léčení než v nemocnici?“

„Nech to být,“ mávla rukou maminka. „Už to nestojí za to. Jde jen o čtrnáct dní.“

„To jsem měla vědět!“ zlobila se Věrka. „Vuk s Jitkou a Vít'ou léčí babu Bendovou, která si to nezaslouží, a tohle mu uniklo? Já jim za to ale něco povím, to si za rámeček nedají!“

„Nech toho, děvenko!“ krotila ji maminka. „Můžeš se místo toho těšit na brášku! Už to víme, bude to chlapeček!“

„No prima!“ změkla Věrka. „Budu se těšit. A měla jsem se raději naučit léčit...“

„Léčit?“ zachytil to otec.

„Jo,“ kývla Věrka. „Neva, naučila jsem se něco jiného, uvidíme!“

„Ale ty ses vůbec nezměnila!“ objevila maminka snadno postřehnutelnou skutečnost.

Pak se chvíli dohadovali o tom, že kriogisové opravdu stárnou pomaleji. Ačkoliv jim to už před rokem nejen Věrka, ale i pan Vuk vysvětlovali, teprve dnes na vlastní oči viděli, že to není výmysl a že jejich dcera opravdu nestárne. Vypadala totiž přesně stejně jako před rokem – pořád stejný třináctiletý žabec.

Maminka si vzdychla. Dlouho se těšila, až její dcera vyroste, najde si hodného chlapce a vdá se. Za takové tři roky by se už mohla těšit z prvního vnoučka nebo vnučky, místo toho dcera zůstala stejně vyžle jako dřív. Navíc jim za dramatických okolností zmizela. Proto se také s manželem rozhodli pořídit si další, dříve neplánované dítě.

„Budu se muset vrátit do Prahy,“ vzdychla si i Věrka. „Tady na vsi by mě mohl někdo poznat a ještě by ho sklátil infarkt. V Praze stačí vyhýbat se našemu bývalému sídlišti. Ale co byste řekli na nápad přestěhovat se se mnou zpátky do Prahy?“

„Už nikdy v nájmu!“ otrásl se tatínek. „V Praze by nás ty hyeny sedřely z kůže! Tady na vsi jsme ve svém a nikdo nám tady činži nezvedá. Můj dům – můj hrad!“

„To by ale mohlo platit i v Praze,“ namítla Věrka. „Tetička Barča mi slíbila, že mi koupí dům, nejlépe někde na Starém Městě. Rozumíte? Dům v centru Prahy nemůže být chalupa, ani malý rodinný domek, jako na vsi. Já v něm obsadím jen jeden byt. A vás bych tam vzala do nájmu s nulovým nájemným, tedy zadarmo. Nechtěli byste? Rozmyslete si to dobře!“

„Ta... Barbora, nebo jak se jmenuje, přece není tvoje tetička!“ vyčetl jí otec.

„Pokrevně jistě není, je jí pět set let a pamatuje Bílou Horu i popravu českých pánů na Staromáku. Je mojí tetičkou jen protože nade mnou drží ochrannou ruku. My totiž musíme na tomto světě držet pospolu, jinak by to nešlo. A vy byste se svezli se mnou. Dál bychom bydleli spolu v jednom domě a zpočátku by ani nevadilo, kdybych bydlela přímo s vámi.“

„Ale co kdybys znenadáni o ten dům přišla?“ namítala maminka.

„My držíme spolu,“ opakovala Věrka. „Kdyby dům vyhořel, buď mi ho ostatní opraví, nebo dostanu jiný. Ale v Praze je nás víc a tam by tolik nevadilo, kdyby se na tebe navzdory rizikovému těhotenství nemocnice vykašlala. Naši léčitelé jsou lepší a divím se, že pan Vuk včas nerozpoznal, že tu pomoc potřebuješ.“

Rodiče na sebe udiveně pohlédli. Co jim jejich malá dcerka říkala, bylo na její věk až nedětsky obdivuhodné.

„Ta... tetička... má tolik peněz, aby si to mohla dovolit?“ obrátil téma otec.

„Nemá – ale kdykoli nějaké potřebuje, sežene je,“ řekla Věrka. „O finance se zkrátka nestarejte, ty nechte na nás.“

„Na tebe?“ podivil se otec.

„Na mě jako takovou jistě ne,“ odvětila klidně Věrka. „Ale naše společenství drží spolu a není bez prostředků.“

„A to jako máme prodat tenhle domeček a zase se stěhovat?“ mračili se oba. „Přece víš, co se říká – dvakrát se stěhovat je skoro jako jednou vyhořet!“

„To nebude nutné,“ ujistila je Věrka. „Naopak. Tuhle chaloupku si nechte jako záložní. Já to v Praze připravím, abyste mohli jen nasednout do auta a přijet. Nic si s sebou neberte, nechte všechno tady, jak to tu je, tam se zařídíme od začátku. Sem potom budete jezdit jen na víkendy. Nebudete první ani poslední.“

„No – jestli to myslíš tak, že nám tenhle domek zůstane...“ rozvažoval otec. „Jen jestli je to, jak říkáš! Jak tě tak poslouchám, chováš se, jako by to bylo hotové. Přitom to vůbec nemusí vyjít.“

„Kdyby to nevyšlo, zůstanete prostě tady,“ řekla Věrka lehkomyšlně.

„Dobře,“ rozhodl otec. „Jestli je to tak, přijď nám oznámit, až to bude. My se budeme pro jistotu dál zařizovat tady.“

„To můžete,“ souhlasila Věrka. „Ale já to při první příležitosti projednám s tetičkou.“

„Opravdu se tam musíš hned vracet?“ snažila se ji přesvědčit maminka.

„Hned ne,“ uklidňovala ji Věrka. „Ledacos umím vyřídit i na dálku. Zavolám tetičce, jak jen to bude možné.“

„Ty máš mobil?“ staral se otec.

„Ne,“ odvětila klidně Věrka. „Ale ovládám telepatii. Mám volání zadarmo a kromě této výhody mě nemůže nikdo ani odposlouchávat.“

„To je dobře,“ oddechla si maminka. „Byla bych raději, kdybys tady s námi zůstala co nejdéle. Ten rok bez tebe byl k neunesení!“

„Promiň, mami!“ zjihla i Věrka, když viděla v maminčiných očích slzy. „Začala jsem si zvykat na jiná časová měřítka a zanedbala jsem přitom vás dva.“

„Teď dokonce i nás tři,“ připomněla jí maminka.

„Na toho malého myslel i pan Vuk,“ ujistila ji Věrka. „Staral se o jeho přijetí mezi nás.“

„Cože?“ strnuli oba rodiče. „Snad bys nám ho nechtěla... vzít?“

„Toho se nebojte,“ ujistila je. „Dřív než za dvacet let to beztak nepůjde. To znamená, že ho budete muset vychovat vy dva a k nám může přijít až potom. Mimo jiné to znamená, že bude v té době mnohem vyspělejší než já, protože bude stárnout normálně. Bude vypadat na dvacet a já jen na šestnáct, ale s tím se taky nedá nic dělat.“

„Co s ním chcete udělat?“ zatřásl se mamince hlas.

„Až mu bude dvacet, vezmeme ho k nám. Dřív to zkrátka nepůjde a i tohle je výhoda, jakou mu přece neodepřete! Ani nevíte, jak mě mrzí, že nemohu stejnou proceduru zařídit i vám. Jsme sice **Jiní**, ale nejsme všemocní.“

„Ale teď ještě zůstaneš aspoň na pár dní u nás, že?“ žadonila maminka. „Neříkej mi, že se teď hned sebereš a zmizíš nám! Ostatně – venku už je tma!“

Byla to pravda, Věrce stačil letmý pohled oknem. Otec mezitím rozsvítil světlo.

„Nebojte se,“ ujišťovala oba rychle. „Mám tady ve vsi ještě nějaké řízení, nemusím se vracet tak nahonem. Zkusím to s tetičkou sjednat, abyste mohli do Prahy odjet se mnou.“

Pak jim ještě chvíli vysvětlovala, jak je důležité, aby bydlela v Praze. Jednak šlo o to, aby měla anonymitu, jakou tady na vsi prostě mít nemůže. Tetička už přesvědčovala i pana Vuka, aby se odstěhoval a sem do své chalupy jezdil jen občas. A když se zdá, že tu nabídku přijme i takový poustevník, proč by ji nepřijali i oni?

Maminka se zase vyptávala, jak se jí žilo ve městě. Samozřejmě předpokládala, že ji tetička, či co to bylo za nepříbuznou, aspoň všude doprovázela. A chytala se za hlavu, když jí Věrka klidně vykládala, jak sama večer chodí po ulicích i v místech, kam se vstoupit někdy bojí i policisté.

„Proboha!“ lamentovala. „Ta tetička nemá ponětí o výchově mladých děvčat!“

„Naopak, mami,“ zastala se tetičky Věrka. „Jsou dva přístupy. První je – nehnout se ani na krok od mladého děvčete, jako jsem já, a vést je za ručičku. Druhý přístup je naučit to děvče, jak se za každé situace ubránit – a dát mi důvěru. To tetička udělala a jak vidíš, nikdy se mi za ten rok nic nestalo.“

„To musela být strašně šťastná náhoda!“ vrtěla hlavou maminka za souhlasného a také trochu ustaraného tatínkova přikyvování.

„Žádná šťastná náhoda!“ zamračila se Věrka. „Pár svalovců tam po mně šlo, ale já se umím bránit! Byli rádi, když se odplazili se zdravou kůží! Uvědom si, mami, já vytuším zlý úmysl vteřinu předem, nikdo mě nezaskočí nepřipravenou. Když na útočníka vidím, během půlvtěřiny ho zhypnotizuji, až mi pokorně olíže

boty. Kdo by útočil zezadu, dostane ránu, že odletí dva metry! Je to bleskové a obranou je i pouhé pomyšlení na obranu! Spíš budu muset varovat vás dva, abyste se nesnažili o klukoviny, jako je nenadále zakrytí očí zezadu. Nechci vás potom křísit.“

„Ty nás úplně děšíš!“ řekl zaraženě otec. „To jsi ale tady neuměla!“

„To je tím, že je pan Vuk pacifista,“ řekla Věrka. „Ale vzpomeň si, jak zpracoval ty dvě baby od sociálky i s policajtem! Zhypnotizovala jsem je ještě já, ale nevěděla jsem si s nimi rady, naštěstí pan Vuk přišel co by dup a zatočil s nimi!“

„No právě!“ vzdychla si maminka. „Říkala jsi, že způsobil, aby se všichni tři i s tvou dvojnicí utopili. Ale to snad byl hodně tvrdý trest, ne?“

„Byl,“ přikývla Věrka. „Ale kdyby nezasáhl, už byste mě neviděli. Leda na přelíčení u soudu, kde by vás dva prohlásili za tyrany a úchyláky. S touhle nálepkou by vás už nikdo nelitoval, vykopli by vás i ve Štrasburku a ještě by vám nádavkem napařili rok či dva vězení nebo dvoumilionovou pokutu, která by vás navěky zazdila pod most. Ještě ty tři litujete? Já myslím, že by vás to mělo z falešné lítosti vyléčit!“

„Třeba by to nebylo tak horké,“ zlehčovala to maminka.

„Hele, mami, ve světě je takových případů tisíce a už se to stává i v Čechách!“ řekla Věrka nedětsky tvrdě. „Ti tři neměli na svědomí jen mě – k tomu už se ostatně ani nedostali, ale přede mnou odebrali víc těch dětí jiným nešťastným rodičům. To se dnes děje, ne že ne!“

„No dobře, už ti věříme,“ ukončil to raději otec. „Poslyš, už bude pozdě, pojď se ještě podívat na dětský pokojíček. Budeš tam mít větší klid, tady teď leží maminka.“

Věrka dala pusu mámě a odešla s otcem, aby ji zavedl do dětského pokojíku. Byla to původní komora, odkud rodičovskou postel přestěhovali do sednice k peci a místo ní tu stála její stará postýlka, zřejmě přinesená z pudy. Vedle ní ale byla u okénka

další malinká dětská postýlka a poblíž ní skříňka s matrací na přebalování malých dětí.

Rodiče už to tu měli přichystané pro miminko.

„Krása!“ podívala se Věrka na otce nadšeně. „Takže se o ten pokojík budeme dělit. Už jste se s mámou dohodli na jménu?“

„Ještě ne,“ ujistil ji otec. „Budeš se smět ještě zapojit do výběru.“

„Počítejte se mnou!“ řekla.

=*=

Otec Věrku zanechal v novém dětském pokojičku a odešel.

Jenže Věrka sice ulehla do své postýlky, ale nemínila jít spát tak brzy. Nejprve zavolala tetičku, aby se s ní na dálku poradila. Vzhledem k tomu, že o tom kdysi předtím diskutovaly, teď se rychle dohodly. Tetička jí slíbila, že rozjede akci s koupením domu na Starém Městě. Chvilí rozvažovaly i Malou Stranu, ale pak se shodly na tom, že bude lepší, aby měly k sobě blíž - i když tetička trvala na tom, že ve věku kjodlychů je to jedno. Proti Věrčině nápadu vzít s sebou i rodiče samozřejmě také nic neměla, naopak, sama jí ten úmysl schvalovala.

Ani po rozloučení s tetičkou Věrka nemínila spát. Vstala a potichu, aby nerušila rodiče, vyšla z chalupy na zadní dvorek. To ostatně mohla kdykoliv maskovat návštěvou kadibudky, kdyby někoho z rodičů potkala. Nepotřebovala to však – jejím cílem bylo libovolné zvíře, kterého by mohla využít.

Štěstí jí přálo, zakrátko se zmocnila sousedovy kočky a pak už se pomalým, šouravým krokem vrátila do své postele. Mezitím ale s kočkou vyběhla na ulici a pospíchala směrem k bývalé továrničce pana Kuděry, dnes k sídlu rodiny Moravců.

Kočka v noci vidí lépe než lidé, takže zakrátko obcházela rozsáhlou vilu, postavenou před válkou. Dal si ji postavit pan Kuděra, byla honosná, jak odpovídalo tehdejší představě o luxusním bydlení zámožného továrníka. Bohužel si ji dlouho neužil, představitelé nového režimu ho krátce po válce zavraždili. Ve vile byl nějakou dobu učňovský internát pro mladý dělnický

dorost, jenže pak se poměry opět otočily a teď vilu obývala rodina Hynka Moravce, který ji i s továrnou hned zpočátku chytře zprivatizoval.

Za socialismu továrnu řídil, takže to přece jen uměl, i když ne tak, jako její zakladatel. Navzdory mnoha uklouznutím se mu nepodařilo zbankrotovat a teď »dával práci« několik desítkám dělníků, kteří museli být rádi, že nějakou mají a pro ni snášeli i Moravcovu šikanu, v jaké se nový pan továrník často vyžíval.

Věrka v kočce nejprve opatrně obešla vilu. Moravcovi si pořídili dalšího psa, tentokrát to byl pitbul, ale nebyl to pes hlídač a už vůbec nehlídal kočky. V noci byl zalezlý v boudě za vysokým plotem, který tu zbyl ještě po prvním psu Tyranovi. Kočka nebyl nebezpečný.

Dole ve vile byly pomocné prostory. Garáž, prázdné komůrky, původně určené jako malé byty pro zahradníka, komorníka a šoféra. Teď byly zaplněné jen různým harampádím, protože nový majitel továrny si na služebnictvo nepotrpěl. Pro jeho rodinu bylo vyhrazeno patro, kde byly pokoje velké a účelně uspořádané.

Věrka s kočkou vylezla na vysokou lípu stojící vedle vily, odkud by se dalo přeskočit do některého z otevřených oken. Tady se Věrka musela více spolehnout na přirozenou kočičí obratnost, ale kočička ji nezklamala. Přeskočila na plechový parapet a hbitě seskočila dolů na podlahu. Pokoj byl prázdný, ale pro kočku nebyl problém vyskočit si na kliku a otevřít si dveře. Prošla do velké haly, která kdysi sloužila ke shromažďování rodiny u společného jídla a podobných příležitostech a odkud byl přístup do dalších pokojů. Svítla tu obrazovka televizoru se staženou hlasitostí, který majitelé zřejmě zapomněli vypnout.

Kočí sluch Věrku varoval před ložnicí, odkud se ozývalo hlasité oddychování starých. Naopak brzy objevila dveře, za nimiž oddychoval mladý Hyneček. Další kočičí skok na kliku u dveří – a ty se pomalu otevřely.

Místnost byla tmavá, ale venku svítil půlměsíc a kočka v tom světle viděla skoro jako ve dne. Stěny pokojíku byly polepené plakáty, mezi nimiž visely nějaké kuše, meče, štíty, ale i moderní samopal. Zřejmě dětské hračky, takové prý podporují a rozvíjejí představivost moderního dítěte. Na posteli se tam převaloval Hynek.

Věrka v duchu poděkovala kočce, že ji sem v pořádku donesla a dala jí poslední radu – aby odsud co nejdřív zmizela. Věděla ale, že to kočka udělá i sama.

Pak přeskočila na spícího Hynka.

=*=

Tetička Barča podle vlastních slov často vystupovala jako anděl v bílé ríze, spící občas pochválila za něco kladného – říkala, že se vždycky dá něco najít – připomínala jim, aby neopouštěli cestu řádného života a doufala, že to mělo kladné účinky.

To by ale podle Věrky na Hynka nejspíš neplatilo. Měla výhodu, že se vcítila do spícího, který si plně neuvědomuje, co se s ním děje. Mohla se tedy nerušeně porozhlédnout po jeho vzpomínkách. Po pravdě řečeno – zažila přitom tak trochu otřes.

Že je Hynek Moravec v podstatě malý darebák, to už věděla z dřívějšíka. Teď se jí to jen potvrzovalo. Nejen spousta drobných krádeží, ale zejména vandalismus, kdy se svou partou ničili i to, co sami nepotřebovali, jen kvůli čistě škodolibé představě, jak se budou na škody tvářit postižení. Párkrát se stalo, že je někdo při ničení chytil, ale nikdy to nemělo ani pro partu, natož pro Hynka nepříjemné následky. Otec mu sice vynadal, když musel platit škody, ale vynadání se neslo ve stylu:

»Když ses nechal chytit, jsi blbec! Příště si to připrav líp, aby tě nenačapali.«

Takových vyčinění proto celkem pochopitelně ubývalo. Ne že by Hynkova parta přestala se svými lotrovinami, ale Hynek se rychle učil, jak je dělat promyšleněji, lépe a tím s menším rizikem prozrazení a byť jen formálního trestu.

Co ale Věrkou zamávalo nejvíc byla Hynkova vzpomínka, jak píše udavačský dopis, jak ti noví přistěhovalci ve vesnici týrají svoji dceru...

Takže to byl on – věru správný synáček svého povedeného otce! Víťa ho už ve škole nepřímo našel z udavačství, ale neměl na to důkazy, proto to nemohl vyslovit naplno a Hynek se do něho okamžitě pustil jako do pomlouvače. A ona to byla pravda! Bylo to ostatně dost logické už v té škole – kdo mohl mít zájem uškodit Věrce a třeba i jejím rodičům? Pustil se do nich nejprve Hynkův otec, starý Moravec, ale když pohořel, provedl druhý, ještě zákeřnější úder jeho syn.

Udělal to z pomsty, protože Věrčin táta obstál u soudu a pan Moravec se z role žalobce dostal do role obžalovaného z podvodu?

Věrka zjistila, že ne. To, že otec neuspěl, přičítal Hyneček zaujatým soudcům. Jakoby ti předtím zaujatí nebyli, když naopak dávali zapravdu panu Moravcovi. Ale Věrka teď zjistila, že mladý Hynek Moravec byl strůjcem i prvního pokusu zničit jejich rodinu. Hynek Moravec starší se do toho totiž pustil na popud svého syna. Ten ho tak dlouho proti Věrce a jejím rodičům zpracovával, až se starý Moravec nakonec rozhodl. To by v tom byl rohatý, aby ty naplaveniny s pomocí známých soudců nezruinoval!

Jenže když jeho známí nečekaně onemocněli a případ převzal nezaujatý soudce, pan Hynek Moravec starší pochopil, že tudy cesta nepovede a další snahu napřel k minimalizaci škod z této pře vzniklých. O »naplaveniny« se přestal starat.

Ne tak jeho syn. A jeho plán byl dokonalejší. Stačil mu k tomu jeden anonymní dopis.

Teď ale měla Věrka jeho myšlenky jako na dlani a nahé jako když vznikly. Jenže se nad tím otřásla odporem. Tak ty takhle, hade? Chtěl ji oddělit od rodičů a rozbít tak její rodinu! Syčák! Možná to dál nedomyslel, ale vždyť ji vlastně před celým světem zabil!

Tetička Barča vystupovala jako anděl v bílé říze, spící pochválila za něco kladného a připomínala jim, aby neopouštěli cestu řádného života.

Věrka se v Hynkově snu změnila v zelenou páchnoucí mrtvolu, která Hynka popadla za krk a začala ho škrtit.

»Myslíš si, že jsi mě zabil, co?« syčela na něho.

Hynek se jí ve snu bránil, ale průběh snu ovládala ona a nedala mu šanci. Nejprve ho ve snu trochu přidusila, pak ho přitiskla do polštářů, až mu lezly oči z důlků.

»Nech mě!« škemral ve snu.

»Myslíš, že ses mě zbavil, co?« deptala ho. »No – povedlo se ti to – i nepovedlo.«

»Máš bejt mrtvá!« kňoural vyčítavě. »Vrať se do hrobu!«

»Jak říkám – to se ti povedlo i nepovedlo,« pokračovala. »Jsem mrtvá – a nejsem! Jenže jsem tím nad tebou získala strašlivou moc, tak strašlivou, že si to ty ani představit neumíš, rozumíš mi, darebo?«

»Jak to?«

»No – s každým tvým darebáctvím získávám záhrobní právo trošku tě přiškrtit, trošku tě přimrtvit, zkrátka ti něco málo odvést, rozumíš?«

»O tom jsem nikdy, nikde a nic neslyšel ani nečetl!« protestoval.

»Co ty jsi vůbec četl, svalovče?« odsekla pohrdavě. »Že jsi o něčem neslyšel, to přece neznamená, že to neexistuje! Neznalost zákonů neomlouvá a neznalost záhrobních zákonů tuplem ne! Tvá drzost, škodolibost a škůdcovství zkrátka přesáhly všechny meze, rozumíš? A teď tě mám v moci a to ti povím, to zaručeně nepřehlédneš!«

»Nech mě!« bránil se.

»Proč bych tě měla nechávat na pokoji?« ušklíbla se. »Neměl jsi radost, že Boží mlýny semlely mě a ne tebe? Měl! Jenže to ses spletl! Ano, pro svět jsem mrtvá, ale pro tebe jsem a budu setsakra živá! A budu tě škrtit, budu tě soužit, budu na

tebe horší než upírka, ty pijou jen krev, ale já tě budu deptat ještě víc, chápeš? Povedlo se ti zabít mě! Ale tím jsi mi dal moc nad sebou a to se ti povedlo nejvíc!«

»Zmiz a nech mě být! Vrat' se do hrobu, slyšíš?«

»To by se ti hodilo!« zasmála se. »A víš, že ani tím, že jsi mě zabil, jsem nezískala nad tebou dostatečnou moc, abych tě směla trápit?«

»Tak jak to, že tu jsi?«

»Protože jsi v tom nepřestal!« zašklebila se mu přímo do obličeje. »Ani ten udavačský dopis by nestačil! Tím jsi pohár svých lumpáren naplnil jen o vlásek pod okraj, ale to ještě nepřetekl! Měl jsi podíl na mé smrti, ale ne dost velký! Větší díl měli jiní – jenže ti jsou dnes po smrti, protože toho měli na krku víc, až je to stáhlo na dno rybníka. Pamatuješ se na ty funusy, že? Jenže tys nepřestal dělat větší i menší lumpárny a tvůj pohár se také naplnil. Dnešním šutrem do okna pana Procházky to přespáchlo, a teď jsi konečně můj, rozumíš?«

»Jak víš o tom rozbitém okně?«

»Neznalost zákonů neomlouvá a záhrobních tuplem ne!« šklebila se mu do obličeje. »Myslíš si, kdovíjak jsi chytřej, jak to dokážeš nádherně maskovat... jenže nevidíš, kdo čeká na každou kapku z tvého pohárku! Neviděl jsi mě, neslyšel jsi mě, ale já teď, co jsem mrtvá, mám dost času, víš? Čekala jsem jen rok... na tu poslední kapku. A to ti povím, jak já jsem se na tebe těšila! Jak já se těšila, až tě budu smět popadnout za krk, ty skřete!«

Chvíli se zmítal na posteli. Bránil se přízraku, snažil se ho taky popadnout za krk. Měl pocit, že drží něco odporně kluzkého, netušíc, že drží svůj vlastní krk, celý mokrý potem.

»Jen houšť, jen houšť!« povzbuzovala ho ta ohyzdná, zelená, páchnoucí mrtvola, ležící na něm a svírající jeho krk čím dál víc. »Čím víc lumpáren, tím víc mám síly! Všechno, co teď z tvého poháru přeteče, těžce zaplatíš, chlapečku!«

Neměl už sílu a pustil její krk. Současně ale ten přízrak pustil jeho.

»Máš kliku!« zasyčela na něho, že mu to připadalo jako sykot jedovaté zmije.

»Máš kliku!« opakovala. »Tvůj pohár je plný, ale přetekl jen o jedno škodolibě rozbité okno. To je málo na to, abych tě mohla uškrtit. Žij tedy! Ale já mám trpělivosti i času dost, víc než si myslíš. Počkám, až co ti zase přeteče! A možná si toho nastrádám víc, abych tě mohla víc i přidusit. Rozumíš?«

»Ani horší vrahy nikdo takhle nepronásleduje!« bědoval vyčítavě.

»Jenže tobě se povedlo zabít i nezabít čarodějnici, hošánku!« zasmála se hodně spatra. »Však jsi to dobře říkal! Ale když jsi tak dobře věděl, co děláš, mohl jsi včas vycouvat! Měl jsi být pěkně zticha jako myška. Ty sis ale nedokázal odpustit ten udavačský dopis a tím jsi to krásně převrátil. Naživu bych nad tebou tu moc neměla, co mám teď! A ty si to teď pěkně do dna vypiješ!«

»Proč zrovna já mám takovou smůlu?« vybuchl. »Říkal jsem to jen tak, nemohl jsem přece vědět, že jsi opravdová čarodějnice!«

»Ale povedlo se ti to!« vysmála se mu. »Smím tě ztrestat za každou kapičku – stačí aby přetekla. Jenže tvůj pohár je plný, přeteče všechno, cokoliv zlého vyvedeš. Kdybych tě mohla vzít za krk za ten tvůj udavačský dopis, to bys teprve lapal po dechu! Jenže ten zůstal někde hluboko ve tvém poháru, tvoje štěstí! Nevadí, však ty toho zase brzy provedeš dost, abych si na tobě smlsla! Tak jen vyváděj lumpárny, vyváděj! Už teď se na to těším!«

V jeho vědomí se konečně rozplynula, ale vcitěná zůstávala dál. Přestala ho mořit, ale zajímalo ji, co on na to.

»Andělíčku, můj strážníčku...« začal v duchu rychle shledávat slova starodávné dětské modlitbičky. Nešlo mu to, moc si ji nepamatoval. Učila ho to babička a to už bylo dávno.

Vzalo ho to pěkně, když začal s tímhle, pomyslela si Věrka. Mohl by dát aspoň na pár dní pokoj s lumpárnami. Podívám se na

něho... řekněme za týden. A pak se uvidí, jestli není v dnešní době možné obrátit hříšníka!

Odtrhla se od něho – a ležela doma na své postýlce. Kočka se už jistě vrátila, kočky se vyznají. A i kdyby jí třeba někdo mezitím zavřel okno, kočka si bude vědět rady. Stačí, aby se k někomu začala lísat...

Tak – a jde se spát!

=*=

Zdislav

Věrka se dohodla s panem Vukem, tetičkou i s rodiči, že bude nějaký čas bydlet doma. Chtěla se věnovat mamince, jenže zrovna teď by se jí víc hodilo »utajené léčení«! Musela si na to pozvat pana Vuka a Jitku s Víťou. Pomoc jí ochotně slíbili, zejména když jim v první chvíli od plic vyčinila, že si sami nevšimli, kde je jejich pomoc potřebná.

„Léčíte babu Bendovou a tohle je vám putna?“ obula se do nich.

Všichni tři se ale zatvářili tak provinile, že jim to hned odpustila. Konec konců, nebylo to natolik zřejmé a snad to ani nebylo naléhavé, když ji i z nemocnice pustili do domácího ošetřování.

A zatímco se jí kamarádi starali o maminku, ačkoliv ta si toho ani nevšimla, Věrka se zaměřila jinam.

Ve vsi se povídaly neuvěřitelné zvěsti. Hynek Moravec rozpustil partu a jejím členům poradil, aby se přihlásili do oddílu Junáků pana Petráčka. Poslechl ho jen jeden, ostatním to asi hanba nedovolila, ale parta »Moravcových chuligánů« se zkrátka rozpadla. Místo aby se courali po vsi a hledali, co kde vyvedou, seděli všichni doma a zpytovali svědomí. Měli asi proč, všichni toho měli na krku víc než dost, jenže bez svého vůdce Hynka se do dalších lumpáren sami nehrnuli. Možná by jim chybělo krytí od Hynkova otce, možná měli lumpáren už sami víc než dost.

Šlo o to, jak dlouho jim pokání vydrží.

Pan Petráček přírůstek do oddílu uvítal, ačkoliv jeho nováček patřil ještě před pár dny k obávané bandě chuligánů. Nakonec – napravit se přece může každý a pan Petráček svému přírůstku věnoval zvláštní péči. Nestačí chytit se jen drápkem, nováček se musí do činnosti oddílu zapojit naplno! Jinak by se mohl vrátit k Moravcovi!

Věrce se ale potvrdilo, že tetiččina noční múra účinky má. Rozhodla se tedy pokračovat v tomto duchu i na větších kalibrech. Musela se proto seznámit s poměry ve městečku, ale

všude našla spoustu drobných zvířat, které jí pomáhaly proniknout, kam se jí zachtělo. Ještě že bylo léto a spousta domů měla okna pootevřená, aby se vnitřek budov vyvětrával.

Tetička Barča vystupovala jako anděl v bílé říze, spící chválila a připomínala jim, aby neopouštěli cestu řádného života. Věrka vystupovala tu jako ohyzdná démonka, jindy jako krvelačná upírka. Samozřejmě nikdy nešlo o skutečné trápení, jen o snové noční můry, jenže ty stály za to.

Soudní znalec pan Emanuel Neuwirth se dal na pokání a po čtyřech strašlivých nocích sepsal seznam svých falešných soudních posudků a poslal je v doporučeném dopise na soud s požadavkem, aby ho vyškrtli ze seznamu soudních znalců. Státní zástupce sice po tomto kajícím činu proti němu rozjel kárné řízení, ale vzhledem k invaliditě pana Neuwirtha se omezilo právě na vyškrtnutí ze seznamu soudních znalců, tedy na trest, jaký sám požadoval. Byl by tam beztak k ničemu už vzhledem ke své invaliditě, takže o tolik nešlo.

Pak se ale děly věci! Navzdory dosavadním chmurným lékařským prognózám se začal zdravotní stav pana Neuwirtha po tom kajícím činu neuvěřitelně zlepšovat. Necelý týden po ukončení řízení se mu s pomocí zdravotní sestry podařilo postavit – a nohy ho kupodivu unesly, ačkoliv měl dlouhým pobytem na vozičku zesláblé svaly. Lékaři zprvu nechtěli věřit svým očím, ale pak se vzpamatovali a poslali pana Neuwirtha na rehabilitaci do lázní. Tím mu vysvitla naděje, že se přece jen uzdraví.

Soudního znalce už ovšem dělat nemohl – a jak se brzy ukázalo, ani po tom netoužil.

Před touto kariérou ho démonka Věrka v jeho nočních můrách varovala. Když se mu ve snu objevila naposledy, sehrála mu lítostivou scénku, že si tím kajícím přiznáním napravil takovou část svých vin, že už nad ním ztratila moc – že se ale vrátí, jakmile jí poskytne sebemenší důvod – například kdyby se chtěl vrátit do funkce soudního znalce.

»Každá mince má rub a líc,« varovala ho. »Užil jste si obojího – nepatřičnou moc nad lidmi i bezmoc před záhrobím. A pamatujte – začnete-li s jedním, přijdu si já pro to druhé!«

Pan Neuwirth si samozřejmě vybral zdraví a klid před kariérou, která by mu přinesla pokračování pekla na zemi.

Určitě nebylo oč stát!

=*=

Soudce Hübner byl těžší případ než soudní znalec Neuwirth, ale ani na něho neútočila Věrka nočními můrami dlouho. Líčila mu ve snech barvitě muka pekelná, která ho čekají za nespravedlivé rozsudky, přičemž si vypomáhala velice sugestivními představami pekelných výhní a jiných muk, které už na něho čekají.

Soudce se sám mezi lidmi rád stylizoval jako ateista, ale představy pekla a d'áblů byly tak věrohodné, že ho již po týdnů nadobro zlomily. Z posledních sil sepsal doznání, které rozsudky za poslední roky nepřipustně ovlivnil a které by proto měly být revidovány. Teprve když objemný dopis odeslal, dala mu Věrka pokoj.

A co víc, když tak ze sebe setřásl břemeno vlastních nespravedlností, začal se i jeho neutěšený zdravotní stav pozvolna zlepšovat.

Věrka neznala »utajené léčení«. Ale znala »motýlí efekty«. Nejen, jak vznikají, ale také jak působí – i jak se dají odstranit. Lavalsní imunity nejsou nemoc, neboť se dají po splnění jejich úkolu poměrně snadno zrušit.

Bylo ale jisté, že už svůj úkol splnily?

Věrka soudila, že ano.

=*=

Týden po Věrčině návratu domů je přímo v chaloupce navštívila tetička.

„Máte všechno připravené, můžete se stěhovat!“ oznámila Věrce před jejími rodiči.

„Kam stěhovat?“ zamračil se Věrčin táta.

„Do nového bytu na Starém Městě v Praze,“ upřesnila to s úsměvem tetička. „Koupila jsem Věrce dům a jeden byt je tam volný pro vás.“

„Jeden problém s nájemným bytem nám stačil na zbytek života!“ odmítl prudce otec.

„To nebude nájemný byt,“ nesouhlasila tetička. „Věrka vám to neřekla? Dům je Věrčin a vy sami budete ostatní byty pronajímat!“

„Chcete z nás udělat vyžírky domácí?“ otrásl se otec. Nejspíš si vzpomněl na bývalého domácího, lichváře Vondru. Být jako on... brrr...!

„To bude záležet na vás – a na Věrce,“ pokrčila rameny tetička. „Kdybyste nájemníky odírali z kůže, byly by z vás vyžírky. Můžete je naopak ubytovat i zadarmo, ale to bych vám neradila, byli byste v Praze jediní a to také není dobré. A konečně – můžete jim činži snížit na tak rozumnou hodnotu, aby ji i oni považovali za levnou a nebudete mít žádné problémy ani s nimi, ani s ouřady.“

„Takže je to pravda,“ vzdychl si otec s výmluvným pohledem na dcerku. „Jenže máma teď nemůže cestovat.“

„Ani to není problém,“ usmála se tetička. „Víte o nás víc než jiní, takže se nebudete divit ani kjodlychu, našemu prostředku rychlého a pohodlného cestování. Máte jednu stanicí přímo v bytě a druhou... kromě pevných můžete využívat i poslední novinku – pohyblivou bránu. Vukovi jsem ji musela vnutit, vy ji jistě oceníte sami. Ještě jsi ji neviděla, že, Věrko?“

„Viděla,“ řekla oslovená. „Pan Vuk tou pohyblivou bránou pozval na doktora Stehlíka Zdislava, aby nám přestal dělat problémy. Od té doby mají aspoň Jitka s Vítou klid.“

„Klid? Od čeho klid?“ zpozorněla tetička.

„Od vědeckého výzkumu,“ doplnila to Věrka. „Od té doby s námi pan doktor Stehlík žádné vědecké pokusy nepodnikal.“

„Vuk že mu ukázal Zdislava?“ vrtěla hlavou tetička.

„Jo – a Zdislav měl obrovský úspěch!“ potvrdila to Věrka.

„Co je to za pána, ten Zdislav?“ vložil se mezi ně Věrčin otec.

„Toho ty neznáš, tati,“ mávla rukou Věrka. „To je jen takový starý tygr, co se kamarádí s panem Vukem. Taky bych si s ním chtěla pohovořit...“

„Nechme toho,“ zabránila tetička dalšímu pokračování vysvětlování. „Jestli je tvoje maminka schopná přejít deset kroků, pozveme ji do nového a jistě lepšího domova.“

„Můžeš přejít deset kroků?“ zeptala se Věrka maminky tak dychtivě, že ta přikývla.

„Tak vstaň a pojďme!“ vybídla ji Věrka.

Tatínek se hned k mamince přitočil, aby jí pomohl vstát, ačkoliv oba netušili, co se na ně chystá. Teprve když se místnost trochu osvětlila modravě svítícím oválem, za nímž byl vidět úplně jiný, světlejší pokoj, došlo jim, že to opravdu nebude obvyklá cesta.

„Pojď za mnou, mami,“ vybídla Věrka maminku a vkročila odhodlaně do modravého oválu jako první.

Rodiče ji následovali sice trochu váhavě, ale přece jen s důvěrou.

Oválem prošla i tetička a když byla i ona na druhé straně, pohybem ruky ovál zhasla.

Pokoj, ve kterém se ocitli, vypadal docela obyčejně. Otevřenými dveřmi bylo vidět do ložnice, kde stály veliké starodávné dřevěné postele, pokryté pestře potištěným přehozem.

„To všechno je teď vaše,“ řekla tetička. „Dovolila jsem si ten byt rovnou zařídit, tedy opatřit nábytkem a vším potřebným. Vypadá to tu trochu starodávně, ale Věrka už vám jistě vysvětlí, proč nábytek vypadá jako ze starožitnictví a přitom voní novotou.“

Věrčin táta opatrně maminku odvedl do ložnice, odebral přehoz a protřepal peřiny, aby si mohla lehnout.

Otevřeným oknem bylo na pozadí neurčitého městského hluku slyšet štěbetání ptáků. Na dvorku, kam okna z pokoje

vedla, rostly stromy, okna stínily kromě protějších baráků i zelené, košaté větve.

Byli opět v Praze.

=*=

Tetička je krátce poté ponechala o samotě. Opustila pokoj normálně dveřmi a když ji Věrka vyprovodila až na ulici, zjistila, že to tady zná. Ulice, kde měla dům tetička, se s touto křížila pár bloků odsud. Budou mít tedy k sobě blízko.

Na chodníku se ještě tetička k Věrce otočila a zeptala se jí:

„Co všechno vlastně víš o Zdislavovi?“

Věrka se zamyslela. Vlastně – co o něm ví? Že je to tygr, který žije u pana Vuka v jeho chalupě. Není zrovna obvyklé, aby starý poustevník choval tak cizokrajné zvíře, ale Zdislav pana Vuka poslouchá na slovo, proč ne? Jenže Vincek jí prozradil víc. Jakže to říkal?

»Zeptej se Zdislava, proč se stal tygrem! Bát se ho nemusíš. Ví, že by za další vraždu získal dalších tisíc let v tygří kůži a jemu těch deset tisíc určitě stačilo...«

„Vincek mi tvrdil, že je to snad bývalý člověk, který se stal tygrem za trest,“ řekla tiše Věrka, aby to nedejbože nikdo cizí neslyšel. „To opravdu jde?“

„Jde,“ zamračila se tetička. „Život beze smyslu je opravdu hrozný trest. Příšerný.“

Jenže Věrka si v té chvíli vzpomněla i na to, jak Vincka napomínal v kavárně u Záboje jeden ze starších kriogisů.

»Vincku, pozor, Věrka je pod Barčinou ochranou, víš, co to znamená! Znáš přece Barču! Aby z tebe neudělala buď dva kusy nebo jedno zvíře! Varoval jsem tě!«

„Poslyš, teti, u Záboje Vincka strašili, že bys z něho udělala zvíře, kdyby zapomněl, že jsem pod tvou ochranou,“ popsala svůj tehdejší dojem. „Ty to vážně umíš?“

„Umím,“ přiznala tetička bez vytáčení, i když si Věrka všimla krátkého zaváhání. „Ale jak se to dělá, to se jen tak nedozvíš. To neumí kdekdo a na to by ses musela dlouhodobě osvědčit jako vykonavatel spravedlnosti. Na to si ještě počkáš.“

Dala jí tím najevo, že se bude muset ještě hodně učit. A nejen učit, osvědčit se, to bude jistě těžší než jen zvládnout pár »motýlích efektů«.

„A Vincek... to neumí?“ zeptala se ještě.

„Neumí,“ potvrdila jí tetička. „Přesněji řečeno, Vincek to má přinejmenším na dalších sto let zablokované, protože použil »motýlí efekty« příliš tvrdě a navíc neoprávněně.“

„Jak – neoprávněně?“

„Použil je sice na darebáky, jenže ti zrovna nikoho z nás neohrožovali,“ vysvětlila jí. „Ani nikoho z jeho známých lidí. A to my máme už od dob Atalantixu přísně zakázané.“

„A to si teď sto let ani neškrtně?“ zamračila se Věrka.

„Na běžné zásahy se to nevztahuje,“ ujistila ji tetička. „Naopak, může při nich osvědčit lepší náhled na spravedlnost. Ale holčičko, ptáš se mě na něco, co je dovoleno tak dvaceti kriogisům na celém světě – a z těch je ještě deset v Indii! Uvědom si, jde o nejvyšší trest, horší než smrt!“

Otočila se a vykročila ke svému domovu. Ale Věrce to nestačilo.

„Proboha – co musel provést Zdislav, aby takový trest dostal?“ vyhrkla.

„Zeptej se jeho!“ ohlédla se ještě naposledy tetička. Pak ale zrychlila krok, zřejmě se na tohle citlivé téma nechtěla bavit. Přinejmenším ne dneska.

„Zeptám se ho,“ zavrčela Věrka.

=*=

Následujícího dne se spolu s rodiči věnovali prohlídce nového bytu. Byl již zařízený, proto sem nemuseli stěhovat nic víc než sebe, Ušetřilo jim to plno práce a starostí, zejména když teď maminka musela většinu dne klidně ležet a oba ji obskakovali.

Byt měl proti chaloupce několik výhod. Největší byla vzdušnost a prosvětlenost jeho místností. Malá okénka chaloupky byla výhodná v zimě, kdy jimi neunikalo tolik tepla, ale jinak bylo v sednici stále spíš pološero. A jak maminka trefně

poznamenala, sluníčko jí asi nejvíc chybělo, protože stará moudrost praví: »kam nechodí slunce, chodí lékař«.

Druhou podstatnou změnou bylo, že se přestal starat o vaření tatínek – beztak mu to moc nešlo – a jídlom se začala zabývat Věrka. Proti tátovým výtvorům to byl obrovský skok co do kvality – pochopitelně, v receptářích biroivi byla schraňována jídla nejlepších kuchařů světa za posledních pětadvacet století, mohli mít každé jídlo jen jednou a po několik let by se žádné neopakovalo, jenže rodiče si brzy oblíbili asi tak dvacet různých jídel, která jim Věrka musela připravovat častěji a na experimenty zbylo méně příležitostí.

Třetí změnou bylo, že maminku přestal léčit pan Vuk se svými učedníky, namísto nich k ní začala docházet tetička Barbora. Měla to sem blízko, takže tu mohla být skoro pořád. Na noc kladla Věrce na srdce, aby se ji nerozpakovala telepaticky zavolat, kdyby se jí cokoliv na mamce nelíbilo. Riziko je zkrátka riziko, i když kriogisové již něco stihli napravit.

Přes den ale ponechávala tetička Věrce víc volnosti.

„Nechceš se vypravit za Vukem?“ nabídla jí jednou. „Nechtěla sis čirou náhodou taky popovídat se Zdislavem? O mamku se neboj, když jsem tady, nic jí nehrozí, léčím aspoň tak dobře jako Vuk. Později na to nebudeš mít čas, až budeš rodičům pomáhat s miminem.“

Věrka si tedy dala říct. Nechala si vytvořit tunel kjodlychu do předsíně Vukovy chalupy a po krátkém telepatickém upozornění či dotazu se tam objevila.

Pan Vuk ale tentokrát nebyl nakloněn její zvědavosti.

„Nech ho raději na pokoji,“ poradil jí, když mu přednesla, že by si chtěla popovídat se Zdislavem.

„Tetička mě ujistila, že mi Zdislav neublíží,“ pochlubila se Věrka, že už o tom s někým z kriogisů jednala.

„Neublíží,“ souhlasil pan Vuk neochotně. „Ale uvažovala jsi, jestli neublížíš ty jemu?“

„Tak mi to řekněte vy!“ obrátila se s úsměvem na něho.

„Proč já?“ zamračil se.

„Zajímavé!“ vzdychla si Věrka. „Každý, na koho jsem se zatím obrátila s otázkou na Zdislava, mě odkázal na jeho samotného. Nikdo mi to nechtěl říci sám. Vy jediný jste přišel s tím, abych i Zdislava z otázek vynechala, ale taky mi to nechcete říct. Každý, kdo o tom něco ví, mlčí. Zkusila bych se zeptat přímo Zdislava, ale ani to se vám nelíbí... Od koho se to tedy dozvím?“

„A musíš to vůbec vědět?“

„Ted' už ano,“ řekla. „Ted' už mě ta záhada nenechá v klidu, dokud se ji nedozvím.“

„No jo, mládě!“ vzdychl si pan Vuk. „Myslíš si, že musíš vědět všechno hned... dobře, pustím tě k Zdislavovi. Ale nečekej, že se od něho dozvíš něco nádherného. Zdislav býval jedním z největších vědců Indie, jenže otočil vědu Aplafů proti lidem. Proto nad ním vynesli ten trest – proměnu ve zvíře, zhoršenou chybějícím smyslem života! Už tak žije dlouho, pár dlouhých tisícíročí bez naděje na změnu... Před šesti sty lety mě Indové požádali, abych mu poskytl přístřeší daleko od Indie. Tvrdili, že by za mého života měl jeho trest vypršet. Bylo mi ho líto, proto jsem ho vzal k sobě, ačkoliv v Čechách tygři nežijí. Ale Zdislav se choval mírně a rozumně. Dokonce mi několikrát pomohl. Darebáka málokdy zastavíš líčením hrůz pekelných, ale tygří špičáky, pohybující se nepříjemně blízko krku, jsou výmluvné a každý si stisk těch čelistí představí tisíckrát snadněji než nějaké fiktivní plameny pekelné.“

„Já jsem viděla Zdislava jen u doktora Stehlíka, ale ten mi nepřipadal jako darebák.“

„Souhlasím, doktor Stehlík není darebák z přesvědčení,“ přikývl pan Vuk. „Jen vědec, zažraný do problému, který mu nepřísluší. Genetické změny jsou naše doména, prozkoumali jsme je víc než zbytek lidstva – už protože *prygo* z našich Studní genetiku mění a dokonce víme jak. Zdislav výzkumy pana doktora Stehlíka zastavil. Byla jsi přece u toho, když jsem mu

podrobně vysvětloval, proč si přejeme, aby toho zanechal. Řekl jsem mu, jaké škody se nám chystá způsobit. Jeho srdcem to nepohnulo – pomohl tedy Zdislav.“

„Vědecké zaujetí přece není takové darebáctví jako když někdo škodí lidem úmyslně!“ soudila Věrka. „Chápu, Zdislav je tvrdý argument, ale spíš bych schvalovala zastrašování škůdců, zlodějů a vrahů!“

„Vědecké zaujetí přineslo lidstvu největší hrůzy,“ namítl prudce pan Vuk. „Vědci dali lidstvu Hirošimu, napalm, yperit anebo v současnosti Agent Orange. Vědecké zaujetí vedlo i k poloamatérským zásahům do genetiky potravin, které teď darebáci ve světě nevybíravě prosazují, ačkoliv vědí, že to škodí. Zastavit vědeckého fanatika může být dobrodiní lidstva, kdyby jeho objevy měly přinést lidstvu škodu, nouzi a strádání.“

„Dobře, uznávám, že bylo správné seznámit Zdislava s panem doktorem Stehlíkem,“ připustila Věrka. „Doufám aspoň, že toho opravdu zanechal...“

„Zanechal,“ ujistil ji pan Vuk. „Samozřejmě jsem ho nenechal bez dohledu. Ale nechal toho, to je jisté.“

„To je dobře,“ souhlasila. „Ale mohla bych se setkat se Zdislavem?“

„Neodepřu ti to, ale moc si od toho neslibuj,“ podvolil se pan Vuk.

Pak Věrce otevřel průchod do Zdislavova doupěte přímo za Studnou, v současné době prázdnou. Věrka mu poděkovala – a vstoupila.

Dveře se za ní zavřely – a zmizely.

=*=

Věrka pomalu, rozvážně obešla prázdnou Studnu, pak do ní opatrně nahlédla. Opravdu se podobala obyčejné kamenné studni bez vody, ale Věrka si ji pamatovala, když byla plná. Jen voda v ní asi nebyla. Nevytvářela vztlak, co do ní spadlo, šlo ihned ke dnu. Teď v ní nic nebylo, na dně by si leda zlámala nohy.

Místnost metr za studnou končila, ale stranou byl tmavý kruhový otvor. Byla tam tma, ale Věrka si dodala odvahy, aby do té tmy zavolala:

„Zdislave! Jsi tam?“

Chvilí bylo ticho, pak se ze tmy pomalu vynořila tygří hlava.

»Čeho si žádáš, Věro?« ozvalo se jí náhle v hlavě. Tygr Zdislav zřejmě neuměl mluvit, naštěstí ovládal ještě vhodnější telepatii.

»Chtěla jsem si s tebou popovídat,« přešla i ona na tento druh dorozumívání.

»Jen tak?«

»No, ještě jsem nikdy nemluvila s tygrem,« přiznala, »ale pak taky – zajímalo by mě, co děláš v Čechách u pana Vuka?«

»No tak jsi se mnou mluvila,« odvětil tygr. »Co dál?«

»A taky, jestli bych ti nemohla nějak pomoci, když už jsi pomohl ty mně,« dodala.

»Pomoci – mně?«

Tygří hlava nevyjadřovala žádné city, jen – pokud se jí to nezdálo – koutky tlamy se trochu pohnuly dozadu. Mohl to být úsměv – nebo snad úšklebek? Ale v telepatii bylo znát, že se tygr zasmál. Možná jen útrpně, ale přece. Nějaké zbytky lidských citů to mohly být.

»Třeba,« přikývla. »Nevím sice jak ani v čem, ale to bys snad mohl vědět ty, ne?«

»Ha ha ha!« zasmál se telepaticky tygr, ačkoliv ani teď to nebylo znát o nic víc, než že se koutky jeho tlamy ještě maličko pohnuly dozadu.

»Promiň, děvčátko!« zvažněl vzápětí. »Nechci tě urazit, ani se ti vysmívat, ale čím bys mi asi tak mohla pomoci?«

»To ještě nevím,« odvětila vážně. »Chápu, může to být obtížné. Ale když nezačnu, nic se nedozvím a nic nedokážu. Opravdu bych ti chtěla pomoci. Cítím k tobě dluh, nedávno jsi mi hodně pomohl – pamatuješ se ještě na toho pana doktora?«

»Aby ne!« Teď to vypadalo, že si dokonce vzdychl. »Mám málo takových prchavých okamžiků.«

»Proč jsi vlastně tady?« vyrukovala na něho s klíčovou otázkou.

»Nikdo ti nic neřekl?« podivil se.

»Všichni se přímé odpovědi vyhnuli,« ujistila ho. »Každý kolem toho chodil opatrně jako kočka kolem horké kaše, ale prakticky nic jsem se nedozvěděla. Jen to, že být tygrem je nějaký trest či co...«

»Ano, trest,« souhlasil. »Ani nevíš jak krutý. Nic na tom nemění, že ti, kdo mě k tomu odsoudili, se už sami dávno změnili v prach. Nejspíš jim ani nedošlo, jak dalece to přesáhne horizonty jejich životů.«

»Ale slyšela jsem, že ti to končí,« pokračovala. »Má to být ještě za života pana Vuka.«

»Ano, proto mě poslali sem, do Čech,« souhlasil.

»Staneš se zase člověkem?«

»Ne – jen mi to dovolí skoncovat s prázdným životem zvířete,« odvětil. »Teď to prostě nejde, pak už to bude možné.«

»Jak – skoncovat s prázdným životem zvířete?« opaskovala po něm.

»Jednoduše,« zdálo se jí, že se opět usmál, jenže hodně trpce. »Dovolí mi to zemřít, to teď nedokážu. Ale dovolí mi to na poslední chvíli být lidem užitečný.«

»Jako tygr?« pochybovala. »To bys snad mohl i teď! U jednání s panem doktorem jsi už užitečný byl.«

»To byla maličkost, prkotina,« odmítl to připustit. »Čím může být užitečný tygr jako já? Rozhodně ne tím, že bych se nechal ukazovat v cirkuse nebo v zoo, to po mně nechťej.«

»Nevím, čím bys mohl být užitečný jako tygr,« přiznala. »Ale byl jsi přece vědec, ne? Nemohl bys v tom pokračovat?«

»Tos uhodla, nemohl,« zdálo se jí to, nebo doopravdy zavrtěl hlavou? »Tygr může být lidem užitečný různě. Například jako kožich. Anebo tím, že zbaví lidstvo několika desítek vší,

které lidem pijí krev. Umíš si mě třeba představit v Poslanecké Sněmovně?»

»Že bys vyhrožoval našim poslancům?« Věrku ta představa skoro rozesmála. »Na ty by to nejspíš nestačilo, ti mají hroší kůži!«

»Kůži mají měkkou jako všichni lidé,« opravil ji. »A nešlo by o vyhrožování, ale jak říkám – o zbavení lidstva pár desítek parazitů!«

Věrce okamžitě ztuhl úsměv na rtech. On to myslel takhle... Pravda, v Čechách by mu spousta lidí i upřímně fandila, jenže poslance chrání ochranka, Parlamentní stráž a kdoví co ještě, tygr je tygr, ale střelné zbraně jsou střelné zbraně, z toho by určitě živý nevyvázl!

Jenže – on zřejmě počítá i s tím...

»To bych si schovala až jako úplně poslední možnost,« řekla. »Až kdyby mi nic jiného nezbyvalo, pak snad...«

»Máš pravdu, bude to poslední možnost,« souhlasil. »Nepopřeš, že by to mělo i smysl. A o to snad jde, ne?«

»Poslyš, Zdislave, když je možné změnit člověka v tygra, proč by nešlo změnit tygra zpátky v člověka?« zkusila to jinudy.

»Vy Češi máte takové krásné přirovnání...« zase jako by se zasmál. »Určitě je dobře znáš... zkrátka... představuješ si to opravdu jako Hurvínek válku!«

»Takže mi chceš říci, že to nejde?«

»Tak nějak,« souhlasil. »Čistě teoreticky... ty přece nevíš, jak probíhá přeměna člověka v tygra, že? Vědět to, jistě by ses mě tak... hloupě... neptala...«

»Samozřejmě, kdybych to věděla, neptala bych se tě,« odvětila vážně. »Hloupé by to bylo, kdybych se ptala a přitom to věděla. Zkrátka se pokouším promyslet všechno možné, chápeš? Když vyloučíme nesmysly, může nám zbýt i něco proveditelného.«

»Ach... promiň,« rychle couvl. »Nebudu ti to popisovat, to by ti k ničemu nebylo, jen věz, že k tomu potřebuješ čerstvě

narozené tygří kotě, které se ještě nerozkoukalo. A už se jako tygr nerozkouká, protože až poprvé otevře oči, otevře je jako člověk v tygřím těle, rozumíš? Čistě teoreticky... by to šlo i s lidským mládětem, jenže to by byla vražda a to by znamenalo – zpátky do tygří kůže! Zkrátka to není tak jednoduché, jak si asi představuješ. Tahle cesta je prostě vyloučená.«

»Dejme tomu,« nedala se odradit. »Ale ty přece máš schopnost telepatie, ne? Proč tedy nemůžeš dál dělat vědu? Kdyby něco takového potkalo nedejbože mě, snažila bych se dál se uplatňovat aspoň ve vědě. Nebo to nejde?«

»Těmahle tlapama to opravdu nejde,« napřáhl k ní obrovskou tygří tlapu.

»Slyšela jsem o handicapovaných lidech, kteří vědecky pracovali i bez rukou,« trvala na svém. »Anebo bys mohl dělat, co já vím, třeba učitele...«

»Mohl bych,« pokýval hlavou. »Ale o tohle nestojím.«

»To je těžké,« vzdychla si. »Poslyš, opravdu jsou ty lidské ruce tak důležité? Nedaly by se nahradit... třeba gorilíma? Tetička to prý umí, třeba by ti mohla pomoci. Co bys řekl výměně tygří kůže za gorilí?«

Zdislav se zamyslel.

»Možná by to bylo lepší,« připustil po chvíli. »Bylo by to blíž... jen mám takový nepříjemný pocit, že to nepůjde.«

»Proč by to nešlo?«

»Kdyby to šlo, nemusel bych být deset tisíc let tygrem,« odvětil.

»Hele, já o tom nevím skoro nic,« přiznala Věrka, »ale moje tetička tohle podle všeho ovládá, zeptám se jí, chceš?«

»Zkusit to můžeš,« svolil. »I když si od toho moc neslibuj. Poslyš, děvčátko, víš, že jsi první člověk po těch dlouhých tisíciletích, který se o mě zajímal? Jo – a ještě Vuk, ten se na mě taky dívá soucitně, ale to je asi tak všechno. Nabídl mi přístřeší a úkryt před lidmi – do nedávna bych nic takového nepotřeboval, ale jak začaly střelné zbraně...«

»To ještě nikoho nenapadla aspoň ta gorila?«

»Nikoho,« přisvědčil vážně. »Asi to bude tím, že u nás v Indii tak velké opice nejsou. Ty naše mají příliš malou mozkovou kapacitu. On ani tygr není nic moc, proto mu schválně něco přidali, jinak bych byl pouhým zvířetem a nebyl by to podle nich žádný trest...«

»Aha,« rozumovala Věrka. »Proto nemůžeš dělat vědu?«

»Není to z důvodů kapacity mozku,« ujistil ji vážně. »Tu mi ponechali, abych si mohl vychutnat jejich trest pěkně do poslední kapky. Deset tisíc let! Umíš si to aspoň představit? Neumíš, že? Jsi ještě moc malá. Ale možná by mi gorilí kůže přece jen pomohla. Poslyš, co bys řekla tomu, kdybych tě vzal do učení?«

»Ty mě?« zarazila se. »To bys byl můj čtvrtý učitel, mám už tři. Pana Vuka, Vincka a tetičku. Umíš snad něco, co ti tři ne?«

»Ani v Atalantixu jsme nebyli všichni stejní,« řekl Zdislav. »Patřil jsem do party, která žila i pracovala odděleně od ostatních. Jenže pak vypukla válka, Atalantix se potopil a z celé party jsem zbyl sám. A pak ještě to obvinění...«

»Chceš snad naznačit, že tě obvinili neprávem?« podívala se na něho pátravě.

»To ne,« zavrtěl hlavou. »Co jsem provedl, to jsem skutečně provedl. A nejspíš bych to udělal i dnes, neboť si i po této době myslím, že jsem nic jiného udělat nemohl. Nechme to být, o tom už ani slovo. Ale co by tě mohlo zajímat – bádali jsme o zajímavostech týkajících se Aplafů a co já vím, nikdo už v tom po nás nepokračoval. Co kdybych tě do toho trochu uvedl a pokračovala bys v tom ty? Případně i se mnou, kdyby to klaplo s tou gorilí kůží!«

»To ještě záleží na panu Vukovi a na tetičce,« uvažovala. »Ale myslím si, že by mi to vůbec nevyčítali. Tetičce přece nevadilo, když mě něco naučil Vincek. Můžu se tedy tetičky zeptat, jestli by to nešlo s tou gorilou?«

»Zeptej se,« přivolil k tomu Zdislav. »Tím snad nic nezkažíš.«

»Ráda bych, kdyby to šlo rychle,« řekla Věrka. »Nakonec – vřdyť by to nebylo žádné zkrácení trestu, kdybys nemohl být člověkem... jen výměna jedné zvířecí kůže za jinou...«

»Taky si myslím, že by ti dnešní už nemuseli protestovat,« byl znát v tygrově telepatii povzdech. »Ti staří by možná měli výhrady, jenže zrovna ti jsou dnes už jen popel a prach. Zkus to, uvidíme. Ale jestli ti mohu něco poradit, snaž se z tetičky nebo z Vuka vyrazit, aby tě co nejdřív naučili prafeč sryzrav. Budeš ji potřebovat víc než si myslíš.«

»Zatím jsem ji moc nepotřebovala,« řekla omluvně.

»Tak to se právě teď mění,« ujistil ji. »Teď je to pro tebe úkol číslo jedna. Uvědom si, chceš navázat na pozapomenuté výzkumy staré přes deset tisíc let. Bez sryzravu nepochopíš vůbec nic. A překládat to do dnešních jazyků by byl bez rukou a bez tužky hodně zdlouhavý proces a navíc, překlad by mohl ledacos zkreslit. Uvědom si, u všech památek na Aplafů záleží na každém slovíčku.«

»Vynasnažím se!« srazila paty jako voják, až ho to dohnalo k náznaku úsměvu.

»Mě najdeš vždycky tady,« řekl suše, aby zakryl úsměv v telepatii. »Nemám kam bych jinam šel.«

Je to dobré, říkala si Věrka. I kdyby jen proto, že si s tygrem tak přátelsky popovídala. Nejenže ji nerozmázl tlapou po zdi, ale dalo se s ním docela diskutovat.

A kdyby se jí podařilo přesvědčit tetičku o té přeměně tygra v gorilu? Byl to jen nápad hozený do diskuse, ale kdyby vyšel, mohla by získat dalšího neobvyklého přítele.

Uvidíme!

=*=

Překvápko

Pan Vuk ani nejevil známky překvapení, když ho Věrka požádala, jestli by ji – a ovšem i ostatní z trojice svých učedníků – nemohl konečně začít učit pradávnoú řeč sryzrav. Čekal to – jen asi ne tak brzy. A když Věrka trvala na svém, že už se začala se slovy této řeči sama potýkat při vyučování u tetičky, takže je nejvyšší čas začít s tím pořádně, přislíbil jí, že se do vyučování vejde i výuka cizímu jazyku.

A ne ledajakému! Jestli se dá nějakému jazyku říkat »cizí«, pak to platilo o sryzravu. Všechny cizí jazyky jsou původem ze Země – jediný sryzrav pocházel z nepředstavitelných dálek vesmíru.

Věrka však narazila na nepochopení. Pro Vít'u s Jitkou nebylo učení sryzravu tak nutné. K výuce »utajeného léčení« nic takového nepotřebovali a Věrce se nepodařilo přesvědčit je o jeho důležitosti. Rozhodli se pozvat jako rozhodčího pana Vuka, který se ovšem postavil za Jitku s Vít'ou, načež Věrka přizvala k jednání i tetičku s tím, aby ihned přišla k Vukovi.

„Oč jde, mládeži?“ zeptala se Barča, jakmile se objevila v sednici.

Zasvětili jí tedy do svého sporu, ale tetička to rozhodla snadno a rychle.

„Už jste se ve výuce beztak rozešli,“ prohlásila. „Je nesmysl trvat na jednotném učivu. A navíc, Věrka teď bude beztak víc u nás než na vsi. Já bych vás oddělila úplně. Sryzrav zná v Praze kdekdo, utajené léčení umím učit já – nepochybuj, Vuku, o mých schopnostech!“

„To bys je ale příliš brzy rozdělila!“ nesouhlasil pan Vuk.

„Rozdělila je už sociálka,“ připomněla mu tetička. „Co tady zachrániš? Z Věrky určitě nebude nový Strážce Studny, proč ji nenecháš nám? Dva učedníci ti i tak zbudou!“

„Chtěl jsem, aby zůstali nejlepšími přáteli!“ namítal pan Vuk.

„Co tomu může bránit?“ opáčila tetička. „Vlastně jen to, že Věrka tak jako tak nemůže pobývat svobodně na vsi, neboť by ji tu poznali. Navrhla bych naopak, abys je na prázdniny posílal do Prahy. Obvykle tomu bývá naopak, Pražáci se tou dobou spíš stěhují na venkov, ale tohle bych viděla reálněji. Tvoji učedníci se beztak musí otrkat ve větším městě a Věrka jim u nás může dělat průvodce.“

„Hurá!“ komentoval to jednoznačně Vít'a.

Jitka to sice tak jednoduše neviděla, nemohli však tetičce upřít její největší argument. Věrka už ve vsi volnost pobytu opravdu neměla.

Vypadalo to na rozchod...

=*=

Věrka se od pana Vuka do Prahy vracela společně s tetičkou, takže nešla přímo domů, ale k ní. Využila toho a hned spustila o Zdislavovi. Nápad s přeměnou na gorilu si ponechala až na závěr, začala o tom, že by ji Zdislav mohl učít zapomenutou pradávnu vědu.

„Aha – odtud vítr fouká se sryzravem!“ došlo tetičce a zamračila se. Zdálo se ale, že proti tomu nic podstatného nemá, takže Věrka popsala tetičce celou svou návštěvu v tygřím doupěti a ještě zatepla vyrukovala i se svým gorilím nápadem.

„A on ti řekl, že si to představuješ jako Hurvínek válku...“ zasmála se tetička, ale hned nato zvažněla.

„To je ale příliš vážná otázka, než abych to mohla rozhodnout sama,“ řekla zamyšleně. „Byl by to zásah do spravedlnosti starých Indů a ti dnešní by to mohli cítit jako znevážení.“

„Cožpak si Zdislav nevytrpěl dost?“ tvrdila Věrka. „A jaképak znevážení, gorila pořád ještě není člověk! A kromě toho – tvrdil, že se svou partou bádali nad něčím, v čem pak už nikdo celých deset tisíc let nepokračoval.“

„Já tě chápu,“ souhlasila tetička. „Ale nečekej, že to rozhodnu. Na to bude nutná cesta do Ándrapraděše a jednání

s jejich představiteli. Naopak jazyk sryzrav tě mohu začít učit od zítřka, budeš-li to cítit jako nutnost.“

„Budu,“ potvrdila jí to Věrka odhodlaně. „Proč ne už dneska?“

„To se dozvíš ještě včas,“ ujistila ji tetička.

Jenže v té chvíli je vyrušila nečekaná návštěva. Tetička návštěvy nemívala, tahle byla tím výjimečnější. Ale nebyla ani nevíтанá.

„Pojď dál, Markétu!“ přivítala návštěvnicí Barča.

„Seznamte se,“ navrhla hned v předsíni. „Tohle je moje nová svěřenkyň Věrča a tady vidíš, Věrko, moji starší dceru Markétu. Bydlí v Brně, ale přijela nám pomoci.“

„Už se stalo,“ usmála se Markéta. „A je to chlapeček, jmenuje se Vojtíšek!“

„Takže máš, Věrko, brášku!“ upřesnila tetička Barča, co to má znamenat.

Věrka zůstala, jako kdyby vedle ní udeřil blesk. Tomu se ale říká překvápko! Současně pochopila, proč tetička Barča nepředpokládá začít výuku jazyka sryzrav už dnes. Dnes to asi opravdu nepůjde!

„Já mám – brášku?“ opakovala, jako kdyby potřebovala ještě jedno ujištění.

„Jistě!“ usmála se na ni tetička. „Abys věděla, Markéta je odbornice na domácí porody, proto jsem ji k tomu přizvala. Myslím, že si teď akorát podáte ruce a ty poženeš domů, ne?“

„No to se ví!“ vyhrkla Věrka.

„I my si máme hodně co povídat, že, Markétu?“ obrátila se pak tetička na dceru.

Věrka si tedy přesně podle tetiččiny předpovědi krátce potřásla rukou s Markétou, ale víc už se nezdržovala a vyběhla na ulici.

To je teda překvápko! uvažovala. Vždyť to měla máma spočítané až na zítřek!

Jenže tyhle výpočty bývají až příliš často zatížené nějakou chybou. Den sem, dva dny tam, to tady nehraje žádnou velkou roli a spoléhat se na ně je značně ošidné.

Nebo to tetička přesně věděla předem, ale místo aby to řekla Věrce, pozvala si na ten den dceru z Brna? A Věrku nechala klidně odejít za panem Vukem... pravda, Věrka by u toho nebyla žádným přínosem ani pomocí, spíš by se jim pletla...

No nic, hlavně že mám brášku! A pan Vuk mu už sjednal Studnu, takže se časem přidá k rodu kriogisů. I když bude v té době vypadat starší než Věrka. Život zkrátka přináší různé kotrmelce a někdy i zábavné kameňáky.

Ale teď už fofrem domů!

=*=

Miminko bylo malé, červené a scvrklé, ale pro maminku bylo nejkrásnější ze všech na světě. Věrka nadšení rodičů pro krásu miminka nesdílela, ale nechtěla mamince kazit radost, proto je také nahlas obdivovala. Připadalo jí to trochu pokrytecké, ale sama si to omlouvala »milosrdnou lží«. Nechtěla přece maminku zarmoutit, aby jí na rovinu řekla, že se jí bráška zrovna moc nezamlouvá.

Až trošku vyroste, bude jistě hezčí, utěšovala se v duchu. Tohle nějak přečkáme a pak už to s ním bude zajímavější.

Místo toho uvažovala, jak hodně nezdvořilé bude požadovat zítra po rodičích svolení k návštěvě tetičky. Vyučování jazyku sryzrav teď považovala za důležitější než obskakování miminka, které teď beztak jen leželo a většinu času prospalo.

Tetička to ale Věrce usnadnila v největší míře. Hned ráno se přišla i s dcerou Markétou na miminko podívat. Bylo to nutné, hlavně musely připravit hodnověrné zdůvodnění domácího porodu. Lékaři to přijímají neradi. I když Markéta měla doklady odborné porodní asistentky, musela si připravit výmluvu, že porod přišel tak náhle a proběhl tak rychle, že ani nestihli zavolat záchranku. Bylo to tím snadnější, že si nemuseli vymýšlet. Stačilo popsat všechno tak jak se to stalo – a sama maminka

přiznala, že to proběhlo rychle, hladce a bez velkého trápení. Kriogisové měli i tohle lepší než zbytek lidstva.

Návštěvnice pak ponechaly rodiče s miminkem a přesunuly se s Věrkou do obýváku, kde vypukla další porada, co bude dál, jenže se už netýkala Věřčina brášky. Ten teď potřebuje jen čas, aby vyrostl, do té doby bude s rodiči a v jeho záležitostech není co řešit. Horší problém ale přinesla Věrka. Barča se rozhodla navštívit Ándrapraděš a projednat Zdislavovu záležitost s tamními autoritami. Očekávala, že vyjasnění postojů všech stran tam bude chvíli trvat a po tu dobu svěřila Věrku Markétě. Pak odešla bránou Věřčina kjodlychu, kterou si přeměřovala za jedním svým známým do Ándrapraděše.

„Budeme se učit jazyku sryzrav spolu,“ usmála se Markéta na Věrku. „Moc bych ale ráda, kdybys mi jako Barče řikala »tetičko«. Doufám, že s tím nebudeš mít problém? Na sestřenku jsem přece jen trošku starší. Bílou Horu sice nepamatuji, ale dobu Temna ano.“

„Když si obě uvědomíme, že jsi moje tetička asi stejně jako Barča, musí nám být jasné, že se to ani nemusí lišit,“ usmála se Věrka.

„A už ses učila »utajenému léčení«?“ chtěla si nejprve ujasnit nová tetička Markéta.

„Ještě ne,“ zavrtěla hlavou Věrka.

„Dobře, budou to dvě mouchy jednou ranou,“ rozhodla tetička Markéta. „Začnu tě učit »utajenému léčení« rovnou v jazyce sryzrav, tak se budeš souběžně učit oboje, jen sryzravu věnujeme zpočátku víc času, dokud se neprokoušeme přes základy.“

„Ale pan Vuk učí Jitku s Vítou »utajenému léčení« v češtině?“ podivila se Věrka.

„Když je to učí v češtině, jistě ví proč,“ odvětila Markéta. „Tak by ses ale sryzrav nikdy nenaučila. Budeme se spolu učit v řeči sryzrav všechno a jenom tak se něco naučíš!“

Věrce nezbylo než přiznat Markétě pravdu.

Nastane jí tedy éra sryzravu...

=*=

Jednu maličkost, netýkající se ani sryzravu, ani léčení se ale Věrka od »tetičky« Markéty dozvěděla jen jako mimochodem.

Týkala se bran kjodlych. Stačilo, aby se před tetičkou podivila, že tetička Barča použila její bránu k cestě do Indie.

„Obecně se dá použít každá brána ke spojení s kteroukoliv jinou branou,“ vysvětlovala jí Markéta. „Ale prakticky to při běžném používání není možné. Stanic kjodlych dnes ve světě pracuje pár tisíc, umožňují jednak propojení mezi sebou, dále s pevně nastavenými cílovými body a občas i s pohyblivou branou, ale pro praktické používání se v nich zafixují nejčastěji používané cílové body a s těmi se každá stanice propojuje.“

„Takže i moje brána umožňuje cestovat až do Indie?“

„Jako teoreticky každá,“ přikývla Markéta. „Barča si ji nastavila na známou protistanici, protože byla nedočkává a nechtěla se zdržovat.“

„Takže moje brána kjodlych je teď nastavená do Ándrapradéše?“

„Dokud nepožaduješ jiný cíl, bude pořád mířit do Ándrapradéše,“ potvrdila jí tetička. „Kdybys chtěla, mohla by sis teď tohle nastavení zachovat, přidělit mu jméno a v budoucnu ho používat, jako to dělá Barča. Chceš si to vyzkoušet?“

Věrka byla samozřejmě pro a Markéta ji to naučila. Nejprve před ní zafixovala spojení do Ándrapradéše pod jménem »Ándrapraděš«, pak nechala Věrku, aby si je uložila pod jménem »Indie«, pak spolu s ní vytvořila pohyblivou branou spojení na náhodně zvolený dvorek na Vinohradech a toto spojení podržet pod jménem »Vinohrady«.

„Takhle bys ale brzy zahltila adresář své brány,“ řekla na závěr. „Takže se naučíme tato místa i mazat.“

Smazala určení cíle jménem »Ándrapraděš«, pak požádala Věrku, aby smazala své cíle.

„Nemohla bych si tam »Indii« ponechat?“ smlouvala Věrka.

„Když ti to Barča dovolí, klidně,“ řekla Markéta. „Ale přebírat nastavení považujeme za nezdvořáctví – a to jistě nechceš, že?“

Věrka tedy se zavrčením zrušila nastavení brány jménem »Indie« a pak i »Vinohrady«.

„Ale je to užitečné,“ řekla, ačkoliv z jejího hlasu číselo zklamání.

„Přimluvím se za tebe u Barči,“ těšila ji Markéta, když to zpozorovala. „Možná tě někdy vezme s sebou. Jenže – jak se chceš v Ándrapraděši domlouvat? Indové mezi sebou hovoří zásadně anglicky, jenže v Ándrapraděši kraluje jazyk sryzrav. Asi by bylo lepší, kdybychom se my dvě věnovaly další lekci, ne?“

Věrka živě souhlasila. Přece jen – tuhle řeč bude určitě brzy potřebovat. Přinejmenším s tygrem Zdislavem.

Anebo v cíli, označeném jako »**Yndie**«.

Který – jaksi – zapoměla smazat...

=*=

Věrka toho večera nemohla dlouho usnout.

Ilegálně získané spojení do Ándrapraděše ji příliš nermoutilo, i když cítila, že porušila nařízení tetičky Markéty, která přece požadovala její smazání. Z toho si starost nedělala. Větší vítr měla ze setkání se Zdislavem.

Proč se jí nabídl za učitele? Možná to bude pro něho aspoň nějaké vytržení či zpestření z trestu, ačkoliv mu to smysl života nemůže nahradit. Horší by bylo, kdyby se chystal nějak jí ublížit anebo ji zneužít.

Co je ona proti němu? Nezkušený, naivní žabec, navíc už zřetelně opožděný ve vývoji, takže pořád vypadá jako když jí bylo dvanáct. Kdyby nevěděla, čím je to způsobené a že se to časem srovná, byla by z toho určitě nešťastná. Ještě že už nechodí do školy, jako Jitka s Vít'ou, kdoví, jak se na ně dívají spolužáci!

Přítom ale tak nějak cítila, že se Zdislava bát nemusí.

Pravda, byl to pořádný exemplář tygra bengálského, to se jen tak nevidí! Ale choval se mírně jako beránek. Bylo znát, že

v něm ještě lidskost úplně neumřela. A když se jí sám tak ochotně nabídl, bylo by hloupé bez příčiny odmítnout. Určitě jí neublíží!

Jiná věc je, čemu ji chce naučit. Věda se dá využít i zneužít. Ale utěšovala se, že to přece bude záležet na ní. I kdyby ji naučil něčemu škodlivému, nemusí to přece používat. I »motýlí efekty« může umět aniž by jimi někomu ublížila!

No – uvidíme, opakovala si, než konečně usnula...

To se ještě ukáže!

=*=

Když žijete v prostředí, kde neuslyšíte jinou řeč než cizí, je to zpočátku hrozné, ale pak se uchytíte a začnete si zvykat. Je to podobný šok, jako když někoho hodíte do řeky, aby se naučil plavat, ale bývá to účinné. Tak tomu bývalo, když si v pohraničí Češi s Němci na čas vyměňovali děti »na handl«, aby se onu cizí řeč naučily.

Oddělením Čechů od Němců po Druhé světové válce »handly« dětí přestaly. Na obou stranách hranice jsme tím o hodně přišli, i když to oddělení bylo v dané době nutné.

Teď tedy bydlela s Věrkou »tetička« Markéta, která na ni nepromluvila jediné slovo česky, pokud to nebylo naprosto nutné k vysvětlení nějakého nového slova. Věrka rodiče poprosila, aby tento způsob výuky cizím jazykům nenarušovali, takže se od sebe oddělili – Věrka se s Markétou uzavřely v Věřčině pokojíčku a s rodiči se scházeli jen u jídla.

Výuka jazyku sryzrav tak pokračovala poměrně rychle a souběžně s tím se Věrka učila »utajenému léčení«, kde rychle doháněla náskok Jitky a Vítí u pana Vuka. Pan Vuk totiž děti učil jen po odpolednech, zatímco Markéta byla s Věrkou po celé dny.

Rozruch ale vyvolal návrat tetičky Barči.

Přišla nečekaně odpoledne bránou do Věřčiny předsíně a hned zamířila do pokojíku, kde svým příchodem přerušila výuku. Zprávy z Ándrapraděše měly rozhodně přednost.

„Tak mládeži!“ začala.

U Věrky bylo to oslovení přirozené, ale Barča stejně oslovovala i svoji dceru, která už ledacos pamatovala. Nikdo se ale nad tím nepozastavoval.

„Jednání v Andrapradéši můžeme považovat za úspěšnější, než jsme všichni doufali,“ přešla ihned k jádru věci. „Společenská Rada mě ujistila, že Zdislavův trest má podle jejich záznamů skončit nečekaně brzy – už za třiatvacet let. Ale co je důležitější – může skončit přeměnou v člověka.“

„Proč mu tedy říkali, že se změnit v člověka už nikdy nemůže?“ zamračila se Věrka.

„Protože v té době, kdy mu trest určili, nebyla jiná možnost, než vzít právě narozené dítě a »přenést« jeho osobnost do něho. To by sice technicky šlo, ale chápali to v té době jako vraždu, takže jediná milost měla spočívat v uvolnění pudu sebezáchovy – prostě jen počítali s tím, že jako tygr nakonec spáchá sebevraždu.“

„Dneska už přenesení osobnosti do dítěte vražda není?“ přidala se s pochybami k Věrce i Markéta. „Vždyť je to skoro totéž!“

„Jak se to vezme,“ pokrčila rameny Barbora. „Dá se říci, že vědci a zejména lékaři ztratili ke Zdislavově štěstí další část lidskosti. Slyšeli jste už někdy termín »částečný porod«?“

„Myslíš tu americkou ohavnost?“ otrásla se Markéta.

„Já jsem to neslyšela,“ hlásila se rychle Věrka.

„Buď ráda, je to děsná nechutnost,“ obrátila se k ní Barča. „Jenže teď mi nezbývá než ti to vysvětlit. Lékaři v Americe přišli na obzvlášť odporný způsob potratu. Vyšli z jejich pokřivených zákonů, které tvrdí, že nenarozené dítě ještě není člověk a potrat není vraždou. Japonci – i my kriogisové – naproti tomu považují za člověka už embryo. Japonci dokonce ani věk člověka nepočítají od narození, ale od početí. Je to časově poměrně malý rozdíl – co je to devět měsíců proti lidskému věku – ale velice významný, neboť i Japonci považují potrat za odpornou vraždu bezbranného dítěte.“

„Američané ne?“ vyhrkla Věrka.

„Ne,“ přikývla vážně Barča. „Z toho vyplývá praxe »částečných porodů«. Dítě nechají donosit a v okamžiku porodu mu – ještě v matce – nabodnou hlavičku a odsají mozek. Tím je ovšem zabijí, jenže podle jejich zákonů dítě před narozením není člověk, takže tento čin za vraždu nepovažují. Kdyby to ten lékař udělal krátce po narození, hrozilo by mu jako vrahovi elektrické křeslo, jenže zabítí dítěte v matce je podle právníků v pořádku, ačkoliv jde o časový rozdíl pouhých několika minut a často jen vteřin.“

„Ohavnost!“ komentovala to Věrka s odporem.

„Americké právo má těch ohavností víc,“ podotkla Barča. „Spravedlnost nejvíce závisí na právnících. Vychytralý právník svého klienta ochrání i před trestem za vraždu. Dokonce už projednávali zákon, podle kterého by měli být lidé s majetkem nad osm milionů dolarů beztrestní. Ten zákon sice neprošel, to by asi bylo příliš, ale pozoruhodné bylo zdůvodnění předkladatele – ušetřilo by to daňové poplatníky zbytečných soudních nákladů, neboť za celou dobu existence Spojených států nikdy neodsoudili jediného zločince s majetkem nad těch osm milionů. Dobře placení právníci je vždycky ze všeho vysekali.“

„Nejspíš ten zákon smetla právníká lobby,“ podotkla Markéta. „Neodsoudili sice žádné zločince s majetkem nad osm milionů, ale kolik právníků se na tom napakovalo?“

„Takže zpátky ke Zdislavovi!“ obrátila téma Barča. „Můžeme udělat jedno: zabránit některému z těch »částečných porodů« a donutit zúčastněného lékaře i vcítěním proti jeho vůli dovést porod do normálního konce. Když pak vražděné mimino nahradíme jeho kopií, získáme dítě, které smíme použít pro Zdislava. Jak se říká v Čechách, vlk se nažere... budou mít mrtvé dítě i bez nabodnuté hlavičky, lékař dostane falešné vzpomínky, jak to zjistil těsně předtím, takže je nechal normálně porodit – je to i pro ně přirozenější, ačkoliv tyhle hyeny žádné svědomí nemívají...“

„A to už nebude vražda?“ otrásla se Věrka. „Mně to připadá pořád nechutné. S gorilou by to bylo jistě čistší!“

„Ohrožených goril ti není líto?“ rýpla si do ní Markéta.

„Líto je mi Zdislava,“ vzdychla si Věrka.

„Autority Ándrapraděše se o to dohadovaly dlouho,“ pokračovala tetička Barča. „Byla u toho nejen Společenská Rada, ale i Vědecká Rada. Nakonec se všichni jakž takž shodli na názoru, že osobnost toho dítěte tak jako tak nevznikne. Buď ji nahradí Zdislav, nebo skončí v odpadkovém koši. Míchat se do těch ohavností nesmíme, ale tady půjde o jednoho z nás a to už je zásah dovolený. Můžeme to tedy zkusit, Ándrapraděš už protestovat nebude.“

„Zbytek trestu se tedy promíjí?“ zeptala se k upřesnění Markéta.

„Samozřejmě ne,“ opáčila Barča. „Můžeme se do toho dát – ale až za třiadvacet let, až Zdislavovi regulérně vyprší trest.“

„To už jistě vydrží,“ mínila Věrka. „Půjdu mu to říct, aby měl aspoň nějakou radost.“

„Něco takového říkal i Dobromil,“ usmála se Barča. „Jen trošku ostřeji.“

„Jak – ostřeji?“ nechápala Věrka.

„On tvrdil: tohle každý správný voják vydrží i metr pod vodou,“ usmála se Barča.

„No jo, vojáci, to byl celý Dobromil,“ ušklíbla se Markéta.

„Nech na hlavě, Dobromil se mnou vydržel poctivě až do konce manželského závazku, ne jako tvůj táta!“ sprdla Barča dceru.

„Kdybys byla na oba mírnější...“ nedala se zastavit Markéta.

„Ještě řekni, že jsem je omezovala nebo nějak usurpovala!“ vyjela Barča.

„Nechte toho,“ okřikla obě Věrka. „Já jsem se po delším přemýšlení rozhodla odložit veškeré soudy, dokud sama nezískám zkušenosti a pochopím, co to obnáší. Teď bych se ale

ráda vrátila ke Zdislavovi. Dvacet tři let je proti těm deseti tisícům, co už protrpěl, vážně prkotina. Ale naděje na život člověka je přece dost velké povzbuzení, ne? Nejráději bych mu to šla říci teď hned.“

„Když se na to podíváš z jiného úhlu pohledu, on tím vlastně ještě získá!“ zamyslela se i Markéta. „Nejprve žil život člověka, kriogise ve staré Indii. Trestem mu ho sice zkrátili, ale pak žil jako tygr desetkrát déle než je běžný život kriogisů. Prežil své současníky, soudce i přátele. Teď získá dalších tisíc let kriogise. Není to nakonec nezasloužená odměna?“

„Život beze smyslu není život,“ otrásla se Věrka.

„Taky si to myslím,“ přidala se k ní Barča. „Hádám, když dostane nový život a novou příležitost, bude se snažit, aby ten jeho druhý lidský život smysl měl. Proti všem ostatním má výhodu, byl už tenkrát vědcem. Bude-li v tom pokračovat, může nás všechny udivit už jako batole. Pokud všechno nezapomněl.“

„Leda by v něm život v tygří kůži vyvolal touhu po pomstě,“ nadhodila Markéta.

„Po pomstě?“ zasmála se Barča. „Komu by se měl mstít, když všechny své současníky, přátele i nepřátele, přežil, že z nich nezůstal ani popel a prach?“

„Mohl by mít pořádný vztek na celé lidstvo,“ pokrčila rameny Markéta. „Nebo jen na nás kriogisy a když už se nemůže mstít svým soudcům, mohl by ten hněv otočit proti nám, co už dávno za nic nemůžeme.“

„Nedělej z něho pitomce!“ okřikla ji Barča. „Nač pomsta, když od nás dostane úplně nový život? To by byl přece vrchol nevděku!“

„Nevděk světem vládne!“ citovala Markéta staré úsloví.

„To platí, co já vím, o lidech,“ namítla Barča. „U nás kriogisů nevděk nenajdeš. Natož aby nám vládl.“

„Takže já jdu dneska večer za Zdislavem,“ rozhodla se Věrka. „Máte něco proti tomu?“

Tetičky ale nic proti té cestě neměly.

=*=

Tygrí vděk

Tygr Zdislav přijal další Věrčinu návštěvu opět ve svém doupěti. Věrka se citelně oříasla při představě, že takhle žije už bezmála deset tisíc let. A to neměla tušení, jak žil v Indii před Vukem! Za dobu pobytu u Vuka se v Čechách vystříдалo několik dynastií českých králů, pak vypukly náboženské války husitů, kterým pan Vuk pomáhal jen opatrně, hlavně aby nevyšlo najevo, že používá prostředky kriogisů ve věci lidí. Vzestup i pád Habsburků nechaly české kriogisy úplně chladnými, proč by to mělo zajímat tygra?

Ačkoliv... sněm kriogisů rozhodl o obnovení českého jazyka a s ním i národa, takže se přece jen nějak angažovali, když bylo národu nejhůř. Kdo z kriogisů byl tenkrát národním buditelem, případně kdo buditele povzbuzoval a podporoval? Nebylo by od věci někde si to zjistit? Snad si ledacos pamatuje i pan Vuk...

Zdislava se to ale nedotklo. Poslali ho do Čech z jeho rodné Indie, nejspíš aby ho tam uklidili, když se i v Indii začaly rozmáhat střelné zbraně a život v přírodě se stával pro tygry příliš rizikový. Nebylo v Čechách tak horko? Nebo se tady díky nižšímu zalidnění daly lépe zajistit úkryty? Zdislav přijal azyl u pana Vuka – ostatně mu nic jiného nezbývalo.

Věrce bylo Zdislava líto. Proto tak uvítala, s čím přišla tetička Barča z Ándrapradéše. Hned mu to také zatepla přednesla.

»Říkáš – za dvacet tři let?« opáčil telepaticky Zdislav. »Nepřemýšlel jsem o tom, ale za zamyšlení to stojí. A co ty? Jak by ses na mě dívala, kdybych znovu začínal jako dítě?«

„Já bych ti novou příležitost přála,“ řekla Věrka.

»Vždyť nemáš ani tušení, oč jde!« zavrčel hlubokým tygrím basem, aby podtrhl to, co řekl v telepatii.

„Představivost snad ještě nějakou mám,“ řekla uraženě. „Myslím si, že bys to měl vzít. Vrátit se k lidské podstatě by bylo jistě lepší než skončit jako zvíře. Uvažoval jsi o tom, že bys na

závěr nějak pomohl lidem, ale jako člověk bys měl jistě víc možností a nebylo by to tak zoufale jednorázové!“

»Na rozmyšlení mám pořád ještě třiadvacet let,« odvětil klidně. »Beru to na vědomí a vážím si všeho, co pro mě děláš. Jen si nejsem jistý, zda tohle nelidské barbarství vydrží tak dlouho. Každý by se měl otrást odporem při pouhé představě takové ohavnosti.«

„Někteří to považují za moderní vědu,“ otrásla se odporem Věrka.

»Jsem velice rád, že ty taková nejsi,« vzdychl si v telepatii. »Ale teď mě víc zajímá něco jiného. *Bychričolo cvoet' vi sryzrav?*«

„*Vužulu ffyde ižad dydažchu,*“ odvětila okamžitě, aby se mu pochlubila, co všechno se s tetičkou mezitím naučila.

„Jde mi to snad dobře,“ dodala k tomu ještě česky.

»*Sýselgce, hybula huttů,*« pochválil ji Zdislav, očividně potěšený jejími pokroky. »Už brzy to budeš potřebovat.«

„Naučíš mě něco?“ chtěla hned vědět.

»Jistě,« neodporoval. »Ale nejprve ti něco ukážu. Země se dnes o půlnoci dostane do správné orientace ke slunci i ke zbytku vesmíru. Pojď se mnou, něco si spolu vyzkoušíme.«

Otevřel kjodlych a Věrka okamžitě poznala předsíní Vukovy chaloupky. Vstoupila tam tedy a Zdislav prošel za ní.

»Půjdeme zadním východem na dvorek,« určoval směr jejich další cesty.

Vyšli na dvorek, kde způsobili paniku mezi Vukovými slepicemi. Také koza Eliška, jen co se objevila ve dveřích chlívku, okamžitě zmizela v jeho nejtemnějším koutě. Přece jen bylo znát, že tygr nechodí mezi Vukovu zvěř často.

»Naskoč si na mě!« vyzval Věrku.

V první chvíli chtěla projevit starost, aby na něho nebyla příliš těžká, ale tuto námitku spolkla dřív než ji stačila vyřknout. Asi by se jí vysmál, jistě by unesl i několik dospělých. Raději neprotestovala a naskočila si na jeho hřbet. Sedělo se jí

pohodlněji než na jelenovi, měl hřbet měkký a porostlý huňatou srstí, hebčí než je krátká srst jelenů.

„Aby nás tak někdo viděl!“ projevila aspoň jinou obavu.

»Celá tato část lesa je bez lidské nohy!« ujistil ji a opatrně natáhl čenicem vzduch.

Došlo jí, že o jeho slovech nemusí pochybovat, zejména když spatřila, jak se vysoko nad nimi vznáší jakýsi pták, kterého na tu dálku nepoznala, ale došlo jí, že je sleduje shora.

Zdislav se s ní rozběhl. Musela se sklonit až k jeho krku a držet se oběma rukama jeho srsti, aby udržela rovnováhu, ale letěli lesem rychleji než na jelenech. Pochopila, že s ní míří na vrcholek nejvyššího kopce v okolí. A skutečně se před nimi za chvíli objevily skály na vrcholku kopce. Zdislav po nich obratně vyšplhal až nahoru a Věrka se opět musela držet vši silou jeho srsti. Naštěstí se nahoru dostali bez nehody, jen se jí trochu zatočila hlava, když si uvědomila, že budou muset ještě tutéž cestu absolvovat i shora dolů.

»Sesedni,« vybídl ji Zdislav. »Že je odsud nejlepší rozhled po kraji?«

„Nejspíš ano,“ souhlasila a sjela z jeho hřbetu. Chvíli se oba rozhlíželi. Odsud byla do velké dálky vidět okolní krajina, byl to podobný rozhled, jako vídala očima vysoko letících racků. Až na to, že stála vedle sedícího Zdislava a mohla si všechno prohlížet v klidu, bez obav, aby na něco nenarazila.

»A teď požádej biroivi o vkryhir!« poručil jí. »Už jsi to někdy držela v ruce?«

Vkryhir bylo »kouzelné sklíčko«, jehož pomocí se daly dělat »efekty motýlích křídel«. Naučil ji to Vincek, ale tvrdil, že je má po každém použití nechat zmizet a v případě potřeby si požádat o nové, aby se nedostalo do rukou nepovolaným – lidem i kriogisům.

„Ano, tím se dají dělat...“ začala, ale přerušil ji.

»A je ti už jasné, proč to těmahle tlapama nejde?« potřásl před ní obrovskou tlapou.

„To máš asi pravdu,“ řekla po krátkém zaváhání. Musela se přece skrz sklíčko podívat na místo, kde se měl vyvolat příslušný efekt a tygří tlapy byly jen tygří tlapy, těmi se nedalo ani zvednout ze země.

»Nebudu tě učit motýlí efekty, to přenechám jiným. Naštěstí se dá vkryhir používat i pro jiné účely. Vezmi jej a podívej se na něco v okolí – třeba na šišky támhle na stromě!«

Byli na nejvyšším místě širokého okolí, takže vrcholky smrků s věnci šišek byly dole pod nimi. Zdislav jí tlapou ukázal na poměrně blízký strom.

„Myslíš – označit si je?“ napadlo ji, co asi chce.

»Když to umíš, tím lépe,« řekl. »Vyzkoušej si to pro jistotu, potmě už to nepůjde. Zkus ty šišky spálit, ať máme jistotu, že ti označování jde.«

Poslechla ho a když se v koruně smrku hluboko pod nimi zablesklo a z koruny stromu se do výšky vznesl dým, Zdislav si spokojeně mlaskl.

»To prozatím stačí,« pochválil ji. »Vrátíme se teď do mého doupěte a přijdeš za mnou znovu čtvrt hodiny před půlnocí, platí?«

Přikývla a v té chvíli si oddychla, protože vedle nich vzplálo modravé kolo kjodlychu. Zdislav zřejmě ovládal pohyblivé brány jen tímto způsobem – k návratu do svého doupěte.

Vrátili se tedy zpátky a Zdislav trval na tom, aby se Věrka vrátila domů. Měla se sem vypravit až krátce před půlnocí.

„Doufám, že mě tetičky na takový výlet pustí,“ vzdychla si Věrka.

»Neříkej jim o tom,« poradil jí Zdislav. »Mohly by chtít být u toho. A to bych opravdu nerad. Tobě to ukáži, ale byl bych rád, kdybys to chápala jako tajemství, které by se neměl dozvědět nikdo kromě mě a tebe. Přechovávám je deset tisíc let, ale to ti povím později.«

„To je tak důležité tajemství?“ podivila se.

»Jak se to vezme,« odfrkl si. »Přijď až před půlnocí a sama uvidíš.«

„Dobře, přijdu,“ slíbila mu.

=*=

Zmizet v noci z domu nebylo obtížné. Rodiče se i v noci starali o miminko a o Věrce tak nějak předpokládali, že spořádaně spí ve svém pokojíčku.

Co by také dělala jiného?

Věrka ale nemohla ani předstírat, že spokojeně spí. Nejprve vyčkávala ve svém pokoji, ale pak si uvědomila, že při nehybném čekání nejspíš usne a půlnoční setkání prošvihne. Raději opatrně vyšla z domu a chvíli se procházela po nočních ulicích Prahy. Dlouho si jí nikdo nevšímal, ale když už se rozhodovala k návratu domů, potkala policejní hlídku, která nebyla tak netečná, jako pozdní chodci.

Věrka se ale nemínila s policisty vybavovat a prostě jim zmizela. Čgéch se vzdáleně podobá pláštence, ale když o něj Věrka požádala a přehodila si jej přes hlavu, změnil se jako některé ryby – najednou vypadal jako stěna za Věrkou, takže policistům v jediném okamžiku zmizela s očí. Policisté byli vyvedení z míry, když se jim znenadání rozplynula před očima, ale v uličce nebylo dost světla, aby ji mohli sledovat podle zbytkových efektů čgéchu. Věrka jim rychle zmizela do boční uličky a spěchala domů.

Tam si nastavila kjodlych ke Zdislavovi a odhodlaně do tygřího doupěte vstoupila.

Tygr už na ni čekal a spokojeně si zívł, když ji spatřil přicházet.

»Můžeme jít,« řekl – a otevřel vlastní bránu.

Věrka pochopila, že se tentokrát dostanou na vrcholek kopce přímo, bez jízdy nočním lesem a hlavně bez šplhání po skalách nahoře. Zdislav tam ponechal poslední nastavení své pohyblivé brány, čímž cestu nahoru podstatně zjednodušil. Oddychla si a prošla kjodlychem hned za ním.

Skála byla tentokrát vlhká – k večeru zřejmě pršelo. Další výhoda kjodlychu – šplhání po mokrých skalách by bylo jistě nebezpečnější, zejména v půlnoční tmě. Déšť se však už vypršel, obloha byla bez mráčku a úplně tu chyběl pražský světelný smog – byla tu tma jako v pytli a na obloze zářily tisíce hvězd.

»Klouže to tu,« varoval Zdislav Věrku pro jistotu.

„Všimla jsem si,“ odvětila.

»Vytvoř si tedy vkryhir!« pobídl ji.

Poslechla ho, ačkoliv pořád netušila, co s ním.

»Vidíš hvězdy nad námi?« zeptal se jí pro jistotu.

„Vidím,“ ujistila ho. „Máme štěstí, obloha je bez mraků, všechny jasně svítí.“

»To není pouhé štěstí,« opravil ji. »Dnes potřebujeme oblohu čistou, proto jsem nechal mraky vypršet úmyslně, aby nám nepřekážely.«

Zarazila se. Vzpomněla si, jak se ve škole posmívali slovům jedné staré budovatelské písni »poručíme větru, dešti, kdy má pršet a kdy vát«. Zdislav to dokáže, úplný nesmysl to zřejmě není. Ale je to rozhodně nad lidské síly.

»Ty umíš způsobit, aby pršelo?« zeptala se ho pro jistotu.

»Ne, ale pan Vuk mi málokdy něco odepře a ani se neptá proč. Znáš souhvězdí?«

„Moc ne,“ přiznala.

»Ta dnešní se beztak liší od těch, jak jsem je znal já,« řekl shovívavě. »Nehledě na to, že se za tu dobu spousta hvězd posunula. Naše stará souhvězdí se zdeformovala k nepoznání a beztak bych je nemohl použít k orientaci. Nevadí, vezmeme to jinak.«

Ukázal jí tlapou na pár jasných hvězd vysoko na obloze a musela mu opakovat tvar jimi vytyčený, aby se ujistil, že oba mají na vědomí tytéž hvězdy. Až pak ji navedl na jednu slabou hvězdičku na okraji skupiny drobných hvězd.

»Označ si ji vkryhirem!« poručil jí.

Nechápala proč, ale učinila, co žádal. Kupodivu to šlo.

»Ted' polož vkryhir na skálu a přikryj jej tímhle!« podal jí malou mističku.

„Co je to?“ zeptala se zvědavě.

»Fuzyraboň,« odpověděl jí – jenže tohle slovo neznala, takže jí to nic neřeklo. Raději se dál neptala a vyplnila jeho příkaz.

„*Blivanerdû chléd'uté vra vtlijydé lagce...*“ ozval se v té chvíli tichý hlas. Ne, nezdálo se jí to, skutečně to vycházelo z mističky na skále. A bylo to – v řeči sryzrav!

»Rozumíš tomu?« zeptal se jí Zdislav přísně.

„Nějaké... hlášení pro zmizelé lodě,“ přeložila mu to rychle.

V té chvíli Zdislav pohybem tlapy nechal zmizet vkryhir i s fuzyraboňem.

»Jsou zase o dvě stě světelných let blíž,« řekl spokojeně. »Už je jim rozumět skvěle, minule to bylo mnohem slabší. Blíží se.«

„Snad ne – Aplafů?“ pochopila.

»Ano, Aplafů,« přikývl.

=*=

Tak tohle bylo Zdislavovo tajemství!

Vrátili se branou do jeho doupěte. Mohli by ten hlas poslouchat dál, ale Zdislav soudil, že by to v této chvíli nemělo smysl.

„Ty už to posloucháš dlouho?“ zeptala se to Věrka a pátravě se na něho zadívala.

»Už deset tisíc let,« ujistil ji. »Objevila to naše parta ještě před válkou o Atalantix. Ale neřekla bys, jak těžké je popadnout těmito tlapami vkryhir a fuzyraboň, vkryhir nasměrovat na hvězdu a fuzyraboňem přikrýt. Pokaždé to byla strašná piplačka, než se mi to povedlo. Proto jsem to nemohl zkoušet častěji než jednou za sto let. Beztak to častěji nemělo smysl, hvězdné lodě Aplafů cestují z našeho pohledu pomalu a blíží se neznatelně. Na druhé straně – dvě stě světelných let není od doby Jana Husa tak málo.«

„Jak daleko jsou ted'?“ zeptala se zvědavě.

»Zhruba šest set světelných let,« odhadoval to.

„Za šest set pozemských let urazili dráhu dvou set světelných let,“ spočítala to rychle. „Takže jim k nám zbývá ještě... tisíc osm set let času. Takže se jich my dva nedočkáme...“

„Potíž je, že se k nám neblíží přímo,« dodal. »Ale kdyby se nám podařilo sdělit jim, že jsme tady, mohli by změnit směr a přiletěli by jistě dřív.«

„Myslíš, že bychom mohli...?“

„Celých deset tisíc let jsem nad tím uvažoval,« obrátil se k ní. »Život beze smyslu je nemravný trest, ale já jsem si smysl života našel. Má to jen jednu vadu – sám to nedokážu. Potřebuji lidské ruce. A nemusí být ani moje. Tvé ruce by na to stačily.«

„Potřebuješ jen moje ruce?“ zeptala se ho vážně.

„Ty ruce prostě musí patřit člověku,« upřesnil to tygr. »Ale myslím tím člověka a ne nějakou lidskou zrůdu. Proto jsem rád, že jsem tě našel – anebo že sis ty našla mě...«

„Fakt myslíš, že ostatní lidé... i kriogisové... jsou zrůdy?“ pochopila to trochu jinak než jak to asi myslel on. Ačkoliv...

„Jsi první, komu deset tisíc let života beze smyslu připadalo nelidské,« řekl Zdislav trpce. »Ostatní to přijali, jako kdyby to bylo v pořádku. Všichni kriogisové!«

„Hodně záleží i na tom, za co byl ten trest,“ odvětila. „I když – i tak to bylo nelidské.“

»Před válkou o Atalantix jsem tam žil ve městě Gadeir,« zavzpomínal tygr. »Bylo to čistě vědecké městečko, ačkoliv zde sídlila i naše Rada Moudrých. Chybou bylo, že jsme se my vědci příliš nestarali o věci kolem nás a tím méně, co se děje mimo Atalantix. Válka nás zaskočila, ale ještě víc neuvěřitelná pasivita našich Moudrých. Když i k nám dorazily první houfce uprchlíků, vyprávějících neuvěřitelné zvěsti o krutosti nepřátelských bojovníků, šli jsme se Rady Moudrých zeptat, zda už o tom vědí a co proti tomu chtějí dělat...«

„Rada Moudrých by o takových věcech vědět měla,“ mínila Věrka. „Jinak by si přece nemohli říkat Moudří!“

»Moudří to ale věděli,« opáčil Zdislav. »Věděli o nich, vždyť posílali nad nepřátelské vojáky na výzvědy zopeegy a věděli o každém jejich pohybu. Ptali jsme se jich, proč tedy ty barbary nezastavili už na šíji, spojující Atalantix s Indií. Odpověď nás ale neuspokojila. Prý nikdy nesmíme obrátit prostředky Aplafů proti lidem – tak stojí psáno v biroivi.«

„To jsem slyšela,“ odvětila Věrka. „Ale obrana vlastních životů by možná ospravedlnila i úplné zničení armád dobyvatelů, ne?“

»Podle našich Moudrých – ne,« vzdychl si tygr. »Jediné, co podle Moudrých smíme pro lidi Atalantixu udělat, je dodat jim zbraně na jejich dosavadní úrovni. Sekeromlaty, luky, šípy a štíty. Přitom by stačilo přeletět zopeegy nízko nad nepřátelskou armádou při rychlosti zvuku a tlaková vlna by všechny barbary rozprášila a zahnila na útěk hrůzou, jenže – *to by bylo nepřípustné obrácení prostředků Aplafů proti lidem...*«

„Takže nechali barbary vraždit,“ dokončila to stručně Věrka.

»Nechali,« přikývl tygr. »Barbaři si neuvědomovali, proti čemu to vlastně útočí. Viděli jen, jak snadno postupují, vraždí bezbranné lidi a vypalují jejich domy. A právě ta snadnost jim dodávala víc a víc odvahy. Zaplavovali Atalantix jako hejna kobylek. Jenže i kobylky by nás nechávaly v klidu, obyvatelé Atalantixu už dávno neseli a nesklízeli, všechno jídlo měli od nás a pole dávno přeměnili v ozdobné parky, protkané cestičkami a potoky překlenutými uměleckými mosty... a jezdci na koních a slonech nenacházeli ani drobné přírodní překážky, aby je aspoň na několik hodin pozdržely...«

„Jak tě tak poslouchám, vaši Moudří si to označení příliš nezasloužili,“ řekla Věrka.

»Já si to myslím také – a dodnes,« vzdychl si tygr. »Zatímco naši Moudří nutili lidem ruční zbraně, se kterými už

nikdo neuměl zacházet, navíc směšné proti jezdcům na slonech, ztráceli jsme jedno město za druhým. Prchat z nich museli i kriogisové, ani ti si nebyli jistí životy. A barbaři posílali své nákupčí do okolních zemí – prodejte nám vozy k odvážení naší tučné kořisti a jestli chcete, přijďte si také naloupit – je tu toho dost a ti zhýčkaní blbečci se vůbec nebrání!«

„Proto nazvali portugalští námořníci jednoho ptáka »blboun nejapný – didus ineptus«. Taky se nechal bez odporu vybíjet,“ dodala Věrka. „Až nakonec vyhynul a na světě je už jen pár jeho koster v muzeích.“

»Na Atalantixu vyhynula spousta druhů zvířat,« povzdychl si tygr. »Lidé se odnaučili lovit a v parcích žila stáda krotkých jelenů, laní, antilop a okrasných ptáků... snadná kořist pro vykrmování barbarských válečníků!«

„Jak tě tak poslouchám, asi ses proti vaší Radě Moudrých vzbouřil, co?“ domyslela si Věrka, co se jí už nějakou dobu honilo hlavou.

»Nejen to,« řekl Zdislav. »Naše parta nazvala Radu Moudrých bandou neschopných kreténů, přesněji *fetusja afrpji* a obvinili jsme ji nepřímou ze smrti dvaceti milionů obyvatel Atalantixu... zkrátka tvrdit, že jsme se nepohodli, je slabý odvar toho, co se tenkrát stalo.«

„Ale... za to by z tebe nemohli udělat tygra!“ namítla opatrně.

»Co ty víš?« vzdychl si. »Svět není spravedlivý!«

„Svět možná,“ připustila. „Ale kriogisové by měli být lepší!“

»Měli by...« souhlasil Zdislav. »Považuješ i ty za spravedlivé, když nebránili barbarům vyvracet nejlepší říši světa, která se mohla – a měla – stát vzorem pro celý svět?«

„To bych nazvala hloupostí,“ odvětila.

»Já zpočátku také,« souhlasil Zdislav. »Ale u Japonců se dodnes zachovalo přísloví: *Chybovat je lidské, ale v poznané chybě setrvat je pítomost nebes se dotýkající*. Hloupost je

hloupostí, dokud ji někdo nevyvrátí. Pak už se pouhá hloupost stane zločinem.«

„Poslyš – co se tam tenkrát doopravdy stalo?“ obrátila se na něho teď už naléhavě.

»Co ti o tom kdo do dneška řekl?« zeptal se jí tygr.

„Slyšela jsem jen to, že jsi obrátil vědu Aplafů proti lidem,“ řekla. „Za to tě změnili na deset tisíc let ve zvíře. A mělo to být zostřené ztrátou smyslu života, jenže jak jsem dneska pochopila, aspoň tomu ses dokázal vyhnout. Tak už mi konečně řekni, jak to vidíš ty!“

»Už jsem ti jednou řekl, že bych to udělal znovu a jinak bych jednat ani nemohl...«

„Jak to tedy bylo?“ nedala se už zastavit.

»Tak si to sama představ,« zavzpomínal. »Z kvetoucí říše zbývá už jen desetina, všude řádí ozbrojené loupežné bandy. Indové, Číňané, Japonci, Mongolové, Peršané, Egyptané, hordy z dnešního Turecka a snad i z Recka... A kdyby jen loupily... jim to nestačí! Každý útok na město i na osamělé sídlo zakončují vyvražděním obyvatel co nejbolestivější smrtí. Nejdřív zabíjejí děti, aby způsobili co největší trýzeň jejich matkám, pak ženy a na konec muže, předtím přinucené bezmocně sledovat, jaká muka se stala jejich nejdražším. Nechala bys to být?«

„Asi ne,“ uznala. „Pochopitelně kdybych měla čím, holýma rukama bych asi také nic nesvedla. Asi bych se pokusila aspoň část lidí odvézt někam do bezpečí, třeba lodí...“

»Naše parta udělala jen co jsme považovali za správné,« řekl Zdislav. »Požádali jsme biroivi o zopeegy, vzlétli jsme – a začali jsme Atalantix od barbarů čistit pomocí belazyrů. Ano, bylo to kruté. Lidé, koně i sloni hořeli jako sláma. Neničili jsme ty, kdo se obraceli na útěk ze země, ale neměli jsme slitování s těmi, kdo se obklopovali lidmi jako živými štíty. Rukojmím jsme ale nepomohli. I když jsme pečlivě mířili na barbary, ti je hromadně zabíjeli v odvetu za jejich zabitě vojáky. Ale vyvraždili

jsme vetřelce ze všech koutů světa tak, že se z toho některá civilizační centra vzpamatovávala celá další tisíciletí.«

„A proto jste použili i nejtěžší zbraně?“

»My?« opáčil Zdislav. »Největší podraz nám přichystala naše vlastní Rada Moudrých. Zatímco naše zopeegy pobíjely barbary, usnesla se věhlasná Rada Moudrých zastavit všemi prostředky – nás. Použila proti našim zopeegům čerstvě objevenou funkci uchezemgo. Ta měla původně sloužit k ochraně proti nárazům asteroidů a ani Aplafů nepředpokládali, že ji někdo místo úderu do vesmíru otočí proti zopeegům a tím vlastně proti pevnině. Výsledek předčil i nejhorsí obavy. Z našich pěti zopeegů se čtyři změnilly v ohnivá oblaka, jen pátý byl stranou a v něm jsem to přečkal i já. Rozptýlená energie se však opřela do geologické kry Atalantixu – a zadupala ji hluboko pod úroveň moře, které se tam hned v podobě ničivé vlny tsunami nahnulo.«

„To pak i vaše Rada Moudrých použila prostředky Aplafů proti lidem – a navíc i proti vlastním, proti kriogisům!“ neudržela se Věrka.

»Jistě,« kývl Zdislav. »Ale byl jsem nakonec jediný z naší party, kdo to přežil, zatímco Rada Moudrých přežila v plném počtu. Umíš si představit, jak ten soud probíhal? Určili mě jako jediného viníka katastrofy a následoval exemplární trest. Tisíc let mě pak vystavovali v kleci jako odstrašující příklad! A snížili mi i koeficient stárnutí, abych vydržel naživu déle než kdokoliv jiný! Prý abych si to ponížení hodně vychutnal! Nu což, povedlo se jim to!«

„To ale vůbec spravedlivé nebylo!“ mračila se Věrka.

»Jediné, co mě blažilo, bylo vědomí, že jsem všechny ty nespravedlivé soudce přežil,« ulevil si tygr.

„Jenže ti to nepomohlo,“ politovala ho.

»Však si také dali úžasnou práci, aby pečlivě zahladili všechny stopy a svědectví, které by mohly jejich podlost odhalit. Nikdo už neprokáže, kolik záznamů v biroivi kvůli tomu smazali. Dlouho opakovali, že se záznamy ztratily díky katastrofě, až

zájem kriogisů začal postupně ochabovat. Dnes už nikdo neví, jak to vlastně probíhalo.«

„Až na tebe?“ podotkla.

»Až na mě. Kdo by ale věřil usvědčenému a odsouzenému zločinci?« vzdychl si tygr.

„Já ti přece věřím,“ řekla Věrka.

»Pak jsi ale jediná na světě,« usadil ji. »Nic si z toho nedělej, zvykl jsem si i na život v opovržení a beze smyslu. A jestli mi věříš, jsi jediná, kdo mě může potěšit. Vlastně i Vuk mě přijal jen ze soucitu, ale o Atalantixu se mnou nikdy nechtěl mluvit. Domnívám se, že si udělal předem obrázek podle všech zachovalých záznamů – na žádném nejsem při činu, jsou tam jen pečlivě prostříhané útržky ze soudu, ale vcelku se z nich dá i bez jediného přímého důkazu seskládat kvalitní mozaika mé viny...«

„Jak je to možné?“ vrtěla nedůvěřivě hlavou.

»Měli jen nepřímá svědectví,« vysvětloval jí. »Svědectví o lidském utrpení a zkáze, které mi svědkové s naprostou jistotou připsali. Svědectví Rady Moudrých, která tvrdila, že jsem zodpovědný za potopení Atalantixu – ačkoliv jsem tehdy byl v posledním zachovalém zopeegu, který by tu katastrofu ani způsobit nemohl. Všichni ale tvrdili: „Ano, viděli jsme ho u hlavního biroivi, musel to způsobit. Škoda, že nás nenapadlo pořídít o tom záznam, ale přísaháme, viděli jsme ho na vlastní oči.“ Tři sta svědků jednoznačně a jednotně svědčících proti jednomu obžalovanému – a především, hlavní soudci patřili do Rady Moudrých.«

„To by byl ale strašlivý justiční omyl!“ vyhrkla.

»Žádný justiční omyl, ale zločin!« opravil ji tvrdě. »Soudci znali pravdu, pouhý omyl to být nemohl. Jen zločin, který se však už nedá ani prokázat, natož napravit.«

„Tetička Markéta možná měla pravdu, že bys mohl zanevřít na celý svět,“ řekla Věrka.

»Jakže to říkala?« zpozorněl Zdislav.

„Že by v tobě mohl život v tygří kůži vyvolat touhu po pomstě,“ řekla. „Měla obavy, že bys mohl mít vztek na celé lidstvo, nebo jen na nás kriogisy a když už se nemůžeš mstít svým soudcům, mohl bys ten hněv otočit proti nám, co už dávno za nic nemůžeme.“

»Nebyla daleko od pravdy,« přikývl. »Pomstu jsem v sobě choval dlouho, určitě déle než tisíc let. Jenže mé možnosti byly a jsou prakticky nulové. Ostatně, komu bych se dneska mstil? Ti, kdo mě do tygří kůže dostali, jsou všichni dávno na prach a těm současným mohu vyčítat jen to, že se na mě pořád dívají jako na spravedlivě potrestaného zločince. Jenže i za to se mohu zlobit jen na ty, kdo zfalšovali soud. Ti dnešní jim věří, ale to není taková chyba, zfalšování bylo přece dokonalé!«

„Tím víc ti teď přeji, abys získal novou šanci,“ řekla procítěně.

»Budu ti vděčný,« přikývl. »Zejména když mi trochu pomůžeš. Strašně rád bych se dočkal příchodu Aplafů na Zem.«

„Neměl by ses jich spíš obávat?“ zauvažovala.

»Víš – je o nich psáno, že se žádnými podvody tehdejších lidí nedali ošidit,« řekl. »Už tenkrát samozřejmě narazili na lidi, kterým říkáme křiváci, podrazáci, podvodníci a lháři, v lidstvu jich bylo vždycky dost, ani kriogisům se to nevyhnulo. Jenže Aplafů je prokoukli vždycky. Chtěl bych se jim postavit a vyprávět jim svoji verzi katastrofy Atalantixu. Jestli je pravda, co se o nich tvrdilo, měli by mi uvěřit.«

„Jenže – když se sem dostanou až za dvě tisíciletí...“ namítla tiše...

»Kdybychom jim dali na vědomí, že je tu čekáme, mohli by letět přímo,« upozornil ji na podmínku, kterou přehlédla.

„A ty víš jak jim to dát na vědomí?“

»Ještě ne,« vzdychl si. »Ale s tvou pomocí by to snad bylo možné. I kdybych zůstal ve své tygří kůži a zbyly by mi jen tyhle tlapy.«

„Natož kdyby se nám podařilo získat pro tebe lidské tělo,“ řekla veseleji.

»Nejásej, to není jisté,« krotil její nadšení. »Zbývá mi třiadvacet let nuceného života v téhle kůži. Do té doby se může stát ledacos.«

„Co by se mohlo stát?“ opáčila nevěřičně.

»Mohli by třeba to zabíjení dětí zakázat,« připomněl jí. »Divím se, že to vůbec trpí, je to ostuda celého lidstva!«

Byla to pro ni trochu ledová sprcha. Pak by se ovšem Zdislav člověkem nestal.

„Co bys dělal potom?“ zchladla skoro obratem.

»Zůstal bych tygrem,« odvětil klidně. »Co by mi zbývalo? Jako tygr mám obrovskou výhodu. Můj tygří život nemusí skončit za těch třiadvacet let, to je jen hranice, kdy bych už mohl zemřít z vlastní vůle. Mohl bych tak ale žít dál i dalších deset tisíc let – tohle tygří tělo nemá vůbec zabudované stárnutí, moji soudcové mi tenkrát prokázali *úžasnou milost*, že bych aspoň po deseti tisíciletích mohl skončit sebevraždou.«

„Proč ale potom stárneme i my kriogisové?“ okamžitě začalo Věrce vrtat hlavou. „Sice pomaleji, ale jistě.“

»Protože život nakonec unaví každého,« vzdychl si Zdislav. »A koho z kriogisů život omrzí, ten obvykle zemře, jenže rychle a bezbolestně. Tak to ustanovili Aplafů, když pro nás začali stavět Studny. Od té doby se to všeobecně chápe jako nejlepší možné řešení.«

„Takže by ses možná dočkal příchodu Aplafů i beze mě,“ vzdychla si.

»Možná,« připustil i tuto možnost. »Ale s tebou se mi snad podaří urychlit to, aby ses jejich příchodu dočkala i ty.«

„Budeme se tedy snažit,“ vzdychla si.

=*=

Ještě třiadvacet let tygrem!

Po pravdě řečeno, Věrka si to neuměla ani představit. A už vůbec ne těch deset tisíc, které Zdislav žil do této chvíle. Bylo to mimo hranice jejího chápání. Zkusila si vzpomenout na některé

okamžiky vlastního života a zjistila, že si pořádně nepamatuje ani vlastní dětství. Říká se, že každý člověk nejpozději do desátého roku svého věku úplně zapomene všechno, co se odehrálo před jeho druhým rokem, do dospělosti zapomene i to, co bylo před jeho třetím rokem a události před jeho desátým rokem se mu zahálí mlhou zapomenutí.

Aby si někdo pamatoval události staré deset tisíc let?

Také se ale říká, že si člověk i navzdory předchozím poučkám pamatuje obzvlášť silné zážitky před jeho druhým rokem života. Takovým se pak říká »nezapomenutelné«. Mohla by být takovým nezapomenutelným zážitkem válka spojená s katastrofou takového rozměru, jakou jistě byla zkáza Atalantixu? Zejména když to pokračovalo justičním zločinem, který dotyčného odsoudil ke strašlivému, nelidskému trestu?

Věrka se rozhodla ničemu se nedívat. Ale také přestat věřit všem dosavadním pravdám, které se dozvídala od chvíle, kdy se připojila ke kriogisům. Proč se tetička Barča musela jet poradit do Andrapraděše, jak pokračovat ve Zdislavově věci? Proč tvrdila, že něco takového nemůže v žádném případě rozhodnout sama? Proč se chodí radit do Indie, když i ona zřejmě patří k nepříliš početné skupině kriogisů, schopných trestat tak nelidskými tresty?

Na druhé straně Věrka cítila, že jedině tetička Barča může Zdislavovi vrátit jeho lidskou podobu. Jen ona má znalosti nutné k přenosu osobnosti mezi člověkem a zvířetem a naopak. Nikdo jiný – ani Věrka a nejspíš ani pan Vuk – nemohou Zdislavovi pomoci.

Ale je tohle ta pravá cesta? Vrátit lidskou podobu... je to opravdu možné jen s využitím obrovské špinavosti pozemské lékařské vědy – potratu nazývaného »parciální porod«?

Ačkoliv – je to opravdu největší špinavost? Nemá současná lékařská věda na svědomí víc zločinů, často cynicky vydávaných za dobrodiní? Co třeba transplantace orgánů? Tvrdí se, že mnoha lidem prodlužují život, ale je to opravdu život a ne živoření?

Jediný přijatelný orgán může pocházet pouze od jednovaječného dvojčete. Jedině tam je zajištěna potřebná genová kompatibilita. Všechny ostatní transplantace jsou možné jediné při masivním doživotním podávání předražených léků na potlačení imunitní nesnášenlivosti – které na druhé straně podporují a často samy vyvolávají rakovinu!

V tomto světle je asi oprávněné použití »lidského odpadu«, jak říkají vražděným novorozencům z potratů, jako výjimečného dárce těla pro tygra Zdislava!

Pravdu má ale i Zdislav. Není jisté, jestli taková zrudnost přetrvá i po těch třiadvaceti letech, které mu ještě zbývají. Vždyť proti tomu protestují i tisíce aktivistů!

Ačkoliv na druhou stranu – lidé se utěšovali, že nejhorší celosvětové války se odehrály v minulém tisíciletí a teď snad konečně skončí! Jak krutým vystřízlivěním byly dvě krvavé války, rozpoutané hned po začátku nového, podle naivního očekávání »mírového« tisíciletí.

To nám to tisíciletí smutně začalo!

Lidé jsou zřejmě nepoučitelní...

=*=

Zatímco Věrčin otec pokračoval v Praze v dálkovém zaměstnání jako dříve na vesnici, maminka měla na starosti především chlapečka Vojtíška a Věrka věnovala největší část svého času učení. Markéta ji učila »utajenému léčení« a současně jazyku sryzrav, od Barči získávala znalosti »motýlích efektů«. Rodiče obě »mladé dámy« poznali z jejich lepší stránky – Markétu jako schopnou porodní asistentku a o Barče věděli, že Věrce koupila tento dům. Když viděli, jak se obě věnují Věrce a jejímu učení, získali dojem, že svěřili dceru do dobrých rukou.

Kdyby tak tušili, čemu to vlastně jejich dceru učí – a zejména Barča!

Tetičky se střídaly, Věrka byla proti nim sama. Jednou týdně si však vymínila volno na odpočinek od »tvrdého učení«, údajně aby se mohla trochu projít po Praze.

Tetičkám to tak vyhovovalo a ani rodiče nic nenamítali. Proč by nemohla mít pro sebe také chvilku volnosti? Vždyť její vrstevníci mají víc volna než jen neděli.

Jenže místo toulek po Praze se Věrka vracela do Vukovy chalupy, aby se tam setkávala se starým tygrem Zdislavem. Dvakrát si ještě potvrdili, že tajemná řeč skutečně přichází od hvězdy označené vkryhirem. Bylo to snadné – označení kterékoliv jiné hvězdy bylo marné. Jen ještě jedna hvězda při označení mluvila, ale ta sotva šeptala.

„Je o dvě stě světelných let dál,« vysvětloval to Věrce Zdislav. »Sledoval jsem ji již od doby Jana Husa v Čechách. Aplafů se k nám blíží. Na každé objevené planetě zanechávají základny a vysílají zprávy pro ztracené lodě. Rekl bych, že se jim ve zdejší oblasti vesmíru ztratilo lodí víc, ale ostatní nezadržitelně postupují. Ten postup nemůže být přímočarý, jistě si pokaždé vybírají nejlépe dosažitelný cíl, ale i tak je jen otázka času, kdy k nám dorazí.«

„Očekáváš, že k nám budou přátelští?“ podívala se na něho tázavě.

„Tamti byli,« ujistil ji. »I když je asi pravda, že jsme pro ně jen tlupa hašteřivých opic. Ti první tu ztroskotali a měli pro nás, opičáky, pochopení – možná jakousi slabost. Nechali nám tu úžasné dědictví, naučili nás plno znalostí – a co s tím naše hašteřivé opice udělaly? Svět je dnes horší než tenkrát, války získávají na krutosti, lidé se zabíjejí už ne po tisících, ale po milionech, Atalantix si potopili sami kriogisové ve válce s barbary... a to všechno ve jménu nezasahování proti lidem...«

„Proč tedy sledujeme, jak se k nám Aplafů blíží?“ zachmuřila se trochu.

„Jen pro jeden prastarý poznatek, který jsme my opičáci zjistili, když tu s námi byli,« vzdychl si. »Ve všech starých záznamech, rozuměj – naprosto ve všech – se shodně uvádí, že Aplafů byli za všech okolností spravedliví. Možná byli přespříliš laskaví, ale i když občas někoho potrestali, bylo to vždycky za

nějaké darebáctví. A nikdy netrestali přespříliš, vždy to museli všichni lidé uznat za spravedlivé. Na to – a jediné na to se spoléhám.«

„Dobře, chápu, že se na ně těšíš,“ souhlasila Věrka. „Možná jsou jediní, kdo by tě mohl pochopit. I když se považují za tvoji tajnou přívrženkyni, mě už jsi přesvědčil... A co dál?“

»Chceš mi pomoci?« obrátil se na ni.

„Že váháš!“ odvětila. „Jen pořád ještě nevím jak!“

»Můžeš pro mě udělat víc než sama tušíš,« řekl vážně. »Vuk by pro mě leccos udělal také, ale mám obavu, že mi tolik jako ty nevěří a v kritický okamžik by to mohl zkazit. Ty se mi zdáš upřímnější.«

„V čem ti mohu pomoci?“

»Chci vyslat směrem k Aplafů odpověď na jejich volání. Popsat jim náš současný svět a vyzvat je, aby přiletěli co nejdřív. Podle toho, co vím o jejich putování, by mohli urychlit přilet tak, aby ses jich dočkala i ty. Chceš mi s tím pomoci?«

„Že váháš!“ opakovala.

»Dobrá, můžeme začít. Připravil jsem si pro Aplafů vysílání. Bohužel, jejich dálkové spojovací prostředky neumožňují nic víc než primitivní přenos řeči. A já jako zvíře nemám hlasivky, telepatie se přenášet nedá, takže bys musela mé poselství nejprve převyprávět do řeči sryzrav. Zaznamenané to a můžeme to vyslat tolikrát, dokud k nám nepřijde odpověď.«

„Tvrdil jsi, že jsou šest set světelných let daleko!“ připomněla mu.

»Zřejmě nevíš, že jejich vysílání nenesou elektromagnetické vlny, takže není omezené rychlostí světla,« opáčil. »To není omezená pozemská technologie! Přenos zajišťují bubliny zkrouceného prostoru daigroty, šířící se jiným než klasickým prostorem – vzdálenost šesti set světelných let pro ně neznamená šest set pozemských let cesty. V Atalantixu jsme kvůli zkouškám umístili sondu na Jupiterově měsíci Ganymed. Jistě tam ještě je, pochyboval bych ale, že by byla ještě funkční.

Odpověď z Jupitera nám přicházela pod jednu vteřinu, zatímco světlo na totéž potřebovalo tři čtvrtě hodiny – je to tedy nejméně dva a půl tisíckrát rychlejší než světlo – a to nemluvím o nepřesnostech v rozsahu deset až tři sta procent, kterých jsme se mohli dopustit. Odhaduji, že odpověď může přijít do tří měsíců. To snad stojí za to, ne?«

„To by bylo něco jiného,“ zhodnotila to Věrka. „To by stálo za pokus. Co k němu ještě potřebuješ?“

»Naše parta byla v tom směru už dost daleko. Je možné, že se v pamětech biroivi něco z toho zachovalo, i když Rada Moudrých paměti čistila jako rejžákem.«

„Tak co nám brání to tam najít?“

»Moje omezené schopnosti,« odvětil. »Ponechali mi jen nepatrný zlomek schopností kriogisů. Nemám schopnost mluvit, zato se domlouvám telepatii, ale nemohu se vcítovat ani do zvířat, natož do lidí. Mohu biroivi požádat o celou syrovou hovězí čtvrtku, ale na výběr mám jen čím se běžně živí tygři v Indii – ovšemže kromě lidského masa. Nad to si smím říci jen o to, co mi povolí nejbližší člověk. Vuk mi odblokoval vkryhir jen když jsem mu svatosvatě slíbil, že neuškodím ani mouše a fuzyraboň jsem si na něm vyprosil, abych mohl poslouchat starodávnou indickou hudbu. Ale když se chci proběhnout volně lesem a potřeboval bych se vcítit do nějakého ptáka, aby mě jistil shora, musím ho pokaždé pěkně poprosit, aby mi ho chytil a předal. Těžko bych před Vukem ospravedlnil, k čemu potřebuji bumyr, abych mu přitom nemusel prozradit všechno. On by se pak chtěl s někým poradit, zda mi to vůbec může dovolit... proto o tebe tolik stojím, chápeš? Potřebuji tě, abys mi odblokovala pár neobvyklých přístrojů. Tím lépe, když se na tom budeš podílet. Prozradil jsem ti, co to je, protože věřím, že s tím hned nepoběžíš za autoritami – myslím tím i tetičky. A nejméně ze všeho potřebuji, aby se to dozvěděli v Ándrapradéši.«

„Nevěříš jim?“

»Ani slovo,« zavrčel tygr. »Za deset tisíc let nepodnikli sebemenší pokus vyjasnit, co se tenkrát skutečně stalo. Pořád jen omílají kolem dokola původní zprávy, uložené tehdejší Radou Moudrých. Ačkoliv o mně celou dobu vědí, nikdy jim nestálo za pokus vyslechnout mě a zkonfrontovat. Vědí, že mám jiný názor, ale neustále prosazují jen ty oficiální. Po tom všem jim přece nemohu věřit.«

„Ale co ti ostatní?“ zajímalo Věrku. „Nemůžeš přece nevěřit nikomu na celém světě, to bys byl strašně osamocení!“

»Myslíš, že nejsem?“ odpovéděl jí otázkou. »To se ví, že jsem sám proti celému světu! Ale dá se to taky otočit – celý svět stojí proti mně. Jenže se to nedá chápat tak, že celý svět má pravdu a jediné já se držím lži! Kvantita ještě neznamená kvalitu a ani milion kriogisů, kteří ani pořádně nevědí oč jde, nemusí mít pravdu proti jednomu vypelichanému tygrovi!«

„Nejsou všichni kriogisové proti tobě,“ namítla. „Stačí přece jedna výjimka a pravidlo přestává platit, jak říkal už pan Vuk!“

»Pravda,« připustil Zdislav. »Ale v tomto kraji se také povídá, že jedna vlaštovka jaro nedělá. Jsi jedna jediná.«

„Jedna, ale ochotná ti pomoci,“ řekla. „Tak konec řečí. Čím začneme?“

»Čím začneme?“ zdálo se, že se usmál. »Začneme pokusem. Zkus objednat bumyr. Já na tu možnost nemám oprávnění. A je velká otázka, jestli položka v pamětech biroivi po těch čistkách zůstala.«

„Tak to zkusíme,“ řekla Věrka – a objednala bumyr...

Kostky jsou vrženy...

=*=

Dvojí život

Věrka si teď sama sobě připadala jako dvojice úplně odlišných dívek.

Jedna – poslušná dcera svých rodičů a žákyně tetiček, jí samotné připadala jako hodný doktor Jekyll. Druhá – jako jeho protipól Hyde – se spolu s odsouzeným zločincem tygrem Zdislavem podílí na něčem nelegálním. Kdoví, co strašného z toho vzejde? Proč vlastně věří Zdislavově verzi katastrofy Atalantixu? Není naopak pravda, že ji tenkrát způsobili zločinci a Zdislav byl mezi nimi? A co když mu dnes umožní získat nějaký vynález zkázy, kterým to zopakuje?

Jenže Zdislavova verze vypadala příliš věrohodně. A v současné době se opravdu oba snažili zachycovat signály blížících se Aplafů. Kdyby se jim podařilo navázat s nimi spojení a přiměli je změnit směr jejich postupu vesmírem, aby k Zemi dorazili mnohem dřív, nebyl by to naopak pro všechny přínos?

Jediné, v čem se shodovalo mínění Zdislava s míněním ostatních kriogisů, se kterými se doposud setkala, bylo tvrzení, že Aplafů byli tenkrát spravedliví a je tedy pravděpodobné, že takoví budou i jejich krajané, až přiletí k Zemi.

Jenže hodnocení jejich přiletu se už teď začalo lišit.

Tygr Zdislav tvrdil, že se spravedlnost Aplafů projeví nejen jeho rehabilitací, ale také zásadním převrácením vztahu společenství kriogisů k většinové lidské civilizaci. Nevylučoval, že se to autoritám z Ándrapraděše nebude líbit, ale tvrdil, že je to jejich vina. Chovali se po celou dobu od zkázy Atalantixu nespravedlivě a měli by to pocítit. Škoda, že si spravedlnost nevyuchtá i tehdejší Rada Moudrých. Pro tu to bude jen dodatečné odsouzení.

Pan Vuk, tetičky a kriogisové v Praze by se příchodu Aplafů obávat nemuseli. Nechat se oklamat přece není spoluvina a pradávňý justiční zločin byl tak dobře zosnovaný, že byl opravdu věrohodně podaný. A kdo by se staral o odsouzeného zločince?

Starali se sice hned dva – pan Vuk a Věrka. Pan Vuk poskytl kdysi Zdislavovi čistě ze soucitu poměrně bezpečný úkryt v Čechách, ale příliš mu nevěřil, Věrka jako jediná na světě uvěřila, že Zdislav není zločincem, ale obětí. Jakmile ale tu verzi připustila, dostalo všechno poněkud jinou, drsnější tvář. Zdislav tvrdil, že za katastrofou stojí Rada Moudrých, která pak událost vyšetřovala, zfalšovala a otočila.

Je to vůbec možné?

Ale je – konec konců je častým trikem zločinců svést vlastní zločin na někoho jiného a ještě si pořádně smlsnout na jeho potrestání. Kolik už bylo od té doby podobných případů?

Věrka se zpočátku Zdislava trochu bála. Ale když si společně s ním ověřila, že mu jde opravdu jenom o Aplafů, uklidnila se.

Pomoc Zdislavovi se některým kriogisům nemusí líbit. Možná to je ilegální, ale Věrka to jako zločin necítila.

Dokonce ani jako chybu.

=*=

Krátce po návratu od Zdislava se jí tetička Barča zeptala, jak si popovídala s tygrem?

„No – šlo to,“ pokrčila rameny Věrka. „Jen jsem očekávala víc nadšení, když jsem mu řekla o té možnosti získat »odpad z částečného porodu« a tím lidské tělo.“

„On snad nadšený nebyl?“ zpozorněla tetička.

„Je to skeptik,“ řekla Věrka. „Tvrdil, že se tohle barbarství nemůže dlouho udržet. Než mu vyprší trest, budou »částečné porody« trestané jako vraždy dětí a tahle šance padne.“

„No – v tom může mít pravdu,“ zamyslela se tetička. „Dokonce už zakázané byly, ale ve Spojených státech se proti tomu zákazu postavila velice mocná lékařská lobby, takže se dá očekávat, že zase prosadí legalizaci.“

„To říkáš ty,“ vzdychla si Věrka. „Zdislav je větší pesimista.“

„V tom případě by tahle možnost padla,“ pokrčila rameny tetička Barča. „Můžeme si jen říci, že jsme pro to udělali co se dalo.“

„Ale mně je Zdislava líto,“ řekla Věrka. „Mohl by získat smysl života!“

„Možná,“ zamyslela se tetička. „Ale možná bude lepší, když ta možnost padne. Víš, nechtěla jsem ti to moc říkat, ale Zdislava provází varování ještě z Indie. Je prý nebezpečný. Asi bude lepší, když ho už nebudeš navštěvovat.“

„Mohla bych ho aspoň občas potěšit?“

„Radši ne,“ zavřela hlavou tetička. „Na okamžik jsme mu přinesli zrnko naděje, ale tím horší to bude, až o ni zase přijde. Nech ho být, nestojí ti za to!“

„To říkáš ty? Vždyť jsi sama přišla s tou největší nadějí!“

„Možná to byla chyba,“ řekla tetička zamyšleně. „Svatý František z Asisi říkal, že je chyba dávat dvakrát šanci zločinci – a to Zdislav je, i když nám může být líto, jak dopadl.“

„Takže jsi proti tomu, abych za ním občas zašla?“ ubezpečovala se Věrka.

„Jsem,“ přikývla tetička. „Bude to tak bezpečnější. Uvědom si, je to – či to docela určitě byl – hromadný vrah. Nezaslouží si soucit ani tvou pozornost. Nech ho být!“

„No dobře,“ vzdychla si Věrka.

Jenže v té chvíli měla pocit, že v ní začala převažovat její druhá tvář. Je to Jekyll, nebo Hyde? Jistá si tím nebyla.

Věděla jen, že nepřestane.

=*=

Několikrát se Zdislavem nasměrovali bumyr na obě hvězdy, aby k nim vyslali Věrkou namluvené poselství pro Aplafů. Pak se však museli obrnit trpělivostí. Podle Zdislava jsou daigroty více než dvoutisíckrát rychlejší než světlo, ale ani taková rychlost není nekonečná. Kam poletí světlo šest set let, tam jim to trvá pořád ještě čtvrt roku. Připočteme totéž na cestu v opačném směru... a jistě i nějaký čas, než si Aplafů jejich vysílání všimnou a než na ně odpoví... zkrátka teď budou i další půlrok poslouchat

jen monotónně opakovanou *výzvu pro zmizelé lodě*. Mezitím Země urazí půl oběhu kolem Slunce, čímž se ocitne na opačné straně za ním – to nějakou dobu jakoukoliv komunikaci znemožní – Zdislav už dávno věděl, že se signály z vesmíru nedají zachytit po celý rok. Takže reálně mohou něco čekat nejdříve za tři čtvrti roku...

Nevadí, první část snad jakž takž zvládli, i když Zdislav ještě mlel cosi o tom, že ani hvězdy nestojí na místě a za pouhých deset tisíc let se souhvězdí, obsahující blízké hvězdy, k nepoznání rozejdou. Ani zaměřování příjmu podle obrazu hvězdy na obloze není přesné, jenže daleko větším problémem bude vysílání, neboť cílová hvězda se mezitím může značně přesunout. Na to zaměřovač *vkryhir* nestačí – o kratším dosahu hůlky *górchy* ani nemluvě. Chtělo by to vymyslet něco přesnějšího.

»A ty to sestavíš,« řekl Zdislav Věrce. Ta jen obrátila oči ke stropu, ale neprotestovala.

Bylo možná zpozdilé svěřit vývoj vysoce sofistikované novinky patnáctileté holce, ale Zdislav neměl na vybranou. Sám v tomto směru nemohl pohnout ani prstem – vždyť žádný neměl. Soudci mu nezajistili nic víc než holé přežívání, jeho možnosti byly velmi omezené. Ačkoliv Věrka patřila u kriogisů mezi nováčky, měla všechno, co jemu chybělo.

Duchovním otcem zůstával ovšem on, Věrka se jen přizpůsobovala. A je třeba přiznat, že se přizpůsobovala důsledně. Z každého týdne trávila tři dny s tetičkou Barčou, další tři dny s tetičkou Markétou a jen jeden den se Zdislavem, ale u něho postupovala nejrychleji.

Vytvořit něco, co ještě v biroivi nebylo, je velice snadné, pokud se jedná o homogenní předmět. Krychle průzračně čisté soli je učil vytvářet už pan Vuk. Není těžké ani přizpůsobit si něco, co už v biroivi je, ale nevyhovuje jen v maličkostech. Ale vytvořit něco úplně nového, případně si přizpůsobit něco, co ještě nikdo nezkoušel, to už problém je – a velký.

Zdislav tvrdil, že v biroivi určitě musí být prostředky k mezihvězdnému spojení, vždyť Aplafů létají mezi hvězdami už dávno. Problém byl – najít to. Největší potíž byla v tom, že v biroivi toho bylo příliš mnoho. Hledání příslovečné jehly v kupce sena byla proti tomu maličkost. Takže vlastně nezbyvalo než vymyslet něco, co už dávno vymysleli jiní, jen díky tomu, že neznali správný název.

Pokaždé, když už byla Věrka z nezvyklé zátěže utahaná, Zdislav jí navrhl, aby si odpočinula – nejlépe probíráním seznamů biroivi. Pořád byla naděje, že tu objeví hotové to, co zatím spolu pracně vymýšleli.

„Tomu říkáš odpočinek?“ podívala se na něho vyčítavě, když jí to navrhl poprvé. „To je přece stejná námaha jako sestavování součástek!“

»Ale jiného druhu,« trval na svém Zdislav. »Líp by sis odpočinula jen u štípání polen – u toho se nemusí myslet skoro vůbec, stačí aby ses sama nesekla.«

„Máš divné představy o odpočinku,“ zavrčela na něho, ale dál neodporovala a poctivě probírala seznamy.

Byly ostatně zajímavé. Se zobrazením neznámých položek jí pomáhal bedakr, který na její žádost zobrazil položku seznamu buď na nejbližší stěnu, nebo když poblíž vhodná stěna nebyla, jako například v lese, i jen tak ve vzduchu. S bedakrem se poprvé setkala již krátce po »utopení« ve studni pana Vuka. Od té doby se s ním naučila zacházet a teď jí významně pomáhal. U většiny položek jí k vyřazení stačil letmý pohled na obraz – drtivá většina bylo jídlo ve všech možných provedeních. Jakmile spatřila cokoli ležícího na talíři, případně nalitého v pohárech, sklenicích a džbánkách, nemusela mít pochyb – až na okamžiky, kdy se jí nad zobrazenými pochoutkami natolik sbíhaly sliny, že se

rozhodla je hned ochutnat. Tygr proti tomu neprotestoval, ačkoliv to bezesporu zpomalovalo prohlížení. V seznamu biroivi »kuchařce« bylo položek několik miliard a jen jejich prohlížení jistě zabere několik let času. Minuta sem, minuta tam...

Z jeho hlediska – sto let sem, sto let tam...

=*=

Věrka pro Zdislava pracovala jen jeden den v týdnu – v neděli. Častěji to nešlo. Musela by to nějak zdůvodnit tetičkám i rodičům. Tetičce Barče už přikývla, že návštěv u Zdislava zanechá a maminka i tak špatně nesla, že má dceru v domě a přitom ji vidí jen zřídka...

Občas se do toho pokoušela zasáhnout. Vtrhla do Věrčina pokojíku, přerušila vyučování s tetičkou a požádala dcerku, aby „na okamžik“ pohlídala brášku, než si skočí na nákup.

Věrčiny i tetiččiny námitky, že nepotřebuje nakupovat, když jí Věrka rychle a zadarmo pořídí všechno, co potřebuje, odrážela stereotypně, že tohle mohou oni, ale normální rodina se prostě musí chovat normálně – a nákupy k tomu patří.

Tetička Markéta to připustila a od té doby trpěla i občasné přerušení výuky, aby se mohla Věrka věnovat malému Vojtíškovu a maminka nákupům. Usoudila navíc, že přestávky prospívají hned v několika směrech. Jednak si při nich Věrka duševně trochu odpočine od vědy, navíc si pěstuje sourozenecký vztah k bráškovu, což pomáhá slepit její rozklížené rodinné prostředí. Až dosud přece všichni kriogisové vyrůstali až do své dospělosti v klasických rodinách, kde se formovala jejich osobnost. Kriogisové si pak vybírali z celé populace jen nejlepší jedince, aniž by se sami zatěžovali elementární výchovou. Jistili se tím i před případnými neúspěchy na tomto poli. Do dospělosti se projeví většina charakterových vad, které by byly u kriogise na překážku.

Kriogisové si zkrátka z lidské populace vyzobávali jen to nejlepší s odůvodněním, že nemohou poskytnout výhody dlouhého života a přístupu k vymoženostem biroivi kdekomu, kdo by toho případně mohl zneužít. Některé skupiny – dokonce

i celé národy – vylučovali na principu »kolektivní viny« – na způsob »prvotního dědičného hříchu«.

Bylo to oprávněné jednání? Zdálo se, že ano. Těmito opatřeními se jim nejspíš dařilo chránit společenství kriogisů před nákazou nemoci, zvané »Vyvolenost« - ať u jednotlivců, skupin, nebo celých národů. Národ, který se během své historie projevil jako pohrdající okolními národy, neměl dnes mezi kriogisy ani jednoho zástupce.

Podářilo se tím ale zažehnat všechna nebezpečí?

Atalantix byl jasnou výstrahou.

Jitka, Víťa a Věrka byli výjimkou. Nejen z tohoto pravidla, i tím, že je Studna upravila všechny tři najednou. Jenže se ukázalo, že jejich výchova na poli kriogisů se proti dosavadní praxi musí pozměnit. Narazil na to už pan Vuk, tetičky měly proti němu jen jednu výhodu.

Byly předem varované.

Jak panu Vukovi, tak tetičkám však v dané chvíli nezbylo nic jiného než improvizovat. Chyběly jim zkušenosti. Odjakživa – u kriogisů to znamenalo dvacet tisíc let – přijímali za nováčky prakticky hotové osobnosti, se kterými se již dalo rozumně jednat. Měli na to své postupy, ověřené tisíciletími. Ale už pan Vuk musel tyto postupy měnit. Některé znalosti tak musel odsouvat na později a místo nich učil jiné. Porušil tím osvědčenou návaznost, což čas od času napravoval. Ve stejné situaci byly i tetičky. Ale zatímco pan Vuk dvě venkovské děti jakž takž zvládal, dvě tetičky si teď sotva poradily s jednou Věrkou.

Brzy došlo i na Věrčiny neděle.

Maminka jednu neděli opatřila lístky na představení do Národního divadla a požádala Věrku, aby na odpoledne a večer převzala do své péče brášku.

„Už jsme s tátou nebyli v divadle, ani nepamatujeme,“ zdůvodnila to. „Neboj se, bude to opravdu výjimečně. Krmit

Vojtíška dudlíkem umíš, přebalování ti taky nedělá problém, proč bys to nezvládla? Pomoz trochu mamince!“

„Říkala jsem, že v neděli nebudu doma!“ vrčela Věrka – ale pak přece jen přikývla, že brášku pohlídá.

„Ale jen večer, až půjdete do divadla!“ vymínila si.

V neděli ale zmizela jako vždycky a ustaraná maminka se po ní hned po obědě začala shánět. Věrka však nebyla ani u tetiček a protože neměla mobil, nebyla vůbec k sehnání.

„Musíme jí pořídit mobil,“ rozhodla maminka za tatínkova mlčenlivého souhlasu.

Věrka se naštěstí doma objevila na poslední chvíli, zrovna když rodiče začali uvažovat, že nechají drahé lístky do Národního propadnout.

„Říkala jsem, že ho pohlídám až večer!“ bránila se Věrka, když jí maminka rozzlobeně vyčítala nedodržení slova. „Tak jsem tady. A jak vidím, Vojtíšek spinká, tak o co jde?“

Naštěstí měli rodiče nejvyšší čas k odchodu, aby ještě stihli začátek představení, takže Věrka dalším výčítkám protentokrát unikla.

Horší bylo, když se rodiče po návratu z divadla marně sháněli nejen po Věrce, ale i po malém Vojtíškovi. Nebyli doma a protože dole nechyběl kočárek, nemohli být ani na procházce.

Maminka ve zmatku a na pokraji pláče vyběhla na ulici. Tatínka nechala hlídat doma, kdyby se Věrka vrátila, sama pospíchala za tetičkou Barčou, jestli nejsou Věrka s Vojtíškem u ní.

„Vůbec tu nebyli,“ ujistila ji tetička, když nejprve s klidem vyslechla, oč jde. Působila ale takovým klidem, že maminku aspoň trochu uklidnila.

„Už je na cestě domů,“ ujistila ji. „Bude doma dřív než vy.“

„Jak to můžete vědět?“ nadskočila ještě Věrčina maminka.

„Bavím se s Věrkou telepaticky,“ prozradila jí Barča. „Vynadala jsem jí, proč není doma, ale ujistila mě, že už se

z procházky vrací i s Vojtíškem. Dříve než dojdete domů, budou tam oba jako na koni.“

To bylo slovo do pranice! Věrčina maminka na nic nečekala, rychle se s tetičkou Barčou rozloučila a spěchala domů.

A skutečně – v postýlce klidně spal malý andílek Vojtíšek a Věrka vysvětlovala tatínkovi, že bráškoví procházka jediné prospěla.

„Kde jsi s ním byla?“ udeřila na ni maminka, jen co vstoupila do dveří.

„Na procházce!“ odvětila klidně Věrka.

„V tom děsném dnešním vedru?“ schytala hned další výtku.

„Necourali jsme po ulicích, ale ve stínu stromů,“ ujistila ji Věrka. „Lesní vzduch mu jistě svědčil víc než městská pec!“

„Kde tady máš jaký les?“ vyjela po ní okamžitě maminka.

„Nehubuj jí,“ zastal se dcerky táta. „Byla s Vojtíškem v lese u naší vesnice, tam co bydlí ten potrhlý poustevník. Určitě tam je zdravější prostředí než tady!“

„Proboha!“ zmohla se maminka na vydechnutí.

„Před chvílkou se vrátili,“ potvrdil tatínek. „Otevřel se takový modravě svítící ovál, jako když jsme cestovali ze vsi sem. Byl za ním les, takže si Věrka určitě nevymýšlela.“

„Kočárek je přece dole, nepoužitý!“ namítala ještě chabě maminka.

„Měla jsem na Vojtíška tenhle košík,“ obrátila Věrka její pozornost vedle dětské postýlky, kde na zemi ležel moderní košík na přenášení dětí, schopný zastat i úlohu autosedačky.

„Kdes ho vzala?“ zavrtěla maminka nevěřičně hlavou.

„V obchodě,“ ujistila ji dcerka.

„Kolik stál?“ pokračovala maminka ve výslechu.

„Nic,“ pokrčila rameny Věrka. „Tam jsem si ho prohlédla a vložila do paměti birovi, teď už mi stačí přát si ho – víš přece, že my *Jiní* nic nekupujeme!“

„No jo, já zapomněla...“ uklidňovala se pomalu maminka. „Uneseš ho aspoň?“

„Nepochybuj!“ ujistila ji dcerka. „Nenesla jsem ho přece těch sto kilometrů v ruce! Do lesa nad naší vsí je to odsud pět kroků – když máš k dispozici kjodlych...“

„No dobře,“ zklidnila se maminka úplně. „Ale takhle navečer bys ho tam tahat neměla. Proč jsi s ním nešla dřív?“

„Kdo říká, že jsem nešla dřív?“ usmála se Věrka. „Vyzazili jsme, jakmile jste vytáhli paty z domu! A to bylo ještě odpoledne. Vojtíšek tam až na dvoje krmení a troje přebalování skoro všechno prospal, v tom tichu a na čerstvém vzduchu ani není divu...“

„No dobře,“ vzdychla si maminka. „Ale mohla jsi předem říci, že se chystáš na výlet tak daleko!“

„Jo – a vy byste mi to zakázali!“ opáčila nesouhlasně Věrka. „Musela jsem vás ujistit, že je to naprosto bezpečné a to šlo jediné tím, že jsem tam Vojtíška prostě vzala. Teď už to víte a snad už nebudete proti, až ho tam příště vezmu zase!“

„Ale jak to, že se touláš po lese za vesnicí, když sis vymínila toulky po Praze?“ všiml si jedné menší nesrovnalosti pro změnu otec.

„Protože je v letním žáru lesní stín příjemnější!“ odvětila Věrka. „Zvlášť když to musí vydržet i mimino. Snad nechcete, abych s ním chodila rozpálenými ulicemi?“

Tím všechny námitky jednu po druhé odstranila a rodinný klid se zdál být zajištěný.

Pro tentokrát...

=*=

V následujícím týdnu Věrka bez jediného slova odmlouvání hlídala brášku Vojtíška ještě třikrát. Narušilo to sice vyučování, ale obě tetičky měly velké pochopení.

Když ale v neděli tatínek přinesl další lístky, tentokrát na koncert, Věrka se zamračila.

„Neděle mám mít přece volné!“ prohlásila.

„Ale Věruško!“ útočila maminka na její city. „Vojtíšek je výjimečně hodné dítě!“

„Co kdybych si ho vzala na procházku hned po ránu?“ napadlo Věrku. „Vezmu si ho do košíku, o plínky přece nemám nouzi, mlíčko pro miminka v láhvi si taky vezmu...“

„Na celý den?“ podívala se na ni s podezřením maminka.

„Proč ne?“ pokrčila Věrka rameny. „Vojtíšek bude se mnou určitě v pohodě a já nebudu celé dopoledne jako na trní, abych neprošvihla návrat domů včas. A v lese mu bude jistě lépe než ve městě!“

„Ale co tam s ním budeš dělat?“ chtěla vědět maminka. „To se chceš jen tak procházet po lese? To bys měla za chvíli ruce vytahané!“

„Kdybych s ním chtěla bloumat po lese, položila bych ho do kočárku,“ ujistila ji Věrka. „To není problém. Ale já s ním po lese pobíhat nebudu. Najdu si místečko, kde se mu bude dobře spinkat a tam na něho budu jen dohlížet. Občas ho nakrmím nebo přebalím, nic víc zatím nepotřebuje. Budou mu tam zpívat ptáčky, pod stromy je chládek i v létě, uvidíte, jak ho přinesu vyspíkaného do růžovoučka!“

Usmlouvala tedy s rodiči, že dostane brášku na celý den.

„Kdyby se zatáhlo a začalo pršet, ne abys ho nechala zmoknout!“ starala se maminka.

„Kdyby se zatáhlo a začalo pršet, mám to domů pět kroků!“ ujistila ji Věrka.

„A nevezmeš si ten kočárek už z domova?“ napadlo ještě maminku.

„Nevezmu,“ odmítla její návrh. „Košík bránou kjodlych pronesu, ale kočárek by přes okraj brány nepřešel.“

Hádat se s ní nemohli, věděla toho o hvězdné bráně víc než oni. Vlastně by bez ní nic takového ani koutkem oka nespátřili, kdežto ona s vymoženostmi mimozemšťanů zacházela tak samozřejmě, jako kdyby od malička nic jiného nedělala.

Ale ačkoliv nabízela sice rodičům celou neděli jen pro sebe, závoj tajemna činil přece jen její návrh trochu podezřelým...

Mohou jí vůbec věřit?

=*=

Neděle začala po ránu společnou snídaní. Věrka připravila pro sebe i pro rodiče velké pucláky oranžové kávy šerzi a plnou mísu makových koláčků. Až na nezvyklou barvu kávy všem chutnalo a po snídani si Věrka vyžádala připravit Vojtíška do košíku na výlet.

„Vezmi si aspoň pár plínek!“ radila maminka Věrce. „A vážně si myslíš, že Vojtíškovi bude stačit jedna flaška mlíčka? Kam sis ji vůbec dala?“

„Do biroivi!“ zavrčela Věrka, uražená, že to máma ještě nepochopila. Pak jí vyrovnala na stůl v pěti řadách pětadvacet lahviček s mlékem pro miminka, aby jí došlo, proč s sebou nepotřebuje tahat žádné zásoby.

Vojtíšek ležel v přenosném košíku a koukal se, co se kolem něho děje. Ještě nic nechápal, stačilo mu plné břicho a klid. Neprotestoval, když ho Věrka popadla a i s košíkem ho opatrně nadzvedla. Žádná těžká váha, pomyslela si, toho bych klidně unesla kilometr...

„Tak se tu mějte a užijte si ten koncert!“ popřála oběma, když objala maminku a tátu.

Pak si otevřela modravý ovál, za nímž byl lesní stín – a opatrně překročila jeho svítící okraj. A aniž by se ohlédla, pokračovala po lesní cestičce rovnou za nosem.

Praskání větviček pod nohama si příliš nevšímalá. Už aby byla nahoře! Proč jí vůbec Zdislav zakazoval jít přímo nahoru na skálu? Tvrdil, že by se s miminem mohla zakymáčet, ztratit rovnováhu a spadnout! Jako kdyby se jí totéž nemohlo přihodit i dole. Ani výstup na skálu nebyl bez nebezpečí, zejména když bylo po dešti mokro.

Zdislav už na ni čekal na vrcholku. Zdola skoro nebyl vidět, což bylo jen dobře, aspoň ho nespatří nikdo nepovolaný.

»Věrko, Věrko!« vrtěl hlavou, když spatřil kamarádku, jak k němu po pěšině vzhůru supí s košíkem v náručí.

„Vyfasovala jsem zase hlídání,“ ukazovala mu Věrka hrdě košík s miminem. „Neboj, Vojtíšek bude jako vždycky spinkat!“

»O tvého malinkého bratra nejde,« vrtěl hlavou Zdislav.
»Ale nevěřil bych, že tak brzy zapomeň na základy opatrnosti.
Co ten chlap, co sem šplhá za tebou?«

Věrka v první chvíli ztuhla. Pak se ohlédla a ztuhla ještě víc.

Tím chlapem byl – její vlastní táta.

=*=

Věrku v prvním okamžiku napadlo položit košík s Vojtíškem na kámen, sestoupit až k tátovi a pořádně mu od plic vynadat. Samozřejmě musel projít její branou, jinak by se sem nemohl v tak krátké době dostat. Co sem ale měl co chodit?

Pravda, na vině byla i její nepozornost. Když odcházela z domova, ani se neohlédla. Mohl tedy v klidu projít kjodlychem hned za ní, než se otvor uzavřel. Brána se po krátké době nečinnosti vždycky sama zavře, ale měla ji zavřít natvrdo příkazem, jakmile prošla na druhou stranu, jistota je jistota. A správně by vůbec neměla používat bránu před ne-kriogisy! Jenže její rodiče už ledacos věděli, takže se na ně dívala přece jen jinak, než se museli na své rodiče dívat Vít'a s Jitkou.

A teď tohle! Táta šel za ní – aby ji snad špehoval!

Ale proč by to dělal?

Když však s košíkem trochu zavíklala, aby se přesvědčila, zda stojí stabilně, odhadla, že jeho stabilita za moc nestojí a mohl by spadnout. Co teď? Táta se také zastavil, když viděl, že se otočila a spatřila ho, musela mu ale uznat, že se ani neskrýval. Kdyby ji opravdu chtěl špehovat, nešel by za ní tak nepokrytě.

„Tak už sem pojď, když už seš tady!“ zvolala na něho.
„Přišel jsi mě kontrolovat? Kdo ti řekl, abys za mnou šel? Snad ne máma?“

„No... víš... jen mě napadlo...“ soukal ze sebe otec provinile jako školáček přistižený při opisování, „...když jsi prošla tou modrou bránou, že bych se měl podívat, jak se tu bude dařit Vojtíškovi...“

„Ty si vždycky umíš vybrat nejhorší chvíli, tati!“ ulevila si Věrka. „Prosím tě, jak ses chtěl dostat včas zpátky na koncert?“

„Myslel jsem, že až uvidím, jak je to tady s Vojtíškem, že mi umožníš návrat,“ opáčil. „Já se přece neskrývám, snad se spolu domluvíme! Ale myslel jsem, že s Vojtíškem půjdeš někam do klidného lesa a ne že s ním polezeš nahoru na skálu! Co tam vlastně chceš?“

„Mám tam rande,“ odvětila po pravdě.

„Cože?“ nastražil se otec. „Rande? Nejsi na to... trošku mladá?“

„To není rande, jaké si myslíš,“ upřesňovala to hned. „Prostě tam mám sraz, schůzku, setkání, nazvi si to jak chceš. S kamarádem, co ve mně vidí člověka, ale ne holku, natož ženskou. Nechápeš, co?“

„Mluvíš v samých hádankách,“ přiznal.

„Dobře, polez za mnou, pochopíš to brzy!“ vyzvala ho.

Otočila se, zase zvedla košík se spícím nemluvnětem a bez dalšího vysvětlení zamířila směrem k vrcholu. Už tam nebylo daleko a bylo znát, že tam pěšinka končí.

„Rande – na skále?“ nevěřičně kroutil hlavou táta, ale následoval ji. Neudělal však po úzké pěšince ani dvacet kroků a zděšeně se zastavil.

Nahoře na skále ležel – obrovský tygr.

=*=

„Seznamte se, prosím!“ přerušila Věrka okamžik zděšeného ticha. „Zdislave, tohle je můj příšerně zvědavý táta. A tati, to je Zdislav, můj kamarád, co ve mně vidí jen člověka. Už chápeš, proč?“

„Tohle – a kamarád?“ vyhrkl otec zděšeně.

„Doufám, že se teď skamarádíte i vy dva,“ pokračovala Věrka.

»Ono nám nic jiného nezbude, co?« vzdychl si Zdislav.

Slyšela ho ale jen Věrka, neboť to bylo v telepatii.

„Nic jiného vám nezbude,“ opakovala po něm Věrka nahlas. „Oběma!“

„Co je to vlastně za zvíře?“ zeptal se konečně táta.

„V tom zvířeti je člověk,“ sdělila mu dcera vážně. „Máš před sebou, tati, posledního Atlantid'ana. Říká ti aspoň něco jméno Atlantida?“

„Atlantid'an?“ vytřeštil oči otec. „Proboha – kde jsi k němu přišla?“

„Žije u pana Vuka,“ vysvětlila mu. „Už pár století, abys věděl. V původní Atlantidě žil jako člověk, pak jako tygr. Skamarádila jsem se s ním a teď spolu na něčem děláme...“

„Prosím tě... a to se nebojíš přijít k němu s malým dítětem? Co kdyby ho... sežral?“

„Ty mě snad ani nechceš chápat, tati!“ durdila se Věrka. „Zdislav přece není šelma, ale člověk, jen v tygří podobě. A o Vojtíška se neboj! Zdislav ho houpal už včera a jak nádherně se při tom Vojtíškovi spinkalo! Zdislavovi nic neudělá, když našeho malého pohoupá, já mám zatím volné ruce a mohu pomáhat zase já jemu. Užitek je na obou stranách.“

„Ale... co kdyby malému ublížil? Třeba i nechtěně?“

„Toho se neboj, Vojtíšek by byl v košíku dobře chráněný i při autonehodě,“ ujist'ovala Věrka tátu. „Podívej se!“

A přistrčila košík s dítětem k tygroví, který vzal opatrně držadlo do zubů, aby si mohl položit košík mezi přední tlapy. Pak začal střídavě nadzvedávat levou a pravou přední tlapu, takže to vypadalo, jako kdyby se košík s miminem houpal na vodě.

„Teď mám už jen jednu obavu,“ řekla Věrka spokojeně, když viděla, jak se otcův strach zvolna rozplývá. „Že to ještě dneska zbytečně vyslepičíš mámě! A ona bude celý koncert umírat hrůzou, co se s Vojtíškem děje!“

„O to se neboj!“ ujistil ji otec. „Právě protože vím, jak by se strachovala, tak jí nic neřeknu. Jen že jsi tady měla Vojtíška v lese ve stínu... a co tady s tím tygrem vlastně děláte?“

„Tati, nezlob se na mě, ale to je tajemství,“ řekla Věrka.

„I přede mnou?“ zamračil se.

»Tak mu to řekni,« pobídl ji neslyšně Zdislav.

„Řeknu ti to, když slíbíš, že to neřekneš nikomu na světě kromě mámy,“ dala si Věrka podmínku. „Před ní bys to tajit neměl. Ale řekni jí to tak, aby to za chvíli nevěděla půlka Prahy, jak je u mámy zvykem!“

„No nevím,“ zarazil se. „Znáš to! Svěř nějaké tajemství mámě! Jediná možnost je nic jí neříkat. Spíš by šlo tvrdit, jak se tu měl Vojtíšek krásně, lesní vzduch... Ale fakt mě zajímá, co tu doopravdy děláte?“

„Posloucháme mimozemšťany,“ řekla vážně Věrka. „A snažíme se jim odpovědět.“

„Mimozemšťany, povídáš?“ zarazil se táta. „Kde máš jaké mimozemšťany?“

„Nějakých šest set světelných let od nás,“ řekla. „Jsou ještě daleko, ale přibližují se. My je teď jen posloucháme, ale až jim odpovíme, to teprve bude zajímavé!“

„Říkáš – šest set světelných... to je přece strašně daleko, ne?“

„Jak pro koho, tati,“ usmála se. „Hele, věda pracuje i s většími jednotkami! Zdislav na mimozemšťany čeká už deset tisíc let a klidně si na ně ještě počká. Nediv se, jen v podobě zvířete mohl přežít až do naší doby, ale to je dlouhé povídání. Tebe ani mě z mimozemšťanů hlava bolet nemusí, ale už se toho účastnit je ohromné dobrodružství, nechápeš?“

„Dobrodružství...“ vzdychl si. „No budiž... taky bych se přidal, kdybych tomu rozuměl aspoň tak, jako rozumím své práci. Hele, Věrčo, nešlo by do vaší práce zapojit počítače?“

„Těžko,“ zavrtila hlavou. „Víš, my nejspíš s počítači pracujeme, jen to nejsou známé bedýnky s obrazovkami... Místo obrazovky máme... no, radši ti to ukážu...“

Pokynula rukou a stranou se objevil nádherný skleněný pohár s tmavěrudou tekutinou, zřejmě to bylo víno. Jenže pak se obraz krátce zatřásl a stejně rychle, jak se objevil, zmizel.

„Takhle si vyvolám obraz...“ komentovala to Věrka. „Kdybys měl chuť na víno, mohla bych ti místo obrazu vyvolat skutečný pohár vína, to už jsi přece viděl.“

„Nemám chuť na víno,“ odmítl její nabídku. „Ale když jsi nám vyčarovala k večeři pravý guláš, to byla dobrota!“

„To můžeš mít i tady, stačí říct!“ pokynula – a na kameni před otcem se objevil veliký talíř s pravým maďarským gulášem, jenže s českými houskovými knedlíky – česká ruka se zkrátka ani tady nezapřela.

„Na to teď není čas,“ odmítl otec, ale s citelným zaváháním. Guláš byl jeho oblíbené jídlo a odmítnout něco takového nebylo snadné.

„Dobře, necháme to na jindy,“ souhlasila a guláš zmizel i s talířem. „Já tady probírám seznamy – se Zdislavem tu cosi hledáme. A protože nevíme, jak se to má jmenovat, musíme probírat názvy jeden po druhém... Naštěstí můžeme při prohlížení seznamu použít speciální klíčové slovo »chyržé«, neboli »další položku« a vyvolá se další, aniž musíme znát jméno.“

Pokynula a objevila se další položka hned za gulášem, ale jídlo to očividně nebylo. Byl to spíš nepřilíš velký kámen – vypadal jako žulová dlažební kostka.

„Co je to?“ zeptal se trochu zmateně Věrčin tatínek.

„Já to taky nevím,“ usmála se omluvně Věrka. „Tohle jsem ještě neviděla. Ale naštěstí se mohu zeptat, co je to.“

Dotázala se pomocí telepatie a stejnou cestou obdržela odpověď, jenže to slyšela jen ona sama. Zdislav ani táta nic neslyšeli.

„Hele, Zdislave, říká ti něco pojem »gumalbit?«“ zeptala se tygrího kamaráda.

»Cože?« nadskočil tygr, div nepřevrhl košík s nemluvnětem. Naštěstí osvědčil, že má postřeh pořád na úrovni, packou košík zachytil a narovnal, takže se Vojtíšek ani neprobudil.

»Zopakuj to!« poručil Věrce.

Věrka mu vyhověla a Zdislav vyskočil na všechny čtyři, tentokrát ale bral na košík větší ohledy, aby se ani nezakolébal.

»Vytvoř to!« poručil si.

Věrka poslušně zhasila obraz a místo toho předmět nechala zhmotnit. Vypadal opravdu jako žulová dlažební kostka, ale Zdislav na ten kámen okamžik zíral, jako by ho přitahoval.

»Poruč tomu: „Myprim dfjomge!“« požádal Věrku.

„Chceš snad tímhle zobrazit vesmír?“ podivila se.

»Neptej se a dělej!« pobídl ji netrpělivě.

Věrka se tedy obrátila k podivnému předmětu a vyslovila slova, znějící jako zaklínání.

V té chvíli svět rázem ztmavl a kolem tří lidí a tygra nastala hluboká noc. Na obloze se objevily hvězdy, ale netvořily známá souhvězdí. Některé jiskřily na dosah jako vznášející se světlušky, jiné byly očividně dál. Věrka to pochopila hned po Zdislavovi. Kolem nich byl třírozměrný model okolního vesmíru v děsivém měřítku metr ku světelnému roku... nebo tak nějak. Hvězdy tu byly neuvěřitelně blízko, přímo na dosah.

»Věrčo – to je ono!« ujistil tygr svou malou kamarádku. I z jeho telepatie bylo znát, že ho tenhle objev rozrušil víc než co jiného.

»Prosím tě, vytvoř si vkryhir a označ tuto hvězdu!« ukázal jí na jednu ze vzdálenějších světlušek. Věrka ani nepotřebovala další vysvětlení, tuhle hvězdu přece na skutečné obloze poslední dobou zaměřovala mnohokrát – odtud přicházelo vysílání od Aplafů »pro ztracené lodě«! Okamžitě požádala o zaměřovací sklíčko vkryhir a označila jím žádanou hvězdu. A v té chvíli jí po zádech přešel mráz.

A totéž asi cítil i její otec, protože se i on citelně zachvěl.

Nad žulovou krychlí se objevil skoro půlmetrový obraz hlavy člověka.

Ačkoliv – člověk to asi nebyl. Modravá kůže s nepravidelnými, kovově se lesknoucími šupinami, bez uší

a vlasů, byť s téměř lidskými proporcemi, příslušnost k lidskému rodu na první pohled vylučovala.

»Aplafů!« řekl Zdislav.

=*=

Rozhovor v tichu

Věřčini rodiče koncert nezmeškali, ačkoliv se otec nedokázal od tak zajímavé podívané odtrhnout. A což teprve Věrka! Vlastně – i Zdislav strnul, když hlava Aplafů promluvila.

Pro Věřčina otce to byla jen neuvěřitelná změť zvuků. Jistě, byla to řeč, jenže takovou ještě neslyšel. Tím větším překvapením pro něho bylo, když s rozšířenýma očima sledoval, jak té hatmatilce jeho vlastní dcera zřejmě – rozumí.

Nebyla to úplná pravda, Věrka s bídou chytala jen povšechný smysl, spousta slov pro ni byla ještě neznámá, ale měla aspoň trochu přehled, o čem je řeč. Zato tygr Zdislav neměl, jak se zdálo, s podivnou řečí problémy. Byla to přece řeč Aplafů sryzrav, kterou ovládal už před deseti tisíci lety a ani v tygří kůži ji nezapomněl.

A co bylo ještě důležitější, když se na podivný předmět podoby žulové dlažební kostky obrátil svou tygří telepatí, rozuměla mu nejen Věrka, ale... jak se zdálo, i ta kostka.

Hlava Aplafů sice hovořila dál, nejspíš je neslyšela – a Věrka ani nečekala, že by je za tou propastí tak rychle slyšet mohla – ale v rytmu Zdislavových slov se kolem ní objevovaly modravé vlnky, zdůrazňující její obrys. Znamenalo to, že kostka zachycuje Zdislavovu řeč a dává mu to aspoň takhle najevo.

Věrka pochopila, že její a Zdislavova dlouhá příprava na první kontakt s Aplafů byla z větší části zbytečná. Nebude číst předem připravené texty. Zdislav to prostě zvládne sám, bez prostředníka. Stačilo mu to, co mu jeho soudcové ponechali. Věrka se zachvěla, když si uvědomila, že tu dlouhou řeč přenáší telepatí kamsi do vesmíru bez nejmenšího zachvění, zaškobrtnutí či opakování jediného slova. Kolik tisíc let si tuhle řeč připravoval?

Vypověděl v ní – musel v ní vypovědět – všechno.

Od prvních kroků trosečníků z rodu Aplafů na Zemi, od jejich setkání s místními lidmi – ačkoliv tenkrát to snad lidé v dnešním smyslu toho slova ještě ani nebyli – přes zhutnělým

způsobem podanou historii lidstva a zejména větve kriogisů, když původní Aplafů zemřeli a zanechali lidem na Zemi dědictví, kterého nejspíš ani lidé, ani kriogisové nebyli hodni...

Hovořící hlava modravě blikala. Na Zdislava nereagovala a začala už aspoň po desáté opakovat »hlášení pro zmizelé lodi«. Teď už bylo zřejmé, že je to jen něco jako opakující se, předem natočený videoklip.

„Co se to děje?“ nevydržel napětím asi po minutě Věrčin otec, ale dcera ho okamžitě umlčela ostře nesouhlasným gestem, aby proboha mlčel.

„Tiše – Zdislav s nimi hovoří!“ sykla na něho krátce a otec pochopil a umkl. Naštěstí mu nemusela vysvětlovat, co je to telepatie, kterou právě Zdislav hovoří do vesmíru.

Zdislav mezitím krátce popsal i válku o Atalantix a jeho katastrofu. Nezamlčel svoji úlohu i trest, který mu vyměřili. A pak už se jen v rychlosti prokousal zbytkem dějin lidstva, co mají i lidé aspoň částečně zaznamenané – a který on prožil už jen jako zvíře.

Zvíře s duší člověka, ale bez jeho možností.

Zvíře odsouzené k životu bez konce a beze smyslu, které však právě teď svému životu smysl vrátilo.

Konečně tygr skončil. Jestli to Věrka správně pochopila, v této chvíli jeho poselství letí vesmírem rychlostí dva a půl tisíckrát větší než je rychlost světla. Letí v jakémsi kratším nadprostoru, už proletělo kolem Jupitera a pádí daleko za hranicemi sluneční soustavy...

»Přikaž gumalbitu, ať se vrátí k biroivi, ale ať zůstane zapnutý a všechno zaznamená,« obrátil se tygr k Věrce a požádal ji o činnost, kterou už zřejmě provést nemohl – či nesměl.

Vyhověla mu obratem. Žulová kostka zmizela a kolem nich se rozsvítilo. Bylo teprve dopoledne, den se ještě nepřehoupl přes polovinu, ale Zdislav s Věrkou měli hotovo.

»Věřčo, dokázala jsi to!« obrátil se tygr Zdislav nadšeně na svou malou kamarádku.

„Já?“ nesouhlasila. „Tobě se to povedlo!“

„Co se komu povedlo?“ chtěl hned vědět Věrčin otec, který slyšel jen co řekla dcera.

„Povedlo se nám vyslat poselství mimozemšťanům!“ zářila Věrka. „Snažíme se o to už dlouho, ale teprve dnes jsme získali naději, že se k nim dostane!“

„Mám to chápat, že to modravé blikání bylo vaše vysílání?“ ujišťoval se otec.

„Ano,“ přikývla. „A teď už letí vesmírem!“

„Ale říkáš jsi, že ti mimozemšťani jsou ještě nějakých šest set světelných let daleko!“ připomněl jí.

„Jsou,“ přikývla. „Ale tohle vysílání letí rychleji než světlo. Asi tak dva a půl tisíckrát. To znamená, že k nim doletí za čtvrt roku. Dalšího čtvrt roku budeme čekat na odpověď, ale už to nebudou staletí, chápeš? Za pouhý půlrok dostaneme od Aplafů odpověď – dovedeš si představit, jak se na to těším?“

Tatínek si to představit uměl, ale točila se mu z toho hlava. Odpověď mimozemšťanů za půl roku! To snad ani není možné! Tahle mezihvězdná konverzace se rázem smrškla do časových měřítek pochopitelných a dokonce přijatelných i pro něho.

„A máš na tom zásluhu i ty, tati!“ pokračovala Věrka.

Podívali se na ni oba, otec i Zdislav, trochu nechápavě.

„Byla strašná náhoda, že »gumalbit« byl hned vedle guláše, chápeš?“ vysvětlovala jim.

Zdislav to zřejmě pochopil hned a v telepatii se rozesmál, ale otcí to musela vysvětlit.

„Rozuměj, tati,“ pokračovala, když viděla jeho nechápavý obličej. „My tady už dlouho zkoušíme víceméně naslepo vyvolat tuhle mezihvězdnou vysílačku. Ani já, ani Zdislav jsme ale nevěděli, jak se správně nazývá. To jsme se dozvěděli až když se objevila. No řekni, není to děsná náhoda, že je mimozemské slovo »gumalbit« hned vedle českého slova guláš?“

Otec se na okamžik zamyslel.

„Dobře, ale jakou to má spojitost se mnou?“ zeptal se po chvílce uvažování.

„Jen že jsi to slovo guláš řekl,“ odvětila. „Chtěla jsem ti ho dát a požádala jsem biroivi o porci guláše. Jenže na povel »chyržé«, neboli »další položka« – se objevila mezihvězdná vysílačka »gumalbit«. Kdybych probírala seznamy biroivi pěkně podle abecedy, došla bych sem někdy v příštím století. Jednak je položek v seznamech biroivi neuvěřitelné množství, ne miliony, ale stovky milionů, a za druhé, v abecedě sryzravu je písmeno »Gé« skoro až na konci, takže bych nejprve poctivě prošla ty stovky milionů jiných položek! Mysli si o tom, co chceš, ale ten tvůj guláš nám to neuvěřitelně urychlil!“

„Spíš náhoda!“ mínil otec.

„Možná náhoda, ale v pravý čas!“ přikývla Věrka.

„Poslyš...“ vrtěl nechápavě hlavou tatínek. „Pořád mi to nejde do hlavy! Taková malá krabička že umí vysílat do vesmíru tak daleko?“

„Ale to je přece prosté, tati!“ usmála se Věrka. „Ta malá krabička samozřejmě žádnou vysílačku neobsahuje, ani by se do ní nevešla! »Gumalbit« je »kalbedýr«... pouhý ovladač pro »biroivi«, chápeš? I naše civilizace dneska používá spoustu ovladačů. A každý může vypadat jinak, ne jako ty klasické televizní. I počítačová myš je vlastně ovladač. Anebo si představ mobilu! To jsou vlastně malé ovladače velkých telefonních sítí. Samy přece nejsou schopné vysílat kolem celého světa! A »gumalbit« je tedy »kalbedýr«, ovladač skutečného mezihvězdného vysílače.“

„Kde je ale... ten skutečný?“ zajímal se táta.

„A ty, tati, víš, kde všude jsou umístěné vysílače mobilních sítí?“ otázala se ho místo odpovědi. „Nevíš, co? Stejně jako já nevím, kde přesně je biroivi. Možná někde v Indii, tam je dneska středisko našich výzkumů, ale biroivi může být také rozseté po celém světě jako retranslační stanice mobilů.“

„Takže jste vyslali mimozemšťanům poselství...“ shrnul to Věřčin táta. „Dobře, ale co se bude dít teď?“

„Teď tě pošlu domů,“ odtušila Věrka. „Abyste s mámou stihli koncert.“

„Ale požaduješ, abych o tomhle moc nemluvil, že?“

„Ne moc, ale vůbec,“ upřesnila to Věrka. „Radši ani před mámou. Natož před tetičkami a proboha ne před někým cizím!“

„No dobře. Ale co vy tady?“

„My teď s Vojtíškem a Zdislavem půjdeme někam do lesa, aby se Vojtíškoví pěkně spalo,“ řekla Věrka. „Tady už nemáme co dělat, vid', Zdislave!“

Tygr vážně přikývl hlavou.

„Sem na skálu jsme chodili, protože je tu nejlepší výhled na oblohu,“ pokračovala. „Do dneška jsme zaměřovali hvězdy přímo na obloze a to šlo nejlépe tady. Teď budeme mít půl roku klid, než přiletí odpověď. A co bude dál, to se teprve uvidí!“

„Takže máš konečně prázdniny?“ pochopil to táta po svém a spiklenecky mrkl.

„Naopak, tati,“ namítla. „Teď teprve mi nastane fofr. Musím se přiznat, že jsem z toho hlášení rozuměla sotva třetinu. Takže mi bude muset Zdislav přeložit zbytek a naučit všemu, co mi ještě chybí.“

„Vždyť nemluví!“

„Nemluví, protože mu nedali řeč, ale může aspoň telepatit. To mu jde, to by ses divil!“ ujist'ovala ho. „A taky umí chovat miminka a vůbec je to nejmilejší tygr na světě!“

Zdislav v té chvíli zívl a při pohledu na jeho obrovské špičáky Věřčin otec pochopil, co má jeho dcerka společného s obrovitým dobrákem Hagridem z knihy »Harry Potter«.

Oba zřejmě špatně odhadují nebezpečnost svých »mazlíčků«.

Ačkoliv – drak by byl asi horší...

=*=

Loučení bylo krátké.

Táta Věrku objal a zašeptal jí zblízka do ouška: „Rošťando – přijď večer v pořádku!“

Od Zdislava se ale raději držel dál, i když tygr packami opatrně přidržoval košík s jeho synkem. Miminu snad neublíží, uvažoval.

Věrka mu otevřela kjodlych do prázdné předsíně jejich bytu a tentokrát, hned jakmile tam táta prošel, tunel pečlivě zrušila.

„Co teď?“ obrátila se pak na Zdislava.

»Co by bylo?« usmál se tygr. »Jestli jsi nezapomněla vložit do seznamů biroivi dětský kočárek, půjdeme na menší lesní procházku. Případně můžeme jít i bez kočárku, já malého snadno unesu i v zubech, v telepatii mi to bránit nebude. Řekla jsi přece otci, že potřebuješ další lekce ze slovíček sryzravu, ne?«

„Potřebuji,“ přitakala. „Ale mám i kočárek. Přebalím Vojtíška, a pojedeme...“

Rozložila si na skále přebalovací vál a bráškovu plenu zručně vyměnila. Už předtím občas mamce pomáhala, takže ji to nemohlo rozházet. Požádala biroivi o kočárek a Vojtíška opatrně uložila do korbičky. Jediný rozdíl byl, že s sebou neměla v tašce zásobu plenek, jak by se dalo čekat, ale požádala o novou plenu až krátce před použitím. Použitou neuklízela, ale všechno co už nepotřebovala, od použitých plenek po košík a přebalovací vál, nechala prostě zmizet.

Příkaz »dešadé« opravdu neměl chybu.

S Vojtíškem v kočárku pak následovala Zdislava po úzké pěšince ze skály do lesa.

Dál už to vypadalo skoro jako idylka. Dívka tlačící lesem kočárek se spícím miminem tiše diskutovala s obrovským tygrem, plavně krácejícím po jejím boku. Slyšet by však byla jen ona, tygr krácel bez jediného zvuku. Přesto měl v jejich rozhovoru hlavní slovo – jenže jen v telepatii mezi nimi, což by případný svědek nevnímal. V lese však žádný svědek široko daleko nebyl. O to se starala nejlepší lesní strážkyně ve službách

Věrky – nenápadná sojka, tiše si poletující od stromu ke stromu sto metrů před podivnou idylkou.

Věrka se mezitím s tygrem učila slovíčka.

Tentokrát už ne s tím, že by je snad... někdy... mohla uplatnit, ale se zarputilou snahou pochopit nejen opakující se »hlášení pro zmizelé lodě«, ale především Zdislavovu dlouhou řeč, vyslanou před několika desítkami minut do vesmíru, nejméně třikrát delší, než předtím lámaným sryzravem namluvila do záznamu.

Jestli to půjde dobře – pak to už za půl roku bude potřebovat. A to setsakra potřebovat! Chtěla by přece také hovořit s Aplafů! A ne aby se znovu cítila jako páté kolo u vozu!

Jako dneska.

=*=

Ačkoliv Věrčinu tatínkovi toho dne trochu vrtaly v hlavě pochybnosti, zda to dopadne dobře, okamžikem Věrčina návratu s klidně spinkajícím Vojtíškem v košíku se trvale rozplynuly.

Věrka by to snad mohla celé – s něčí pomocí – našvindlovat. Tygr byl zřejmě ochočený a všechno mohlo být divadýlko. Jenže proti této domněnce svědčilo příliš mnoho detailů.

Prvním zázrakem byla brána. Překročit jediným krokem nějakých sto dvacet kilometrů vzdálenosti mezi Prahou a skalami nad vesnicí – to bylo skoro nepředstavitelné. A přece se to dělo – a ta malá holka to očividně ovládala. Nebylo sice jisté, zda ten les i skály skutečně byly poblíž Vukovy chatrče, jak tvrdila, ale na druhou stranu prokazatelně nepatřily k Praze. Ani ten jediný krok z koberce v předsíni na jehličím posypanou kamenitou pěšinku se nedal oddiskutovat. Něco takového lidstvo prostě nedokáže.

Druhým příznakem, který mu nesmlouvavě tvrdil, že to všechno není pozemské, bylo nepochopitelné objevování a mizení předmětů, které také tak sloužilo jeho nezvedené dceři. Místo aby si před přebalením brášky nachystala vše potřebné, začínala tím, že mu rozepnula plínku a nechala ji zmizet i s případným obsahem. Její vlastní matce by asi v tom okamžiku

plína chyběla k utření špinavého zadečku, ale Věrce se hned začaly pěkně po ruce a podle okamžité potřeby zjevovat ubrousky, hojivá mast na opruzený zadeček, nová plínka a na závěr kojenecká láhev s dudlíkem, obsahující mlíčko správné teploty...

Stejně se objevila ona dlažební kostka, kterou tak nadšeně přivítali. A jestli to opravdu byla mezihvězdná vysílačka, jak Věrka tvrdila, pak se jejímu nadšení ani nedivil.

Ani to, co se dělo pak, nemělo obvyklé vysvětlení. Tma a noc kolem nich uprostřed dne... neuvěřitelný model okolního vesmíru, kdy se hvězdy objevily jen tak ve vzduchu... a hlava, která se tam zhmotnila a mluvila cizí řečí, které však Věrka nejspíš rozuměla...

Zkuste proti takovým důkazům postavit nějaké pochybnosti!

Zbýval tygr. Ten jediný byl tak hmatatelně pozemský, až budil respekt. Stačilo, aby si zívł a ukázal své obrovské špičáky! A dcera mu klidně svěřila do opatrování svého vlastního malého bratříčka, bezmocné miminko. A k tomu tvrdila, že si s tygrem rozpráví telepaticky. Pravda je, že nic neslyšel, ale... ta mluvící hlava pak – podle slov dcery – dávala blikáním najevo, že jeho telepatické řeči rozumí a předává ji kamsi do vesmíru...

Bylo to všechno neuvěřitelně logické, ovšem jen pokud přijal za svůj předpoklad, že je to produktem jakési neuvěřitelně vyspělé mimozemské technologie.

A nebylo?

Těžko soudit – jinak!

Zkazilo mu to ale požitkem z koncertu. Po celou dobu, kdy se orchestr snažil o sto šest, aby nadchl své vděčné posluchače, nemohl přestat myslet na to, co viděl na té skále. Hlavně na tygra, obrovskými tlapami kolíbajícího košíkem s miminem – s jeho vlastním synem!

To se ví, že doma nic neřekl. Na dotaz své ustarané ženy zabručel cosi o procházce na zdravém lesním vzduchu, o lesním

chládku a tichu. Ne, nelhal jí. Jen se neodvážil vyložit jí úplně všechno.

„Vojtíškoví je tam jistě lépe než v tom horku v Praze!“ ujišťoval ji, aby i jí nezkazil požitek z koncertu, o který sám přišel díky všem těm nevyřčeným obavám.

Oddychl si až večer, když se v předsíni objevilo modravé kolo, z něhož vystoupila Věrka se spícím bratříčkem v košíčku a opatrně ho jako nic předala matce.

„Nemusíš ho už koupat, je vykoupaný,“ hlásila s klidem v hlase.

„Kdes ho, proboha, v tom lese koupala?“ vyjekla matka, nejspíš v představě studeného lesního pramene, kam by její krkavčí dcera ponořila brášku, miminko třesoucí se zimou.

„U pana Vuka,“ opáčila Věrka. „Ve vaničce, v teplé vodě a se vším, co k tomu patří. Je i nakrmený, a můžeš ho uložit rovnou do postýlky, jestli si ho při tom troufáš nevzbudit.“

To ovšem byla jiná! Zvládla to tedy dokonale, jen jeden detail svou příkladnou péčí pořádně nepromyslela. Chyba byla totiž právě v tom, že to zvládla tak hladce.

Teď jí budou brášku svěřovat častěji...

=*=

Jedno české přísloví tvrdí:

Člověk si zvykne i na šibenici.

Pravda sice je, že to říkají jen ti, kdo na ní nikdy neviseli, ale z těch visících to úsloví nikdo nikdy nezpochybňoval, takže se ujalo.

Když matka pod dojmem prvního bezpečně zvládnutého hlídání vnutila Věrce brášku i další neděli, otec sice obracel oči v sloup, ale neodvážil se ani pípnout. Přece nemohl své ženě přiznat, že strká své dítě přímo pod tlamu obrovskému tygrovi!

Věrka sice trochu brblala, ale odmítnout to nedokázala. Převzala tedy košík s bráškou, odmítla jen tašku s ostatními potřebami, jako jsou zásobní plíny, ubrousky, mastičky nebo kojenecké láhve v obalu uchovávajícím správnou teplotu, ale to už matka, zvyklá na dceřiny zázraky, přijala bez dlouhého

vysvětlování. Když si může Věrka vyčarovat všechno ve chvíli potřeby, pak je opravdu zbytečné, aby se kamkoliv tahala s těžkou kabelou.

Tentokrát Věrka s košíkem nespěchala na vrchol skály, ale přímo do tygřího doupěte za Vukovou chalupou. Ačkoliv – jaképak »za chalupou«, když i pan Vuk musel ke Zdislavovi používat kjodlych! Kde vlastně to tygří doupě doopravdy leželo? Mohlo být přece kdekoliv! Třeba i v Indii! Ačkoliv – kdekoliv přece jen ne, byla tu i Studna a ty se vzájemně negativně ovlivňují a nesmí být fyzicky příliš blízko u sebe... Buď jak buď, Zdislavovo doupě bylo na tygří poměry přímo přepychové, i když se podobalo jeskyni a podle všeho bylo kdysi dávno z komplexu několika jeskyní upravené.

Zdislav tu měl k dispozici spoustu drobností, ulehčujících a zpříjemňujících život. Pan Vuk zde zařídil dostatečné osvětlení a v jednom jeskynním dómu mu dopřál i veliký bazén s čistou vodou, ovšem její teplota vyhovovala spíš tygřímu ochlazení. Když Věrka do vody strčila ruku, od chladu jí zatrnulo, takže se nabídkou koupele zlákat nedala. Jen Zdislavovi připadalo příjemné ležet na mělkém dně, až mu vyčníval jen čenich, oči a uši.

Kdo někdy zavítal do zoologické zahrady, nemohl si nepovšimnout charakteristického ostrého zápachu v pavilonu šelem. Vždyť i kočka domácí může zaplnit dům svým ostrým zápachem, pokud ji od kotěte nenaučíte chodit na »kočičí záchod«, kde má možnost rychle všechno překrýt zápach pohlcujícím stelivem.

Zdislav ve svém doupěti udržoval přímo vzornou čistotu a nečinilo mu problémy včas se zbavit každého zdroje zápachu. Ten proto ve Zdislavově doupěti chyběl.

Zdislavovo doupě mělo ještě jednu výhodu, proč mu dávat přednost před lesem. Bylo tu pořád stejné příjemné prostředí. V zimě tu bylo tepleji než venku, v létě naopak chladněji. Čerstvého vzduchu sem trhlinami ve skalách pronikalo dost, ale

nikdy tu nebyl nepříjemný průvan, natož aby sem foukal vítr, přišlo či dokonce sněžilo.

Měl sice omezený přístup k položkám v seznamu biroivi, ale pan Vuk mu už dávno zpřístupnil většinu toho, oč si řekl – a některé základní položky měl povolené od začátku, aby se nemusel ani v rodné Indii, ani v Čechách živit lovem. Výběr měl poměrně pestrý, od masa indických antilop a jelínek po celé hovězí čtvrtky. Kromě osvěžení v bazénu si mohl k uhašení žízně přát obrovské mísy čisté, pramenité vody a směl také bezesbytku »uklízet« přebytky příkazem »dešadé«.

Dá se říci, že měl ve svém doupěti všechno, aby nemusel vycházet. Nelovil, nemohl se tedy setkávat s lidmi, kteří by na něho nejspíš jako na nebezpečnou šelmu rychle uspořádali hon. Zdislav sice lidi zásadně neohrožoval – ale vykládejte to indickým vesničanům, kdyby na něho v lese narazili! O Čechách nemluvě – ačkoliv zde by lidi napadla spíš myšlenka na drezúrované zvíře z nejbližšího cirkusu, než na nebezpečného místního zabijáka.

Pohodlí jeho doupěte mělo ale i své stinné stránky.

Tím, že nemusel mezi lidi, přicházel na druhou stranu o drobné kontakty s rozumnými bytostmi, o které by jistě stál. S panem Vukem diskutoval jen zpočátku, kdy byl ještě český poustevník na svého chráněnce aspoň trochu zvědavý. Chyba byla, že mu brzy zevšedněl. Další překážkou bylo, že pan Vuk zarputile odmítal diskutovat na téma války v Atalantixu. Zdislav se o tom pokoušel zapříst rozhovor snad stokrát, ale pokaždé narazil jako na zeď na tvrdé odmítání. Pan Vuk měl na to zkrátka vlastní názor – či spíš převzal jako jediné možné vysvětlení, co mu o Zdislavovi napovídali, když mu ho v Indii svěřovali do péče.

Součástí jejich legendy nejspíš bylo i to, že bude Zdislav lhát a bude mít nebezpečný vliv na každého, kdo by mu uvěřil. Popřát mu úkryt někde v zapomenuté jeskyni, kde může přežívat mimo dosah lidí, je správné a milosrdné, ale je nebezpečné

poslouchat báchorky o jeho nevině. Nehledě na zbytečnou ztrátu času je zde i veliké nebezpečí psychorezonance, kterou tygr údajně ovládá a kde má nad lidmi vrch. Pozor na to! Do tygra se nedá vcítit jako do jiných zvířat i do lidí! A člověk se musí takovému vlivu bránit. Nejen nedovolit tygrovi, aby se vcítil do svého ochránce a udělal si z něho loutku, ale je nebezpečné mu i naslouchat.

A protože pan Vuk o psychorezonanci něco věděl a sám ji uměl používat, samozřejmě měl před Zdislavem vždy po ruce bariéru odmítání. Zkrátka – nebyla s ním řeč.

Věrka byla proto prvním člověkem, který Zdislavovi naslouchat chtěl. Pro Zdislava by pak bylo snadné zaútočit na ni, případně se do ní i vcítit a udělat si z ní poslušnou loutku, jenže legenda ze staré Indie měla jednu kardinální vadu.

Nebyla pravdivá.

Ne že by se Zdislav neuměl vcítovat, ale – měl tuto možnost zablokovanou. Dokonce i když se chtěl jen sám projít po lese a potřeboval krytí před náhodnými návštěvníky, musel mu pan Vuk chytit a předat nějakého sledovacího ptáčka, v noci sovu nebo netopýra. Vyhověl mu vždycky ochotně, ale i pak dával pozor, aby se Zdislav nemohl vcítit i do něho.

Další lži bylo, že by to Zdislav vůbec chtěl dělat.

Vcítit se do člověka a udělat si z něho natrvalo poslušný nástroj nebylo možné ani pro kriogisy. Vcítění je možné jen dokud je kriogis v bdělém stavu. Věrka už přišla na to, jak se vcítit do spícího a řídit jeho sny – sama už několika lidem, kteří si to zasloužili, způsobila tak děsivé noční můry, až tím napravovala i zatvrzelé darebáky, ale jakmile usne i kriogis, vcítění se nutně přeruší – a zkuste nespát jen týden a poznáte, zač je toho loket!

I kdyby tedy Věrku ovládl, podařilo by se mu to nanejvýš jednou. Většina tvorů vcítění pozná a jen zvířata na to poměrně rychle zapomínají, zejména když za nepříjemné okamžiky dostanou nějakou náhradu, třeba v podobě občasného pamlsku anebo trvale plného krmelce. Člověk ale vcítění pozná vždy

a i když je z neznalosti popisuje jen jako nepříjemný zážitek ve stylu »sáhla na mě smrt«, snaží se tomu přístě vyhnout.

A kriogis to nejen pozná, ale má schopnost vcítění odmítnout.

Proč by se tedy Zdislav snažil přijít o jedinou »spřízněnou duši«, kterou v Věrce měl? Naopak – získat přítele – a v tomto případě aspoň malou dětskou přítelkyni – byla pro něho výhra, jaké by se zbavil jen hlupák!

Zejména když jí nevadilo besedovat s ním i přímo v jeho doupěti.

Pravda, na první dojem vypadalo tygří doupě dostatečně odpudivě, ale studená, tmavá vstupní místnost byla taková kvůli Studni, ne kvůli Zdislavovi. Přijmout pozvání a vstoupit dál si proto Věrka zpočátku rozmýšlela, zejména s ohledem na malého Vojtíška. Zvědavost ale převážila, zejména když se na miskou pomyslných vah přidala bouřka, která z osvěžujícího pobytu v lese hrozila udělat hrozbu promoknutí a nachlazení.

Když ale Věrka s bráškou na ruce vešla do místnosti se Studnou, obešla ji a následovala Zdislava dál, čekalo ji příjemné překvapení. Vůbec tam nebylo nepříjemně. Stačilo, aby si objednala pohodlné křesílko a mohla se dál bavit se Zdislavem. A když si poručila školní lavici, mohla si slovíčka hned zapisovat a dělat si v nich pořádek.

A to všechno v naprostém tichu...

Předtím mluvila aspoň Věrka, zejména když u toho byl otec, který telepatii nevnímal. Ale ve Zdislavově doupěti zmlkla i ona a přešla plně na telepatii.

Nebylo to ani tak z ohledů na Zdislava, ten rozuměl stejně dobře řeči jako telepatii, jen mluvit nahlas nemohl. Mohl se tedy dorozumět s kriogisy, ale už ne s indickými venkovany, kdyby na ně někde v indické džungli narazil, o českých sedlácích nemluvě. Rozhodujícím důvodem pro přednostní používání telepatie byl fakt, že Zdislavovy jeskyně měly akustiku obrovského sudu

a lidský hlas se v nich rozléhal nešťastně. Na některých místech ho ozvěny nepřírozně zesilovaly a zkrusovaly k nepoznání.

Věrka brzy pochopila, proč i ona musí přejít na telepatii. Kdyby nic jiného, budila by si každou chvilku brášku.

Jejich hovory v jeskyni se proto nesly v naprostém tichu, jen občas přerušeném pláčem z kočárku, kde se malý bráška dožadoval pozornosti, přebalení nebo nakrmení.

Jinak většinu času prospal, jak je to u tak malých miminek obvyklé. Věrka však věděla, že se tahle idylka bude postupně měnit. Zatím miminku stačilo udržování v pohodlí a včasné krmení, ale batole už se s tím nespokojí, bude vyžadovat víc pozornosti. Začíná to prý, když si mimino začne prohlížet vlastní ručičky a v hlavičce mu klíčí podezření, že tohle nebude jen tak a že se s tím asi dá ledacos dělat. A největší kolotoč nastane, až se začne ptát...

Nejhorší na tom bylo, jak Věrka spočítala, že přeměna nenáročného miminka v náročné batole proběhne právě v době, kdy by k Zemi mohla dorazit odpověď Aplafů.

Pak jí ale bráška bude vadit víc.

Asi se bude muset vzbouřit...

=*=

Kamarádi

Tetička Markéta si až po půl roce všimla, že s Věrkou není něco v pořádku. Nebylo to tím, že by se její žákyně ulejšovala z hodin a ztrácela zájem o učení, ale přesně naopak. Tetička si všimla, že Věrka ovládá řeč sryzrav mnohem víc, než co ji až doposud mohla sama naučit.

Skoro to vypadalo, jako kdyby Věrka ve všech volných chvílích mluvila výhradně řečí sryzrav s někým, kdo ji učí právě tímto intenzívním způsobem.

Tetičku Barču vyloučila jako první – kdo ještě by mohl Věrku sryzrav tak skvěle naučit?

Pan Vuk, na kterého se Věrka několikrát vymluvila, to být nemohl. Tetičce Markétě stačil krátký dotaz, aby pan Vuk popřel jakékoli Věrčino učení od chvíle, kdy odcestovala do Prahy pod vliv tetiček. Sám byl příjemně překvapený, když mu Markéta vylíčila, jak obrovský skok jeho učednice ve znalostech sryzrav od té doby udělala. Se znalostmi Víti a Jitky se to ani nedalo srovnávat.

I Vincek rezolutně popřel, že by Věrku v poslední době učil. Naopak si Markétě na dálku postěžoval, že se Věrka od jisté doby ani na skok v Zábojově kavárně neobjevila.

Tetička Markéta se přece znala se všemi českými kriogisy i s mnoha evropskými, kteří to ani být nemohli, protože by se jejich soustavný pobyt v Čechách dlouho neutajil. Kriogisové jsou přece jen tvorové společenšší a cestování inkognito nikdo z nich neprovozoval. Naopak patřilo k dobrému tónu i ke zvýšení bezpečí zajistit si při případné cestě do neznámé oblasti podporu místních kriogisů – a to se bez osobní zdvořilostní návštěvy nedalo dělat.

Mohla by to samozřejmě hodit za hlavu a spokojit se s pokroky své žákyně, nakonec jí samotné to ulehčovalo její učení, ale Markéta neměla ráda záhady.

Kdo z cizinců se potuluje po Praze bez vědomí místních? A co hůř – proč se skrývá?

Ačkoliv měla v první chvíli podezření i na Sergeje Ladonina, který nedávno pomáhal ve vsi Vukovi, brzy zjistila, že to není správná stopa. Ladonin by se ohlásil předem, nebyl přece nezdvorač.

Nakonec ji napadlo, co asi měla udělat hned na začátku – udeřit na Věrku, s kým se to vlastně učí, když to všichni kriogisové v okolí popírají.

„No přece s Vukovým Zdislavem!“ dostala odpověď, zarážející nejen její upřímností, ale ještě víc logikou.

Všimla si jejího drobného zaváhání, než takhle zpřímá odpověděla? Věrka však váhala opravdu jen krátce. Věděla o tetiččiných možnostech ověřit si kdejaký detail a rozhodla se včas pro pravdu. Ostatně – proč by se nemohla i mladičká dívka z čisté zvědavosti bavit s tygrem, kterého zná a který jí nemůže ublížit?

Bylo to logické, ale proč to nikoho nenapadlo? Všichni přece o Zdislavovi věděli!

Markéta by si mohla oddychnout... kdyby jí okamžitě v hlavě nevyskočilo varování.

Ještě jako malé holčičce jí její matka Barbora vykládala, že tygr Zdislav je v Čechách za trest, i co je to za stvůru. Je to přece vrah milionů lidí i stovek kriogisů, strůjce potopení Atalantixu, odsouzený k životu beze smyslu v tygří kůži! Vuk ho vzal do ochrany z čistého soucitu, ačkoliv průvodní informace hlásaly, jak je svému okolí nebezpečný. Ne jako tygr – fyzickou sílu sice měl, ale psychické zábrany mu nedovolovaly uplatnit ji. Podle těch zpráv však mohl ovlivňovat lidi i kriogisy psychorezonancí, kterou prý dokonale ovládal. Kromě toho měla z dávné doby se Zdislavem jistý konflikt... a s tou stvůrou se jejich »pseudoneteř« nejen seznámila, ale nechala se od ní učit! I kdyby ji učil jenom řeči sryzrav, bylo by to podezřelé!

Markéta nelenila, ještě zatepla s tím seznámila matku a obě se vrhly na Věrku.

„Proč ses nepřestala s tím tygrem scházet? Vždyť je nebezpečný!“ začala tetička Barča.

„Není nebezpečný!“ namítala Věrka. „Jen nešťastný, ale kuřeti by neublížil!“

„Ty mu věříš? To je přece první příznak, že tě ovládl!“

„Těžko!“ hájila ho Věrka. „Vždyť se nemůže bez cizí pomoci vcítit ani do vrabce!“

„To ti řekl on, co?“ pokračovala Markéta jízlivě. „Hraje si na neškodné nevinátka a zatím je to největší hromadný vrah v celé historii lidstva!“

„To mi neřekl Zdislav, ale pan Vuk!“ opravila ji Věrka. „Právě pan Vuk mu nejčastěji svěřuje své strážné ptáčky! Snad by si nevymýšlel!“

„To se neví!“ odsekla Barča. „Vuk je pod vlivem toho tygra už dost dlouho, aby se stal jeho otrokem!“

„Řeknete mu to do očí?“ přešla Věrka nečekaně do protiútku. „Nepozveme si ho sem, aby vám to osobně vysvětlil?“

„I kdyby se za něho sám osobně zaručil, nemá to žádnou váhu,“ trvala na svém Markéta. „S Vukem musíme jednat jako s ovlivněným podezřelým. Nejprve by bylo nutné objasnit, jak je na tom on sám a až kdyby to bylo negativní, můžeme dát na jeho výpovědi!“

„Ale do té doby máš domácí vězení a nehneš se z domu, jasné?“ rozhodla Barča.

„Ale proč?“ načuřila se Věrka.

„Je to pro větší bezpečí,“ trvala na svém Barča. „Nejen tvoje, i když taky tvoje. Zdislav je nebezpečnější než si myslíš i pro nás ostatní. A dokud se to podezření nevyvrátí, nebudeš za ním chodit. Na tvoje sliby už taky nedám. Jasně?“

„Ne,“ postavila si hlavu Věrka. „Proč mě chcete omezovat? Protože mě Zdislav učil řeč sryzrav – mimochodem asi nejlépe ze všech? Já to vidím jako svévoli. Vaši svévoli!“

„Podívej se, Věrčo,“ zkusila to Barča jemněji. „Máme opravdu vážné podezření, že jsi pod vlivem nebezpečného zločince, kterého nenapravilo ani deset tisíc let trestu. Teoreticky je možné, že mu křivdíme a není to pravda. Pak se mu my dvě přijdeme osobně omluvit. Ale protože podezření trvá, musíme se v první řadě postarat o bezpečí všech, nejen tvoje. Jak by řekli Angličané: »Sorry, safety first!« – chápeš?“

„A to jako chcete, abych se dobrovolně nehnula z bytu?“ vrčela Věrka nesouhlasně.

„Přesně tak!“ přikývla Barča. „Nehneš se z bytu dobrovolně. Ale ono ti to ani nepůjde, protože ti musíme zablokovat kjodylych. »Sorry, safety first!«“

„No to je pěkné!“ vybuchla Věrka. „Takže mě chcete uvěznit pro nějaké nepodložené podezření... jak dlouho to vůbec chcete vyšetřovat?“

„Jak dlouho, to zatím nevíme,“ pokrčila rameny Barča. „Ale jak to budeme vyšetřovat, to ti říct nemůžeme, protože bys nám to mohla hatit. Takže budeš sedět doma a basta!“

„Tak už radši začněte, ať to netrvá dlouho!“ odsekla Věrka – a rozhodně z toho nečišel souhlas s chystaným omezením.

„Samozřejmě začneme hned,“ ujistila ji suše Markéta. „Už jsme začaly zjišťovat, koho dalšího jsi mohla ovlivnit.“

„Třeba tátu a mámu!“ napověděla jim Věrka.

„Lidi nás budou zajímat až v druhém kole,“ odvětila Markéta.

„Jestli vám jde opravdu jen o kriogisy, bude to ještě jednodušší,“ ušklíbla se Věrka. „Od chvíle, kdy mě Zdislav začal učit, jsem se setkala jen s panem Vukem a vámi dvěma. Pro mě za mě, tak se vzájemně osolte!“

„Drzost vůči autoritám je jedním z klíčových příznaků ovlivnění!“ usadila ji Markéta. „Na to si dávej pozor a dokaž nám, že to byl jen výstřelek neuctivého mládí!“

Věrka se na tetičku podívala nejprve zle, ale pak tvrdý výraz v obličeji zjemnila.

„A co mám podle vás v tom domácím vězení dělat?“ zeptala se jich nevinně. „Ledaže byste mi nahradily Zdislavovo učení. Mám ale dojem, že spojovat učení sryzravu s učáním »utajeného léčení« není to pravé. Naučila jsem se při tom spoustu odborných výrazů, ale na dorozumění to podle mě rozhodně nestačí. To Zdislav mě učil...“

„Raději bys měla zapomenout, že tě vůbec učil,“ vskočila jí do řeči Markéta.

„...Zdislav mě učil mnohem praktičtějším znalostem,“ nedala se Věrka. „Když mi jeho učení chcete nahradit svým, mělo by být aspoň stejně praktické!“

„Vybírat si nebudeš!“ rozhodla Markéta.

„A nemohl by mě sryzrav místo Zdislava učit Vincek od Zábojovy kavárny?“ zkusila to ještě, ale když viděla u obou tetiček ostrý nesouhlas, pokrčila rameny.

„No dobře, dělejte jak myslíte!“

Výslech tím protentokrát skončil a tetička Markéta ihned započala další lekci »utajeného léčení«, zatímco Barča se rozhodla pátrat, s kým všim se Věrka stačila stýkat a koho ještě by bylo třeba před ní varovat.

Věrka raději couvla, ale uvědomila si jednu výhru, kterou získala, aniž by se o to nějak přičinila. A přitom jim tohle pole skýtalo obrovské vyděračské možnosti! Ještě že je na to nic ani náznakem neupozornilo, mohlo to dopadnout mnohem hůř!

Tetičky necítily potřebu nabonzovat to rodičům.

Byli to přece – »jen lidi«.

=*=

Naštěstí pro Věrku to ani Barča, ani Markéta nemyslely s intenzitou učení vážně a setrvaly na předchozím stavu. Znamenalo to, že ji zaměstnávaly hlavně dopoledne a přerušily učení pokaždé, když Věrčina maminka potřebovala pohlídat Vojtíška.

Okamžiky, kdy byla v dětském pokoji sama s Vojtíškem, využila Věrka po svém.

Při první příležitosti se pokusila o telepatické spojení se Zdislavem, jenže tady narazila na jakési podivné omezení. Ačkoliv si jeho psychorezonanci pamatovala přesně, telepatické spojení se jí navázat nepodařilo. Místo toho jí v hlavě vyskočilo varování, že »hledaný není v dosahu«. Byl to tak bezvýrazný hlas, že jí bylo okamžitě jasné, že s ní nemluví člověk, ale nejbližší kalbedýr – přípojný bod biroivi. Ale Zdislav přece musí být v dosahu! Takže je to zase nějaká blokáda!

Kdo by jí ale mohl pomoci?

Vincek? Zнала ho jen krátce a navíc – měl by se teď podle Barči snažit napravit jakýsi škraloupek z dřívějšíka. Co kdyby využil této příležitosti k nápravě své pověsti... u autorit? Působil na ni sice dojmem buřiče, ale znala ho příliš krátce, než aby si mohla být jistá, že ji nezradí. O něčem přece vypovídají i jeho tři rozvody... spolehlivost zřejmě není jeho silnou stránkou... takže ne, raději ne!

Spolehnout se na něho nemohla a totéž platilo i o ostatních kriogisech v Praze.

Pan Vuk? Možná by ji pochopil, ostatně to byl on, kdo držel nad Zdislavem ochranu, ale hned si také vzpomněla na jeho přehnanou opatrnost...

Takže by jí mohli pomoci jedině Jitka s Vít'ou! Samozřejmě pokud budou chtít. Dávné kamarádství mohl mezitím odvanout čas, ostatně – nebáli se jí až přehnaně, když zjistili, že se začala učit »motýlí efekty«? Neodtahovali se od ní? Snažila se jim naznačit, že vlastně o nic nejde, ale s jakým úspěchem?

Jenže na koho jiného se může obrátit? U těch dvou může očekávat přinejmenším to, že ji nepůjdou hned nabonzovat tetičkám. Už protože je neznají a navíc vědí, že právě tetičky ji naučily ty »motýlí efekty«, kterých se tak báli! Mohli by se svěřit panu Vukovi, ale když je slušně požádá, aby to nedělali, má naději, že budou aspoň mlčet.

Na koho se ale obrátit? Na Vít'u – nebo spíš na Jitku? Kdo z těch dvou ji pochopí?

Věrka se chvíli rozmýšlela, ale pak se rozhodla.

Zkusí to s Vít'ou – a pokusí se to zahrát na jeho rytířskost!
To by mohlo zabrat!

=*=

Vít'a se jí ozval značně překvapeně.

»Ty už jsi zase u Vuka?« zeptal se jí.

»Nejsem, jsem v Praze,« ujistila ho. »Ale potřebovala bych se s tebou domluvit.«

»Jak to – v Praze?« zarazil se trochu. »Telepatie přece tak daleko nedosáhne!«

Věrka si uvědomila, že ti dva ještě neznají ani dálkovou telepatii. Jak to?

Hned jí ale došlo, proč je tomu tak. No ovšem! Jakmile se před nimi pochlubila, že ji tetička Barča učí »motýlí efekty«, odtáhli se od ní jako od malomocné a k dalším věcem se nedostali. Že před nimi raději nezačala o dálkové telepatii! Ale což, to se dá ještě napravit. Používání dálkové telepatie je tak snadné, že Vít'ovi jistě postačí nalejvárna na dálku.

»Vy jste ještě dálkovou telepatii s panem Vukem nebrali?« zeptala se ho, ačkoliv na tu otázku vlastně ani nečekala odpověď a víc informací mu tím sdělila než od něho očekávala.

»To jde i z Prahy sem?« podivil se zbytečně Vít'a, ačkoliv mu to přece muselo dojít!

»Jak vidíš!« usmála se. »Chceš to naučit?«

»A nepočkalo by to až po škole?« požádal ji o strpení. »Hele, když to umíš, zavolej mi v půl druhé po obědě, to už budu mít čas! Ted' neruš, píšeme písemku!«

A s tím se od ní odpojil tak naráz, až jí to trochu vyvedlo z míry.

Vít'a na ni nemá čas? Proboha, to je ta písemka tak důležitá, že by se nemohl odpoutat ani na pár minut? Písemky přece psali všichni tři levou zadní, Vít'a je vždycky odevzdával jako první, co že najednou nemůže?

Umínila si, že mu ten nezájem při první příležitosti oplatí. Jen počkej, až budeš ty něco potřebovat! Jenže ted' něco

potřebovala ona, takže jí nezbylo než počkat. Ani u Jitky to tím pádem nemělo smysl, ta teď píše taky... nezbývá jí než se zabavit s Vojtíškem. Beztak potřebuje přebalit, nějak sebou vrtí...

Jen počkejte!

=*=-

Odpoledne kolem půl druhé však pro změnu neměla čas Věrka.

Tetička Markéta se tak zabrala do výkladu, že přestala sledovat čas. Pravda, výklad to byl zajímavý, ale Věrka se mnohem více chtěla domluvit s Vít'ou. Až po třetí hodině odpolední ji vysvobodil další mamčin požadavek na hlídání – nějak si moc zvykala, že Věrka vůbec neodmlouvá a tetička Markéta také ani slovem neprotestuje.

»Vít'o!« pokusila se o spojení s kamarádem, zatímco zručně přebalovala Vojtíška.

»Co je s tebou?« ozval se trochu rozmrzele. »Čekám na tebe už dvě hodiny!«

»Ty máš vyučování – já mám vyučování!« odsekla. »Na rozdíl od tebe mě tetička učí bez ohledu na hodiny a jestli si myslíš, že její vyučování je jednodušší než to školní, já bych řekla, že je to naopak.«

»Tak už se vymáčkni, o co jde?« pobídl ji trochu netrpělivě.

»V prvním kroku bych tě chtěla naučit dálkovou telepatii, abyste si mě mohli kdykoliv zavolat. A pak bych měla ještě jednu prosbu, ale ta závisí na tom, jak zvládnete tu dálkovou telepatii, takže bych s ní raději začala. Chceš?«

Poslední otázka byla zbytečná, Vít'a už byl na to natěšený. Vysvětlila mu tedy, jak se přes kalbedýr biroivi používá dálková telepatie, nechala si to od něho zopakovat a když se jí zdálo, že to opakuje správně, odtrhla se od něho s tím, aby zavolal on ji.

Za okamžik nato pocítila, že s ní chce Vít'a mluvit a pak už mohli pokračovat.

»To by nám vyšlo,« pochvaloval si Vít'a. »Smím to naučit i Jitku, že?«

»Jistě,« souhlasila Věrka. »A teď ta druhá věc. Potřebuji, abys navštívil tygra Zdislava. Potřebuji se od něho něco dozvědět, ale nesmím k němu... vlastně ani nemohu. Mám domácí vězení, neboli zaracha, rozumíš?«

»Cože?« nechápal v první chvíli Vít'a. »Domácí vězení? Od rodičů? To bych do nich fakt neřekl, nevypadali na to!«

»Domácí vězení mám od tetičky,« přiznala. »To beru, neposlechla jsem ji. Chci se ale něco dozvědět od Zdislava, chápeš? Jenže on má zřejmě dálkovou telepatii zablokovanou.«

»Já to ale neumím to... odblokovat...« zůstal nerozhodně.

»To neumím ani já,« přiznala Věrka. »Ale úplně postačí, když se k němu dostaneš na dosah místní telepatie a budeš mi dělat prostředníka, rozumíš?«

»To by snad šlo,« svolil.

»A teď už se musím vrátit k tetičce!« pobídla ho.

»Počkej ještě!« zadržel ji. »Neměl by to udělat pan Vuk? Je to přece jeho tygr!«

»Pan Vuk to neudělá,« řekla mu. »Pan Vuk se Zdislava bojí. Kdyby se to dozvěděl, byl by proti a třeba by ti to ještě zakázal. Takže bude lepší, když mu to neřekneš, protože pak ti to nezakáže. Rozumíš? Buď to uděláš ty, nebo si budu muset počkat na konec zaracha. Jenže fakt nevím, jak dlouho to bude trvat.«

»Cože?« nechtěl tomu Vít'a uvěřit. »Pan Vuk že se Zdislava bojí?«

»Nediv se tak blbě!« okřikla ho. »Ber to jako hotovou věc – pan Vuk se Zdislava bojí, aby nevyvedl nějakou hloupost. Jenže ta hloupost je jen v tom, že se Zdislav bavil se mnou, takže je to snad zbytečná starost. Kdybys mu to řekl, ještě by ti to mohl zakázat. Tak se už tak hloupě neptej a řekni mi na rovinu – chceš mi pomoci, nebo ne?«

»No dobře, zkusím to. Dneska ale k panu Vukovi nejdeme, až zítra, Bude to stačit?«

»Bude,« přistoupila na to, ačkoliv ji odklad o každý den mrzel. »A teď mě poslouchej. Až se ti podaří dostat se ke

Zdislavovi – a nemusí to být z očí do očí, stačí na dosah místní telepatie – spoj se s ním tou dálkovou. Na blízko by to mělo jít. A pak zavolaš mě. Tím se všichni tři propojíme do skupiny, říká se jí pikaj, a já si budu moci se Zdislavem přes tebe povídat. Budeš to asi jen sledovat, ale ručím ti za to, že si přijdeš na své.«

»Nemůžeš mi říct předem, o čem to bude?«

»To tedy nemohu,« odmítla to. »Bude strašně záležet na něm. Každá další otázka bude záviset na předchozí odpovědi. Rozumíš? A už vůbec netuším, na co se bude ptát on. Proto přeče potřebuji živého prostředníka! Vědět všechno předem, poslala bych ti to v dopise.«

»Já jen, že takhle o tom nevím vůbec nic!« ohradil se vyčítavě.

»Od Zdislava se toho dozvíš víc než čekáš,« ujistila ho. »Ale teď fakt končím, tetička už se po mně shání. Tak čao!«

»Čao, Věrčo!« odpověděl jí, ale to už věděl, že to jde do vzduchu.

Věrka už se odtrhla...

=*=-

Toho odpoledne už se Věrka nedokázala na učení soustředit.

Tetička Markéta si toho nemohla nevšimnout, ale na druhé straně proti tomu nemohla nic dělat. Věrka byla zkrátka roztěkaná a když musela po tetičce něco opakovat, dokázala sice její slova věrně a přesně do posledního písmene reprodukovat, ale bylo na ní znát, že jejich smysl pořádně nevnímá.

„Co je to s tebou?“ durdila se na začku.

„To bude tím domácím vězením,“ odvětila Věrka. „Ve vězení se špatně učí!“

„Žábo drzá!“ okřikla ji tetička. „Ono ti to nestačilo?“

„Právě že stačilo – až moc!“ vzdychla si Věrka. „Ještě mi chybí sledovací náramek na noze, jako se dneska dává i těm, co vlastně nic neprovedli!“

„Ty žes nic neprovedla?“ vyjela po ní tetička.

„Co je špatného na tom, že jsem se nechala učit jedním starým opelichaným tygrem?“ řekla Věrka hrdě. „Zvlášt' když učit umí líp než dvacet jiných!“

„Aha!“ došlo tetičce. „Takže je to vlastně sabotáž! Prostě se učit nechceš! Pak nemá cenu, abych s tebou ztrácela drahocenný čas. Víš co? Pro dnešek skončíme a pokračovat budeme, až si to sama rozmyslíš a požádáš mě – samozřejmě slušně – o další výuku.“

A zvedla se k odchodu.

„A to tu mám sedět jen tak?“ namítla Věrka. „Nemohla bych si zajít aspoň do Zábojovy kavárny?“

„Tam půjdeš, až s Barčou prověříme, kolik dalších kriogisů jsi stihla tou zdíslavovštinou nakazit... zajdeme tam raději hned teď! A do té doby budeš doma!“

„Príma!“ opáčila Věrka. „Čím dřív na ně vlítnete, tím dřív zjistíte, že mluvím pravdu.“

„To se uvidí!“ odpálila ji tetička – a odešla.

Věrka zůstala v předsíni našťvaná, ale i s kapkou zadostiučinění. Však tetičkám dojde, že se chovají příliš mocensky!

Pak ji ale napadlo, že by jim měla trošku nastavit zrcadlo. Cožpak je to normální?

Když za ní přišla ve vstřícnější náladě tetička Barča, nestačila se divit.

Už přede dveřmi do Věrčina pokojíku narazila na těžkou železnou mříž. Vypadala skoro jako ručně vykováná u kováře, ale na to byly všechny silné železné pruty příliš pravidelné. Hned bylo znát, že jsou vytvářené příkazem pro biroivi.

Mříž byla zamčená na zámek, ale klíč trčel do chodby, jako by vyzýval k odemčení.

Barča se ho však ani nedotkla. Požádala o vkryhir, mříže označila a ty rázem zmizely.

Jenže vzápětí zjistila, že to nestačí.

Také ze dveří Věrčina pokojíku trčel ven klíč, ačkoliv zamčeno nebylo, Jakmile však tetička Barča vzala za kliku, málem si vyvrtila ruku.

Dveře musely vážít nejméně tunu. I když zvenčí vypadaly jako obyčejné bytové dveře, dřevěná byla na nich jen tenká vnější slupka. Zbytek tvořil masivní ocelový plát a na straně do Věrčina pokojíku chyběla klika, zato tam byla špehýrka jako ve dveřích vězeňských cel.

Vnitřek Věrčina pokojíku vypadal jako cela pro zvlášť nebezpečné vězně. Na podlaze nebyl koberec ani parkety, ale drsné betonové dlaždice, na jednoduše obílených betonových stěnách se stopami po hrubých prknech chyběly obrazy, malá okna byla hustě zamřížovaná silnými železnými pruty. Jediným nábytkem v místnosti byla dřevěná pryčna, přikrytá dvěma slabými špinavými dekami, jako by je někdo vytáhl z nejbližší popelnice.

Bylo vidět, že si tu někdo úžasně vyhrál a Barča nemusela dlouho pátrat, kdo to byl.

„Ty ještěrko!“ oslovila »neteř«, klečící na betonových dlaždicích čelem ke zdi. Bylo znát, že si Věrka rychle klekala až když vrzly dveře, aby to vypadalo ještě stylověji.

„Bude teď aspoň desetiminutové kolečko po dvoře?“ zeptala se jí Věrka. „Anebo ještě horší samotka?“

„Nech toho!“ mávla rukou Barča. „Takovými manifesty si nepomůžeš! Jsem zvědavá, jak dlouho ti to trvalo, ale ještě víc, jak dlouho ti potrvá, než to vrátíš zpátky.“

„To záleží na tom, jak dlouho potrvá tohle vězení,“ řekla Věrka. „Nemíním to vracet, dokud to vězení bude.“

„Pak ti tedy přeji, aby tě ta pryčna moc netlačila,“ usklíbala se tetička. „Ale máš přece jen štěstí v neštěstí. Všichni pražští kriogisové svorně jako jeden muž potvrdili, že jsi s nimi v poslední době nemluvila a zejména popřeli, že bys mluvila o Zdislavovi. Jen Vincek se mi naivně přiznal, že tě vlastně navedl, aby ses šla Zdislava zeptat, proč je tygrem. Naštěstí pro

něho to zřejmě nemyslel úplně vážně a sám se divil, že jsi ho vzala doslova.“

„To jsem vám přece už říkala!“ odsekla Věrka.

„Dobrá, takže se ode dneška smíš pohybovat i po území hlavního města Prahy, ale bez kjodlychů, ty ti zůstanou nedostupné. Vězení se ti rozšířilo, ale klidně si ty vězeňské kulisy ponech. Horší je, že mimopražských kriogisů je mnohem víc a nevíme, se kterým ses mohla setkat, takže nám to bude trvat déle.“

„Z mimopražských jsem mluvila jen s panem Vukem,“ opakovala Věrka jako minule.

„Prověříme si to,“ ujistila ji tetička. „A co se týče vyučování, pro mě platí totéž co pro Markétu. Až nás o to *opravdu slušně* požádáš, budeme pokračovat. Do té doby zmizí i zdejší provokační výzdoba, jasné?“

„Tak to budeme pokračovat kdoví kdy,“ vzdychla si Věrka. „Doufám, že se to netýká i Vincka a že bude svolný mě učit – ostatně se mi za učitele sám nabízel.“

„Zkus to,“ pokývala hlavou nad tou zatvrzelostí Barča. „Ale musím ti říci, že nevděk ti u nikoho přizeň nezajistí!“

„Ale já jsem vděčná!“ namítla Věrka. „Přinejmenším za tuhle **velmocenskou** lekci.“

„Žábo drzá!“ zasmála se Barča. „Uvidíme, jak dlouho si s tím vystačíš!“

Pak se otočila a odešla. Vypadala vstřícněji než Markéta, ale také trvala na svém. Už to, jak od Věrky odešla.

Beze slova rozloučení.

=*=

„Udělala sis to sama!“ řekl Vincek a napil se piva.

Žádat v Zábojově kavárně o pivo bylo hotové kacířství, ale Vincek si na svém buřičství občas zakládal a vystavoval to na odív.

„Sama?“ vyjela na něho Věrka. „Co jsem udělala špatně, že jsem se s ním bavila?“

„Zdislavovi by se každý radši vyhnul a nelezl by mu až do doupěte!“ řekl Vincek.

„Ale proč? Co je na tom špatnýho? Vždyť mě učil líp než ty a líp než tetičky! Myslíš, že by za tím mohla být obyčejná závist?“

„Závist snad ne,“ vrtěl hlavou Vincek. „Kdo by záviděl Zdislavovi? Naopak, ten tygr je k politování, i když to byl jako člověk lump, jakému není rovno!“

„A jak si můžeš být jistý, že to tak opravdu bylo?“

„To přece ví každý!“ mávl rukou Vincek. „O tom jsou elementární dějiny kriogisů!“

„Já bych si tím tak jistá nebyla,“ zavrčela.

„On se ti taky snažil nakukat, že je nevinný, vid’?“ usmál se s převahou Vincek. „Máš pravdu, na to tě měl někdo upozornit, že Zdislav zásadně lže jako když tiskne! Vlastně jsem ti to neřekl ani já, ale to víš, nenapadlo mě, že to ještě nevíš!“

„Věděl jsi, že o Zdislavovi nevím skoro nic!“ vyčetla mu.

„Nějak mě to nenapadlo. Tady v Čechách to přece ví každý! Ale nejsi první, už mi za to vynadala i Barča.“

Věrka se nadechovala, aby mu řekla ještě něco – a to ho původně chtěla požádat, jestli by ji neučil sryzrav – jenže v té chvíli pocítila, že ji volá Vít'a.

„Promiň, Vincku!“ řekla a vyskočila. „Něco mi chce Vít'a, já se ještě vrátím!“

„Prosím tě, kam ten spěch?“ zasmál se Vincek. „Při hovorech dálkové telepatie přece nikdo nemůže nic slyšet, ani co tobě říkají, ani tvé odpovědi!“

Jenže to už Věrka vyběhala z kavárny na ulici...

=*=

Konference

Společný rozhovor – neboli *pikaj* – Věrka očekávala, ale nejprve se musela potrénovat v trpělivosti až do odpoledne. Mezitím jí Barča uvolnila domácí vězení, takže se vydala za Vinckem k Zábojovi. Až tam ji Vít'a zastihl.

»Kde jsi?« zeptala se ho, jakmile vyběhla ven ze Zábojovy kavárny.

»V doupěti u Zdislava,« referoval jí Vít'a. »Ale je tu se mnou i Jitka, může se do toho připojit i ona? A když jo, tak jak?«

»Jednoduše,« ujišťovala ho Věrka. »Nejprve zavolej Zdislavovi, pak mě a až na konec Jitce. Počet účastníků *pikaje* není omezený, ale všichni musí dodržovat pravidla, jinak čím je víc mluvících, tím méně je všem rozumět. Raději se nejprve domluv s Jitkou, aby si zamkla pusu na zámek, pak můžeme být v diskusi všichni. Kdo chce něco říct mimo náš rozhovor – hlavní tady budu já se Zdislavem – ten ať krátce pípne a my mu při první příležitosti dáme slovo, ale to vám povídám, jestli nám do toho budete skákat, tak si mě nepřejte! Pamatujte, jde o příliš vážné věci!«

Vít'a se pak od ní odpojil a musela mu nechat čas, aby se domluvil s Jitkou, ale celou tu dobu byla jako na trní. Přitom rázně pochodovala ulicí od Zábojovy kavárny k domovu, jako by věděla, že se k Vinckovi už dneska nevrátí.

Konečně se Vít'a opět ozval – a vzápětí cítila, že v tomto spojení není sám. Poznala nejen Zdislavovu, ale i Jitčinu psychorezonanci. Takže ji Vít'a připojil dřív – nevadí, hlavně aby byla zticha.

»Jsi tam, Zdislave?« zeptala se pro jistotu, i když ho cítila.

»Báječný nápad, Věruško!« pochválil ji tygr. »Vít'a už mi vyprávěl, jak tě Barča s Markétou zavřely doma na zámek. Ještě že se umíte připojit do pikaje, to byl dobrý nápad! Doufám, že nás tvoji kamarádi neprozradí!«

»Toho se neboj, raději povídej!« vyzvala ho. »Co je nového?«

»Ozvali se Aplafů!« sděloval jí novinu, po které se jí jen protočily panenky. »Byl to docela dlouhý vzkaz, zaznamenal jsem ho pro tebe.«

»Vždyť jsi říkal...« chtěla mu připomenout, že i on spočítal příchod odpovědi až po půl roce, ale nenechal ji dokončit myšlenku.

»Říkal jsem ti taky, že naše měření mohla mít chybu od třiceti do tří set procent! Takže se zkrátka ozvali dřív.«

»Tím líp!« kvitovala to spokojeně. »Sdělili ti něco nového?«

»Je toho moc,« souhlasil. »Ale má to jednu chybu. Budu tě tu potřebovat, bez tebe to nepůjde. Budeš muset něco udělat tady, já mám požadované činnosti zakázané.«

»To je tedy v háji!« vzdychla si. »Tetičky mi uložily domácí vězení, abych se s tebou nemohla scházet. Zablokovaly mi dokonce kjodlych, nevěří mi, že bych za tebou neutekla. To tedy máme pech! Poslyš, Zdislave, nemohli by to za mě vzít Vít'a s Jitkou?«

»Nemohli,« vzdychl si Zdislav. »Ti dva neumí ze sryzravu nic víc než pozdravit. Tady bude potřebný někdo, kdo umí sryzrav a má možnost požádat o něco biroivi. A to jsi z vás tří jen ty.«

»A co pan Vuk?« napadlo Věrku.

»S ním taky nemůžeme počítat!« vzdychl si Zdislav. »Tetičky mu na dálku vynadaly, co se do něho vešlo, proč tě ke mně pouštěl, když jsi to měla zakázané... Vuk se ovšem hájil, že o jejich zákazu nevěděl, jenže pak přišel celý naježený za mnou a požádal mě, abych mu aspoň měsíc nechodil na oči. Ten nám nepomůže.«

»Nezakázal to nakonec i Vít'ovi a Jitce?« lekla se Věrka.

»To ho v tom hněvu naštěstí ani nenapadlo,« pousmál se trpce Zdislav. »Jenže se zdá, že se ti dva na víc než na *pikaj* nehodí. Bez školení ve sryzravu, jaké máš ty, se nechytanou. A na

to jednak není čas a kromě toho by si toho Vuk mohl všimnout a zatrhnout jim to. Jak říkám, jsi tady potřebná.«

»To je v háji,« opakovala Věrka. »Že jsem to, já husa, Markétě tak bezelstně vyklopila! Nu což, chybami se člověk učí! Zřejmě mi nezbyvá než se teď pěkně způsobně umoudřit, aby mi tetičky toho zaracha zrušily.«

»Má to, bohužel, jednu nevýhodu,« pokračoval Zdislav. »Aplafů slíbili, že se teď na nás zaměří, jenže... už za tři týdny nastane zákryt slunce, to žádné spojení nefunguje, takže se všechno posune o půl roku... já bych nejradši někoho kousl!«

»To nemá smysl,« umravňovala ho hned Věrka.

»Já vím,« přikývl celkem zbytečně. »Řekne se – půl roku zpoždění není nic proti času od Atalantixu, jenže... znervózňuje mě, že se v tom začaly tetičky vrtat. Ještě by mohly přijít na všechno a zatrhnout nám to se vší slávou...«

»Doufám, že aspoň tohle je nenapadne!« vzdychla si Věrka.

»Kdo ví?« posteskl si Zdislav. »Nezapomeň, že Barča je školená přímo v Ándrapraděši u tamních nejvyšších autorit... a má známé v současné Radě!«

Nemusel to ani dál rozvádět. V Ándrapraděši jsou potomci nebo aspoň následovníci Rady Moudrých, kteří mají příkaz nedovolit Zdislavovi „ohrožovat“ ostatní kriogisy. Barča má i pravomoci měnit zločince ve zvířata – kdoví, jak daleko se s Moudrými ztotožnila!

»Možná bych to měla zkusit s Vinckem,« uvažovala Věrka.

»To bych radši počkal ten půlrok,« hned ji od toho Zdislav odrazil. »Pamatuj si, kdo jednou zradí, tomu se nesmí věřit! A on se už třikrát stihl rozvést! Kdyby jednou, dalo by se to přičíst té ženské, ale tři rozvody v jednom století...«

»No jo...« přikývla Věrka.

»A přitom by to opravdu hodně spěchalo!« lamentoval Zdislav, jenže teď už bezradně.

Věrce najednou bleskl hlavou nápad.

»Poslyš, Zdislave i vy dva!« rozjasnila se. »Teď se seberu a za tři hodinky mě čekejte u vás. Co vy na to?«

»Ale jak to chceš...« zarazil se Zdislav.

»Vždyť je to jednoduché!« jásala. »Tetičky mi sice odebraly kjodlych, ale ponechaly mi kapesné, peníze, rozumíte? Když se teď seberu a poběžím na metro, stihnu ještě poslední autobus do městečka! No a pak už jen kousek pěšky a máte mě tam jako na koni!«

Asi všichni tři zalapali po dechu. Pravda, něco tak jednoduchého je nenapadlo! Místo dopravního prostředku mimozemšťanů použít obyčejný autobus... naštěstí to nenapadlo ani tetičky, takže jí to nestačily zakázat. Vězení jí rozšířily na Prahu, ale blokování kjodlychu, které jí mělo znemožnit delší cesty, přece jen nestačilo.

Až po chvíli se první vzpamatoval Zdislav.

»To by mohlo projít,« řekl.

»Tak na co čekáš?« neudržela se Jitka. »Mazej na to metro!«

»Nehoň mě, ano?« ohradila se Věrka. »Na rozdíl od vás právě pochoduji Prahou a před sebou už vidím vchod do metra. Kapesné mi na lístky postačí – a za chvíli jsem u vás!«

»Tak jdi!« pobídl ji i Vít'a. »Držíme ti všichni palce!«

»I packy!« dodal Zdislav.

=*=

Věrka po Praze nejčastěji jezdila »krtkem« neboli metrem, vyzkoušela si i tramvaj, ale autobusy byly vždycky mimo. Na vesnici jezdila autobusem do školy, ale to bylo jenom na pár kilometrů, ani to nestálo za to a občas se to dalo jít i pěšky.

Teď se měla vypravit sama, bez rodičů a dokonce bez jejich vědomí daleko od Prahy. Jediné, v čem se to shodovalo, bylo cílové městečko, kde to na autobusovém nádraží znala.

Při nástupu do autobusu se však stala událost, jakou nepředvíдалa.

Postupovala zvolna chodbičkou k volným sedadlům, když ji znenadání oslovil sedící kluk, kterého si ani nevšimla.

„Ježíšikriste!“ vykřikl. „Věrko, jak to? Ty žiješ? Vždyť máš být mrtvá!“

Až teď se na něho podívala. Poznala ho, tak jako on ji. Karel Šmíd, spolužák, z jejich vesnice. Nastupoval do autobusu už u kostela a nejspíš patřil k těm, kdo ji upřímně litoval, když oznámili její tragickou smrt. Teď se na ni díval jako na zjevení. Nebylo divu.

„Co vám je, mladý pane?“ obrátila se na něho, jako kdyby ho neznala.

„No vážně! Věrko! Jak to, že žiješ?“

„Co to plácáte?“ sjela ho. „Jakápak Věrka? Nepletete si mě s mojí sestřenicí? Ta se tak jmenovala, ale už je po smrti. Já jsem Jitka, rozumíte?“

„Jitka?“ lapal po dechu Karel. „Sestřenice? Ale víte, že se jí podobáte, že jsem si fakt myslel, že jste to vy?“

„Říkalo se o nás, že se jedna druhé dost podobáme,“ připustila. „Ale Věrka byla starší. O celé dva roky.“

„No jo, to je pravda!“ vyhrkl ulehčeně. „Věrka už je po smrti dávno a vy vypadáte jako ona tenkrát. Poslyšte, slečno, mohl bych si sednout k vám a zeptat se vás na něco? Zнала jste dobře svoji sestřenici?“

„Trošku,“ připustila. „Klidně si vedle mě sedněte, vadit mi to nebude. Odkud jste znal moji sestřenku?“

„Chodila do naší třídy!“ otrnulo mu.

Vzadu bylo celé dvojsedadlo volné. Věrka se posadila k oknu, Kája vedle ní. Pak se až do odjezdu bavili o Věrce. Kája měl pro ni jen chválu a Věrka mu přidala pár podrobností, které uznala za vhodné ke zveřejnění.

V půli cesty si už tykali. »Pane« a »slečno« jim po tak dlouhé době cesty připadalo trochu trapné, takže si ani nevšimla, kdo z nich s tím začal.

„Hele, a kam vlastně jedeš?“ napadlo ho až když probrali všechno možné.

„No, budeš se asi divit, ale na takovou samotu do lesa,“ usmála se na něho.

Zajímalo ji, jestli pochopí, že jde o chalupu pana Vuka a jak na to bude reagovat, když je z jejich vsi. Pana Vuka tam přece znali všichni.

„To bych na tvém místě vystoupil už na zastávce před městečkem,“ radil jí. „Je jen na znamení, ale je odtud k panu Vukovi blíží než z vesnice.“

„Vážně?“ podivila se, ačkoliv to věděla. Několikrát zde letěla s rackem, jen tudy ještě nikdy nešla pěšky. Ale nenapadlo by ji vystoupit z autobusu na zastávce na znamení.

„Nechceš ukázat cestu?“ nabídl se hned ochotně. „Vystoupím tam taky a dovedu tě až k Vukovi. Jedu totiž do vsi pod tou samotou a tohle je taková zkratka.“

Tak pozor, bliklo Věrce v hlavě, tohle nesmím dopustit. Aby ji doprovázel k chalupě pana Vuka, to by ještě snesla, Ale co kdyby ho napadlo vejít až dovnitř? Přece mu nemůže prozradit, že tam jde za tygrem!

„Nevím, nevím,“ zavrtěla hlavou. „Jak rychle umíš šplhat na stromy?“

„Proč?“ zarazil se. Takovou otázku rozhodně nečekal.

„Řekli mi, že se tam letos v lese toulá spousta divokých prasat,“ odvětila. „Nejlépe je rychle před nimi vylézt na strom. Kdyby nás potkala prasečí rodinka, chránící selata, nebude na záchranu čas a už vůbec ne, aby se někdo z nás staral o toho druhého! Já šplhám jako veverka, ale jak rychle umíš šplhat ty?“

Jako Věrka totiž věděla, že se Kája kňourů bojí a šplhat neumí. On a Víťa byli přece ve třídě dva vyhlášení nešikové. Jako sestřenka Jitka ale mohla dělat, že to neví.

„Vlastně...“ zarazil se, „to nepůjde. Na mě čekají na autobusáku naši. Hele, nepůjdeš tam radši druhou stranou? Je to delší, ale jsou tam strmé schody, na ně se prasata neodvážjí!“

„To by stejně nemělo cenu, když tě vaši čekají,“ otočila hned jeho výmluvu proti němu a usmála se na něho mile. „Ale

díky za připomínku. Podle internetové mapy to kratší je a do vsi teď z městečka beztak nic nejede. Vystoupím tam.“

„Sama?“ ani nemusel moc hrát zděšení. „A co divoáci?“

„S nimi se to má jako se psy,“ řekla klidně. „Když se jich člověk bojí, začnou se mu do potu vylučovat stopy kyseliny máselné. Jenže ta má dost ostrý pach a pes – i kňour – se pak na něho spíš vrhnou. Kdo se ale nebojí, před tím utečou. Zkrátka – kdo se bojí, nesmí do lesa. Na mě si psi netroufnou, proč by mě honili kňouři? A i kdyby, šplhám jako veverka.“

Uznal jí to, nebo se aspoň tvářil, že to uznává. Ale bylo vidět, že ji přece jen obdivuje. Za jejich vsí bylo konfliktů s divoáky víc a rozhodně nebylo oč stát, i když zatím všechny dopadly dobře a nikomu se nic nestalo.

Městečko se mezitím přiblížilo a Věrka Káju požádala, aby ji pustil ze sedadla. Pak se snažila projít za jízdy dopředu. Řidič zprvu trochu hudral, že výstup na znamení měla hlásit předem, ale zastávka byla ještě sto metrů před nimi, takže jí zastavil. Potěšilo ho, že neměla žádná zavazadla, takže jí nemusel otvírat zavazadlový prostor.

Vystoupila a za odjíždějícím autobusem zamávala Kájovi.

Měj se hezky, nešiko...!

Další cesta ovšem pro ni vypadala úplně jinak, než by Káju napadlo i v divokém snu.

Pohledem na oblohu se zmocnila vrány, přinutila ji prudce klesnout a rozletět se podle cesty napřed. Zatímco pomalu, beze spěchu kráčela po polní cestě k lesu, prolétla několik míst, kde rozrytá půda skutečně svědčila o výskytu divokých prasat. Zakrátko jednu rodinku objevila, přeskočila z vyděšené vrány na velkého kňoura a přinutila ho, aby jí běžel naproti.

Pak na jeho hřbetě pokračovala jako divoženka směrem k Vukově chalupě, takže tam dorazila dříve než autobus zastavil na autobusovém nádraží v městečku.

Tohle by s Kájou nešlo!

==*=

Do Vukovy chalupy vešla zezadu a hned se sháněla po Zdislavovi.

Otevírat své obvyklé brány našťestí mohl a jeho doupě zřejmě nebylo daleko, protože ji vnímal i na místní telepatii. Jen se trochu divil, že už je tady.

»Teď teprve jsi měla přijíždět do městečka, ne?« divil se, když ji vítal u Studny.

Vysvětlila mu, že to vzala od zastávky na znamení zkratkou a ještě využila divočáka, aby ji přenesl rychleji.

»Jenže Víťa s Jitkou jsou teď u pana Vuka a přijdou nejdřív za půl hodiny!« namítl.

„Můžeme na ně počkat, ale nejprve mi vysvětli, oč jde,“ požádala ho.

»Tak poslyš,« zvažněl. »Aplafů nám vzkazují, že máme jejich vysílání přijmout a celé je vložit do birovi jako zavedení nové položky. To je ovšem to, co nesmím a co tedy musíš udělat ty. Nové položky se nejčastěji zavádějí jako kopie existujících předmětů, to jistě znáš. Druhou cestou je pěkně trpělivě zformulovat, co se má udělat, ale to se dá dělat jediné pro velice jednoduché věci. Jistě jste s Vukem vytvářeli kostky soli, případně i cihličky zlata. Je ale i další možnost – příkazy, zejména ty složitější, které bys sestavovala i tisíc let, vytvořit někde stranou a pak je prostě vložit. Ručně to nejde, ale chtějí nám takhle poslat něco, co by nám mohlo urychlit komunikaci.«

„To se dá pochopit,“ přikývla.

»Jde o to, že oni to musí posílat víceméně naslepo, dokud jim nepotvrdíme, že jsme to v pořádku přijali. Oni sice tvrdili, že to poznají, ale asi bude lépe poslat jim o tom zprávu.«

Takže něco jako download v počítači, pomyslela si, ale mlčela i v telepatii, Zdislavovi by to nejspíš nic neřeklo.

„Jak to posílají?“ zeptala se.

»Každé tři hodiny a trvá to skoro půl hodiny, ale není srozumitelné pro lidi.«

„A když bude další přenos?“ zeptala se věčně.

»Za pět minut – a pak zase za tři hodiny,« sdělil jí.

„Tak to máme nejvyšší čas!“ přikývla.

Musel jí ovšem v rychlosti vysvětlit, jak se to dělá, ale dělala jednotlivé úkony hned po jeho vysvětlení, takže to zvládla.

Na přenos čekali už sotva půl minuty. Ještě že ji Kája poradil tu zastávku na znamení, jinak by museli počkat další tři hodiny.

A pak to nastalo. K přenosu museli použít kostku gumalbit, ale stačilo jej aktivovat, podle hvězdného modelu najít správnou hvězdu – a čekat.

Nejprve se – jako předtím – objevila hlava Aplafů, aby je upozornila na počátek. Pak zmizela. Místo hlavy několikrát zablikala kostka, ale pak jako by se znenadání proměnila v kus slunce. Zazářila nejprve modře, pak přešla do oslnivě bílé a začalo se z ní šířit sálavé teplo, až to Zdislava i Věrku donutilo ustoupit o pár kroků. Navíc se jeskyní rozlehl ostrý tón, stoupající a klesající jako nějaká nepravidelná siréna.

Trvalo to skoro půl hodiny. Pak kostka zhasla, zmlkla a v jeskyni bylo zase ticho.

Až teď sebou Zdislav trhl. Vít'a se zřejmě už delší dobu pokoušel otevřít kjodlych, ale nedařilo se mu to. Teprve když kostka umlkla a zhasla, otevřel se mu průchod od pana Vuka, kudy Vít'a s Jitkou vstoupili a rychle za sebou kjodlych zrušili.

„Věrko, co tu děláš?“ oslovil Vít'a dívku udiveně.

„Přišla jsem zkratkou, ale bylo to výhodné, protože jsem stihla relaci Aplafů,“ řekla oběma. „Právě to skončilo.“

„Cože?“ protáhl zklamaně Vít'a. „A my jsme to prošvihli, co?“

„Měli jsme na vybranou – čekat nebo stihnout tuhle relaci,“ pokrčila rameny Věrka.

„Takže máme smůlu?“ zamračila se i Jitka.

»Kdepak!« ujistil je Zdislav. »Teď to teprve začne! Věrko, vytvoř tu novou věc!«

Věrka se nenechala moc pobízet, zrušila gumalbit a požádala biroivi o novou položku. K údivu všech se objevila úplně stejná kostka gumalbitu, jako před okamžikem rušili.

»On je to opravdu gumalbit,« řekl Zdislav. »Aplafů mi tvrdili, že se má přejmenovat na jméno toho původního, ale protože je přejmenovávání příliš privilegovaná akce, dá se nový gumalbit vyvolat i pod novým jménem. A teď máme opět nastavit správnou hvězdu a pokusit se o spojení. Tvrdili, že se to bude lišit.«

Věrka už věděla jak na to a před udivenými kamarády, kteří to viděli poprvé, si zručně vytvořila obraz vesmíru a označila v něm maličkou hvězdičku.

Nad kostkou se tentokrát objevil celý Aplafů, nejen jeho hlava, jenže zmenšený zhruba na velikost člověka. Tentokrát už neodříkával pořád to samé poselství. Místo toho se podíval na skupinku dětí a tygra a chvíli jako by si je prohlížel.

»Takže se vám to podařilo!« promluvil jazykem sryzrav. „To je výtečné!“

»Panebože!« uletělo Zdislavovi. »Tohle reaguje skoro okamžitě!«

»Jistě,« odpověděl mu Aplafů. »Novější verze gumalbitu je vlastně stejná jako starší, jen *daigroty* už se nešíří šestým, ale pětadvacátým nadprostorem. Staré zbloudilé lodě toto bezprostřední spojení neměly, ale stačilo vnést změnu do biroivi. Naštěstí se vám to podařilo a ode dneška nemusíme čekat na spojení roky a staletí, půjde to prakticky ihned.«

»Je vidět, že jste nezůstali na stejné úrovni, ale vyvíjeli jste se,« přiznal jim Zdislav.

»Ano – ale to není všechno!« usmál se Aplafů. »Ty jsi Zdislav, že? Ale nemáš potřebná práva, proto tu máš ty menší tvorečky... Tvrdil jsi, že jen jeden z nich rozumí sryzrav.«

»To jsem já,« ujistila ho Věrka telepaticky, aby mu dokázala, že mu opravdu rozumí. Navíc postoupila o krok k obrazu Aplafů a ukázala na sebe prstem.

»Výborně!« usmál se na ni obraz Aplafů. »Nejsi to nakonec ty, kdo prve přijal předpis pro novou verzi gumalbitu?«

»Ano, to jsem byla já,« přikývla.

»Zvládneš to ještě jednou?«

»Zkusím to!« odpověděla kurážně.

»Ale bude to delší,« upozornil ji Aplafů.

»Jak – delší?« dožadovala se upřesnění.

»Trojnásobek předchozího přenosu,« vyhověl jí Aplafů.

»Takže hodinu a půl podle našeho počítání,« oddychla si Věrka. »To jistě sneseme!«

»Vytvoř si tedy nový gumalbit alespoň dvě stě zhavae od tohoto, aby se mezi sebou nerušily. Vyvolej druhé spojení, přijmi druhý předpis a ulož pod názvem „chlogisyr“. A pak se můžeš vrátit sem, ať si konečně pohovoříme!«

Takže to bylo opět na ní. Zdislav už na ni nebude dohlížet, ale snad to zvládne i bez dohledu. Dělá to přece podruhé! Dvě stě zhavae – to je asi čtyřicet metrů, to by mělo stačit spustit přenos v poslední Zdislavově jeskyni...

Vyskočila a odběhla do zadní jeskyně. I tam se kostka rozsvítila do oslnivého sálavého žáru, skoro jako malé slunce. Věrka ji nechala svítit a rychle se vrátila ke Zdislavovi.

»Probíhá to!« ohlásila řečí sryzrav, aby tomu rozuměl i Aplafů. Pak to ještě opakovala česky pro kamarády.

»Zdá se, že to jde dobře,« potvrdil jim Aplafů. »Občas ve vesmíru narazíme na staré hvězdné lodě z dob první éry, přesněji na potomky prvních hvězdoplavců. Postačí, aby měli biroivi a dokázali se s námi spojit pomocí původních gumalbitů. I staré, zbloudilé lodě nám potom pomáhají pronikat dál do vesmíru.«

»Domníval jsem se, že pořád létáte na hvězdných lodích,« řekl Zdislav.

»Ano, první cesty musíme pořád konat na podsvětelných průzkumných lodích,« řekl Aplafů. »Je to pomalé, ale hodně nám již pomohly naše zapomenuté ztracené lodě, proto pro ně vysíláme naslepo signály všude, kam se dostaneme.«

»Jenže Země je trochu zvláštní případ,« zkusila jednat Věrka. »Dostala se sem kdysi vaše loď, ale posádka umřela bez potomků. Biroivi věnovali nám spolu s radou, abychom se připravili na přilet další vaší lodě.«

»Pokud objevíme svět osídlený buď rozumnými tvory, nebo tvory schopnými vývoje k rozumným, dáváme biroivi i těmto tvorům,« ujistil ji Aplafů. »To bude i váš případ. Jenže kolega Zdislav nás varoval, že u vás není všechno v pořádku. Dobrá, podíváme se na to!«

»To by asi bylo potřebné,« přikývl Zdislav.

Pravda, hodně toho stačil vypovídat ve svém poselství, ale je obtížné vyjádřit slovy, co se událo v průběhu pětadvaceti tisíc let. Aplafů – či spíše jeho obraz – se proto vyptával dál. Zajímaly ho podrobnosti. Jak dnes žijí kriogisové a jak ostatní lidé. Proč není možné, zvýšit počty přeměněných a jak s tím souvisí pravidelné vysychání a občasná aktivace Studní. Jak se lidé chovají ke kriogisům a jak kriogisové k lidem. Proč jsou tihle tři takoví mrňouskové a jak velcí jsou dospělí lidé.

Čas ubíhal a ze zadní jeskyně se stále ozývalo vibrující ječení kostky gumalbit.

Najednou se v jeskyni se Studní otevřel kjodlych a vstoupil pan Vuk, kterého přilákal řev šílené sirény, ozývající se ze Zdislavova doupěte.

„Co se to tu děje?“ vpadl přísně i do druhé jeskyně, kde byli shromážděni všichni jeho poslední učedníci kolem tygra Zdislava. „Co je to za řev?“

»Pojď mezi nás, Vuku!« pozval ho Zdislav. »Dnes je svátek všech svátků! Povídáme si tu s jedním z Aplafů!«

„Nedělej si ze mě...“ začal pan Vuk, jenže v té chvíli konečně zpozoroval gumalbit, nad nímž se vznášel obraz Aplafů.

»Aha – takhle zřejmě vypadá dospělec od těch mrňousků, že?« hádal Aplafů.

„Panebože!“ ulétlo panu Vukovi. „Aplafů! Odkud jste ho vyvolali?“

»Z vesmíru!« oznámil mu slavnostně Zdislav. »Navázali jsme spojení s průzkumnou výpravou Aplafů a tohle je jeden z nich – přesněji, jeho obraz. Spojení ale umožňuje přímý rozhovor – chceš se taky zapojit?«

„Že se nestydiš, Zdislave!“ zamračil se pan Vuk. „Takhle klamat naše učedníky! To se přece nedělá!“

»Vážně si myslíš, že bych to dokázal s mými omezeními zfalšovat?« urazil se Zdislav.

„Není žádné umění vytáhnout starší záznamy s Aplafů a zobrazit je bedakrem!“ trval na svém pan Vuk.

»Jenže bedakr by ti neodpovídal!« namítl Zdislav.

„Tak je to nějaká interaktivní animace!“ rozhodl pan Vuk. „Těmi se v Ándrapraděši baví spousta kriogisů, zejména těch mladších!“

»Počkejte chvíli!« vyzval pana Vuka Aplafů. »Až skončí kyotriok, přesvědčíte se!«

„Cože?“ vyskočil pan Vuk. „Snad se neopovažujete měnit biroivi?“

»K tomu nemáme oprávnění,« uklidňoval ho Zdislav. »Můžeme jen přidat do seznamu jednu až dvě položky, to přece není zakázané! Ačkoliv – já nesmím ani to a musel jsem si na to pozvat Věrku. Ta přece položky přidávat smí, sám jsi ji to učil! Tak o co jde?«

„Co všechno jste tam přidali?“ chtěl hned vědět pan Vuk.

»Jen dvě položky,« uklidňoval ho Zdislav. »Druhá se přidává právě teď.«

„Právě teď?“ zpozorněl opět pan Vuk. „Snad ne tím řevem vzadu?“

»Ano, tím,« řekl Zdislav. »Abys byl v obraze – vkládáme do seznamu druhou položku pomocí signálů z vesmíru. Podařilo se nám zachytit vysílání Aplafů pro ztracené lodě, kde nám nabídli dvě novější položky do seznamu. To je vše – druhá se právě zavádí.«

„Co to má ale dělat?“ mračil se pan Vuk. „Nebude to něco nebezpečného?“

»Toho se nemusíte obávat,« obrátil se na něho obraz Aplafů nad kostkou gumalbit. »Je to prověřené několika tisíciletími vývoje.«

„A dostal jsem tě!“ zvolal vítězně pan Vuk. „Aplafů přece nerozumí česky! Všechno, co před nimi řekneš česky, by museli ignorovat!“

»Váš argument zjevně nepočítá s tím, že bych se mohl naučit vaši řeč,« usmál se obraz Aplafů nad gumalbitem. »A také, že umím využívat i funkce biroivi, které ani neznáte.«

»Jaké funkce že neznáte?« obrátil se pan Vuk telepaticky na obraz Aplafů.

»Například dokážeme vytáhnout přehled dorozumívacích prostředků na světech, kde žijí jiné bytosti než my. Naučit se česky je pak otázkou půl minuty.«

»Česky za půl minuty?« zarazil se pan Vuk. »To jde? Jak to ale děláte?«

»Podobným zrychleným způsobem, jakým se prohlíží staré záznamy,« odvětil Aplafů. »Pochopil jsem, že to ještě nepoužíváte a učíte se i jiné pomalým způsobem. Ten jsme ale dávno překonali – jenže naši staří průzkumníci to ještě neznali a nemohli vás to tedy naučit. Máme víc takových zlepšení!«

Mezitím v zadní jeskyni umlkl kolísavý řev sirény. Aplafů zpozorněl a chvíli jako by se zaposlouchal sám do sebe. Pak se opět obrátil na Zdislava.

»Nemohli byste se teď přemístit někam na volné prostranství? Tady ta prostora je příliš malá, rozměrově nepostačí.«

»Maličkost!« odpověděl Zdislav. »Mám možnost přejít do pěkné paseky v nedalekém lese, tam je prostoru habaděj...«

»Budete-li se přemísťovat kjodlychem, vezměte tam s sebou i tento gumalbit!« přál si Aplafů. »Nemusíte ani rušit spojení, gumalbit to zvládne.«

Zdislav bez ohledu na nevěli pana Vuka vytvořil bránu na lesní paseku, kde naposledy byli s Věrkou na procházce s kočárkem malého Vojty. Pokynul tam nejprve oběma vesnickým dětem, které na všechno jen nechápavě zíraly, a jakmile prošly, uvolnil cestu i panu Vukovi.

»Věrko, vezmi tenhle gumalbit, máš na to šikovnější ruce!« poprosil pak Věrku.

Věrka ihned popadla kostku, zvedla ji a proběhla tunelem kjodlychu na lesní paseku, následovaná Zdislavem. Ten pak kjodlych zrušil.

V té chvíli se ale stalo něco, co nikdo zřejmě nečekal.

Obraz Aplafů nad kostkou gumalbitu se zachvěl a zmizel. Jenže v té chvíli se v lese modravě zablýsklo – a před úplně zkoprnělou skupinkou stál dvacetimetrový obr.

Aplafů – osobně.

=*=

Náprava

„Jste opravdu mrňouskové,“ oslovil obr Aplafů ztuhlou skupinku. „Nechtěli jsme tomu věřit, ale je to tak, patříte k nejmenším bytostem ve vesmíru.“

„Jak to?“ nechápal pan Vuk. „Jste ve vesmíru, nebo už na Zemi?“

„Do dneška jsme byli na naší základně hodně daleko odsud, světlu to trvá skoro šest set let. Jenže náš novější chlogisyr umožňuje přeskočit to rychleji, prakticky v okamžiku. Přeskočil jsem právě chlogisyrem až k vám.“

»Tak vás tady vítáme!« postavil se Zdislav na zadní, ale ani pak nesahal Aplafů výš než ke kolenům. Nedal se tím ale vyvést z míry a nabízel obrovi k potřesení svou tlapu.

Aplafů se ale k potřesení ruky neměl. Zřejmě neznal pozemské zvyky. Zatím.

„Rozhlédneme se u vás,“ řekl po krátkém odmlčení. „Považujeme za svoji povinnost zkontrolovat všechny civilizace, používající biroivi. Nesmíme dopustit, aby těch prostředků někdo zneužíval. Doufám, že proti tomu nic nemáte, ale jestli nemáte co skrývat, vadit vám to nemusí.“

»Porozhlédněte se u nás,« souhlasil Zdislav. »Jen se obávám, že jste příliš nápadní.«

„Nemáš pravdu,“ usmál se obr. „K rozhlédnutí využíváme vcitěných zvířat, stejně jako to umíte vy. Jenže my je umíme používat lépe. Vy jich současně vcítíte jen pár, u nás to má lavinovitý průběh. Stačil jsem se tady zmocnit dvou zvířat a osmi ptáků, jenže jsem je hned předal dalším, ti si také našli další a právě teď ovládáme dva tisíce zvířat a ptáků v okruhu dvaceti kilometrů. A naše možnosti se rozrůstají rychleji než je rychlost zdejších zvířat. Stačí pár zdejších ptáků s dálkovým viděním – a náš okruh se skokem rozroste až k obzoru. Zabývá se tím v této chvíli pět tisíc našich, ale většina jich ještě čeká, až jim jiní pomohou najít vhodná zvířata. Nepochybujte ale, že za noc a den

pokryjeme celý kontinent a pak se vrhneme na další. Do pěti dnů bychom o vás měli vědět všechno.“

„To asi některým lidem pěkně nahlédnete do karet!“ ušklíbla se Věrka.

„Už víme, že by to některým lidem vadilo,“ připustil Aplafů. „Naštěstí o tom nevědí. Stejně tak to bude vadit i některým kriogisům. Potvrdili jsme si, Zdislave, že jsi nám říkal pravdu. Nejen o tom, jak to probíhalo, ale i jak se viníci pokoušeli zahladit stopy.“

„Já vím,« řekl Zdislav. »Rada Moudrých tenkrát smazala, co se dalo, jen aby se pravda nedala už nikdy zjistit.«

„A smazali i spoustu věcí, které vám později chyběly,“ přikývl obr. „Naštěstí nevěděli o nouzových zálohách, ty vám naši předkové naštěstí neprozradili. Nám teď stačí porovnat je s obsahem archivů a seznamů. Chybí toho mnoho a většina potvrzuje tvůj pohled na věc. Jsi spravedlivý, Zdislave, a proto chceme aspoň částečně napravit křivdy, kterými jsi trpěl.“

„Křivdy těžko napravíte,« namítl tygr. »Nejtěžší ztráta pro mě tenkrát byla, že jsem přišel o přátele. Ty nejbližší mi zabili a ostatní se ode mne odvrátili, ta zrada byla ještě horší. Co na tom ještě chcete napravovat?«

„Většina se toho skutečně napravit nedá,“ souhlasil vážně obr. „Ale přece – můžeme ti vrátit lidskou podobu. Získáš celý další lidský život a bude na tobě, aby byl plnější než život tygra, zatíženého spoustou omezení. Ztracené přátele ti nevrátíme, ale v tomto kraji jsi přece získal jiné. Zatím jen tři – a možná už čtyři.“

„Získat lidské tělo je opravdu lákavé,« přitakal Zdislav. »Jen kdyby to nebylo spojené se smrtí toho dítěte. Přiznám se, že se mi to příčí.«

„I to už víme,“ zamračil se trochu obr. „Rozumné bytosti mláďata nezabíjejí. Tady je toho až neúnosně – nu což, vložíme se do toho, více špatností se musíte zbavit. Ale ty od nás získáš lidské tělo i bez zabíjení. Můžeš si dokonce vybrat. Líbilo by se ti

mít znovu tělo Inda a vrátit se do Indie, nebo bys raději zůstal v Čechách?“

»Jak to ale chcete dělat?« zpozorněl Zdislav.

„Vypůjčíme si dědičnost zdejších lidí,“ usmál se obr. „Šlo by to i s jedním člověkem, ale vznikl by dvojník vinohi, to by se ti asi nelíbilo. Stačí ale vzít dědičnost dvou, čtyř nebo osmi lidí a smíchat je. Byl bys pak s nimi příbuzný, ale přitom jedinečný, vždyť ani dvě děti týchž rodičů nejsou stejné.“

»Kdyby to tak šlo, byl bych vám neskonale vděčný,« řekl vážně tygr. »V tom případě bych ale raději zůstal v Čechách. Byl jsem sice Ind, ale moji krajané se ke mně zachovali hnusně a přátele mám teď jen tady. Raději zůstanu s nimi.«

„Dobře,“ přikývl Aplafů. „Postačí ti dědičnost těchto čtyř?“

»Postačili by i dva,« řekl Zdislav. »Třeba Jitky a Vítí. Doufám, že je nebudeš trápit!«

„To jistě ne,“ usmál se Aplafů. „Vzorek jejich dědičnosti už mám – těch dvou much, které mi ho pořídily, si ani nevšímli. Nám stačí kapička potu – a teď se dívej!“

Na trávě se objevilo cosi růžového. Rychle to ale rostlo, rychleji než rostou houby. Za pár vteřin bylo jako tenisák, do minuty jako kopací míč. A to už bylo znát, že je to – lidské dítě, zatím spíš zárodek, embryo – až na to, že rostlo neuvěřitelně rychle.

Druhá minuta – zárodek dorostl do rozměrů kojence, ale nezastavil se, rostl dál, takhle rychle snad nekyne ani těsto s droždím.

Třetí minuta – na zemi leželo odhadem pětileté dítě, chlapeček s křečovitě zavřenýma očima. A pořád rostl, ručičky i nožičky se mu prodlužovaly. Brzy dorostl velikosti Vítí, ale ani teď se vývoj nezastavil, jen se jeho růst začal zpomalovat.

„To teď budeš ty,“ řekl Aplafů. „Vciť se do něho!“

Mladík na lesní trávě vzdychl a otevřel oči.

V téže chvíli se zablesklo – a tygr Zdislav zmizel, navzdory pravidlu, že příkaz *dešadé* nedovoluje anihlovat větší tvory než hmyz.

„Vstaň, Zdislave!“ poručil Aplafů. „A dej si pozor na rovnováhu, máš už zase jen dvě nohy místo čtyř!“

Mladík na zemi otevřel oči, chvíli jen tak mžikal, pak se rozhlédl – a vyskočil. Trochu se zakymácel, pravda, čtyři nohy mají větší stabilitu, ale vyrovnal to. Přece jen nezapomněl, jak chodí člověk!

„Tohle... tohle jsem teď já?“ vykřikl a začal si radostně prohlížet své lidské ruce, jako to dělají mimina, když si jich poprvé všimnou.

„Pomozte mu obléknout se,“ pobídl Aplafů ostatní. „Také se přece oblékáte, ne?“

Tentokrát se první vzpamatoval Vít'a. Natáhl ruku – a podával novému Zdislavovi to samé, co měl na sobě – červené trenýrky, košili, krátké kalhoty a sportovní boty. Zdislav se otočil a rychle se oblékal, jen boty mu byly malé a musel požádat o větší velikost.

„Můžeš dál bydlet u mě,“ nabídl mu pan Vuk, který se už trochu vzpamatoval ze všeho překvapení a konečně pochopil, že to není naaranžované divadlo, ale skutečnost.

„Ty jsi Strážce nejbližší Studny, vid’?“ obrátil se na něho Aplafů.

„Ano, jsem!“ hlásil se k tomu hrdě pan Vuk.

„A vaše studny se probouzejí jen jednou za mnoho let, že?“

„Za dvaasedmdesát let, jako vždycky,“ ujistil ho pan Vuk.

„Tvoje Studna bude ode dneška probuzená trvale,“ řekl Aplafů.

„To jako... že bych mohl mít nové učedníky každým rokem?“

„Ne každým rokem, ale každým dnem,“ opravil ho Aplafů.

„Víceletý cyklus platí pro řídce osídlené světy, kde to stačí. U vás to bude jinak. Podmínkou je větší zodpovědnost při výběru, proto

se změna zpočátku projeví jen u tvé Studny. Časem všechny Studny i jejich Strážce změním, ale to si probereme později. Ode dneška máš větší volnost ke změnám, ale i větší zodpovědnost za změněné. Rozumíš?“

„Snad,“ přikývl pan Vuk. „Sám ale těžko stihnu vyškolit tolik nováčků!“

„Zařídíš pro ně tedy školu a učít je budou jiní,“ poradil mu Aplafů.

„To by mohl pan Vuk změnit i moje rodiče!“ vyjekla Věrka náhlým poznáním.

„Samozřejmě,“ souhlasil Aplafů.

„A taky naše!“ přidali se Jitka s Vítou.

„Vy jste do dneška trhali rodiny, že?“ obrátil se Aplafů přísně na pana Vuka. „Jestli to bylo z nouze kvůli víceletým cyklům Studny, pak by se to snad dalo omluvit, ale měli byste to napravit, dokud to ještě jde. Měňte s mláďaty i dospělé, netrhejte rodiny.“

„Při dvaasedmdesátiletém cyklu Studní to jinak nešlo,“ ujišťoval ho pan Vuk.

„Beru to na vědomí,“ přikývl Aplafů. „Vy berte na vědomí, že trhání rodin je chyba. A podle toho se řiďte. Nejlepší je změnit vyhlédnutou rodinu – pokud je zdravá a funkční – při jednom cyklu Studny.“

„Oni do dneška měnili jen dospělé,“ přidala se Věrka. „Jenže to už bývají rodiče příliš staří, takže to skoro nemá cenu. A měnit příliš mladé děti také není to pravé, my pak strašně pomalu rosteme.“

„Takže neumíte ani vícerychlostní růst?“ ujišťoval se Aplafů. „Myslím tím to, co jste viděli před chvílí s tělem pro Zdislava...“

„Neumíme,“ řekla za všechny Věrka. „Proto jsme my tři pořád mrňouskové, jak říkáš. Než dorosteme do dospělosti, strašně dlouho to potrvá. Mnohem déle než u ostatních dětí.“

„A vám to vadí, co?“ usmál se Aplafů. „Nedivím se, to vadí všem mlád'atům, i našim. Takový růst, jako jste viděli před chvílí, povolujeme jen výjimečně. Mládě s tělem dospělé má spoustu nevýhod. Může mít sílu dospělé, ale neumí ji ovládat. U Zdislava to bylo jiné, vložil tomu tělu vlastní osobnost a ta je jistě dostatečně zralá, aby to opravňovala. Vy jste ale mlád'ata, měli byste růst přirozenou rychlostí.“

„No právě!“ vzdychla si Věrka. „Kdyby to šlo aspoň přirozenou rychlostí! Jenže my se už dlouho držíme takhle mrňaví. Naši kamarádi zatím znatelně povyrostli a my pořád nic...“

„Aha...“ pochopil zřejmě Aplafů. „To by bylo něco jiného! Potřebovali byste růst tak rychle, jako rostou děti bez Studně, že?“

„Tak nějak!“ přikývla.

„Být dítětem je příjemné, přesto všechny děti touží být dospělci,“ usmál se Aplafů. „To není nic nového, známe to i u našich mlád'at. Ale to se dá změnit. Naučím Strážce Studny vícerychlostní růst kriogisů. Není to přece tak těžké – viděli jste to na těle pro Zdislava.“

V té chvíli všichni tři učedníci, Jitka, Věrka i Vít'a, pocítili po celém těle chvění. Zdálo se jim, že to je jen jakési brnění, jenže to nebyl jen tenhle pocit.

Začaly jim být malé boty.

„Zujte se, rychle!“ poradil jim Aplafů, který si toho všiml.

Rychle se tedy všichni tři zuli, ale tím to neskončilo.

Věrka měla na sobě košili s dlouhými rukávy a s údivem pozorovala, jak se na ní právě ty rukávy rychle zkracují. Nejvíce to bylo znát právě na nich. Musela si rozepnout knoflíčky na zápěstí a brzy vypadala jako v košili své mladší sestry. Vít'a měl naštěstí kraťasy, ani Jitka neměla dlouhé rukávy, u nich to nebylo tak zřejmé.

Nejméně se to zatím projevovalo na Vít'ovi. Ačkoliv zřejmě rostl i on, na jeho krátkých kalhotách a košili s krátkými rukávy

to zatím nebylo znát. Ostatně i Zdislav se dokázal do oblečení jeho velikosti ustrojít. Až na boty, které jim Aplafů připomněl včas zout.

„To snad už stačí!“ vykřikla náhle Jitka, neboť se jí zdálo, že vypadá nejen dospělejší než před chvilkou, ale i než její kamarádky ve škole.

„Je to moc?“ zeptal se trochu nejistě Aplafů. Přece jen o lidech nevěděl všechno!

Brnění v těle skončilo a všichni tři si mohli oddychnout. Víťu svédil obličej, přešel si tam rukou a s údivem nahmatal pod prsty pichlavé strniště. Sakra, pomyslel si, k dospělosti u kluků patří i holení, nemůže přece chodit do školy s bíbrem. A protože to jeho spolužáky ještě nepotkalo, Aplafů to zřejmě přehnal, pokud to kámoši chytře neskrývali...

„Jestli jsem vás tři posunul k dospělosti víc než třeba, přijměte moji omluvu. Vrátit to nejde, ale utěšoval bych vás, že se to brzy vyrovná. Není to o tolik, aby to vadilo.“

„Co kdyby se tohle použilo na hodně malé dítě?“ vzpomněla si Věrka na brášku.

„Tam by to vadilo víc,“ mínil Aplafů. „Ale jak vidím, vám třem to vadit nebude. Měli byste si pořídit oděvy větší velikosti, vaše se podle potřeby nezvětšují. Ale to je maličkost, to jistě zvládnete.“

„Měli bychom vám připravit nějaké přístřeší,“ napadlo Zdislava. „Do žádného našeho domu se nevejdete. Budeme vám muset postavit něco většího.“

„Nic nestavte,“ zarazil ho Aplafů. „Vrátím se do naší základny. Beztak jsem k vám přišel hlavně přesvědčovat malověrné. Možná vás z toho důvodu navštívím ještě vícrát, ale nemá smysl, abych byl s vámi trvale. Průzkum vašeho světa vedeme od nás a kdybyste naši přítomnost opravdu potřebovali, víte už, jak mě – nebo toho, kdo se bude o váš svět starat – zavolat. Ale spousta věcí půjde zařídit na dálku, bez mé přítomnosti.“

„Budete nás sledovat?“ zeptala se Věrka.

„Jistě!“ přikývl. „Cítíme zodpovědnost za všechny civilizace, kterým jsme dali biroivi. Včera jsem seděl na základně jen se dvěma kolegy. Dnes už sleduje váš svět pět tisíc našich prostřednictvím deseti tisíc vašich zvířat v okruhu dvou a půl milionu zhavae a povoláváme další dobrovolníky. Jste složitý svět, ale naše sledování se bude časem zmenšovat. Přetáhli jsme si k nám ke zkoumání i data ze všech vašich nouzových záloh. Jen jsme je zkopírovali, vlastní záznamy vám pochopitelně zůstaly a chceme vám dokonce hlavní záznamy obnovit, abyste sami viděli staré cenzurní zásahy. Možná tu časem tu a tam zasáhneme – někteří vaši lidé jsou pěkně necitelní a spousta by zasloužila trest – ale nemělo by to být znát. I vy sami přece něco takového používáte, říkáte tomu »efekty motýlích křídel«, ale budeme používat přednostně lavalsní metody. Nechceme vám jako celku škodit.“

„To by chtělo víc takových setkání,“ mínil Zdislav – už se trochu otřepal z proměny.

„Budou,“ přikývl Aplafů. „Samozřejmě budou. Jakmile se seznámíme s poměry u vás, navrheme náš další postup. A ten musíme projednat i s vámi. Buď tady, ale spíš bychom si vaše lidi zvali k nám. Máme tam víc klidu a u nás na nenápadnosti nezáleží.“

„Bude se to týkat i Strážců Studní?“ zeptal se Vít'a a díval se přitom na pana Vuka.

Přítáhl tím na sebe pozornost zejména dívek, protože měl úplně jiný, znatelně hlubší hlas než ještě před chvílí. I on bude mít zřejmě doma problém, aby ho rodiče poznali.

„Nejen jich,“ souhlasil Aplafů. „I jiných. Určitě od základu změňme »efekty motýlích křídel«. Na tomto světě očekáváme spoustu nutných úprav.“

„Bude to asi potřeba,“ souhlasil i pan Vuk. „Mít učedníky každý den, to se prostě nedá stihnout. My každého učíme

jednotlivě, tak můžeme dát každému nejlepší péči. Proto školy jako takové nemáme.“

„Dobrá, nad tou připomínkou se u nás zamyslíme,“ slíbil Aplafů. „Ale teď se vrátím na základnu, volají mě tam k nějakému problému. Jsem ale rád, že jsme vás poznali a jistě se ještě mnohokrát uvidíme. Určitě z tohoto setkání nebudete mít škodu, naopak. Zatím jsme na každém takovém světě odstranili spoustu problémů, u vás očekáváme totéž.“

„Můžeme vás zavolat kdykoliv?“ zeptal se raději Zdislav.

„Samozřejmě,“ přikývl Aplafů. „Vytvořte si prostě gumalbit a postupujte jako dosud. Mezitím jsme ten původní nahradili novým – naši odborníci mají všechna práva, dokonce i ta, o kterých ani nevíte, jde to i na dálku. Jen první dva přenosy jste museli uskutečnit vy.“

„Přál bych si co nejméně důvodů volat vám,“ řekl procítěně Zdislav.

Vypadal jako mladík, ale všichni věděli, že zdání klame. Všem bylo jasné, že může ihned navázat na staré výzkumy, aniž by potřeboval další školy. I kdyby se teď zaměřil na jiné, nové problémy, bude mít před většinou odborníků náskok. A jeho »*co nejméně důvodů volat Aplafů*«? Jistě, co vyřešíme sami, nemusí řešit oni.

„Jeden důvod bych vám ale přál,“ usmál se Aplafů, neboť jeho narážku pochopil. „Přál bych si občas se scházet na přátelská popovídání.“

„Právě tak jsem to myslel,“ přikývl Zdislav.

Zablesklo se – a Aplafů bez nejmenší stopy zmizel. Nevstupoval do žádného tunelu, prostě zmizel. Nový dopravní prostředek chlogisyr je nejspíš jiného druhu než kjodlych.

Pětice lidí stála na lesní pasece. Pořád ještě jako by tomu nemohli uvěřit. Ale stačilo, aby se na sebe podívali – a bylo jim jasné, že se jim to jen nezdálo. Jedině pan Vuk vypadal stejně jako dřív. Ostatní se více nebo méně změnili, nejvíc Zdislav. Byl opět člověkem!

„Pojďme do chalupy!“ navrhla Jitka. „Mám dojem, že začíná pršet!“

Měla pravdu, první kapky už padaly.

Pan Vuk všem otevřel kjodlych...

=*=

Do předsíně Vukovy chalupy dorazili ještě pohromadě, ale tam se rozdělili. Pan Vuk je pozval do sednice na kávu šerzi a koláčky od Liběny, ale obě dívky tam odmítly vstoupit.

„Hele, kluci, jděte napřed a sem se nevracejte, dokud tam nepřijdeme,“ poprosila Věrka chlapeckou část party i s panem Vukem. „My dvě se musíme teď hned převléknout, třeba i tady v předsíni. Nepočká to už ani vteřinu.“

Předvedla přitom, jak jsou jí krátké rukávy košile. Víc to ani odůvodňovat nemusela.

Zdislav se na obě podíval, usmál se a vykročil do sednice jako první, Vít'a také rychle pochopil, že je to nutné, takže šel jako druhý, pan Vuk šel poslední. Ne že by to pochopil až teď, ale pečlivě za nimi zavřel dveře.

„Poslyšte, hoši, měli byste si také vyměnit obleky,“ navrhl jim. „Oba v těch krátkých kalhotách vypadáte trochu... trochu přerostle.“

Vít'a se Zdislavem na sebe mrkli a rozesmáli se.

„No – u nás dvou se to ještě snese,“ poznamenal Zdislav.

„Holky jsou na tom hůř,“ přidal Vít'a.

„Nechte je!“ ukončil pan Vuk hovor. „Taky se potřebujete ustrojít slušněji!“

Vít'a už proti převléknutí nic nenamítal a hned si také nechal zobrazit několik druhů košil. U kalhot si příliš nevybíral, rychle se rozhodl pro kostkovanou košili a jeany. Zdislav se mu přizpůsobil a odlišoval se od něho jen jinými barvami košile. Byli s tím ale hotoví rychle a pak disciplinovaně zasedli k bytelnému stolu, na kterém mezitím pan Vuk nachystal mísy s koláčky a hrnky šerzi.

Za chvíli se otevřely dveře a do sednice vpluly obě dívky.

Bylo dobře, že se předtím rozhodli počkat s jídlem na jejich příchod, protože teď by oběma mladíkům nejspíš zaskočilo v krku. Obě dívky se nastrojily do slavnostních šatů jako do tanečních. Věrka byla v jasně červených a Jitka ve světlezelených. Lišily se, podobně jako kluci, jen v barvách, s drobným rozdílem v tom, že hoši neměli oblek vhodný do tanečních. Ostatně – cožpak se na něco takového chystali?

Pan Vuk seděl v čele velkého selského dřevěného stolu, oba chlapci se prve usadili na jedné delší straně, takže bylo logické, že na dívky zbylo místo proti chlapcům. Jitka vešla do sednice jako první, takže si mohla vybrat, kam se posadí. Vybrala si židli proti Vítovi a na Věrku zbyla židle proti Zdislavovi. Nezdálo se, že by jí to vadilo, naopak.

„Teda, mládeži, na dnešek budeme všichni dlouho vzpomínat!“ zhodnotil to pan Vuk.

„Taky si to myslím,“ souhlasil Zdislav. „Škoda, že nás nenapadlo pořídít z toho setkání pořádný záznam! Vždyť to byla přímo historická chvíle!“

„Nenapadlo?“ přimhouřil oči pan Vuk. „Jak koho! Od tebe by byl záznam přerušeno, jak jsi přecházel z jednoho těla do druhého... mě to naštěstí napadlo včas. A nepřerušil jsem to ani když jsem si jednu chvíli myslel, že je to pouhá mystifikace. Takže záznam máme!“

„Bravo, Vuku!“ rozjasnil se Zdislav. „Napadlo tě to včas, my jsme kvůli technickým problémům na záznamy zapomněli. Měli bychom to ale pořádně oslavit, nemyslíte? Navrhl bych něco slavnostnějšího. Koláčky jsou vhodné, ty bych ponechal, ale šerzi bych nahradil originálním francouzským šampaňským. Jste pro?“

„Tak moment,“ zamračil se pan Vuk. „To bychom slavili jen my dva. Učedníkům ještě nebylo osmnáct, takže žádný alkohol, ani šampaňské! A když bublinky, tak limonádu!“

„To jste ale, pane Vuku, něco přehlédli,“ namítla Věrka.

A provokačně se hodně nadechla, aby nechala vyniknout, že už není takové vyžle, jako ještě před hodinou.

„Milé děvy, uznávám, že jste nám nějak rychle vypsely, ale osmnáct vám není, uznejte to zase vy dvě!“ krotil je pan Vuk. Změny u nich nepřehlédli, ale nechaly ho chladným.

„Ale pane Vuku, snad byste netrval na byrokratických formalitách!“ přidala se k Věře i Jitka prosebným hlasem. „Chcete snad po dalších sto letech přiznat, že jsme ten historicky zlomový okamžik slavili obyčejnou limonádou?“

„Má pravdu,“ přidal se k ní Vít'a. Také jeho dospěle znějící hlas ukazoval na nutnost zamyslet se nad jejich důvody.

„Vždycky jste zdůrazňoval úsloví starých Římanů – »víno pijeme pro povznesení, ne abychom padli pod stůl«,“ přidal se i Zdislav. „Nemusíme se přece opít pod obraz, ostatně ani já na to nejsem zvyklý a taky se říká, že nejhorší je pohled na ožralé abstinenty. Jeden pohár šampaňského nás ale pod stůl nepošle a kromě toho si myslím, že všichni čtyři máme těla srovnatelná s dvacetiletými, takže to sneseme a nebude nám to ani škodit ve vývoji.“

Pan Vuk se na něho podíval pátravě. Zdislava nemohl okřiknout jako ty tři zbývající, ačkoliv bylo zřejmé, že jsou všichni čtyři vývojově na stejné úrovni. Chvilku ještě uvažoval, ale pak ustoupil.

„Dobře, tohle snad sneseme,“ řekl – a sám objednal pět pohárů šampaňského.

Uznal, že je proč.

==*

Revoluce

U jednoho poháru samozřejmě nezůstalo, ale celkově jich nebylo tolik, aby je *»poslaly pod stůl«*, jak se zpočátku trochu obával i Zdislav.

Vlastně jen dvě události stály za oslavu. Bezkonkurenčně vedl příchod Aplafů na Zem – ale hned poté Zdislavova rehabilitace a přeměna v člověka.

Stát po deseti tisíci letech opět na dvou nohou musel být úžasný pocit! Aplafů mu dali nejen nové tělo, ale hned dospělé, takže nemusel prožít úmorné kojenecké, batolecí a dětské období. Bylo by asi zajímavé být u toho, jak malé kojeňátko radí ctihodným expertům, nebo jak se batole účastní špičkových výzkumů, ale Aplafů to bezpochyby vyřešili nejlépe. Jen ať svůj nový život naplní lépe než těch deset tisíc let jako tygr! Může snad něco lépe odpovídat pojmu *»druhá šance«*?

Barbarská možnost s využitím potrátu tím pádem zůstala tím, čím by byla od začátku – barbarsky nouzovým řešením, přijatelným jen kdyby to jinak nešlo.

Drobná náprava dosavadní nectnosti Studní, totiž pomalý růst od počáteční úrovně, na níž se uředník nachází v okamžiku přeměny, byla opravdu jen drobná náprava. Jenže Jitka i Vít'a byli Věrce vděční za odvahu, se kterou ji vesmírné návštěvě přednesla. Aplafů se jen trochu zamyslel, dal jí zapravdu a hned to provedl, ale kdyby mu ten problém nepředložila, nikdo by to nejspíš nenapravil. A i když to Aplafů z nezkušenosti mírně přehnal, nikdo mu to nezazlíval, naopak. Necítili to jako chybu, spíše jako třetí důvod k oslavě.

Které dítě nikdy nezatoužilo být naráz dospělým! Dospělí je přece příliš často trestají, komandují, příkazují a zakazují, kdežto na dospělého se spousta sankcí nedá použít! Už jste někdy viděli dospělého za trest klečel?

Je však pravda, že pana Vuka přesvědčil až Zdislav, když logicky poukázal na to, že už opravdu fyzicky vyrostli a v malém množství jim nemusí škodit ani šampaňské. Kdyby to tvrdili

zbývající tři, nebylo by jim to nic platné. Zdislava ale pan Vuk odmítnout nemohl.

Byla však otázka, zda totéž zabere i na rodiče, tetičky, úřední osoby – a také, jak na to budou reagovat učitelé. Všichni měli nejasné tušení, že to jen tak neprojde. Ale výhody byly všem jasné už teď a třetí sklenku šampaňského jim dobrácky dopřál i pan Vuk.

Pak si všichni uspořádali slavnostní hostinu. Nejvíce musela vyprávět Věrka, která na to měla nejdobrodružnější pohled. Zarach od tetiček v kritické době se dal pochopit přesně tak, jako to od začátku chápala ona – jako jejich svévoli, byť chvályhodně motivovanou heslem »Sorry, safety first!« Ale i když to nejspíš myslely dobře a šlo jim opravdu o bezpečí nejen Věrčino, ale všech, kardinální chybu udělaly, že nikdy nepochybovaly o Zdislavově vině.

Však se také Zdislav právem spoléhal jen na Aplafů – a trochu i na Věrku, která mu bez dlouhého váhání pomáhala.

Hostina fakticky probíhala místo večeře – mezitím totiž nastal večer. Pan Vuk se proto rozhodl výjimečně doprovodit Vít'ů a zejména Jitku domů, aby jim pomohl překonat údiv rodičů. Krčmářovi i Marešovi si už sice zvykli na odlišnosti svých dětí, ale poslední změna, vyvolaná Aplafů, byla přece jen silné kafe, které by rodiče nemuseli bez jeho svědectví jen tak strávit.

Ačkoliv se chtěli původně rozloučit Vít'ů s Jitkou a ponechat Věrku se Zdislavem u pana Vuka, Věrka se rozhodla pro okamžitý návrat jako první a když to ostatním oznámila, nabídl se jí Zdislav jako doprovod.

„Vuk dosvědčí totožnost Vít'ovi a Jitce, já tobě,“ řekl.

„Ty budeš u tetiček potřebovat svědectví pana Vuka mnohem víc než já!“ upozornila ho Věrka na skutečnost, že ho jako Zdislava nikdo z jeho známých nemůže poznat. Kdo jeho proměnu neviděl, neuvěří!

„Ale uvěří,“ ujišťoval ji Zdislav.

„To chci vidět, jak!“ sýčkovala Věrka.

„Kdykoli vám u kriogisů poskytnu svědectví,“ sliboval pan Vuk. „Ale teď tady chvíli počkejte, než se vrátím. Musím naše dospělé, jak jim říkají Aplafů, doprovodit domů, jinak by je vlastní rodiče nepoznali. Mně snad uvěří!“

Jitka s Vítou se tedy rozloučili a pan Vuk s oběma odešel. Věrka se Zdislavem v sednici osaměli a Zdislav si přesedl do čela stolu na místo pana Vuka, aby byl Věrce blíž.

„Myslíš, že tě tetičky poznají?“ zapochybovala Věrka a kriticky se po sobě podívala.. „Vypadám dospělejší, ale obličej mám pořád svůj... ale ty budeš pro ně úplně cizí chlap!“

„Postačí mi, když tetičce Markétě připomenu, co mi kdysi řekla,“ usmál se Zdislav.

„Myslíš, že tě podle toho pozná?“ pochybovala Věrka.

„Jistě,“ usmál se Zdislav. „Nikdo jiný mě nenazval »prolhanou pruhovanou příšerou«. A dělala to s chutí a opakovaně, dokud... dokud jsem si ji trošku nepřitáhl prackou. Nikdo u toho nebyl, jen ona a já... uvidíme, jestli si na to ještě vzpomene!“

„To byla taková?“ podivila se Věrka.

„Bylo jí tenkrát jako je dnes tobě, jenže byla rozmazlenější,“ zavzpomínal s úsměvem. „Jako dítě dvou kriogisů vypadala jako roční mrně a rodiče ji museli před světem skrývat. Uklidili ji tedy k Vukovi, který se jim nabídl, že ji bude vychovávat. Měla telepatii a mohla si vytvářet podle seznamu cokoliv ji napadlo, jenže ji tenkrát strašně štvál její malý vzrůst. Znáš to přece také, i když v menší míře. Markéta z toho obviňovala nejdřív rodiče, což jí Vuk včas vymluvil – nebylo to ani chytré, ani spravedlivé. Tak si našla mě.“

„Nebála se tě?“ divila se Věrka.

„Maminka ji ujistila, že si rozmyslím jí ublížit, neboť by mě za to čekalo neuvěřitelné prodloužení trestu,“ pokrčil rameny. „Tisíc let, to si ve tvém věku těžko představiš, pro ni to bylo něco jako věčnost. A byla to samozřejmě pravda. Měl jsem s ní

nebeskou trpělivost, jenže tak dlouho se chodí se džbánem... až pohár přeteče. Zkrátka jsem ji popadl, přitáhl si ji k sobě a zavrčel na ni, že teda vydržím těch tisíc let navíc, ale nejprve se pořádně napiju její krve a co z ní zbude, spláchnu. Je taková průpovídka v Čechách – když praskla kráva, ať praskne chalupa... a když začala telepaticky ječet a přivolávat Vuka, trošku jsem ji přimáčkkl. Pak teprve začala prosit, ať ji nechám naživu, že už mi tak zle nikdy neřekne... no, vzal jsem ji za slovo, uznal jsem, že se chce polepšit, takže tu popravu odložím, když mi přestane nadávat! Splnit ty vyhrůžky bych asi nemohl, ale vyhrožovat jsem jí mohl. Člověk v tygřích tlapách většinou slíbí všechno, aby se z nich dostal živý. Slíbila to – a dodržela. Uměla si asi představit, že bych i já mohl splnit, co jsem jí slíbil, když... když ona poruší slovo...“

„Nedívím se, že tě nemá ráda!“ pochopila. „I když... to bylo před třemi sty lety, ne?“

„Při nejbližší návštěvě rodičů je pak přesvědčila, aby ji vzali co nejdál pryč,“ usmál se. „I pak dodržela slib, že o mně neřekne křivého slova, ale... odstěhovali se tenkrát až do Brna a tetička Markéta se pak zdejšímu kraji dvě stě let vyhýbala jako čert kříži!“

„Proto ji to tak rozčertilo!“ přikývla Věrka. „To hodně vysvětluje! A navíc ještě ukecala Barču, aby se do mě pustily spolu! Barča přitom zpočátku vypadala tak vstřícně, když přišla s nápadem věnovat ti nové lidské tělo – ovšem v našich pozemských možnostech...“

„Já věděl, že jedině Aplafů to vyřeší přijatelně!“ řekl Zdislav. „A že budou spravedliví! Slyšela jsi taky, že nám chtějí obnovit všechny smazané záznamy z biroivi? Rada Moudrých to tenkrát vydávala za následek katastrofy, ale ve skutečnosti smazala všechno, co by mohlo přivést někoho zvědavého na stopu jejich podvodů a zločinů! Aplafů ale našli jakési nouzové zálohy a jestli nám opravdu hlavní záznamy obnoví a staré cenzurní zásahy se tak objeví, nebude už moci nikdo pochybovat!“

„Ale co když někdo přijde s názorem, že Aplafů nejsou tak spravedliví, jak se o nich tvrdilo, že ti třeba nepřipustně nadržují! Nebo že ti skočili na lep?“

„Už od doby Aplafů patří do našeho kodexu zásada »*Každý má právo na vlastní názor, ale nikdo nemá právo na vlastní fakta.*« Falšování fakt podle vlastního názoru je podle toho zločin a obnovou smazaných dat Aplafů odhalili zločiny Rady Moudrých. Vlastní názor pak tetičky mít mohou, ale fakta hovoří proti němu, těžko to někdo přijme.“

„No – uvidíme!“ řekla Věrka tónem, vyjadřujícím snahu ukončit tohle téma. „Nechme toho, ono se to ukáže.“

„Smím tě tedy doprovodit do Prahy?“ zeptal se jí Zdislav, jako kdyby dosavadní hovor neměl jiné vyústění než odpověď na tuto otázku. „Uvaž, nikdy jsem tam nebyl! Nepočítám cesty pomocí ptáků – což znamená, že znám Prahu jen shora.“

Vzal ji přitom za ruku, ale odtáhla ji.

„Viš, Věrčo, proč jsem – ještě jako tygr – odmítl kombinaci genů z vás čtyř?“ zeptal se jí znenadání zdánlivě úplně bez souvislosti.

„Nevím,“ zarazila se a začala přemýšlet, co tím chtěl vlastně říci.

„To je přece jasné!“ usmál se. „Kdyby mi Aplafů stvořil tělo z genů vás čtyř, byl bych geneticky vaším potomkem. Takhle mám půlku genů od Jitky a půlku od Vítí, takže jsem jejich genové dítě a ti dva jsou moji genoví rodiče. Kdybych přistoupil na druhou možnost, měl bych od každého z vás čtvrtinu – a ty bys byla moje genetická babička.“

„To mě ani nenapadlo,“ rozesmála se. „Babička...! To je k smíchu! Vždyť je mi teprve patnáct a tobě – hodně přes deset tisíc!“

„To je stáří osobností,“ řekl vážně. „Geneticky bys ale byla moje babička, neboť bych měl čtvrtinu tvých genů. Chápeš ten rozdíl?“

„No dobře, je v tom rozdíl,“ přestala se smát. „I když je směšné, aby Vít'a s Jitkou byli tvoji rodiče – táta s mámou... Vadilo by ti, kdybych byla... tvoje genetická babička?“

„Ani nevíš, jak!“ ujistil ji. „Kdybych byl geneticky tvůj potomek, nemohl bych tě dnes požádat o ruku. Což právě činím...“

„Cože?“ zvažněla úplně. „To myslíš... vážně?“

„Naprosto!“ ujistil ji. „Známe se přece už dlouho, ne?“

„To jsi byl ale tygr!“ namítla. „A navíc... vždyť jsi Ind! My dva přece pocházíme ze dvou úplně odlišných civilizací!“

„Jenže teď jsem člověk jako ty,“ připomněl jí. „A geneticky jsem dítě českých rodičů. Odmítl jsem i genetický základ z Indie, ačkoliv mi ho Aplafů nabízel i s návratem. Nechci se tam vracet! Žil jsem posledních pět set let v Čechách, jsem tu déle zdejší než ty! Ačkoliv jsem se nesměl jako tygr mezi lidi odvážit, Vuk mi ze soucitu dával možnost poznávat lidi očima ptáků, koček a veverek... Neznám zatím život ve městech, ale na vsi jsem jako doma a vůbec, vždyť už ani nevím, jak vypadá dnešní Indie proti té před pěti sty lety, kdy jsem ji opouštěl. Už dávno patřím sem!“

„Prosím tě, snad si nemyslíš, že to stačí?“ vyhrkla.

„Poznal jsem u Vuka pár desítek kriogisů, ale ty jediná jsi mi uvěřila!“ pokračoval. „Možná jen ze soucitu, ale uvěřila jsi mi! A když Aplafů moji nevinu potvrdil, dostala tvá důvěra potvrzení. Teď už mezi námi není na soucit místo, ale jistě mi věříš dál. Já ti věřím už dávno a vzájemná důvěra je další důležitá podmínka pro základ něčeho víc.“

„Ale...“ hledala ještě, co by mohla namítnout, „zapomněl jsi, že je mi teprve patnáct. To je ve zdejší civilizaci ještě dětství. V Indii se možná lidé žení a vdávají i mladší, ale tady to není přípustné. Musel by sis na mě ještě pár let počkat!“

„Biologicky už je ti kolem dvaceti,“ přejel ji pohledem, až zrudla. „Na šampaňské jsi vyspělá dost, proč bys už nemohla chodit s klukem?“

„To způsobil omyl Aplafů,“ namítla rychle. „Jak jsi to říkal prve? Co stáří osobnosti? Tobě je deset tisíc, mně teprve patnáct.“

„Osobnost zraje životními zkušenostmi,“ řekl vážně.

„To se ti jen zdá,“ namítla rychle.

„Mám ti to vypočítat?“ usmál se. „Do přestěhování na vesnici jsi byla malé děvčátko. Ale pak jsi toho prožila víc než spousta lidí za deset let! Začalo to už konfliktem vaší rodiny s darebáckým lichvářem Vondrou, které vás vyhnalo z Prahy! Započtíme zkušenosti získané u Vuka, potyčky se zdejšími darebáky – soud s panem Moravcem, pak ještě horší podraz sociálních pracovníků... Vždyť jsi oficiálně i zemřela! Další zkušenosti z Prahy a nakonec, kolik lidí už vidělo na vlastní oči Aplafů? Na počítání ti vystačí prsty jedné ruky! Ale – když chceš trvat na těch patnácti letech, uznám to a počkám si na tebe. Trpělivosti mám dost...“

„A taky jsi s tím přišel moc naráz!“ pokračovala zmateně. „Dobře, poznali jsme se už když jsi byl v tygří kůži. Ale jako lidi se pořádně neznáme!“

„Neznáme,“ přikývl klidně. „Tu chybu musíme napravit. Proto tě chci také doprovodit do Prahy. I když já si myslím, že by měl každý člověk milovat na druhém především jeho srdce. A to ty máš dobré, bez nejmenších pochyb...“

„Zdislave...“ obrátila se na něho prosebně. „Nech mi aspoň víc času! Přece není možné rozhodnout se v jednom jediném dni!“

„Dal jsem slovo a zpátky ho nevezmu, ale nebudu na tebe naléhat,“ slíbil bez mrknutí oka. „Rozmysli si to. Nejpozději za tři roky ti bude osmnáct a to už je i v Čechách dost.“

„Děkuji,“ vyhrkla rychle.

„Ale do Prahy bys mě pozvat mohla,“ přešel naopak do prosebného tónu on. „Jen jsem zvědavý, jak tam žijete. A kromě toho – když už znáš můj vztah k Markétě, budeš jistě taky zvědavá na okamžik, kdy mě pozná.“

„Zeptáme se ještě, co na to pan Vuk!“ odstrčila už podruhé jeho ruku.

„Dobrá, počkáme,“ přikývl.
=*=

Pan Vuk se vrátil poměrně brzy – zřejmě použil služeb svých jelenů.

„Jak to vlastně proběhlo u Marešů a u Krčmářů?“ starala se Věrka.

„Neutrálně,“ usmál se pan Vuk. „Začalo to málem přísným trestem za pozdní příchod, ale jakmile si páni rodičové všimli změny svých ratolestí, nastoupil nefalšovaný úlek. Každé setkání s Neznámem vyvolá něco podobného. Řekl jsem jim, že to není nic katastrofického, jen jejich děti, jak prve zaostávaly, tak teď skokově dospěly. Souvisí to s naší **jinakostí**, není to jejich zásluha ani vina. Prostě si na to budou muset zvyknout. Nejvíc brblal pan Mareš, ale ani jemu nezbylo než to uznat. Největší obavy měl, aby Jitce platila žakovská jízdenka na autobus, ale to je maličkost.“

„Vzhledem k tomu, že Jitka teď doma připravuje jídlo pomocí birovi, jim určitě zbývá na autobus dost peněz,“ mínila Věrka.

„Tak nějak jsem jim to řekl i já,“ usmál se pan Vuk. „Jenže pan Mareš se vytasil s tím, že dávají uspořené peníze na Jitčin účet, aby jí našetřili na výbavu, až se bude chtít vdávat. Zatím toho tam moc není a holka vyrostla, že by se klidně mohla vdávat už zítra. A co teď? Na to jsem jim řekl, že kriogisové výbavy nepotřebují, protože si všechno čarují až podle potřeby, což je ovšem uzemnilo. No nic, hlavně že dceru přijali takovou, jaká je!“

„A u Krčmářů to jistě prošlo taky,“ usmála se Věrka. „Protože kdyby ne, začal bys jistě těmi většími potížemi. Takže to dobře dopadlo, teď ještě aby to dobře dopadlo i ve škole!“

„Zajdu tam s nimi ráno,“ sliboval pan Vuk. „Z toho mraku pršet nebude, bývám velice přesvědčivý, když je to zapotřebí. Jdeš taky domů, Věrko? Nechceš, abych šel s tebou?“

„Já už doprovod mám,“ ukázala Věrka na Zdislava.

„Kdybyste potřebovali mé svědectví, zavolejte mi telepaticky!“ nabádal je. „Telepatie se dá snadno používat i dálkově...“

„To už známe,“ přerušila ho Věrka. „To mě naučila Barča. Zdislav to zná odjakživa a Aplafů mu vrátili i všechny pravomoci kriogisů, nemusíš mít o něho obavy.“

„Tak tedy jděte a pozdravujte tvé rodiče, Věrko, i tetičky, až je uvidíte!“ vybízel ji.

„Stane se!“ odvětil Zdislav.

Ani z toho nečišela ironie...

=*=

Věrka otevřela kjodlych do předsíně svého bytu a za okamžik byla se Zdislavem uvnitř. Ani nepotřebovala, aby jí kjodlych vytvářel pan Vuk. Aplafů zrušil všechna omezení nejen Zdislavovi, ale i jí.

Z dálky sem doléhal večerní hluk města, ale v bytě bylo ticho, ačkoliv ve společném obývacím pokoji za prosklenými dveřmi svítilo světlo.

„A jsme doma!“ obrátila se na něho vesele. „Pojď, představím tě rodičům!“

Pro jistotu před vstupem zatřukala na dveře, ale nečekala na vyzvání a otevřela je.

U společného jídelního stolu ale s rodiči seděly i tetičky a všichni čtyři se na Věrku i na Zdislava podívali trochu udiveně. Co – trochu! Vytřeštili na ně oči všichni čtyři!

„Dobrou chuť!“ popřála všem Věrka klidně.

„Dobrý večer vespolek,“ přidal se Zdislav.

„Do... dobrý,“ zakoktal otec. Dceřin vzhled ho dokonale ohromil, jenže ani matka, ani tetičky nevypadaly v té chvíli o mnoho chytřejí.

„Věřuško!“ vydechla ohromeně maminka. „Co se to s tebou stalo?“

„Co by se se mnou stalo, mami?“ podivila se Věrka její otázce. „Jen jsem povyrostla. Na tom snad není nic špatného!“

„Ale... ale to přece není normální!“ vykřikl otec.

„Máš pravdu, úplně normální to není,“ souhlasila Věrka. „Tady na tom místě ti slibuji, že už se to nebude nikdy opakovat. Jen si budete muset zvyknout, že jsem dohnala malé zpoždění ve vývoji.“

„Chceš snad tvrdit...“ zarazila se maminka uprostřed věty, ale Věrka si to domyslela.

„Ano, mami,“ přikývla. „Říkala jsem vám, že porostu pomalu a dlouho budu vypadat jako malá holčička. Naštěstí už to není pravda. Dorostla jsem a ode dneška vypadám úplně normálně.“

„Ale ty jsi teď... i na patnáctiletou... trošku...“ namítla maminka.

„To je jen... náhrada za křivdy, které mi to zpoždování způsobilo,“ odvětila Věrka.

„Takže... už nebudeš... jiná?“ ubezpečoval se otec.

„Jestli myslíš, že už bych neměla být kriogiska?“ usmála se Věrka. „To ne, v tom jsem stejná jako dřív, jen jsem trochu povyrostla. Ale mám pro vás jednu dobrou zprávu. Pan Vuk vás může změnit, abyste byli jako já. Doufám, že to neodmítnete!“

„Cože?“ vyskočily naopak obě tetičky.

„Co to plácáš?“ obořila se na Věrku Markéta. „Každý přece ví, že to Vuk udělat nemůže! Nemůžeš přece za něho něco takového slibovat!“

„Každý přece ví, že to pan Vuk udělat nemůže...“ opakovala po ní Věrka. „Jenže je to trošičku jinak. Málokdo naopak dneska ví, že to pan Vuk dneska slíbit může. A nejen slíbit, ale také splnit. Vukova Studna je totiž aktivní. A můžeme přijmout mezi kriogisy nejen moje rodiče, ale i rodiče Jitky a Víti a také mého brášku.“

„Tomu jsme to už slíbili, ne?“ namítla Barbora.

„Slíbili, ale až v dospělosti,“ souhlasila Věrka. „Jenže pan Vuk ho může změnit hned, nemusíme čekat.“

„Ale to by byl strašně dlouho miminem, pak ještě stovku let dítětem...“ vypočítávala Markéta. „Určitě stojí za to počkat!“

„Ba ne,“ řekla Věrka. „Být kriogisem od mimina má obrovské výhody. Vždyť to znáš! Jednak může od malička požadovat od biroivi všechno co potřebuje, ale především, netknou se ho nemoci a i případné úrazy se rychleji zahojí. Bráška ale nebude sto let dítětem, jako jsi byla ty, bude růst normálně. Zatím to není moc známé, ale pan Vuk ovládá »dvourychlostní stárnutí« a já doufám, že se to brzy roznese.“

„Jaké »dvourychlostní stárnutí«?“ zalapala po dechu Barča.

„Odkdy je něco takového možné?“ přidala se k ní Markéta. „Každý přece ví, že Studna je dvaasedmdesát let po každé přeměně vyschlá a mrtvá!“

„Ode dneška to není pravda,“ řekla Věrka. „Každý kriogis zná cyklus Studní, jenže ta Vukova bude ode dneška výjimkou. Je aktivní a tak už zůstane. Navíc pan Vuk umí nastavit, aby kriogisové začali pomalu stárnout až od dospělosti a ne od okamžiku přeměny. A to je právě to »dvourychlostní stárnutí«. Podívejte se na mě – já jsem živoucí důkaz.“

„Ale to přece není možné!“ vybuchla tetička Markéta. „Jakýpak živoucí důkaz? Co je na tom důkaz? Že jsi znenadání vyrostla?“

„To nebylo znenadání,“ namítla Věrka. „To bylo »dvourychlostním stárnutím«! Jděte se podívat na Jitku a Víťu! Vyrostli společně se mnou! Spolu s trvalou aktivitou Studny pana Vuka to jsou nejžhavější novinky.“

„A tomu máme věřit?“ nechtěla to Markéta připustit.

„Nevěřte, ale jděte se podívat k panu Vukovi!“ pobídla ji Věrka. „Můžete to mít z první ruky, dřív než většina ostatních!“

„Chceš snad tvrdit, že Vuk přišel na něco úplně nového?“ nedůvěřovala jí ani Barča.

„Proč Vuk?“ opáčila Věrka. „Ten to jen dostal jako Strážce Studny do užívání!“

„Byli u něho z Ándrapraděše?“ hádala Barča.

„Ne, tam ještě o ničem ani netuší,“ usmála se Věrka.

„V Ándrapraděši že o tom nevědí?“ lapala po dechu Barča.
„Kdo jiný by mohl něco tak přelomového vymyslet?“

„Například Aplafů,“ odpověděl jí Zdislav, který do této chvíle až na úvodní pozdrav mlčel. „Všechny novinky zařídili Aplafů. Přesněji – jeden z nich, který dnes navštívil Vuka. Vlastně nás, Vuk se dostal až k hotovému, ale Aplafů ho uznal za Strážce Studny. Potvrdí nám všechno a kromě toho pořídil z návštěvy Aplafů záznam. Až si ho prohlédnete, budete se na to dívat jinak – zejména ty, Markéto!“

„Poslyš, hochu,“ změřila si ho nepřátelsky tetička Markéta.
„Odkdy si tykáme? A navíc – odkud vůbec jsi? Znáš všechny kriogisy v Čechách, ale tebe ne!“

„Znáš mě taky, Markétečko, jen mě ještě nepoznáváš,“ usmál se Zdislav. „Bude to asi tím, že jsem v Čechách kriogisem teprve několik hodin a předtím jsem vypadal jinak.“

„Chceš nám snad tvrdit, že Vuk udělal kriogise i z tebe?“ zeptala se ho Barča.

„Ne, Vuk ani jeho Studna za to nemohou,“ usmál se Zdislav. „Kriogise ze mě udělal sám Aplafů. Posoudil můj případ a rozhodl v můj prospěch. Vždycky jsem tvrdil, že každý Aplafů je spravedlivější než všichni kriogisové dohromady! Jen se to potvrdilo.“

„Ale mladíku!“ napomenula ho Barča. „Nejsi trochu... namyšlený? Tvrdit o sobě, že tě změnil v kriogise sám Aplafů... to je trochu... velikášské. Hodně velikášské, nemyslíš?“

„Pravda není velikášská,“ usmíval se Zdislav. „Tady Věrka je svědek, jak se to stalo!“

„Věrka že je svědek?“ zaškaredila se Markéta. „Věrka že dneska byla u Vuka? Můžeš mi prozradit, jak by se tam dostala, když jsme jí s Barčou zablokovaly kjodlych?“

„Jak se tam dostala?“ usmál se Zdislav ještě víc.
„Jednoduše! Zablokovaly jste jí sice svévolně kjodlych, ale zapoměly jste, že může přijet i autobusem! A Věrka to stihla!“

Právě včas, aby mi pomohla domluvit se s Aplafů! Ti nám potom umožnili vytvořit spojení mezi Zemí a jejich vesmírnou základnou – a jeden z nich za námi přišel až k Vukově chajdě, aby se o zdejších poměrech přesvědčil na místě. Teď už to Aplafů znají, takže se vrátil, ale zůstala tu po něm spousta změn. Vukova Studně, »dvourychlostní stárnutí«, ale především – spravedlnost! Aplafů ze mě udělal kriogise a napravil tak všechny staré i novější křivdy!“

„Jaké křivdy?“ zamračila se Barča. „Komu se tady děly jaké křivdy?“

„Například mně!“ odvětil Zdislav a zvažněl. „Mimochodem, ty a Markéta jste se na nich podílely. Musel to napravovat sám Aplafů – naštěstí jsou opravdu tak spravedliví, jak jsem vám vždycky tvrdil!“

„Cože jsi nám tvrdil?“ mračila se Barča.

„Jak se opovažuješ lhát, že jsme ti křivdily, když se neznáme?“ přidala se k ní Markéta.

„Ale znáte mě!“ trval na svém Zdislav. „Jen mě nemůžete poznat, to je to! Ale že byste mi nekřivdily, to zapřít nemůžete. Nikdy jste mě nevyslechly, vždycky jste tvrdily, že lžu. To byla ta největší křivda, nechápete?“

„To lžeš!“ vybuchla Markéta. „Nikomu jsme žádnou křivdu nezpůsobily! Proč myslíš, že máme důvěru ostatních kriogisů napravovat křivdy jiných? Ani tě neznáme, takže jsme ti ani nemohly ubližovat!“

„Křivdy jiných napravujete, ale samy...“ vzdychl si Zdislav. „Ty mě tedy neznáš?“

„Neznám!“ řekla Markéta sveřepě. „A netykáme si!“

„Sama sis s tím tykáním začala!“ odvětil Zdislav a zvažněl. „A už dávno! Chceš ještě tvrdit, že mě neznáš a nikdy jsi mě neznala?“

„Neznám – a nikdy jsem tě neznala!“ odvětila Markéta pevně.

„Ale znáš!“ usmál se hodně kysele Zdislav. „Už si nepamatuješ, jak jsi mi asi tak před třemi sty lety s gustem nadávala do »prolhané pruhované příšery«? Nepamatuješ si, jak jsem tě pak přimáčkł prackou ke zdi?“

Markéta ztuhla, jako kdyby vedle ní udeřil hrom, neschopná promluvit.

„Jakou prackou?“ nechápala pořád ještě Barča.

„A ty si nepamatuješ, jak jste ji nahonem odvezli od Vuka do Brna?“ obrátil se Zdislav na ni. „Možná dodneška nechápeš, proč byla tenkrát tak hysterická, ale Markéta to ví dobře!“

„To bys... to bys musel být – Zdislav!“ vydechla Markéta v hrůze.

„Taky že jsem!“ uklonil se lehce. „Věrka tu proměnu viděla a potvrdí mi to. Byl u toho i Vuk, zeptejte se ho! Ostatně – pořídil o tom záznam a jak víte, záznam se zfalšovat nedá. Aplafů nepotřebují na proměnu tygra v člověka lidský zárodek, dokáží to i přímo. Jsem dnes na světě jediný člověk nenarozený z matky! Ano, já jsem tygr Zdislav! Jenže tygr Zdislav v obnovené lidské podobě!“

Zatímco Markéta s Barčou lapaly po dechu, Věřčini rodiče na ně jen zírali. Nechápali skoro nic, ačkoliv sami viděli, že jejich malá dceruška znenadání vyrostla a dospěla. Ale i to pro ně byla záhada. Vždyť jim nedávno sama vysvětlovala, proč bude dlouho malou holčičkou... to už teď není pravda? Že by to souviselo s tím divným »dvourychlostním stárnutím«? Řeči o tygrovi v lidské podobě pak nechápali vůbec.

„Příchodem Aplafů se toho změnilo víc než si myslíte,“ pokračoval Zdislav. „Víc než dřív se budeme muset ohlížet i na jejich mínění. Aplafů jsou spravedlivější než kriogisové, takže uděláme nejlépe, když jejich názor bude pro nás zákonem. Když aktivovali Vukovu Studnu natrvalo, znamená to, že si přejí, aby počty kriogisů stoupaly rychleji. Aplafů, který nás navštívil u Vuka, jasně řekl, že Vuk může mít ode dneška nové učedníky ne každým rokem, ale každým dnem. Řekl mu také, že bude mít

větší volnost ke změnám, ale i větší zodpovědnost za proměněné. Slíbil od základu změnit i »efekty motýlích křídel« a spoustu dalších nutných úprav.“

„Kdyby Vuk mohl měnit lidi v kriogisy každým dnem, nedokáže je vyškolit,“ namítla tetička Barča. „To je nad jeho síly.“

„Tak to namítal i Vuk,“ souhlasil Zdislav. „Na to mu Aplafů poradil, aby pro nováčky zřídil školu, kde je budou učit jiní. Bude nutné založit školu kriogisů a přesvědčit dosavadní Zvědy, aby tam vyučovali. Kromě toho nám Aplafů darovali pár dalších novinek. Jednou je možnost školit v rychlém režimu, podobném prohlížení záznamů. Jedna škola může stačit pro celé Čechy, jde jen o učitele. A to budou dosavadní Zvědové.“

„Budou-li chtít...“ pochybovala Markéta.

„A proč by nechtěli?“ opáčil Zdislav. „Bude to přece v jejich zájmu. Čím víc kriogisů, tím méně se budeme muset skrývat. Podmínkou Aplafů je větší zodpovědnost jak při výběru nováčků, tak i při jejich učení. Však nám ještě řeknou, co všechno by se v našem světě mělo změnit, jen co se tady trochu rozhlédnou...“

„Počkat!“ zarazila do Barča. „Netvrdil jsi, že se i ten jeden Aplafů vrátil domů? Má to snad znamenat, že se k nám budou vracet?“

„Mohli by – ale nemusí,“ usmál se Zdislav. „Uvědomte si, že Zemi právě teď pečlivě sleduje přes pět tisíc Aplafů. Nemusí tu být osobně, dokáží to i na dálku.“

„Proboha, jak?“ nechápala ani Barča.

„Každý z nich je v této chvíli vcítěný do několika desítek našich zvířat, ať čtyřnohých, nebo ptáků,“ tvrdil Zdislav. „To jsou stovky tisíc zvířat, od myši po vlaštovky. Jejich pomocí Aplafů zkoumají, jak to na Zemi chodí. Už když se s námi ten jeden u Vuka bavil, jen tak na okraj poznamenal, že za chvíli obsáhnou celou Evropu. Země je dnes přeplněná darebáky. Bude jistě lepší, když nám od nich aspoň občas pomohou.“

„To jako... že teď budeme pod jejich dohledem?“ došlo Markétě.

„Už jsme,“ přikývl Zdislav.

„Ale... být pod trvalým dohledem... to bude strašně rozčarování!“ namítla Markéta. „Pro lidi – i pro kriogisy!“

„Proč?“ usmál se Zdislav. „Křesťané tak přece žijí od samého začátku! Jen si mezitím zvykli, že po zločinu nenásleduje vzápětí odpovídající trest a většina křesťanů proto bez velkých skrupulí hřeší. Rozmohlo se mezi nimi i pokrytectví, slovy se hlásí ke křesťanství a přitom svým bližním připravují na Zemi pravé peklo... Kriogisové měli být lepší, ale – ruku na srdce – jsou?“

„Měli by být!“ souhlasila přísně Barča.

„Měli by být,“ opakoval ještě jednou Zdislav, ale znělo to trpce. „Deset tisíc let jsem žil nevinně v tygří kůži! Zpočátku mě drželi v kleci a ukazovali jako zločince, později jsem se musel skrývat v džungli, a i když si mě vzal Vuk pod ochranu, ponižování nepřestalo.“

„Všichni přece říkali, že jsi zločinec!“ řekla zaraženě a trochu vyčítavě Markéta.

„Všichni říkali, že jsem zločinec,“ opakoval po ní ještě vyčítavěji. „Nikdo o tom ani na okamžik nezapochyboval. A když se našel člověk, který přece jen pochyboval, odstavili jste ho – ve jménu spravedlnosti – mocensky, jako pomýleného a nejspíš nebezpečného bludaře. Že, Barčo s Markétou? Nepochybovaly jste o spravedlnosti svého zásahu proti Věrce, že?“

Obě tetičky ztuhly. Obvinění teď mířilo přímo a jmenovitě na ně.

„Ano, »safety first!«,“ pokračoval Zdislav. „Ale jediné, co vás jakž takž omlouvá, je že jste aspoň trochu pochybovaly. Nejvíc zločinů nejhoršího zrna v našem světě páchají ti, kdo nepochybují. Kdo si prohlédli podvržená fakta a i když nebyla ani zdaleka nepochybná, vytvořili si podle nich názor a na něm pak

trvali – třeba i pět set let! Samozřejmě byla větší vina na darebácích, kteří pečlivě zametli stopy, vytrhali z fakt jen co se jim hodilo a spojili je »nepochybnými« svědectvími pochybných svědků, až jejich falešný obraz zmátl spoustu jiných. Ale upřímně – kolik **opravdu nepochybných** důkazů proti mně tenkrát u soudu naši Moudří vznesli? Žádný, vážení – žádný! A kdo si později záznamy prohlédl, nepochyboval a připojil se ke křivdě! I když dnes může tvrdit, že »jen« naletěl.“

„Ale jak to, že nenaletěli Aplafů?“ mračila se Barča. „Neříkej mi, že přišel Aplafů, jen se na tebe podíval a hned věděl, že ti všichni křivdili?“

„Přišel Aplafů, zpřístupnil pěti tisícům svých druhů archivy a ti zakrátko zjistili, jak se věci skutečně mají,“ řekl Zdislav. „Víte přece, jak rychle to jde! V jediném okamžiku vám před očima proletí celé roky! Aplafů naštěstí věděli o jakýchsi **nesmazatelných nouzových zálohách**, o kterých falšovatelé neměli ani tušení, proto je nemohli seškrtat a změnit. Aplafů si prohlíželi všechna neseškrtaná data, proto to zjistili tak rychle! A podle změn pochopili, co falšovatelům nejvíc vadilo – a to naopak přitáhlo jejich pozornost. V každém případě jim jsem vděčný, že vrátili na Zem spravedlnost!“

„Takže jsi získal zpět lidské tělo?“ přeměřila si ho tetička Barča pohledem.

„Nejen lidské tělo – i když ani proti němu nic nemám,“ řekl Zdislav. „Především jsem získal čest – a to je stokrát víc! Deset tisíc let mě všichni považovali za hnusného vyvrhele, ani ten Vuk mi nevěřil! Teprve Aplafů zjistili, jak to bylo doopravdy!“

„Na to se budu muset zeptat Vuka!“ rozhodla tetička Barča.

„Poslyš, tetí...“ přerušila ho Věrka. „Vuk už tu chybu uznal. A neříkala jsi mi náhodou, kdyby se časem ukázalo, že vaše »safety first« bylo zbytečné, že se obě Zdislavovi pokorně omluvíte? Teď se to tedy ukázalo – a máte slovo! Ale především k omluvě!“

„O tom bych se musela nejprve opravdu důkladně přesvědčit!“ odmítla Barča. „Dovol mi, abych teď i já trochu pochybovala. Nejprve se přeptám Vuka – a až pak se uvidí!“

„Správně pochybuješ,“ souhlasila naoko Věrka. „Podívej se tedy na poslední Vukův záznam! A taky na historii Atalantixu! Aplafů tvrdili, že smazané záznamy zvýrazní, stejně jako všechna podezřelá svědectví.“

„Podle čeho si troufají rozhodovat, která svědectví jsou podezřelá?“ vrčela Markéta.

„Podezřelá jsou všechna svědectví, neodpovídající skutečnosti,“ odvětil Zdislav. „Jsou to většinou svědectví typu »jedna paní povídala« – pravda je přitom v záznamech zničených Radou Moudrých a ty ukazují něco jiného. Prohlédněte si především ty smazané a obnovené záznamy – a pak teprve pochopíte, kde je pravda!“

„Ale vždyť tě všechna svědectví jasně usvědčovala!“ namítla ještě Barča.

„Všechna *zachovalá* svědectví, chceš říci!“ opravil ji Zdislav. „Vždyť byla všechna ve stylu »zaručeně jsem to tak viděl, škoda, že mě nenapadlo pořídít o tom záznam....«, jenže bez jediného záznamu, bez jediného *skutečného* důkazu! Rada Moudrých smazala všechno, co se jí nehodilo. Dnes děkuji Aplafům, že měli někde schované ty nouzové zálohy!“

„Vždyť by to úplně otočilo celé naše dějiny!“ lamentovala Barča, dokonale vyvedená z míry. Byl to pro obě šok. Aby se teď měly rozloučit s tím, čemu věřily už pět set let?

„To taky doufám!“ řekl Zdislav. „Ale o tom se tady nedohodneme. A bylo by špatné, kdyby se daly dějiny otočit jediným svědectvím! Pochybujte – ale jděte se také přesvědčit! Zeptejte se Vuka, jak mu bylo, když mu sám Aplafů otáčel svět naruby! A především – jděte se podívat na pravé důkazy! Vuk pořídil záznam, který všechno potvrzuje. Aplafů také nic nedali na svědectví z druhé ruky – sami se šli podívat, co se u nás na

Zemi dělo! Pak teprve pochopíte, proč mám nové tělo a čistý štít!“

„Máš pravdu – jedno svědectví nestačí. Zvlášť od podezřelého!“ řekla kousavě Markéta. Zřejmě nechtěla za žádnou změnu připustit, že by to mohla být pravda.

„Dvě svědectví!“ opravila ji Věrka. „Moje snad taky za něco stojí! A jestli nepůjdete za Vukem a nezeptáte se ho, jak se mu líbil Aplafů, a především, jestli se nepodíváte na Vukův záznam a na obnovené záznamy z Atalantixu, prohlásím vás obě za zaslepené fanatičky!“

„Ale Věrko!“ vložila se do hádky její maminka. Nerozuměla sice, o čem se prou, ale postavila se za tetičky, neboť je považovala za důvěryhodnější.

„I ty, mami?“ obrátila se na ni Věrka vyčítavě. „Víš aspoň, o čem se dohadujeme?“

„To nevím, ale měla bys být ke starším lidem zdvořilejší!“ mínila matka.

„Copak nejsme?“ zastal se Věrky Zdislav. „My jsme neuvěřitelně zdvořilí, když se to srovná s pomluvami, které o mně všichni až na vaši dceru šířili!“

„Poslyšte, mladíku,“ obrátila se na něho maminka, „nejspíš to nevíte, ale ty dvě dámy jsou ze všech lidí v této místnosti nejstarší!“

„Omyl, mami,“ usmála se Věrka. „Nejstarší je Zdislav. Nejen tady, ale na celém světě, narodil se přece před deseti tisíci lety. Vypadá sice mladě, ale je starší než pyramidy!“

„Tak teď už tomu vůbec nerozumím!“ postěžoval si Věrčin otec.

„Z toho si nic nedělej, tati,“ utěšovala do Věrka. „Nejsi jediný, kdo nic nechápe. To, co se dnes stalo u Vukovy chalupy, otočilo náš svět naruby. Přišli k nám mimozemšťané, ale co víc, teď už budou přicházet častěji. Tetičky by to chápat měly, žijí celý život v očekávání této události, jenže jak vidím, rozhodilo je to víc než tebe a mámu, kteří nic netušíte.“

„Máš pravdu,“ řekla tetička Barča znatelně krotce. „Rozhodilo nás to. Jenže Vuk mi to právě potvrdil. Říká, že sedí ve své chajdě a studuje záznamy z Atalantixu. Podívala jsem se na jeho záznam – Aplafů na jeho paloučku, to je prostě bomba! Takže je to všechno pravda a nám dvěma nezbývá, než se teď pěkně pokorně omluvit. Tobě, Věrko, i Zdislavovi. Vlastně – především jemu. Křivdily jsme mu víc.“

„Co to říkáš, mami!“ vyjekla Markéta.

„Že se musíme obě dvě Zdislavovi omluvit,“ obrátila se k ní Barča sklesle, ale přísně. „Křivdily jsme mu, teď se to ukázalo, takže nám nic jiného nezbývá. Omezování Věrky byl sice jen následek našeho prvotního omylu, ale i Věrce se musíme omluvit.“

Vypadalo podivně, proč tak najednou obrátila, ale Věrka i Zdislav to chápali. Zřejmě se v té krátké chvílce nejen telepaticky spojila s Vukem, ale prohlédla si i záznamy. Prohlížení záznamů je přece rychlé, v jediné vteřině se dají strávit i hodiny. A Barča neváhala. Nejprve se optala na názor Vuka, který jí zřejmě poradil, kam se má zaměřit. Museli přiznat, že Barča dovedla nejen pochopit pravdu, ale také ji uznat.

„Ale mami! Ty tomu věříš?“ vyjekla Markéta.

„Zeptej se Vuka, sám ti to řekne!“ nařídila jí Barča. „Sama uvidíš, že u něho skutečně byl dneska Aplafů a budeš muset otočit. A co se týče omluvy... jestli jsi Zdislavovi nadávala »prolhaná pruhovaná příšera«, omluvíš se mu dvojnásob. Nedůvěra je omluvitelná, zejména vzniklá omylem, ale nadávky ne. Budeš muset do toho kyselého jablka kousnout a požádat Zdislava o odpuštění!“

„Já?“ vybuchla Markéta. „To snad nemyslíš vážně!“

„Myslím to vážně!“ zvýšila hlas i Barča. „Teď hned se spoj s Vukem! Omluvím tě, že budeš chvíli mimo debatu, ale neomluví tě, jestli ještě něco kvikneš a nepodíváš se na ty záznamy. Začni hned teď, nebo tě i já prohlásím za zaslepenou fanatičku!“

„I ty, mami?“ bránila se Markéta vyčítavě.

„Vždycky mi šlo o spravedlnost!“ řekla Barča. „Uznávám, naletěla jsem. Jako ostatně všichni. Ale to neznamená, že to budu hájit! Chybovat je lidské, ale trvat na chybě, když už člověk pozná pravdu, je nelidské, pamatuj si to! A konec diskuse, teď volej Vuka!“

Markéta zmlkla a jako kdyby se zaposlouchala do něčeho vzdáleného. Zřejmě už volala telepaticky pana Vuka. Když se ale po chvíli dovolala, vypadala jako přešlá mrazem.

„Měli jste pravdu,“ řekla trochu stísněně. „A já byla bestie. Nebude to pro mě kousnutí do kyselého jablka, ale do nezralého citrónu, jenže trvat na chybě je opravdu nejpitomější na světě, takže... odpusť mi, Zdislave, už to nikdy neudělám!“

A trochu opatrně mu – podávala ruku.

Jestliže obrat tetičky Barči byl trochu nečekaný, byl aspoň pochopitelný. Tetička se od Vuka dozvěděla, že není v právu ona, ale Zdislav, načež ve jménu spravedlnosti změnila názor, který předtím tak úporně zastávala. Fakta hovořila jinak a nedala se už ignorovat.

Proměna tetičky Markéty byla z tohoto pohledu ještě neuvěřitelnější. Markéta byla od malé holky proti Zdislavovi tak naježená, že se zdálo nemožné, aby se změnila. Jistě na ni hodně zapůsobil obrat její matky Barči, ale přece jen... její omluvu Věrka rozhodně nečekala, aspoň ne tak rychle.

Ukázalo se však, že pro obě byla spravedlnost nad všechno ostatní. Tetička Barča si na ní zakládala – a u Markéty se dalo říci, že jablko nepadlo daleko od stromu. Ať to bylo i pro ni kousnutí do citrónu, spolkla vlastní hrdost, přiznala Zdislavovi pravdu a litovala své křivdy.

Zdislav se na to zachoval rytířsky. Neřekl ani slovo, jen přijal s podávanou omluvou i Markétinou nabízenou ruku. Stiskl ji a zeptal se:

„Do smrti dobrý?“

„Do smrti dobrý,“ souhlasila Markéta.

Věrka na to jen zírala. Teda, uvažovala, ublížit mi někdo tak krutě, jako tetička Markéta Zdislavovi, těžko bych to přešla tak rychle. Ale když to přijal Zdislav, tím lépe! Do smrti dobrý... snad to oběma vydrží!

A rychle oba plácla přes spojené ruce, aby to zpečetila.

Teda – to byl obrat! Jenže už bylo dávno po půlnoci a nezbylo než se rozejít. Tetička Barča nabídla Zdislavovi nocleh, jenže Věrka namítla, že i oni mají v bytě „pokoj pro hosty“, kde se dá snadno přespat, proč to tedy komplikovat? Dohodli se tedy, že se zase sejdou ráno, aby se společně poradili, co dál. Aplafů všechno otočili, musí se s tím nějak vyrovnat.

Tetičky pak odešly, Věrka se svolením rodičů připravila Zdislavovi pohodlnou pohovku a pak si všichni popřáli dobrou noc.

Zítra je den taky a ráno bude moudřejší večera...

=*=

Ráno neměl nikdo čas na dlouhé vyspávání. Věrce se telepaticky ohlásila tetička Barča s prosbou o pomoc, kterou Věrka nemohla odřící. Krátce poté se tedy všichni – až na malého Vojtíška – sešli u »pracovní snídaně«, kde ale nešlo ani tak o snídani, jako spíš o pokračování ze včerejšího večera.

„Předpokládám, že po té omluvě – když už jste ji přijali – můžeme spolupracovat,“ obrátila se Barča na Věrku a Zdislava. „Smím se vás na něco zeptat? Vuk mi před chvílí řekl, že se umíte spojit s Aplafů. Jak to děláte? Chtěla bych se jich osobně na něco zeptat. Jak se s nimi dá spojit?“

„Je to poměrně jednoduché,“ řekla Věrka. „Vyvoláš si gumalbit...“

„Počkej!“ zastavil ji Zdislav. „Zjednoduším to. Až do toho vyvolání gumalbitu je to stejné, ale dál nemusíš postupovat tak nemotorně. Vytvořím na to zkratku, pak postačí, když místo příkazu »myprim dfjomge« – čili »zobraz vesmír« – příkážeš »myprim Aplafů«. Bez mezihry s určováním hvězd to bude rychlejší.“

„Ty umíš tu zkratku udělat?“ zeptala se ho Věrka.

„Jistě,“ přikývl. „Ještě jsem všechno nezapomněl!“

Pak se chvilku zamyslel – zřejmě se telepaticky dohadoval s kalbedýrem biroivi.

„A je to!“ řekl po chvilce ulehčeně. „Ponecháme teď čest vyvolat Aplafů Barče. Jednak se jich chtěla na něco zeptat, jednak na znamení spolupráce, jako by se mezi námi nikdy nic zlého nedělo. Prosím – zkus si to, Barčo!“

Před tetičkou se objevila šedivá dlažební kostka, ale místo procházení oblohy se nad ní objevil zmenšený obraz – mimozemšťana.

„Vítejte!“ usmál se na všechny přítomné. „Co pro vás mohu udělat?“

Věřiči rodiče se na to dívali jako na zjevení – už protože nerozuměli ani slovu, ale při pohledu na dceru pochopili, že ta tomu tvoru rozumí.

Zdislav s Věrkou už to znali a přece se opět zachvěli, když si uvědomili, jak neuvěřitelně daleko od nich Aplafů je. Šest set světelných let je příliš velká dálka! I když už věděli, že to pro tyhle vesmírné bytosti není taková překážka.

I tetička Markéta vypadala jako v transu – tohle teď bylo důležitější než cokoli jiného.

„Mám jen jednu otázku,“ obrátila se Barča na mimozemšťana. „Co děláme špatně?“

Mimozemšťan se na ni podíval s úsměvem.

„To je skutečně dobrá otázka,“ přikývl. „Ale je vás, jak vidím, jen šest. Nemohli byste se shromáždit třeba... třeba do sněmovního sálu Zámku? Pro začátek stačí, když se sejdete všichni, co mluvíte česky, ale později bude třeba rozšířit nové informace i na ostatní.“

„Už jste zjistili, v čem děláme chyby?“ opakovala tetička Barča otázku, aniž by dala jen mrknutím oka najevo údiv, že Aplafů ví o Zámku a tajném sněmovním sálu.

„Ano, ale je toho víc,“ odvětil Aplafů. „Sejdete se tedy v Zámku?“

„To můžeme zařídit,“ řekla Barča.
„Tak mě tam zavolejte!“ odvětil Aplafů.
A zmizel...

=*=

Svolávání česky mluvících kriogisů se chopily tetičky, neboť Věrka znala jen některé návštěvníky Zábojovy kavárny.

Věrka se místo toho spojila s panem Vukem a položila mu otázku, zda je jeho Studna skutečně aktivní a kdyby ano, jestli by přijal za učedníky její, Jitčiny a Vítovy rodiče. Dodala k tomu argument, že o kriogisech i tak vědí ze všech ne-kriogisů nejmá a i sám Aplafů přece říkal, že trhání rodin je chyba.

Pan Vuk se přes noc vzpamatoval z překvapení i z toho, co se dozvěděl z obnovených záznamů. Odpověděl, že může s rodiči přijít prakticky kdykoliv, ale že bude nutné včas pro ně zařídit vyučování. Věrka by podle něho mohla také pomoci, ačkoliv má jen základy. Bude nutné podle rady Aplafů vymyslet kriogisí školu, aby se všem dostalo potřebných vědomostí o všech stránkách jejich nového života.

Věrka se tedy rozhodla a hned na místě požádala pana Vuka, aby změnil v kriogisy její rodiče, že je k němu obratem přivede. Snad to půjde stihnout před zasedáním v sněmovním sálu Zámku. A že by bylo dobré přidat k nim i rodiče Jitky a Víti.

„Dva lidi vezmu, ale víc asi ne,“ přivolil pan Vuk. „Bude chvíli trvat, než si prohlédnu tu sbírku pokrytectví, podlosti a nenávisti, shromážděnou tehdejší Radou Moudrých!“

„Snad to netrvá tak dlouho,“ přimlouvala se.

„Ty si na to nepamatuješ?“ zeptal se jí na oplátku. „Vlastně – vy tři jste mi tam hupsli s rozběhem jako do koupaliště, takže jste se tam utopili jako kořata. Obvykle to ale probíhá pomaleji, ne tak hrrr.“

„Můžu tedy přijít s našimi?“ opáčila netrpělivě Věrka.

„Ach jo!“ povzdychl si pan Vuk. „Tak je přived!“

Věrka po těch slovech zrušila telepatické spojení a jakoby se vytrhla z transu.

„Mami, tati, vezměte Vojtíška, půjdeme za Vukem!“ obrátila se na rodiče.

„Kam?“ nechápali oba.

„Za panem Vukem,“ opakovala Věrka. „Ukažte, sama přichystám košík pro Vojtíška, ať se zbytečně nezdržujeme.“

„Proč tak najednou?“ zeptal se otec. „Nepočkalo by to do zítřka?“

„Nepočkalo,“ odvětila Věrka, zatímco si bez ohledu na mínění rodičů vytvořila dětský košík a opatrně tam přenašela spícího brášku. „Události se na nás povalí jako lavina, nebude čas. Chci, abyste se účastnili už nejbližšího shromáždění ve sněmovním sálu Zámku, takže konec debaty, jde se!“

„Jakého Zámku?“ nechápal otec.

„To se dozvíte brzy,“ odbyla je Věrka. „Konec řeči, jdeme!“

Košík vrazila do ruky tátovi a sama vytvořila kjodlych do předsíně Vukovy chaloupky.

„Půjdu s vámi,“ nabídl se Zdislav.

„Jen pojď, třeba tam budeš platný,“ souhlasila Věrka.

Prošli v pohodě bránou. Pan Vuk už je očekával, ačkoliv nelypěl nadšeně.

„Manipulace se Studnou vypadá úplně jinak, než vám asi vaše dcera vykládala,“ začal opatrně, když otevíral dveře ke Studni.

„Nic nám neříkala,“ ujistil ho Věrčin otec. „Jen že se tady utopili v jakési divné vodě.“

„To nebyla voda, ale prygo,“ uvedl to pan Vuk na pravou míru. „Není účelem se v něm utopit, postačí po několik minut vydržet pod hladinou. Obvykle spustím do Studny žebřík, nováček do pryga sestoupí, potopí se, jen má hlavu nad hladinou, chvílku tak počká, pak se nadechne, ponoří se do pryga celý a když už nevystačí s dechem, rychle se vynoří. To musí opakovat, než se v prygu objeví zajiskření, ohlašující konec procedury.“

„To jsem neviděla,“ řekla Věrka. „Jak se pamatuji, utopila jsem se, ale žádného jiskření jsem si nevšimla. Trochu světla tam bylo, ale bylo úplně klidné.“

„Vy tři jste vůbec byli neobvyklý případ!“ vzdychl si pan Vuk. „Po přeměně a zejména po tom zajiskření Studna vždycky rychle vyschla, u vás tři tomu bylo jinak, takže jsem mohl sestoupit až na dno a jednoho po druhém vás vynést. Jenže – teď si nejsem jistý, zda to půjde tak snadno. Studna je plná a nevím, zdali vyschne, abych případně mohl vytáhnout někoho až ze dna, kdyby spadl až na dno.“

„Nic jednoduššího!“ usmál se Zdislav. „Buď najdete někoho, kdo se tam stihne spustit po žebříku bez nadechování, anebo požádáte o potápěčský dýchací přístroj, s jehož pomocí vydržíte na dně třeba hodinu i bez utopení. To není problém. Jakmile utopence vytáhnete na vzduch, sám už začne dýchat. Prygo není voda, mimo Studnu se okamžitě vypaří.“

„Myslíš?“ znejistěl pan Vuk.

„Už jsem ti někdy radil špatně?“ opáčil Zdislav.

„No dobrá,“ ustoupil pan Vuk. „Můžeme to zkusit.“

Museli to krátce vysvětlit i Věrčiným rodičům a ještě dvakrát ujistit Věrčinu maminku, že se o Vojtíška nemusí bát, protože nejde o utopení, ale o to, aby i mimino bylo pod hladinou jen na nezbytně dlouhou dobu.

Jako první se odhodlal vyzkoušet pobyt ve Studni Věrčin otec. Vlastně mu nic jiného nezbývalo, nemohl přece poslat zbaběle dopředu vlastní ženu a tím méně miminko. Vstoupil po lehkém žebříku do Studny a chvíli se potápěl v prygu, než začala Studna jiskřit, načež na pokyn pana Vuka vystoupil mezi ostatní. Jak prorokoval Zdislav, prygo se z oděvu rychle vypařilo, takže mohl s úsměvem předvést, že to není tak zlé, jak se zdálo.

Jako druhá se do Studny spustila maminka. Po druhém ponoření pod hladinu Studna i u ní zajiskřila na znamení, že je vše hotovo. Nejtěžší otázkou bylo, co teď s Vojtíškem. Vyřešil to Zdislav. Klidně prohlásil, že prygo kriogisům neškodí, převzal od

Věrky košík s bráškou, spustil se hbitě do Studny i s košíkem a pětkrát dítě potopil pod hladinu, než i jemu Studna na rozloučenou nezajiskřila.

Trvalo to déle než u dospělých, ale pan Vuk měl pro to vysvětlení.

„Kdyby dítě bylo nahaté, bylo by to rychlejší,“ mínil. „Chvíli zřejmě trvalo, než se mu prygo dostalo až na kůži.“

Ale i teď se všichni dočkali.

„Tady máte Vojtíška!“ podával Zdislav košík s dítětem rodičům.

Matka se ho samozřejmě hned chopila a rychle zjišťovala, zda se miminku nic nestalo. Mocné zívnutí ji však ujistilo, že Vojtíšek nejspíš tento důležitý okamžik zaspal.

Rodina byla konečně pohromadě.

=*=

Český sněm

Toho rána stihl pan Vuk změnit v kriogisy ještě Jitčiny i Vítovy rodiče. Navrhla mu to Věrka, aby podpořila kamarády. Dokonce je s ním šla přesvědčit, aby se nebránili, že to bude určitě pro jejich dobro.

Jítka s Vítou by samozřejmě skákali radostí do stropu a sami se připojili k přemlouvání vlastních rodičů, takže jejich nechuť či snad jakýsi podvědomý odpor ke změnám nevydržel dlouho. Oba to stihli stejně rychle jako Věrčini rodiče, takže už mohli jít s ostatními kriogisy na sněm do Zámku.

Tam už byla hlava na hlavě. Každý si vytvořil židli, kde bylo právě volno a když tam dorazila skupinka s Vukem, trojlístkem dorostenců, rodiči a Zdislavem, byl sněmovní sál, původně prázdný jako tělocvična, plný netrpělivě očekávajících lidí. Věrka se podivila, kolik kriogisů v Čechách žije. A další ještě přicházeli. Pana Vuka většina příchozích zdravila, zato rodiny Krčmářů a Marešů nikdo neznal, neboť teprve před chvílí prošli Studnou a získali tak právo – a vlastně i povinnost – zúčastnit se Sněmu českých kriogisů. Věrka byla tak trochu výjimkou. Hlásili se k ní aspoň kriogisové ze Zábojovy kavárny, překvapení, jak se změnila.

Věrka vytvořila židle pro ty, kdo tuto možnost ještě neznali. Všichni se rychle posadili a očekávali, co bude dál. Skupinka nováčků kolem pana Vuka budila pozornost. Jindy by asi byli středem pozornosti, ale dnes byl hlavní účel Sněmu zajímavější. I tak se po nich spousta lidí ohlížela. Věrka se na okamžik zvedla, aby spočítala nebo aspoň odhadla počet lidí v sále, ale pan Vuk si toho všiml a rukou ji stáhl zpátky do židle.

„Jestli nás chceš spočít, je nás šest set osmdesát,“ řekl s úsměvem.

„Jak víte, že jsem nás chtěla spočítat?“ podivila se.

„Jiný důvod ke vstávání jsi přece mít ani nemohla, návštěvníci Zábojovy kavárny sedí na opačné straně,“ usmál se pan Vuk a Věrka musela uznat, že ji odhadl naprosto přesně.

Velký sál Zámku bzučel jako úl. Neobvyklý důvod Sněmu všichni znali, nenechával je v klidu a všichni se těšili, že po pětadvaceti tisíci letech uvidí aspoň obraz mimozemšťanů, byť se sem dostaví jen v této podobě. Všichni věděli, že by se skutečný Aplafů do sálu ani nevešel, ale i tak cítili, že je to přelomová historická událost.

»Jsme už všichni?« zeptala se shromáždění tetička Barča, stojící na vyvýšeném stupni a sledující zaplněnost sálu. »Chybí někomu soused?«

Nikdo se neozval. Všichni už seděli.

„Kriogisové se svolávají tak, že každý volá dva určené jako »sousedy«,“ vysvětlovala rychle Věrka nejen svým rodičům, ale i Krčmářům a Marešům, sedícím vedle nich. „Tak se svolají nejrychleji. Je na tom založená i kontrola, aby tu byli všichni. Každý sleduje příchod svých »sousedů« vestoje a když je spatří, může se sám posadit. Je to rychlé a spolehlivé.“

Na další otázky ale nebyl čas. Před tetičkou se objevil stolek s kostkou gumalbitu, nad nímž se vzápětí objevil zmenšený obraz Aplafů. Sálem se rozlehl jeden společný povzdech. Také Aplafů si shromáždění chvilku prohlížel, nejspíš neméně nadšeně než lidé jeho.

„To jste z Čech všichni?“ zeptal se Barči. Ke všeobecnému údivu na ně mluvil česky, takže mu rozuměli i úplní nováčkové: Věřčini rodiče, Krčmářovi a Marešovi.

„Ano, to jsme všichni,“ ujistila ho vážně tetička. Také ona to řekla česky ačkoliv dobře ovládala i jazyk sryzrav.

„Pravda, už víme, že představujete obyvatele poměrně malého dílu vaší pevniny,“ kývl Aplafů. „Budeme muset uspořádat více takových setkání, než se dohodovíme se všemi. Ale menší počet má i své výhody, snadněji se dohodovíme. Nejprve se zeptám – máte dodatečně ještě jiné otázky než tu přednesenou minule?“

„Zatím ne,“ odpověděla mu za všechny tetička Barča. „Další otázky se mohou objevit až po vyjasnění těch důležitějších.“

Samozřejmě měli všichni otázek plno, ale nejvíc by jich bylo, jak se vlastně Aplafů na Zemi objevili. Naštěstí si všichni uvědomovali, že se s nimi budou muset obrátit na ty, kdo s nimi hovořili jako první. Barča to měla očividně sesumírované dobře, proto ji ostatní raději nechali mluvit za všechny a jen němě přihlíželi.

„Zvolili jste si zajímavý způsob kladení otázek,“ pokračoval Aplafů. „Málo civilizací začíná dotazem na své vlastní chyby. Ale když už o nich víte, proč se na ně ještě ptáte?“

„Nevíme, v čem jsou ty chyby,“ odvětila rychle Barča. „Máme prostě dojem, že se nám něco nepovedlo. Nějakou chybu jsme udělat museli, jen nevíme, jakou.“

„Úplnou jistotu v tom nemáme ani my,“ odvětil nečekaně vážně Aplafů. „Zdá se, že příčina vaší degenerace je již stará. Základní chyby udělali vaši prapředkové již v dobách do dvou generací po smrti našich krajanů, kteří vaše společenství založili.“

„To je ale příliš dávno,“ namítla Barča.

„Je,“ souhlasil Aplafů. „Skoro se dá říci, že ty odchylky byly zpočátku nepatrné, téměř zanedbatelné. Jenže i malá odchylka vede časem k větší a větší chybě a může být naopak nebezpečnější než velká odchylka, kterou dřív zpozorujete a můžete proti ní včas zakročit. Například – přemýšleli jste někdy kriticky o vašem Kodexu? Pochybovali jste o něm?“

„Mnohokrát!“ ozval se Zdislav zprostřed sálu.

„Aha – náš tygr!“ podíval se po něm Aplafů. „Tobě i tvé mladé kamarádce to uvěřím, ale kdo se k vám přidá?“

Sál oněměl úžasem. Pochybovat o Kodexu – takové kacířství přece nikoho ani ve snu nenapadlo. Až teď – sám Aplafů! Nezdá se to všem?

„Opravdu si myslíte, že zásadu »Nezasahovat mezi lidi, dokud oni neohrožují někoho z vás« vám dali naši krajané?“ pokračoval mimozemšťan.

„Je v základech našeho Kodexu,“ řekla opatrně Barča.

„Ano, to už jsme zjistili,“ souhlasil Aplafů. „Zajímalo nás ovšem i to, kdy se tam tahle zásada dostala. Naši krajané vám dali Kodex mírně odlišný. Biroivi zaznamenává všechny úpravy a zachovává i neplatné, smazané a změněné záznamy. Přesně se z toho dá zjistit doba, kdy jste začali Kodex upravovat.“

„My jsme nikdy nic neupravovali!“ odmítla to vážně Barča.

„Kdo – my?“ zeptal se jí Aplafů. „Jistě, vy co jste tady, jste se neodvažovali upravovat Kodex a základní zásady. Zasahovali do nich ale vaši předkové. Dnes už ve vašem světě žije jen jediný pamětník posledních úprav. Původní znění Kodexu bylo shodné s naším, kterým se řídíme i my. Ale už ve druhé generaci se mezi vámi našli odvážlivci, kteří zkoušeli Kodex upravovat. Zprvu nepatrně, pak víc. Největší – a dá se říci zločinné – změny provedli viníci zkázy vaší ukázkové společnosti Atalantix. Měli to usnadněné předchozími, zdánlivě ne tak závažnými změnami. Vy všichni, co jste tady, jste se po celé věky – jistě v dobré víře – řídili špatnými zásadami. A dá hodně úsilí obrátit váš svět správným směrem. Tam, kam vás naši krajané původně nasměrovali.“

„Má to znamenat, že původní zásady byly v protikladu s našimi dnešními?“ zeptala se opatrně Barča.

„V úplném protikladu snad ne,“ odvětil Aplafů. „Jenže v protikladu s našimi zásadami jednájí dnes lidé, kteří nemají přístup k našim prostředkům. A zásada »nezasahovat mezi lidi« vám doslova zakazuje usilovat o nápravu. Teprve když se lidská nespravedlnost dotkne vás samotných, smíte aspoň něco málo změnit. Chybou je, že vás nespravedlnost mezi lidmi nechává chladnými a nečinnými.“

„V původních zásadách tedy bylo... zasahovat?“ zeptala se opatrně Barča.

„Původní zásady vyžadovaly potlačovat každé nespravedlivé jednání, kdekoliv na ně narazíte. Nejen mezi kriogisy, ale i mezi ostatními lidmi. Domníváme se, že se to vašim předkům zdálo příliš obtížné, proto tam dali vsuvku, že se to týká jen vás.“

„Čili – omezili spravedlnost jen mezi námi?“
upřesňovala si to Barča.

„Ano,“ přikývl Aplafů. „Dá se říci, že vyměnili spravedlnost za pohodlí. Druhý krok následoval jen o jednu generaci později. Vsuvka se změnila na zákaz. Lidé beze smyslu pro spravedlnost nesou vždy nelibě zásahy proti nim a často se brání i nevybíravými prostředky. Při napravování nespravedlností mezi lidmi vaši předkové občas způsobovali nepříjemnosti i nezúčastněným. Jenže těch byla většina a takové zásahy jim nakonec zakázali. Tak vznikla zásada »Nezasahovat mezi lidi, dokud neškodí nám, kriogisům«. V Čechách tomu odpovídá heslo »Nehas, co tě nepálí«. Kdyby se toho drželi i hasiči, byla by to katastrofa.“

„Ale porušení té zásady způsobilo zkázu Atalantixu,“ namítla Barča. „Naši předkové se pokusili vytvořit tam ukázkovou společnost, tím připoutali nežádoucí pozornost sousedních národů a vzniklá válka všechno zničila.“

„Jenže podle našich analýz naopak zkázu Atalantixu přivodila právě tato zásada,“ řekl Aplafů. „Tenkrát ještě platilo: »Pomáhejte využívat biroivi i těm, kdo tuto možnost nemají«. Vytvoření ukázkové společnosti bylo správné a kdybyste dodržovali spravedlnost, nevznikly by žádné problémy. Dobyvatele byste nepustili přes hranice, stačila by zeď nebo pevný plot, nenechali byste je loupit a zabíjet. Spravedlnost by vám navíc nedovolila podporovat lenost a úroveň všech obyvatel by stoupala, namísto úpadku, který jste zavinili.“

„My?“ opáčila významně Barča.

„Vy kriogisové,“ upřesnil Aplafů. „Samozřejmě to tenkrát zkazili vaši prapředci, ale vy v tom špatném směru pokračujete. Po zkáze Atalantixu zmizela zásada »Pomáhejte využívat biroivi i těm, kdo tuto možnost nemají«, kriogisové se uzavřeli do sebe a oddělili se od lidí. Vytvořili jste tak vlastně kastu Vyvolených, tedy přesně to, čemu jste měli bránit nejvíc.“

„Ale my přece nedovolujeme, aby se mezi nás Vyvolení dostali!“ namítl zprostřed sálu pan Vuk. „Je to jedna z našich nejdůležitějších zásad!“

„Víme o tom,“ opáčil Aplafů. „Ale uplatňujete to pravidlo jen na Vyvolené mezi lidmi. Přitom jste se sami stali takovou kastou a nejspíš si to ani neuvědomujete. Původně jste měli připravit všechny lidi vašeho světa k využívání biroivi, ale co jste v tomto směru dokázali?“

„Měli jsme především vydržet do vašeho příchodu,“ řekl kdosi ze sálu.

„To vám před dvanácti tisíci lety uložila tehdejší Rada Moudrých,“ nesouhlasil Aplafů. „Místo morální povinnosti pomáhat ostatním vám uložila starat se především o sebe. Pouhé dva tisíce let poté vám jiná Rada Moudrých úplně zakázala starat se o lidi a sama způsobila katastrofu, jaká nemá obdoby na všech světech, kde pomáháme. Kde mohl váš svět dneska být, ponechám vaší fantazii, ale rozhodně by nebyl na pokraji zkázy uprostřed válek.“

„Měli bychom tedy pomáhat lidem?“ zeptala se trochu nerozhodně Barča.

„Jistěže!“ potvrdil jí Aplafů. „To byl přece váš původní úkol – nenápadně pomáhat všem, kdo si to zaslouží. K tomu ale patří i povinnost nepodporovat mezi lidmi zlo. Dovolili

jste, aby zlo svět ovládlo a náprava bude obtížná. Měli byste ten úkol přijmout a napravit tak chyby vašich předků.“

„To by ale znamenalo, že naši největší chybou bylo, co nám naši předkové uložili jako povinnost?“ zeptala se pro jistotu Barča.

„Tak nějak,“ usmál se chápavě Aplafů.

„To tedy bude fuška,“ vzdychla si Barča. „Pěkně nám to naši předkové zavařili!“

„Nesvádějte všechno jen na své předky,“ napomenul ji Aplafů. „Část problémů jste si zavinili sami. Věděli jste, jaký důraz dávali naši předkové na spravedlnost, ale dělali jste pro to málo. I vám přinášelo ulehčení, když jste mohli proti nespravedlnosti zasáhnout. Věděli jste, že je zla kolem vás plno, ale nenapadlo vás, že zásada »Nezasahovat, dokud neohrožují někoho z nás« je nespravedlivá až běda?“

„Napadlo – ale většina považovala nezasahování za důležitější než spravedlnost,“ řekl trpce Zdislav.

„Máš pravdu,“ souhlasil Aplafů. „A právě to byla vaše největší chyba.“

„Největší, ale ne jediná,“ přikývl Zdislav.

„Největší, ale ne jediná,“ souhlasil i Aplafů. „Měli byste to napravit. Naráz to v celém světě asi nepůjde, budete muset začít od menších oblastí. Čechy nejsou příliš velké, měly by se dát rychle ovládnout, ale přitom jsou dost velké, aby posloužily jako příklad. Proto jsem se chtěl nejprve dohodnout s vámi. Samozřejmě jen pokud budete chtít.“

„Mohli bychom nechtít?“ opáčila Barča uraženě. „Nám jde přece také o změnu. Víme, že jsme někde udělali chybu – netušili jsme ani, že je tak dávná, ale chceme ji napravit!“

„To je dobře,“ usmál se Aplafů. „Máte zatím štěstí. Kdybyste odmítli, nemělo by toto shromáždění smysl a my bychom museli vyhledat jinou, ochotnější skupinu.“

„Máte snad už nějaký plán, jak na to?“ zeptala se Barča dychtivě.

„Máme,“ přikývl Aplafů. „Ale na to potřebujete něco víc, než dosavadní prostředky. První podmínkou je umět se domluvit. Víme, že jste dosud k jednání používali shromaždiště jako je toto. Je to ale pomalé a neefektivní. Současně s úpravou biroivi vám dáváme novější druh konferencí. Dosavadní pikaje se tím jen rozšíří. Zapamatujte si způsob vyvolání.“

Způsob vyvolání se příliš nelišil od dálkové telepatie, až na to, že se nevztahovala na psychorezonanci jedné osoby, ale na cosi těžko postřehnutelného. Nebyla to výzva určité osobě, ale všem v tomto sále.

V té chvíli, jak se zdálo, všichni ztuhli. Nikdo se ani nehnul, jen telepatie Aplafů byla najednou čistší a průzračnější.

„Kdo tento druh pikaje vyvolá, stává se prvním mluvčím,“ pokračoval Aplafů. „Hovor se nesmí ponechat na živelnosti, to byste se navzájem ukřičeli, i když všechno řídí biroivi. Biroivi proto přiděluje slovo jednotlivým zájemcům v takovém pořadí, jak se přihlašují. Jen prvním mluvčímu zůstává řídicí úloha, může vstupovat do diskuse mimo pořadí a v jistých případech může i přerušovat právě hovořícího. Na konci jednání se prostě odtrhnete jako při vciťování. Vyzkoušíme si to. Prvním mluvčím jsem já a žádám paní Barboru, aby se přihlásila do diskuse. Ještě připomenu, že každý může vyjádřit svůj názor i bez řeči. Zapamatujte si, jak se vyjádří souhlas a nesouhlas – víc není třeba. Barvy jsme pro váš svět zvolili tak, aby odpovídaly vašim zvykům: žlutá znamená přihlášení, zelená souhlas a červená nesouhlas.“

Následovaly tři těžko popsatelné záchvěvy. První z nich ukazoval, jak se mají zájemci přihlašovat o slovo, druhý znamenal »ano«, třetí »ne«. Obraz Aplafů se přitom na okamžik zbarvil příslušnou barvou.

Krátce poté už se Barča skutečně přihlásila. Všichni si přitom všimli, že i ona nakrátko žlutě zaskvítila.

„Jestli jsem to dobře pochopila, výhodou nového způsobu je snadné svolávání a menší šum,“ zkusila to shrnout. „Dosavadní způsob byl pracnější a neumožňoval tak čistý hovor.“

„Nejen to,“ přerušil ji Aplafů. „Mnohem větší výhodou je rychlost jednání. Mohli jste si všimnout, že jednání probíhá urychleně, asi jako prohlížení záznamů. V okamžiku se tak můžete dohodnout i na složitých otázkách a také tento způsob využívat při školení nováčků. Diskuse řízená prvním mluvčím – nebo učitelem – je pohotovější a má dálkový charakter, takže se nemusíte před společným jednáním shromažďovat. Kdo se nachází v jiné místnosti, tomu se zobrazí seznam účastníků i s barvami na nejbližší stěně a v přírodě se mu případně zobrazí i ta stěna.“

„To vypadá velice lákavě,“ připustila Barča.

Zelené záblesky v sále ukázaly přitom souhlas většiny přítomných, kteří už pochopili, jak to dát najevo.

„Navíc můžete do diskuse vkládat klasické záznamy a tak všechny rychle seznámit i se složitými situacemi,“ přidal Aplafů. „Záznam může vkládat kdokoliv, nejen první mluvčí, dá se vložit i část záznamu a přitom může souběžně ostatní upozorňovat na důležité body.“

„To vypadá ještě lépe!“ ocenila to Barča.

„Používejte to tedy,“ kývl Aplafů. „Máte tím i základ pro školy. Teď vám ještě přidám naše doporučení, jak byste měli podle našeho mínění postupovat dál...“

„Máte pro nás připravenou... jakousi strategii dalšího postupu?“ zeptala se Barča.

„Něco takového,“ přikývl Aplafů. „Je to jedna z více možných cest. Můžete vymyslet i jinou, ale pak si dobře rozvažte, co bude lepší.“

„Přijmeme vaše rady,“ ujistila ho Barča. „Tím spíš, že žádnou jinou cestu připravenou nemáme. Dosud jsme navzdory neurčitým pochybám uchovávali současný stav. Dnes jsme se o našich chybách konečně dozvěděli víc, ale chybi nám představa o nápravě. Máte-li pro nás radu, sem s ní!“

Shromáždění snad ještě víc zpozornělo.

„Dobrá, naše mínění je takové,“ začal Aplafů. „Naše prostředky mohou lidem přinést spoustu dobrého, ale ještě víc zlého. Nejvíce se obáváme použití síly ve vašem světě, kde se násilí nepřipustně zneužívá. Toho byste se měli vyvarovat – ačkoliv ani na tom netrváme absolutně. Nesmíte zásahem způsobit víc škod než užítku, jak vidíte na nespočetně příkladech po světě. Měli byste zachovávat dosavadní zásadu používat sílu jen když jsou ohroženi lidé, ale rozšířit ji na všechny, nejen na kriogisy. Neměli byste se od lidí oddělovat a ponechávat je jejich osudu. Nejlepším řešením by bylo nenápadně ovládnout váš svět a lidem postupně vnutit Kodex.“

„Ale k ovládnutí našeho světa je síla nutná!“ namítla Barča.

„Není,“ usmál se Aplafů. „Dá se to udělat i ve směru od obyčejných lidí. Co vám brání nechat se zvolit jako zastupitelé lidí?“

„Lidi nás neznají,“ začala vypočítávat Barča. „Nemáme vliv v médiích – kdo by nás volil? A na volby jsou potřeba peníze, hodně peněz. A my je nemáme.“

„Nemáte,“ souhlasil Aplafů. „Ale můžete mít velice snadno oboje. Stačilo by vyměnit poustevny za hospody. Máte v Čechách jednu jedinou kavárnu – proč jich nemáte víc? Proč si nezaložíte vlastní televizi a nevydáváte vlastní zprávy?“

„Na to nemáme dost lidí,“ sýčkovala Barča. „Vlastní televize... nehledě na to, že na to nemáme prostředky, co by tak mohla zajímavého vysílat? Zejména kdybychom se rozhodli vysílat pravdivě? Televize potřebuje velké technické zázemí a síť reportérů.“

„Všichni umíte pořizovat záznamy, ne?“ opáčil Aplafů. „Vložte je do zpráv!“

„Naše záznamy se přece nedají vysílat v televizi,“ zarazila se Barča.

„To není problém,“ usmál se Aplafů. „Dodáme vám převodník, který ze záznamu nebo zvolené částí vytvoří elektronický film, vhodný k vysílání současnými televizními systémy. Samo sebou tam nebudou všechny pocity, ale zrakové a sluchové postačí. Překódování není žádný problém.“

Zelená vlna, probíhající sálem, ukazovala, že se tento návrh většině zalíbil.

„Zprávy samy nestačí,“ namítala ale Barča. „Staré zavedené televizní stanice se proti nám spojí a nepovolí nám vysílat filmy...“

„Cožpak nemáte miliony záznamů v biroivi?“ nadhodil Aplafů. „Rázem budete mít víc filmů než lidé. A můžete vytvářet vlastní dokumentární i přírodopisné pořady – pořizovat záznamy dovedou přece i děti a jejich záznamy létání s racky budou přímo lahůdkou! Kam se na ně hrabou filmy pořizované z vrtulníků a letadel!“

„Dobře, to by šlo...“ přijala návrh Barča. „Teď je nás málo, ale když nám naše Studny umožní zvýšit náš počet, nebude to nereálné. Můžeme zkusit ovládnout Čechy.“

„Dávejte ale dobrý pozor na to, koho mezi sebe přijímáte a zamyslete se také sami nad sebou, jestli se vám smysl pro spravedlnost někde neztratil. Pak se můžeme poradit, co dál,“ přikývl Aplafů – a zmizel...

Kriogisové v sále se opět pohnuli, ale nikdo nebyl po dlouhé nehybnosti zdřevěnělý.

Proč také, když to trvalo zlomek vteřiny?

=*=

Barča neztrácela čas a okamžitě po zmizení Aplafů vyvolala další pikaj a samovolně se tak stala jeho první mluvčí.

„Ten nám to ale natřel!“ oslovila shromáždění.

Jenže už v té chvíli pocítila první přihlášku do diskuse a rychle ji uvolnila, ani neměla čas všimnout si, kdo to byl.

„Nejde o to, jak nám to natřel,“ ozval se Zdislav. „Když jsem ho poslouchal, zaujal mě jeho smysl pro spravedlnost. Deset tisíc let tvrdím, že jsou především spravedliví! A to by mělo být důležité i pro nás. Musíme nadřadit spravedlnost nad ostatní vlastnosti. Nestačí to jen uznat, musíme to i pochopit – což vlastně znamená převzít – a více se rozhlížet. Měl by to být i konec naší uzavřenosti.“

Zdislav skončil a Barča uvolnila dalšího přihlášeného, aniž by si v sále všimla žlutého záblesku při jeho přihlášení.

„I Aplafů nás ale varoval, ať si dáváme dobrý pozor na to, koho mezi sebe přijímáme!“ připomněla všem její dcera Markéta. „Není to také důležité? Abyste to nepřeslechli – umožnili měnit na kriogisy více lidí denně, zatím jen ve Studni pana Vuka. Ale obávám se, že Vuk nebude na výběr

a školení nováčků stačit. Měli bychom včas vymyslet pravidla, jak budeme další nováčky vybírat a co s nimi!“

„K tomu nám ale Aplafů přidali i pár dobrých postřehů,“ odvětila jí Barča. „Máme pro nováčky zřídit školy, aby jejich výchova neležela jen na Správcích Studní. Předpokládám, že to bude úkol pro dosavadní kriogisy »na volné noze«. Bude to nutné – jedná se o nápravu chyb, těžko někdo zůstane stranou. Zrychlené vyučování to ulehčí, ale skončilo nám zřejmě leháro a musíme se začít více snažit.“

V záplavě zeleně v sále se další žlutý záblesk ztratil, ale Barča si ho všimla a rychle mu dala slovo.

„Měl bych nápad!“ přihlásil se opět Zdislav. „První školu můžeme založit přímo tady. Sněmovní sál změním v přednáškový – sněmovat už tu přece nebudeme. Školu bychom tedy měli, teď potřebujeme učitele. Hlásím se tedy dobrovolně. A kdybychom se časem měli rozdělit podle oborů, zamlouvám si předmět »Historie kriogisů«.“

Skončil – ale chvíli trvalo, než se přihlásil další. Byl to jeden ze starších kriogisů, jak se zdálo, starší i než pan Vuk.

„Také se hlásím za učitele,“ nabídl svou účast v nové škole. „Ale nebudeme potřebovat jen učitele. Kdo z přítomných si troufne podílet se na vytvoření televizní společnosti? Bude to určitě velice zajímavá práce, jen bude třeba vyznat se nejprve trochu víc v lidské technice a na to se, upřímně řečeno, necítím.“

„Trochu se v televizi vyznám,“ přihlásil se Věrcin známí ze Zábojovy kavárny Vínček. „Jestli nám Aplafů dodají konvertor, mohl bych se pokusit dělat režiséra.“

Pár zelených světélek ho očividně pochválilo, ale další nabídky nepřicházely.

„Dobrá,“ rozhodla se Barča zbytečně už pikaj neprotahovat. „Takže se taky přihlásím za učitelku.“

Nejraději bych měla předmět »Motýlí efekty« – jenže ty nám Aplafů slíbili ještě hodně pozměnit, takže s nimi začnu později. Od začátku bych proto zahájila výuku »základů vciťování a telepatie«, to bude nejpotřebnější. A za ředitele školy navrhuji pana Vuka, neboť náš Zámek beztak až dosud spravoval. Souhlasíte?“

Tentokrát celý sál blikl zeleně skoro v tentýž okamžik. Bylo vidět, že na toto téma není třeba dalších debat – kdoví, kdy se příště najde taková shoda.

„Teď se asi rozejdeme,“ pokračovala. „A vy, kdo jste se do této chvíle ještě nerozhodli, začněte usilovně přemýšlet, jak se zapojíte. Jak říkám, leháro skončilo a kdo si sám nezvolí nic, tomu případně něco přidělíme, ale už si nebude moci vybírat. Jasně?“

Co nečekala, že se přihlásí další Pražák – kavárník Záboj. Ale rychle mu udělila slovo, aby nezdržovala.

„Mohl bych nabídnout pomoc při zakládání kaváren a hospod,“ slíbil. „Ale mám také otázku. Týká se našeho vztahu k ostatním kriogisům ve světě. Neměli bychom je upozornit na příchod Aplafů a změny, které z toho vyplývají?“

Po jeho slovech bylo chvíli ticho. Pak se přihlásil pan Vuk a Barča ho rychle vybídla, aby své mínění přednesl všem.

„Myslím, že se to mezi námi kriogisy rychle roznese,“ usmál se. „Zapírat to ani nemá smysl, takže – když se vás někdo zvenčí zeptá, co se v Čechách děje, klidně mu všechno bez obalu vyklopte, myslím, že to každý pochopí. Ostatně soudím, že to většina z nás tak jako tak svým zahraničním známým vyslepičí dřív než se překulí týden – tak o co jde?“

„Možná,“ opáčila Barča, když s úsměvem skončil. „Ale já bych to zase tak jednoduše neviděla. Většina to přijme s nadšením – vždyť jde o naplnění našeho dosavadního smyslu života! Mám jen jakési obavy z Indie. Uvidíme, s jakým nadšením to přijme Ándrapraděš.“

„Proč by neměli být v Indii nadšení jako my?“ zeptal se nevinně pan Vuk.

„Protože ponесou největší tíhu výtek,“ řekla Barča. „Oni přece do dneška určovali, jak se budeme chovat a kterým směrem půjdeme. A teď to bude vypadat, jako kdyby se Češi pokusily o převrat.“

„Češi se sami o žádný převrat nepokusili,“ namítl pan Vuk. „Převrat vyvolala návštěva Aplafů. Pochybuji, že by měli v Ándrapraděši odvahu postavit se jim! Ale bylo by zdvořilé je na tu změnu co nejdřív upozornit. Poslyš, Barčo, byla jsi za nimi nedávno, nechceš se tam vypravit jako posel dobrých zpráv?“

„Zdvořilé by to bylo,“ přikývla. „Dobrá, půjdu tam hned, jen co se tady rozpustíme. Má ještě někdo něco?“

Pohledem do sálu ale zjistila, že nikdo nic nemá. Roztrhla tedy pikaj.

Všichni si ulehčeně vydechli.

=*=

Rozhřešení

Barča se vrátila z Ándrapraděše v dobré náladě.

„Ándrapraděš to prostě vzal na vědomí,“ hlásila. „Vědecká Rada se nadšeně přidala, místo pracného objevování jednotlivých funkcí birovi se mohou těšit na úplný návod, navíc i s novinkami za pětadvacet tisíc let! Ten návod k použití by byl jako kniha pořádně tlustý! Jen Společenská Rada vypadala jako hejno zmoklých slepic, když jsem jim věštila totální změny v Kodexu.“

„Nebyli ale proti?“ zeptal se Zdislav.

„Nebyli,“ ujistila ho Barča. „Na Vukův záznam návštěvy Aplafů u něho v lese nábožně zírali jako na zázrak. Jen někteří spínali ruce, když Aplafů pochválil Zdislava za to, že byl spravedlivý i v nespravedlivém trestu. Co ale mohli dělat, když to tak rozhodl Aplafů! Ještě že jsou všichni pachatelé dávno po smrti, teď by od nich ani pes kost nevzal. Pane jo, to to vzalo obrát!“

„Zaplat'pámbu!“ vzdychl si Zdislav.

„Zítřka svolám další pikaj,“ rozhodla Barča. „Už se ani nebudeme scházet, vyzkoušíme si pikaj na dálku.“

„Máš něco důležitého, aby to stálo za to?“ zeptal se Zdislav.

„Jistěže!“ opáčila Barča. „Musíme se dohodnout, jak budeme přijímat další nováčky. Je přece škoda nechávat Vukovu Studnu zahálet, ale na druhou stranu nás Aplafů varoval, ať si dáváme pozor, koho mezi sebe přijímáme. Musíme to vzít vážně. Očekávám, že bude nutné vymyslet nějaké psychotesty, aby se mezi nás nevloudili jedinci s touhou po moci – jako se zřejmě stalo v Atalantixu u tehdejší Rady Moudrých. Takových lidí je všude ve světě plno, musíme si na ně dávat pozor.“

„A co bude se školou?“ staral se Zdislav.

„Nespěchej s ní!“ krotila ho Barča. „Kolik máš zatím žáků? Momentálně devět, z toho šest úplných začátečníků, tři naopak hodně pokročilé, mrně Vojtíška zatím nepočítám. S těmi šesti

musíme začít co nejdřív, aby nebyli úplní zajíci, ale pro začátek jim asi postačí základy. Musíme nashromáždit žáků aspoň na celou třídu, jako se učí děti ve školách, s individuální výukou si už nevystačíme. A pak to nastane!“

„Uvidíme!“ usmál se Zdislav. „Beztak si myslím, že se některým talentovaným žákům budeme i nadále věnovat jednotlivě... zvláště když jsou hodně před ostatními.“

A podíval se na usmívající se Věrku.

=*=

Ve třech rodinách nastala kuriózní situace. Děti poučovaly rodiče a těm nezbyvalo než převahu svých potomků uznat a nechat se poučovat. Předčasná vyspělost jejich dětí jim to jen trochu usnadňovala, nevypadalo to aspoň tak trapně, jako kdyby je poučovali školáčky.

Nejvíce se tomu bránil pan Mareš. Ještě nedávno dceři uděloval domácí vězení, občas jí hrozil i výpraskem vařečkou, a teď aby ji poslouchal?

Jitka na to ale šla chytře. Nejprve přesvědčila matku, která si dala říci, zvláště když jí dcerka připomněla, jak využíváním birovi šetří peníze za jídlo. Pak se s dělostřeleckou podporou matky pustila do otce, zejména když na pomyslnou misku vah padl slib častějšího uvádění na rodinný stůl staročeské svíčkové, pečených medvědích tlap a jiných pochoutek, které otcův odpor rychle nahlodaly.

Pak už to měli všichni tři snadné. Jakmile rodiče uznali převahu svých dětí alespoň na poli znalostí, přestali se novotám bránit. Tak to občas bývá i v jiných, normálních rodinách, když potomek vystuduje vyšší typ školy než se poštětilo rodičům, takže jim nezbyvá než jeho znalosti uznat – jen to obvykle bývá mnohem později. Promoce studentů na vysokých školách se odehrávají zpravidla až v dospělém věku a to už nebývají patnáctiletí frackové, jako na konci základní školy! Ještě že naši tři nováčkové aspoň vzhledově vypadali jako dospělí, aby pro rodiče nebylo tak těžké uznávat je.

Základní školu ze všech tří úspěšně ukončili jen Jitka s Vítou, i když měli ke konci, po svém skokovém »zestárnutí«, drobné potíže. Jak to byl zpočátku šok pro rodiče, zírali na ně nevěřičně spolužáci i učitelé. Ale zatímco rodiče to nějak skousnout museli, učitelé si mohli postavit hlavu, naštěstí to většina přijala jako zajímavou, ale neškodnou kuriozitu a ačkoliv selský rozum pochyboval, že by to bylo v pořádku, nechali tomu volný průběh. Nejdéle se vzdoroval učitel tělocviku Polyfémos. Nespokojil se jako ostatní učitelé »vysvětlením«, že jde o velice vzácnou poruchu, projevující se nerovnoměrným stárnutím. Trval na tom, že je to nepřípustné, naštěstí se neměl oč oprít. Školní předpisy s něčím podobným nepočítají.

Jitka s Vítou nakonec ukončili základní školu s vyznamenáním. Nezvyklé bylo i to, že si nepodali přihlášky na střední školu, ale zvědavcům mezi učiteli i spolužáky to vysvětlili tím, že mají v Praze sjednané soukromé gymnázium.

Vypadalo to pravděpodobně a nikoho už nenapadlo pátrat, kde to v Praze je. Ostatně to ani nebyla lež. Hned na začátku prázdnin se Jitka s Vítou stěhovali do Prahy. Tetička Markéta se vrátila do Brna a Barča jim mohla ve svém bytě nabídnout vlastní »studentské pokojíky«. A protože měl Zdislav podobný pokojík »oficiálně pronajatý« u Věrky, bydleli opět všichni čtyři blízko od sebe.

Jen jim rychle došlo, že předčasná dospělost má i své nevýhody. Přišli o své dosavadní kamarády. Odstěhováním to jen zpečetili, ale i kdyby zůstali ve vsi, přišli by o ně také. Což si mohli s nimi hrát, když vypadali o tolik starší? Bezstarostné dětství jim zřejmě skončilo, ale nebrali to tragicky. Měli už dávno jiné zájmy.

Věrka to měla jednodušší, od své sehrané smrti nechodila do školy vůbec. Čekal ji ale problém s falešnou totožností. Na matrice ji vedli jako zemřelou a nemohla čekat, že někdo ten propletenec rozplete. Stejný problém měl i Zdislav. Nenarodil se v Čechách a těžko by mohl na úřadě tvrdit, že mu je opravdu

teprve půl roku a navíc se ani nenarodil z matky. Tetička Barča jim ale řekla, aby to nechali na ní, že s tím má víc zkušeností.

Tetička Barča ale rozhodla, že další studium počká, až je dohoní noví žáci, kteří budou teprve teď začínat. A aby mezitím »nezvlčili«, nabídla jim »studentskou brigádu«. Měli by vytvářet pro nově vznikající televizi kriogisů »Jitřenka« populárně naučné pořady na téma »historické památky v Čechách, jak je neznáte«.

O historických památkách bylo toho v Čechách zaznamenáno víc než dost, ale byly to všechno záznamy určené pro kriogisy. To jsou víc dokumenty než populárně naučné pořady, u nich také nezáleží na délce – kriogisům beztak prolétnou hlavou v jediném okamžiku. Pro televizi bylo nutné vytvářet záznamy jiné. Musely být kratší, řádově kolem hodiny, naopak musely obsáhnout co nejvíc znalostí.

Byl to úkol jako stvořený pro zvědavé. Nepotřebovali kamery ani záznamová zařízení, vystačili si s vlastníma očima a ušima. Mohli tak pořizovat záznamy i tam, kde byly zřetelně umístěné zákazy fotografování.

Nehodlali je respektovat.

=*=-

Typické byly záznamy návštěv hradů a zámků. Těch je v Čechách plno, představovaly tedy dost práce na delší dobu a Vít'a s Jitkou se na to s elánem vrhli.

Nejprve si pokaždé vyslechli a zaznamenali přednášku oficiálního průvodce. Tu potom doplňovali dalšími záběry, které se zpravidla návštěvníkům nepředvádějí. Vrcholem byla zevrubná prohlídka památky očima racků. Část leteckých záběrů dávali na úvod, aby diváky navnadili, ale mnohem podrobnější prohlídku připojovali na závěr. A nebyly to záběry, jaké se dají pořídit z běžného letadla, ba ani z helikoptéry! Všichni už dosahovali v řízení racků takové zběhlosti, že pro ně nebyl problém proletět s nimi skrz gotické ozdoby, korunami okolních stromů a u nejstarších zřícenin i okny polozřícených stěn, za nimiž byla většinou impozantní propast. Pro racky nebyl problém přistát na nejvyšším bodě památky a pořídit odtud nádherný panoramatický

záběr širokého okolí. Velice často mohli své pořady doplnit i krátkou ukázkou z dob, kdy na místě dnešní zříceniny stál vzkvétající hrad zářící novotou a obydlený pravým středověkým panstvem, dokreslující obraz památky z doby, kdy ještě žila. Staré záznamy, pořízené některými kriogisy, mnohdy ještě žijícími, byly časově příliš rozsáhlé, ale vždycky se z nich dal vystříhnout vhodný úsek.

Věrka se k nim nepřipojila, ale věnovala se tajemstvím podzemí pod Prahou.

Měla už dostatečnou průpravu od tetičky Barči, jen musela u každého pořadu nejprve představit své herce. Aby nezbudila odpor, ukazovala jen kočky a netopýry, ale ne potkany. Naštěstí záběry pořízené jejich pomocí vypadaly podobné kočičím, až na to, že se potkani snadno dostali i tam, kam by člověk kočku zásadně nenalákal – například proplaváním pod vodou nebo kanalizací.

Věrka vsadila na to, že hrady a zámky spousta lidí zná, mnozí se na nich byli i podívat, ale podzemí Prahy zná málokdo a očekávala, že po prvním naučném pořadu bude mít více diváků než okoukané nadzemní objekty.

»Jitřenka«, nově zakládaná televize kriogisů, potřebovala trháky jako sůl. Obtížné bylo už získání vysílacího kanálu, ale ještě větší smršť očekávali po spuštění první zpravodajské relace. Všichni dobře věděli, že se staví proti informačnímu monopolu dosavadních médií, která budou připravena skočit po jakékoliv jejich chybě. Znamenalo to jen jedno – žádnou chybu neudělat. Což se ovšem snadno řekne...

Problémem bylo i to, že nikdo z kriogisů dosud neměl s televizí nic společného. Jenže to teď bylo »pozdní bycha honění«, museli se tomu postavit a zvládnout to, jinou možnost zřejmě neměli.

Výhodou kriogisů bylo, že nepotřebovali nákladná televizní studia ani techniku. Každý kriogis mohl dělat reportéra – záznamy uměli pořizovat všichni a jakmile dostali od Aplafů

konvertor, měli prakticky všechno, co potřebovali. Z konvertoru vedl kabel k České správě radiokomunikací a odtud už šlo vysílání rovnou do éteru. Obsluze konvertoru se věnovali tři již postarší kriogisové, tisíciletý pan Paleček, osmisetletý Jošt a nejmladší pětisetletý Kuneš. Pořady jim ovšem museli zajišťovat mladší kolegové. I Barča s Markétou se zapojily – Markéta vedla brněnskou redakci, Barča pražskou. Na rozdíl od obvyklých televizních molochů se počet členů obou redakcí »Jitřenky« dal spočítat na prstech a většina ostatních kriogisů měla jen funkci příležitostných reportérů. Nutno ale připomenout, že se »Jitřenka« neomezovala jen na oblast Čech. Většina českých kriogisů měla přece plno přátel i v okolním světě!

Tetička Barča se z učitelky změnila v přísnou šéfku. Věrka, Vít'a a Jitka patřili pod její pravomoc – a Barča byla přísná šéfka! Tolerovala sice různé délky vlastivědných pořadů, ale neodpustila jim žádnou chybu. Běda, když náhodně vržený stín prozrazoval, že obraz snímá svýma očima potkan! Věrka poprvé brblala, když musela kus záznamu »přetočit«, ale vzala si z toho ponaučení a příště si dávala pozor, aby pořad neměl nejmenší vadu.

Zdislav se věnoval úpravě nejstarších historických pořadů. Vzhledem k omezené délce vysílacího času šlo především o škrtnání – vtěsnat celé měsíce do jediné hodiny vyžadovalo citlivý zásah a navíc se musel postarat o dabing, neboť starým jazykům by nikdo nerozuměl, Zdislav však měl na staré dějiny cit. Materiálu pro historické pořady z Čech i z Evropy bylo dost, bylo dost i pamětníků, kteří mohli ručit za historickou věrnost, ale pro světové dějiny mimo Evropu byl v Čechách Zdislav jediným.

Měl ale více času, protože jeho pořady přijdou na řadu až později – až vyjde najevo, co jsou kriogisové zač. Prozatím se to rozhodli dál tajit. Nač dráždit případné nepřátele?

A jak se zdálo, »Jitřenka« si na nedostatek nepřátel určitě stěžovat nebude.

Jen co začne hlásat pravdu!

=*=

Ke smůle ostatních televizí, které mívaly na místě, kde se ve světě něco dělo, obvykle jen jednoho reportéra, zvyklého papouškovat mluvčí – či spíše mluvky – té strany konfliktu, které fandily vládní kruhy, reportáže »Jitřenky« byly podrobnější. Reportéři se nespokojili krátkými, pětitveřinovými šoty, doprovázenými mnohaminutovým tlacháním komentátora na nehybném pozadí. »Jitřenka« své reportéry nijak okázale nevystavovala, zato předváděla reportáže, jaké v oficiálních televizích neměly místo. Delší, zasvěcenější a především úplně jinak komentované, než u ostatních stanic. Reportéři televize »Jitřenka« se neváhali vydávat i doprostřed bitev, kde rachot výbuchů prořezávalo svištění kulek a střepin, kam by se jinak vypravil jen sebevrah. Pravda, občas byla reportáž náhle ukončena s poznámkou, že reportér právě v té chvíli zaplatil svou smělost životem – diváci se však nedozvěděli, že skutečným reportérem byl jen holub či malý vrabec, umístěný na strategické pozici ve větvích stromu.

Myši se najdou i v palácích a kromě koček si jich málokdo všimne. Pro kriogisy nebyl problém živit své malé reportéry, aby pak světu odhalovali přísně tajná jednání spřátelených i nepřátelských vojenských junt a tajných spolků. Kriogisové myší reportéry nejen krmili, ale i chránili. Predátoři, ať už rodu kočičího, nebo pitbulího, nikdy žádnou reportérskou myš neulovili – pro zručné vciťovatele nebyl problém vzít nepřítele do kleští a nenápadně vyvést z dosahu, nebo ho ještě místo lovu jemně požádat o nezištnou spolupráci.

Nejlepšími špiony byli přece odjakživa domácí mazlíčci diktátorů!

Televize »Jitřenka« začala být noční můrou politického establishmentu. Nejen našeho českého, ale i ostatních, zejména když z Bruselu vynesla zákulisní jednání, kde představitelé Evropské unie „dobrácky“ vyhrožovali českému ministerskému předsedovi, ať tu televizi co nejrychleji umlčí, jinak může očekávat sankce jako hrom!

Tradičně zbabělý český ministerský předseda tam samozřejmě odkýval všechno, jenže když to pak »Jitřenka« jízlivě komentovala, ztratil nervy a před kamerami ostatních televizí všechno popřel, čímž si vysloužil nelichotivé přízvisko »korouhvička«.

Jako kdyby se tak nechovali všichni politici – nejen ti z České republiky!

Sankce samozřejmě následovaly, neboť jedině takové sliby politici plní poctivě a rádi, ve škudcovské činnosti se přímo vyžívají! Evropská unie nejprve zastavila do Čech dotace, čímž přivedla k bankrotu několik stavebních firem. Na nezaměstnanost v Čechách to příliš velký vliv kupodivu nemělo. Většinou šlo o stavební firmy s velkým podílem mechanizace, propuštěných dělníků nebylo tolik, aby se to výrazně projevilo ve statistice nezaměstnanosti. Pár stovek jich přišlo demonstrovat na úřad vlády, ale vládní mluvčí je odkázala do Bruselu, odkud sankce přišly, kam se ovšem demonstrovat nikdo nevydal – nemělo by to smysl.

Politici se pokusili o protiútok – ovšemže ne proti Bruselu, ale proti »Jitřence«. Zákon »o podvracení republiky«, navržený poslanci konzervativních stran, však tvrdě narazil nejen na odpor ostatních poslanců, ale i u veřejnosti. Reportéři »Jitřenky« zjistili, že navrhovatelé se v časové tísní nezmohli na nic víc než na doslovné opsání téhož zákona z dob komunistů, s drobnými změnami převzatého ze zákoníku Rakousko-uherského císařství. »Jitřenka« to jízlivě označila za pokus o návrat Bachovského absolutismu a trestní oznámení na redakci za totalitní pokus o umlčení »jediného opravdu nezávislého média v Čechách«.

Ostatní média spustila proti »Jitřence« diskreditační kampaň a Nejvyšší kontrolní úřad vyslal do nadace

»Jitřenka« inspekci k odhalování finančních machinací. Ale ouha! Byl tu háček – »Jitřenku« provozovala stejnojmenná nezisková nadace, tvořená dvěma důchodci, kteří si mezi sebou rozdělili všechny potřebné funkce. Po formální stránce to bylo na hraně zákona, nicméně žádný neporušovalo. Inspekce navíc našla účetnictví ve vzorném pořádku. Bylo vlastně prosté a nebylo co sledovat. »Jitřenka« nevysílala reklamy a neměla vlastní příjem, na druhou stranu neměla ani výdaje. Technické vybavení bylo neuvěřitelně prostinké – signál vycházel z několikanásobně zálohovaného serveru, kde bylo podle vyjádření jeho správců všechno. Darovací smlouva na hardware byla řádně zdaněná, stejně jako dary nutné k zajištění provozu. Finanční prostředky byly na transparentních účtech u dvou různých bank, aby televizi neohrozil ani neočekávaný krach jedné z nich. Pořady údajně přicházely po internetu od nadšenců, kteří je sem posílali bez nároku na odměnu. Po finanční stránce se zkrátka ani zkušený matadoři neměli čeho zachytit a tak to také stálo v závěrečné zprávě.

Premiér ovšem slíbil podniknout proti »Jitřence« likvidační zásah, takže »zaúkoloval« ministra vnitra, aby policisté »proboha něco našli«. Bylo to ale mimořádně těžké. Obrazové záznamy v »Jitřence« očividně nikdo neupravoval, aby se z toho dalo něco použít u soudů, pořady měly označení „Common“, takže neporušovaly autorská práva.

Nezbylo než použít nelegální prostředky.

Starší dům se servery »Jitřenky« zasáhlo jedné tmavé noci několik dobře umístěných Molotovových koktejlů. Vzniklý požár ohrozil nájemníky sousedících bytů, »Jitřenka« však vysílala dál. Jen ve zpravodajské relaci se objevili maskovaní útočníci, jak – o dvě ulice dál nasedají

do nemaskovaných policejních vozů. Asi netušili, že by je někdo mohl sledovat, takže byli velice překvapeni.

Komentátor »Jitřenky« si dokonce neodpustil jízlivý dotaz na ministra vnitra – kdy po takovém skandálu hodláte odstoupit? Ministr ovšem neodpověděl.

Dala se ale očekávat ještě tvrdší akce.

=*=

Mladé kriogisy to ovšem nenechalo chladnými. Iniciativy se tentokrát chopil Víťa.

„Přece to tak nenecháme!“ prohlásil. Nejprve v užším kruhu, kam počítal Věrku, Jitku a Zdislava, ale chystal se obrátit se na dospělé.

„Nepodceňoval bych Barču,“ vrtěl hlavou Zdislav. „Co víme my, ví i ona a jestli se na nás neobrátila, asi ví proč.“

„Řekla bych, že nás chtějí držet někde stranou v bezpečí!“ namítla Věrka.

„Tak se jí přímo zeptej!“ navrhl Zdislav. „Vytvoříme z nás čtyř malý pikaj a přizveme ji, ať nám vysvětlí, jak to vidí ona.“

Bylo to rozumné a zbývající tři souhlasili. První mluvčí se tak stala Věrka a pokusila se vtáhnout do pikaje tetičku. Ta to sice nečekala, ale neprotestovala.

Nejprve si nechala vyložit jejich stanoviska a pak sama požádala o slovo. Věrka jí hned vyhověla, všichni byli zvědaví, co na to tetička řekne.

»Takže byste se do toho chtěli zapojit,« zamyslela se Barča. »Ale vždyť už pro Jitřenku pracujete víc než dost. Nevšimli jste si, že i některé vaše pořady už šly do éteru?«

»Všimli,« odvětila Věrka. »Ale zdá se nám nechutné sedět v bezpečí doma, když jiní za Jitřenku vedou válku. Chceme být také něco platní!«

»Tak především,« opáčila tetička. »je hezké, že vám to leží na srdci, ale nesnažte se do toho míchat. Není to válka v pravém slova smyslu.«

»I když už tam létaly zápalné láhve?« vskočila jí do řeči Věrka.

»Ani když tam létaly zápalné láhve,« přikývla Barča. »To všechno byly jen předzvěsti. Ne aby vás napadlo se do toho míchat! Bylo by to přímo proti našemu záměru. Abyste byli v obraze, chceme nechat Jitřenku úplně vypálit.«

»Ale co když to někdo odnese?« skoro zaúpěla Věrka.

»Protože to čekáme, nikomu se nic nestane,« odmítla to Barča. »Shoří jeden konvertor, no bóže, to nás nerozhází. Ostatní obyvatelé se stěhují jinam, všichni správně pochopili, že tam nebude bezpečno. Správcové uprchnou pomocí kjodlychu, na to jim postačí i vteřina. Dříve než hasiči začnou hasit, nastartuje záložní studio a Jitřenka bude vysílat dál. Začneme u žhářů a tentokrát je budeme sledovat, dokud se neodmaskují, klidně je necháme dojít až domů. Jistě si umíte představit, kolik zvířat už očekává, až to začne! Mají připravené pozice, další by se tam jen pletla.«

»Takže nás vůbec nepotřebujete?« opáčila zklamaně Věrka.

»Od vás čekáme další pořady, ať máme co vysílat!« řekla tetička. »To je váš úkol!«

»Ale pořady přece děláme,« řekla Věrka.

»Děláte,« souhlasila tetička. »A jsou důležitější než si myslíte. Nemůžeme doprostřed vysílání zařadit ceduli, že nemáme lidem co ukázat. Zatím máte náskok, ale když vytvoříte jeden pořad za den a vysílá se hodinu, spočítejte si, kdy vás vysílání dohoní. Jistěže budeme většinu naučných pořadů opakovat, spouště lidí to uteklo, ale novinky mají podstatně větší cenu. Navíc se zapojujete do aktualit – a ty

se ani neskladují. Víte, co se u médií říká – není nic mrtvějšího než včerejší zprávy!«

»Ale správci to mají nebezpečnější!« namítla Věrka.

»To je jen zdání,« ujistila ji Barča. »Správcové vědí, jak co nejméně riskovat. Není to ani tak nebezpečné jako pořizovat aktuality vlastníma očima. Proto posíláme do válečných konfliktů odjakživa jen zvířata – většinou přežijí i tam, kde by lidem hrozila smrt. Poslyšte, mládeži, i ty Zdislave! Dostali jste báječný úkol, važte si ho, co nejvíc se na tom poli snažte, budete tak pro Jitřenku i pro ostatní kriogisy nejužitečnější.«

Pak se odtrhla a zmizela jim, takže jim nezbylo než se rozpustit. Na debatu mezi sebou nepotřebovali pikaj, z očí do očí to bylo jednodušší.

„Ta nám to dala!“ vzdychla si Věrka.

=*=

Souboj mezi televizní stanicí »Jitřenka« a státními orgány České republiky pokračoval.

Druhý útok Molotovovými koktejly byl úspěšnější než první. Dům nezakrotné televizní stanice tentokrát vyhořel od základů po střechu, při hašení se zřítily i obvodové zdi a hasiči měli plno práce, aby zachránili aspoň sousední domy. Policisté, kteří byli »náhodou« poblíž a dorazili na místo jako první, ale nevěřicně zírali. Z hořícího domu nikdo nevyběhl, nikdo se nesnažil volat o pomoc a ani hasiči nikoho nezachraňovali. Policie samozřejmě věděla, že se nájemníci po posledním menším požáru odstěhovali, ale v domě přece musel někdo být! Policisté měli příkaz každého zadržet a odvézt k výslechu na služebnu, kde si je přeberou jiní specialisté, ale když se odzdola až nahoru zřítily prohořelé stropy, bylo i jim jasné, že se z těch hořících trosek nikdo nedostane. Zdálo se, že tentokrát byl

útok příliš brutální a dva důchodci, majitelé a správci nadace »Jitřenka«, nejspíš uhořeli.

Některým policistům z toho až zatrnulo. Přece jen je dvojnásobná vražda něco jiného než pouhé »umlčení« nepohodlné televize, ale nakonec – měli rozkazy a není jejich vina, že je nemohli splnit. O hořlavinu se starali jiní, těm ať to teď leží na svědomí!

Jenže pak se ukázalo, že televize »Jitřenka« nejenže vysílá dál, ale dokonce pohotově uveřejnila portréty všech, kdo se paličského útoku zúčastnili. Nejen příslušníků speciálního komanda, kteří dům zapálili, ale i policistů, kteří tomu jen nečinně přihlíželi a co bylo horší, zveřejnila i portréty specialistů na výslechy, do té doby veřejnosti zcela neznámých.

To už byla opravdu záhada. Zejména když Správa radiokomunikací na příkaz ministra vnitra odpojila světlovodné kabely stanice »Jitřenka« – a obraz se ani nezachvěl, ta prokletá televize vysílala dál. Ani odborníci netušili, kudy její signál přicházel.

A co hůř, i tyto pokusy se krátce poté objevily ve zpravodajské relaci. Ať bylo utajení sebelepší, všechno se provalilo. Jako kdyby se všech tajných zasedání účastnil neviditelný televizní štáb s reportéry, kamerami i osvětlovači. Všem bylo jasné, že je to nesmysl, ale tím víc to na ně psychicky působilo. Požadavek na odstoupení ministra vnitra byla ve vysílání Jitřenky ta největší drzost, ale lidé ji brali jako správnou.

Nic nebylo platné ani to, že všechny ostatní veřejné i soukromé televize spustily křik, že »Jitřenka« vysílá protiprávně a nelegálně. Jen jí tím dělali neplacenou reklamu.

To už »Jitřenku« poslouchal v Čechách každý, ať s ní souhlasil, nebo byl vášnivě proti. Kdyby vyzvala lidi k demonstraci na obranu svobody slova, ani Václavské náměstí v Praze by nestačilo. Jenže taková akce tu kdysi byla a pak se ukázalo, že je všechno úplně jinak, pouhé opakování by nebudilo důvěru. Současní majitelé »Jitřenky« nezastírali, že po nich jde Policie České republiky, ale škodolibě tvrdili, že k tomu má jediný důvod – umlčet je a tím umlčet pravdu. A při nestranném pohledu to tak skutečně vypadalo.

Jednotný šik ostatních médií s takovým vysvětlením samozřejmě nesouhlasil. Nejhorší ale bylo, že nikdo nevěděl, kdo za »Jitřenkou« stojí. Nikoho ani nenapadlo hledat za vším dva postarší důchodce, všem bylo jasné, že ti dva měli jen roli »bílých koní«. Samozřejmě se přímo vnucovalo podezření na »zelené mužíčky z Ruska« a dvě třetiny médií se vrhly na »ruskou stopu« jako ohaři, jenže – ta stopa nikam nevedla. Rusy, pracující pro »Jitřenku«, nikdo v Čechách neviděl. Ani svérázné vlastivědné pořady, uváděné mezi zpravodajstvím, Rusové netočili. Spíš se zdálo, že se toho účastní odborně zdatní historikové, jakých však ve světě není mnoho. Proč se ale skrývali?

Průvodci a kasteláni se dušovali, že poslední dobou žádné filmaře s kamerou ani okem nespatriili a bez nejmenších pochybností odmítali účast cizinců. Těch by si přece všimli!

Záběry, představující památky jakoby natočené v historické době, navíc předpokládaly obrovské náklady. Těžko někde seženete skutečný hrad, jehož proporce přesně odpovídají dnešní ruině. Muselo jít o kulisy, ale o historicky velice věrné kulisy. Dokázali by je ruští filmaři v tak krátké době postavit? Těžko. Ani by na to nesehnali dost

prostředků. Takové náklady by utáhl nanejvýš Hollywood – kdyby mu za to stály!

Jenže američtí filmaři jednoznačně popírali, že by to bylo jejich dílo. Stavět nákladné kulisy podle skutečného hradu, aby se v nich potom natočilo jen pár minut záběrů, navíc bez poutavého boje a úplně bez sexu, to by se přece nikomu nemohlo zaplatit! Od Hollywoodu se dala očekávat spíš barnumská pompéznost než historická věrnost, americké filmy bývají heroicky přehnané a historický rámec bývá jen bublina kolem nervy drásajícího příběhu.

Tím větší záhadou bylo, kdo na to věnoval tolik peněz? A proč by to věnoval neznámé nevýdělečné televizi, kde se mu to přece nemohlo žádným způsobem zhodnotit?

Některé »jakoby-historické« záběry přitom popisovaly události, jejichž pravost se dala potvrdit záznamy starých kronik. I v Čechách pořádala šlechta rytířské turnaje, hrady občas vyhořely do základů a zejména v husitské době byla spousta hradů dobývána. Tyto záběry však tvořily jen drobné zpestření, rozhodně v pořadech nepřevládaly. Chyběl jim dostatečně nosný příběh, byla to nanejvýš ilustrace. Tím to nebylo pochopitelnější, naopak!

V jednom se odborníci, ať už mezi historiky, nebo mezi filmovými umělci, shodli bez nejmenších pochyb.

I kdyby to bylo historicky naprosto věrné, z komerčního hlediska to bylo neuvěřitelné vyhazování peněz bez návratnosti. To se prostě nedalo pochopit! Ani miliardář by si nemohl dovolit sypat tolik prostředků do tak bezvýznamné televize v Čechách. Nepochopitelná byla i úpornost, s jakou ta televizička bojovala za své právo vysílat. Vždyť ji nezastavily ani oběti na životech!

Pochopitelné by to ale bylo, kdyby se tady angažovala nějaká velmoc. Spojené státy to zaručeně nebyly, »Jitřenka«

šla zcela otevřeně proti jejím zájmům. Rusové i Číňané ty akce svorně a sverpě popírali – ostatně když šlo o pravdu, »Jitřenka« nešetřila ani je.

Klasická otázka »Cui bono?« neboli »komu to prospívá?« tentokrát zdánlivě nedávala žádnou odpověď. Proboha – které světové velmoci může prospět zpravodajství, pravdivé za všech okolností? Kdo by podporoval televizi, která by i jeho poměrně často usvědčovala ze lži, podvodů a korupce?

Která velmoc – ale i bezvýznamná vláda – se neuchýlí ke lžím ve chvíli, když pravda poškozuje její mocenské zájmy?

Proti všem předpokladům tu ale taková televizní stanice byla. A nebohá vláda České republiky byla při každé lži první na ráně. A co bylo nejhorší – nedokázala ji umlčet.

Ministr vnitra ztratil nervy jako první. Prohlásil, že za těchto okolností není schopen zajistit »pořádek a bezpečí občanů«. Jako kdyby občany někdo ohrožoval! Ministr však jako první rozpoznal, že mu mocenské nástroje zřejmě nebudou nic platné.

Odstoupil z vlády i z politiky.

=*=

Pořady z dílny nejmladších kriogisů byly od základu odlišné než co se kdy objevilo na obrazovkách televizních přijímačů.

V reportážích chyběli reportéři. Když se Jitka při návštěvě jednoho zámku zahleděla do benátského zrcadla a ukázala tak sama sebe, Barča jí nařídila příslušný záběr vystříhnout, aby diváci nemohli poznat, že nemá žádnou kameru a pořad »natáčí« vlastníma očima.

Památek je v Čechách tolik, že jen projít všechny průvodcovské trasy je záležitost na stovky hodin pomalé

chůze. Spousta dalších památek – většinou zřícenin – je přístupná bez odborného výkladu průvodců. Tam místo toho připojovali zasvěcené komentáře znalců této památky. Kriogisů je v Čechách dost, aby na každou našli pamětníka, který by ji dokázal svými vzpomínkami připomenout.

Při této práci jim čas ubíhal jako voda a dění v Čechách šlo do značné míře mimo nich. Proto byli všichni čtyři překvapeni, když za nimi přišla jednoho dne tetička Barča a přinesla všem čtyřem novotou vonící – občanské průkazy České republiky.

V patnácti letech není neobvyklé, že mladí lidé dostávají své první doklady, na tom by nebylo nic divného. Nedostávají je ale s odlišnou identitou.

Vítovi Krčmářovi a Jitce Marešové tetička sice donesla průkazy na jejich pravá jména, ale falešným údajem na nich bylo datum narození. Věrka a Zdislav na nich ale měli odlišná příjmení. Tak to bylo mezi kriogisy obvyklé – proto se většinou oslovovali křestními jmény, když se příjmení neustále měnila a mohl si je pamatovat sotva jejich nositel.

„Mám se jmenovat Věrka Schneiderová?“ mračila se. „Vždyť je to německé jméno!“

„Německá jména mají v Čechách hodně výhod,“ ujišťovala ji tetička. „Nikdo se příliš nepídí po podrobnostech o jejich nositelích.“

„Proč?“ zarazila se Věrka. „A proč se má potom Zdislav jmenovat Dvořák?“

„Protože Zdislav je tak starodávné české jméno, že se k němu německé příjmení vůbec nehodí,“ odvětila tetička. „Rozuměj – německá jména většinou pochází od pravých Němců, žijících kdysi dávno v Čechách. Němci patřili mezi vyšší vrstvu obyvatel, proto si německy vyhlížející jména

dávali i někteří Češi, bylo to zkrátka v módě. Bohužel zde tohle povědomí přetrvává dodnes. Když se do Čech přistěhuje někdo zdaleka, je pro něho výhodnější dát si jiné jméno. Buď české, ale mnohem častěji německé. Ironií osudu je, že i obrození českého jazyka záviselo na lidech s německy znějícími jmény jako Jungmann, Rettigová, Presl nebo Kramerius. Projdi si seznam velkých Čechů ať uvidíš, kolik typicky německých jmen mezi nimi najdeš.“

„No dobře, ale proč Schneiderová?“ čuřila se Věrka. „Nenašlo by se mezi německými jmény nějaké sympatičtější? Třeba Milerová nebo Šmídová...“

„Čím němečtější, tím lépe!“ řekla tetička. „Poslyš, Věruško, předpokládám, že si příjmení beztak brzy změníš, tak o co jde? A když se ti německá jména nelíbí, ohlížej se po českých. Třeba se budeš brzy jmenovat Věra Dvořáková.“

Věrka se podívala na Zdislava, ale ten se tvářil vážně a prohlížel si svůj nový průkaz.

„Takže jsem teď Zdislav Dvořák,“ řekl vážně. „Dobré jméno.“

„Jméno samo není ani dobré, ani zlé,“ odvětila tetička. „Vždycky záleží na tom, kdo to jméno nosí. Ale o vás se nebojím. Vy dva svým jménům ostudu neuděláte.“

„Budeme se snažit,“ řekla Věrka.

=*=

Jakkoliv měla vláda České republiky těžké starosti s televizí »Jitřenka«, horší problém se na ni chystal jinde, kde to čekala asi nejméně.

V Čechách ročně zbankrotují stovky podniků a provozoven, takže si nikdo nevšiml, že se právě zde chystá převrat stokrát zákeřnější než představovala jedna neposlušná televize.

Po celých Čechách začaly krachovat – hospody.

Nebylo to nijak nápadné, neboť současně s tím vznikaly hospody nové. Mnohde se jen vyměnil hospodský, který krachující podnik levně odkoupil a zdánlivě se nic nezměnilo. Jen to, že nový podnik začal podivně prosperovat.

Začínalo to tím, že se poblíž stávající hospody objevila nově otevřená restaurace, měla ale proti dosavadním podnikům sotva třetinové ceny. Předhod'te národu českému pivo za pět kaček a než se týden s týdnem sejde, štamgasti se přestěhují do nové hospody a původní hospoda zkrachuje. V té chvíli se objeví dobrodinec, který skoro bezcenný podnik koupí, se stejně nízkými cenami opět otevře – a má ji zakrátko plnou, neboť mu tam kromě milovníků piva začnou chodit na levné obědy a večeře celé rodiny, které by tam jinak ani nepáchly.

Vařte si doma, když to hospoda zvládne levněji, chutněji a bez práce! Zejména když má pro seniory ještě další slevy, takže oběd i večeře vyjde na pětikorunu! Není divu, že se typické české hospody začaly měnit na velké vyvařovny, i když každá měla několik koutků pro družné chlapské popovídání u piva i pro podobné ženské debatní kroužky u kávy.

Na přechodu jara a léta se hospodská revoluce prodrala i na vesnice, kde byla vždycky hospoda jen jedna. Tam se její nekalá konkurence objevovala v dočasné podobě, obvykle ve velkých stanech, postavených při příležitosti svátků čarodějnic nebo prvního máje. Stany po skončení svátků nezmizely, ale podobně jako ve větších městech odlákaly hosty dosavadním hospodám. Až potom nastoupila lákavá nabídka na odkoupení krachující hospody.

Nečekanou »hospodskou revoluci« mohl v počínající fázi jakž takž úspěšně ukončit Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, neboť tu byly nesporné příznaky dumpingu. Jenže tento úřad je v byrokratické setrvačnosti podobný všem úřadům – než se odhodlal zakročit, byla »hospodská revoluce« natolik rozšířená, že se touto cestou zastavit nedala.

Jiné české úsloví totiž už od dob Švejka říká, že padne každá vláda, která zdraží pivo.

Kromě starých hospod vznikaly i hospody nové. Češi se do nich vraceli nejen na pivo a jiný alkohol, ale teď zejména na levné menu. Nové hospody byly větší a členitější. Nebyly jen pro pivaře, ačkoliv měly menší oddělené místnosti, vhodné i pro pivní kroužky, ale měly větší množství »rodinných« oddílů, určených pro stravování. A většina nových hospod byla vícepatrová, kde nahoře byly pokoje s obsluhou, nahrazující domovy důchodců a hospicy.

A všude byly velké obrazovky s vysíláním televize »Jitřenka«. Daly se ovšem vypnout nebo ztlumit, ale rodiny, které se přišly jen najíst a ne diskutovat, je nechávaly zapnuté.

Toho se v nouzi chytily aspoň autorské svazy – a pohotově napařily novým hospodám citelné pokuty za porušování autorských práv, neboť za tyto televizory nezaplatily zákonem stanovené poplatky.

Vzápětí autorské svazy čelily hromadné soudní žalobě za překročení svých pravomocí, podané postiženými hospodami. Čertovo kopýtko bylo v tom, že žádný z těchto televizorů příjem televizního vysílání neumožňoval. Byly to vlastně monitory počítačů, umožňující jen přehrávání pořadů z vnitřního disku. Ty byly označené jako »Common«, aby autorská práva neporušovaly. Ani u nejnovějších aktualit

televize »Jitřenka« nebyl žádný problém dokázat, že přišly po internetu a ne éterem.

Autorské svazy soud prohrály, zaplatily soudní výlohy a musely se s vrčením stáhnout, zatímco televize v hospodách dál šířily »Jitřenku«.

Tudy zkrátka cesta nevedla.

=*=

Další hromadná žaloba proti hospodám přišla od ostatních televizních stanic. Trvaly na ukončení nezákonné diskriminace, neboť hospody šíří pouze »štvavé a nezákonné« vysílání »Jitřenky«, aniž by daly možnost občanům přepnout si na jiné programy.

Soud ale skončil stejně neslavně jako pro autorské svazy. Stačilo obrátit se na rozsudek ve věci autorských svazů. Hospodské televizory neumožňovaly příjem televizního signálu, přehrávaly pouze obsah archivních disků. To, že tam »Jitřenka« zdarma posílala své pořady včetně zpravodajství, nemělo diskriminační charakter. Mohly to dělat všechny stanice – pod podmínkou, že v pořadech nebudou reklamy, budou zdarma a označené jako »Common«.

„Tato podmínka není diskriminační, ale přímo likvidační!“ prohlásil u soudu advokát žalující strany JUDr Bergmann. „Pořady zdarma, to je vyloženě dumpingové chování!“

„S tím jste se měl ale, pane kolego, obrátit na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,“ usmál se na svého protivníka pan doktor Kuneš Týnecký, advokát žalované strany. „Navíc by ani tento úřad nemohl použít paragraf o dumpingovém chování televize »Jitřenka«. Její pořady jsou opravdu vytvářené nadšenci, pracujícími zdarma.“

„Podle posudku odborníka, soudního znalce pana doktora Neuratha, není možné točit pořady v takové kvalitě bez odpovídajícího technického vybavení!“ tvrdil doktor Bergmann.

„Slyšel jste už někdy, pane kolego, o »Google-glass«?“ zeptal se ho Týnecký. „To jsou brýle, které se jedním příkazem aktivují a pak fungují jako fotoaparát nebo kamera? Pořizují se s nimi videa v kvalitě HD, téměř jako profesionálními kamerami. Chcete snad tvrdit, že by k tomu nebyly vhodné?“

„A vy chcete tvrdit, že tyhle přístroje, které si mohou dovolit jen milionáři v Americe, máte v Čechách k úplné volnému použití?“ namítal Bergmann.

„Netvrdím, že »Jitřenka« vlastní několik stovek »Google-glass«,“ opáčil klidně Kuneš. „Jen chci podotknout, že vývoj reportážní techniky se nezastavil ani zde.“

„Ale taková technika musí být příšerně drahá!“ namítal pan Bergmann.

„Není, pane kolego, není,“ ujistil ho dobrácky Kuneš. „Kdyby soud dovolil, mohl bych předvést malou ukázkou, jak to vlastně funguje.“

Soud byl na ukázkou zvědavý a pan Kuneš dal přinést jeden z hospodských televizorů, připravený v předsáli. Po zapnutí na obrazovce vyvstal obraz soudní síně a začal v nejvyšší kvalitě přehrávat dosavadní průběh soudního jednání. Stačilo porovnat perspektivu záznamu se soudní síní a bylo jasné, že ji nemohl pořizovat nikdo jiný než – doktor Kuneš Týnecký.

„Vy máte Google-glass?“ vyskočil JUDr Bergmann, když na obrazovce spatřil i sebe. „Ale tady nebylo povoleno natáčení! Nedal jsem k tomu svolení!“

„Nedal,“ přikývl Kuneš. „Ale nebylo to zakázané. Kromě toho se obávám, že to ani zakázat nepůjde.“

„Ani kdybych vás vyzval, abyste to zařízení vypnul a na dobu celého soudního jednání je odevzdal sem na stůl?“ nadhodil zamračeně předseda senátu.

„To nemůžete požadovat,“ usmál se doktor Kuneš. „To zařízení vypnout ani odevzdat nemohu, proto musím váš požadavek odmítnout. Tím zařízením jsou totiž moje vlastní oči. Vypnout mi je nemůžete, leda byste mi je dal vypíchnout – jenže na narušování mé integrity nemáte nejmenší právo. V natáčení mi můžete zabránit jedině tak, že mi dáte na hlavu černý pytel, ale já se pochopitelně proti tak fašistickému zacházení ohradím.“

„Nikdo vám nebude dávat černý pytel na hlavu,“ řekl zamračeně předseda senátu.

„V tom případě můžete směrem ke mně směle zamávat divákům televize »Jitřenka«,“ usmál se na něho dobrácky doktor Kuneš.

»Jitřenka« tentokrát vyhrála za cenu prozrazení jednoho z tajemství kriogisů.

Ale to prozrazení nikomu nemohlo posloužit.

Dívat se – to lidem nikdo nezakáže...

=*=

Politická strana, vzniklá krátce před volbami, není v Čechách nic neobvyklého.

Zajímavé bylo, že přijala jméno úspěšné televizní stanice. V první chvíli se zdálo, že to televize »Jitřenka« jen tak nenechá, ukázalo se však, že s novou stranou souvisí. Doporučila totiž divákům, aby své hlasy v blížících se volbách dali stejnojmenné straně.

„Lákavých stranických programů byly v Čechách desítky, ale kolik jich později partaje splnily?“ hlásala »Jitřenka«. „Naše strana nedává nesplnitelné sliby, ale navzdory podrazům naší

drahé až předražené vlády jsme v Čechách udrželi pravdivé zpravodajství. To se dosud nikomu nepodařilo! Nejen v Čechách, ale ani ve světě, neboť o to žádná světová politická partaj vlastně nestojí. Patří nám síť nových, levných restaurací, kde se většině našich občanů ulevilo od starostí. Plánů máme víc, ale dnešní politická moc nám je ze všech sil hatí. Dejte nám tedy důvěru a volte nás!“

Navzdory popularitě televize však nedával žádný politický odborník straně »Jitřenka« ve volbách žádnou šanci. Političtí odborníci si v ostatních televizích výjimečně notovali, že je nová partaj jen další »výtah k moci«. Její program označili za »nesplnitelný a mlhavý«, členskou základnu za nulovou, zejména když strana další zájemce o členství odmítala pod záminkou, že pro ně nemá místo.

»Jitřenka« to sarkasticky komentovala, že až dosud tomu tak opravdu u všech partají bylo, jenže také až dosud všechna média lidem lhala a většina lže dodnes. Strana »Jitřenka« však neslibuje, ale jedná. Potřebuje k tomu jen aby jí vláda přestala házet klacky pod nohy. Přečkala to televize, přečká to i strana, jenže odpor mocenských struktur spotřebuje příliš mnoho energie, kterou chce strana věnovat ke zlepšení hospodářských poměrů v Čechách.

„Politici dosud lidi klamali,“ hlásila »Jitřenka«. „My neklameme. Rozhodněte se sami. Chcete být opět klamaní, nebo řeknete dosavadním partajím »dost«?“

Kroužek mladých kriogisů dostal překvapivou nabídku.

„Potřebujeme kandidáty na poslance,“ přišla za nimi tetička Barča. „Je nás poměrně málo a některé kriogisy nemůžeme vydávat všanc pozornosti Policie. Zapišeme vás čtyři na kandidátní listinu a jestli to vyjde, pomůžete nám v Parlamentu.“

„Vždyť nám ještě není osmnáct!“ namítla Věrka.

„Podle dokumentů už je – a dávno,“ zarazila ji tetička.

„Nevím, ale na poslance si zrovna moc netroufám,“ přiznala Věrka. „Co kdyby někdo naše falešné dokumenty odhalil...?“

„Nebyli byste první z kriogisů, kdo musel přejít do ilegality,“ usmála se na ni tetička. „Podívejte se, mládeži! Podle našich dosavadních odhadů máme šanci nejen dostat se do Parlamentu, ale mít tam i ústavní většinu. Nepoužíváme totiž zmanipulovaných agentur pro průzkum veřejného mínění, máme vlastní průzkum po hospodách.“

„Hospodské průzkumy!“ ušklíbła se Věrka.

„Tomu by se všechny agentury vysmály, že?“ oplatila jí tetička úšklebek. „Jenže podle nás je to tentokrát vážnější. Dosavadní partaje vždycky jen slibovaly, my jednáme. Z hospod zmizeli hospodští typu Palivce ze Švejka, kteří se o politiku nestarali, hlavně když jim hosté za pivo platili. Uvědomte si, všechny hospody dnes vedou kriogisové!“

„No právě!“ řekla Věrka. „Hospody na sebe vážou většinu našich.“

„Ale jsou tam potřebnější než jako poslanci,“ trvala na svém tetička. „Pokud získáme ústavní většinu, nebudete poslancovat dlouho. Chceme změnit ústavu, zrušit Senát, předělat volební systém... je toho dost. Pokud uspějeme, snížíme od dalších voleb počet poslanců na polovinu a potopíme vládu, aby musely být předčasné volby. Pak byste se mohli vrátit ke své dosavadní filmařské práci – budete-li o to stát.“

„Jujda!“ hvízdla si Jitka. „My máme ale plány! Kdo o nich za zády ostatních kriogisů ale jednal? Nemělo by tohle být námětem Sněmu?“

„Sněm bude – jen co seženeme váš souhlas,“ kývla tetička.

„Ale máte to nějak dopředu moc podrobně připravené!“ rýpla si Jitka.

„Máme,“ trochu zvadla tetička. „Nezatěžujeme s tím zatím nováčky. Nejen vás, i vaše rodiče a všechny změněné v posledních letech. Máme vás jako rezervu, ale příští Sněm bude všeobecný a ve formě dálkového pikaje. Tam se to rozhodne. Může se stát, že tam přijmeme úplně jinou koncepci, pokud s ní někdo přijde.“

„Jenže nikdo jiný jinou nemá,“ pokývala hlavou Věrka.

„Jiný návrh nemají ani Aplafů,“ ujistila ji tetička. „Projednali jsme to i s nimi. Smíme na území Čech vytvořit nový Atalantix, ale tentokrát máme svolení udržet to před nájezdy sousedních válečnických kmenů.“

„I v případě války?“ podívala se na ni zpytavě Věrka. „I za cenu potoků krve?“

Také Jitka, Víťa a Zdislav teď napjatě viseli očima na Barčíných rtech.

„Jaképak války?“ ušklíbla se tetička. „Kdyby někdo Čechům vyhlásil válku, zastavíme jeho armády na hranicích, nanejvýš pár set metrů za nimi. A přitom bez jediné kapky krve! Nikoho nezabijeme, postačí, když pomocí dešadé zničíme vojákům techniku. Nahatí vojáci s holýma rukama se vrátí na vlastní území tak rychle, jak jim to jen bosé nohy dovolí!“

„Ale co letadla a rakety?“ starala se Věrka.

„Dešadé je dost rychlé, aby spolкло letadla i rakety,“ ujistila je tetička. „Otázkou je, zda je zjistíme včas. Ale Aplafů nám zapůjčí jejich meteorický radar. Nepracuje na stejném principu jako radary pozemské civilizace, dokonce se jimi ani nedá zjistit, ale u kosmických lodí zjistí i malý prášek na takovou vzdálenost, o jaké se elektromagnetickým

vlnám nezdá. Letadla nechceme ničit i s piloty, těm dáme vždycky šanci zachránit se na padácích.“

„Takže to plánujete podrobně,“ řekla s respektem Věrka.

„Plánujeme,“ přikývla tetička. „Tentokrát to musí vyjít! A co vy? Přidáte se k nám?“

„Nepřidáme,“ řekla vážně Věrka.

Tetičce údivem spadla čelist.

„Nepřidáme, nejprve bysme se museli od kriogisů odtrhnout,“ pokračovala Věrka bez mrknutí oka. „A to po nás přece nechtějte!“

Napětí se okamžitě uvolnilo.

„I ty liško podšitá!“ zahrozila tetička Věrce.

Ale usmívala se při tom...

=*=

© 2014 Václav Semerád, Nová Ves

SLOVNÍK

- allohmota = hmota s imaginárními spiny, prostupná hmotou s reálnými spiny (základ duchů)
- Ándrapraděš = indické výzkumné a správní středisko kriogisů
- Aplafů = mimozemšťané, žijící na Zemi před 25 tisíci lety
- Atalantix = poloostrov přiléhající k Indii, původní říše kriogisů - dnes z moře vyčnívají jen nejvyšší vrcholky hor - Maledivy a Seychely
- bedakr = holografický zobrazovač
- belazyr = exotermická anihilace (spalující oheň)
- biroivi = centra robotiky a měničů hmoty
- brodi = mimozemská elektřina (neobvykle používaná - osobní obranný elektrošok)
- Brusel = sídlo Evropské unie (Brusel - podle vzoru prdel)
- bumyr = emitor daigrotů
- čgéch = plášť omezené neviditelnosti
- chlogisyr = prostředek mezihvězdné dopravy Aplafů
- chyřzé = další (položku...)
- chywatrop = psychorezonanční magický šestiúhelník
- collateral damage = vedlejší škody na civilistech, obvykle vícenásobně převyšující vojenské škody - běžné jednání armád USA
- daigroty = bubliny zkrouceného prostoru šířící se mimoprostorem
- dešadé = izotermická anihilace (ničení hmoty bez vývinu tepla)
- dfjomge = vesmír
- didus ineptus = blboun nejspný (pták vyhynulý díky své důvěřivosti)
- Eurokomise = sbor zasloužilých pitomců s neuvěřitelnou pravomocí i platem

exekutor = právník bez citu a svědomí, kříženec krokodýla
a pijavice
fadkiz = identifikátor kotvy gech
fuzyraboň = reproduktor se zesilovačem zvuku
gechmo = mimoprostorové přemístování na kotvu (gech)
giržy = mimozemská zvířata Aplafů podobná vepřům
s mnoha nožičkami
górchy = ukazovátkový zaměřovač bodů účinků
guláš = pozemský pokrm z masa s mírně pikantní omáčkou
gumalbit = dálková (mezihvězdná) vysílačka
hacker = člověk, který virtuálně vniká do cizích počítačů
imunky = geneticky podmíněná blokáda
JUDr = absolvent právnické fakulty (v Plzni i díky korupci),
znepříjemňující život lidem (viz právník)
kalbedýr = přístupový retranslační bod biroivi
Katar = příslušník křesťanské sekty, vyvražděné
konkurenčními katolíky, které ve víře zahanbovali
kjodlych = tunel zkrouceného prostoru, nahrazující dopravní
prostředky
kriogis = dlouhověký telepat – strážce
kyotriok = dálková aktualizace biroivu
Lagrangeovy body = místa, kde se právě vyrovnává
přitažlivost sousedních těles
lavalsní = vratný
lavititja = telepatická identifikace
libri prohibiti = knihy zakázané cenzurou, držené
v klášterních knihovnách zásadně pod zámkem
losok = život
myprim = zobrazit
naplavenina = geologicky: hornina vzniklá naplavením
vodou, přeneseně: přistěhovalec
pikaj = konference, jednání více účastníků na dálku

poboramoň = telepyreze - zapalování ohně vůlí
 právník = absolvent právnické fakulty (v Plzni i díky
     korupci), znepríjemňující život lidem (viz JUDr)
 prygo = esence používaná ke genetickým mutacím
 Rámájanam = staroindický epos o válce legendárního hrdiny
     Rámy s desetihlavým dvacetirukým démonem
     Rávanou o krásnou Sítu
 Rambo = profesionální válečník bez náznaku citu a svědomí
 Rávana = legendární démon s deseti hlavami a dvaceti
     pažemi, vládce Srí Lanky
 rinérgó = nevratný (riner = smrt)
 ruškov = izotermická anihilace vybraných kovů na dálku
 šávki = (rus.) malí cirkusoví psičci, bavící obecnost
     nenáročným panáčkováním (přeneseně televizní
     baviči)
 Sedmero = předchůdce Desatera: 1.Lidé jsou si rovni - 2.Cti
     rodinu - 3.Nezabiješ - 4.Nepokradeš - 5.Neztročíš -
     6.Svévolně nezničíš - 7.Nepodáš křivého svědectví
 šerzi = mimozemský nápoj podávaný horký (káva)
 Sherwood = les v Anglii, pověstný legendárním zbojníkem
     Robinem Hoodem (přeneseně parčík u Hlavního
     nádraží v Praze)
 Sítá = Ráмова žena z eposu Rámájanam, unesená Rávanou
 socka = nadávka zbohatlíků a zlodějů většině normálních
     lidí
 sopáluž = vysílačka
 sryzrav = pramluva Aplafů
 Šúrpanakhá = démonka z eposu Rámájanam, která chtěla
     Sítu Rámovi spolknout
 Svarog = bůh Slovanů (též Vukův Mistr)
 tasike-sipde = zóna kovové nevodivosti - opak
     supravodivosti, oblast, kde kovy nevedou elektřinu

telekineze = přemísťování předmětů na dálku vůlí
telepatie = přenos myšlenek na dálku
treg = (deštník) zkroucené pole, oddělující chráněnou lokalitu od okolí
tušivo = varovné paranormální vnímání chystaného útoku
uchezemgo = gravitační dělo proti asteroidům
vdudeg = přeskok mimoprostorem na přímou viditelnost
Vinnetou = legendární mírumilovný a až trestuhodně důvěřivý náčelník amerických Apačů
vinohi = dvojník - maketa živého tvora
vkryhir = průhledový zaměřovač bodů účinků
všimné = úplatek - víceméně vyžadovaný příjemcem
vundadrop = psychorezonanční magický pětiúhelník
zhavae = všegalaktická přírodní délková jednotka (přibližně 21 cm = vlnová délka záření vodíku)
zopeeg = nejmenší letadlo Aplafů (asi jako autobus)

© 2014 Václav Semerád, Nová Ves